

255
2
Αὐτ. Ἀρ. 1111

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜ. ΒΕΡΟΙΑΣ

ΕΚ ΔΩΡΕΑΣ

ΙΑΤΡΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΤΖΟΥΓΛΕΑΗ

Ἐν Βερόιᾳ τῇ 19

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΒΕΡΟΙΑΣ

+100

383

*Αριθ. εισ.

559

383

ΔΩΡΕΑ

Αντων. Τζούλης



GAVR. 00145

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας



Handwritten signature and date:
24/11/57
57934



ΣΤΟΙΧΕΙΑ
ΤΗΣ
ΜΕΤΑΦΤΣΙΚΗΣ.



ΑΙΣΧΙΟΤΗ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ



ΣΤΟΙΧΕΙΑ
ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗΣ
ΤΠΟ

ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ

Διακόμῃς ἔτι ὄντος, ἔμιαχῶς χολαρχῶντος τοῖς
αὐτῷ Ἀκρωμεῖοις πρώτῳ ἀπαπυσόμενα·

Νῦν δὲ παρὰ ἡμῶν

ΖΩΣΙΜΑΔΩΝ ΑΥΤΑΔΕΛΦΩΝ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ, ΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΖΩΗ, ΚΑΙ ΜΙΧΑΗΛ

Τοῖς

Οἰμογενέσι Φιλολόγοις φιλοτίμῳ δαπαμῇ ἐπὶ
τῷ διαφευγῆναι δωρεὰν τύποις ἐκδοθέντα.

Ἐπιστάτῃ Σπυρίδωνος Βλαντιῆ.

Τ Μ Η Μ Α Γ'.



Ὅπερ ἐστὶν

Η ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ.

ΕΝΕΤΙΗΣΙΝ.

Παρὰ Νικολάῳ Γλυκεῖ τῷ ἐξ Ἰωαννίνων.

1805.

Αρ. Εἰς. 383

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΤΟΙΣ ΕΙΣ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΚΑΙ ΑΡΧΕ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΚΑΙ ΑΡΧΕ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΚΑΙ ΑΡΧΕ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΚΑΙ ΑΡΧΕ



ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΚΑΙ ΑΡΧΕ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΚΑΙ ΑΡΧΕ



Τ Η Σ
Μ Ε Τ Α Φ Υ Σ Ι Κ Η Σ
Β Ι Β Λ Ι Ο Ν Γ'.

Ο Π Ε Ρ Ε Σ Τ Ι Ν

Η Ψ Υ Χ Ο Λ Ο Γ Ι Α.

§. χξέ. **Π**ερὶ τῶν οὐλὸν φύσιν, κατέγε τοὺς ἀρχαιο-
δεστέρας τε, καὶ ἡλικιωτέρας τῆς ἐν αὐτῇ λόγων, καὶ τὰς ὅπω-
σεν τῆς μεταφυσικῆς σκέψεως ἐξηγητὰς, ὅσον δόξῃ τὸν
νῦν γυμνασθέντας, ἐπ' αὐτὰς δὴ τὰς φύσεις, ὧν νῦν ἡ Κο-
ρυφαίωσις τῆς θεωρίας διυλόμενων, ξεναγεῖ ἡ ὑποχρεῖται.
(§. α. καὶ β.) Εὐδ' αὖ ἔχοι καὶ ἡμεῖς τῆς ἐπιφανέστατης
ἐν Φιλοσοφίᾳ τῆς διδασκαλίας ἡ τάξις, οἰκείως οἰκονομη-
θεῖσα καὶ προσφόρως τοῖς πράγμασιν. Ἀπὸ γὰρ τῆς κατὰ
τῶν μονάδων ἐνοειδῆς, διὰ τὸ καθεστὸς, ἐπὶ τὸ κατὰ
τῶν ὑλικῶν δυάδα προβάσσει, σωματικὰς συντάξεις, καὶ
μικρὸν, οἷα εἰκὸς τῇ ὕλῃ συμπτύσσασα, τῆς χειρὸς
εἶδеси καὶ αὐλοτέροις, ἐν τῇ ἀνὰ χεῖρας Τρίτῃ Βιβλίῳ
τεταδικῶς συνεξαίρεται, καὶ τῆς κατὰ ὑπαρξίν ἐνδεχομένων
(§. σ γ.) τῶν θεωρίων προβάλλεται, τῆς μάλιστα τι-
μιωτάτων. Αὗται δὲ εἰσὶν αἱ τὰ λογικὰ ζῶα θεωρεῖσθαι
ψυχὰς, καὶ ἑτινα ἄλλα (ὧν ὁ λόγος ἐκ παρόδος διέξει.)
παλαιάς, ὑπὸ τῆς πρωτίτης Αἰτίας (θεοῦ ἢ ἐν τῇ μὲν
τῷ) ἐκισθύνοντα ὑπέστη πνέσματα, ἐν ἀμελείᾳ ἐκισθῶσι
τὸ εἶναι ἔχοντα.

§. χξς. Τὰ γὰρ ὅπως τῆς πρώτης Φιλοσοφίας, ἔξο-
ρον εἴτις τῶν θεῶν ψυχῆς, καὶ τῶν ἄλλων πνέσμάτων θεω-
ρίαν ὑποποθήσειεν, αὐτόθεν ἀγνοίαν ἑαυτῇ καταγνοίη, καὶ
Metaph. Tom. III. Λ τῆ

τῶ ἐκτὸς καὶ τῆς ἐξέως. Ἐκατέρω, ὡς τὸ Σαπέρν ἔλε-
 φιν τῆς σχέσεως διενκρίπτοντος. Εἰμὴ γὰρ ὁ ὡς τῶ α-
 σωμάτων, καὶ αὐτῶν λόγος ταύτης καθορίζεται. (5. δ.)
 ὁλοῇ γὰρ ὡς τῶ ἡ Μεταφυσικὴ ἐνδιακρίπτει παραμα-
 τόλοιο, εἰς αὐτὴν υπολειφθεῖν σκέψις ὅλος ὡς τῶ κάλ-
 λισα τῶ ὄντων καὶ τιμιάται. Ὅτι μὴ ὅς τῆς ὕλης ὑπε-
 ρειδρυμένη τυχαίνει ψυχῆς ἡ φύσις, πολλοῖς μὴ εἰδείχθη,
 εἰ δέ τισι καὶ ἠπόρηται, τὸ γεμῶ εἰς ἀπορίαν ἐλθεῖν, εἰ
 μηδὲν ἄλλο, πῶς ἐξιδιοποιεῖται τῶ αὐλοτέρων πῶς γνῶσιν,
 εἰς ἔρσην τῶ ἐαυτὴν αὐτῆς ὅπως ἀπαράσεται. Οὐ γὰρ ὡς
 τῆς φυτικῆς μάλιστα ὡς ἀποκρίνεται λόγος, εἰς ὡς τῆς
 ἀπλῶς αἰσθητικῆς, καὶ κτενώδους (ὅτι μὴ δι' ἐκείνου), ὡς
 ἐνταῦθα τινὰ ὑπονοῶσαι τῆς φυσικῆς εἶναι μοίρας τὸ ἀπ-
 ἀζόμενον, ἀλλ' ἐκείνης προσηγορίας, ἥς ἐπεὶ τῶς ἡ εἰς αὐ-
 τὴν μεγαλίδων τῶ τῆς Φυσιολογίας ἡ δέσκεις ἴσεται.
 „ Οὐδὲ ὅς ὡς τῶ πάσης ψυχῆς ἀγαθὸν τῶ φυσικῶ (ὡς
 „ Ἀριστοτέλης (1) φησὶν.) εἰς γὰρ πᾶσα ψυχὴ φύσις,
 „ ἀλλ' ὅση μὴ αὐτὴ ὕλης. Περὶ δὲ τῶ θεωρητικῆς πῶς (2)
 „ ἐπεὶ λόγος τῶ ὅς Θεολόγος (3) αὐτὴ εἶναι τὸ ὡς τῶ χω-
 „ ριστῶν εἰδῶν ἀγαθὸν εἶναι ὡς ὁρθῶς ἔχειν καὶ τὸ τῶ Σιμ-
 „ πλικίᾳ, (4) οὐδὲ φυσικῶ ἀπλῶς, οὐδὲ μεταφυσικῶ
 „ τῶ ὡς ψυχῆς θεωρίαν ἀποφανομένη, ἀλλ' ἀμφοῖν ἐ-
 „ χομῶν. Ἐοικύειται ἐν πλάτει τὸν Ἀριστοτέλην καὶ πῶ
 „ φυσιολογίαν, καὶ τῶ μὴ τῶ φυσικῶ τιθέμενον φιλοσο-
 „ φίαν, ἑκατέρω μέλει ψυχῆς, τῶ μὴ ἀνάγειν, τῶ
 „ δὲ ἀποάγειν.

5. χξζ'. Ἐπεὶ πῶς οἰκείως τε, καὶ ἀποσφύως ἔχων
 τῶ προκειμένην παραματεία, ὁ ὡς τῆς λογικῆς ψυχῆς αἰ-
 κωμολόγηται λόγος, φέρε δὴ τὸ καθαιρόν μὴ τῶ πνεύμα-
 τι, φωταγωγὴν δὲ εἰς γνῶσιν αὐτῶν (τεῖς δὲ ἦδη τὰδε

πό-

(1) Μισερ. Ε.

(2) Ἐν Β'. περὶ ψυχῆς.

(3) Φιλόπον. ἐν Β'. περὶ ψυχ. Ὑπερμ. Καὶ ὁ Θεός Δαμασκ.
 περὶ γνωστῶς Κριτ. γ', καὶ χξζ'.

(4) Ἐν Περὶ μ. τῶ Ὑπερμ. εἰς τὸ περὶ ψυχῆς.

πότεντα φανῶ.) Πνεῦμα συνεργόν ὑπεκαλεσάμενοι, καὶ τὰ
 ὑλοειδῆς τῆς παθῶν νέφους, ἔτι μάλλον δεῖ προσοχῆς τε καὶ
 βίαι ὁσιώτους ὑπεκλύψαντες, τῆς τῷ πνεύματι θεωρίας
 ἀρξώμεθα, τὰ παλαιὰ καὶ πρὸ τῶν, ὡς ἔθος, τοῖς νεω-
 τέροις συγκαταμασθύνοντες, καὶ τὴν ἀλήθειαν ἐκ παντὸς
 χρόνου, ὅς καὶ ἔχοντος αὐτῆς ἀμυδρὸν ὑποδείξει ἐκφύσειν,
 ἐπιμελῶς συμπορευόμενοι· τὰ δὲ δυσήρατα ὄντα καὶ δυσαν-
 τίβλεπτα τῷ θεωρήματι, οἷον θήπου πᾶς τις τὸ πρὸ
 ψυχῆς εἶναι φήσει, καὶ βραχεῖς τινες, ἐν βραχεὶ τῷ
 χρόνῳ πολήσαντες αὐτὴν ἀνίσταν· πολλὰ γὰρ καὶ δεῖ, εἴγε καὶ
 συχνοί, καὶ ἐν συχνῷ ἐπιχειρήσαντες, μόλις ἐξήρκεσαν.
 Ὡς ἐπαινεῖν εἰκός καὶ ταῖς Ἀριστοτέλῳ, τὸν τοιαύδε με-
 θόδῳ πρὸ ψυχῆς συγγράφειν, αὐτόντε προσηρμήσειν, καὶ τοῖς
 ἄλλοις ὑποδείκνυν. „Επισκοπῶντες γὰρ φησὶ (1) πρὸ
 „ ψυχῆς, ἀνάγκη αἶμα δευπορέντας πρὸς αὐτὴν εὐπορεῖν
 „ δεῖ, προσελθόντας τὰς τῆς προτέρων δόξας, συμπαραλαμ-
 „ βάνειν ὅσοι τι πρὸ αὐτῆς ἀπεφύωντο· ὅπως τὰ μὴ εἰ-
 „ ρημένα καλῶς λάβωμεν, εἰδὲ μή τι καλῶς τὰ ἄλλα λαβ-
 „ θῶμεν. Διὸ δὴ καὶ τῶν πολλῶν ἐν αὐτῇ πρὸ ψυχῆς ζη-
 τεῖν πρόκειται, τότε τῆς Ἀθανασίας, ὅς Ἑλλήνων ἅμα
 καὶ βαρβάρων μωθάνειν δεῖν ὁ Σωκράτης παρῴκει τῷ Κέ-
 ρντι· „ Πολλὴ μὲν ἡ Ἑλλάς ὡς Κέβης, εἰπὼν (2) ἐν ἡ ἑ-
 „ νεσί περ ἀγαθοὶ ἄνδρες, πολλὰ δὲ καὶ τὰ τῶν βαρβάρων
 „ γούνη, ὅς πάντας καὶ διεργάζεσθαι, ζητῶντας τοιοῦτον ἐ-
 παίδον, ὅς αὐτὸν διδόντι ἡμῖν διδόντι τὸν θάνατον, ὥστε
 τὰ μορμολύχεια, ἐκάστης ἡμέρας ἐπάδη, ἕως αὐτὴν ἐξιάσθη-
 ται. Καί τοι καὶ τὰ σκοπεύοντες ἐκ ἑξῶ ἡμῶν ἐκάστη κειμέ-
 νη, ἐν ἡμῖν δὲ αὐτοῖς ὄντος, καὶ τῶν ἐν ἡμῖν ἐνδοτάτων καὶ
 κυριωτάτων, καὶ πλείους ὡς ἔπος εἰπεῖν, οἷον μάλιστα αὐτὸς
 ἑκάστος, πρὸς δὴ τοῖς ἄλλοις, καὶ ἑαυτοῖς καθηγεμόσιν ἐν
 ταύτῳ χρησέσθαι. Αὕτη καὶ ὅδ' ἀτεχνῶς ἐπισήμητις αὐτὴν εἶη, ὡς
 τὸ πολὺ μέρος αὐτοδιδάκτοις εἶναι ὡδαμῶς ἀπείρηται. Καὶ
 „ ἐπὶ

(1) Ἀεὶς ἐν Α'. περὶ ψυχῆς.

(2) Πλάτων ἐν Φαίδρῳ.

„ ὅτι τὸ γινῶσθαι σαυτὸν, τὸ σκόπει σεαυτὸν, καὶ τὸ πρόσε-
 „ χε σεαυτῷ, εὐδὲν ἢ περὶ μείον, εἰμὴ καὶ μᾶλλον, ἢ τὰ ἐν
 Δελφοῖς γεγραμμένα (1) ἐνάξει. Τῆτο δὲ ὅτις τῷ Νεωτέ-
 ρων παρήνεσε, (2) καὶ παρὸ ἐκείνου, παρὸς Σιμίαντε καὶ Κέ-
 βητα λέγων Σωκράτης (3) πολὺ γε πρότερον. „ Ζητῶν δὲ
 „ καὶ αὐτὸς μετ' ἀλλήλων. ἴσως ᾧ αὐτὸς εὐδὲ ραδίως εὐ-
 „ ροιτε μᾶλλον ὑμῶν δυναμύες τῆτο ποιεῖν. Καὶ Ἡράκλει-
 „ τος, ἐδιδασκάλω ἐμεαυτὸν, φήσας, ὡς ἔ μέγατι καὶ σε-
 μνὸν ὅπως ἀλλὰ καὶ πάνυ σωτελὲς διαπαραμύθος. (4)
 Ταύτητοι καὶ αὐτὸς ἐμμελεῖτο κατ' ἐμὲ, τῷ ἐν ἐμοὶ ἀνθρώ-
 πῳ, τῆς διδασκαλίας ταυτοσὶ ἀφ' οὗμαι. Ὡν τε αὐτὸ ἐν ἀκρί-
 βει καὶ τελείᾳ πληροφορίᾳ ἐμαυτῷ συναιδοίμην· διερδυνώ-
 μθος γινόμενων, ἐν μοίρᾳ ὑποθέσεων προπάζας, ἐξ αὐτῶν
 παρὸ ἐκάστου τῶν ζητημάτων, τὸ δοκῶν ἐπιφηνῶ. Σκοπεῖτε
 δὲ καὶ αὐτοὶ μάλ' ἀκριβῶς, εἰ τοὺς αὐτὰς ἐμοιγε συνειδόητε
 θέσεις, καὶ σφίσιν αὐτοῖς συμβαινάσας, ὡς αὐτὸ ἔπειτα καὶ
 τοῖς ὑποσωμαχθισομένοις ἐντεῦθεν, κατὰ λόγον συνεπι-
 φηφίσητε. ἐν ᾧ τοῖς παρὸ ψυχῆς λόγοις, ἧς ἡ ἐσία ἐν
 ἀφανεί καὶ ὀπτότῳ ὅσῳ κειμένη, τὸ ἀπὸ τῶν ἐνεργειῶν τῷ
 ἀρχῇ ποιεῖσθαι τῆς θεωρίας δεῖν, καὶ λειστοπέλει (5) δο-
 κεῖ, καὶ κοινῇ πᾶσι τοῖς φιλοσοφεῖσιν ἐγκέκεται (6) καὶ τοῖς
 „ θνητοῖς εἶναι τῷ ψυχῇ ὑπολαβῶσι, καὶ τοῖς ἀθά-
 „ νατον.

K E-

(1) Ὁρα Πλάτωνα. περὶ τῶν ἐν Δελφοῖς Εἰ.

(2) Γενεύω. ἐν προσωμ. τῆς ψυχροφίας.

(3) Πλάτων ἐν Φαίδ.

(4) Παρὰ Πλάτωνα. παρὸς Κολώτῳ.

(5) Περὶ ψυχ. ἐν Προσμ.

(6) Φιλόσοφοι. εἰς τὸ ὑπομν. αὐτ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ ὧν οφίσιν ἐαυτοῖς προσέχοντες σωίσμεν
ἐνεργειῶν, ἔδυνάμεων.

ὑποθέσεις.

§. χξή. Α'. **Ε**νεῖναι μὴ μετὰ τῇ φύσει δυνάμιν τινα συνω-
ρῶ, δι' ἧς ἐμοί τε αὐτῷ, καί τισι τῶν ἐν ἐμοί, καὶ θεῷ ἐ-
μὲ, καὶ ἐκτὸς ἐμῆ συμβαινόντων, ἐπιβάλλων προσέχω. Καί
μοι δοκῶ, καὶ μὴ τῇ θεῷ τὸ αὐτὸ προσοχῇ ἐπὶ ποσὸν
ἐμμένειν, καὶ δὲ ἀφ' ἑτέρου ἐφ' ἑτέρον τῇ αὐτῇ δυνάμει με-
θίστασθαι, τῶν ἐπιβολῶν ἐμοί τῶν ἀμειβομένων, καὶ ἄλλας
ἄλλων δεδεχομένων. Καλεῖν δὲ φιλῶ πῖν μὴ ἔπος ἔχουσαν
ἐν ἐμοί δυνάμιν, γνώσιν, τὰς δ' ἐξ αὐτῆς ποιούσας
ἐνεργείας, γνώσεις. Καὶ τῶν αἷς μὴ ἑτέρον ὅτι τύχοι,
ἢ αὐτὸ θεωρῶ, οἷον ἥλιον, γνώσεις κατ' οὐδυνωρίαν τὰς
περαινόμεναι, αἷς δ' αὖ αὐτῷ ἐπιστῆναι τῷ ἐνεργήματι,
τῆς αὐτῆς ἐνεργείας τε ὑπόσης, καὶ ὅρα θεῷ ἐν ἡ ἐνεργεία,
οἷον ὅτι τῇ ἐμῇ γνώσει προσέχω, καὶ τῷ ἐξ ἧς πορεύσιν
αὐτῇ δυνάμιν, ἥτις τε ἔσα ὅτι, καὶ ὅπως ἔχουσα τυγχά-
ναι, περικοπῶ, γνώσεις ἐπιστροφῆς, καὶ κατ' ἐπανακαμ-
ψιν. Ἐκατέρῳ δὲ τῷ εἶδει θεῷ πόδας συνήμι, καὶ τινα
προσεπισυμβαίνειν ἐμοί συνεῖδον, κατ' ἡ ἀμέλει ἀ-
γνοεῖν μὴ δυνάμην, ὡς ἡδὲ τι γινώσκων εἰμὶ, συνόι-
δά τε ἐμαυτῷ εἰδοῖ τι, καὶ ἐνοῶν συνεπινοῶ ἅμα, καὶ
φέρω καὶ νῦν τῷ νοητῇ νόησιν.

§. χξθ. Β'. Ἐνεποτῖσθαι δέ μετὰ τῇ κεφαλῇ τῷ γνω-
στῷ πάντῳ δυνάμιν, καὶ ὡς κατ' οὐδυνωρίαν ἐπὶ τῷ ἐκτὸς ἀ-
ποτείνεσθαι, ἐν ταῖς κατ' οὐδυνωρίαν ἐπιβολαῖς, εἰδὲ ἡρό-
των, εἰδὲ ἡγενημάτων ὅλως τῷ ὑπότασιν ἀποδιζοίτων,
ἐμφιλοχωρεῖν δέ πως αὐτῷ ἐαυτῇ ἐν ταῖς ἀδυνατίαις, καὶ
ἀνεκτάτως μὴ τοι, ὡς ἀνεί δὲ κυκλικῶς ἐπανοίει κατ' ἐπι-
τροφῇ τινα, καὶ ἀνάκαμψιν, ἀρχῆς τε ἅμα τῆς αὐτῆς καὶ
πέρατος γινόμενης, συμπροεῖναι δὲ καὶ συμπαρομαρτεῖν τὰς

συνειδήσεις ταῖς εἰδήσεσιν ἅμα, ἐκ οἷδ' ὅπως, ἀλλ' ἐράζομαι φροεῖν, ἐμαυτὸν προσέχων τε καὶ συνεπισημῆτος.

§. χό. Γ'. Εμβατόντι δέ μοι κατ' ἐπιμονῇ τῇ περὶ προσοχῇ τῷ δυσχερεσέων (ἐδὲ γὰρ περὶ ἅπαντων ἀν' ἐπανατεινόμενῳ, ἐπίσης ἐπιβόλως ἔχω· ἀλλὰ τῷ μὴ ἔχοντι δὴ τῇ συνάμει δυνάμει τε καὶ ἐρραμῆως, τῷ δὲ ῥαδίως ἀπολιθαίνω καὶ ἀπαίπω, τῷ δὲ ἐκ ἀρχῇ γένειος εἰρήνῃ περὶ ἀρᾶσαι, ἤπερ καὶ τῶν αὐτῶν ἐμαυτὸν συνήθηται.) ἀποθερμαίνεσθαι μοι δοκεῖ ἢ πῶς γνωστικῆς δυνάμεως χάρα, καὶ οἷον παθαίνεσθαι ἐκβιαζομένη αὐτὴ ἢ δυνάμει.

§. χό. Δ'. Διασκεπτομένη δέ, ὡς εἰκός, ὅθεν ἀρα ἡ ἀρχή, τῷ νῦν μὴ τῷδε, νῦν δὲ τῷδε ἢ τῷ ἐτέρῳ γνωστικῶς με προσέχειν, ἐπεικῶς ἄλλοτε μὴ οἰκοῦσθαι δοκεῖ, καὶ πῶς ἀπ' ἐμαυτῆς διοριζομένη, ἄλλοτε δ' ἔξωθεν, καὶ ὑπὸ ἄλλων πῶς ἐναγόμενον.

§. χό. Ε'. Εἰδέναι δ' ὑπέληφα ὡς ἐνάγει με πᾶς ἔξωθεν ἐπὶ ὅντι, προσέχειν τε καὶ ἐπιβάλλειν αὐταῖς γνωστικῶς, καὶ κινήσεως πῶς ἐν τῷ ἐν ἐμοὶ αἰσθητικῶν ἐμποισμένης. Κινεῖ δέ ποτε καὶ τις ἐντόθιος σφοδρότερον, ἐκ οἷδ' ὅθεν ἐδ' ὅπως ἐνεργεθεῖσα μοι κίνησις, εἰς τὸ συνειδέναι κατ' αἴσθησιν ἐνδομυχῶς ὅπως ἔχκεται. Καί ποτε καὶ τῷ αἰσθητικῶν ἐμοὶ γὰρ ἀφ' ἐμάντων, ὡς ἐν ὑπνοῖς, κινήσεις παντοῖαι, ὡς ἐγὼ αἶμαι, προσωπίττειν, ἀφ' ἀπλησίων ἐπιβολῶν, ταῖς ὧν ἄλλοτε προσητόμην ἐμοὶ παραίτιοι γίνονται. Εἶναι δὲ τῷ κατ' ὕπαρ πᾶς ὅταν μᾶλλον ὑφεμῆας, καὶ οἷον ἐμφάσεις τινάς, καὶ ἀνακλάσεως, ἀμυδροτέρας, ἐμαυτὸν εἰκα συνεπισημῆως, φύσει καὶ λαμπρότερα ἢ αἰσθησις ἐμοὶ γίνεται πῶς φαντασίας. Ταύτας δὲ λέγω, ἢ μὴ δυνάμει ἔξω αἰσθησιν, ἔσω αἰσθησιν, καὶ φαντασίαν· ἢ δ' ἐνέργειαι αἰσθημάτων πᾶς μὴ ἔξω, πᾶς δ' ἔσω, καὶ φαντασμάτα.

§. χό. Ζ'. Γίνεται δέ μοι συνεχῶς λίαν, ἐπεὶ δύο, ἢ πλείονων τινῶν καὶ τὸ αὐτὸ, καὶ τῶν ὁμοίων, ἢ ἀφ' ἐρόντων, ἐνίοτε δὲ καὶ ὅπως ἐν ὑπερνατικῶν ἐφεξῆς ποτε ἡδῆται, ἢ πεφάντασμαι, ἢ ἄλλως πῶς ἐγνων, ἢ τῶν τῶ μὴ κατ' αἰσθησιν, τὸ δὲ κατ' ἄλλῳ τινὰ προσεῖληφα δύ-

να-

ταμιν, πατέρη μὲν χρόνον υποβαλλομένης, καὶ πατέρα, ἢ τῶν ἄλλων τινὶ γνώσιν ἀναπεμπάσθαι, καὶ οἷον συμφορὰν λαμβάνειν, οἷς συνεπέβαλον. Οὕτω δέ τοι, ὡς ποτὲ μὲν, οἷα καὶ πρὶν ἄμα, οἷον αὐτόματα τῇ γνωστικῇ δυνάμει ῥαδίως συνυποβέχουν, μὴ συνειδότες ὅτι καὶ πρὶν αὐτὰ συνυπέδραμε, μὴδὲ πῶς ὅλως φροντίζοντι, ποτὲ δὲ καὶ καλῶς ἐπιγινώσκοντι. Καὶ ποτὲ μὲν ἀρεσμένως τε καὶ σαφῶς ἔχει, τοσάυτο δὲ μόνον, ὡς ἀρεσίως τοῖς ἡδὴ γινώσκοντο, συνυπεγνώθη καὶ ἄλλα τινὰ ἄλλοτε πρότερον, ὑποφαίνεται· ποτὲ δὲ καὶ μόλις ἀνακαλέμενα ὑπείσπρεται· ποτὲ δὲ ἔδὲ μόλις. Τὸ μὲν ἔν, ἔργον πῶς κοινῆς εἶναι φασὶν αἰδήσεως, τὸ δὲ δὴ μνήμης ἐντελὲς, τὸ δὲ μνήμης ἀμυδροτέρας, τὸ δὲ λήθης παντελὲς, τὸ δ' ἀναμνήσεως.

Δ. χ ο δ'. Ζ'. Ἐφ' ὧν δὲ αὐτοδιδέσσεως τε, καὶ αὐτοκινήτως ἤκω τῇ γνωστικῇ χρώμενος, ἐπὶ τῶν ἐν παντί συνεπλεῖν μοι ἐπειγομένην, τὰς θύραθεν ἐπείσας κινήσεις συνίημι, ὅτι μὴ πᾶσα ἀνάγκη αἰδέσθαι τινὸς προσλόγιον, οἷον ἰδεῖν, ἢ ἄφασθαι, ἢ ἀνῆσαι. Ἦν δὲ φαντασθῆναι δεῖσι, καὶ τινὶ ὁποιανῶν ἐντόθειον κίνησιν, εἴ ἢς τὸ φάντασμα, ὅλῳ ἀπ' ἐμαυτῆς ἠρημνύω οἶδα τὸ τιμικαῦται, πρὸς ἡμῶν τὰς ἀπὸ τῆς ἐκτός, πᾶσαι δὲ ῥοπῶν ἔχειν τινὰ, ὅσων γε καὶ εἰς ἀναξοπῶν, καὶ ἀναίρεσιν ἐκείνη αὐταὶ προσίστανται. Ἦν δὲ καὶ ὑπὲρ τινὶ φαντασίαν ἢ τὸ σκοπέμενον, καὶ αὐτῇ δὴ τῇ ἐνδοφθῶν κινήσεων τινὶ τυχεῖσαν, ἔχ' ὅπως ἔδεν συνεισφέρειν ἡγεῖμαι εἰς τὸ τινὶ σκέψιν προάγειν, ἀλλὰ δὴ καὶ τῇ γνωστικῇ παρενοχλεῖν, καὶ τὰ ποικεμένα ἀπάγασαν, ἐφ' ἑτέρον βίᾳ ἀντιμετάγειν, καὶ ἀνταφέλκεσθαι.

Δ. χ ο ε'. Η'. Οὕτω δὲ οἶκοθεν πρὸς τὸ, ἥτοι αἰδέσθαι τινὸς, εἴτ' ἔν καὶ φαντασθῆναι ἐναγόμενος, τὰς ἐν ἐμοὶ ταύτας ῥοπὰς τῇ πρὸς ὁποῖον τύχοι ἀπαιτημένων κινήσεων ὁμοεικέλιν πῶς ἀναγκάζομαι, καὶ τὰς μετ' ὁποῖας ἡγεῖσθαι, τὰ ὅσπερ, εἴγε δι' ἐκείνας ταῦτα. Καὶ δὴ καὶ κινήσεις αὐτὰς ἀποφαίνεσθαι δυνάμεώς τινος αὐτοκινήτως καὶ αὐτορρέπας (οἷον τινὶ βάλῃσιν λέγειν εἰσθαμν) αἶ τῇ καὶ τὰ σώματα μακρῶ εἰσὶ δαφέρεσθαι· ταῖς μὲν γὰρ, εἴ

ἄλλης αἰτίας (ὁ. χιή.) τότε ὅπῃ τὴν φοράν ἐνδύ-
σιμον, καὶ ὁ κατ' αὐτὴν διορισμός· ταῖς δὲ αὐτόθεν ἦτε
ἴξαι, καὶ ἡ πῆς ἴξεως μεταβολή, καὶ ἡ ἀπόδοσις, καὶ ἡ κατὰ
παύσεις.

§. χοσ'. Θ'. Καὶ ταῦτα δὲ ἐμοὶ αὐτῷ συνιδεῖναι ἔχα
πάνυ καλῶς, καὶ ἀποσοχῆς ἐμβατόων, ὅτι πολλαπλῶς ἀ-
νακεκραμμένα τῇ ὕλῃ, καὶ ταῖς κατ' αὐτὴν περπαδείαις,
οἷον μεγέθεσι, χήμασι, κινήσεσι, καὶ τοῖς τοιαύτοις ἀνάτυ-
πέμφοις, καὶ πολλοῖς ἔδον ἦττον ἐπιβάλλω πῆς τέτων ἀ-
πάντων ἀπὸ ἀναμύθους, οἷς τισι, καὶ λίαν ἐκβιαζόμενος ἔχ-
νοστι παχύπτος περιόν, ἐχ' οἷος εἰμὶ συνιδεῖν ἔδον· ἢ
ἄχ' οἷς τισι συνωρῶ, ἐν ᾧ τὸ γινώσκειν ὁ τίποτε ὅτι πε-
ρισκέπτομαι, ἐν ᾧ τὸ βάλειναι, ἐν ᾧ τὸ εἶναι, ἐν ᾧ τ' ἀ-
ληθές, ἐν ᾧ δύναμις, καὶ τὰ ὅλα πᾶσι; καὶ ὅτ' οἷς τισι
ὅπως ἔδον, καὶ ὅτι πολὺ βεληθείω, σωματικὸν πά-
θος, ὡν οἶδα, ἔδον τὸ τυχόν προσάφαι διωθήσομαι· ἢ ἀπό-
τερον αὖ πῆ ἀποκειμένη ἐκπέσοιμι. Καλέειν γὰρ εἰ δοκεῖ,
τί ὅτ' τὸ καλῶν; καὶ τὸ εἶδος καθαρὰ νέστις, οἷα δὴ τις
γνώσις, ἢ πάσης ἐνύλη περπατάσεως καθαρὸύσα· ἢ δὲ-
πι δύναμις νές.

§. χοζ'. Γ'. Κατὰ δὲ πῆς δὲ τὰς ὁποιασὺν τῶ ἐν ἐμοὶ
γνωστικῇ ἐνεργείᾳ, μνηστίας τῇ οἷς αὐτὸν προσέχοιμι ὅλα
δέσεως πρὸς ἀλλήλα γινόμενης, ἔδον λόγος τινὸς κατ' οἰκειό-
τητα τὴν μετὰ τὴν ὕλην, ἢ ἀποφοράν ἀπορμήναι, αἱ γνώ-
σεις κατ' ἀπλὴν ἀποσοχὴν ὁρῶν ἐμοὶ δοκεῖσι καὶ εἶναι,
καὶ ὀνομάζεσθαι. Καὶ ὕλην, αἱ μὲν πῆς ὕλης πάντῃ καθαρ-
ρόνισσαι νοήσεις, ἐπιβολαὶ ἀπλᾶι, αἱ δὲ μὴ, καὶ αὐταὶ
ἐξέγε τὸ ἀπαράδεκον τῇ κατ' αὐτὰς γινωσκόμενῶν, ἀπλᾶι
ὡσαύτως, ἰδίᾳ δὲ, πῆ μὲν φαντάσματα ἰνδάλματα, πῆ
δ' αἰδήματα αὐτὴν φέεις. Ἐπεὶ δὲ καὶ ἐπιβολὴν ἐπιβολῇ
οἷος εἰμὶ ἀπορβάλλειν, καὶ ἰνδάσμα ἰνδάσματι, καὶ αἰδήμα
αἰδήματι, καὶ ἐπιβολὴν δὲ ἰνδάσματι καὶ αἰδήματι, καὶ
ταῦτα ἀλλήλοισι, τέτων τε πῆς λόγος πατέρη πρὸς πατέρα
πέφυκα ἀναθεωρεῖν, καὶ ποτὲ μὲν, ἢ συμβαίνοντα ὅτ' ἐν
ἀγνῇ, ποτὲ δὲ ὡς ἀλλοτριῶς ἔχοντα ἀπαγεῖν τε ἀλλήλων
καὶ διῆσαν, καὶ ὅτ' ἐπ' ἀνάγκης εἶναι κείνω, τὴν εἰς τὸ
περπατῶν ἐμοὶ δεξιόσπου, πῆς ἐν τῇ ἀπλῶς προσέχειν τοῖς
πα-

παιδαριθμοῖς, καὶ πράγματι καὶ ὀνόματι θρασέλλειν· καὶ τὴν μὴ κατ' αὐτὴν διωκτὴν Κεῖσιον κατακαλεῖν, τὴν δὲ ἐνέργειαν, Κεῖσιν.

§. χοή. ΙΑ'. Ἐν ᾧ δέτι κατὰ Κεῖσιν γινώσκω τὸ ἐμὰν τὴν σιωπῶν, ὅτι ἐνεργεία μὴ ἀπλευράτη τῇ γνώσει, καὶ εἴτινι καὶ μόνῳ, πλείοσι δὲ ἅμα, καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ἐν ἀκαρεῖ τυχαίῳ προσέχων. Συμβαδὼν μὴ ἦν, οἷς ἐπείσαν τινὰ ἐνὸρῳ οἰκειότητι, ἅματε αὐτοῖς ἐπιβάλλω, καὶ ὅτι συμβατὰ ἔστιν· οἷον ἐν ᾧ τὰ τῷ αὐτῷ ἴσα, καὶ ἀλλήλοις ἀποφαίνομαι εἶναι, τῆς τε πρώτης ἰσοπίας ἐχομαι γνώσει· καὶ, ἐκατέρων τῆς πρὸς τὸ τρίτον, καὶ τῆς δευτέρας, τῆς αὐτῆς τῆς πρὸς ἀλλήλας. Καὶ τρίτης δὲ, τῆς τῆς ἰσοπίας τῶν αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Οὐδὲ ἦν αὖ διωκτὴν ποτὲ, ἢ τοι τῆς πρώτης ἐπιληθῆς σιωπῆς τὴν δευτέραν, ἢ τῆς δευτέρας ἀλογήσας, τὴν πρώτῃ· τὸ γὰρ ἐν ἀσυνάπτῳ. Ἀπείσης δὲ καὶ τῆς τρίτης, ἢ περὶ συνάπτῃ γίνεται τῆς ἀκρῶν, ἀδελφισίως ἐ συσταθῆσται ἢ αὐτῶν ἐκείνων συνάφεια. Καὶ ἀνάνδων δὲ, ἐπὶ τῇ θρασύτητι, καὶ σφόδρα ἐναντιώτατα ταῦτα ἢ, ἅμα καὶ αὐτῶν, καὶ ἢς ἔχουσι μάχης σοχάζομαι. Οἷον ὅτι ἢ ἔστιν, ἢ καὶ ἔστι κρείων, τῷ εἶναι, καὶ τῷ μὴ, καὶ τῷ ἀσύμβατα εἶναι ταῦτα ἀλλήλοις μὴ ῥοπή γνώσεως ἐπιβάλλω. Εἰ γὰρ διίστημι αὐτὰ γνώσει καὶ ἀποφαντικῶς, ἄλλοι ὅτι καὶ τὰ διίσταμθα, καὶ τὴν τῶν θρασύτων ἅμα σιωπῆς ποτὲ. Ἐκπεσὼν ἦν τῆς πατὸς ἐνοίας, τίς ποτὲ πατέρων ὁ περινοῶ θρασέλλομαι; ἢ ἔστιν φθασίας ἐνόησα; ἀλλὰ πλείονων ὄντων τίς ποτὲ; ἢ τῇ ἀμέσως; ἐκὼν νοήσω κατ' αὐτὸ τὸ ἀμέσως τῇ λοιπῶν θρασείας. Ὡσαύτως δὲ καὶ εἰ τοῖς μὴ διίσταμθα, τῇ δὲ θρασείᾳ μὴδὲ μὴ ἐπιβάλλω, πῶς ἐπειτ' αὐτὰ θρασείας μὴδὲ μὴ νοήσης, ἢ ἀλλήλων διίσταμθα λογισθῆται; ὥστε ἐν ἐνὶ ἀμελείᾳ καὶ ἀκαρεῖ νόματι, ἢ ἀνάνδῳ, πλείονων ἅμα θρασύτων, εἰ οἶδ' ὅτι ἢ κατὰ τὴν Κεῖσιν ἐνεργεία περιέχεται.

§. χοθ'. ΙΒ'. Καὶ πᾶν Κεῖσιν δὲ, ἔστι μὴ πρὸς ἄς ἀνάνδῳ ἔχω, ἔστι δὲ πρὸς ἄς δυσδιόριστος καὶ πῶς ἢ ῥέμα ἐπεκλινῶς ἔπω φαῖναι, μετὰ τινος ὑποθέσεως ἐμοὶ ὑπονοίας πρὸς τιναντίον· ἔστι δὲ πρὸς ἄς καὶ πᾶν ἀνάνδῳ
ως·

τως. Τετάρχθωσαν ἐν ἐν τείταις, ἐφ' ὧν εὐδόκως σιωποῦν
 ἔχω, τὸν ἐρχομένον ταῖς ἀπλῆς ἐπιβολαῖς λόγον, πό-
 περον κατ' οἰκείωσιν ὧν τυγχάνει, ἢ ἀλλοτρίωσιν; οἷον πε-
 ριττοὶ τὸν ἀειδμόν οἱ ἀσέρες; Ἀλλ' ἄρτιοι; Καὶ αἱ πᾶρα-
 πλῆσιαι. Ἀειδμεύδωσαν δὲ ἐν δουτέραις, ὅσαις ὑπαυγά-
 ζει, ἐμὴν ἐκ αὐτῶν ὑποδιαγμῶ τινός, ὁ λόγος τῆς χέ-
 σεως· οἷον αἰῶσοι τὰ μεγέθη ἀλλήλοις οἱ ἀσέρες, ἴσοι δὲ
 πᾶς ἀφ' ἡμῶν ὑποτάσεις, εἰς πτολεμαίσεις· καὶ αἱ τοιαῦ-
 ται. Λογίζεσθωσαν δὲ ἐν ταῖς πρώταις, αἱ τῶν χέσιν τῶν
 νομῶν ἀποδηλοπᾶν ἐμφαίνεσαι· ὧν εἶδη δύο. Αἱ μὲν
 γὰρ ἐξ ἀντιλήσεων, ἢ ἰνδαλμάτων εἰς σιωπᾶς, καὶ
 κείσιν αὐταὶ πᾶσι καὶ μέρος ἐπιφερόμεναι, εἰς ὧν δὴ
 τῶν γινώσκιν αἰθισίς ἐστὶν ἢ ἐνάχουσα· οἷον λαμπρός ὁ ἡ-
 λιος, σφαιροειδής ἢ σελήνη, θερμὸν κατὰ τὸ σῶμα, λε-
 κόν ἐκεῖνο. Αἱ δὲ ἐκ νοερῶν ἐπιβολῶν, εἰς δὲ καὶ αὐταὶ
 διτταί, ἥτοι ἢ πρῶτως αὐτόθεν ἐμοὶ δῆλαι εἰς τὸ ἐναρ-
 γές κεκμηῖαι, οἷον ὅτι τὸ ὅλον ἴσον αὐτῷ πᾶσι μέρεσι,
 καὶ τὰ τρίτω ὄντα ἴσα, καὶ ἀλλήλοις. Ἡ γὰρ δουτέρως, καὶ
 ἐξ ἄλλων ἡγήσασθαι, οἷον ὅτι εἴπερ ἴσοι τὰ μεγέθη οἱ
 ἀσέρες, καὶ πᾶς ὑποτάσεις πάντως αἰσας ἔχοντες διατελ-
 σιν. Εἰ δὲ πούτας ἴσας, ἐκεῖνα αἰῶσοι. Δοκᾶσι δέ μοι καὶ
 οἱ Παλαιοὶ, (1) αἱς σιωπῆσαν ἐαυτοῖς γνώσεσι προσέ-
 χοντες, τῶν πεντάδα τῶν ἐν ἡμῖν γνωστικῶν ὑποθέσθαι δυ-
 νάμεων. Καὶ πᾶσι τῶν αἰθισιν, καὶ τῶν φαντασίαν πᾶς
 τῶν καὶ μέρος ἔσας ἀντιληπτικὰς, δόξαν μὲν εἰρηκεῖναι τῶν
 πᾶσι δόξας, ἀγνοίαν δὲ πᾶν περὶ τὰ ἐπιστητὰ, καὶ ἀγ-
 νοιὰ, καὶ δὲ τὸν περὶ τὰ νοητὰ ἐναχολέμεον. Καὶ τῆς
 μὲν δόξης σύμβολον λαβεῖν τῶν τελεῶν, τῶν δὲ δυάδα
 τῆς ἀγνοίας, τὰ δὲ καὶ τῶν μονάδων· ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν κοι-
 νῶν ἐνοιῶν, περὶ αἷς ἢ καὶ τὸν Νῦν πλεωπᾶν ἕξιν ἐνα-
 χολεῖται, σερρόντως ἴσεται τὸ γνωστικόν, ὡς ἐφ' ἐνός βε-
 βηκός, καὶ μὴ δυνάσθαι ἐξιστάμενον. Ἐπὶ δὲ τῶν ἐπιστητῶν
 ἀφ'

(1) Ὅρα τὸν Φιλόπρον. ἐν Προσμ. τῶν εἰς τὰ περὶ ψυχ. τῶν Ἀρισ-
 τ. τ. καὶ τὸν αὐτὸν, καὶ Σμπλίκ. ἐν τοῖς περὶ ψυχ. τῶν αὐτῶν Κερ. Α'.

ἀφ' ἑτέρας ἐφ' ἑτέραν γινώσιν μεταβαίνετε ἢ μεθίσταται, ἢ (ἵνα τοῖς ἐκείνων χρησάμενος εἴπω ῥήμασιν) ὁδὸν ποιοῦνται, δυαδικῶς ἀειζόμενον· ἐπὶ δὲ τῷ δόξαν, ἀφ' ἑνὸς ἐπὶ δύο χωρεῖ, ὧν ἑκάτερον ἐνδεχόμενον πρὸς ἀλήθειαν οἶδε, μερίζομεν πῶς, ἢ ἀναρίζομενον. Αὕτη δὲ ἡ τελεὶς ὡς περ ὑπεβίβλω, ἢ τὸ ἀδόμητον.

„ Ἐν τελείῳ ἔστηκα, δὴ εἰσὶ δὲ πορόθεν ὁδοί μοι, φρονέω τίς τίς, ὡς τινὶ ἴω πορεύμενον.

§. χ π'. ΙΓ'. Ὁ μὲν ἐν Νῦς, ἔπος ἔχεται καρτερῶς, ὧν αὐτὸ ἔχεται. Ἡ δὲ δόξα ἔπος εὐδολιδος. Ἡ δὲ ἀγνοία ἀσφαλὴς μὴ καὶ αὐτῇ, μεταβατικῶς γὰρ μὴ περαινομένη, ἐν κινήσει τὸ ἀκίνητον ἔχουσα, ἢ γὰρ καὶ δόξῃ παρ' ἑκάτερον μεσιτεύουσα· λαβύσα γὰρ παρέκλινε τὸ ἐδραῖον εἰς ἐπιστήμην, ἐκ ἔξω κεῖται, κατὰ ταύτην, κινήσεως. Ἀλλὰ γὰρ τὸ κινεῖσθαι ἐπαυῖδα τὴν ἐπὶ τῷ σώματι, ὡς οἷον ὅτι ἀλλοτεριώτατον ἀναδείκνυται, ὡς ἐφ' ὃ οἶτε ὅροι, καὶ τῶν πᾶν μεταξὺ, ἐμφιλοχωρεῖν πῶς ἀλλήλοις, εἰς ταὐτὸ συμμεστέρεται· πολλοῖς τε ἅμα ἢ ἀναφορωτάτοις προσέχοντος, (πλέον ἢ καὶ πᾶς κείσεως συμβαίνειν ἀνωτέρω ἐλέγετο) (§. χ ο. ι.) τὴν κατὰ ἀγνοίαν, ἢ δόξαν γινώσκοντος. Ἐγὼ δὲ ἔγω συμβάλλειν ἔχω κατ' ἐμαυτὸν λογίζομενος, ὡς ὅσας δὲ κείσεως ἀς φθιάσας ἀπεφωσμένῃ, κείσιν ἑτέραν διανοήμενος (τὸ γὰρ διανοίας ἔργον εἶναι ἀνωμολόγηται.) ἐπὶ τῇ, πλείστοις ὅσοις τῷ ἐν ἐμοὶ γινώσκῃ κατὰ τὸ αὐτὸ ἐπιβάλλω, τάτωιτε ἀπλῶς ἐκαστῷ, καὶ αἷς ἔχουσι πρὸς ἀλλήλα χείσεως, καὶ πρὸς τὴν καὶ ταῖς χείσεσιν αὐταῖς ταῖς τῷ χείσεως ἀπὸ πρὸς προσέχων· ὧν καὶ ἐνός τὴν τυχόντος ἀπολειφθεῖν, τῆς ἀγνοίας εὐ οἷον ὅτι αὐτῆς παρ' αὐτὰ ἐκπεπτωκῶς ἔσομαι. Ἐν ᾧ δὲ ἐκ τῆς ἀποσάσεως, φέρει πῶς, τῷ ἀφ' ἡμῶν ἀναφορᾶς τῆς φαίδιμος ἢ τὴν πυρόντος, τὴν ἀναφορᾶν ἐισβάλλω τῷ μεγεθῶν, ἅμα μὲν τῷ σώματι διενδυεῖσθαι ἑκάτερον, ἅμα δὲ καὶ τῷ κατ' ἡμᾶς θεῶν, ἀφ' ὧν ἐκεῖνα εἰσὶν ἀπέχονται, ἅμα δὲ καὶ τῷ ἀποσάσεως ἑκάτερον, ἅμα δὲ καὶ τῶν τὸ αὐτὸν. Ἀλλὰ δὲ καὶ κατὰ τὸ ὅτι τῷ ἰσομεγεθῶν φαινομένων τὴν μὲν ἀνωτέρω ἢ μείζον, τὴν δὲ ἐγγυτέρω ἢ ἐλαττω ἐπαύαγκες εἶναι τὸ μέγεθος. Καὶ τῶν δὲ ἐκαστον τῷ εἰρημῶν

τί δήποτε διώταται, καὶ ὅπως ἔχει πρὸς ἄλλα. Ἀρὰ δὲ καὶ ὅτι μείζων μὲν ὁ φάσθων, ἐλάττω δὲ ὁ πυρόεις. Εἰ μὴ γὰρ αὐταὶ αἱ ποσότητες, καὶ ἔπος ἀπ' ἀλλήλων μεμερισθῆναι γνώσεις, ἀμερίτως εἰς αὐτὰ συνελθοῖεν, χορῇ γὰρ ὅμοιοι εἴη τὸ πέραν οὐκ ἔχον. Ἐνθούτοι καὶ δεῖξιν ἐμοὶ πολλὰς καὶ εὐνοίας τινὸς τῷ καὶ τῷ Γωμετρικῷ θεωρημάτων λαμβάνοντι, καὶ ἀρχὴν μὲν, ἵνα ἔπος εἴπω μελοποιῶντι, εἰτ' ἀπερρυπτικῆς ἐνοίας τινὸς τῷ εἰς αὐτὴν γὰρ τὴν δεῖξιν συμβαλλομένων, οἷον ἐκκενῆδι προσπεσούσῃ μετὰ τῆς διανοίας σκάφει, ἀφ' ἧς συχεῖται τε καὶ ἀκινητῶν, παλινδρομῆσαι ἐδέησε, καὶ ὡς τῷ γνώσιν ἐλεῖν, ἢ συνεξέστη συναπιῶσα καὶ ἡ ὁμοιοία. Ἀπὸ γὰρ ὁπσηνῆς ἐξόδος ὡς ἀεὶ ἡ εἰρηται. (1) Οἶδε μὲν ἔν (Πλωτίνος φησὶν, ὡς πρὸς λέγων.) ὅστις ἐνέργησεν. Ἀλλ' οἶδον οἶμαι, καὶ δ' ἐκείνους, καὶ τῷ ποιῶν καὶ ὅπως ἔχουσι φύσεως, ὅστις ἐνέργησε μὲν, καὶ προσέχευε δὲ, ὅσον ἀπὸ τῆς, τοῖς ἰδίους αὐτῷ ἐνέργημασι.

Δ. καὶ α. 1Δ'. Καὶ ἄλλω δὲ τινι ἐνέσαν ἐμαυτῷ δύναμιν, ὡς πρὸς τῆς εἰρημίας ποσότητων ἐλίσκω, καὶ τῷ ὅρμῳ οἷον τινὰ πρὸς πολλὰ ἔχων, πολλῶν αὖ πάλιν τιναντίον, καὶ οἶδ' ὅπως ἀφέλκομαι παραιτήτως. Καὶ ἄττε μὲν καὶ ἵδοντ' αὐτὴν ἢ μοι ὡς ποσότητων, ἐπὶ μὲν ἔχων τὴν διώκειν αὐτὰ, καὶ εἰς τὴν τῶν πῶν ἀδύνην, ὅσα δὲ ἀπὸ διάν τινὰ μνηστέαται, καὶ δυσχέρειαν ἔχει, ἐκκλίνει πέφυκα, ὡς αὐτὸς οἷος τε ὅ, καὶ φάσθων. φαίλω αὖ, ὡς ἐν τύπῳ δεῖναι ἄλλοις εἰκάσαι, ὅτι μὲν ἐκείνα βάρος ἔχον οἷον, καὶ ὅρμῳ, ἀπὸ δὲ πῶν ὁρμῶν τῶν ἐναντιωτικῶν. Ἡγεῖσθαι δ' ἐν ἐμοὶ τῷ ποιῶν, ῥοπῶν τε καὶ ἀπορροφῶν, τῷ γνώσιν τῷ ἐφ' ἃ καὶ ἀφ' ὧν αὐταί, ἐς αὐτὴν ἵδονται, καὶ τῷ ἀπορροφῶν ἡγεῖσθαι· μάλλον δὲ καὶ συνελθῶν, καὶ συναπῶν, συμπεσούσας τε καὶ συναπῶν, καὶ ὑπ' ἀλλήλων πῶς συνεχομένης καὶ ῥαννυμένης, ὡς συναύξει μὲν ταῖς γνωστικαῖς ἀντιλήψεσι πῶς πρὸς τινὰ κλίσεις, συνεπι-

(1) Πλάτων ἐν Συμπόσιῳ.

πιτείνεσθαι δὲ καὶ συνεπιδιδόκει τὰς κλίσεις πρὸς ἀντίλη-
ψεις· πάντων δὲ ἀμοιβαδὸν συναπομαραινομένης ἐκλεί-
πειν, καὶ τέλος συνῆξαφανίζεσθαι· ταῦτητοι καὶ ἡδὲ μέτρον
οἶδα τῆς τοιούτων ἐμοὶ ἡγεύσεσθαι αἰεὶ τὸ αὐτὸ. Ἀλλὰ πῶς
τὰς μὲν βριαιώτερας ὄσας συνιήμι, καὶ συμπονώτερας, τὰς
δὲ μετεωτέρας καὶ ἀδυνεστεράς. Καὶ ταῦτα ἡδὲ τὰς πρὸς
ἔτερα μόνον, καὶ πολλὰ ἔχοντα τὴν ἀπ' ἀλλήλων διαφορὰν,
ἀλλ' ὅτις αὖ εἰκότως θαυμάσειε, ταῦτ' αὖ δὴ τὴν ὁπίτα-
σίν τε καὶ ὕψισιν ὁπότερ' οἶδα, καὶ τῆς πρὸς τὸ αὐτὸ ἐκ
ολίγας.

§. χ π β'. ΙΕ'. Ἀλλὰ καὶ δυσὶν πολλάκις ἀντικειμένων,
ἐκάτερόν με πρὸς βίαν οἷον κατ' ἑαυτὸ ἐφελκόμενον ὁπισ-
ρεται, ὑπεροκλήνῃ ὅπ' ὁπισσέτω, καὶ ἀρρήτῃ πάμπαν ὄντι,
καὶ πῶς τὴν γνώμην ἀπρωρημένον. Καὶ πατέρον με λάβη
πρατῶσαν, ἐφίσταται δὴ ὁπ' ἐλγόν καὶ πατέρον, καὶ πρὸς ἑαυ-
τὸ ἀντιωχιάζον· ὡς καὶ τὸ πλέον ἔγω πρὸς ἀπολαύσεως ἐ-
μοὶ ὑποπνέμεσθαι ἐκ τῆς ἡγεμῆς, καὶ τὴν πατέρον ὑποπα-
ραίτισιν, τῇ πρὸς πατέρον πωδῇ, εἰς ἡδονῆς ὕψισιν συ-
νανακεραυνώσθαι. Ἀλλὰ γὰρ καὶ ὡς ὁρμῆς ὁρμῇ ἐμοίγε αὐ-
τιβαινέσης, καὶ νόμου νόμῳ παλαιόντος, ἐν δὴ πῶς ἀναμ-
φισβητήτως οἶδα, ὅτι πρὸς ὅπερ αὖ βεληθείη τῶν προκει-
μένων, ἐλδότηρως τε καὶ αὐτοδιορίζως ῥέπω φερόμενος. Καὶ
ἔτε δὲ πρὸς τῆς αἰρέσεως ἀπλῶς ἐμὴ ἢ τῷ μὴ τῷ ἐλέσθαι
δυνάμεις, ὅπερ εἰλόμην, ἡδὲ μὲν ἔν καὶ τοὶ προελομένης
ἀδυνάτως ἔχω μεταβελούσασθαι, καὶ ἀποχέσθαι ἔπερ φθά-
σας προήρημαι. Τῆς τοι τοῦ πρὸς ἐλδότηρας καλόν, ὅπερ
ἔπειτε ἐλδότηρας ἡκιστα ἔτυχον.

§. χ π γ'. Ις'. Τῇ τοίνυν προαιρετικῇ ταύτῃ δυνάμει
τὸν τῶν ὁπισθίας, αὐτῇ ἑαυτῇ παραίτιον πῶν ἐνεργημά-
των κατέλιπα. Ἀέκων γάρτοι πολλῶν, δι' αἰτίας αἰεὶ πο-
τε ὑπέρσης, οἷον ἐβάρης ἐπιδήκη τὸ ἀντίρροπον ἀναίρεν-
τος, τὸ βελητικὸν διορίζεσθαι εἰσηγεμένους, σκοπήσας τε ἀ-
κρεβῶς εὐ μάλα ἢ περ οἷον τε ἡδὲ, ἡδὲ βελητὸν ἐμοὶ πῶ-
ποτε γεγονὸς κατεφάρασα, ἢ ὡς ἀγαθὸν ἐμοὶ καὶ προσῆ-
κον, ἢτοι ὄν, ἢ φαιόμενον. Οὐδὲν δ' ἀβέλητον, ἢ ὡς ἐ-
ναντίως ἔχον. Οὕτω δ' αὖ ἢ ἐκείνας, ἕκασον ἐμοὶ φθά-
σαι, ἢ γνῶσόν. Ἀλλὰ μὲν ἡδὲ προσέχειν μὴ ἐδελέσας
οἷος

οἷος εἰμι, ἐπὶ τὸ ἄλλ' ἐξ ἄλλων γινώσκων, ἀπ' ἐμαυτοῦ
 ἐναγόμενος. (Σ. χαά. χοδ.) ἐφ' ᾧ δὲ ὑπὸ τῶν ἐκτὸς
 θεωροῦνται διεγείρομαι, τῶν καὶ τοὶ ἀντικαταβαλλόμενος,
 διεκφυγεῖν τε καὶ ὑπεκκλίνειν τῷ θῆραι, ἐδὼ ἦτον δυνα-
 μένῳ ἐμαυτῷ συνεπίσταμαι. (Σ. χ π β.) Κάν εἰ γὰρ
 τὰ ἐξωθεν ἐπάγει πρὸς τῷ τῶν δόσκειν, ἀλλ' αὐτὸς
 ἐμαυτὸν ἀπάγειν ἔχω πᾶ ᾧ αὐτὸν ἐννοεῖν, καὶ διανο-
 μεῖσθαι ἀφείς, τὸ ἐπιθυμεῖν ἐκπετήσομαι. Ὅτι γὰρ εἰ
 ἡ νοητὰ πάντα παραίτια τῇ βελήσει γίνεται πῶς αἰρέ-
 σεως, τεκμήριον ἐμοὶ ἰκανώτερον τοῦτ' ἐκτείνεται, ὥς ἔτι
 ἢ δυοῖν ἴσον δυναμένῳ, καὶ ὁμοίως ἐόντων, θάτερον ἢ
 ἢ λαβεῖν ἀνάγκη, μηδεμιᾶς αἰτίας ἐπὶ θάτερον ἀγέσης,
 ἢ τῷ μηδενὶ πᾶ ἐπερὶ ἀφέρειν, θάτερον τῷ λῆψιν οἶκο-
 ἢ θεν αἰρῆσαι διορίζομενος. Ἐπὶ γὰρ τῶν τοιούτων, καν
 εἰ τὸ αὐτοκίνητον πῶς ἐν ἡμῖν δυνάμει ἐπελοδυστικῶς
 ὀνομάζειν χαίρεισι δυνάμιν, καὶ τῷ ἡγεμονικῷ πῶς ψυχῆς
 ἢ ἐγκαθιδρύσειν, ἐπικλίσιν ἐξ αὐτῆς (ἢ φασὶ) λαμβά-
 ἢ νσης, καὶ τῷ ὁποτέρῳ διακοπῆς, ἐδὼ αὐτίλγει.
 Οὐδὲ γάρ μοι ᾧ ὀνομάτων ἐπεισι ζητεῖν ἐνταῦθα, καὶ
 διαφέρεισθαι. Ὁ δὲ Χρῦσιππος ἐπεικῶς κἀνταῦθα ψυχῆς
 ἢ ὅτι, ὅς ᾧ θῆται τὸν ἀσάραλλον καὶ πᾶν ζῷον, καὶ
 ἢ πολλὰ πᾶν μὴ δυναμένων ἄλλοτε ἄλλας λαμβάνειν
 ἢ πῶσαις καὶ ῥοπαῖς ἀνδ' αὐτῆς αἰτίας καὶ διαφορᾶς, ἢ ᾧ
 ἢ αὐτὰ πάντως, ἢ ᾧ τὰ ἐξωθεν γινόμενης, καν ταῖς
 ἢ λεγομέναις ταύταις ἐπελοδύσειν, αἰτίας ἀδήλας ὑποβέ-
 ἢ χειν, φησὶ, καὶ λωθανεῖν ἡμᾶς ἐπὶ θάτερα τῷ ἐρμῶ
 ἢ ἀγέσης. Αὐτὸς γὰρ ἔπος ὁ Χρῦσιππος ἐν τῷ ᾧ πᾶ
 δικάζειν, δυοῖν δρομέων κατ' ἴσον πᾶχος συνεκπεσόντων,
 ἐξείναι, φησὶ, τῷ βραβδύτῃ καὶ τῷ ἐπικλίσιν, ὁποτέρῳ
 ἢ βάλεται ὁποδῶναι πᾶν φοῖνικα, κοινὸν καὶ τοὶ ἀμφοτέρων
 ἢ ἡρόμενον. Ἐν δὲ τῷ 5. ᾧ καθήκοντος, εἶναι τινὰ
 φήσας πράγματα μὴ πᾶν πολλῆς ἀξία ὄντα πρᾶγμα-
 ἢ τείας, μηδὲ προσωχῆς, ἀφιστάει ᾧ ταῦτα τῇ ὥς ἐτυ-
 ἢ χον ἐπικλίσει πῶς διανοίας οἶεται δεῖν, τῷ αἵρεσιν ἀ-
 ἢ ποκληρώσαντας. Εἰ δὲ καὶ μὴ ἔπος ἐν ἄλλοις ὑπεναν-
 τίως ἑαυτῷ λέγων, ἀπερ αὐτὸς εἰρήκει ἐξέπτουκον, εἴη
 αὐτὸ ἔργον οὐδὲν πᾶν ἐπαχθεῖντων ἀνώτερω ἀπελέγξει τὸ
 κερφον

κῆφον τε καὶ ἀσύστατον. Πολλὴ γὰρ δὴ ἀσφραγίσθη καὶ ζυγῇ ἡ διαφορὰ ἐτεροκινήτων ὄντων πρὸς δυνάμιν αὐτοκινήτων· ὅτι δ' αὐτοκίνητος ἡ προαιρετικὴ δυνάμεις, δι' ὧν ἀναγκάσται ἐπειράσασθαι, αὐτὸς φθάσας ἐκράτησεν. Εἰ γὰρ ἄγχοι τῷ ὁρμῷ, ὅσα δύνωσι ἄγειν ὅπως αὖ πεφύκασιν, ἢ νοητὰ (ὁ τοῖς πᾶσι μὲν ἀναμολόγηται, ἐκάστω δὲ αὐτῇ προσμάρτυρε ἡ ἐνδοκίτη συναισθησις.) τὰ δὲ δὴ ἀδηλα καὶ λανθάνοντα, ταύτη γὰρ εἰδὲ νοητὰ, εἰδὲ ἄγειν ἄρα οἷα εἶσαι τῷ βάλῃσιν κομιδῇ μὴ νομήμον.

§. χ π δ'. ΙΖ'. Ἐλθούσας πάλιν καὶ αὐτορμήτως ῥέπειν ἐπὶ πολλὰ πεφυκώς, ἔστι μὲν ἐφ' ὧν ἄχει φιλῆς προαιρέσεως ἦκα, ἔστι δ' ἐφ' ὧν καὶ εἰς θήραν σπύδω τῷ τίτον, τῶν ἐν ἐμοὶ δυνάμεων ὅπως δὴ τῇ βελητικῇ ὑπέκειν ἐπάχθησαν, ὑπερέτιδας οἷον τινὰς εἰς ἐνέργειαν διεγείρων· ὥστε μοι καὶ θραυλίνειν ἐπείναι τὰς ῥοαὶς ταύτας ἀλλήλων, καὶ τὰς μὲν ἀδρανέσρας ἐκείνας, αἷς ὑποθετικὰς ἀνασκοπεῖν, ταύτας δὲ τὰς δραστηεῖς ἄσας, καὶ τῇ αἰσθάνει δυνάμεων ἐπιτακτικὰς γιγνομένης ὑπολύτως ὑποκαλεῖν. Καὶ καταφανείς μὲν ἐμοὶ δοκῶσιν ἐκείναι, πῶς γὰρ τὰ μὴ ῥαδίως ἀνυστά, καὶ ἐφ' ὧν πολλάκις ὁ πρὸς τ' αἰσάντια πόθος ἐπικρατέστερος· οἷον βελοίμην αὐτῇ ἀνδρὶ ἀπελθεῖν συντυχεῖν, ἀλλ' ὄκνος μ' ἔχει, καὶ τὸ μῆκος τῆς πορείας ἀντιπίπτει, καὶ τ' ἄλλα ὅσα τοιαῦτα προσίσταται. Καὶ ἀρετῆς αὐτῇ ἐπιμεληθείην ὡς ἠδιστα, ἀλλὰ τῷ βιωτικῷ δὴ τίτοις χετλίως προσέπηκα. Κατὰ δὲ πολλοὶ δέμοι γίνονται καὶ αἱ δούτεραι ἐπὶ πάντῃ πολλῶν. Καὶ ἡ δὲ ἐβελήσας τῷ ὄντι, πάσῃ μὲν ἐρησιάζω αὐτῇ τῇ δυνάμει, πάντῃ δὲ τὸ ἐμποδὼν ἐσάμηνον ἐν μέσῃ ἐποίησα. Καὶ εἰ μὴδὲν λῦσας, τῇ γὰρ ἐμῇ εἰς ἐμὲ ἠκόντων ὕδατος ὑπολειφθεῖς, αὐτόθεν αὐτῆς ὁρμῆς ἐπὶ δὴλον ἔστησα τὸ δραστέιον.

§. χ π ε'. ΙΗ'. Ἐπιτάσσει δὲ ἄρα πολλὰς τῇ ἐν ἐμοὶ δυνάμεων ἡ κατὰ τῷ βάλῃσιν, ἐμῶς γὰρ πάσαις, εἰδὲ ἐπὶ πάντων. Καὶ δὴ τῇ γνωστικῇ πάντως. Καὶ γὰρ βεληθεῖς τότε μὲν τῷ γνῶσιν ἥρημαι, παρήρημαι δὲ τῷ ἐκείνου. Καὶ πῶς, πῶς δὲ τῷ φαντασίᾳ διέτρεφα, ἢ ὑπεκτάς ταύτης, ἐτέρῃ τινὸς ἀνετυπωσάμην τὸ ἰνδαλμα. Καί γε ἐβελήσας ἐπὶ τινὸς ἐπαυδράμον τῷ ἀνάμνησιν. Καὶ τὰς αἰσθ-

αἰσθητικὰς δὲ τῆς δυνάμεων πρὸς τὸ τῷδε, ἢ τῷδε ἀντιλαβέσθαι ἐκίνησα, ὅπως ῥέφας ὅπῃ τὰ αἰσθητὰ. Καὶ πολλὰς δὲ τῆς σωματικῶν κινήσεων, ὅσον κεφαλῆς, γλώσσης, καὶ χειρῶν, καὶ ποδῶν, καὶ τῆς ἄλλων μελῶν, παρέμοι οἶδα κειμήλια. Ἀλλὰ ὅς ἐ πάσας πάντῃ, ὅπερ ἔβην, εἰς ὅπῃ πάντων· ἐ γὰρ εἰς ὅπῃ τῆς πορῶν ὀπισθοβολῶν ταῖς φανωτάταις, καὶν πανὺ πολὺ ἐβελήσομαι, οὐκ ἔχω μὴ συναινεῖν, εἰς ὧν δὲ χρόνος μῆκος, ἢ δι' ἄλλοι τῆς συμπίπτειν, τὸ ἔχνη ἐξήλειπται, καὶ τοι ἐπειγόμενος, φαντασθείω αὐτὸς εὐμαρῶς τῆς ποιῶν, ἢ ὀπμησθείω. Καὶ πληγεὶς ἀκοῶν, ἢ ὄρασιν, ἥτινα τῆς ἄλλων αἰσθήσεων, ἐκφυγεῖν ἐχ οἶος εἰμὶ τῷ τῇ προσβολῇ παροπνηθῆσαι ἀντίληψιν. Καὶ εἰς τῷ αὐξητικῷ, εἰς τῷ ἀποκρητικῷ, εἰς ὅσας ἄλλας ἐνδομύχως ἐμοὶ τελευτήσας οἶδα ἀναγκαίως κινήσεις, ἔτε πορῶν, ἔτε ἐκκόπτειν διωήσομαι· τῷ δὲ δὴ ἐπὶ τῆς ἀλόγων ὀρέξεων ἐμοιγε ἐμποικιμῶν, (ἥτεροι αἰσθάνεσθαι συνεχῶς συμβαίνει.) τῆς πνεύματων καὶ τῆς αἵματος δύελλαν, εἰμὶ ἐξ ἐπιταγῆς αὐτίκα ἱκανῶς ἔχω κατεσέλλειν καὶ κατενάξειν, ἀλλ' οὐγε τῷ ἐκ πέρας εὐ μάλα κατέχω, ὡς τῷ κινῶσαντε, καὶ διεγείρωνσαν, καὶ δὴ καὶ ῥώνυεσαν ἐν ἐμοὶ τῷδε τὰ πάθῃ πορῶν, ῥέφας ἐφ' ἐπερα, ἐντεῦθεν ἔγω τὸν τέραχον κατεσῶρεσα· ὥς ἐμοι εἰδὼν ὧν ἔχω κατ' ἐμαυτὸν εἶδεναι, τέτεροι πορῶν ὀπμησθέντων, ἢ ὅτι, καὶ τοι πολλῶν ἐμοὶ τῶ βελητικῷ ὑπεξηρημῶν κράτως, πλείεα γεμῶν ὅσα αὐτῇ περὶ ἀρχῇ, καὶ καὶ τὸ δοκεῖν ἀγεται.

§. χπς'. ΙΘ'. Διαφέρασι δέ μοι καλῶς σκοπεῖν, αἵ τε πρὸς τὰ θυμῇ κλίσεις, καὶ αἱ τῆς ἀπο θυμῆς ἐμοὶ ὄντων ἀποφυγαί· τὸ δὲ, ἐ νύξιν ἥδη παρέχον τινα (§. ἀνωτ.) ὅτι αἱ μὲν μετὰ σφοδρότερων τινῶν ὀπμησθέντων κινήματων, ἄττε κατ' ἐμαυτὸν αὐτὸς τελευτήσας οἶδα, καὶ ἄμε, καὶ πρὸς τὰ ἔξω ἐκκλύφονται ποτὲ, μὴ κατεσῶρε τ' αὐτὸν τῆς ψυχῆς ἔχειν, καὶ τοῖς ἄλλοις ποιεῖ ὀπμησθέντων· τιαῖδε δὴ αἱ τῆς ἀκρατῶς λαγνέουμένων, καὶ ἐμμανῶς ὀργιζομένων, καὶ μετ' ὑπερβολῆς γαννυμένων, καὶ χαιρόντων, ἢ αλυόντων καὶ δυσφορέων ὀρμαί. Αἱ δὲ ἡρέμα πως, καὶ μὴ νύξιν εἰς τὸ φαναι, ἐμποικιμῶν τῇ ψυχῇ, σωφρονέντος ὅποτε ἐξέ-

δέ-

θέσεις, ἐν ἀπαράχῳ τε καὶ ἀκύνῳ τῷ σώματι, ἔδεν ἦτιον ἡνωμένως προαιρεμένως, καὶ τὸ προσήκειν οἱ δοκῆντος, καὶ συντελεῖν, δυσάποσπαστως ἀντεχομένη. Τοιαῦτος ὁ τῷ ἀπουδῆς ἀξίαν, ἐγγυόμηνος τοῖς ἀγαθοῖς ἡμερος.

§. χ π ζ'. Κ'. Αἱ μὲν ἐν κατ' ἐκείνας δὴ τὰς πρώτας πρώτισται προσβολαί, δυσκἀδεκτοί πως εἰσὶ καὶ δυσκαταγνώριστοι. Ἐφ' ὧν μοι καὶ χρόνα δεῖν ἐγνώσκει ποταμίνος, ἕως ἡ λωφῆσαν τὸ σωματικὴν σάλας τὸ δύσμαχον, ἐν αὐδίατε παντελεῖ, καὶ αἰδεῖα καθαρῶτάτη ὁμόμνητον, πῆς ἐπιπολασάτης ἀχλύος τὸ ἡγεμονικὸν ὑπερῶν. Εἰ ἦν ὑπ' ἐκείνων πολὺτε τὸ ἐνδόσιμον εἰς αἵρεσιν τῇ βελήσει αὐτίκα ἐμποιεῖται φιλεῖ, ἀλλ' ἦμοι ἐκ πάρας συνιδεῖν ἐξεχρέτο, ἔτι καὶ μάλα τῷ ἐπιπακτικῷ πῆς βελήσεως χρησαμένης, ταῖς ὑπηρετίσι τῇ δυνάμει ἀρχίαν κελεῦσαι, ὥς ἐκλειπείας καὶ βραχὺ πῆς φορᾶς, καὶ ἀρχῇ μὲν οἶονεῖ ἡτομαρανθείσης, πῶς δὲ καὶ πάντῃ ἡτοσβεθείσης, ἐλδοθέραν ἔπω τῷ ψυχῇ μένει, καὶ οἷον αὐτοκινήτως ἐβλήσασαν ἀκολοθεῖσαι τῷ ὕμνῳ φρενήματι. Πάντως δὲ, εἰμὶ πάσαις (§. χ π ε.) ἀλλὰγε ταῖς ἐπὶ τὸ πρᾶττειν ὑπεργνώσαις δυνάμεσιν, ἐρίσασθαι τῷ βελήσιν ἐπατίεσσαν, τῷ περὶ λοπάτων ἡγέμεθα.

§. χ π η'. ΚΑ'. Θεωμάζειν ἐμοὶ πότῳ ἔπεισι ἡνωμένῳ, καὶ τὸν ἐν ἡμῖν ἔσω, καὶ ἔξω ἀνθρώπον (καλῶ δὲ, ἔσω μὲν, τὴν ἀρχὴν τῇ ἐν ἡμῖν ἡγεμονικῇ, καὶ προαιρετικῇ, ὁποῖατις αὐτῇ εἴη, ἔξω δὲ, αὐτὸ τὸ σῶμα, καὶ τὰς ἐν αὐτῷ ἐπιθεωρημένας σωματικὰς δυνάμεις) ὅπως ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους. Τὰ μὲν ἦν, ἔπω συνῶ τὸν ἕτερον τῷ ἐτέρῳ συνηρημένον, καὶ συνηρημένον, ὥς καὶ ὑφορεῖται ἐνάχομαι, μήπε τὸ ἐξ αὐτῷ συγκροτημένον, μίατις καὶ ἡ αὐτὴ τῷ πράγματι ἢ οὐσία, ὡς ἀμείψω πάντῃ τῇ φύσει, πλατύνω τὰς πρὸς ἐπᾶτερον δεξιότηας. Καὶ ἦν, καί τις ὥς τὰ πολλὰ τῷ ἔσω λεγομένῳ ἐνθύμῳ, κίνησιν τινα ἐκ τῷ ὡραζήματι ἐπιηρομένη τῷ ἔξω δὴ τῷ ἐνήνερε, καὶ ἀνάπαλιν ἢ τῷ ποτῶν, καὶ ὅπως ἐπεισεσθῆσα προσβολῇ, ἐνθυμηθῆναι τι ἐκείνον πάντως ἐποίησε. τὰ δὲ ἕως ἀλλήλων κατέληφα ἡφερόντας, ὥς πρὸς τὴν ἀντίον κρῖναι ἀντέλκομαι, οὐσίας ταυτοσὶ διασᾶς ἔσας, ἡμε-

Metaph. Tom. III.

B

σας

εὐὰς ἀλλήλων ἠγέμενος, ὥς θεσμός μόντις κραπίσας εἰς
 αὐτὴν συνήψετε καὶ συνῆδον, τὸ δὲ τῆς φύσεως ἐπεροῖον, διε-
 λετε, καὶ διέκρινον· ἐν πολλοῖς γάρ μοι εὐδὸν ἡ ἐτέρα τῆς
 ἐτέρας πρὸς ἐνέργειαν ὀπιδεῖς ἔστα, τὴν κατ' αὐτὴν ἀνα-
 δείκνυται· ἐν πολλοῖς δὲ καὶ ἡ ἐτέρα πρὸς τὴν ἐτέραν πο-
 λὺ πάνυ τὸ δυσμετές ἀντιφρίσσει, καὶ δυσλίσσιν· τὸ μὴ
 ᾧ παύτη πρὸς ἡδονὴν ὄν, ἐκείνῳ λυῖασεν, ὃ δὲ πὴν ἐτε-
 ραν ὀπιδρώσαν ἐτόνωσε, τὸ τὴν ἀλλῶν κολῶσαν ἐξέλυ-
 σε. Καὶ μὴ μοι καὶ πρὸς τὰ διαφορώτατα, καὶ ἐναντιώτατα
 ἀντιστρέφονται. Ἡ μὲν ᾧ πρὸς τὴν ὕλιν εἰλύεται, καὶ πε-
 ρὶ τὰ κατ' ἑκαστὰ ἀπὸ ὑποκρίνεται, καὶ τοῖς παρῶσι μόνους
 προσέτικον. Ἡ δὲ τῇ ἐξηρημνῶν τῆς ὕλης ἀντέχεται, καὶ
 πρὸς τὰς κατὰ λόγους τῶν ὄντων πτερυται, καὶ πρὸς τὰ πορ-
 ρωτάτω καὶ τόποις, καὶ χρόνοις ἀπέχοντα ῥαδίως ἐφίπταται.
 Διό μοι εὐδὸν ἦτον ταῖς ἐνθεωρημνῶν ἀμφοῖν τοῖς μέρεσι
 διαφοραῖς, ἢ τῇ κοινωρίᾳ τῇ τῶν προσεχόντι, θαυμάζων
 ἐπεισὶ τῇ πρὸς τὴν συναφείας μόνῃ θεσμῷ εἰρηκόπον,
 μινδῶν δὲ, εὐδὸν τὸν τυχόντα λόγον ποιῆσαι, περὶ τὰ τῆς
 ἐπεροῖτος ἠρημνῶν. Συμῶδον ᾧ αὐτὸ εἰ ἀκρίβως προσέχειν
 σφίσι αὐτοῖς βελιθεῖν, ὥς καὶ τὸ μόνον, ἀκόλυθα συμ-
 βαίνει τῆς τῶ σώματος ψυχῆς ἅττα παθήματα, καὶ τὰ
 τοῖς ἐκείνῃ ἀνάπαλιν. Ἀλλὰ καὶ ἐκείνῃ εἰς ἡμῖς, ὥς πολλὰ
 τῇ ἐν τῷ σώματι πολλοῖς τῇ καὶ τὴν ψυχῇ, καὶ ἀνά-
 παλιν, εἰς ὅπως εἰ πειθαρχεῖ, ἀλλὰ καὶ λαμπρῶς διαμά-
 χεται· ὥς εἶναι ἐπαναρχῆς τῷ συνδέοντι νόμῳ, νόμον ἀν-
 θυπερεγκεῖν ἔπερον τὸν ἀντιθέλοντα τὸν συνημνῶν, καὶ ἐ-
 πιδωδῶς διακρίνεται.

Δ. καὶ τὸ ΚΒ'. Καὶ πῶτο δὲ πάντων ἔχατον ἦδον τῆς
 εἰρημνῶν προσθήσω τὸ πρῶτον, ὅτι ἔρωσ με, ἐκ οἷδ' ὥς
 τις τὴν Ἀθανάτῃ δεινὸς κατέχει, καὶ ἐλπίς ὑπὲρ εἰς σμι-
 κρὰ, ὥς ἄρα ἔτι καὶ μὴ τὴν ἀνάλυσιν αὐτῇ πρὸς μεσομέ-
 νῳ· εἰπω δὲ περὶ διακρίνεται, εἰς θυμον μὲν ἀναδείκνυσι, καὶ
 εἰς ἀρετῇ ὑποδύγει, τὰ μὲν τὴν ὑποβίωσιν τοῖς εὖ βε-
 βιωκόσιν ὑποκρίνεται γέρα, δειμαίνει δὲ τὴν ἀντίστον καὶ θράτ-
 τει τὰ ἐκείνῃ δικαιώματα. Ὡς καὶ ταύτας τις φαῖν ἐγ-
 γίνεσθαι μοι τῆς ὑποκρίσεως, ἐκ φροῦδης ἀπολήψεως πεπει-
 σμένη, τὸ γὰρ καὶ εἰσέπειτα εἰμῇτι κλέος καταδέσθαι πα-
 ρεῖ

ρά τοῖς ἄλλοις φροντίζειν, ἀλλὰ μὴδὲ κακῶς καὶ ἀπελθόν-
 ται ποτὲ ἀνέσειν, ἢδὲ ἀνέχεσθαι, καίτοι μὴδὲν τῷ μνηέτι
 ὄντι, οὐδὲ τῷ δόξῃαν συνελεῖσαν, οὐδὲ τῷ ἀδοξίαν
 προσλυμαίνοντι σαφῶς ἐπισταμένῳ, σαφές εἶναι μοι δο-
 κεῖ μαρτύριον, καὶ προαναφώνησις, ἄλλης τινὸς λήξεως ἐ-
 σομένης, ἣτις ἐνθούδῃ ἀπαλλαττομένης τὰς ἀνθρώπους ἐκ-
 δέχεται. Ὁ μὲν ἔν φιλόσοφος Συνέσιος τὸν ἐν τῇ ναυα-
 γίου κίνδυνον ὑπερχόμενος, ᾤχετο καὶ ἡμέτερος, τὸ πάλαι-
 „ ναῖον φησὶ βαλαάντιον, τῷ παρακαταθήκῃ τῇ ξένου,
 „ ἐκλαῖον ἐκ εἰ περὶ θνήσκειτο, ἀλλ' εἰ ὁ Θράξ ὑποσερήσοιτο
 „ τῷ ζημιῶν οὐκ ἐκ, ὃν καὶ ὑποθανεῖν αὐτὸν ἡχμῆτο. Ἐν-
 „ θα καὶ τὸ ἐξαπολωλὸν κέρδος ἐκείνου ἡγεῖτο, καὶ συ-
 „ ναπολωλὸν, καὶ συναποδράναι τῷ αἰδῆσιν. Ἡ δὲ
 σοφωτάτη Διοτίμα πρὸς Σακράτην ἐξελεγμένη „ ὡς δει-
 „ νῶς, φησὶ, ἐξέκινται ἀνθρώποι τῷ ὀνομαστοῖ γινέσθαι,
 „ καὶ κλέος εἰς τὸν αἰὲ χρόνον ἀθανάτων καταδέσθαι, καὶ ὑ-
 „ πὲρ τῶν κινδυνῶν τε κινδυνεύειν ἔτοιμοι εἰσὶ πάντες
 „ μᾶλλον, καὶ ζημίαι αἰαλίσκων, καὶ πόνας ποιεῖν ἕς τι-
 „ νας, καὶ ὑπεραποθνήσκων. Εἶτα τῆς Ἀλκίσιδος μνη-
 „ θεῖσα, τῆς ὑπὲρ Ἀδμήτη ὑποθανόντος, καὶ Ἀχιλλέως τῷ
 Πατρόλῳ ἐπαποθανόντος, καὶ μὲν τοὶ καὶ Κόδρε τῇ Ἀθη-
 „ ναίᾳ τῷ παιδὶ ἀποθανόντος „ οἶμαι, ὀφείλει, ὑπὲρ
 „ ἀρετῆς ἀθανάτης, καὶ τοιαύτης δόξης οὐκ ἐλαττοῦ πάντες πάν-
 „ τες ποιεῖσιν, ὅσα αὐτὸν ἀμείνας ὦσι, τὰς αὐτὰς μᾶλλον τῇ
 „ ᾧ Ἀθανάτης ἐρείσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Εἰ αἱ καὶ τὰς προτεθείσας δυνάμεις ἐέργειαι
τῇ ἀπλῶς σωματικῇ ἐ ἐνύλῳ φύσει προσήκ-
ουσι. Καὶ εἰ τὰ τῷ σώματος πάθη, ἐ ἢ ἐν αὐ-
τῷ πῶς ψυχὴ προσωκείωται.

Λήμμα Α'.

§. χ γ'. „ Οὐδεμίαν δυνάμιν, καὶ ἐνέργειαν, οὐδ' ὅτιεν
„ ὁλῶς πάθος πραγματιώδες, ὅπερ αὐτῇ τῇ σωματικῇ ἐ-
„ σία προσεῖρη, ἐν ἀδιαιρέτῳ αὐτῇ προσεῖναι διωθήσεται,
„ καὶ ὡς ἐσιώδες τι, καὶ ὡς ἐπεσιώδες.

Προσέσω ὅδ' ἔπος εἰ δυνατὸν τῇ σωματικῇ ἐσίᾳ δυνά-
μις, ἢ ἐνέργεια, ἢ πάθημα ὅτιεν, καὶ δῆθεν ὡς ἐσιώδες.
Ἐπεὶ ἐν ἐν ἀδιαιρέτῳ πρόσεσιν, (ἐξ ὑποθ.) ἢ δὲ πῶς
σώματος ἐσίᾳ ἐν ἐκτάσει, (§. φ ι α. φ ι β.) τῆς ἄρα ἐ-
σίᾳς (καὶ τοι ἐσιώδες ὃν αὐτῇ) τὸ τοῖσιν ἐξῶνται· ἢ τῇ
ἐσίᾳ τὸ αὐτῇ ἐσιώδες ἀφήρηται. Ἀδυνατὸν δέ. (§. σ κ η.
καὶ σ λ γ'.) Ἄρα τὸ Α'.

Ἀλλὰ ὅδ' ἐνυπαρχέτω, εἰ τῷ δόξει, τὸ πάθος ἐπε-
σιώδες τε, καὶ καὶ συμβεβηκὸς τῇ ἐσίᾳ τῷ σώματος, πλὴν
ἐν ἀδιαιρέτῳ. Καὶ ὑποβεβήσεται ἄρα, ἐκ τῷ ἀκολουθεῖν,
τῷ τὸ σῶμα, ἢ σῶμα, ὡς ὑποκείμενον. (ἐξ ὑποθ.)
ἐν ἀδιαιρέτῳ δὲ τὸ σῶμα ἐκ ἔστιν (§. φ ι α. φ ι β.), ἢ
σῶμα. Ἄρα τοιγαρὶν τὸ σῶμα ὑποκείσεται τῷ αὐτῷ, καὶ
ἐκ ὑποκείσεται. Ἀδυνατὸν δέ. (§. ρ ξ δ'.) Ἄρα καὶ τὸ Β'.

Πόρισμα.

§. χ ι α'. Καὶ πάντα ἄρα ὅσα σωματικὰ παθήματα
ἐστὶ τε καὶ λέγεται, μετέχει τινὸς ἐκτάσεως, καὶ δεκτικὰ ὄν-
τα ἐστὶν ὅπως ἐν διαιρέσει, τὰ μὲν κατ' αὐτὰ, τὰ δὲ κατὰ
ἐξῶς

ἢ τὸ σῶμα. Καὶ καθ' αὐτὴ μὲν αἱ τῆς σωματικῆς ἐσίας ἀναφαίρετοι διαστάσεις, ἢ χῆμα, ἢ τόπος ἢ πᾶς αὐτῆς. Κατὰ δὲ συμβεβηκός, ἢ ἢ τὸ σῶμα, χρῶμα, καὶ θερμότης, ἢ βάρος, ἢ κινήσεις, ἢ ἡρεμία, ἢ εἴτι ἄλλο· τῶν ᾧ ἐκαστον εἰ καὶ καθ' ἑαυτὸ ποσῶ καὶ τομῆς ἀνεπίδεκτον, ἐπεὶ γεμῖν τὰ σώματος εἰσὶν αὐτὰ, ἢ ὡς τὸ σῶμα, ἐκ ἐν σημείῳ τὸ εἶναι ἔχοντα ὅσιν, ἐδ' ἐν ἀκαρεῖ, αἷς ἐδ' αὖ εἶεν οὕτω πᾶσι (ἢ τὸ Λῆμμα) ὅλως τοῦ σώματος.

Λῆμμα Β'.

§. χυβ'. „ Οὐσία τῇ σωματικῇ καὶ ἐνύλῳ, πλείους
 „ καὶ τὸ αὐτὸ τῇ αὐτῇ προσεῖναι κινήσεις, διαφοραῖτε καὶ
 „ ὑπερναντίωσιν ἀπὸς ἀλλήλας ἐχέσας, μιδαμῶς δ' ὑπ' ἄλ-
 „ λήλων ἀνάξιοπομῆρας (πολλαὶ ᾧ αὖ δέοι συμμεταγομῆ-
 „ ρας.) ἀδιώκων.

Φανερόν γάρ ὅτι ἐδὲ πάντα ἅμα ὑπάρχειν ἐνδέχεται
 τῇ αὐτῇ (§. λδ').

Ἄλλως τε ἐδὲ οἱ τῇ Κινήσεων, ὡς ἴσμεν, νόμοι τῶν ὑ-
 φίστανται (§. χιή').

Σχόλιον.

§. χυγ'. „ Ὅταν δὲ ἐντεῦθεν ἀναιρεῖσθαι ὑπολαμβάνο-
 „ μεν, τῇ ὅπῃ τοῖς σώμασι συμβαινέσων κινήσεων τὸ συ-
 „ θετον. Ἐκ ᾧ ἐκείνων κρατυέται μᾶλλον, ἢ κλονεῖται τὸ
 „ Λῆμμα. Ἐκ φορῶν ᾧ ἀντιθέτων, ἴσων μὲν ἡρέμισις, ἀ-
 „ νίσαν δὲ, συμμέθως τῇ ἀμβλυτέρα, τῆς ὀξύτερας ἐποχή-
 „ τε καὶ ἐπιβραδύνσεις, τὸ τελέμερον· ἐκ δὲ τῇ καὶ πλεονέ-
 „ γωνιῶν, κινήσεις αἱ διαγώνιοι· ἐκ δὲ τῆς ἀποκέντρου ἅμα,
 „ καὶ ἐπικέντρου, ἢ καμπύλη· ἐκ δὲ τῇ κατ' ὁθείαν καὶ κύ-
 „ κλον, ἢ κατὰ σπείραν. Καὶ ἀπλῶς, ἢτοι ἑτέρα αἰετ' ὡς
 „ τὰς σοιχειώδεις, ἢ ἐξ αὐτῶν ἀναφορμῆν, ἢ βραδυτέρα, ἢ
 „ εἰς τὸ μικρόν εἶναι ἀπολήγουσα.

Λήμμα Γ'.

§. χ γ δ'. „ **Κ**ίνησις ἡ αὐτὴ, ἐν ὑποκειμένῳ τῇ αὐτῇ
 „ ἐπιτελέσει πάντως τὸ αὐτό.

Μὴ ὅδ', ἀλλ' ἕτερον· ἐπεὶ δὲ ἦτοι ὑδεὶς ὅτ' ἢ τῆς ἐπεροιά-
 σεως ὁ λόγος, ἢ τῆς πάντως· (τὸ ὅδ' ἀλόγως οἱ κ' λόγον φι-
 λοσοφεῖν ἐπαγγελλόμενοι παραιτῶσονται) (§. λ θ'.) ποί-
 ποτε ἄρα τὸν ὀφθαλμὸν τῆς λογικῆς, φέροντες διήσου-
 σι; τῇ κινήσει; Ἀλλ' οὐκ ἔσαι ἡ αὐτὴ. Ἀλλὰ τῇ ὑποκει-
 μένῳ; ἀλλ' οὐδὲ τὸ ἐμπὴς τὸ αὐτὸ ἔπος ἔσαι, ὅπερ ἡ
 πρότερον. „Οὔτιποτ' αὖ ἐν κ' φαῖεν, λαμβανῶς αὐτοῖς ὀφθαλ-
 μίπτει, εἰς τὴν τῇ ὑποκειμένης ἀναίρεσιν. Ἄρα κτ.

Λήμμα Δ'.

§. χ γ ε'. „ **Α**ὶ κατὰ τὰς δι' κινήσεων προσβολὰς συμ-
 „ βῆναι αὐτὴν αὐτῶν, ταῖς κινήσεσιν αὐταῖς συνάρχον-
 „ ται, συνῆμνῶσι, συναπείσιν, ἀπλῶς συμφορεῖται-
 „ ναι.

Γίνεται γὰρ δή τις κ' τὰς ἀντιδράσεις ἀλληλουέργεια, ἢ
 ἀλληλοπάθεια· (§. χ ι θ'.) καὶ ὡς τις χέσις θεωρεῖται
 παραγματοῦς, τῇ ἐνεργείᾳ, καὶ τῇ κατ' ἐπὶ τὴν ἀλλή-
 λα· χέσιν δὲ αὐτῶν τῇ ἀντιχετικῇ τοιαύτῃ συσπῶναι ἐδυ-
 νατόν. Ἄρα κτ.

Θεώρημα Α'.

§. χ γ ς'. „ **Ο**ὐσίας εἶναι σωματικῆς δυνάμεις τὰς ἐν
 „ ἡμῖν γνωστικὰς, καὶ βελητικὰς ὁποφαίνοντες, ἐν κινή-
 „ σει τινί, (εἰ μέλλοι σύμφωνά ὁποφαίνεσθαι) σωματι-
 „ κῇ καὶ ταύτῃ, τὰς κατ' ἐκείνας θεῶναι ἐνεργείας κατα-
 „ ναγκάζεται.

Ἄς ὅδ' ἡτοιμασθεὶς οἶονε ἀρχὰς ἴσμεν, ἀφ' ὧν κατὰ
 τὸ ἀπλῶς ἢ πῶς ἔχειν, πᾶσα σωματικὴ ἐνέργεια ἦρπ-
 ται,

ται, αὐται εἰσὶ* τότε καὶ τὴν ἔκτασιν μέτρον, ἢ χῆμα, ἢ κίνησις, ἢ θέσις, ἢ ἡρεμία (1). Καὶ ἡ μὲν κατὰ τὴν κίνησιν δυνάμις ἐνεργητικὴ μόνῃ πέφυκε ἢ δραστήριος, αἱ δὲ λοιπαὶ παθητικαί πως, ἢ τῆς κινήσεως αὐτῆς κατὰ τὸ μεταβάλλεσθαι ἡρημῆναι. Ἡ μὲν γὰρ ἡρέμησης εἰσὶς τις ἔσασα ἔστι τὸ σῶματος, καὶ τὸν αὐτὸν τόπον, καὶ φίλῃ σέρηνσις. (δ. φος'. φος'.) Εἰ δέ τις, καὶ δευτὸν εἶναι τὴν καὶ νῦν ἐπὶ ἡλθε ποτὲ αὐτῷ ὑποθέσθαι, (δ. αὐτ.) ἐκὼν ἀλλ' ἐχὶ πῶς τὸ καὶ ἐνεργὸν εἰπεῖν ἐτόλμισαν, ἢ δραστήριον* τὸ δὲ κατὰ τὴν ἔκτασιν μέτρον, ὅπερ ἔστι τὸ ποσόν, παθητικὸν τῆς ὕλης τυγχάνειν πῶς ἀπολύεσθαι, καὶ τοῖς πάσαις διώκειν, καὶ τοῖς ὕπερον. (2) τὸ δὲ καὶ χῆμα ὅρος τε καὶ πέρας ἔστι τῆς ἐκτάσεως* θέσις δὲ ἡ τῶν μερῶν, κατὰ τόπον, ἐν συναφείᾳ πρὸς ἀλλήλα χέσις. Καὶ μεταβάλλει μὲν μεταβάλλουσα, μετισταμνῶν τῶν μερῶν, ἢ θέσις γὰρ κινήσεως* μεταβάλλει δὲ ἡ ἐκτασις καὶ τὸ χῆμα καὶ τομῶν, ἢ μεταθέσιν, ἢ ἀφαίρεσιν, ἢ προσθήκην, ἢ ἐν ἑσὶν ἀντὶ κινήσεως. Ὅς αὖ ἄρα σωματικῆς ὕλης δυνάμεις εἶναι, τὰς ἐν ἡμῖν γνωστικὰς τε, καὶ βελητικὰς διακρίνοιντο, ἐν κινήσεσι σωματικαῖς (εἰ μέλλοι λέγειν πᾶς συμβαίνοντα.) τὰς κατ' ἐκείνας ἐνεργείας τελεῖσθαι λέγειν καταναγκάζεται.

Σχόλιον.

δ. χυζ'. „**Α**μέλειτοι ἔτε φορὰς, ἢ κινήσεως, καὶ κράσεως πρὸς ἀλλήλα γίγνεται πάντε, ἃ δὲ φαινὸν εἶναι, οὐκ ὀρθῶς παραγορεύοντες. (πάντα δὲ πᾶς σωματικὰ ἔστι πῶς ὧν ὁ Πλάτων φησὶν (3) ὧν γὰρ τὸ τροπαῖς ὑποκείμεναι παντοίας καὶ ἀλλοιώσεων, ὅσιν ἡπερ αὐτῷ δοκεῖ, ἐδὲ ποτ' ἔδδν.) „ Καὶ πῶς πάντες ἐξῆς οἱ Σοφοὶ „ πλὴν

(1) *Ορα Λογικ. ἐν Κατηγ. ταῖς κατὰ τὰς Νεωτέρους.

(2) *Ορα Λογικ. Περὶ Ποσῶν.

(3) Πλάτων ἐν Θιαυτήτῳ.

„ πλὴν Παμφυίδε συμφέρονται (φυσί) Πρωτογέρας τε, καὶ
 „ Ἡράκλειτος, καὶ Ἐμπεδοκλῆς, καὶ ἡδὲ Παιμὼν οἱ ἄλλοι
 „ τῆς Ποιήσεως ἐκατέρως, καμωδίας μὲν Ἐπίχαρμος, ἑκα-
 „ μωδίας δὲ Ὅμηρος, εἰπών·

„ Ὡς πάντες θεῶν θύεσιν, καὶ μητέρα τιθιῶ·

„ Πάντα εἰρηκὼν ἐκγορα ροῖς τε καὶ κινήσεως.

Οἷς δὴ ὁ Σακράτης, σημεῖα καὶ ταῦδε ἰκανὰ παρέθηκεν
 „ ὅτι τὸ μὲν εἶναι δοκᾶν, καὶ τὸ γίνεσθαι, κινήσεις παρέ-
 „ χει, τὸ δὲ μὴ εἶναι, καὶ ἀπολλύεσθαι ἡσυχία· τὸ δὲ θεῶν
 „ μόντε καὶ πῦρ, ὃ δὴ καὶ τ' ἄλλα θύον, καὶ ὑπεροπέει,
 „ αὐτὸ θύναται ἐκ φορᾶς, καὶ τείφους· ταῦτα δὲ κινήσεις.
 „ Καὶ τὸ ζῶων θύος ἐκ τῆς αὐτῆς τύπων φύεται. τί δαί, ἢ
 „ τῆς σωμάτων ἕξις, ἢ ὑπὸ ἡσυχίας μὲν, καὶ ἀργίας
 „ διόλκνται, ὑπὸ γυμνασίων δὲ, καὶ κινήσεων, ὡς ὑπὸ πο-
 „ λυ σώζεται; ἢ δ' ἐν τῇ ψυχῇ ἕξις, ἢ ὑπὸ μαθήσεως
 „ μὲν καὶ μελέτης, κινήσεων ὄντων, κατατατὰ μαθήματι,
 „ καὶ σώζεται, καὶ γίνεσθαι βελτίων, ὑπὸ δ' ἡσυχίας, ἀμε-
 „ ληστίας τε, καὶ ἀμαθίας ὕσης, ὅτε τι μανθάνει, ἅτε αὖ
 „ μάθει ὑπὸ λανθάνεται; τὸ μὲν ἄρα ἀγαθὸν κινήσεις κατὰ τε
 „ ψυχῇ, καὶ κατὰ σῶμα, τὸ δὲ, τέραντιον. Ἐτι ἐν σοὶ λέ-
 „ γω ἡμερίας τε καὶ νυκτερίας, καὶ ἕσα ταιαῦτα, ὅτι αἱ μὲν
 „ ἡσυχίαι σήπασσι καὶ ἀπολλύουσι, τὰ δ' ἕτερα σώζει. Καὶ
 „ ὅτι τέτοις τὸν κολοφῶνα ἀναγκάζω, προσβιβάζων τῷ
 „ χρυστῷ σιραῦ, ὡς ἔδον ἄλλο ἢ τὸν ἥλιον Ὅμηρος λέγει,
 „ καὶ ὀπλοῖ, ὅτι ἕως μὲν αὖ ἢ ὡς φορὰ ἢ κινεμένη, καὶ ὁ
 „ ἥλιος, πάντα ὅτι, καὶ σώζεται καὶ ἐν θεοῖς τε, καὶ αἰθρῶν
 „ ποίς. Εἰ δὲ ταῦτα, ὡς περ δεδεδῶν, πάντα χήματ' αὖ
 „ ὁρροφάρειν, καὶ ἡροῖτ' αὖ τὸ λεγόμενον αἶω κατὰ πάντα.
 „ Καὶ ἔτι ἐν ὁ Πλάτων ἡμῖν τὸ πᾶν κινήσας ἐκόσμησε, καὶ
 „ διέσωσε. Ἀριστοτέλης δὲ καὶ ἐν τῇ περὶ τὸν καθηγεμόνα
 „ λακτίσας φαίνεται, πᾶσαν μὲν θύεσιν, πᾶσαν δὲ φθορᾶν,
 „ καὶ μείωσιν, καὶ αὐξήσιν, καὶ ἀπλῶς ἑκάστην αἰδιόωσιν εἶδος
 „ εἶναι τὴν κινήσεως θέμερος, καὶ ταύτῃ ὄργανον οἷον εἶναι
 „ τῆς γινομένης τὸ κυριώτατον ὑπεληφώς. Εκείνη γὰρ ὅτι
 „ καὶ τὸ εἰρημνόν (1) „ ὅτι ἀναγκαῖον ἀγνοουμένης τῆς κινή-

„ σεως,

(1) Φυσικ. Βιβλ. Γ'. Κετ. Α'.

„σεως, ἀγνοεῖσθαι καὶ τὴν φύσιν, ὡς μηδὲν ἔσαν χεῖρόν
 „ταύτῃ, ἢ κίνησιν, καὶ ὅθεν κινήσεως ἐκαστα περαίνουσιν.
 Τί δὲ Δημόκριτος, καὶ Ἐπίκουρος, καὶ ὅσοι ἐν ταῖς Παλαιαῖς
 τῇ τῷ ἀτομολόγων ἐχθρόντο κόμματος, ἐχὶ καὶ ἐμφυτον ὀρ-
 μὴν ὅτι τὸ κινεῖσθαι ταῖς ἀτόμοις φύσει ἐνετίθεσαν; κα-
 θ' ὧν ὁ μὲν Δημόκριτος „ ἐς αἰὶ πλαγίως αὐτὰς φέρεσθαι
 „ φέτο, ὁ δὲ Ἐπίκουρος καὶ βάρος προθεῖς, τὰς μὲν καὶ εἰς
 „ ὁρμῇ, τὰς δὲ καὶ παρεγκλίειν, τὰς δὲ κινεμεύσας αὐὰ καὶ
 „ πληγῇ, καὶ καὶ παλμὸν κινεῖσθαι ἐτόπαζεν (1). Ἀλλὰ μὲν
 καὶ Ἐπίκουρος ἐκείνος, ὅθεν κινήσεως ἡμῖν ἅπαντι ὡφει-
 δραματεργῶν (δ. χξβ'.) τὰ ἐν σώμασι. Καὶ Νότῳ, τὴν
 ὁρμὴν κινήσεως ὁφείρεσθαι, ὡς περὶ σωματικὸν τῷ ἐν
 τῷ παντὶ γινόμενῳ, ἀπάσῃ τῇ σωματικῇ φύσει ἐνέχεον.
 (δ. χξγ'.) Καὶ Λεῖβνίτιος ἐκαστῇ τῷ κατ' αὐτὸν μονά-
 δων, ὁρμῇ ἐνέχον (δ. φοθ'.) εἰς κίνησιν. Καὶ ὅπως
 ποτὶ Φιλοσοφίας μετὰ σπουδῆς ἐπιμεληθεύσας ὁ πάλαι καὶ
 ὕστερον ὡς γὰρ χρόνος (ὡς εἶνα τυχόν, ἢ ἕτερον ἐξέλης,
 οἷς παιδείαις ἀντικρυς τὸ φιλοσοφεῖν ἔδοξα, τὸτο μέγα
 αὐτοῖς εἰς κλέος ἔσεσθαι ἡλπιόσιν, εἴτι τῷ παροδηλοτάτων
 ἱκανοὶ ἐλέγξαι αὐτοὶ ὀφθεῖν.) ἅπαντες ψήφω μὲν, ἀ-
 πάσας ὅσαι τὰς σώμασιν ἐπισυμβαίνεινσαι ὁφθαίτε καὶ
 ἀλλοιωθεῖς, τῇ σωματικῇ κινήσει ὀφειλομένης ἀνέσθαιτο.
 Εἰ δὲ δὴ ταῦτα, τίς ἐν (τὸ γάρτοι Πλάτωνος (2) ἐν και-
 ρῷ αὐτῷ εἰρησθαι μοι δόξειεν.) „ τίς ἐν αὐτῷ εἴτι πρὸς γε το-
 „ σάτην στρατόπεδον, καὶ στρατηγὸν Ὅμηρον, διύαιτο ἀμφισ-
 „ βηήσας μὴ καταγέλαστος ὀφείδει; Πῶς δ' ἐκ αὐτῶν κατα-
 γέλαστος εἴη ὁ σωματικῆς μὲν ἐξίας διωάμεις εἶναι, τὰς
 ἐν ἡμῖν γνωστικὰς τε, καὶ βουλευτικὰς διήχρυσόμορφος, μὴ
 παραβάλλειν δὲ ὅθεν κινήσεως σωματικῆς τὰς κατ' αὐτὰς ἐ-
 νεργήσεις ὁφεινομήτος; Ἐστὶ γὰρ δὴ πᾶς ἕως ἐναργὲς τὸ λε-
 γόμενον, ὡς καὶ Ἐρεσκον ἐν Νεωτέροις τὸν Μόρον (3) ὁφεί-
 τῳ

(1) Πλάτωνα. Α. Ἀριστ. Κεφ. Β'.

(2) Πλάτων ἐν Θαιήτῳ.

(3) Βιβλ. Β'. περὶ Ἀθαν. Ψυχ. Κεφ. Α'.

τῷ Νεαπολίτῃ Γουλιέλμῳ, ἀξίωμα αὐτίκως ὑπειληφότα
 τὸ ποτεθεῖν „ ἐμβρόντιον, οἷα εἰκὸς λητοκαλέσαι (men-
 „ te captum) καὶ παῦν δὴθῶν, ὅς αὖ φέρε ρόμβον μο-
 „ λίβδινον, καὶ χρυσὴν γλωττίδα, νοήσεως ἀνεπίδευτα
 „ εἶναι, ἀλλ' οὐδ' οὐδὲ προσβολῆς καὶ συγκατάθεως, ἥτις πρὸς
 „ ὄγκον αὐτοῖς, καὶ σερρότητα, ἀάλογον εἴη, μὴ δέξαιτο.
 Ἀλλὰ γὰρ πλείονον τί δεῖ; Καὶ ὅσοι δῆποτε σωματικῶς
 εἶναι τῶν ψυχῶν ὑπειλήφασιν, ἐν κινήσει πάντες σω-
 ματικῇ, καὶ γινώσκιν πάντα καὶ βάλῃσιν, τελείδαι παρέδω-
 καν, οἵτε πρὸς Δημόκειτον, καὶ Ἐπίκρον τὸ πάλαι, καὶ οἱ
 νεώτεροι Ἐπικύρειοι, οἵοι οἱ πρὸς τὸν Ὀβέσιον ἐβήνοντο ὕπε-
 ρον· ὥς καὶ ὡς αὐτοὶ ἐν ὑποθέσεως λόγῳ διαιρησάμεθα,
 ὡς θεοῖς ἐκείνους ἐξαιρεσθῶσιν. Μόνως αὖ εὐροις ἀντιφερο-
 μένης τῆς ποτεθεῖσι τὰς πρὸς Λάκιον (1) ὧν ἡ δόξα τῶν
 αὐτῶν ὕλῳ, ἀδιαφορεῖν οἷαν εἶναι φύσει πρὸς κίνησιν τε,
 καὶ νόησιν· μηδὲ γὰρ ἔπος ἀντιπάχειν ταῦτα ἀλλήλοις, ὥς
 εἶναι ἀσύμβατα, εἰ εἶναι δὲ καὶ μάλα, οἷα περ βαρύτης, καὶ
 ὀλκῆ, καὶ ὁπόσαι ἄλλαι δυνάμεις ἐνεργεῖ καὶ δραστηριοί, ὡς
 ἐν ὑποκειμένῳ τῇ ὕλῃ ἐδράζονται, ἔκαστοι καὶ τῶν ἐξαρτα-
 σικῶν, καὶ τῶν βελητικῶν τὰς δυνάμεις, τῇ αὐτῇ ὡς ὑ-
 ποκειμένῳ προσεῖναι ὕλῃ, καὶ μὴ ἐν κινήσει σωματι-
 καῖς, τὰς κατ' αὐτὰς ἐνεργείας ὥς περαινέσθαι.

Πρὸς μὲν ἐν Λάκιον ἦδη τοῦ ἀγῶτος ἡμῖν ἱσταμένη,
 Α'. ἀπαντήσομεν μηδὲ βαρύτητα ὅλως, μηδὲ ὀλκῇ, καὶ
 ὁποῖαν ἂν δυνάμιν ἄλλῳ, ἥτις μὴ ἐν κινήσει ἔχοι τὸ εἶ-
 ναι, ἐνοραῖσαι τῆς σώμασι· βαρύτητα γὰρ τῶν ἐπὶ τὸ κεν-
 τρον φορὰν εἶναι φανερὸν, καὶ τῶν ὀλκῶν, ἐν τῇ πρὸς ἀλλή-
 λα ἀμοιβαίᾳ τῇ σωματικῇ ὁρμῇ εἶναι κεντρικῶν. Ἡ δὲ φο-
 ρὰ καὶ ὁρμὴ κινήσεις αὐτόχρημα, καὶ αὐτὴ κινήσεις πάντως,
 καὶ ἡ ἡμῖν τυχὸν ἀγνοεῖσθαι, εἰδ' αὐτὴ τῇ κινήσει. Κι-
 νήσεις δὲ, ἥτοι ἐνεργεία γινόμεναι, ἡ γὰρ ἐν τῇ ἀντιπί-
 πτοντος, εἴγε ὀγκρατέστερον τύχοι ὅν διεργόμεναι. Β'. δὲ
 συνεώδω, εἰ δυνατόν, (ἡ τῷ Λακίῳ δοκεῖ) εἰς ταῦτα
 ἥτε

(1) Περὶ Νεῦ ἀνθρώπου Βιβλ. Δ'. Κεφ. γ'. §. 5.

ἢ τε κινητικὴ δυνάμεις, καὶ τὸ γνωστικόν, ὡς ἐν ὑποκειμένῳ τῷ σώματι. Καὶ ἥτοι πάντως τῆς κινήσεως ἀπρητημοσύνη ἔσται ἢ νόσις, ἢ ἐκί. Εἰ μὲν ἐν, ἔχομεν ἤδη τὸ ἀποτε-
 θέν, (β. χυξ.) Ἀλλὰ μηδαμῶς ἀπρητήθω, σήτω δὲ
 καὶ ἐαυτῷ ἢ αὐτῇ, εἴτε τῆς κινητικῆς δυνάμεως ἐπικερ-
 γείης τῷ σώματι, εἴτε καὶ μή· σήσεται δὲ πάντως ἐκ ἐν
 ἀδιατρέτῳ (β. χυγ. χυδ.) ἐν μέρει δὲ τῷ σώματι ἔ-
 χοντι ἔκτασιν. Ἀλλ' ἔσω δὴ τὰ τὸ μέρος, ὡς ἐν τύπῳ
 φαῖναι, δακτυλιαῖον, ὃ νοῦν ἀποστέλλει τῷ νοητῷ, ὃς εἰπὼν
 τῷ ὄντι, τῷ κύκλῳ, ἢ τινὶ τῶν ἀπλησιῶν· ἐπεὶ γὰρ
 καὶ τὸ ἡμιδακτυλιαῖον ἔδωκεν ἥτιον νοῦν ὑποτίθεται, ἀποστέ-
 λλει δὴ τῷ αὐτῷ νοητῷ ἅμα καὶ αἰσῖν. Ἢδη μὲν ἐν διχοτο-
 μηθέντος τῷ κειμένῳ νοητικῷ σώματι, καὶ τῶν ἡμιτόμων δι-
 σάντων (ὅπερ ἐκ αὐτῶν αὐτὴ κινήσεως ὁμοίον.) ἥτοι μένει
 τὸ τῆς νοήσεως, ἢ ἀπὼν ὥχετο. Ἀλλ' εἰ τὸτο, ἐκ ἄρα σή-
 σεται, καὶ τῷ ὑποθέσειν, ἐπισημομένης κινήσεως ἢ ἀποτέ-
 ρα νόσις, μεταβάλλουσα δὲ, ἐξήπται πως τῆς κινήσεως,
 καὶ τὸ θεώρημα. (β. χυγ.) Εἰ δ' ἐκείνο, ἥτοι ἐπ' ἀμ-
 φοῖν τοῖς ἡμιτόμοις, ἢ ὅπῃ τῷ ἑτέρῳ. Ἀλλ' εἰ τὸ Β'. τί
 μὴ καὶ θατέρῳ; ἢ τίς ὁ λόγος; Εἰ δὲ τὸ Α'. πότερον πο-
 τὲ, ἐφ' ἑκατέρῳ τῶν ἡμιτόμων ἢ αὐτῇ εὐνοία παρέσαι, ἢ
 τῷ κύκλῳ, ἢ τῷ ὄντι, καὶ. ἢ γὰρ ἢ ἡμικυκλίῳ ἐφ' ἑκατέ-
 ρῳ, ἢ ἡμιόντος, καὶ. Εἰ μὲν δὲ ἐκεῖνο διασαλὶ παρέσονται
 εὐνοίαι, καὶ τῶν ἑσσεῖ ἢ ἑτέρα ἥτοι ὑπ' ἑδονῆς, ὅπερ ἐξέ-
 μιν λέγειν. (β. γέ.) ἢ ἀπὸ κινήσεως, ὅπερ ἀναρεῖ τὴν
 ὑπόθεσιν. Εἰ δὲ τὸτο, ἀλλυτὶς ἔσαι εὐνοία ἢ τῷ ἡμι-
 κυκλίῳ ὡς τῷ πρῶτῳ, ἢς αὐτὴς παραίτιος εἰσέχθη ἢ
 κίνησις (καὶ τῆς ὑποθ.). Ἐὰν γὰρ λέγειν ὅτι εὐνοίαν ἡ-
 μιόντος ὑποθέσθαι γελοῖον. Ὅποι ποτ' αὐτῶν ἢ ἔαποιο
 ὁ θαυμαστὸς ἡμῖν Λάκιος, τοῖς ἀδυνάτοις ἀπαντήσας, δυ-
 νατῶς εἶναι τῷ ἐν σωματικῇ φύσει τῷ γνωστικῷ ὑπόστα-
 σιν ὑποφαινόμενος.

Θεώρημα Β'.

β. χυγ. „ Σωματικῶν περὶ τῶν κινήσεων τῶν τῆς γνω-
 „ 51

„ σικής διυλόμεως ἐνεργειῶν, ἔσαι μὲν τὸ τῶν πᾶσι
 „ κτινὸν, ἔσονται παρ' αὐτὸ ὃν τὸ κινέμενον, ἔσαι δέ τις, καὶ
 „ ἐπ' αὐτῷ ὅρος ἀφ' ἑ, ἔσαι δέ τις καὶ πρὸς ὃν, ὁρίζεται
 „ ἀλλήλων ὁριζομένους.

Τὸ Α'. ὁ τῆς ἀδρανείας νόμος ἐν σώμασι (β. χιή.)
 σαφῶς ἐπιδείκνυται.

Τὸ Β'. δὲ καὶ τὸ Γ'. αὐτὴ δαφιλῶς κατασκευάζει, ὡς οἱ
 πάντες ἔχομεν τῆς κινήσεως ἐννοιαν (β. φοβ.).

Ἄλλως τε καὶ εἶχον αὐτὴν ἐν ἀδιαρέτῃ τῆς χρόνου τελείᾳ καὶ
 κινήσεως, εἴμη ἀλλήλων οἱ ὅροι ἐπ' αὐτῆς διεκρίνοντο· ἐκεί-
 νο δὲ τῷ ἀδυνατῶν εἶναι ἐδείκνυτο (β. φπ.).

Θεώρημα Γ'.

β. χιγδ. „ **Α**ἰ καὶ πᾶς ἀπλᾶς ποσοχᾶς ἐνεργεῖαι καὶ
 „ γνώσις, καὶ αὐτὰς κινήσεις καὶ εἰς τῷ σωματικῶν.

Εἴη ὅδ' αὐτὴν εἴπερ αἰετὶ παρ' αὐτὸ τὸ κινέμενον (β. χιγδ.)
 ἦτοι παρ' αὐτὸ τὸ γνώσιον, τὸ τῶν παραίτιον. Ἀλλὰ
 μὴ πολλάκις οἴκοθεν καὶ ἀφ' ἐαυτῷ κινηθέντες προσέχο-
 μεν τοῖς νοητοῖς. (β. χοα. χοδ. χοε.) Ἄρα κτ.

Ἄλλως. Σωματικῶν ὥσων κινήσεων, εἰς αὐτῷ καὶ ὅ-
 ροι, ὁ μὲν ἀφ' ἑ, ὁ δὲ πρὸς ὃν. (β. χιγδ.) Ἀλλ' ὅτι
 τῷ ἀδυνατῶν εἰρημονῶν γνώσεως, ἃς ἐν ἑαυτοῖς τελωμέ-
 νας ἴσμεν, καὶ αὐτὴ ἐνεργεῖα τε ὅτι, καὶ ὅρος πρὸς ὃν καὶ ἐ-
 νέργεια. (β. χξή. χξδ.) Ἄρα κτ.

Θεώρημα Δ'.

β. ψ. „ **Κ**αὶ εἴτινες ἐνεργεῖν τὰ πολλὰ τῶν σώ-
 „ ματι προσβολαί, τὸ γνώσιον τῆς ψυχῆς διεγείρουν,
 „ ἐμὴν ἀλλ' αἰ κατ' αὐτὸ ἐνεργεῖαι, καὶ πᾶσι ποσοδο-
 „ ποισῶν τῷ σωματικῶν κινήσεων τελείᾳ εἰσὶν, καὶ ὅ-
 „ σαι εἰσὶν, αὐτοχρημα κινήσεις εἰσὶν.

Πολλοὶς ὅδ' ἐπιβάλλω παντὸς ἔχοντος ἀπληθυνμένους πα-
 χύτους. (β. χοστ.) ἐπεὶ δὲ ταῦτα ὑπὲρ τῆς φαντασίας
 εἶναι

εἶναι φανερόν, ἔχ' ὅπως εἶδεν ἔξ' ὧς πρὸς τὸν τόπον σκέψιν
ἢ καὶ τὸ σῶμα κινήσεις συνεισφέρειν, ἀλλὰ καὶ τὰ γνωσι-
κῶς, εἰς τὴν ἡρώϊον, παρσιτοχέστα, τὰ προκειμένα ἀπέ-
γει αὐτὸ, καὶ ἀφέλκεται. (χοδ.) Ἄρα τὸ Α'.

Εἰ δὲ καὶ τινες ὑποτινῶν σωματικῶν προσβολῶν εἰσὶν,
ἐπείγεμιν καὶ τῶν αἰ τὰ γνωσικῶς ῥοπαὶ πολλαῖς ἡγν-
ται, καὶ ταῖς μεν ἔξ' ἄλλης αἰεὶ αἰτίας τὸ πρὸς κινήσιν
ἐνδόσιμον. (δ. χιη.) ταῖς δὲ οἰκοθεν, καὶ ἡ πῆς ἔξωας
μετεβολή, καὶ ἡ ἀρόδος, καὶ ἡ κατέπαυσις. (δ. χοε.)
Ἄ ταῖς σωματικαῖς κινήσεσιν ἐδαμῶς συμβαίνει. (δ. χιη.)
Φανερόν ἐντεῦθεν ὅτι εἰς αὐτὰ αὐτόχρημα κινήσεις
εἰσὶν. Ο. Η. τὸ Β'.

Θεώρημα Ε'.

δ. ψα. „ **Ο**ύτε αἱ ἀσυνήσεις πάντα πάντως σωματι-
καὶ κινήσεις εἰσὶν.

Συμβαίνει γὰρ ἐπὶ τῇ ἀσυνήσει ἐννοίαν ὑπὸ ἐννοίας,
καὶ ταύτης ἁφ' ἑαυτῆς, καὶ ποτε καὶ ὑπερναντίωσιν ἐχέσας,
καὶ τὸ αὐτὸ εἰσάγεσθαι. (δ. χογ.) Οὐσία δὲ τῇ σω-
ματικῇ καὶ ἐνύλῳ πλείως κατὰ τὸ αὐτὸ τῇ αὐτῇ προσεῖναι
κινήσεις, ἁφ' ἑαυτῆς καὶ ὑπερναντίωσιν πρὸς ἀλλήλας ἐχού-
σας, μηδαμῶς δ' ὑπ' ἀλλήλων ἀνάξικομεν, (πολλὰ γὰρ
αὐτὸ δέοι συνεισαγομεν) ἀδυνατον. (δ. χιβ. χιγ.)
Ἄρα κτ.

Εἴτα αἱ καὶ πᾶς ὑπὸ τῇ ἔξωθεν κινήσει ἐκσυμβαίνου-
σαι τῇ ἐγκεφάλῳ ἀντιδράσεις, παυσιμῶς ταῖς προσβο-
λαῖς σωματοπαύονται. (δ. χιε.) Διὲ μνημαὶ καὶ τῇ
κινήσει ὑποσβεθεῖσάν, πᾶς ἐννοίας ἁφ' ἑαυτῆς, καὶ ὑπο-
κειμένης ἐν δέοντι ἐκφέρειν. Ἄρα κτ.

Θεώρημα ς'.

δ. ψβ. „ **Ο**ὐδὲ ἡ λεγομένη συνείδησις, κατὰ τὴν συνεί-
σιν, σφίσι αὐτοῖς νοῦντες ὅτι νοῦντες, σωματικῆς κί-
νησεως εἶναι.

Ἦτοι

Ἦτοι ὅδ' μία ὄξι, καὶ ἡ αὐτὴ τῷ ἀεὶσμῷ κίνησις, ἐπὶ τῇ
 τῆς σωματικῆς, καὶ τῆς νοήσεως, ἢ γὰρ τῷ ἀεὶσμῷ μὲν
 ἑτέρω, εἶδει δὲ ἡ αὐτὴ, ἢ τῶς καὶ τῷ εἶδει ἑτέρω. Ἀλλ' εἰ
 μὲν ἡ αὐτὴ τῷ ἀεὶσμῷ, διαίρει πάντως τὸ ὄνομα μόνον,
 τὸ δὲ πρᾶγμα ἄ· οἷον εἴτις φαίη τὸ αὐτὸ λῶπιον καὶ ἱμά-
 τιον. Ἀποπον δὲ τὸτο λέγειν. Διὰ μὲν γὰρ νοήσεως τῷ
 νοητῷ ἐπιβάλλομεν, οἷον τῷ ἡλίῳ, ὅτι δὲ τῆς σωματικῆς,
 αὐτῇ τῇ γινόμενῃ εἰδῶσι προσέχομεν. (Ζ. χξή. χξθ.)
 Διακρινόμενόν δὲ τῷ ἀντικειμένῳ, ἀνάγκη καὶ τὰς θεῶν
 αὐτῇ ἐνεργείας διακρίνεσθαι. Εἰ δ' αὖ τῷ μὲν ἀεὶσμῷ ἑ-
 τέρω, εἶδει δὲ ἡ αὐτὴ κίνησις ὄξι, ἢτε κατὰ τὴν νόησιν,
 καὶ ἡ κατὰ τὴν σωματικὴν τελικὴν, ἐπεὶ κίνησις ἡ αὐτὴ
 ἐν ὑποκειμένῳ τῷ αὐτῷ, ἐπιτελέσει πάντως τὸ αὐτὸ,
 (Ζ. χυθ.) ἐδ' ὅπως ἡ νόσις τῆς σωματικῆς ὅλως τῷ
 εἶδει διακρίνηται· ἔσαι δέτις ἐπ' αὐτῇ νοήσις τῇ
 αὐτῇ ἡ σωματικῇ, ὅπερ ἐκ ἑσιν. (Ζ. χξή. χξθ.)
 Εἰ δέ γε τελευταῖον καὶ τῷ εἶδει διαφορὰν ἔχειν τεθῶσιν αἱ
 κινήσεις, ἦτοι καὶ τὸ αὐτὸ ἄμφω καὶ τόπως καὶ χρόνῳ γινήσον-
 ται, ἢ ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ τόπῳ, ἢ ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ χρό-
 νῳ. Ἀλλ' εἰ τὸ Α' ὑπ' ἀλλήλων ἄρα (Ζ. χυβ.) ἀνα-
 γαπήσονται. Εἰ δὲ τὸ Β' ἐπεὶ ἡ τῷ ἡλίου φέρει πέν
 νόσις, κίνησις τις τυγχάνει, ἢ ἔσιν ὅπως τοῦ ἐγκεφάλου
 συμβαίνουσα, ἢ δὲ κατ' αὐτὴν σωματικῇ, ἐκ ἐν τῇ αὐ-
 τῇ, ἄλλοθι περὶ δὲ τελεῖται περαινόμενῃ, φανερόν ὡς ἐδὲ
 τῆς νοήσεως ἡ σωματικῇ ἐράφεται, καὶ ἐδὲ σωματικῇ ἔ-
 σαι. (Ζ. χξή.) Εἰ δὲ τὸ Γ' ἐν ᾧ δ' αὖ ἡ κατὰ σωμα-
 τικὴν τελῆται κίνησις, ἢ κατὰ τὴν νόησιν ἤδη πέπαυται,
 ἐκ ἄρα σικυοπαρχεῖν, ἐδὲ σωματικῇ ἀληθῶς ὄξι, ὅ-
 περ λέγεται. (Ζ. χξή. χξθ.) Ἄ δὲ πάντα ἐπὶ τῆς
 ἀναίρει τὸ ὑποτιθέμενον. Ἄρα κτ.

Θεώρημα Ζ'

Ζ. ςγ. „**Κ**αὶ αἱ καὶ τὰς κινήσεις δὲ τῷ γινόμενῳ ἐνέρ-
 γειαι, πάν ὅτις μᾶλλον, ἢ κινήσεις εἰν ἐν σώματι.

Ἐπ' αὐτῷ ὅδ' ἦτε τῷ ἄκρῳ ἅμα τελεῖται ἀπόσληψις,

καὶ ἡ ἡζὺ ὡδιδέσιν τῶν τέτων, ἧς ἔχουσιν οἰκειότητος, ἢ
 διαφορᾶς ἐνθύμους. (δ. χοζ'. χοή.) Ἐπειδὴ δὲ κα-
 κίνα πῶς ἕτερα, κακίαν αὐταί, φανερόν ὡς εἰ κινήσεις
 ἐτύγχανον, συνεβαλλόν αὐ κατὰ τὸ αὐτὸ κινήσεις πλείας,
 διαφορᾶν καὶ ὑπεναντιώσιν ἔχουσαι, ἅματε (ἐν ἀναρεῖ
 τῆς καταπόσεως, ἢ ἀναπόσεως τελευτήσης) (δ. αὐτ.)
 καὶ ὁμῶς, (τῆς ὡδιδέσεως κατ' ἐφαρμογῶν, καὶ συμ-
 παρσίαν τῇ ὡδιδέσεως συμπαρσίαν.) εἰ μὴ ὅδ,
 πολλαὶ αὐ ἦσαν ἐφεξῆς πολλῶντινων ἀντιλήψεις, διόφαν-
 σις δὲ εὐδαίκα. Ἀλλὰ ὅδ ἅματε καὶ ὁμῶς πλείας κινήσεις
 ὑπεναντιώσιν τε καὶ διαφορᾶν ἐχούσας, τῇ ἐνύλῳ φύσει συμ-
 βαίνειν ἀδύνατον. (δ. χυβ'. χυγ'.) Ἄρα κτ.

Σχόλιον.

δ. ψδ. **Ε**ν ᾧ ὅδ τὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι τὸ αὐτὸ ὑποφαι-
 νόμεθα πάντῃ εἶναι ἀδύνατον, καὶ πατέρῳ δὴ πᾶσι προσέχον-
 τες ἀλογισμῶν τὸ ἕτερον· εὐδαίκα γὰρ ἀδύνατον τὸ ἕτερον πᾶ
 ἕτερον χωρεῖ· εὐδαίκα μὲν ἐν κατὰ διαφορᾶν διττάσιν τῇδε
 μὲν τῶδε, τῶδε δὲ τῇδε· πᾶσι γὰρ αὐ εἶναι ἀμφὸν ἀπλήτεις
 ἐνθύμους. Ἀλλ' ὅδ ἐν ἐνοούσιν, ἐπὶ συμπαρσίαν τῆς συ-
 παρσίας αὐτῶν τὸ ἀδύνατον. Ἦδη μὲν ἐν ἡμῖν παρῆσιν τῇ
 ὡδιδέσει, ἢ ἄλλῃ τινὸς τῇ τῆς ἐκείνης συμπαρσίας, φρονί,
 καὶ ἀπλῶς σωματικῇ καὶ ἐνύλῳ ἐμβολήτεις γινέσθω πόθεν
 ποῖ ἀφορισμένη, ἢ πᾶσι ὄντες ἀντιληπτικῇ· ἅμα δὲ καὶ αὐ-
 τὴν ἐμβολήτεις ἐναντιωτάτη ἀντιμεβαλλέτω τῇ φρονί, ἢ τῇ μὴ
 ὄντος. Καίτοι πολλῶν σφοδρότερα ἢ τῇ ἐνοούσιν, ἢ ἢ τῇ
 κινήσεων αὐτῶν διαμάχη. Καὶ γὰρ ἀντιέσθω τῇ κινήσει ἢ
 κινήσει, πᾶσι μὲν ἐν χρόνῳ τελείσθαι, καὶ πόθεν, καὶ ὅθεν,
 καὶ ὅποι, καὶ δι' ὧν, καὶ ὅτι σῶμα εἶναι, καὶ ὅπως κινήσεις,
 καὶ ὄντα, κοινὰ ἐκατέραις· πᾶσι δὲ εἶναι καὶ μὴ, ἢ ἀντιέσθω
 ἀκροτάτη. Καὶ τῆς γὰρ κινήσεως ἐκείνη παρῆσιν, εὐδαίκα δὴ
 πᾶσι τῶδε δι' ἡρεμίας ἐμφαίνεσθαι, ἢ ἄλλῃ τινὸς, ὃ καὶ τῆς ἡ-
 ρεμίας αὐτῆς πρὸς τῶν κινήσεων εἶναι ἐναντιωτάτη. Ἀλλ' ὅπως
 ἀντιμεβαλλέτωσαν ἀλλήλαις, καὶ κινήσεις αἱ ἐναντιωτάται, ἐπὶ
 ὁρῶν, πρὸς Θεῶν, ἀφανίει τέτων ἢ ἕτερα, ὅπερ ἢ ἕτερα
 συνί-

σωσίτησιν. Ἀλλ' οἶμαι μὲν δὴ· θάττον γὰρ αὐτὴν ἡμετέραν εἶναι
ὁ τῷ σωματικῷ ἐγκέφαλος, ἢ εἰς αὐτὴν ἀλλήλοις συμβαίνει
τὰ ἔγω σφοδρῶς ἀντιβαίνοντα.

Θεώρημα Η'.

§. 4. ε. „Καὶ πῶς καὶ ἡμετέραν δὲ μεταβάσεις ὑπὸ κρεί-
„σεων εἰς Κρίσιν, ἐν κινήσει σωματικῇ περὶ αὐτὴν ἀ-
„διδόται.

Ἐπεὶ γὰρ αἱ κρίσεις εἰς αὐτὰς, καὶ εἰς αὐτὰς, ὅτι αὐτὴν
μᾶλλον, ἢ σωματικῇ κινήσει εἰσὶν, (§. 4. γ. 4. δ.) καὶ
ταύτας ἀρα ἐν κινήσει ταῖς προσήκουσιν τοῖς σώμασι τε-
λεῖσθαι, μᾶλλον, ἢ ἐκείνας ἀδιδόται.

Ἄλλως. Καὶ εἰ κινήσεις εἰσὶν αὐταὶ σωματικῇ, ἔσται
δὴ καὶ ἐπ' αὐτῶν ὅρος ὁ μὲν ἀφ' ἑ, ὁ δὲ πρὸς ὃν, ἀλλήλων
ἡμετέροι. (§. 4. γ. 4. δ.) Ἀλλὰ μὲν ἐπὶ τῷ καὶ ἡμετέροι
ταύτων γνῶσεων, τὸ κινεῖσθαι πῶς ἐπὶ τῷ σωματικῷ ἄλλο-
τριώτατον ἀναδείκνυται ὃν, ὡς ἐφ' ἑ οἶτε ὅροι, καὶ τὰ μετα-
ξὺ ἐμφιλοχωρῶντα πῶς ἀλλήλοις, εἰς ταὐτὸ συνεισέρχεται.
(§. 4. π.) Ἄρα καί.

Σχόλιον.

§. 4. ε. Γενναῖα δὲ ὅτι, καὶ λόγος τῷ παντὸς ἀξία, καὶ
αὐτὰ πᾶσι τῷ Νεωτέρῳ Γενουσίῳ (1) ἐν μέσῃ αὐτῇ
τῇ Μεταφυσικῇ, Λύγιστος ἱερὸς ἀνὴρ καὶ σοφὸς ποσει-
δωνεύς, ἀλλοτριώτατος ἔσται τῷ κατὰ τὰ σώματα, πῶς
καὶ τῷ ψυχῇ κινήσεις ἀποδείκνυσιν.

Α'. γὰρ αἰσθησις, φησὶ, καὶ φαντασία ὅπως ἀπατῶ-
σιν, ἐν ᾧ ῥάβδος ἡμιβαφὴ ἐν ὕδασι κεκλασμένην οἶαν ἡ-
μῖν παρῆναι. Ὁ δὲ λόγος σαφῶς καταφαντὶ τῷ ἀ-
πά-

(1) Ψυχασοφ. Πρωτ. η'. Σχολ.

πάντω, καὶ τῶν αἰσθημάτων αὐτῶν καὶ φαντασμάτων, ἔτι πα-
 ρῶσι τε διωκεῖς πῶς ἰνδάλμασιν, ἀντιβαίνει καὶ ὁμαχέ-
 ται. Ἀλλ' εἰ μὴδὲν ἢ ὡς αὐτὰ τὴν καὶ τὸν ἐγκέφαλον διε-
 γερνοῦν κίνησιν, ὁ ἐν ἡμῖν λόγος, ἦτοι πάντως τῇ εἰ-
 κόνι σωδιεκλᾶτο καὶ ἔπος, τῷ δὲ θεός συνεξισάμενος, ἢ τε-
 ναντίον αὐτῷ ἐν αὐτῷ συνερρύθμιζε τε καὶ συναπείθυ-
 ρον. Ἀλλὰ σὺ (φησὶν ἐπὶ πᾶσι τὸν Ὀβέσιον ὁ Γενεώ-
 σιος (1) προσκαλέμενος) ἀνεσαίμεθα τί πρὸς ταῦτα;
 πότερον αὐτὸ ἑαυτὸ ἐπανορθῆται τὸ φαῖψισμα, ἢ ὑπὸ ἄλ-
 λω τοῦ δίδωται μεταδιδασκόμενον. Πότερον δὲ καὶ κατὰ τὸ
 ἔπερον; Πῶς δὲ καὶ θάτερον θάτερον συνήσει; Σιωπὴν δὲ τῇ
 αὐτοῦ μὲν παρέθετο; Παραθέμενον δὲ μεταπέπεικε; Με-
 ταπέπεισαν δὲ εἰς ὁρδότητα ἐκ ἐπανόρθω; „ Ἀλλ' ἐμπης ὁ-
 „ ποτινάπτει μὲν τὸ ἱερὸν ἀνδρὸς, ἄλλο μὲν ἡμεῖς, ἄλλο
 „ δὲ ἡ αἰσθησις; ἢ ἐν ἡμῖν. Διὸ καὶ ταύτης ἐξαπατημένης,
 „ κρείττους αὐτῇ πῶς ἀπάτης γιγνόμεθα. (2)

Β'. Αἱ αὖτε οἰασθὲν ὅλης ἀφηρημένα, κέλσεις, καὶ
 ὁμοιοί, πῶς αὖ, φησὶν, ὅπως κινήσεις καὶ αὐταὶ σωματι-
 καὶ εἰεν; Τὰ μὲν γὰρ τὰ τετραγώνη, καὶ τετραγώνη, καὶ ὁρδο-
 γωνίᾳ, καὶ ρεαμνίᾳ, καὶ τῶν πλείων φαντάσματα, ταῖς καὶ
 τὸν ἐγκέφαλον συμβολαῖς ὁπωσὲν παρίστανται ὁρατόμα-
 ρος, οἰοκίττας ἐπὶ πίνακος, φωτὸς ἐπανυψώζοντος ἐμφά-
 σεις καὶ ἀπεικασματα, τέχνη καὶ πείσεις. Τὸ δὲ δὴ, καὶ ἢ
 αἱ ῥεῖς ἐπὶ παντὸς ῥιγῶν γωνίαι πρὸς ὁρδὰς δύο ἰσό-
 ττητα ἔλαχον, καὶ ἢ ὁρδογῶν πρὸς τετραγῶνα, ἢ ὁποιαῦν
 δίδυρα μῆτρα ἀδραβαλλοῦντα ἰσότητι, ἢ ὁμοφῶν, χημά-
 των τε πᾶσι παντοῖα, καὶ ἀειδῶν ἰδέα, ἢ μόλις, καὶ ἐν
 μακρῇ συλλογισμῶν ἀπολεθίαις λιππὰ γίνεται, καὶ ταῦ-
 τα δὴ ταῖς θαυμασίαις ἐκείναις συμβολαῖς, καὶ ἐγκεφάλῳ
 προσεγκολῶνται, τίς αὖ πειθεῖν ἀπέσας, εἰμὴ αὐτὸν
 εἰν ἐξεπτυνῶς τὸν ἐγκέφαλον. Σὺ ἔν (3) Γεωμέτρης ὦν
 τῷ

(1) Ψυχολογ. Πρωτ. ἢ. Σχολ.

(2) Βιβλ. Β'. ἤθ' Μονολογ. Κεφ. γ'.

(3) Γενεώσις. Ψυχολογ. αὐτὰ ὡς.

τὴν ἐπαγγελίαν, φησί, Γεωμέτραις αὐτὴν ὑποβάλλης, πὰς
 οὐδ' ἴθ' ὑπὸ τῶν ἀκρίβεις τε καὶ διεξοδικὰςδείξεις, προόδους
 χοιροτενεῖς εἶναι τινὰς κινήματων, ἄλλο δ' ἔδεν. Οὐά!
 Ἀλλ' ὑποσυναπτεῖον αὐτῆς σου Λύγασίνω (1) „ὡς εἰ τὰ
 „σωματικά, ὀφθαλμοῖς τῶν σωματικῶν δι' οἰκειότητα,
 „ὁρατὰ καθίσταται, ἀνάγκη πᾶσα καὶ τὴν ψυχὴν κα-
 „θ' ἡ τὰ ἀσώματα θεωρεῖν, εἶναι ἀσώματων.

Γ'. Καὶ ὄνομα δέ τίποτος, οἷον τὸ πατρὸς Ἀλεξανδρῶν (2)
 ἀπερρύγκος μὲς τῆς μνήμης, ἀνακαλέμενος, καὶ δι' αὐτὸς
 ὑπομνήσαι περὶ μνήμης, καὶ Παρδίκαν, Λυσίμαχον, Σέλοδ-
 κον, Ἀντίοχον, ἄλλον ἐξ ἄλλων ὑποβάλλοντος, ἐπὶ μνησὶ
 ἴθ' καταλεχθῶτων, τὸν αὐτὸν ἐπιγινώσκοντι, παριόντις
 ὑπέδειπε τέως τὸν Φίλιππον, καὶ ἔπος ἐκεῖνος αὐτίκα ἐ-
 βόησα. Τίς ἐν ὁ τὰ μὲν ἴθ' εἰρημνίαν δοκιμάσας, πὰ δὲ
 μή; πόθεν δὲ, ἢ τὸ ἀληθὲς ἐν ταῖς, καὶ μὴ ποιεῖτε συ-
 νεῖδους; Μῶν ἀλλήλαις προσκλῶς τε καὶ πόδας αἱ συμβο-
 λαὶ ἀπαντήσασαι, τὴν ἐξ αὐτῶν γνησίαν κοινῇ τῇ ψυχῇ
 ἐπέγνωσαν τε καὶ ἐδοκίμασαν; Ἀλλὰ μὴ καὶ καταγέλασον,
 πὰς ἐν ἡμῖν μνήμας τε, καὶ ἀναμνήσεις δὲ ἴθ' σωματικῶν
 παραδοῖαι διεργαζομένην κινήσεων; (3).

Δ'. Καλείδω μὲς, φησί (4) τὸ κυνέριον Βλίτουι. Ἐκ-
 φωρείτω δέ τις πρὸς τὸ τῶν ἄλλων ἀσκήματων. Ἐμοὶ γὰρ
 αὐτίκα δὲ τῆς φωνῆς, ἢ τὸ ζῶντα ὑπεισέρχεται ἐννοία,
 τοῖς δὲ λοιποῖς πρὸς τὸν ἔδεν. Τίς ἐν ὁ ἐκείνων; Τί δὲ
 ἐκ κινήσεως τῆς αὐτῆς, τῇ μὲν τὸ κινεῖν, τοῖς δὲ τὸ μη-
 δενός ἐνθυμήσεις προβάλλονται, αἱ πλείους ὅσων τὴν
 ἐκφορὰν ἔχουσιν; (5)

Ταῦτα γὰρ ποιεῖται ὅτιν, οἷα ἔπο πορρώπῳ τῆς σω-
 ματικῆς ἀπεῖναι φύσεως, καὶ δυνάμεως, ὅσῳ ἐρανός, φα-
 σὶν,

(1) Βιβλ. Β'. ἴθ' Μονολογ. Κεφ. ιθ'. Καὶ περὶ πηλικιότ. ψυχ.
 ὑπὸ τῆς δ'. μέλει τῆς γ'. Κεφαλαίς.

(2) Γενεώσ. ἐνθα αἰώτ.

(3) Μέρους περὶ Ἀθαν. ψυχ. Βιβλ. Β'. Κεφ. ι.

(4) Γενεώσ. ἐν οἷς αἰώτ.

(5) Λύγας. περὶ ποσότη. ψυχ. Κεφ. κβ'.

σιν, ἅπεσι γαίης, εἰρή καὶ πλέον. Διό καὶ ὁ Ῥωμαῖος Λακρέτιος, καὶ τοὶ ἄλλως τῷ Ἐπικύρῳ λήρων δεινὸς ἂν διασώτης, ἐπεὶ σιωεῖδεν ὅλως ἀμήχανον εἶναι ἔξ τῷ ἡμῖν συγεγνωσμένῳ σώματι, τὰς γνωστικὰς δὴ ταύτας τῆς ψυχῆς ἐνεργείας ἐρμηνεύσαι, ἑτέραν τινα πρὸς τὰς ὁμολογημένας δεῖν ἐγνω παρεισνεγκεῖν σώματος φύσιν, ἢ περ εὐδὲ κλησιν ὅλως ὀπιθεῖναι πετόληκεν, αἰδέμενος ἀμέλει καὶ ὀνομάζειν, ὅ τὸ εἶναι αὐτὸς πλάττων ἐτύγχανεν. (1)

Ea est omnino nominis expers.

Καὶν πέτω τῷ Καθηγεμόνι παρηκολογηθικῶς Ἐπικύρῳ, ἢ τῷ τῷ ψυχῇ ἐκ τεσσάρων τινὸς ἀκατονομάσας, ὃ καὶ αὐτὸς αἰδητικὸν ὑποτιθεμένη. (2) Τί δαί; εἰ καὶ Ὡβέσιος αὐτὸς ὁ Νεώτερος Ἐπικύρειος, ὁ τὰς ἐν ἡμῖν νοήσεις, ἔξ κινήσεων σωματικῶν τινα τελεῖσθαι ἔχτεινόμενος, παλινωδίαν οἶον εἴκειν ἄσαι, αὐτὰς πῶς αὐτῷ μὴ πανύ πολὺ ἀρεσκόμενος; ἢ τίς γάρ ποτε, φησὶν (3) ὅλως ἀναπεισθῆται, τῇ τῷ θύραθεν ἐπὶ ὀντων προσβολῇ, ἐχ ὅπως κίνησιν παρεμποιεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ ἀντίληψιν νοητικῇ καὶ ἡμῖν ἐνεργεῖσθαι;

Τῇλε μάλ' ἤχι βύθισον ὑπὸ χθονὸς ὅτι βέρεθρον. Ὁ γάρ τοι πέτο μὴ πεπεισμένος; πῶς αὐτὸς πείθειν ἄλλως ἐπεχειρήσας;

Θεώρημα Θ'.

§. 45. **Ε**ὰν ἀπλῶς ἡ κίνησις ἀντὶ τῆς ὑπὸ τῷ δυνάμει ἐπὶ τὸ ἐνεργεῖα μεταβολῆς ἐκληφθῇ, κινήτω εἶναι φησομεν τῷ ψυχῇ, καὶ ὑφ' αὐτῆς καὶ ὑφ' ἑτέρου, ὡς ἐξ ἀφορμῆς.

Μεταβάλλει γάρ ἡ ψυχὴ καὶ τῷ ἀπλῶς πῶς παράγασθαι πορ-

(1) Βιβλ. Γ'. Ἐπει 239.

(2) Παρὰ Πλατάρχῳ περὶ τῷ Ἀριστ. Βιβλ. Δ'. Κεφ. γ'.

(3) Ἐν τῷ Δεβιαδάν. Σελ. γ'.

προσέχειν, ἢ ὅ ἑτέρω ὅ ἑτέρω γνωστικῶς μεθισταμένη, τῇ ὀπβολῶν αὐτῇ ἀμειβομένην, καὶ ἄλλας ἄλλων ἡδεχομένων. (Σ. χξή.) καὶ τῷ ἄλλῃ ὅ ἄλλων ὀπφέρειν, ἡδε τῇ καὶ τὰς διανοίας, καὶ τὰς δόξας μεταβάσεων, ὅτῳ τῷ ἡγεμένῳ ἐπὶ τὸ ἐπόμενον. (Σ. χπ'.) Καὶ τῷ ἄλλῃ ἀπὸ ἄλλων προαιρεῖσθαι, τὰ μὲν θηρωμένῳ, τὰ δὲ ἐκκλίνεσθαι (Σ. χπα. χπβ.). Μεταβάλλει δὲ καὶ κατ' ἑξίν, ὅ ἄγνοίας γνώσιν ποιεῖσθαι, καὶ ἐκ μοχθηρίας εἰς εἰρετικὴν εἰδοποιεμένην, καὶ μεταρρυθμιζομένην. Ἐπὶ τούτων δὲ πάντων τὸ δυνάμει α. ἔχουσα, εἰς τὸ ἐνεργείᾳ γίγνεται. Προϋποτίθεται γὰρ αἰετῶς εἶναι, ἢ ὡδέ πως εἶναι, τὸ δυνάμει. (Σ. ργβ.) Ἐὰν ἄρα ἡ κίνησις αὐτὴ τῆς ὅτῳ τῷ δυνάμει ἐπὶ τὸ ἐνεργείᾳ μεταβολῆς, κτ. Ο. Η. τὸ Α'.

Ἀλλ' ἐπὶ τὸ γινώσκειν, νυνὶ μὲν οἴκοθεν εἰς τὸ μεταβάλλειν ἐπείγεται, νυνὶ δὲ θύραθεν ὑπὸ τῇ ἐμποικισμένην τῷ σώματι προσβολῶν ἐνάγεται. (Σ. χοα.) καὶ ἐπὶ τῇ προαιρέσει δὲ αὐταύτως. (Σ. χπα. χπβ.) διὸ καὶ οἱ μὲν αὐτοδίδακταί πως εἰσὶν, οἱ δὲ ὑφ' ἑτέρων. Καὶ οἱ μὲν αὐθαιρέτως ὀπχειρῶντες, οἷς αὐτὴν ὀπχειροῖεν, οἱ δὲ ἡδε προσβοτῆς τῆς ὀπδῶ τῶν ἄλλων κινήματα διεπαράξαιτο. Ἀρα καὶ ὑφ' ἑαυτῆς, καὶ ὑφ' ἑτέρω. Ὅπερ καὶ τὸ Β', καὶ τὸ Γ'. Τὸ δ' ὑφ' ἑτέρω ἐνάγεται ἡδε σωματικῆς τιμῆς κινήσεως, ὡς ὅ ἄφορμῆς ἐκλιπτόν. Τὸ γὰρ σῶμα κυρίως ἐστὶ τὸ κινεῖσθαι, κινεῖται δὲ ἡ ψυχὴ, ἢ τῷ ἐν τῷ σώματι κίνησιν γνωστικῶς προσλαμβάνουσα, καὶ δὴ καὶ τῷ ἐν κινεμένῳ εἶναι καὶ συμβεβηκός, αὐτῷ πως συμμεθισταμένη τῷ σώματι. Ἀρα κτ. Ο. Η. τὸ Β'.

Σχόλιον.

Σ. ψή. **Ο**τι δὲ πάντα μεταβολὴ ἐν ἡδε κινήσεις τις λέγεται εἶναι, οἷα καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ ὀπθεωρεῖσθαι, καὶ ἐν ἄλλοις (Σ. φοα. φοβ.) ὅ ἄσας ἡμῖν ὁ λόγος ὡδείξαιτο. Ἔοικε δὲ πρὸς τῷ τοιαύτῳ κίνησιν καὶ τὸν Πλάτωνα ἀπιδόρτα „ ἐν μὲν τῷ Φαίδρῳ αὐτοκίνητον οδεύσασθαι πῶς

„ ψυ-

„ ψυχῶν. Ἐν δὲ τῷ Γ'. τῷ Νόμῳ, δυναμύνει αὐτῶν
 „ κινεῖν. Ἀλλὰ καὶ Ἀεισπελύνει αὐτὸν, καὶ τοι σφοδρῶς ἀ-
 „ γωνίζομενον (1), τὸ καθ' αὐτῶν κινεῖσθαι τῷ ψυχῶ ἀ-
 „ ποδείξαι εὐτι εἶναι τῷ ἀδυνατῶν, καὶ τῷ Πλάτῳ δοκῶν-
 „ τι ἀντιφέρεισθαι, (ἢ φασὶ Σιμπλίκιος, καὶ Φιλόπονος (2),
 „ εἴτις τούτης δόξασθαι οἶοιτο τῆς κινήσεως τῷ ψυχῶ, ἴ-
 „ σω πολὺ τῆς τῆς Φιλοσόφου ἐννοίας, μᾶλλον δὲ τῆς παντὸς
 „ διαμαρτάνειν. Ἀποδῶς γὰρ ἐκεῖνος (3) ἐν τοῖς Φυσικοῖς,
 „ ὅτι κίνησις ἀπλῶς ὅστις, ἢ τῆς δυνάμει ὄντος ἐντελέχεια ἢ
 „ ποιῶν, καὶ ὁδὸν οἶον τινα ὑπὸ τῆς δυνάμεως ἐπὶ τῷ ἐ-
 „ νερῶν, ἀποφινάμενος τὸ κινεῖσθαι, ἐν ἄλλοις πε (4) ὁ
 „ αὐτὸς εἰσηγείται „ ὡς ἡ ψυχὴ δυνάμει τυγχάνει νῆς.
 „ Καὶ ὅτι γίνεται ποτε Νῆς ἐνεργεία. Καὶ εὖτε, φησὶν,
 „ οἱ λέγοντες τῷ ψυχῶ τόπον εἶδαν. Πλὴν ὅτι ἐ πᾶ-
 „ „ σα, ἀλλ' ἢ νοητικῇ. Καὶ ἐν ἐντελέχεια, ἀλλὰ τὰ εἶδη
 „ δυνάμει. Καὶ πάλιν, φησὶν, ὅτι γεωμετρίῳ ὅμοιον
 „ ἀρχαῶν. Ταῦτ' ὁ εἰπεῖν (ὡς ἀναπτύσσεται ὁ Φιλό-
 „ „ πονος) δυνάμει γεωμετρίῳ, ὃ γίνεται ποτε ἐνερ-
 „ „ γεία γεωμετρίῳ. Καὶ μὴ ἐστὶν οἷς ὑπὸ τῆς Περιτά-
 „ „ τος πάντα ἐ δοκεῖ. Φασὶ γὰρ ὅτι ἐν τῷ Γ'. Βιβλ. τῶν
 „ Φυσικῶν, ὁλοχερέστερον ὡς κινήσεως εἰπὼν, μεταβολῶν
 „ αὐτῶν ἐξαιρέμασεν. Ἐν δὲ τῷ Ε'. Βιβλ. διορισάμενος ἀ-
 „ „ κεινότερον, φησὶ τῷ μεταβολῶν ὅπῃ πλέον εἶναι τῆς κί-
 „ „ νήσεως, ὡς ἐκεῖνης καὶ τὰς τεσσάρων κατηγορίας γινομέ-
 „ „ νης, τὰς μὴ ἐν ταῖς τεσσάρων μόναις ποσῶ, καὶ ποιῶ, καὶ πᾶ
 „ „ κινήσεις εἶναι, τῷ δὲ κατ' ἐστίαν ἐδαμῶς. Δεῖ γὰρ τὸ κί-
 „ „ νηόμενον μένειν ἵνα καὶ κινήται· τὸ δὲ κινούμενον, καὶ φθι-
 „ „ ρόμενον, ἐ μένει. Διὸ καὶ τῷ κίνησιν ἄλλως δέχεται ἐν
 „ „ ἐκείνοις „ φησὶ ὅς κίνησιν εἶναι τῷ ἐξ εἰδοπεποιμημένῳ,
 „ „ εἰς εἰδοπεποιμημένον μεταβολῶν. Ταῦτ' ὁ εἰπεῖν τῷ
 „ „ ἐξ

(1) Βιβλ. Α'. Περὶ ψυχῆς.

(2) Αὐτ. ἐν Τεττακῶν.

(3) Βιβλ. Γ'. Φυσικῶν. Ἀπορῶς.

(4) Ἐν τῷ Α'. τῷ περὶ ψυχῆς.

„ ἔξ ὑποκειμένου εἰς ὑποκείμενον· ἡ δὲ ῥήσις καὶ φθορά,
 „ ἢ μὴ ἔξ ἀνείδεα εἰς εἶδος μεταβάλλει, ἢ δὲ ἔξ εἶδο-
 „ πεποιημένα εἰς ἀνείδεον. Πρὸς ταῦτα μῦθοι ἐκ ἀγνο-
 „ ῶς ὁ Φιλόσοφος (1) ἀπαντήσας φαίνεται, ἀνθυπονεργῶν.

Α'. Ἐπειδὴ ὅδ' ὁ τῆς μεταβολῆς δεισμός, καὶ ἐπ' αὐτῆς
 τῆς ψυχῆς ἀρμόζει, ἥτοι μεταβάλλειν ῥήτεον τὴν ψυχὴν,
 καὶ μίαν τῇδ' τελῶν κατηγοριῶν, καὶ ἔπο' κινηθήσεται· ἢ ὅδ'
 ἐν αὐταῖς μεταβολῇ, ἢ καὶ κείνοις δοκεῖ, κυριώτατα κίνη-
 σις. Ἡ, εἰ μὴ τὰτο βέλονται, ὅπ' τὴν κατ' ἐστίαν μετα-
 βολὴν καταφύσκτεον. „ Τὰτο δὲ ἔστι ῥήσις, καὶ φθορά·
 „ ὥστε ὁπλῖνα μὴ μανθάνῃ γίνεσθαι μὴ αὐτῷ ἐρεῖμον,
 „ ὅταν δὲ ἀγνοῇ φθείρεσθαι. Ἀλλὰ τοῦτο καταγέλασον·
 „ ὡς ὅδ' ἡ ψυχὴ ψυχὴ καὶ σπὴν μάθη. Εἰ τοίνυν μὴ κα-
 „ τ' ἐστίαν μεταβάλλει, ἀνάγκη κατ' ἄλλῳ τινὰ τῇδ' κατη-
 „ γοριῶν τὴν μεταβολὴν αὐτῆς εἶναι. Δι' δὲ κατ' ἐκείνας
 „ μεταβολὰς κινήσεις εἰσὶν· κινεῖται ἄρα καὶ ἡ ψυχὴ. Εἰ
 „ δὲ φαίνεται καὶ ὁ Ἀριστοτέλης τὴν ἐκ τῆς δυνάμει εἰς τὸ
 „ ἐνεργείᾳ μεταβολὴν τῆς ψυχῆς ῥήσειν μάλλον λέγων
 „ εἶναι, ἐκ ἀλλοίωσιν· (φαμὲν ὅδ' ὡς ἁ ποιῆτος ὁπσιήμων
 ἐρῆτο) ἀλλ' ἡ ῥήσις ἐνταῦθα τῆς τελειότητος ἐστὶ, φη-
 „ σὶν, ἐκ τῆς ἐστίας· ὥστε τίς ῥήσις τὸ ποιῆτον, ἐκ ἀ-
 „ πλως ῥήσις.

Β'. Καὶ ἄλλως ἡ κακία καὶ ἡ ἀρετὴ ἐναντίαι εἰσὶν.
 „ Εἰ ὅδ' καὶ λέγεται σέρησις εἶναι ἡ κακία ὡς ἀόριον καὶ
 „ ἀνείδεον, ἀλλ' ἐν ἔξ' τὸ μεταβάλλειν εἰς ἀρετὴν, ἐναν-
 „ τίον ἔσται, καὶ ἐ σέρησις· μεταβάλλει δὲ τὸ ἐναντίον εἰς
 „ τὸ ἐναντίον, ὡς τὸ μέλαν εἰς τὸ λευκόν· ἐκὼν ἡ ψυχὴ
 „ ἐκ κακίας εἰς ἀρετὴν μεταβάλλει. Καὶ ἔμπαλιν· ταῦ-
 „ τα δὲ ἐναντία. Ἡ ὅδ' εἰς τὰ ἐναντία μεταβολὴ κινήσις
 „ ἔστιν· ὑπὸ ὅδ' τὴν ποιότητα ἀνάγονται. Κινεῖται ἄρα ἡ
 „ ψυχὴ.

Γ'. Καὶ ἄλλως, αὐτὸς φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης, ταύτῃ διαφέ-
 „ ρειν κινήσιν ἐνεργείας, τῇ τὴν μὴ κινήσιν ἀτελή ἐνέρ-
 „ γειαν,

(1) Ἐν Ὑπομνήμῃ.

„ γειαν, τὴν δ' ἐνέργειαν ἀθρόαν εἶναι. Διὸ καὶ τὰ θεῖα
 „ αὐτῷ διωάμεως ἐνεργεῖα εἶναι ἔφη· ὅθεν ἐξήγησεν ἐν
 „ τῇ φυσικῇ Ἀκροάσει, πότερον δύο εἰσὶν αἱ κινήσεις ἐν
 „ τῷ κινῶντι, καὶ τῷ κινεμῶντι, ἢ μία; Καὶ ἔδειξεν ὅτι
 „ μία. Εἶτα πάλιν ἐξήγησε τίνος αὖ ἐστὶ ἡ κίνησις, τοῦ
 „ κινῶντος, ἢ τῷ κινεμῶντι; καὶ ἔδειξεν ὅτι τῷ κινεμῶντι. Ἐ-
 „ κείνος γὰρ ὅστις ἐκ τῶ ἀτελῆς εἰς τὸ τέλειον προβαίνειν,
 „ ἔχει ὁ κινῶν, ὡς ἐπὶ τῷ μαθητῷ ἔχει, καὶ τῷ διδασκα-
 „ λῷ. Μία γὰρ ἡ κίνησις ἐπ' ἀμφοῖν, ἀρχομένη μὲν ὑπὸ
 „ τῷ διδασκάλῳ, τελειοῦσα δὲ εἰς τὸν μαθητὴν. Κινεῖ-
 „ ται γὰρ ὡς ἔχει ὁ διδάσκαλος, ἀλλ' ὁ μαθητής· ὁ μὲν γὰρ
 „ ἔχει τὴν ἔξιν, φησὶ, τελείαν καὶ ἀθρόαν· ὁ δὲ εἰς ταύ-
 „ τὴν ἄγεται κατ' μέρος. Εἰ τοίνυν κατ' αὐτὸν κίνησις μὲν
 „ ἔστιν ἡ ἀτελής, ἡ δὲ ἐνέργεια ἀθρόα ἔστιν, ἐρωτήσομεν
 „ αὐτὸν ἐπὶ ψυχῆς πῶς ἔχει; κινεῖται, ἢ ὐ; Εἰ μὲν ὐ
 „ κινεῖται ἢ προκόπτεται ὑπὸ τῷ ἀτελῆς ἐπὶ τὸ τέλειον, ὢ
 „ κινεῖται ὑπὸ ἀγνοσίας εἰς γνῶσιν, εἰ δὲ ὑπὸ προτάσεως
 „ ἐπὶ συμπεράσματι. Εἰ δὲ ταῦτα ἐπὶ ψυχῆς ὁρῶνται,
 „ καὶ ἀθρόαν ἢ ἔχει τὴν ἐνέργειαν, εἰ δὲ ἐστὶν αὐτῷ διωά-
 „ μεως ἐνέργεια, κινεῖται ἄρα· τῷ γὰρ καὶ αὐτὸς ὠρίσαστο
 „ κίνησιν εἶναι, τὴν οὐδὲν τὴν ἐκ τῷ ἀτελῆς ἐπὶ τὸ τέ-
 „ λειον.

Δ'. Καὶ ἄλλως, αὐτὸς φησὶν, ὅτι ἐν οἷς τὸ πρότερον καὶ
 „ τὸ ὕστερον, ἐν τέτοις πάντως καὶ χρόνος· ἐκ τῶ χρόνου γὰρ
 „ ἐφίηκει τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον, οἷς αὖ ἐφίηκοι· ἐν οἷς
 „ δὲ χρόνος, ἐν τέτοις πάντως καὶ κίνησις. Καὶ γὰρ ἐπαλ-
 „ λάττωσι ταῦτα· ἔστι δ' ἐν ψυχῇ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστε-
 „ ρον. Καὶ κίνησις ἄρα· ὅτι δὲ ἔστιν ἐν ψυχῇ τὸ πρότε-
 „ ρον καὶ τὸ ὕστερον προφανές· μέτεσι γὰρ ὑπὸ προτάσεως
 „ εἰς συμπεράσμα, καὶ ὢ πάντε ἅμα γινώσκει, ἀλλὰ ἄλ-
 „ λο πρὸ ἄλλου· εἰ δὲ πάντων ἅμα ὧν οἶδε τὴν προχειρη-
 „ σιν ποιεῖται, ἀλλὰ τῷ μὲν πρότερον, τῷ δὲ ὕστερον. Καὶ
 „ καθόλου μέτεσιν ὑπὸ ἀρετῆς εἰς κακίαν, καὶ ὑπὸ ἀ-
 „ γνοσίας εἰς γνῶσιν.

Ὑποσημαπτεόν τοίνυν μὲν τῷ φιλοπόνῳ, ὅτι εὐγνώμων
 „ διακτιγῇ τῶν λόγων τέτων, εἰς ἐμὴν εὐρεθήσεται μάχην ἐν
 „ αὐτοῖς· (Ἀεισετέλει καὶ Πλάτωνι.) πλὴν ἐν μέναις

τὰς προκειμένας, τὰ δὲ τὸ συμπέρασμα. Δεῖ γὰρ δὴ τὸν ὑποφαινόμενον, καὶ συλλογιστικῶς συναγόντα ἐν κειμένων, ἐκεῖνα πάντα τὸν αὐτὸν εἶδεναι περὶ ὧν ὑποφαίνεται, καὶ συμπεραίνει. (Σ. χοή. χπ'.) Ναὺν δὲ εἰ τὸ μὲν τῷδε, τὸ δὲ τῷδε ἤφατο, εἰς συλλογισμὸς, ὑπόφανσις ἡδεμία· ὡς εἰδὲ ἄνθρωποι δύο ἀνὰ μέρος ἀπλῶς τοῦντες, κείνους ἀποτε, ἢ συλλογισθεῖς περὶ ὧν ἐν μέρει ἐνεθυμήθη ἑκάτερος. Ἀλλ' εἰς προαίρεσις εἶναι· ἐστὶ γὰρ αὕτη αἰρεσίς τις τοῦδε παρὰ τῷδε. (Σ. χπα. χπβ. κζ.) Καὶ πῶς αὖ παρόλοιοτο ὁ μὴ νοεῖ, ἢ ἔ μὴ νοεῖ;

Ἄρα τὴν ψυχὴν ἐκ μερῶν ἐκτὸς ἀλλήλων συγκεκροτῆσαι ἀδύνατον. Ο. Ε. Δ.

Πορίσματα.

Σ. ψί. Α'. **Ε**κ δὴ τῶν φανερῶν τὴν ψυχὴν, οἷασ' ἐν ὑπερμεγέθυον εἶναι μεγεθυντικῆς ἡγεσίας, ὅπερ Ἀριστοτέλης καὶ τὰ Τιμαίη, πολλοῖς τε ἅμα καὶ καρτερικωτάτοις λόγοις ἀπέδειξεν (1).

Β'. Δὲ ἐκ τούτων αὐτῶν συνίδοι, ὡς καταχρησικώτατα ἢ ψυχὴν τῷ ἀρεστῷ γραμματεῖ ὁμοεικασαί, καὶ τόπος εἰδῶν προσεΐρηται· ταῦτα γὰρ κυρίως ἔκτασιν τὴν τῶν μερῶν ἀπαιτεῖ· εἴρηται δὲ ἐκ ἄλλως, ἢ ὅπως αὖ δῆλον ἢ, δυναμει αὐτὴν ἔχειν πρὸς τὰ νοήματα, καὶ κατ' αὐτὰ μεταβάλλειν· ὃν δὴ περὶ ὅρον, καὶ ἡ ὕλη τῷ Πλάτῳ (2) τόπος ἦκεσε, (Σ. φλη.) τῶν εἰδῶν, ὧν χώρα τε καὶ δεξαμενὴ εἶναι λέγεται.

Γ'. Ἐκ δὲ τῆς τῶ Θεωρήματος κατασκευῆς, ἐστὶ σαφές, ὡς εἰδὲ καὶ συμβεβηκὸς τῇ ψυχῇ μέτεσι τῆς καὶ τὸ σῶμα ἐκτάσεως· κατ' ἐσίαν τὴν αὐτῆς, τῶν κατ' αὐτὴν ἡγεμονικῶν τε, καὶ βελητικῶν ἐνεργειῶν, μὴ ἐν μείεσιν τελεῖσθαι ἐνδεχομένων, ὡς δέδεικται, ἀλλ' ἐν ἀμερίσῳ. (Σ. ψψ.)

Σχό-

(1) Α'. Πεὶ Ψυχ.

(2) Παρὰ Πλετάρχ. Ἀρισκ. Βιβ. Α'. Κεφ. ιδ'.

Σχόλιον Α'.

δ. ψ. α'. Πρῶτον μὲν ἐν φησὶν Ἀριστοτέλης (1) ἡ κα-
 ,, λῶς τὸ λέγειν τῷ ψυχῷ μέγεθος εἶναι· τῷ γὰρ πᾶ
 ,, παντός (ψυχῷ) δηλονότι τοιαύτῳ εἶναι βέλονται (οἱ
 ,, πρὸ τῶν Τίμαιον.) οἷον ποτ' ὅστις ὁ καλούμενος νῆς·
 ,, ἢ ᾧ δὴ οἷον γε ἡ αἰσθητικὴ, ἢ οἷον ἡ ἐπιθυμητικὴ· τῶ
 ,, των ᾧ ἡ κίνησις ἢ κυκλοφορία. Περὶ γὰρ τῆς λογικῆς
 ,, ψυχῆς ἐν ταῖς μάλιστα ἐπανατίθεται λέγων, αὐτοδιαιρῶν
 ,, αὐτῷ ,, (2) πρὸς τῷ αἰσθητικῷ, καὶ ἐπιθυμητικῷ, ἥτις
 ,, εἰδὲ καὶ τὰς Πυθαγορείους ὅτι κύκλος, ὡς μὴ πρὸς ἑαυ-
 ,, τῷ ἐπερέφυστα, ὅπερ τῷ λογικῷ ψυχῶν ὅστις ἴδιον.
 Α'. Οὐν ἐντεῦθεν εἰσβάλλει τῷ δεῖξιν, εἰς τὴν αὐτίον
 πλάγῳ, καὶ μᾶλλον εἶναι τι διωρισμένον τὸν νῆν ἐοικέναι
 λέγων, ὡς ὁ ἀριθμὸς, ἢ συνεχῆς, ὡς τὸ μέγεθος. ,, Ὁ
 ,, ᾧ νῆς εἷς, φησὶ, καὶ συνεχῆς ὥστερ ἡ νόσις. Ἡ δὲ
 ,, νόσις τὰ νοήματα· ταῦτα δὲ τῷ ἐφεξῆς ἐν, ὡς ὁ ἀρι-
 ,, θμὸς, ἀλλ' ἔχ' ὡς τὸ μέγεθος· διόπερ εἰδὲ νῆς ἔπω συ-
 ,, νεχής. Ἐφεξῆς δὲ εἵ μοι νόει, ἢ μὴδὲν μεταξὺ συζήτης
 παρεμπίπτει, οἷον μονάς, δυάς, τριάς, κτ'. Ὅτι δὲ ἔπω
 πολλάκις αἱ νοήσεις ἀλλήλων ἐχώρηαι ἀποΐασιν, ἑτέρα
 μετὰ τῷ ἑτέρῳ, ἐπὶ τῷ συνεισπραγῶν, καὶ συναναίρε-
 σεων, καὶ ἀπλῶς ἐπὶ τῷ κατὰ τὰς συλλογισμὸς ἐπιφορῶν,
 δηλον. Ἀεὶ δ' ἐν αὐτῷ εἵπομι, εἰδὲ ἐπὶ πάντῃ πολλῶν. Καὶ
 τοι εἰκὸς γε ἡ ἐπὶ τῷ πλειόνων· ὁ γάρ ποι νῆς, ὡς αἱ
 νοήσεις. Αἱ δὲ, ὡς τὰ εἶδη· τὰ δὲ, ὡς τὰ ὄντα· ἐπὶ δὲ
 τῷ ὄντων τάξις. ἐκὲν καὶ ἐπὶ εἰδῶν, καὶ τῷ νοήσεων, καὶ τῶ
 νῆ. Συμβαίνει γὰρ ῥαδίως τὸν νῆν ἐκπίπτειν τῆς πί-
 ξεως, ὅτε καὶ ὡς ἀριθμὸς εἷς ὅστις. Πλὴν εἴποτε καὶ τὸ ἐν
 εἶναι ἔχει, ἔχει δὴ ὡς ὁρισμένοντι, ὡς δὲ μέγεθος εἰδὲ-
 ποτε· ὥστε ἐπιφέρει ἐκ τῶν. ,, Ἀλλ' ἥτοι ἀμερῆς, ἢ ἔχ
 ,, ὡς μέγεθος τι συνεχῆς.

Β'. Ἀδύ-

(1) Α'. Περὶ Ψυχ.

(2) Συμπλήσεις Τπομνημ.

Β'. Ἀδιώκτον εἶναι δείκνυσιν τὸ νοεῖν αὐτὸν μέγεθος ἔχοντα. „ Πῶς γὰρ δι' αὐτὴν νοήσῃ (φησὶ) μέγεθος ὧν ἴσως ἂν ὁπότε καὶ ὅλα (τῶ μεγέθους) ἢ ἐν ὅτῳ τῷ μορίῳ αὐτῆς; Μορίων δὲ, ἢτοι καὶ μέγεθος, ἢ κατὰ σιγμῶν· εἰ δὲ καὶ τὸ μόνον εἰπείν. Τῷ ᾧ οὐκ ἔστιν ἔδω μόρια τὰ ἀδιαίρετα σημεῖα ἐπὶ τῷ σώματι, ἐπεὶ ἔδω αὐτῷ τὸ ὅλον, ἔδω δὲ ὅς ἀνεκτάτων τὸ ἔχον ἐκτασιν, ἔδω εἰς αὐτά. (β. φιλό. φιέ. φισ'.) „ Εἰ μὴ ἐν κατὰ σιγμῶν, αὐταὶ δὲ ἀπειροί, δῆλον ὡς ἔδωποτε διέξισιν „ (ἀδιέξιπτον ᾧ τὸ ἀπειρον.) Εἰ δὲ καὶ μέγεθος, πολλὰ λάνκας, ἢ ἀπειράκας νοήσῃ τὸ αὐτὸ (πολλὰκας μὴ εἶναι εἰς ἀνελιμῶν διαμετρήσῃ, ἀπειράκας δὲ εἰς ἀπειρα. (1)) „ φαίνεται δὲ καὶ ἀπαξ ἐνδεχόμενον. (ἢ καὶ ἐνδεχεται ἀπαξ ποτὲ τὸν ἑν ἀποχόρτα τινὲ τῷ νοητῷ, μηκέτι ὥστε τῷ αὐτῷ ὅλως νοήσῃ;) ὅρας ἐν ἐντεῦθεν ὡς λαμπαρά παρέπεται ἢ ἀντίφασις; νοήσῃ ᾧ ἄρα ἐν ὅτῳ τῷ μορίῳ νοῶν ὁ καὶ καὶ πολλὰκας, μαλὶον δὲ ἀπειράκας, καὶ ἀπαξ. „ Εἰ δὲ ἱκανὸν (τῶσιν ὁποχῶν εἰς νόσιν) δίγειν ὅτῳ τῷ μορίῳ, τί δὲ κινεῖσθαι; (δίγειν ᾧ ὁ κύκλος, καὶ ἱσάμενος, ἔδω ἡττον ἀντιλήφεται.) ἢ καὶ ὅλως μέγεθος ἔχειν; (ἐπεὶ ᾧ ὅλα τὰ νοεῖ, ὥστε τῷ αὐτῷ ἄλλα.) „ Εἰ δὲ ἀναγκαῖον νοήσῃ τῷ ὅλῳ κύκλῳ δίγειν, καὶ, τίς ὅστιν ἢ τοῖς μορίοις δίξῃ; (ἢτοι ᾧ νόσιν πάντως, ἢ καὶ. Ἀλλ' εἰ μὴ, ἐνόσιν ἄρα δίξας τῷ μορίῳ. Εἰ δὲ καὶ, ἔδω ἄρα ὁ ὅλος κύκλος ἐπεπεριέλθοι, νοήσῃ· εἰ δὲ καὶ μόρια καὶ τῶ δίξῃ τελεῖται.

Γ'. Ἐπειτίς ὁποχῶν αὐτὸ εἶποι, ὅτι καὶ κατόλου, ἔπε ἐν ὅτῳ μέρει καὶ. Ἀλλὰ μέρει μὴ αὐτῷ, μέρος τῷ νοητῷ, καὶ ὅλα δὲ ὅλον, ἀπαντὰ λίαν ἐνδεχῶς ὁποχῶν. „ Ἐπεὶ δὲ πῶς νοήσῃ τὸ μέρει ἀμερῇ, καὶ τὸ ἀμερῆς μερῶν; ἢτοι ᾧ μέρει τὸ νοητὸν, καὶ τῶ καὶ τὰ σημεῖα δίξῃ, ὥστε αὐτῷ ἐφάφεται. ἢ γὰρ ἀμερῶν, καὶ τῷ ὅλῳ κύκλῳ δίγειν καὶ δευθῆσεται. Ἀλλὰ καὶ

καὶ

(1) Φιλόκων. Ἐν Ἰσομν. Αὐτ.

τα μὲν Ἀριστοτέλης, τὸ μέγεθος οἷα εἰκός, τῆς λογικῆς ὑποσυνάξων ψυχῆς. Ἀπορησαὶ δ' αὖ ἐν ἄξιον, πῶς Πλάτων ὁ Δαιμόνιος, ὡς ἐν τῷ Τιμαίῳ πιαυτὰ περὶ ψυχῆς διελέξατο, οἷα εὐδὲ εἴ τις πάντων τῆς παιδείας ἐπιπόρος εἴη, εὐδὲ εἰ ὠδῶπαίσι, λέγειν ὅλως, εὐδὲ ἀκύνει ἀνάχοιτο; Πρὸς τὸ τοῦ δὴ εἶμι ὅτι τῷ ἐφελξῆς Σχολίῳ ἀπάντησιν.

Σχόλιον Β'.

§. 1. β'. **Τ**ὸν Πυθαγόραν ὁ Πλάτων μιμούμενος, ὑπὸ συμβόλοις εἰώθει κρύπτειν τῇ ἐν Φιλοσοφίᾳ δογμάτων τὰ ὑψηλότερα, ἄλλο μὲντοι εἰκῶς λέγειν, ἄλλο δέ τι τῷ ὄντι ἰσῶν, καὶ ὅτι τῷ ὠδῶλόγῳ ἕως εἰς ζήτησιν τῆς κεκρυμμένης ἀληθείας ἐνάγων. Ταύτη δέ τι καὶ τὴν κατὰ τὸ δοκῆν οἱ ψυχογονίαν, ὅτι τῷ Τιμαίῳ, ἀνδρὸς ἐς ἄκρον τῆς Γεωμετείας, καὶ Ἀειδιμητικῆς, καὶ Ἀρμονίας, καὶ τῇ ἄλλων μαθημάτων ἐληλακότος, ὑποτιθέμενος, συμβολικῶς ἔτω τὰ κατ' αὐτὴν διεξέρχεται.

„ Ἐκ τῆς ἀμελείας, φησὶ, καὶ αἰεὶ καὶ τὰ αὐτὰ ἐχέσης
 „ ὀσίας, καὶ τῆς αὐτῆς τὰ σώματα γινομένης μεριμῆς,
 „ τρίτην ἐπ' αὐφοῖν ἐν μέσῳ συνεκράσατο ὁ Θεὸς ὀσίας
 „ εἶδος, καὶ ταυτότητα, καὶ ἐτερότητα συνεπιμίξας. (1) Ταύ-
 „ τῶν δὲ τῶν οἷον κρᾶσιν ἐκ τῆς εἰρηρῆς μεταξὺ ὀσίας,
 „ καὶ ταυτῆς, καὶ πατέρα εἰς μήκος ἐκτείνας, διδίδειν ἐποίησεν.
 „ εἴτα τῶν διδίδειν ταύτῃ κατέπεμψεν εἰς ἀειδμεῖς ἀρμονι-
 „ κὰς, 1. 2. 3. 4. 8. 9. 27. Οὕτω δὲ κατετείνας καὶ κα-
 „ τατεμῶν διεχρίσεν εἰς δύο διδείας. „ σωμαφας δὲ τὰς δύο
 „ χροειδῶς ἀλλήλαις, ἀνέκλασέ τε, καὶ ἐποίησε δύο κύκλους
 „ τὸν μὲν μείζονα, τὸν δὲ ἐλάττωνα, τὸν μὲν ἔξωθεν, τὸν
 „ δ' ἔσωθεν σωμαπτομήναις ἀλλήλοισι καὶ δύο σημεία, καὶ
 „ ἐκίνησε τὸν μὲν ἔξω κύκλον ὅππῃ δεξιὰ, τὸν δὲ ἔσω
 „ π' ἀριστερά. καὶ ἐπανόμασε τὸν μὲν ἔξω κύκλον ταυτῆς,
 „ τὸν

(1) Πλάτων ἐν Τιμαίῳ.

„ τὸν δὲ ἔσωθεν θατέρω. Καὶ τὸν μὲν ἔξω κύκλον ἐν ᾧ
 „ εἶασε καὶ ἄριστον, τὸν δὲ ἐντὸς χάσας ἔξαχῃ, ἐποίησεν
 „ ἐπὶ κύκλους ἀνίστας, διπλασίονι, καὶ τριπλασίονι λόγῳ
 „ ὑπερέχοντις ἀλλήλων. Καὶ τὰς μὲν ἕξαι ἴσας τῇ τὰ
 „ χει πῆς κινήσεως ἐποίησε, τὰς δὲ λοιπὰς πένταρας ἀνί-
 „ στας τῇ κινήσει, καὶ ἀλλήλοις καὶ τοῖς τρισὶ. Καὶ τὸτο
 „ φησὶν, ὅτιν ἡ ψυχὴ τὸ Παντός. Εἶτα φησὶ μὴ τὸτο, τὸ
 „ σωματοειδὲς τὸ Κόσμου παντ ἐναπέκλεισε, καὶ συναρμό-
 „ σας τὴν ψυχὴν ἐκ τῶ μέσα διέπλεξε, μέχει καὶ τὰ ἐ-
 „ χάστε ἔραντο. Καὶ κύκλῳ αὐτὸν ἔξωθεν πάντα περιεκά-
 „ λυφεν. Καὶ ταῦτα ἡμῖν ὁ Θεὸς τῇ Πλάτῳ Τιμίῳς.
 „ Δ καὶ μὲν τὸ φαινόμενον εἰς ἐκλάβοι, ἂν φησὶ εἰρή-
 „ δαι ἐν φιλοσοφίᾳ ποτε μυθωδέστερον. Εἰ δὲ εἰς τὸν ἐγκυρ-
 „ πτόμενον νῦν ὑποδύς εἰσίοι βαθυτέρον, ἔφεται δὴπε ὑπὸ
 „ τῷ πέπλῳ τὴν παρθεῖον λαμβάνειν. Ἐπειδὴ γὰρ τῇ
 „ κατ' αὐτὴν γνωστικῇ τῇ νοητῇ ἀπάντων ἀντιληπτικῇ οὐ-
 „ σαν τὴν ψυχῆς ἐσὶαν ἡδεῖ ἐκείνος, ἐν τῇ στοιχείῳν ἐξ
 „ ὧν τὰ πάντα, οἷα εἶδος, συμμεῖρος, ὅπως αὖ ἔχει καὶ
 „ γνωρίζειν ἀμελεῖ τῷ ὁμοίῳ τὸ ὁμοιον. Ἔστι δὲ τῇ ὄντων
 „ τὰ μὲν ἐσὶαι, τὰ δὲ συμβεβηκότα. Καὶ τῇ ἐσὶων αἱ μὲν
 „ πάντῃ πῆς ὕλης ἀπληθυσμῶναι, καὶ καθαρῶνται, οἷα τὰ
 „ χωρεῖα εἶδη, αἱ δὲ τῇ ἐνύλῳ τε καὶ σωματοειδεῖ φύσει,
 „ συμμερίζονται πῶς, καὶ συνδιτάμηναι, οἷα τὰ τῇ αἰσθη-
 „ τῇ εἶδη, ἐν αὐτῇ τῇ ὕλῃ. Καὶ πάλιν τῇ συμβεβηκότων
 „ κατ' ἀντίθεσιν αἱ συστοιχείαι. Καὶ τὰ μὲν πῆς κρείττονος
 „ οἰοεὶ μοίρας ἐστὶ, τὰ ἐν συμφωνίᾳ τινί, τὰ δὲ πῆς χεί-
 „ ρονος τὰ ἐν ἁρμονίᾳ τὸ εἶναι ἔχοντα. Ἔστι ἦν καὶ ἴσον καὶ
 „ αἴσιν, καὶ ὁμοιον καὶ ἀνόμοιον. Καὶ ἀρετὴ καὶ κακία, καὶ δε-
 „ ξιὸν καὶ ἀκρετόν, καὶ αἶσα καὶ κατὰ, καὶ βαχὺ καὶ λειον, καὶ
 „ ὅτι τῇ ἄλλων εἰσαύτως. Εἰδεντι καὶ ἐξ ἐσὶας πῆς μετὰ
 „ πῆς ἀμελεῖσε, καὶ πῆς φέρει τὰ σώματα μεριμῆς, καὶ ἐν τῇ
 „ συμβεβηκότων ταῦτα καὶ θατέρω. Ταῦτ' εἰπεῖν ἐξ ἀπάν-
 „ των τῇ στοιχείῳν τῇ ὄντων, ὡς ἀπάντων ἔσαν ἀντιληπτι-
 „ κῇ, τῇ πῆς λόγους ἀπάντων συμπεριληφθεῖναι, τὴν ψυ-
 „ χὴν συνίση καὶ συνεκρόται· τὸ δὲ δὴ κράμα τὸτο πῆς καὶ
 „ τὴν ψυχὴν ἐσὶας, ὡς οὐδεὶαν ὁ Δημιουργὸς προβάλλεται,
 „ φύσει οἰονεῖται πῆς ἐξ αὐτῆς ἐσὶαύσεως, ὑποσυνῶν αὐτὴν

ἐνδεικνυῖτος τῷ λόγῳ, ὡς αὐτὸ ἐκ τῆς πέρατος εἰς πέρας τοῦ κατ' αὐτὴν εἶναι μεταβάσαν. Κατέπεμε δὲ εἰς ἀριθμούς διώαμιν ἔχοντας, αὐτῶςτε πολλὰς καὶ καλὰς πλερίσας διωάμεσι, καὶ τοῖς λόγοις τῶν ὄντων ἀπάντων καταπυκνῶσας. Οἱ δὲ δὴ ἀριθμοὶ μονάς 1. καὶ οἱ πρῶτοι ἐπιπένδοι, 2. καὶ 3. Καὶ οἱ ἐκ τῶν αὐτῶν πρῶτοι τετραγῶνοι, 4 καὶ 9. Καὶ οἱ ἐκ τῶν αὐτῶν πρῶτοι σκευοὶ 8. καὶ 27. Τῶν δὲ οἱ μὲν ἄρτιοι ἐφεξῆς 2. καὶ 4. καὶ 8. Καὶ οἱ περιττοὶ ὡσαύτως 3. καὶ 9. καὶ 27. Γεωμετρικῶς φερέχουσιν ἀναλογίαν. Οἱ δὲ ἐκ τῶν μονάδος ἄχει πεντάδος 1. 2. 3. 4. Ἀριθμητικῶς. Συμμετρίων δὲ πέντε δεκάδα οἱ αὐτοὶ πληρῶσιν ὡσαύτως 8 καὶ οἱ ἐξ ὅροι 1. 2. 3. 4. 9. 8. προσσφαιροζόμενοι τῷ ἐβδόμῳ 27 συμπίπτουσι. Ὅς δὴ 27 καὶ περιττοὶ ἐστὶ Σελήνης. Ὡς εἶγε τετρακτύς τις ἐκ τῶν δὲ τῶν ὄντων συστῇ, καὶ τεττῇ μὲν καθ' ἑαυτὴν ἡ μονάς, κοινὴ ἔσα ἀρχὴ ἀρτίων τε καὶ περιττῶν, καὶ συσσοιχείαν δὲ τῶν οἱ ἄρτιοι, καὶ ἐκ τῶν ἀρτίων οἱ περιττοί,

1. 2. 4. 8.

1. 3. 9. 27.

Ἔσονται μὲν αἱ συζυγίαι τῶν ὁμοίων, ἡ μὲν Α'. τῶν πρῶτων ἐπιπένδοι, ἡ δὲ Β'. τῶν πρῶτων τετραγῶνων, ἡ δὲ Γ'. τῶν πρῶτων κύβων. Καὶ τῶν σωματικῶν καὶ πολλαπλασιασμῶ ἀριθμοὶ ἀναφύουσιν ἐμφανέστατοι. Οἷον σωματικῶς μὲν ἐκ τῆς Α'. ὁ 5 ὁ Πυθαγορικὸς λεγόμενος φθόγγος. Ἐκ δὲ τῆς Β'. ὁ 13, τὸ λείμμα καλεῖται δὲ τὸ ὑπολείπεσθαι μονάδι τῷ ἡμίσεως τῶν τῶν, οἷον καλεῖται τὸν 27. Ἐκ δὲ τῆς Γ'. 35 ἡ ἀρμονία ἡ ἐκ δυοῖν τῶν πρῶτων κύβων ἀπ' ἀρτίων καὶ περιττῶν συμπίπτουσι τῷ μὲν 8, τῷ δὲ 27. καὶ ἀριθμῶς φερέχουσα τέσσαρας 6, 8, 9, 12, ἐν οἷς ἀριθμητικῇ τε, καὶ ἀρμονικῇ ἀναλογία ἔστιν. Ἀριθμητικῇ μὲν, ἐπὶ 6, 9, 12. Ἀρμονικῇ δὲ ἐπὶ 6, 8, 12. Οἱ δὲ λόγοι τῶν ἐκκειμένων ἀριθμῶν ἀρμονικώτατοι. Ἐπεὶ ὁ μὲν 8 πρὸς 6 λόγον ἔχει τὸν ἐπιπένδοι, καθ' ὃν ἡ δὲ τεσσάρων. Ὁ δὲ 9 καὶ 6 τὸν ἡμιόλειον, καθ' ὃν ἡ δὲ πέντε. Ὁ δὲ 12 καὶ 6 τὸν διπλάσιον, καθ' ὃν ἡ δὲ πασῶν. Ἐνεστὶ δὲ καὶ ὁ ἐπὶ γῶνος τῷ 9 πρὸς 8. διὸ καὶ τὸν ἐκ τῶν ἀριθμῶν, ἡτοι τὸν 35 ἀρμονίαν προστεῖπον. Ὁ δὲ καὶ δὲ τῷ

τῷ ἐν αὐτῷ Α'. τὸ 6 πολλαπλασιαζόμενος, τὰ 210 πα-
 „ράγει, ἐν ὅσαις λέγεται ἡμέραις τὰ ἐπτάμηνια τῷ βρε-
 „φῶν τελοιογονεῖσθαι. (1) Καὶ ταῦτα μὴ συνιδέσει. Πολλ-
 „πλασιασισμῷ δὲ ἐκ μὴ πῆς Α'. συζυγίας, ὁ 6 ὁ γάμος
 ἀπέων, ἔχ' ἑλὼ τὴν πρῶτην ἀρτίαν, καὶ φεχίττε σύμμιξιν, καὶ
 τέλειος λεγόμενος ἔχ' τε τὸ τοῖς ἑαυτῷ συνιστάσθαι μέρεσι,
 καὶ ἐκ πῆς ἀρχῆς, καὶ τῷ πρῶτον ἀρτίῳ καὶ φεχίττε συνα-
 φροῖζεσθαι. Ἐκ δὲ πῆς δευτέρας ὁ 36, ὁ πρῶτος τετραγών-
 νος ἅμα καὶ τρίγωνος, τὸ μὴ ὑπὸ πῆς ἐξάδος, τὸ δὲ ὑπὸ
 πῆς ογδωάδος, καὶ ἐκ τῷ δύο πρῶτων τετραγώνων φεχίττε
 μέγας, καὶ ἐκ τριῶν κύβων 1, 8, 27 συνιστάμενος. Καὶ
 ὑπὸ δύοιν πλῦρα 3 ἐπὶ 12, ἢ 4 ἐπὶ 9 ἐπερομήκης συ-
 νιστάμενος. Ἐν αἷς δὲ πλῦραις τὰ τετραγώνων τε καὶ τρίγων-
 νων, καὶ τῷ ὀρθογωνίων τῇ ἐτέρᾳ ἐπὶ τὴν ἐτέρα, οἱ ἀρμονι-
 κοὶ λόγοι, ὡς ἀνωτέρω ἐλέγετο, ἐνθεωρεῖνται περιεχόμε-
 νοι. Ἀλλὰ γὰρ πλείω τέτων ζητήσας εὐρήσεις φεχίττε Πλε-
 τέρχῳ, καὶ Πρόκλῳ, καὶ Ἀλεξανδρῶ τῷ Ἀφροδίσει, πῆς ἀ-
 κριβῶς τὴν καὶ τὸν Τίμαιον ψυχογονίαν ἐκθέσθαι προθε-
 μένοις. Ἡμῖν δὲ ἐξῆς, καὶ ἐπὶ τὴν τῷ λοιπῶν συμβόλων
 ἀνάπτυξιν ἵκον. Σχίζει δὴται τὴν δευτέραν εἰς δύο ὁ δι-
 μιμνῶς, ὅτι μονάς τις ὅστις ἡ ψυχὴ, εἰς μὴν δύοτα χω-
 ρῆσα, εἰς δὲ τὸ πλῆθος εὐδαμῶς διεκρίπτουσα· ἢ μὴ γὰρ
 καὶ νοερά πρὸς τὴν ἐν ὅσῃ καὶ ταύτῃ, ἀεὶ ὡσαύτως ἔχου-
 σα· ἢ δὲ τὴν ὕλῃ εἰδοποιεῖν τέτανται, καὶ φεχίττε αὐτῷ
 σκεδάσεται, ὕλη μὴδαμῶς ἔσα, πρὸς δύοτα μὴ εἶναι λέ-
 γεται, ἀειδμὸς ὁ ἐκ ἑστί, καὶ τὰ εἰς τὰς εἰρημνῶς ἀειδ-
 μῶς τετμημένη, καὶ τὰς λόγους τῷ ὄντων ἐν ἑαυτῇ περιέχου-
 σα. Σχιθεῖσας δὲ καὶ συναφθεῖσας χιονιδῶς εἰς δύο κύ-
 κλους ἀνακάμπτει. Καὶ σημαίνει μὴ τὸ τὴν Κύκλου Σχῆμα
 τὸ ἐπιστρεπτικὸν πῆς ψυχῆς, παλινδρομήσης εἰς ἑαυτὴν ἔχ' ἑλὼ
 πῆς νοητικῆς δυνάμεως, σημαίνει δὲ ἡ δευτέρα τὴν κατ' ἐ-
 στωρίαν κίνησιν πῆς αὐτῆς ἔχ' ἑλὼ πῆς ζωτικῆς δυνάμεως, κα-
 τ' ἐλὼ ζῶσθαι τὸ ζώμενον. Εἰς κύκλους δὲ διασπῆσθαι συνημ-
 μέρας,

(1) Πλέτρχ. Περὶ τῆς κατὰ τὸν Τίμαιον ψυχογονίας.

μῆκος, τὸν μὲν ἔξωθεν, καὶ ἐπὶ δεξιὰ κινέμενον, τὸν μείζονα, τὸν δὲ ἔσωθεν ἐπὶ ἀριστερὰ τὸν ἐλάσσονα· αἰνιττικὸς δὲ μὲν τῷ πρῶτῳ τὸν ἰσημερινόν, ἢ κίνησις ἀπὸ ἀνατολῶν, ἃ ἐστὶ τῷ Κόσμῳ τὰ δεξιὰ· (1) δὲ τῷ δευτέρῳ τὸν ζωδιακόν, καθ' ὃν ἡ κίνησις ἀπὸ δυσμῶν, ἃ ἐστὶ τὰ ἀριστερὰ, τὰς καὶ τὰ σημεῖα τῶν ἰσημερινῶν, τὸν κρινόν δηλονότι καὶ τὸν ζυγόν συνημιμέρους, καὶ χιοειδῶς καθ' ἑαυτὰς τε καὶ τὰς ἄξοντας τὰς αὐτῶν συνεξολογίμους· τῶν δὲ ὁ μὲν ἔξω καὶ ἐπὶ τὰ δεξιὰ, τῆς ἀναγωγῆς δυνάμεως τῆς ψυχῆς, καὶ ἐπὶ τὰ θεῖα αναπαιτικῆς κεῖται σύμβολον, ὁ δὲ ἔσωθεν καὶ ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ τῆς πρὸς τὰ ὑποβεβηκότα ἐπιστροφῆς, καὶ ὁρροσιουργῆς· Καὶ κείνος μὲν πρὸς τὸ εὐὶ αἰεὶ ὦν, καὶ ταυτὶ κύκλος προσείρηται, ἕως δὲ θατέρου, ἐν ἀσφαραῖς αἰεὶ καὶ ἐτερότησιν ἀναστροφόμενος. Διὰ γὰρ τῶτο καὶ ἀδιαίρετον εἶσας ἐκείνον, ἐξαχῇ τὸν ἔχιστον, καὶ τὴν τῆς πλανητῆς ἐντεῦθεν ἐπταδικῶς χορείαν συνέστησεν, ὅς ἐστι ὦν, τῆς ἐν τοῖς ὑπὸ Σελήνῳ μεταβολῶν τὸ πολύτροπον· Ἐχισσε δὲ ἄρα τὸν ἐντὸς εἰς κύκλος ἐκ Ἰσῆς τὰς πάντας ἀλλήλοις, αἰίσας δὲ τὰς τέσσαρας τοῖς λοιποῖς, ἥτοι τὰς τῆς ὑπερκειμενῶν πλανητῆς, τοῖς τῆς ὑποκειμενῶν, καὶ ἀλλήλοις, ταῖς περιδικαῖς κινήσεσι, καὶ τοῖς ἀποσημασίαι, ἔτι τε μὲν καὶ τοῖς μεγέθεσι καὶ λόγῳ τὰς μὲν ὑπερέχοντας, τὰς δὲ ὑπερεχομένους, ὥς οἱ περὶ τὴν Ἀστρονομίαν ἐναχολόμενοι ἀποδεικνύουσι. Περὶ γὰρ τῶν ἐκ ἀπειρῆ ἐκστήσασθαι τὴν διάσκεψιν ὁ τῷ προκειμένῳ σκοπὸς ἀπαιτεῖ, αὐτὸ μόνον τῆς τῷ Πλάτῳ δόξης, τὸ ἀπὸ τῆς συμβολῆς ἐνταῦθα περιελεῖν ἡρημικὸς προκαλύμμα. Τελούταιον ἐν ἐναποκλείει τοῖς κύκλοις τῶν τοῖς σωματικῶν ἅπαν συνῆμα, ἀπὸ μέσων εἰς ἄκρα τῷ παντὸς τῆς ψυχῆς διπλάσεως, καὶ συμπαντα· ἡ αὐτῇ δοκεῖ, ἐμφυχίας, ζωῆς, κινήσεως. Διαπλοκῇ δὲ, καὶ ἐκ ἐπαφῆς, εἰς κρᾶσις τὴν ψυχὴν τῇ ὕλῃ συνήρμοσε, καὶ συνῆδον· ἡ γὰρ ἐπαφὴ ἐπὶ τέλει συνάπτει τὰ ἐφαπτόμενα, ἡ δὲ κρᾶσις, ταῦτα πᾶς συμφύρει συγ-

(1) Πλάτων. Ἀριστοτέλης Β'. Κριτ. Ι.
Metaph. Tom. III.

συγχέουσα τὰ σύνθετα, μόνης δὲ τῆς καὶ διαπλοκῇ συναφείας ὄντι, τὸ δὲ ὅλε συναρμολογεῖν πρῶτον τὰ συναρμολογούμενα κρείττω συγχύσεως. Καὶ ὅτι πᾶσι καὶ κύκλῳ ἐξωθεν περικαλύπτει τὸν ἔρανὸν ἅπαντα, μηδὲν ἐξω τῶ παντός εἶναι κείνων, μηδὲ τῆς ψυχῆς ἔρημον ἀπολειπόμενον. (1) Τῷ ὄντι δὲ, εἰμὴ ἔπερα παρὰ τὴ δοκῶντι ὁ Πλάτων ἐβέλειτο, ταῦτα δὲ ὡς ἔχει νοεῖν ἀνέββαλετο, ἔδενός αὐτοῦ εἰς ἀπαιδευσίαν χοίρη τὰ δοῦντα. Πῶς γὰρ αὐτὸς ἐξ ἐπιστῶν οὐθεία ὑποδαίη ποτέ; πῶς δ' αὐτὸς ἀπλατῆς ἔσση χιθεῖν οὐθεία τις, ἢ καὶ καμπύλη; πῶς δὲ μὴ τὰς κατατομὰς ὡς μία αὐτῶν κείνη; πῶς δ' αὐτὸς εἰς κύκλον ἢ οὐθεία ἀνακαμφθεῖν; πῶς δὲ καὶ ἐκ τῆς αὐτῆς οὐθείας χιθεῖσθαι, ἢ μὴ οὐρεθεῖν μείζων εἰς τὴν τῶ μείζονος κύκλου, ἢ δὲ ἐλάσσων εἰς τὴν συνάρτυσιν τῶ ἐλάσσονος; Καὶ ἐκ τῶ ὄντος δὲ κύκλου χιθεῖσθαι καὶ αὐτῶν, τίνα δὴ λόγον ἔχει, τὸς μὴ μείζονας κύκλους συζητῶν, τὸς δὲ ἐλάσσονας; Πῶς δὲ καὶ κύκλοι τῷ σωματεῖ αὐτοῦ συνδιαπλανεῖν συνπλέκεται; ἢ τῷ πανταχόθεν περικαλύφειν; Ἐπὶ τὰ ἄλλα. Οὐδὲ γὰρ σοφιστὴν κραιπαλῶντι, πόθεν γε δὴ Πλάτων ποιᾷ τὴν αὐτῇ ἀναθεῖν περὶ εἰς ἀσπιδάκει μάλιστα τῷ λόγων παρακλῇ, καὶ ἀνωμαλίαν. Ἀλλως τε δὲ καὶ ἐκ τῶ συμβόλων τῷ δὲ εἰσβαλεῖν ῥάδιον εἶναι, ὡς ὁ Πλάτων τὴν ψυχὴν ἐτίθετο πάντα σώματα. Εἰ γὰρ ἐκ τῆς ἀμελείας αὐτοῦ ἐστίαι, καὶ τῆς περὶ τὰ σώματα μεριζομένης, καὶ εἰ τῷ σωματεῖ συνδιαπλέκεται, πῶς ἔσται σῶμα, ἢ ὅπως μέγεθος ἔξει; ἢ συγκληνθήσεται τῷ παντί, οἷον καὶ ὁ μῦθος τὸν Ἰξίωνα, τῷ ᾧ προσδέδεται ῥοχῶ συγκληνόμενον, καὶ συνεμαζόμενον διαρραφῆ; Ἀλλ' ἦπερ ὁ Λεισοπέλης κἀνταῦθα, ὡς ὅτι πολλῶν καὶ ἄλλων, τῆς ἁγενοίας τῶ ἀνδρός ἀμειλίχας, πρὸς τὸ φαινόμενον, (ὁ τοῖς ὑπομνηματισαῖς σεσημειώται (2)) μόνον ἀποδείκνυται.

Θεώ-

(1) Ὁρα Σιμπλίκ. καὶ Φιλίσπον. ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν εἰς τὸ Α'. περὶ ψυχ. Καὶ Πλάτωνα εἰς τὴν τῶ Πλάτ. ψυχολογίαν. Καὶ Πρὸς τὸν Τίμ. Καὶ Ἀλέξανδρον τὸν Ἀφροδισιέα.

(2) Σιμπλίκ. καὶ Φιλίσπον. ἐν ὑπομν.

Θεώρημα ΙΑ'.

§. 17. **Η** ψυχὴ ἐν τῷ σώματι ἔστι καὶ τὰ σώματα.
 Τὸ ὅδ' ὡς ὅτι ὅλον ἐν ὅλῳ τῷ σώματι ὅτι, καὶ μέρος ἐν
 μέρει, ἕκαστον ἐν ἑκάστῳ. (§. 15.) ἡ δὲ ψυχὴ ἐκ με-
 ρῶν ἐκτὸς ἀλλήλων κειμένων ἐ συγκροτεῖται. (§. 19.)
 Ἄρα κτ.

Σχόλιον.

§. 18. **Κ**αὶ μὴν τὸ γνωσκὸν τῆς ψυχῆς καὶ τὸν ἐκ-
 κεφαλὸν πᾶσι ἐπιτεπισμύρον ὃν ὑπετέθει. (§. 17.) Ἀλ-
 λ' ἐ καὶ τὴν τῆς σαμάτων φύσιν ὡς ὅλον ἐν ὅλῳ, καὶ μέ-
 ρος ἐν μέρει ἐπιτεπισμύρον, ὡς δ' ἀπὸ κεφαλῆς καὶ τῆς ἐνερ-
 γειῶν ὅτι τὰ ἑξῶς ἐπιτεπισμύρον. Οὐκ ἐν δὲ ἐν αὐτῇ τῇ
 κεφαλῇ τῆς ψυχῆς δεξιότητος, ἀλλὰ καὶ ὅλης δι' ὅλα τὰ
 σώματος, καὶ ἕκαστα τῆς μελῶν προίσεως, καὶ αὐτὸ κινήσεως,
 εἰδοποιήσεως, ζωῆς, καὶ ἀπλῶς ἅπαντα αὐτῶν ἕκαστα μέρη προ-
 σήκοντα ἢ, ἢ δι' ἕκαστα τῶν ὅλων ἀποσφορα ἐπενεργήσεως.
 Καὶ τί τῶτο φήσεις, ἔπερον εἶναι, ἢ ἔκτασιν; Εἰ δ' ἐκτά-
 σεως μετέη ψυχῇ, καὶ μέρη πάντως αὐτῇ ἀποσσεῖται ἐκτὸς
 ἀλλήλων, καὶ μέγεθος, καὶ ὁ τόπος ὁ σωματικὸς ὡς πρὸς
 πόδας· πᾶσι γεμῶν αὐτοὶ τῇ ψυχῇ ἔδωκε ὅλας μετὸν εἶναι
 συγχωρήσουμεν. Οὐδὲ ὅδ' εἴ τις τὴν καὶ διώκειν καὶ ἐνέρ-
 γειαν, ὡσανεὶ ἐκχυσιν τῆς ψυχῆς δι' ὅλα τὰ εἰδοποιήματα
 ὑπ' αὐτῆς σώματος ἀποίχοιτο, αὐτόθεν αὖ καὶ ἐκτασιν πε-
 ρεῖται τῇ ἀσώματῳ εἰς, ὅταν τὴν ἐν τοῖς σώμασιν, ἢ
 τὴν ἐν τοῖς σωματικαῖς ἀλλοῖς παθήμασιν. Τὰ γὰρ πε-
 ρεῖ αὐτὴ ἐνέργει, ἐκείνη μόνον, καὶ τὴν ἐκτασιν ἔχοντα ὅτι.
 Ἡμῖν δὲ καὶ εἰσιν ἐ (§. 19.) ἀδύνατον εἶναι ἐλέγετο, εἰ
 τῇ κορᾷ φύσει ἐκτασιν τις εἴη ἀποσκήκασα, (§. 19.)
 εἰ δὲ καὶ ἀποσκήκασα, ἀδύνατον ὁ βόλος ἐδείκνυτο τῆς
 τοιαύτης ἐκτάσεως (§. αὐτ.), καὶ τῆς τῆς σαμάτων, καὶ τῆς
 σωματικῶν παθῶν ἀλλοθιότητος. Μικρὸν δὲ ἀνωτέρω καὶ
 ἀδιώτατον εἶναι τῇ ψυχῇ ἐκ μερῶν ἐκτὸς ἀλλήλων κειμέ-
 των

νων συγκεροτῆσαι, ἢ κατ' ἔκτασιν ὁποιανῶν ἐν μέρει τῶν κατ' αὐτὴν διανοητικῶν τε καὶ βελητικῶν ἐνεργείας ὁποτελεῖν· γεωμετρικαῖς χεδὸν ἀνάγκαις πεπίσται. (δ. Ϛδ. Ϛε. Ϛι. Ϛι. α.)

Θεώρημα ΙΒ.

δ. Ϛι. ε. „ **Κ**αθ' ἑαυτὴν μὴ ἡ ψυχὴ ἐδαμῶς κινεῖται
 „ τὴν καὶ τόπον φορᾶν, ὡς τὰ σώματα, καὶ συμβεβηκὸς
 „ δὲ καὶ μάλα, καὶ ὑφ' ἑαυτῆς, καὶ ὑφ' ἑτέρου.

Καθ' αὐτὴν γὰρ κινεῖσθαι λέγομεν τὴν καὶ τόπον φορᾶν ὡς τὰ σώματα, τὸ καὶ τὴν αὐτῆς ἐστίαν ἐξισάμενον μὴ εἰ κατελήφει τόπον, μεταχωρῶν δὲ εἰς τόπον ἕτερον. (δ. φο. ε.) Ἀλλ' ἡ ψυχὴ οὐκ ἔστιν ἐν τόπῳ κατὰ τὰ σώματα. (δ. Ϛι. γ. Ϛιδ.) Ἄρα κτ. Ο. Η. τὸ Α'.

Κατὰ συμβεβηκὸς δὲ ἔγωγε κινεῖσθαι φαρμὸν τῷ ἐν κινεμένῳ εἶναι. (δ. φο. ε.) Ἀλλ' ἔστιν ἡ ψυχὴ ἐν σώματι τῷ κινεμένῳ, νυνὶ μὴ ὑπ' αὐτῆς ὀπτασώσης τὰς ἐκείνης καλεμίας τῶν κινήσεων (δ. χ. π. ε.), νυνὶ δὲ ὑπ' ἄλλου τοῦ βίᾳ ἀπαγομῆνός, καὶ τὴν καθ' ἕτερον κίνησιν (δ. φο. ε.) καὶ αὐτῇ κινεμένῳ, ὡς δῆλον. Ἄρα τὸ Β', καὶ τὸ Γ'.

Θεώρημα ΙΓ.

δ. Ϛι. ε. „ **Α**νεπίδεκτος δὲ καὶ τῶν κατὰ τὸ ποσὸν κινήσεων ψυχῆς ἡ φύσις, αὐξήσεως δηλονότι, καὶ φθίσεως.

Τάπων καὶ γὰρ ἡ μὴ κίνησις ἔστιν εἰς τὸ τέλειον μέγεθος, ἡ αὐξήσις· ἡ δὲ ἐκ τῆς ἡ φθίσις. (δ. φο. γ. ε.) μεγέθους δὲ ἡ ψυχὴ ὑπεξήρηται. (δ. Ϛι. Ϛι. α.) Ἄρα κτ.

Ἀλλως τε καὶ ταύτας εἶναι τῆς κατὰ τόπον ἀνδρ. φορᾶς, τὰς κινήσεις οὐκ ἐνδέχεται. (δ. φο. γ. ε.) Κινήσεως δὲ τῆς κατὰ τόπον ἡ ψυχὴ καθ' ἑαυτὴν ἀνεπίδεκτος. (δ. Ϛι. ε.) Ἄρα κτ.

Θεώ-

Θεώρημα ΙΔ'.

§. 413. „Οὐδὲ μὲν ἐν ταῖς κατὰ τὰς σωματικὰς ἀλλοιώσεσι κινήσεις, ἡ ψυχὴ ὑποδέχεται.

Ἡ γὰρ ἀλλοίωσις τῆς ἐν τῷ ὅλῳ μερῶν ὄψι, κατὰ ἡμᾶς, καὶ θέσιν, καὶ κίνησιν, ἢ ἡρεμίαν μεταβολή. (§. 407.) ἥτις ἐκ αὐτῆς φοράς ὄσιν. (§. 408.) Ἡ δὲ ψυχὴ ἔτε ἐκ μερῶν συγκεκρόσται (§. 412.), καὶ τῷ καὶ τόπον φοράν ὑδαμῶς κινεῖται. (§. 413.) Ἄρα κτ.

Σχόλιον.

§. 414. Τῷ κατ' ἀλλοίωσιν κίνησιν τῆς ψυχῆς καὶ αὐτὸς Αἰριοτέλης ὑποσχεύεται· (1) „ὅτι καὶ αὐτὴ φησὶ κατὰ τὰς λοιπὰς ἐν τόπῳ. Τῷ δὲ ψυχῷ, ὡς ἐδ' ἡμεῖς, ἐδ' ἐκεῖνος ἐν τόπῳ λέγειν ἀνέχεται. (§. 413.) Ἐνθα δὴ διαπορήσας ὁ Φιλόπονος, ἐπὶ τῷ λύσειν ἄτω κεχώρηκον. „Ὅτι ἐκ τῆς, καὶ εἰς τι μεταβάλλει, φησὶ, (2) μεταβάλλον τὸ ἀλλοιόμενον. Καὶ ἔτε ὅς ἔ μεταβάλλει ἐν ἐκείνῳ ὅλον ὄσιν, ἔπαυ γὰρ αὐτὴ μεταβάλλοι. ἔτε εἰς ὃ μεταβάλλει ἐν ἐκείνῳ ὅλον ἐσίν. ἥδη γὰρ μεταβεβληκὸς αὐτὴ εἴη. Ἀνάγκη ἄρα κατὰ μέν τι ἑαυτῇ εἶναι ὅς ἔ, κατὰ δέ τι ἐν τῷ εἰς ὃ ἡ μεταβολὴ γίγνεται. Ἀλλὰ γὰρ τῷ, εἴ τι συνόραν ἔχω, τῷ ἐμποιμενῶν ὅς τῆς ἀλλοιώσεως ἔχθρουν, οἷον τὸν ἔσαν τινὰ παρίσταν, ὃν κατὰ μέρη καταλαμβάνει τὸ ἀλλοιόμενον. Ἐοικὲ δὲ μὴ ἔπως ἔχειν τῶντωντιον γὰρ μάλλον ἐν τῷ ἐκείνῳ ὅπωπῶν, ἢ ἀνάπαλιν. Διὸ καὶ ἀμεινόν μοι δοκεῖ ἐπιβαλεῖν ὁ ὅς Ἀφροδισιάδος Ἀλέξανδρος (3), κατὰ τὰς παθητικὰς τῆς

ποιο-

(1) Ἐν Α'. Περὶ Ψυχῆς.

(2) Φιλόπον. Ἐν Ὑπομν. εἰς τὸ Α'. Περὶ Ψυχῆς.

(3) Ἀφροδισ. Ἐν Ὑπομν. Αὐτῶν.

ποιότητων τῶν κυρίως ἔσαν ἀλλοιώσιν συμβαίνειν εἰπών, ὥς δὴ πάσας αἰδητάς ἔσας μόνον εἶναι τῷ σώματος. Οὐ-
τω γάρ τοι, καὶ τῷ ἐτέρῳ διαπορήματι, τῷ ὡς γνώσεως
καὶ ἀγνοίας, καὶ ἀρετῆς καὶ κακίας προσφύεσθαι ἀπαντᾶν δυ-
νησόμεθα. Αὗται γὰρ καταχρηστικώτερον πως, ἢ μεταβο-
λῶν τινα, τῶν ἐν τῷ δυνάμει ἐπὶ τὸ ἐνεργεῖα ἐμφαίνεσθαι,
κυρίως δὲ εἰπεῖν ἀλλοιώσεις ἐν εἰσίν. Ἐπεὶ μὴδὲ αἱ ἑ-
ξεις καὶ ἐρῆσεις αὗται αἱ τῇ ψυχῇ ὀπιγινόμεναι, τῷ τῶν
παθητικῶν ποιότητων εἶδες εἰσίν. Ἐνθεν τοι καὶ τῶν κατὰ
ταύτας καταχρηστικωτέρων κινήσεων ἡ ψυχὴ δευτικὴ τυγχά-
νεσθαι (δ. ψζ'. ψή.) τῆς κατ' ἐκείνας τὰς σωματικὰς κυ-
ρίως ἔσης κινήσεως, πάμπαν ἐστὶν ἀνεπίδεκτος. (δ. ψζ'.)

Θεώρημα ΙΕ'.

δ. ψθ'. „ Οὐδὲ πῶς τῶν κατ' ἐσίαν, ταύτων εἰπεῖν
„ τῶν κατὰ χρεσιν καὶ φθορὰν κίνησιν, (εἰ δὴ περ κίνησιν
„ καὶ αὐτῶν λέγειν καὶ) ἡ ψυχὴ ἐστὶ κινήτη.

Προδοποιοῖ γὰρ τῶν εἰς αὐτὴν ἢ κατ' ἀλλοιώσιν κίνη-
σεις, ὡς Ἀριστοτέλης περ αὐτὸς (1) ἀπέδειξε, καὶ πάντες ὁμο-
λογῶσιν. Ἡ δὲ ψυχὴ οὐκ ἐκείνῳ κινεῖται. (δ. ψζ'.
ψή.) Οὐδ' ἄρα ταύτῃ.

Σχόλιον.

δ. ψκ'. Πρὸς αὐτῇ ἡμῖν κἀνταῦθα τῷ λόγῳ Ἀριστοτέλης
ἐστὶν (2), ὃς ἐκ προθέσεως τῶν τῷ νῦν ἐσίαν οἰασθῆναι α-
πὸ πηλαζομένην κινήσεως φυσικῆς διατείνεται.

Α' γὰρ ἀναιρεῖ τὸν οἶον θεμελιώδη λόγον, τῶν ὑπερ-
μόνων τῇ ψυχῇ τὸ κινεῖσθαι, καὶ τὸ ὑπ' αὐτῆς εἶναι τῶν
„ τῶν

(1) Περὶ Γεν. καὶ Φθορᾶς.

(2) Περὶ Ψυχ. Βιβλ. Α'.

„ τῶ σώματος κίνησιν. Ὅτι μὲν γὰρ ἐκ ἀναγκαῖον τὸ κί-
 „ νῆν καὶ αὐτὸ κινεῖσθαι, πρότερον εἴρηται. (1) Εἴη γὰρ αὖ
 „ ἔτι καὶ τὸ αὖξον δηλονότι αὖξόμενον, ἢ περ ἕτερον αὖξει, καὶ
 „ τὸ ἀλλοιῶν ἀλλοιόμενον, ἢ περ ἀλλοιοῖ, καὶ τὸ κινῆν αἰεὶ κί-
 „ νηόμενον, ἢ κινεῖ. Καὶ ἄλλοι ἀκινήτως κινῶν. Ἐνθ' αὖτοι ἐδὲ
 „ παρῶν, ἐδὲ ἔχοντες ἐκ τῶ ἀπολέσθαι, ὅπερ αὖ μετέχου κί-
 „ νήσεως. Καὶ ὁ διδάσκων διδασκόμενος, ἢ διδάσκει. Καὶ ὁ
 „ ἡρώων ἡρώμενος. Ταῦτα δὲ μὴ ἔτι εἶναι διήλον παντί.
 „ Οὐδὲν γὰρ πρὸς ἔπος ὁ Νεμέσιος (2) φαίνεται ἀνθυπε-
 „ γκαῖν, ἐν οἷς φησὶν, ὡς εἰ καὶ τὸ κάλλος ἀκίνητον ἔν κί-
 „ νηί, ἀλλὰ τὸ φύσιν ἔχον κινεῖσθαι κινεῖ, καὶ ἐκ τὸ ἀ-
 „ κίνητον. Ἐπὶ μὲν γὰρ τῶ τελικῶς κινεῖσθαι, ἀνάγκη δὴ
 „ περ ἐν αὐτῷ τῷ κινεμενῶ φύσει προσεῖναι τῷ ἀρχικῷ
 „ ποιητικῶς τῆς κινήσεως, ὅν δὴ περ ἔσπον ἀδυνάτου εἶναι,
 „ καὶ αὐτοὶ σιωπολογήσομεν, τὸ ἀκίνητον ὑπὸ ἀκινήτου κί-
 „ νηῖσθαι. Ἐπὶ δὲ τῶ ποιητικῶς κινεῖν δυνάμιν ἔχοντος,
 „ εἴη ἔτι. Τέναντίον γὰρ ἐν τῷ καθ' ἑαυτὸ μὲν κίνητον, ἀ-
 „ φ' ἑαυτῆς δὲ ἀκίνητον, τῶ εἰσέτος αὐτῇ τῷ ὁρμῶν αἰεὶ ἐν-
 „ δεῶς ἔχον, ὅπῃτι παρῶν ἡμᾶς προσβιβάζει τῷ λόγῳ ὅ-
 „ περ ὑπὸ μηδενὸς ἀγόμενον, καὶ τῆς τῶ κινεῖσθαι ἀνάγκης ἀ-
 „ πύλλασται.

Β'. δὲ (3) διαίρει τὸ κινεῖσθαι, καὶ ἢ καθ' ἕτερον φησὶν,
 „ ἢ καθ' αὐτὸ. Καθ' ἕτερον δὲ λέγομεν ὅσα κινεῖται πρὸς ἐν
 „ κινεμενῶ εἶναι, οἷον πλωτῆρες, καὶ γὰρ ὁμοίως κινεῖνται
 „ τῷ πλοίῳ. Τὸ μὲν γὰρ καθ' αὐτὸ κινεῖται, οἱ δὲ τῷ
 „ ἐν κινεμενῶ εἶναι· διήλον δὲ ὅτι τῷ μορίῳ. Οἰκεία
 „ μὲν γὰρ εἰς κίνησις ποδῶν βάδισις. Αὐτῇ δὲ καὶ αὖ-
 „ θρώπῃ· εἴη ὑπάρχει δὲ τῷ πλωτῆρι πῶ. Διχῶς δὲ
 „ λεγομεν τῶ κινεῖσθαι καὶ ὁπισθοποῶμεν πρὸς τῆς ψυ-
 „ χῆς, εἰ καθ' αὐτῷ κινεῖται, καὶ μετέχει κινήσεως. Ἀ-
 „ μέλει τοι τὸ καθ' ἕτερον κινεῖσθαι τῇ ψυχῇ προσενέμων, οἷα
 „ δὴ

(1) Ἀειστέλης ἐν Α'. Περὶ Ψυχῆς.

(2) Νεμέσιος. Περὶ ἀνθρώπου. Κεφ. Β'. Περὶ Ψυχῆς.

(3) Ἀεισ. ἐν Α'. Περὶ Ψυχῆς.

δὴ συμμεθισταμένην τε, καὶ συμπεριφερομένην τῷ σώματι (β. ψ. ι. ε.) τὸ κατ' αὐτὴν καὶ αὐτὸς ταύτης ὑποσχεῖται, ὡς ἀλλότριον.

Γ'. Ἐκτίθησι δὲ ἐφεξῆς (1) τὰ τῆς κινήσεως εἶδη, καὶ τὴν μὲν κατ' ἐστίαν μεταβολὴν, ὡς μὴδὲ κυρίως κίνησιν ἔσαν, οἷον τὴν ῥύθμισιν καὶ φθορὰν παρεάσας, τὴν δὲ κατὰ τὸ ποσὸν, ὡς ἐν ῥύθμῳ ἀκατονόμαστον, εἰς τὰ εἶδη αὐτῆς, τὴν αὐξησίν τε φημι καὶ τὴν μείωσιν, διχάσας. Καὶ τοῖς δυσὶ τέτοις εἶδεσι τὴν κατὰ τὸ πᾶν ἐν ῥύθμῳ φθορὰν, καὶ τὴν κατὰ τὸ ποιοῦν ἐν ῥύθμῳ ἀλλοίωσιν προαίρει, καὶ περὶ αὐτῶν (εἰπὼν) κινήσεων ἐσῶν φθορᾶς, ἀλλοιώσεως, φθίσεως, αὐξήσεως, ἢ μίαν τέτων κινεῖται αὐτῶν, ἢ πλείους, ἢ πάσας. Ἀλλὰ ὅδ' ἀπάσας τῆς ψυχῆς ὑποσχεῖται. Εἰ ὅδ' κινεῖται μὴ καὶ συμβεβηκός, φύσει αὖ ὑπάρχοι κινήσεις αὐτῇ· εἰδὲ τῶτο, καὶ τόπος. Κατασχευάζει δὲ τὴν ἀποκλειστικὰν τῆς λόγου ὁδόν. Πάσαι ὅδ' αἱ λεχθεῖσαι κινήσεις, ἐν τόπῳ. Εἰ δ' ἔστιν ἡ ἐστία τῆς ψυχῆς τὸ κινεῖν ἑαυτὴν, καὶ καὶ συμβεβηκός τὸ κινεῖσθαι αὐτῇ ὑπάρξει, ὡς περὶ τῆς λούκῳ ἢ τῆς τριπύργου. (νοήσεις δὲ μοι ἐνταῦθα τὰ συγκεκριμένα κινεῖσθαι ἀπὸ τῆς ἀφηρημένης.) κινεῖται γάρ καὶ ταῦτα, ἀλλὰ καὶ συμβεβηκός· ὡς γὰρ ὑπάρχειν, ἐκείνο κινεῖται τὸ σῶμα. Διὸ ἐκ ἑστί τοῦτος αὐτῆς· τῆς δὲ ψυχῆς ἔσται, ὡς περὶ φύσει κινήσεως μετέχει. Ἀλλὰ γὰρ ἡ ψυχὴ ἐκ ἐν τόπῳ (β. ψ. ι. γ.).

Δ'. Κρατυέει δὲ τῆς ψυχῆς τὸ ἀκίνητον, καὶ ἐκ τῆς μὴδὲ μίαν ὁλως βίαν, ταύτῃ ὑφίστασθαι ἐν τοῖς κατ' αὐτὴν ἐνεργήμασιν ἐκασίως ἔχουσιν. „Ἐτι γὰρ φησὶν εἰ φύσει κινεῖται, καὶ βία κινηθεῖν· καὶ εἰ βία, καὶ φύσει. „Ἀλλ' εἰ μὴ βία ὅτι καὶ φύσει, τῶτο φανερόν· ἡ γὰρ βία παρεκτροπή τις ἐστὶ τῆς φύσεως, τῶτο προϋποτίθεται τε καὶ σωπείσεται· ὅτι δὲ καὶ εἰ φύσει καὶ βία καὶ καλῶς ἔοικεν ἡζιῶσθαι. Ὁ γὰρ κόσμος (ἥπερ ὁ Νεμέσιος ἀντεπάγει

„ (1)

(1) Λεισοτ. ἐν Α'. Περὶ ψυχῆς.

„(1) φύσει κινέμενος βία ἢ κινεῖται. Καὶ τῷ ἑρانیων
 ἕκαστον κύκλῳ φύσει φερόμενον, βίαν ἔχ' αὐτὸ πάθος ποτὲ
 ἐδεμίαν ἐδέποτε. „ Ἡ ἢ φύσει κινεῖται (ὡς ὁ ἔξ' Ἀ-
 φροδισιάδος ἀπαντα (2), ἀλλ' ὑπὸ κρείττονος δυνάμεως τῆς
 ἐν αὐτοῖς λέγῳ ψυχῆς. Διατί γὰρ κινεῖται; ὅτι κατ' Ἀ-
 „ ριστοτέλῃ τὴν μιμεῖται (3)* ὥσπερ γὰρ τὸ θεῖον παν-
 ταχὺ ἔξιν, ἔτω καὶ ὁ ἑρανὸς μιμνήμενος τὸ παῖτον, ἐπεὶ
 ἅμα πανταχὺ εἶναι ἢ δύναται, καὶ μόρια πανταχὺ γίνε-
 ται. Οὕτω δὲ καὶ τὸ ζῶα κινεῖται μὴ ὑπὸ τῆς ἐν αὐτοῖς
 ψυχῆς, πρὸς ζωτικὰς τῷ κινήσεων, κινεῖται δὲ καὶ φύσει
 τὴν καὶ τὸ ὀγκρατὴν γεῶδες ἔχοντα βάρυνσιν. Καὶ κατὰ
 ταύτην αὐτὰ ἄρα, καὶ βία κινηθεῖεν, κατ' ἐκείνῳ δ' ἢ ὥστε
 καὶ ὁ ἑρανὸς ἐπεὶ μὴ φύσει κινεῖται, ἐδὲ βία. ἢ (ὡς ὁ
 Φιλόπονος (4)) τῇ κατ' ὀδυσεῖαν κινήσει συμβαίη αὐτῷ καὶ
 βίαν παθεῖν, ὡς τὸ ἐναντίον ἐχέσῃ· οἱ δὲ τὴν κίνησιν
 τῇ ψυχῇ προσνέμοντες, τὴν κατ' ὀδυσεῖαν προσάπτουσιν.
 Καὶ Σιμπλίκιος δὲ διερμυλεύων φησὶν (5) ὡς ἢ κατ' ὀδὸν
 ἡξίωται, ὅτι πᾶν φύσει κινέμενον, καὶ βία κινεῖται, ἀλλ' ἰ-
 δίως περὶ τῆς ψυχῆς εἴρηται, ἥτις πρὸς τοιαύτας κινεῖ κί-
 νήσεις κατ' ὅλον τὸ ζῶον, αἷς τὸ βίαιον παρυφίσταται. Ἐ-
 μοὶ δὲ δοκεῖ ὅτι τὸ φύσει εἰπεῖν, τὸ δοκεῖν οἱ ὁ Φιλόσο-
 φος σαφῶς ὑπὸνέξαστο, ὅτι περὶ τῶν φυσικῶν κινήσεων ὁ
 λόγος αὐτῷ, αἷς τὸ ἐναντίον τὰ πολλὰ ἀντιφθέγγεται,
 τὸ τὴν βίαν ἀπεργαζόμενον. Δῆλον δὲ καθίστασι τὸ ἐφε-
 ξῆς ἀπορεθεῖν περὶ ἡρεμίας. Εἰς δὲ γὰρ φησὶ κινεῖται
 „ φύσει καὶ ἡρεμεῖ ἐν τῷ φύσει. (6) ὁμοίως δὲ καὶ εἰς ὃ
 „ κινεῖται βία, καὶ ἡρεμεῖ ἐν τῷ βία. Ἀλλ' αἱ ἡρεμίαι,
 πρὸς σωματικὰς τε καὶ φυσικὰς τῶν ὑπὸ Σελυῶν κινήσεων
 διαδεχόμεναι εἰσὶν, ὥστε καὶ περὶ τῶν τῷ Φιλοσόφῳ ἐπὶ
 ταύ-

(1) Περὶ Ἀνθρώπου Κεφ. Β'. Περὶ ψυχ.

(2) Ἐν Ὑπομνήμῃ. Αὐτ.

(3) Ὅρα Φιλόπον. ἐν Ὑπομν. Αὐτ.

(4) Ἐν Ὑπομν. Αὐτ.

(5) Ἐν Ὑπομν. Αὐτ.

(6) Ἀεὶς. Αὐτ.

παύσα ὁ λόγος. Ἄλλως πὲρ τῆς ἐρανίαν φύσει λεγομένην κινεῖσθαι, εἰδὲν αὖ εἴη τὸ ἐκείνων ὑπερθεῖναι, κρείττονων ὄντων, καὶ τὴν βίαν ἐπαγαγεῖν δυνάμειον. Διό μοι δοκεῖ, μὴδὲ ὑποφαντικῶς εἰπεῖν τὸν φιλόσοφον, ὅτι τὸ φύσει κινεῖσθαι καὶ βίᾳ κινεῖται, ὅτι δὲ καὶ βίᾳ κινηθεῖν, ἐν ὑποθέσει δηλαδὴ εἰ παρὲν ἐν τῇ φύσει τί κρείττον, τῇ κατ' ἐκεῖνο κινήσει ἀντιπροσισάμενον. Ψυχῆς δ' ἐν τῇ παντὶ πολλὰν ὁμολογεμένην κρείττονων, εἰ φύσει κινεῖτο, εἴθ' ἢ καὶ βίαν κίνησις εἴη ἀπάδεσσα. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἔγωγε. Τί δὲ τὸ ἐκ τέτων; ὅτι ὡς ἡ ψυχὴ ὅλως ἀπ᾽ ἀβίαντων, ἔγωγε καὶ πάντα αὖ εἴη ἀκίνητον. Ἐπεὶ ποῖαι βίαιοι καὶ τῆς ψυχῆς ἔσονται κινήσεις, καὶ ἡρεμίαι; εἰδὲ πλάττειν, καὶ φησὶ, βελομένης ῥάδιον ὑποδυναί. (1) Οὐ γὰρ ἀμέλει εἰ αἱ καὶ τὸν νῦν, ἢ τὴν ὁπσημένω λογικαὶ δυνάμεις τῶ κριτικῷ μορίῳ καὶ ἔμφρονος. Οὐδ' ἢ καὶ τὴν βέλυσιν τῶ ὁρεκτικῷ λογικῷ καὶ ταύτῃ τυχαίαν. Οὐδὲ μὲν ἐν τῇ μὲν ἢ αἰσθησις, τῶ δὲ θυμὸς καὶ ὁπθυρία, αἷς καὶ τις ἀλογία συνῆπται, βίας ἡς τινοσού αὖ γένοντο ἥσονες. Ταύτας γάρ τι προσκεῖσας ἑαυτῇ ἔχει ἡ ψυχὴ, καὶ τέτων ταῖς ἐχάταις (περὶ ὧν αὐτὴς τέχα καὶ ἐνδοιάσεις) συμπερόντως εἰς σωτηρίαν τῶ ζῶν ἐχρήσατο. Καὶ δεῖν τὸ σωμα, καὶ βίᾳ αἰσθεῖν, ἢ ἀπαχθεῖν, εἰδὲ κατ' αὐτὰ βίαν ἢ ψυχὴ πείσεται ὅλως, ἐπεὶ καὶ ἀφ' ἑαυτῆς εἰς τὰ αὐτὰ πολλὰς τὸ σῶμα κατέστησιν (2). „Οὐδὲν ἐν βίαιον ἢ ψυχὴ πάχει ποτέ· ὅλη γὰρ αὐτοπροαίρετος ἢ λογικὴ ζωὴ, καὶ δὲ προαιρετῶ ἐναντίον τὸ βίαιον. Διὸ καὶ ἐν ταῖς τυραννικαῖς ἀνάγκαις διαφαίνεται τὸ τῆς ψυχῆς ἐκείσιν, ἢ ἀντεχέσθης, ἢ ἔ. Καί πως ἐκείσιν πρὸς τὴν ἀνάγκην ἐνδιδέσθης. (3)

Ε'. Καὶ ἐκ τῆς κατ' εἶδος δὲ φορῶν, τῆς τε ὅπῃ τὰ αἶω φημι, καὶ κάτω, τὴν ψυχὴν κινήσεως ὁπχειρεῖ ὑποφύει κρείτ-

(1) Ἀεισπέλης. Αὐτ.

(2) Ὅρα τὸν φιλόσοφον. ἐν Ἰσομν. Αὐτῷ.

(3) Σιμπλίκ. ἐν Ἰσομν. Αὐτ.

κρείττονα. Ἐτι ὅδ' φησὶν (1) „ εἰ μὴ ἀνὼ κινήσεται πῦρ
 „ ἔσαι· εἰ δὲ κάτω, γῆ· τῶν γὰρ τῶν σωμάτων αἱ κί-
 „ νήσεις αὗται. Ὁ δ' αὐτὸς λόγος, καὶ περὶ τῶν μεταξύ.
 (αἶρος δηλαδὴ καὶ ὕδατος.) Οὕτω δὲ δὴ εἰσβάλλει ταῖς
 ποταῖς δε φύσεις, τὰς ποιάς δε κινήσεις ἰδιαιτάτα προσήκειν
 ἡγάμενος.

ζ'. Καὶ τοῖτον δὲ πῖς ἀνωτέρω ἀδυσωμάπτει λόγον,
 συναθεῖν δοκῶν εἰς ἀδυσάτα, τὰς τὸ κινεῖσθαι τῇ ψυχῇ
 περιάπτοντας. Ἐπειτα δ' εἰ φαίνεται, φησὶ (2) κινεῖσθαι τὸ
 „ σῶμα, πάντας εὐλογον κινεῖν τὰς κινήσεις, ἃς καὶ αὐτὴ
 „ κινεῖται. Εἰ δὲ πῶτο, καὶ ἀντιστρέψασιν εἰπεῖν ἀληθές,
 „ ὅτι καὶ γένος, καὶ καὶ εἶδος, ὡς τὸ σῶμα κινεῖται. Τὸ
 „ δὲ σῶμα κινεῖται φορῶν, ὥς καὶ ἡ ψυχὴ μεταβάλλει αὐ-
 „ καὶ τὸ σῶμα ταύτῃ καὶ αὐτῇ, ἢ ὅλη, ἢ καὶ μέρη με-
 „ τασταμένη. Τῷ δὲ λόγῳ ὁ τόνος πρὸς τὰς μοχλίας τι-
 „ νι, ἢ φησὶν ὁ Φιλόπονος (3) κινεῖσθαι τὸ σῶμα ὑπὸ τῆς
 „ ψυχῆς οἰομένους. Ἐπὶ γὰρ τῆς φορᾶς, πάντως τὸ φέρον
 „ σῶμα, καὶ φέρεται τῷ αὐτῷ (εἴμῃ εἶδει, ἀλλὰ ἄρτι
 „ γέν.) ὅπῃ δὲ τῶν ἄλλων κινήσεων ἐκ ἑσιν ἐπαίναγες, μη-
 „ δὲ τὸ ἄλλοιεν ἄλλοιῖσθαι, μηδὲ τὸ αὐξον αὐξεσθαι, κατὰ
 „ προεῖρηται. (ἐν Ἀριθμῶ Α'.) Τί ἐν καὶ τὸ ἐντεῦθεν
 „ ἀποπον; ὅτι, φησὶν, εἰ πῶτο ἐνδέχεται (φορᾶ κινεῖσθαι)
 „ καὶ ἐξελεῖσθαι εἰσιέναι πάλιν ἐνδέχεται αὐτῷ. Τάτῳ δ' ἐ-
 „ ποίτ' αὐτὸ ἀνίστασθαι τὰ περὶ τὰ τῶν ζώων.

Ζ'. Τῷ καὶ συμβεβηκὸς κίνησιν, καὶ ὑφ' ἑτέρου ἐνδέχεται
 „ τῇ ψυχῇ δὲς συμβαίνειν, ὡς εἴη γὰρ αὐτῷ, φησὶ, βίβλ.
 „ τὸ ζῶον, ὥς ἐντεῦθεν συλλογίζεται, ὥς καὶ δεῖ τὸ ἐ-
 „ φ' ἑαυτῷ κινεῖσθαι ἐν τῇ ἐσία, τῷ κατ' αὐτὸ, πῶτο ὑ-
 „ π' ἄλλου κινεῖσθαι. πλὴν εἰ μὴ κατὰ συμβεβηκός. (τὸ ὅδ'
 „ μὴ κατ' αὐτὸ, κατὰ συμβεβηκός δὲ ὑφ' ἑαυτῷ κινεῖσθαι,
 „ καὶ ὑφ' ἑτέρου κινεῖσθαι.) κατισκιάζει δὲ ἐφεξῆς τὸδε ὡς.
 „ ὡς περ

(1) Ἀριστοτέλης εἶπα αἰώτ.

(2) Ἀριστ. Αὐτ.

(3) Ἐν Ἑπομν. Αὐτ.

„ ὥσπερ ἔδὲ τὸ κατ' αὐτὸ ἀγαθόν, ἢ δι' αὐτὸ, τὸ μὴ δι'
 „ ἄλλο εἶναι, τὸ δὲ ἑτέρω εὐεκα, (δεῖ). ὅτι μὴ γάρ
 τῷ ποιητικῶν ἀντίκειται τῷ κατ' αὐτὸ τὸ δι' ἄλλο. ὅτι δὲ
 τῷ τελικῶν τῷ δι' αὐτὸ, τὸ ἑτέρω εὐεκα. Καὶ τὸ μὴ κα-
 τ' αὐτὸ σημαίνει τὸ φύσει, καὶ κυρίως ποιητικόν, τὸ δὲ δι'
 ἄλλο, τὸ ὀργανικόν, καὶ μέσον. Καὶ κατ' αὐτὸ μὲν ἡ δύ-
 ναμις τῆς ὁράσεως, δι' ἄλλο δὲ τὰ διοπτρία. Πάλιν τὸ
 μὲν δι' αὐτὸ σημαίνει τὸ κυριώτατον τέλος, ὃ αὐτῇ εὐεκα
 θηράσιμον γίνεται, τὸ δὲ ἑτέρω εὐεκα, τὸ πρὸς ἄλλο τέ-
 λος ἀναφερόμενον· οἷον δι' αὐτὸ τὴν ἀρετὴν διωκτέον, τὸ
 δὲ βιβλίον ἔχει τὴν μελέτην. Καὶ εἴτι μὲν δι' αὐτὸ, τὸ
 ἐπεὶ ἐκ ἑξώδου, ἐστὶ τῷ ἔχοντι κατ' αὐτὸ· οἷον ἐπεὶ δι'
 αὐτὸ αἰστέον, ἢ ἀρετὴ, καὶ κατ' αὐτὸ ἔσαι τῇ ψυχῇ διύα-
 μιν ἐχέσθαι τὴν κατορθύν. Οὐκ εἴτι δὲ καὶ κατ' αὐτὸ, τὸ
 ἦδη καὶ δι' αὐτὸ. Πολλὰ γὰρ ἑτέρω εὐεκα. Κατ' αὐτὸ ὅδ'
 ἡ ὁρασις τῷ ζῳῷ, πλὴν ἑτέρω εὐεκα. Καὶ εἴτι δὲ δι'
 ἄλλο, τὸ πρὸς ἑτέρω εὐεκα. Ἐπεὶ γὰρ ὀργανικόν τι καὶ μέσον
 εἶναι ὑπετέθη τὸ τοιαῦτο, μὴ κατ' αὐτὸ, καὶ ἔξ οικείας φύ-
 σεως τεύον, ἐφ' ᾧ ὡς λαμβάνεται ἐνέργειαν, ὑπεργὰν
 δὲ ἄλλῃ τινί, πάντως καὶ ἑτέρω εὐεκα τὸ τοιαῦτον· οἷον πᾶ-
 εἰρημεύει διοπτρία· ἐμὴν καὶ ἀνάπαλιν εἴτι ἑτέρω εὐεκα,
 τὸ ἦδη καὶ δι' ἄλλο. Ἡ γὰρ ὁρασις ἑτέρω εὐεκα, καὶ μὴ
 δι' ἄλλο τῷ ζῳῷ. Σαφέστερον δὲ εἰπεῖν κατ' αὐτὸ μὲν τὸ
 ἐσιώδης, δι' ἄλλο δὲ τὸ κατὰ συμβεβηκός, πᾶσι δὲ εἰς
 ἀλλήλοις μαχόμενα, καὶ δι' αὐτὸ μὲν τὸ τέλος, ἑτέρω δὲ
 εὐεκα, τὸ πρὸς τὸ τέλος ἀφορῶν. Καὶ πᾶσι πάλιν ἀντι-
 βαίνοντα. Καὶ εἰ μὴ τὸ τέλος, ἔσαι καὶ ἐσιώδης τῷ ἔχοντι,
 ἐκεῖ ὅδ' μάτην, ὥς τὸ δι' αὐτὸ, καὶ κατ' αὐτὸ. καὶ δὲ
 ἀνάπαλιν. καὶ ὅδ' ἡρεμεῖ ἐφ' ᾧ πᾶσιν ἡ φύσις, οἷς ἔχει. καὶ
 ταῖς δ' αὐταῖς πᾶσι πολλὰ καὶ πρὸς ἄλλα. Καὶ πάλιν τὸ κατὰ
 συμβεβηκός, καὶ πρὸς τὸ τέλος ὡς λαμβάνεται. ἀνάπα-
 λιν δ' αὖ. καὶ ὅδ' ἀνάγκη εἴτι καὶ πρὸς τέλος ἀφορᾷ περαιτέ-
 ρω, τὸ καὶ συμβεβηκέναι τῷ ἔχοντι· ὅμοιον ὅδ' αὖ καὶ
 φυσικόν, καὶ ἐσιώδης. Ἐπεὶ τοίνυν τὸ κατ' αὐτὸ, καὶ δι'
 ἄλλο εἰσὶν ἀντικείμενα. Κατ' αὐτὸ δὲ κινήτη ὑποτίθεται
 ὑπὸ τῷ αὐτοκίνητον αὐτῷ λεγόντων ἡ ψυχὴ, καὶ ἔσαι κί-
 νητὴ δι' ἄλλο, ἢ τὸ ὑπὸ ἄλλο. Ἀλλ' εἴτι τὸ. Κινεῖται ὅδ'
 ὑπὸ

ἔκτ' ἢ αἰσθητικῶν (Καὶ αὕτη δὴ ἡ τὴ κατ' Ἀριστοτέλῃ
 Συλλογισμῶ ἐλάσων.) ,, τὴν δὲ ψυχὴν μάλιστα φαίη
 ,, τις αὖ ἔκτ' ἢ αἰσθητικῶν κινεῖσθαι, εἴπερ κινεῖται.)
 ἐκ ἄρα ἐκείνο, ἥτοι ὃ κατ' αὐτὴν κινεῖται. Καὶ τὸτ' αὖ
 εἴη τῆς δειξέως οἶμαι τὸ κεφάλαιον. Οὐδὲν αὐτοκίνητον ἔτε-
 ροκίνητον. Ἀλλὰ μὴ ἡ ψυχὴ ἑτεροκίνητος, ἐκ ἄρα αὐτοκί-
 νητος.

Η'. Ἀλλὰ μὴ, καὶ εἰ κινεῖται (φησὶν) αὐτὴ ἑαυτῇ, καὶ
 ,, αὐτὴ κινεῖται αὖ ὥστε εἰ πᾶσα κίνησις ἐστὶ, τὰ κινεμέ-
 ,, να, ἢ κινεῖται, καὶ ἡ ψυχὴ ἐξίστατο αὖ ἐκ τῆς ἐσίας,
 ,, εἴμῃ κατὰ συμβεβηκὸς αὐτῇ κινεῖ, ἀλλ' ἔστιν ἡ κίνησις
 ,, τῆς ἐσίας αὐτῆς κατ' αὐτὴν. Ὅτι γὰρ δὴποτε κινεῖ-
 ,, ται, κατ' ὃ κινεῖται, τῷ πάντως ἐξίσταται, καὶ ἐκτε-
 μνέει κινηθὲν, εὐδ' ὃ, εὐδ' οἶον, εὐδ' ὅσον, εὐδ' ὅπως πρότερον
 ἦν, καὶ τὸ εἶδος διηλονότι τῆς κινήσεως, ἥς περ' ἔτυχεν· ὥ-
 σε καὶ ἡ ψυχὴ, εἴγε κατ' ὃ ψυχὴ κινεῖται, καὶ τὸ εἶναι ψυ-
 χὴ ἐκστήσεται. Τοιούτων ἔπεται τὸ ἄπορον, εἰ μή τις εἴποι,
 ὅτι καὶ συμβεβηκὸς κινεῖται, (ἢ κινεῖ τὸ ἐν ᾧ ἐστὶ σῶ-
 μα) καὶ ἔχῃ κατ' ἐσίαν τὴν ἑαυτῆς. Ἀλλὰ τὸ καὶ συμβε-
 βηκὸς κινεῖσθαι τὴν ψυχὴν δώσωμεν. Ἄλλως. ,, εἴμῃ κατὰ
 ,, συμβεβηκὸς αὐτῇ κινεῖ, τατέσι καὶ ποσὸν, ἢ ποιὸν, ἢ
 πῶς, ἀλλ' ἔτις ἔσαι σῶμα.

Θ'. Μετὰ ταῦτα εἰκότως τὴν τὴ Δημοκρίτη δεικνυμένην
 ,, δόξαν περὶ ψυχῆς, ἀφ' ἀπληστίως λέγων ἐπεὶ οὐκ οὐκ
 ,, Φιλίππῳ τῷ κωμωδιοδιδασκάλῳ· φησὶ γὰρ τὸν Δεῖδα-
 ,, λον κινεμυθῶν ποιῆσαι τὴν ξυλίνῳ Ἀφροδίτῃ, ἐγχεῖν
 ,, τα ἀργυρον χυτὸν. Ὁμοίως γὰρ καὶ Δημοκρίτης κινεμέ-
 ,, νας φησὶ, τὰς ἀδιαίρετας σφαίρας, δὴ τὸ πεφυκεῖν μη-
 ,, δέποτε μῦθον, συνεφέλειεν καὶ κινεῖν τὸ σῶμα πᾶν. Οἷς
 καὶ πᾶν γοργόν, καὶ σιώνονότι ἐρώτημα προσίδησιν. Ἡ-
 ,, μῖς δ' ἐρωτήσωμεν, εἰ καὶ ἡρέμῳ ποιεῖ τὸτ' αὐτό; Πῶς
 ,, δέ ποιήσει; Χαλεπόν, ἢ καὶ ἀδυνάτον εἰπεῖν. Ἀλλ' εἰ-
 πάτω εἶτι ἔχει πρὸς ταῦτα αὐτὸς Δημοκρίτης.

Ι'. Ὑποσυνάπτει τῶς τὸν κατ' ὃν ἡ ψυχὴ, τὸ σῶμα
 ,, δυνάμει αὖ κινῆσαι βόπον, ὅλως (λέγων) καὶ ἔτι φαί-
 ,, νεται κινεῖν ἡ ψυχὴ τὸ ζῶον, ἀλλὰ δὴ προαιρέσεώς τι-
 ,, νος, καὶ νοήσεως. Ὑπερφυῶς μὲν ἔν, καὶ τῷ ὄντι φιλοσό-

,, φως.

ως. Φαίνεται ὅδ τοῖς σφίσιν αὐτοῖς προσέχειν ἐθέλει-
σι, πλὴν ὅσον, & ὡς τῷ ζῳτικῶν κινήσεων τὸ λεγόμε-
νον ἐκλιπτεόν, ἀλλὰ ὡς τῷ ἥτοι καὶ μέλη τινα, ἢ κατ'
ἄλλον μεταστατικῶν, καὶ ἄς ἐκασίως κινέμεθα. (δ. χ'
π ε.) Ἀλλὰ ὡς τῶν ἰδίᾳ ἐν ἄλλοις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Τίς ἡ τῆς λογικῆς ψυχῆς Οὐσία;

δ. ψ α. **Ο** φθάσας ἡμῖν εἰς τὸ ὡς ψυχῆς λόγος,
ὅτι ὡς τῆς ἀποσμήσεως τὸν ἀνθρώπου ὅτιν, σαφῶς οἶ-
μαι δι' αὐτὴν ἐπήγαγε, τὴν πρόθεσιν αὐτὸς τὴν αὐτὴ πα-
ρέστησε. Προτεταχώς γάρ ἐν μοίρᾳ ὑποθέσεων, ἐν παντί
ἀνθρώποι διυάμεων καὶ ἐνεργειῶν σφίσιν ἑαυτοῖς συνίστημι
(δ. χξή. κεφ. Α'.) προσέχοντες, καὶ λαβὼν τῷ τῇ σωμα-
τικῇ φύσει προσεῖχόντων τινα, (δ. χυ'. χυα'. χυβ'.
χυγ'. χυδ'. χυε.) ἐκάτερον τε τῷ πρῶτον τὸ εἶδος πρὸς
ἐκατέραν τῶν ὑπῶν, τὴν τε σωματικὴν, καὶ τὴν ἐν ἡμῖν
ἐναλλαξ' λογικὴν προσεξετάσας, καὶ μηδαμῶς οἰκνευμένας
ποτελιπῶς (δ. χυζ'. χυή. χυθ'. ψ'. ψα'. ψβ'. ψγ'.
ψδ'. ηξ'.) πάνυ πολὺ ἐν αὐταῖς κατεφάρασε τὸ ἐπεροπα-
θές, καὶ ἀσύμφυλον. Καὶ ἐξῆς ἐν ὅπῃ τὸ πέρας χωρῶν τῆς
προθέσεως, ὡς τῆς αὐτῆς εἶρεν ψυχῆς, ἥτις ὅτι τὴν ὑ-
σίαν τὴν αὐτῆς ἐπαγγέλλεται, τῆς μὲν ἐν τοῖς ἄλλοις
ζώοις αἰσθητικῆς, ὁποῖατις αὐτὴ καὶ εἴη, πῶς νῦν ἡδὴ ὡδα-
μελῶν, καὶ τὸ ἐν τοῖς φυτοῖς ψυχῆς οἷον εἰδῶλον, τὸ τῆς
φυτικῆς φημι διυάμεως ὑπερτιδέμερος, αὐτῇ δὲ μόνῃ
τὴν ἐν ἡμῖν, καὶ νοήσεων, καὶ αἰδήσεων, καὶ δὴ καὶ ὠντιγῶ-
ν ἄλλων ζῳτικῶν ἐνεργειῶν εἶσαν πηγὴν καὶ παραίτιον,
ὡς λογικῆς πύλης. Ἄλλοι μὲν ἐν τῷ ὡς ψυχῆς λόγον εἰς
ὃν συνέφυραν, τῆς τε κατ' ἡμᾶς, καὶ τῆς καὶ παν εἶδος ἐμ-
ψυχίας, ὑπὸ μιᾷ σκέψει τὴν θεωρίαν συγκαταμίξαντες.
Εἰκὸς δὲ καὶ ἄρα ἔγωγε μεπελθεῖν, τὸς ἥτοι ἀσώματας, ἢ
σωματικὰς τὰς ψυχὰς ἀπάσας ἡγήσαμβύας. δὲ

δὲ ὡς οἶμαι, τὴν τὴν μὲν χωριστῶς, καὶ μὴδὲν πλέον, ὑπονοουμένης πρὸς ὅλην, πρὸς δὲ ἀχωρίστως ὑπεταγμένην, ἐν μέρει τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τὴν ἐξήκωσαν. Εἰ μὴ καὶ τὸ τοιοῦτος ἐκείνῃς ὑποδοίῃ τῇ ὑπολήψει, τὸ μὴ τῷ λόγῳ ἐφελθῆσαι ἐξελθῆσαι, ὡς τὸ πῶς ἔχειν πρὸς γὰρ τὴν πρὸς τὸ σῶμα ἀναφορὰν, ἐδόξε ἀποβλησιώτατον. Ὅτι γὰρ ὡς εἶδος τι τῷ ἐμφύτῳ, καὶ τὴν λογικῶς ἐκείνῃς, καὶ πρὸς ἄλλας, φυσικώτερον διεσκόπει, αὐτὸς ἐκ τῆς αὐτῆς συγγραφῆς δῆλον καθίστησιν. Ἡμῖν δὲ τὴν ἐν ἀνθρώπῳ ψυχῇ μεταφυσικώτερον, ὡς ἐστὶν τινα ὅλην πᾶν καὶ ἀποβλησάν, ἢ δοκεῖ, κατ' ἐαυτὴν ἐπιθεωρεῖται, καὶ τὸ εἰδοποιεῖν τὸ σῶμα ἐν δυνάμει λόγῳ τιθεμένων, ὡς εἰ μὴδὲ ἦσαν ὅλως αἱ ἐν τοῖς ἄλλοις, ἔγωγε τῆς ἰδίας αὐτῆς ῥητέον. Καὶ εἰπεὶ δὲ τις, καὶ πρὸς τῇ ἐν ἐκείναις παθημάτων, ὡς εἰς ἡμῶν, ἢ τινὸς τῆς φιλοσοφῆσαντων παρεμπέσοι λόγος, τῶν ὡς ἐν ἔργῳ πάρεργον ἐνδεκτέον, εἰμὶ κατ' ὅσον πρὸς πρῶτον Θεωρίας, ἐκ ἀποστροφῆς, ἐκ ἀλλόθειας.

§. ψ. β'. Διέλοι δ' αὐτὴς τὰς τῆς πρὸς ψυχῆς (ἔδει δὲ τῶν τῶν λόγῳ τὴν ἀνθρωπίνῃ ἐξήρηκεν) εἰπόντων δόξας, εἰς τέτα οἰονεὶ κόμματα. Οἱ μὲν γὰρ ἐστὶν σῶματος χωριστῶς, ταύτων εἶπεν ἀσώματον, καὶ καὶ αὐτόχρημα, ταύτων ὑπέθετο, οἱ δὲ πᾶν σωματικῶς, καὶ ὑπὸν ὅτι μὴ σῶμα. Οἱ δὲ σῶμα μὲν ἔστι, τὴν δὲ σῶματος ἔπος ἐξηρημένῳ, ὡς αὐτῶν αὐτῶν ἐκ ἐνεργεῖν ὅλως ἐκ ἀπλῶς εἶναι μὴ δύνασθαι. Ἀνέσιόν τι χεῖμα (φησὶν ὁ Νεμέσιος (1) καὶ μόναις ταῖς ἐνύλοις δυνάμεσιν τε, καὶ ἐκείναις συγκροτήμασιν. Φαίνονται δὲ πρὸς μὲν παλαιῆς αἰρέσεως γεγονότες, Θαλῆς ὁ Μιλήσιος, ὃς καὶ πρῶτος τὴν ψυχῇ φύσει, ἀκίνητον, καὶ αὐτοκίνητον ἀπεφάνητο. (2) Περὶ ἔστι καὶ Ἀριστοτέλης μαρτυρεῖ, ὡς εἶπεν ὅτι ὡς ὑπομνηματίζουσιν (ἔδει γὰρ δηλονότι ἔδει κατ' ἐπεὶ τὴν χεῖμα πρὸς τὴν τῶν ὁμολογῶν σύγγραμμα) ,, κινητικόν τι τὴν ψυχῇ ὑπολαμ-

,, βέ-

(1) Περὶ ἀνθρώπου Κεφ. Β'. Περὶ Ψυχ.

(2) Πλάτωνα. Ἀριστ. Δ'. Κεφ. Β'. Καὶ Νεμέσιος. ἐν δὲ ἀνὰ.

„βαίνειν, ἔπερ τὸν λίθον ἔφη ψυχῶν ἔχειν, ὅτι τὸν σί-
 „διον κινεῖ. (1) Καὶ Πυθαγόρας, ὃς τὴν ψυχῶν ἀει-
 „θμόν κινεῖντα ἑαυτὸν ὠρίζετο (2), τὸν δὲ ἀειθμόν αὐτί-
 „κῃ νῦν παρελάμβανε. Τὸς γάρ τοι Πυθαγορείους, ὡς ὁμο-
 „φρονεῖντας τῷ Δημοκρίτῳ, „ψυχῶν εἶναι πᾶν ἐν τῷ ἀέρι
 „ξυσματα ὑπειληφέναι ἀκρόμην (3), εἰμή περ συμβολικῶς
 „(ὡς εἰώθεισαν) ἔξ τῶν ξυσμάτων τῶν, τὴν τῆς ψυχῆς
 „ἡτὶ τὸ νοερόν φῶς ἐμφαίναν, ὑπαινίττεται αὐτὸς φαίμεθα
 „(4) μακρὰν ἀπέχειν τῇ καθηγεμόνος αὐτῷ ἡγέμεθα, ὡ-
 „σπερ ἐν καὶ τὸς ἀπὸ Ἀναξαγόρου, „ἀεροειδῆ λέγοντας, καὶ
 „σῶμα τὴν ψυχῶν, (5) αὐτὴ ἐκείνη. Οὗτος καὶ γὰρ ψυ-
 „χῶν εἶναι λέγει τὴν κινεῖσαν, καὶ ἔστις ἄλλος εἴρηκεν,
 „ὡς τὸ πᾶν ἐκίνησε νῦν. (6) Σωκράτης δὲ, καὶ Πλάτων,
 „ἐσίαν ροιτὴν ἐξ ἑαυτῆς κινήτῳ κατὰ ἀειθμόν ἐναρ-
 „μόνιον, ἀπεδίδα (7). καὶ Σωκράτης ὁ τὸν Πλάτωνα ἔχον-
 „ξάμενος, καὶ τὸν ἀειθμόν εἶναι φασὶν (8) ὅτι „ψυχὴ ἀ-
 „ειθμός ἐστιν ἑαυτὸν κινῶν, τὸν κοινῇ εἰς Πυθαγόραν ἀ-
 „ναφερόμενον. Καὶ πάντες οἱ Πλατωνικοὶ Ἀμμώνιος, Πλω-
 „τῖνος, Ἰάμβλιχος, (σὺν οἷς ἀειθμεῖσθαι καὶ Νεμῖσιος ὁ
 „Πυθαγορεῖος.) Πλέταρχος, Πρόκλος, Ἀλκίνοος, καὶ οἱ
 „τὸν Ἀεισοτέλῳ διερμηνεύσαι ἀποδόσαντες, Θεμίστιος, Σιμ-
 „πλίκιος, Φιλόπονος. Μετ' αὐτῶν καὶ οἱ τῶν Νεωτέρων ἐπιστημό-
 „ται Καρτέσιος, Νεύτων, Λεϊβνίτιος, Οὐόλφιος, τὰ ἀ-
 „σώματα τῆς ψυχῆς ἀποσάται ὡφθῆσαν ἔκταρῶσι.

§. ψκγ'. Τῶν δὲ δὴ σῶμα τὴν ψυχῶν ὑπειληφόντων
 φέρονται οἱ ἐφεξῆς. Δημόκριτος ὁ ἐκ τῶν σφαιροειδῶν ἀπό-
 ρων τὸ, πῦρ, καὶ τὴν ψυχῶν συγκρίνεσθαι δογματίσας
 (1),

(1) Ἀεισ. ἐν Α'. Περὶ Ψυχ.

(2) Πλέταρχ. Καὶ Νεμίσ. ἐνθά αὐτῶν.

(3) Παρ' Ἀεισ. ἐν οἷς αὐτῶν.

(4) Ὁρα Σιμπλίκ. καὶ Φιλόπον. ἐν Ὑπομν.

(5) Πλέταρχ. Αὐτ. Κεφ. Γ'.

(6) Ἀεισοτέλης Α'. Περὶ Ψυχ.

(7) Ἀεισ. καὶ Νεμίσ. Αὐτ.

(8) Σιμπλίκ. καὶ Φιλόπον. ἐν Ὑπομν.

(1), ὅς κ' τὸν Ὅμηρον αὐτὸν ἔλκειν ἐπειράτο ὅτ' ἢ τὸ δόγμα, ὑπερχαίρων τῷ ἔπει „ὡς Ἐκτωρ κείτο ἀλκοφρονέων. Τὴν γὰρ εἶναι κατ' ἐκείνον, παραιθανόμηνος, ὡς εἰ πάντων εἴη τῷ λόγῳ ὅ,τε γὰρ ὦ φρονέμεν, κ' ἡ αἰδουσις δι' ἧς αἰθανόμεθα. Καὶ Ἐπίκερος ὁ οἶον τι κράμα ἐκ τεσσάρων τινῶ ψυχῶν συγκεράσας „ἐκ ποιεῖ πυρώδης, ἐκ „ποιεῖ ἀερώδης, ἐκ ποιεῖ πνευματικῆς, κ' ἐκ τετάρτης τινὸς „ἀκαπονομάσει, ὃ ὡς αὐτῇ αἰσθητικῶν (2) ὡς κ' ὁ Ῥωμαῖος Ἐπίκερος συμφρονήσας, τὸ quartum nominis expers συνδιήρησεν. (3), Τῷ δ' ὅπερ αἰχμηομήνης ἐστὶν ἀγνοίας ὀξομολόγησις, ἐκ ἔχειν ὀνομάσαι φασκόντων, ὁ μὴ διώκων, ται καταλαβεῖν. (4) Καὶ Ἐμπεδοκλῆς δὲ ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων, κ' τῶν νεύων καὶ τῆς φιλίας, ψυχῶν συνεικένε, κ' διέκρινε. (5) Ταῦτα κ', καὶ τῶν ἑκαστον ψυχῶν εἶναι λέγων. Οἱ δὲ Στωϊκοὶ πνεῦμα εὐθερμον καὶ δῦπυρον. (6) Καὶ Ἡράκλειτος μὴ ἀναθυμιάσιν ἐκ τῶν ὕδατων, (7) ἢ πῦρ λεπτομερέστατον, (8) ἧς δὴ δόξης κ' Ἰππασσος γεγονέναι φέρεται. Διογένης δὲ ὁ Ἀπολλωνιάτης, κ' Ἀναξίμανδρος ἀέρα· κ' Ἰππων ὕδωρ, κ' Κριτίας αἷμα. Καὶ ὁλοῦς συνῶ Ἀεριστέλει (9) εἰπεῖν „πάντα τὰ στοιχεῖα „κεῖτ' ὡς εἰληφε πλὴν τῆς γῆς. Ἀλλὰ κ' Τερτυλλιανὸς (10) καὶ τοὶ χριστιανίστας, ἐκ σώματος καὶ αὐτὸς πᾶν λεπτὸν τινῶ ψυχῶν ἐδέξαζε τῷ παχυτέρῳ σαρκίῳ, ὡς ἐν κελῷ τὸ ξίφος πρὸς εἰλημνῶν ἐναποκείσθαι. Ἐπὶ πᾶσι δὲ οἱ

Νεώ-

(1) Ἄεις. Α'. Πιεὶ Ψυχ. Πλάτ. Αρχ. Δ'. Κεφ. Γ'. Νεμίστιος. Πιεὶ ἀνθρώπου Κεφ. Β'.

(2) Πλάτ. ἀνδρα αἰσθ.

(3) Λικρέτιος ἔπει 239. Βιβλ. Γ'.

(4) Παρὰ Πλάτ. ἀφ' ὧν Κολάτιον.

(5) Ἄεις. Α'. Πιεὶ Ψυχ.

(6) Πλάτ. κ' Νεμίσ. Αὐτ.

(7) Αὐτ. Αὐτ.

(8) Φιλόπον. ἐν Ἰππ. Αὐτ.

(9) Αὐτ. ἀνδρα αἰσθ.

(10) Βιβλ. Πιεὶ Ψυχ. Κεφ. Ζ'.

Νεώτεροι Ἐπικύρειοι, οἱ περὶ Ὡβέσιον, καὶ ἄλλες, ὅλως, ὁ φασὶ δυνάμει, σωματικώ τινα τῷ ψυχῆς ἀναδείξαι ἠγωνίσαντο φύσιν, τοιαύτης ἥ περ καὶ μετέχειν ὀφθαλτοὶ ἀ-
ξιοί.

§. ι κ δ'. Τῷ δὲ τῷ Ἀριστοτέλει ἐντελέχεια, καὶ τῷ Δικαιάρχῃ ἀρμονίαν τῷ πεσάρων σοιχείων, τῷ Δεινάρχῳ μὲν περὶ Νεμεσίῳ (1) ὄνομα, πῶς δὲ Πυθαγορείοις παρ' ἄλλοις, προσωναρχομῶν ὄρεϊν ἐστὶ, καὶ τῷ καὶ τὸν Γάβρον Ἀσκληπιάδῳ συγγυμνασίαν τῷ αἰδήσειαν, πῶς ποτε θήσομεν; Ἐοικασί γάρ ἐστι, τῷ ἀσώματι μὲν (2) τῷ ψυχῇ ὑποτιθεμένην, ἀνέσιον δὲ (3) κατ' ἐαυτὴν, ὅτε δὴ τῷ σώματος πάμπαν ἀχώρισον. Ἀλλὰ περὶ μὲν Ἀριστοτέλει ἔχει αὐτὴ καὶ ὑπορεῖν, αὐτὸς δὲ καὶ ἐγγείαν δοῖν μὴ ἔτι περὶ τῆς λογικῆς ψυχῆς ἐκείνου ὑπειληφέναι. Περὶ δὲ τῷ Δικαιάρχῃ καὶ ἐπιφέρει ἐνδοιάζειν ὁ Ρωμαῖος Κικέρων (4), ὅς τισιν τῆς ἐν τῷ Δικαιάρχῃ λό-
γοις ἐπανέστης ἀπὴρπτο χάριτος, ὡς *delicias suas*, ἔφυγαν ἑαυτῷ τὸν ἀνδρα ὀποκαλεῖν. Οὗτος ἐν ἑαυτῷ περὶ ἐ-
κείνῃ μαρτυρεῖ *non separabilem esse* (μὴδαμῶς χωριστὴν εἶναι) τῷ ψυχῇ δοξάσαι τῷ σώματος, τῷ Ἀριστοτέλει δηλονότι, κατὰ φησὶν ὁ Πλατωνικὸς Ἀττικὸς (5) ἐπὶ ὁμο-
νον δόγματι, καὶ τῷ ὅλῳ τῆς ψυχῆς ἔπος ἀγκυρότε ὑ-
πόστασιν. Εἰκὸς δὲ γε καὶ τῷ Ἀσκληπιάδῃ τῷ εἰρημοσίῳ τῷ αἰδήσειαν συγγυμνασίαν, τὸ αὐτὸ βέλεσθαι, ὡς ἄρα καὶ ταύτῃ ταῖς συγγυμναζομέναις δυνάμει συνεκλείψα-
σαν, καὶ τῆς ὕλης κατ' ἐκείνας ἔχουσιν τὸ ἀχώρισον.

§. ι κ ε'. Ἐτι δὲ δὴ καὶ ἄλλοι τῶν περὶ ψυχῆς εἰπόν-
των, κατ' ἑπερον λόγον, ἁφρορὰν φαίνεται (6). „ τῷ μὲν
„ μίαν

(1) Περὶ Ἀνθρώπων. Κεφ. Β'. Περὶ Ψυχῆ.

(2) Περὶ ἀρχῆς. Ἐν Δ'. Ἀριστ. Κεφ. Γ'.

(3) Νεμίσ. ἐν δὲ αἰῶν.

(4) Tusculan. Question. Lib. 1.

(5) Ἐν Συγγράμμ. καὶ παρὸς Ἀριστοτέλει παρ' Εὐσεβ. Εὐαγγελ.
Προπαρασχ. Βιβλ. 1 ε.

(6) Νεμίσιος περὶ Ἀνθρώπων. Κεφ. Β'. Περὶ Ψυχῆ.

„ μίαν εἶναι καὶ τὴν αὐτὴν ἥδ' πάντων ψυχῶν νομομνό-
 „ των, κατακερματίζομενίω εἰς τὰ κατ' ἑκάστην, καὶ πάλιν
 „ εἰς αὐτὴν συνιῶσαν, ὡς οἱ Μανιχαῖοι, καὶ ἄλλοι τινές.
 „ Τῶν δὲ πολλὰς καὶ ἁφόρους κατ' εἶδος, ἥδ' δὲ μίαν, καὶ
 „ πολλὰς. Ἀλλὰ ὅτι ἄλλης τῆς ἥδ' αὐτῆς ψυχῆς δοξασμά-
 „ των Ἰσορίας ἀρχὴ δὲ γινέσθω τῆς τῶν κρίσεως.

Θεώρημα Ιγ'.

§. 45'. „ **Τ**ὴν λογικὴν ψυχὴν εἶσιν σωματικῶς, ἢ
 „ τὸ σῶμα ὑπεκτείνεσθαι εἶναι, ἄλογον.
 „ Ἄλογον γὰρ δηλονότι παυτίζειν ἐθέλειν πᾶς εἰσίας, ὧν
 „ τὰ πᾶσι τὰ εἰσιώδη ἀλλοτριώματα ὄντα, πᾶντι εἶναι ἀ-
 „ σύμβατα. Εἴγε ἡ τῶν εἰς ταῦτ' ἐκτείνεσις ἐν ἑκάστῳ
 „ εἰσία (§. σκζ'. σκή. σλγ'). ἔπω δὲ ἔχει τὴν τῇ λογι-
 „ κῇ ψυχῇ προσόντα, καὶ τὴν τῷ σώματι. Οὐ γὰρ αὖ ἐδὲ
 „ τὴν ἐκείνην προσιδέζοντα, ἀνατεθεῖν τῷ σώματι. (§. χιθ'.
 „ φ'. φά. φβ'. φγ'. φδ'. φε'. φς'.) ἐδὲ μὲν ἐν τῷ πᾶ-
 „ τῳ, ἐκείνη. (§. φθ'. φί. φιά. φιγ'. φιδ'. φιέ. φισ'.
 „ φιζ'. φιή. φιδ'. φκ'.) Ἄρα Ο. Ε. Δ.

Σχόλιον.

§. 46'. **Π**αραπλησία δὲ ὅτι καὶ ἡ Ἀττικὴ τῷ Πλατῶ-
 „ νι καὶ κατασιδῶν. (1) Ταῦτα γὰρ ἅπαστις δοκεῖ σιωπῆ-
 „ ναι τῆς ψυχῆς ὄντα, τὸ βελεῖσθαι, καὶ σκοπεῖσθαι, καὶ
 „ κατ' ὃν δῆποτ' ἔσπον διανοεῖσθαι. (§. χξή. κξ'). ὅ-
 „ των γὰρ ἰδαμὴν τὸ σῶμα καὶ πᾶς τῶν δυνάμεων, (§. χύ.
 „ χυά. χυβ'. χυδ'. χυέ. χυς'. χυζ'. χυή.) καὶ
 „ ἐνδυμνησάμεν δὲ πᾶς πιαύτης ἐνεργείας, ὡς ἡ σῶματος
 „ ἔφας

(1) Ἐν τῇ πρὸς Ἀεισεσίλῳ Συγγραμμάτων παρ' Εὐσεβ. Εὐαγγελ.
 Προπαρ. Βιβλ. ιε'. Κεφ. 3'.

„ ἔσας (ὁ. χυθ'. ψ'. κξ'.) δίδωμι εἶναι τί ἐν ἡμῖν ἔ-
 „ περον τὸ βεβηλόμηνον. (ὁ. ψκς'.) Τάτων μὲν ἐν ἐκά-
 „ τερον, δι' ἀμφοτέρων ἢ ἀνωτέρω εἰς τὸς ἐπεραίνετο κεραι-
 „ λαίων. Καὶ κεῖται ἄρα τὸ ἀνόλεθρον λαμπρῶς δεδειγμένον
 „ τῆς ψυχῆς τὸ αἰσώματον. Οὐκ ἄλλως δὲ εὐδ' ὁ Λογγίνος
 „ τὴν ψὲ τῆς ποικιλομένης δεῖξιν δεδιηπηκῶς φαίνεται. (1)
 „ Τῶν γὰρ ψὲ ψυχῶν (φησὶν) ἵχνος εὐδ' εὐδὲ τεκμή-
 „ ριον, ἐν πῶς σώμασιν εὐρίσκεται. Κὰν εἰ φιλοτιμοῖτο
 „ τις ὡς Ἐπίκερος καὶ Χρύσιππος ἅπαντα λίδον κινεῖν,
 „ καὶ πᾶσαν ἐρότην διδάμιν σώματος εἰς ἡέσιν ἢ ψὲ
 „ ψυχῆς πράξεων. Τί γὰρ ἢ τῆς πνέματος ἡμῖν λεπτό-
 „ τος ἀπὸ ἔργου γένοιτ' αὐτὸν, εἰς φαντασίας, καὶ λογισμῶς;
 „ τί δὲ ἢ ἀτόμων χήματα πσαύτῳ ψὲ τὰ ἄλλα ἔ-
 „ χει δαίμιν, καὶ ῥοπῶν, ὥστε φρόνησιν ἡνῶν, ὅταν εἰς
 „ ἑτέρω πλάσιν ἐγκαταμιχθῇ σώματος· οἶμαι δ' ἐν, ὡς
 „ εὐδ' εἰ ἢ Ἡραΐς τις αὐτὸν τύχοι ξιπῶν, καὶ θεραπευ-
 „ νῶν (ὡν φησὶν Ὀμηρος τὸς μὲν αὐτομάτας εἰς τὸν ἀγῶ-
 „ να χαρεῖν, τὰς δὲ συνεργάζεσθαι τῇ δεασότῃ, καὶ μηδε-
 „ ἰὸς οἶων οἱ ζῶντες ἔχουσι πλεονεκτημάτων ὑπολείπεσθαι,
 „ μήτις δὲ τῶν ἐν αὐτομάτῃ ψυχμάτων.) Καὶ αὐτὸς πῶς
 „ ἐπὶ πῶν αἰγιαλῶν προσέειπε λίδοις εἰς τὸ διδάσκειν τι
 „ ψελιπτότερον ποιεῖν ἀπὸς αἰδῆσιν. Ζῶντι ὃδ' καὶ Κλεαν-
 „ θι νουεσθήσειέ τις αὐτὸν εἰκότως, ἔγω σφόδρα ὑβριετικῶς
 „ ψὲ αὐτῆς ἐβλεχθεῖσι, καὶ ταυτὸν ἀμφοῖν τῶν τερεῶν σώ-
 „ ματος εἶναι τὴν ψυχῶν ἀναδυμίαν, φήσας. Τί ὃδ',
 „ ὡ ἀπὸς Θεῶν! ποῖόν ὅλως ἀναδυμιάσει καὶ ψυχῇ; Πῶς
 „ δ' ἐγχαρεῖ νομίσαντας τέτοιον προσεκοίμην τὴν δ' ἡμετέ-
 „ ραν, καὶ τὴν ἢ ἄλλων ζῶν ἔσιν, τῶν μὲν φαντα-
 „ σίας καὶ μνήμας, οἷος τε εἶναι σάξιν ἄσπερ, τῶν δὲ
 „ ὀρμῶν καὶ βελήσεως τῶν λυσιτελῶντων εἰς σινέσιν παρα-
 „ μάτων; ἢ ἄρα καὶ τὸς Θεῶς, καὶ τὸν δὲ πάντων παρή-
 „ κοντα ὁμοίως ὀπηγείων τε καὶ ἐρανίων, εἰς ἀναδυμίαν
 „ καὶ καπνόν, καὶ τοιαύτῳ φλυαρίῳ καταδήσομεν; Καὶ
 τῶν-

(1) Λογγίν. ἀπὸς τὴν ἢ Σπῆκ. Περὶ Ψυχ. δέξαν.

ταῦτα μὲν (ὡς τὰ πρὸ τῶν ἄλλων ζώων λεγόμενα ἐξέ-
λης πρὸς ἂν ὕπερον.) ἔτι σύμφωνα τοῖς παρ' ἡμῶν. Ἐ-
πεὶ δὲ πολλοὶ καὶ ἄλλοι φέρονται τῶν πρὸς τὸ αὐτὸ ἐπα-
δακτόπων λόγοι, οἷς τὸ ἀσώματον τῆς ψυχῆς θαυμασίως
κρατιῦνται, οἱ μὲν τοῖς ἀνωτέρω ὑφ' ἡμῶν ἐπενεχθεῖσι
προσεσκηκότες, οἱ δὲ καὶ ἐξ ἄλλων ἀρχῶν λαμβανόμενοι, πρᾶρ-
γε αὐτοῖς οἶμαι ἡρώτερον πρὸς ἀδέσδοται καὶ τέττις, ὡς αὐτὸ ἀσφαλέ-
στερον κραταιωθῇ δόγμα τὸ ἀπὸ παντὸς ἄλλου ἡμῖν πρὸς
ἀσφαλτοσύνην.

Α'. Οὖν ἡγεμῶν οἷον τὸ λόγῳ παρίκτω ὁ Δαιμόνιος Πλά-
των, παρ' ᾧ ἡ μὲν ψυχὴ αἰεδὴς, τὸ δὲ σῶμα ὀρατὸν. (1)
Καὶ ἡ μὲν προχραμένη τῷ σώματι, τὸ δὲ ὡς ὄργανον ἢ
αὐτὴ κέχρηται. Καὶ ἡ μὲν ἡγεμονεύουσα τε καὶ κρατοῦσα, τὸ
δὲ ἀρχόμενον, καὶ ὑπείκειν ταχθεῖν. Καὶ ἡ μὲν ὁ ἀρχὼν
ὁ πῶς ἐν ἡμῖν ξυμμεῖδος, θυμὸς δηλ. καὶ ὀρέξεως, ὡιο-
χῶν, τὸ δὲ τὸ ὡιοχέμενον βῆσι, καὶ ἀγέμενον. Καὶ ἡ μὲν
αὐτοκίνητος, καὶ κινεῖσα (2), τὸ δὲ κινέμενον, καὶ παῦλαν ἔ-
χον κινήσεως. Διὰ γὰρ τῶν ἀπάντων ἐσιώδους ἔσαν
τῷ μεταξὺ ψυχῆς τε καὶ σώματος διαφορᾷ εἶναι σαφῶς ἀ-
ποδείκνυσιν. Οὐχ' ἦνισα δὲ φύσει τε καὶ ἐστὶ ἀλλοτριωτάτω
οἷτε παρίσιν, καὶ ἐξ ἧς ἔχεται πρὸς ἄλληλα σφοδρὰς δι-
μάχης. Οὐσία μὲν ὅδ' ἐν αὐτῇ καὶ τὸ αὐτὸ πέναντία προ-
σεῖναι (β. λδ'). ἀδύνατον. Συμβαίνειν δ' ἐν σφίσιν αὐ-
τοῖς ἐναντιώσεις τε καὶ διμάχας, οἷον ἐξ ἀντιπαράθεως,
συμβολῆς πάνυ καρτέρας συρρήνυμψης, ψυχῆς μεταξὺ καὶ
σώματος, παντίπου ἀποδηλότατον (β. χπς'. χπζ').
Ἀλλ' ἀνεξέον τῷ Πλατωνικῷ Σωκράτης (3) πρὸς Σιμμίαν
βραχύτι δαίγμα τῆς τοιαύτης συμβολῆς διατεταγμένος· „ τί
„ δαί; ἢ δ' ὅς (Σωκράτ.) τῷ ἐν ἀνθρώπῳ πάντων ἐστ' ὁ
„ τι ἄλλο λέγεις ἀρχὴν, ἢ ψυχὴν, ἄλλως τε καὶ φρόνιμον;
„ ἐκ ἔγωγος. Πότερον συγχωρεῖσθαι τοῖς καὶ τὸ σῶμα πά-
„ θε-

(1) Ἐν Φαίδρῳ.

(2) Ἐν Φαίδρῳ.

(3) Πλάτ. ἐν Φαίδρῳ.

„ Ξεσιν, ἢ καὶ ἐναντιμερῶν τοῖς παθήμασι; λέγω δὲ τὸ
 „ ποιοῦν· οἷον εἰ καύματος ἐνόςτος καὶ δίφως, ἐπὶ τὴν-
 „ ταν ἔλκειν, τὸ μὴ πίνειν, καὶ πείνης ἐνόςσης ἐπὶ τὸ μὴ
 „ ἐδίειν, καὶ ἄλλα μυρία ὁρώμεν ἐναντιμερῶν τῷ ψυ-
 „ χῷ, τοῖς κατὰ τὸ σῶμα, ἢ ὅ; Πάνυ μὲν ἐν.... Τί
 „ ἐν οὐ πάν τεταντίον φαίνεται ἐργαζομένη, ἡγεμονού-
 „ σά τε ἐκείνων πάντων, ὅς ὢν φησὶτι, αὐτῷ εἶναι, καὶ
 „ ἐναντιμερῶν ὀλίγα πάντα ὅς παντός τῷ βίε, καὶ δεασό-
 „ ζεσα πάντες ὁόπας· τὰ μὲν χαλεπώτερον κολάζεσα,
 „ καὶ μετ' ἀλγυδόνων, πότε καὶ τῷ γυμνασικῷ, καὶ τῷ
 „ ἰατρικῷ· τὰ δὲ κραιώτερον. Καὶ τὰ μὲν ἀπειλῶσα, τὰ
 „ δὲ καθεύδουσα, ταῖς ἐπιθυμίαις, καὶ ὀργαῖς, καὶ φόβοις,
 „ ὡς ἄλλη ὅσα, ἄλλω πράγματι διαλεγομένη· οἷον πε καὶ
 „ Ὀμηρος ἐν Ὀδυσσεΐα πεποιήκων, ὃ λέγει τὸν Ὀδυσσεῖα
 „ Σπῆδος δὲ πλήξας κραδίην ῥύπαπε μύθῳ,
 „ Τέτλαθι δὴ κραδίη, καὶ κούτερον ἄλλο ποτ' ἔτλης.
 „ Ἀρ' οἶει αὐτὸν ταῦτα ποιεῖναι, διαμερόμενον ὡς ἀρμονίας
 „ αὐτῆς ἑσῆς, καὶ οἷας ἀγεῖναι ὑπὸ τῷ τῷ σώματος πα-
 „ θήματων, ἀλλ' ἐχὶ ἀγειν τε ταῦτα καὶ δεασόζειν, καὶ ἑσῆς
 „ αὐτῆς πολὺ διοτέρου τιπὸς πράγματος, ἢ καὶ ἀρμο-
 „ νίαν; Κράτιστος ἐμοὶ δοκεῖν λόγος εἰς ἀντιδιαβολῇ ψυ-
 „ χῆς τε καὶ σώματος ἑσῆς, καὶ οἷος Ἐπικέρως ἀρξαι πλεῖν ἢ
 „ τεμάχοντα.

Β'. Ξουκράτης πρὸς Νεμεσίω (1) ἔπω συνῆγε τῆς ψυ-
 „ χῆς τὸ ἀσώματον. „ Ἡ ψυχὴ εἰ μὲν ῥέφεται, ὑπὸ ἀσω-
 „ μάτῳ ῥέφεται· τὰ γὰρ μαθήματα ῥέφει αὐτῷ, ἐδὲν
 „ δὲ σῶμα ὑπὸ ἀσώματῳ ῥέφεται· ἐν ἄρα σῶμα ἢ ψυ-
 „ χή. Εἰ δὲ μὴ ῥέφεται, πᾶν δὲ σῶμα ζῶν ῥέφεται,
 „ καὶ σῶμα ἢ ψυχή. Τί δ' εἰς εἶποι, ὑπὲρ τῷ Δημοκρί-
 „ τῳ λοπολογέμενος, ὅτι ῥέφεται μὲν, οὐχ ὑπὸ ἀσώματῳ
 „ δὲ, ὑπὸ δὲ τῷ θύραθεν ἐπεισιδόντων ἀτόμων ἐν τῷ ἀ-
 „ ναπνεῖν (2); Ἡ ὅτι ὀργανικὸν ἔπω σῶμα ὑπάρχουσα,
 „ (ἐδὲ

(1) Περὶ Ἀνθρώπου. Κεφ. β'. Περὶ Ψυχῆς.

(2) Λεῖψ. Ἐν Α'. Περὶ Ψυχῆς.

(ἔδὲ γὰρ ἐν ἀπλῇ προθέσει τὰ τῆς ἔσσης.) καὶ ἔμφυ-
χόν τι ἔσσει, ἔδὲ ψυχὴ ἔσσει.

Γ'. Ἀρμονία δὲ καὶ Νεμεσίς τῷ Πυθαγορικῷ λόγος, (1)
,, ὅτι τὰ σώματα ἔσπει καὶ σκεδασά, καὶ τὰ συνέχοντος
,, δεόμενα, καὶ συναγόμενα, καὶ ὡς περ συσφίγγοντος, καὶ
,, συγκροτῶντος αὐτὰ, ὅπερ ψυχῇ λέγομεν. Εἰ τοίνυν
,, σῶμα ἔστιν ἡ ψυχὴ οἰονδήποτε εἰ καὶ λεπτομερέστατον, τί
,, πάλιν ἔστι τὸ συνέχον ἐκεῖνόν; Καὶ ἔτι εἰς ἄπειρον,
,, ἔως αὖ καταπύσωμεν εἰς αἰῶματον. Τῶτον εἰς ἐκ τοῦ
Λιμνῆος (2) προχειρισάμενος ὁ Νεώτερος Γενεώσιος (3)
ἀναπαράχτην τινα ἔκρινε τὸν λόγον, καὶ argumentum il-
lud, in primis egregium ὀνομαλέσαι, si quid sentit, εἴτι
συνίστη (φησὶν) ἐδικαίωσεν. Ἐμοὶ δὲ (εἴτι συνωρεῖν καὶ
αὐτὸς ἔχω) εἰ καὶ τοῖς ἀμφὶ τὸν Πλάτωνα, πρὸς Ἐπικυ-
ρεῖς τε καὶ Στωϊκὲς προβαλλόμενοι, ἡ πᾶν φαῦλον ἔοι-
κον ὄν, ἐν σώματι γε μὴν Περιπατικῷ τὴν αἴρεσιν ἀν-
δρὸς κατὰ τὴν δὸτὸ μόνης τῆς ψυχῆς αἵροντος τὸ ἀσώματον,
ἢ καὶ ἄλλως μὴ τὴν καθόλου ὕλην δογματίζοντος, ἔσσι ἀ-
δυνάεις δοκεῖ τετὶ πεπιχειρημάτιον ὄντι καὶ λέγειν· δοκεῖ ὅδ'
ἔτι εὐδαιμονίαν, ὡς καὶ ἀψυχον αὖ αὐτὸ πᾶντ' εἴποιμι ἐκ
ἀπεικόπως, εἴπερ ἀπείσοια ψυχῆς κατ' αὐτὸ λύσεως αἰτίαν.
τί ὅδ'; ἐκ ἐντεῦθεν πρὸς τῆς ἀληθείας αὐτῆς, σίδηρός τε,
καὶ δρύς, καὶ ὅσα ποιαῦτε, κρατιστέρας αὖ ὁμοιορῶν ψυχῆς,
ἢ περ αὐθραπος; Καὶ μὴν καὶ Δεισοτέλης αὐτὸς ἔρεῖς,
χρησάσθαι τῷ λόγῳ πούτῳ ἐκ ἀπηνξιάσε. Πάνυ μὲν ἔν.
Ἀλλὰ πρὸς τὰς ἐκ τῆς εὐχλείων πιν ψυχῇ συγκροτῶντας,
ἔξοιχον τὴν δὴ ποτε ἔστι τὸ εὐνοποιεῖν αὐτὰ, ,, ὅλη γὰρ
,, φησὶν εἴκει πάρε εὐχλείων εἶναι. Κυριώτατον γὰρ ἐκεῖνο
,, τὸ συνέχον, ὅτι ποτε ἔστι. (4) Ἐκ τῆς δὲ τί; ὅτι ἡ
ψυχὴ κρείστων εἰσβάλλει, τῇ συνεχομένων ὑπ' αὐτῆς εὐ-
χλείων, καὶ ἀρχοειδέτερον, καὶ ἐκ ἐξ αὐτῆς, ὡς Ἐμπεδοκλῆς
ἐνό-

(1) Παρὰ Νεμεσίω ἐν τῷ περὶ ἀνδρώπικου Κεφ. β'. Περὶ Ψυχῆς.

(2) Ἐν β'. κατὰ Ἐδῶν Κεφ. ξ'.

(3) Ψυχολογ. Πρωτ. ιδ'. Σχολ. ιγ'.

(4) Δεισοτέλης ἐν Α'. Περὶ Ψυχῆς.

ἐνόμιζεν. ἔ μὲν δ' ἐπεῦθεν, καὶ τὴν ψυχὴν σωῆσθαι εἴ-
 ται ἀσώματον· ὁ γάρ τι λόγος κοινὸς καὶ ἐπὶ παντός εἴ-
 δους, καὶ τοὶ σωματικὰ ὁμολογεῖν. „ Καὶ ἡδ' ἐν τοῖς ἐξ
 ὕλης καὶ εἶδους τὸ ἀρχαιοτέστον καὶ τῇ φύσει ἀρότερον,
 ἢ τὸ εἶδος ὅστιν. (1). Τὸ τοῖνυν ἐπιχείρημα, τὸ ἐκ τῆς
 συμπίξεώς τε ἢ συγκερίσεως τῆς σαμάτων ληφθεὶς εἰς ἀ-
 κριβῶς σκοποῖν, ἐν τῷ καταναγκάζει ὁμολογεῖν πᾶν
 τί ἐνοφιστάται εἶσιν ἀσώματον, ἥς τῇ δυνάμει τὰ καθ'
 αὐτὰ σκεδασὰ πεφυκότα σώματα, συσφίγγοιτο, καὶ συνέ-
 χοιτο. Ταύτητοι καὶ Ἀριστέλει μὲν ἡ φύσις εἰσηγεῖται, ἡ ἐν
 ἐκείνῳ κινήσεώς τε ἢ ἡρεμίας ἀρχή. Πλάτῳ δὲ ἡ καθόλου
 ψυχὴ, καὶ ὑλαρχικόν τι πνεῦμα τοῖς ἀπὸ Νούθωνα, καὶ
 ἄλλοις ἄλλο τί ἐνοπιδόν τῆς ὕλης γινόμενον, καὶ συνέντι-
 κόν, εἰμὴ καθ' αὐτὸ ποιεῖτον, ὑπὸ γὰρ τῷ ἀρωτίστῳ καὶ ὑ-
 περιώτερῳ τῆς ὄντων, αὐτὸ τε συνεχόμενον, καὶ τ' ἄλλα συνέ-
 χειν ἐνδυναμύμενον. Καὶ μόνος ἀγχεται ἄρα τὸ ἀποτε-
 θεῖντι λόγῳ ὁ σωματικὰ τὰ πάντα τιθέμενος, ἔχ' ὁ μόν-
 ον τὴν ψυχὴν σώμα εἶναι ὑποφαινόμενος. Ὁ μὲν γὰρ
 καὶ ἐμμέσως, λόγον ὑποδοίη τινὰ τῆς τῆς σκεδαστῶν φύσει
 σαμάτων συστάσεως· ὁ δὲ ἐτι αὖ καὶ φαίη εἰς σώμα πάλιν
 ὑποτελεῖν τὴν ὑπερίαν καὶ διαφύλλεσθαι. „ Εἰ ἡδ' λέγοι, (2)
 „ καθάπερ οἱ Σταϊκοὶ τοιμὴν τίνα εἶναι κίνησιν περὶ τὰ
 „ σώματα, εἰς τὸ εἶσω ἅμα κινεῖσθαι, καὶ εἰς τὸ ἔξω,
 „ καὶ τὴν μὲν εἰς τὸ ἔξω μεγεθῶν, καὶ ποιοτήτων ὑπε-
 „ λεσιμὴν εἶναι· τὴν δὲ εἰς τὸ εἶσω ἐνώσεως, καὶ ἐσίας.
 „ Ἐρωτήσομαι αὐτὰς, ἐπειδὴ πᾶσα κίνησις ὑπότινος ὅστι
 „ δυνάμεως, τίς ἡ δυνάμις αὕτη, καὶ τίμη ἐστίωται; εἰ
 „ μὲν ἔν, καὶ ἡ δυνάμις αὕτη ὕλη τις ὅστι, τοῖς αὐτοῖς πά-
 „ λιν χρησόμεθα λόγοις. Εἰ δὲ ἔξ ὕλης ἄλλὰ εὐλον, ἔ-
 „ τερον δὲ ὅστι τὸ εὐλον ὡς πᾶν ὕλιν (τὸ ἡδ' μετέχον
 „ ὕλης εὐλον λέγεται) τίποτε ἄρα ὅστι τὸ μετέχον τῆς
 „ ὕλης· πότερον ὕλη καὶ αὐτὸ, ἢ εὐλον; Εἰ μὲν ἔν ὕλη
 „ πῶς

(1) Φιλόπονος. Αὐτ.

(2) Πιεὶ Ἀνδρόπικῳ ὁ Νιμέσις. Κεφ. β'. Πιεὶ Φυλῆος.

„ πῶς εὐλογον, καὶ ἐχ' ὄλη; Εἰ δὲ ἐχ' ὄλη, αὐλον ἄρα.
 „ Εἰ δὲ αὐλον, ἔσ' σῶμα. Πᾶν γὰρ σῶμα εὐλογον. Ἐξ ὧν
 ὁ φανερόν, ὡς ἡ ἐλκυστικὴ καὶ συνιδετικὴ δυνάμις, ὡς οἱ
 μὲν τοῦ Νεύτωνα, τῇ ἐξ' αὐτοῦ ὕλης ἐκείνῃ Δεσποτοῦντι
 Πνεύματι. (§. χξγ'.) Καμπανέλλας δὲ τῇ καθόλου ἁ-
 γήματι, φέροντες ἐναπέδωκαν, πόδες δὲ εἰ δοκεῖ, καὶ τῷ
 ὁρμῶν ἡ Δημόκριτος ἐνετίθει ταῖς ἀτόμοις, καὶ τῷ ἡ
 τοῖς στοιχείοις Ἐμπεδόκῃς ἐνῆπτε φιλίαν, ἐξ ὧν τὰ σω-
 ματικά πάντα συγκρίνεται, δυνάμεις εἰσὶν ἁπλᾶς πολλῶ
 τῆς ὕλης τιμιωτέρας, καὶ κρείττους.

Δ'. Ἐκ τῆς αὐτῆς (1) πᾶν σῶμα ἢ ἐξώθεν κινεῖται, ἢ
 „ εὐδοθεν. Ἀλλ' εἰ μὴ ἐξώθεν ἀφύχον ἔσται. Εἰ δὲ εὐ-
 „ δοθεν, ἐμφύχον. Εἰ δὲ σῶμα ἢ ψυχὴ, εἰ μὴ ἐξώθεν
 „ κινεῖτο, ἀψυχος ὄσιν· εἰ δὲ εὐδοθεν, ἐμφυχος. Ἀπ-
 „ πορον δὲ καὶ τὸ ἐμφύχον, καὶ τὸ ἀψυχον λέγειν τῷ ψυ-
 „ χῶν, ἐν ἄρα σῶμα ἢ ψυχὴ· ὡς εἰ πρὸς τὸ τοῦ κα-
 ταφυρόντες εἴποιον, ὅτι εὐδοθεν, καὶ ἐμφύχον δηλονότι, κα-
 ὶ δ' ἀψυχον, ἑαυτοῖς αὐτοῖς προσεσφάνται, τῇ τῆς εἰδῶν ὑ-
 πεξαίρεσει τῇ καὶ τὸ σῶμα ὅλης τὴν ψυχῶν ἀποκλείοντες,
 καὶ τὸ κατ' αὐτοῖς σῶμα, ἀσώματον ἀποφαίνοντες.

Ε'. Οὐκ ἀγωνεῖ δὲ εὐδο τὰ τῇ Πλατῶν. „ Ἐπεὶ γὰρ
 „ ζωὴ (φησὶν) (2) ψυχὴ πάρεστιν ἐξ ἀνάγκης (εἰ διὰ
 ταύτην, καὶ τῇ ἐμφύχῳ τῇ ζωὴ μέτεστι) ἀνάγκη τὸ τοῦ
 „ σῶμα τῷ ψυχῶν, εἰ μὴ ἐν δύο σώματι, ἢ πλειό-
 „ των εἴη, ἢ τοῖς ἐκείνου αὐτοῦ, ἢ ἑκαστον, ζωὴν σύμφυτον
 „ ἔχειν· ἢ τὸ μὴ ἔχειν, τὸ δὲ μὴ· ἢ μηδέτερον ἔχειν.
 „ Εἰ μὴ δὲ καὶ αὐτῷ προσεῖη τὸ ζωὴ, αὐτὸ τὸ τοῦ αὐτοῦ
 „ ψυχῇ. Τί ἐν αὐτῷ εἴη σῶμα ζωὴν παρ' αὐτῷ ἔχον; Πῦρ
 „ γάρ, καὶ ἀήρ, καὶ ὕδωρ, καὶ γῆ ἀψυχα παρ' αὐτοῦ, καὶ ὁ-
 „ τῶ τοῦ τοῦ τοῦ ψυχῇ, τὸ τοῦ ἐκείνου κέχρηται τῇ ζωῇ.
 „ Ἄλλα δὲ τοῦ τοῦ σῶματι καὶ εἴη. Καὶ οἷς δὲ δοκεῖ
 „ εἶναι στοιχεῖα τῶν ἑπερὰ σώματα, καὶ ψυχαὶ ἐλέχθη-
 „ σιν

(1) Νημέσι. Περὶ ἀνθρώπων Κεφ. β'. Περὶ ψυχῆς.

(2) Πλατῶν. Περὶ ψυχῆ. παρ' Εὐδοξῷ.

„ σαι εἶναι, εἰδὲ ζωὴν ἔχοντα. Εἰ δὲ μηδενὸς αὐτῷ ζωὴν
 „ ἔχοντες, ἡ συνάδοδος πεποίηκε ζωὴν, ἀποπον. Εἰ δὲ ἔ-
 „ κασον ζωὴν ἔχει, καὶ οὐ ἀρκεῖ· μάλλον δὲ ἀδυνάτον συμ-
 „ φόρησιν σωμάτων ζωὴν ἐργάζεσθαι. Καὶ γὰρ θνητὴν πᾶ-
 „ νόνητα. Σαφὲς δὲ εἶσαι ὅτι λόγος τόνος, τὴν ζωὴν, ἡ-
 „ τισι ὅσιν ὅπως φαμύροις. Πάλαι μὲν γὰρ ὑπὸ τῷ Πλάτωνος
 „ ἀπασα ζωὴ, κίνησις ὑπάρχουσα δέδεικται. (1) Κίνησις
 „ δὲ ἐκ ἐπακτῆ, ἐκ δὲ ἀρχήστινος ἐνδοθῆτος ἐκείνη δὴ πᾶ-
 „ τῷ ἔχοντι· ζωὴν γὰρ λέγομεν (ὡς Ἀριστοτέλης (2) τὴν
 „ δι' αὐτῆς τροφῆς, καὶ αὐξήσεως, καὶ φθίσεως· ὥστε καὶ εἴτις
 „ ὅστις τινὲς τῶν σωμάτων ζωὴν σύμφυτος, εἶσαι πάντως σω-
 „ ματικὴ τις κίνησις ἡ αὐτὴ, ἐμφύτως ἐκείνη τῷ σώματι.
 „ Οὐδὲν δὲ σῶμα ποιεῖτον ἐν τῷ παντί, ὃ καὶ τὴν ἀδρανίαν
 „ πᾶς ὕλης νόμος (δ. χι. η.) εἰσάγειν ἐνδιδάσκειν· ἔδον ἄ-
 „ ρα αὐτὴ εἶναι σῶμα, τὸ παρ' ἐαυτῷ ζωὴν ἔχον. Εἰ δὲ τῷτο,
 „ εἰδὲ παρεκτικὴν ζωῆς δηλονότι τῶν σωμάτων ἔδον, ἥς αὐτὸ
 „ φύσει ημοίρησεν.

ε'. Ἐτι δὲ καὶ ἐκ τῶν δὲ (3) ἔχ' ἥττον φαίνεται ἀδυνάτον
 „ ὅτι τὴν ψυχὴν εἶναι σῶμα ὅτιεν. Ἡ γὰρ θερμὸν ὅστις,
 „ ἡ ψυχρὸν, ἡ σκληρὸν, ἡ μαλακὸν, ὑγρὸν τε, ἡ πεπη-
 „ γνός, μέλαν τε, ἡ λευκόν. Καὶ πάντα ὅσα ποιότητες σω-
 „ μάτων ἄλλαι ἐν ἄλλοις. Καὶ εἰ μὲν θερμὸν, μόνον θερ-
 „ μανεῖ· ψυχρὸν δὲ μόνον ψύξει. Καὶ κῆφα ποιήσει τὸ
 „ κῆφον προσθρόμβιον, καὶ παρόν. Καὶ βαρυνεῖ τὸ βαρὺ,
 „ καὶ μελανεῖ τὸ μέλαν, καὶ τὸ λευκόν, λευκὸν ποιήσει. Οὐ
 „ γὰρ πυρρὸς τὸ ψύχειν, εἰδὲ τῷ ψυχρῷ θερμὰ ποιεῖν. Ἀλ-
 „ λ' ἢ γε ψυχὴ καὶ ἐν ἄλλοις ζωῶσι ἄλλα τε, καὶ ἄλλα, καὶ
 „ ἐν τῷ αὐτῷ δὲ, πᾶσι ἐναντία, πᾶσι μὲν πηγνύσα, πᾶσι δὲ
 „ χέουσα, καὶ πᾶσι μὲν πυκνὰ, πᾶσι δὲ ἀραιὰ, μέλανα, λευ-
 „ κὰ, κῆφα, βαρέα ποιεῖσα. Καί τοι οὐκ ἔδει ποιεῖν, κα-
 „ τὰ τὴν τῷ σώματος ποιότητά τε, καὶ χρείαν, νυνὶ δὲ πολ-
 „ λὰ.

(1) Πρόκλ. εἰς τὴν Θεολογ. τῷ Πλάτων. Βιβλ. β'. Κεφ. λ. η'.

(2) Ἐν β'. Περὶ Ψυχῆς.

(3) Πλωτῖν. Αὐτ.

„ λά. Ταῦτα γὰρ τὰ περὶ τῆς ποιότητος τῷ Πλάτῳ λεγόμενα, ὡς ἀρχαῖά τινα, καὶ ἔωλα δοκῶντα, οἱ τῷ γεωρῶ τῷ δὲ τῷ φιλοσοφεῖν εἶδει χαίροντες, ἴσως ὑπερφρονήσοι, κακῶς ποιήσαντες. Ὅπως γὰρ αὖ, καὶ ὅς ὢν τιμωρὴν δυνάμεων, τὰς τοιαύτας ποιότητας τοῖς σώμασιν ἐγγίνεσθαι φαίμεθ', ἐν τῷτο πάντως τὴν κατ' ἐν, καὶ ταῦτο σῶμα, τῷ ἐκ διαμέξεσιν ἀντικειμένων δυνάμεων, ἐν διαθέσεσι καὶ κινήσεσι σωματικαῖς ταῖς ἐναντιωπάταις τὰς ἐαυτῶν ἐνεργείας περαινουσῶν, συμφόρησιν ἀδιώατον (δ. χυβ. χυγ.) ὁμολογήσαι καταναγκαζόμεθα.

Ζ'. Ἐτι (1) εἰ ἡ ψυχὴ σῶμα ἔσα αὖξοι, ἀνάγκη καὶ αὐτὴ αὖξεσθαι ποροθήκη δηλονότι ὁμοίᾳ σώματος, εἰ μέλλοι εἰς ἴσον ἰσχύει τῷ αὖξομένῳ ὑπ' αὐτῆς. Καὶ ἡ ψυχὴ ἔσαι τὸ προσιδέμενον, ἢ ἄψυχον σῶμα. Καὶ εἰ μὲν ψυχὴ, πόθεν; καὶ πῶς εἰσιέσεως; καὶ πῶς προσιδεμένης; εἰ δὲ ἄψυχον τὸ προσιδέμενον, πῶς τῷτο ψυχώσεται; καὶ τῷ πορῶν ὁμογενωμένης; καὶ ἐν ἔσαι; καὶ τῶν αὐτῶν δόξων τῇ πρώτῃ μεταλήφεται; Ἀλλ' ἔχ' ὡς περ ξείνῃ ψυχῇ αὐτῇ, ἐν ἀγνοίᾳ ἔσαι, ὡς ἡ ἑτέρα οἶδε; Καὶ ὡς περ ὁ ἄλλος ὄγκος ἡμῶν, τὸ μὲν ὑπορρόδεται αὐτῇ, τὸ δὲ τι προσελόσεται, ἔδεν δὲ ἔσαι τὸ αὐτό· πῶς ἐν ἡμῖν αἱ μνῆμαι, πῶς δὲ ἡ γνώσις οἰκείων, ἔδεν ποτε τῇ αὐτῇ ψυχῇ χρωμέναν; Ταῦτα δὲ μάλιστα διαίανιν ἔχει πρὸς τὰς ἀμφὶ τὸν Δημόκριτον πορευόμενα, κατ' ἐς (ἢ περ Ἀριστοτέλης (2) διέξεισιν) τὰ σφαιροειδῆ τῶν ἀτόμων ψυχῶν οἰομένους, ἐπεὶ πολλὰ τῶν πρὸς τὸ εἰς κίνησιν ἔτοιμον, καὶ τὰ χήματος τὸ δόλιον, ἐκθλίβεται τῷ ζῳῇ, καὶ ἐκπυρρύνεται, βοήθειαν λέγεται γίνεσθαι θύραθεν ἐπεισιόντων ἄλλων τοιούτων ἐν τῷ ἀναπνεῖν. Πῶς ἢ ἡ νένους αὐτῇ ψυχῇ, εἰδεῖσθαι ἔχει, ἅπαντα ἡδεῖ, ἢ πρὶν ἐνῆσθαι τῷ σώματι; Πῶς δὲ ἐν ἀκαρεῖ διδασκομένη ἐγκρατὴς γίγνεται, ἢ γεωτέρα καὶ πρῶτα

(1) Πλάτῳ. Αὐτ.

(2) Ἐν Α'. Περὶ Ψυχῆς.

φατος, ὡν ἕκ' πολλὰ χρόνα, καὶ καμὰτε συχνὰ, καὶ μόλις, ἢ πρεσβυτέρα τὴν γνώσιν συνείλοχε; βαβαὶ τίς ὀξύμα-
θείας!

Η'. Ἐτι (1) τί δὲ φήσουσιν οἱ τὴν ψυχὴν σῶμα εἶναι
λέγοντες, ὑπὲρ ἑκάστης μέρας τῆς ψυχῆς, τῆς ἐν τῷ αὐ-
τῷ σώματι, πότερον ἕκαστον ψυχὴ οἷα ἐστὶ, καὶ ἡ ὅλη,
ἢ πάλιν τὰ μέρας τὸ μέρος; εἰδὼν ἄρα τὸ μέγεθος συ-
νεβάλλετο τῇ εὐρίᾳ αὐτῆς. (καί τοι ἔδειξε ποσὸν τιος
ὄντος.) Καὶ ὅλον πολλαχῇ, ὅπερ σώματι παρεῖναι ἀ-
δυνάτεον, ἐν πλείοσι τὸ αὐτὸ ὅλον εἶναι, καὶ τὸ μέρος,
ὅπερ τὸ ὅλον ὑπάρχειν. Εἰ δὲ ἕκαστον πῶν μερῶν ἐψυ-
χὴν φήσουσιν, ἐξ ἀψύχων ψυχὴ αἰτοῖς ὑπάρξει. Συ-
νελόντι γὰρ φαναι, ἐν μιᾷ τῷ ἀριθμῷ ψυχῇ, ἥτις πο-
λυψυχίαν θεωρεῖται, ἢ κομιδῇ ἀψυχίαν εἰσάξουσιν ἀλό-
γως. Καὶ ἐκατέρωθεν ἕως εἴθεν μεν ἐκ τῆ θεωρίας,
εἴθεν δὲ ἐκ τῆ ἐλλείποντος εἰς ἀτοπα θεωρησθήσονται.

Θ'. Εἴτι μέλλοι αἰθανέσθαι τιος (2) ἐν αὐτῷ δεῖ εἶναι,
καὶ τὸ αὐτὸ παντός ἀντιλαμβανέσθαι..... ἢ γὰρ ἄλλο
μεν ῥινός, ἄλλο δὲ ὀφθαλμῷ, ἄλλὰ ταῦτον ὅμῃ πάν-
των. Καὶ εἰ τὸ μεν δι' ὀμμάτων, τὸ δὲ δι' ἀκοῆς, εἴτι
δεῖ εἶναι εἰς ὃ ἄμφω· ἢ πῶς αὖ εἴποι ὅτι ἕτερα ταῦ-
τα, μὴ εἰς τὸ αὐτὸ ὅμῃ πῶν αἰδημάτων ἐλθόντων; Δεῖ
τοίνυν τῷ ὡς περ κέντρον εἶναι, γραμμὰς δὲ συμβαλλέ-
σας ἐν θεωρείᾳ κύκλου, πᾶς πανταχόθεν αἰδήσεις
πρὸς τὸ πειραίνεσθαι, καὶ τοῖς πᾶσι τὸ ἀντιλαμβανόμενον εἶναι
ἐν ὅντως..... Ἀλλ' εἰμὴ ἐν μεγίστῳ δὲ, ἀπὸ σώματος,
καὶ ἕκαστον δὲ πῶν μερῶν ἐκείνων τῆς ψυχῆς, ἄρα καὶ τοῖς
μορίοις αὐτῶν αἰδησεται, ἢ ἀναίδηται τὰ μέρη τῶν μο-
ρίων εἶναι. Ἀλλὰ ἀδυνάτεον. Εἰ δὲ ὅτιαν παντός αἰδή-
σεται, εἰς ἀπειρα διαιρεῖται τῷ μεγέθει πεφυκότος, ἀ-
πείρους καὶ αἰδήσεις κατ' ἕκαστον αἰδητὸν συμβήσεται γί-
νεσθαι ἑκάστῳ· οἷον τῷ αὐτῷ ἀπείρους ἐν τῷ ἡγεμονούντι
ἡμῶν εἰκόνας.

Ι'. Ἐ-

(1) Πλωτῖν. εἴδη αἰσθ.

(2) Αὐτ. Αὐτ.

Ι'. Ἐτι (1) ὅταν δάκτυλον λέγῃται ἀλγεῖν ἀνθρώπου,
 ἢ μὴ οὐδὴν ᾧ τὸν δάκτυλον δῆπαιθεν, ἢ δὲ αἰσθῆσις
 τῷ ἀλγεῖν, δηλὸν ὅτι ὁμολογήσῃσι ὡς ᾧ τὸ ἡγεμο-
 νῶν γίγνεται. Ἀλλ' ὅπως τῷ ποσὸς μέρους, τῷ πο-
 νήματος τὸ ἡγεμονῶν αἰσθάνεται. Καὶ ὅλη ψυχὴ τὸ αὐ-
 τὸ πάχει. Πῶς ἔν τῷ συμβαίνει; Διαδόσκει φήσασιν
 παθόντες μὴ α. τῷ ᾧ τὸν δάκτυλον ψυχικοῦ πινδ-
 ματος, μεταδόντες δὲ τῷ ἐφεξῆς, καὶ τῷ ἄλλῳ, ἕως ἂν
 πρὸς τὸ ἡγεμονῶν ἀφίκοιτο. Ἀνάγκη τίνισιν, εἰ τὸ πρῶ-
 τον πόνη ἦδεν, ἄλλῳ τινὶ αἰσθῆσιν τῷ ὁδοτέρῳ εἶναι,
 εἰ καὶ ἔξδοσιν ἢ αἰσθῆσις, καὶ τῷ γείτο ἄλλῳ, καὶ πολ-
 λὰς αἰσθήσεις, καὶ ἀπείρους ᾧ εὐδὲς ἀλγήματος γίγ-
 νεται. Καὶ τῶν ἀπασῶν τὸ ὑπερὸν τὸ ἡγεμονῶν αἰσθάν-
 νεται, καὶ τῷ ἑαυτῷ ᾧ ταύτης· τὸ δὲ ἀληθὲς ἐνά-
 στω ἐκείνων μὴ τῷ ἐν τῷ δακτύλῳ ἀλγήματος. Ἀλλ' αἰ-
 τῷ ἐφεξῆς τῷ δακτύλῳ, ὅτι ὁ παρὸς ἀλγεῖ· τῷ δὲ
 τρίτῳ ὅτι ἄλλο τὸ πρὸς τὸ ἀνῶθεν, καὶ πολλὰς εἶναι
 ἀλγηδόνας· τὸ, πῶς ἡγεμονῶν μὴ τῷ πρὸς τῷ δακτύλῳ ἀλ-
 γήματος αἰσθάνεται, ἀλλ' αἰσθῆσιν πρὸς αὐτῇ, καὶ τῷ γι-
 γνῶσκῃ μόνον, τὰ δ' ἄλλα χαίρειν ἔαν, μὴ ἐπιστάμε-
 νον, ὅτι ἀλγεῖ ὁ δάκτυλος. Ἐπεὶ τίνισιν ἀποπα ταύ-
 τα, ποῖον δὲ τίθεσθαι τὸ αἰσθανόμενον, ὅσον πανταχῶ αὐ-
 τὸ ἑαυτῷ τὸ αὐτὸ εἶναι· τῷ δὲ ἄλλῳ τινὶ τῷ ὄντων,
 ἢ σώματι ποιεῖν προσήκει.

ΙΑ'. Ἐτι (2) εὐδὲ νοεῖν ὅσον πῶς εἰ σῶμα, ἢ ψυχὴ ὅτιον
 εἶναι. Εἰ ὅν τὸ αἰσθάνεται ἔστι τὸ σώματι προχωρηθῆναι
 τῷ ψυχῇ ἀντιλαμβανέσθαι τῷ αἰσθῆσιν, καὶ αὐτὸ εἶναι καὶ
 τὸ νοεῖν τὸ ἔξ σώματος καταλαμβάνει· ἢ αὐτὸν ἔσται
 τῷ αἰσθάνεται. Εἰ ἔν τὸ νοεῖν ἔστι τὸ αὐτὸ σῶματος ἀν-
 τιλαμβανέσθαι, πολὺ πρότερον δεῖ μὴ σῶμα αὐτὸ τὸ νοεῖν
 εἶναι· ἐπεὶ αἰσθῆσιν μὴ ἢ αἰσθῆσις, νοεῖν δὲ ἢ
 νόσις. Εἰ δὲ μὴ βέλονται, ἀλλ' ἔν ἔσονται γὰρ καὶ νοεῖν
 ἢ τῷ

(1) Πλωτῖνος Αὐτ.

(2) Αὐτ. Αὐτ.

ἢ νοήσεις, καὶ ἀμεγέθων ἀντίληψις. Πῶς ἐν μέγεθος
 ὃν, τὸ μὴ μέγεθος νοήσει; καὶ τὸ μέγιστον, τὸ μὴ με-
 γέσον νοήσει; ἢ μέρει τινὶ ἀμερεῖ αὐτῆς; Εἰ δὲ πᾶν, καὶ
 σῶμα εἶναι τὸ νοήσον· καὶ γὰρ δὴ τὸ ὅλον χρειάζεται πρὸς τὸ
 εἶναι. Ἀρκεῖ ὅν, καὶ οὔτι. Εἰ μὴ ἐν συγχαρήτονται
 πρὸς πρῶτας νοήσεις (ὅπερ ἀληθές ἐστιν·) εἶναι τῷ
 πάντῃ σώματος καθαρῶν, αὐτὸ ἕκαστον ἀνάγκη, καὶ
 τὸ νοεῖν σώματος καθαρὸν ὃν, ἢ γινόμενον γινώσκειν.
 Εἰ δὲ τῷ ἐν ὕλῃ εἰδῶν πρὸς νοήσεις φήσουσιν εἶναι, ἀλ-
 λὰ χωρίζομένων γε τῶν σωμάτων γίνονται τὰ νῦν χω-
 ρίζοντες. Οὐ γὰρ δὴ μὴ σαρκῶν, ἢ ὅλως ὕλης ὁ χωρι-
 σμὸς κύκλε, καὶ τριγώνου, καὶ τετραγώνου, καὶ σημείου. Δεῖ
 ἄρα καὶ ψυχρῶ σώματος αὐτῷ ἐν τῷ ποίῳ χωρῆσαι·
 δεῖ ἄρα μὴδὲ αὐτῷ σῶμα εἶναι. Ἀμεγέθεις δὲ οἶμαι
 καὶ τὸ καλόν, καὶ τὸ δίκαιον. Καὶ ἡ πᾶν ἄρα νόσις·
 ὥστε καὶ πορσιόντι τῷ ἀμερεῖ αὐτῆς ὑποδέχεται. Καὶ ἐν
 αὐτῇ ἀμερεῖ κείσεται. Ὁ μὴ ἐν Πλωτίνῳ, ἐν πολλοῖς
 ἄλλοις, οἷς παρίημι, πύτυα.

IB. Ὁ δὲ δὴ Πρόκλος ὁ Διαδόχος ὀφθαλμοῦ τινὰ καὶ αὐ-
 τὸς, καὶ πᾶν νεανικὰ προχειρίζεται, καὶ κατ' ἀκρίβειαν ἐ-
 πιστήμη παρέπυσαν συμπεραίνονται. „ Πᾶν γὰρ φησὶ (1) πρὸς
 ἑαυτὸ ἐπιστρεπτικὸν αἰσώματόν ἐστιν· εἰδὲν γὰρ τῷ σωμά-
 των πρὸς ἑαυτὸ πέφυκεν ἐπιστρέφειν. Εἰ γὰρ τὸ ἐπιστρέφον
 πρὸς τι, συνάπτεται ἐκείνῳ, πρὸς ὃ ἐπιστρέφει, δηλὸν
 δὴ ὅτι καὶ τὰ μέρη τῶ σώματος πάντα πρὸς πάντα συ-
 νάφει, τὰ πρὸς ἑαυτὸ ἐπιστραφεύς· τῷτο γὰρ ἡ τὸ πρὸς
 ἑαυτὸ ἐπιστρέφει, ὅταν ἐν ὀφθαλμῷ ἀμφω πᾶν, τε ἐπιστρα-
 φεῖν, καὶ πρὸς ὃ ἐπέστραφεν. Ἀδιώατον δὲ ἐπὶ σώματων
 τῷτο, καὶ ὅλως τῷ μεγίστῳ πάντων. Οὐ γὰρ ὅλον ὅλον
 συνάπτεται αὐτῷ τὸ μέγιστον, ἀλλὰ τὸν μερῶν χωρισμὸν
 ἄλλων ἀλλὰ καὶ κειμένων, εἰδὲν ἄρα σῶμα πέφυκε πρὸς
 ἑαυτὸ ἐπιστρέφειν.

Ἐφεξῆς δὲ (2) καὶ τὸ καθαρὸν κατασκευάζει. „ Ὅτι πᾶν τὸ
 πρὸς

(1) Ἐν Θεολογικαῖς Στοιχεῖσι. Κεφ. ιε.

(2) Πρόκλ. Αὐτ. Κεφ. ιε.

„ πρὸς ἑαυτὸ ἐπισπεπτικὸν, χωριστῶς ὥσιν ἔχει παντὸς
 „ σώματος. Εἰ γὰρ ἀχώριστον εἴη σώματος ἕτινος, ἔχ
 „ ἔξει τινὰ ἐνέργειαν σώματος χωριστῶς. Ἀδιώτατον γάρ
 „ ἀχώριστα τῆς οὐσίας σωμάτων ὄσης, τὴν δὲ τῆς οὐσίας
 „ ἐνέργειαν εἶναι χωριστῶς* ἔσαι γὰρ ἔπος ἡ ἐνέργεια τῆς
 „ οὐσίας κρείττων* εἴπερ ἡ μὲν ἐπιδεῖξαι ὅτι σωμάτων, ἡ
 „ δὲ αὐτάρκης ἑαυτῆς ἔσα, καὶ ἡ σωμάτων δευτέρη. Εἰ ἔν
 „ τι κατ' οὐσίαν ὅτιν ἀχώριστον, καὶ κατ' ἐνέργειαν ὁμοίως,
 „ ἡ καὶ ἔτι μᾶλλον ἀχώριστον. Εἰ δὲ τῆτο, καὶ ἐπιστρέφει
 „ πρὸς ἑαυτὸ* τὸ γὰρ πρὸς ἑαυτὸ ἐπιστρέφον, ἄλλο ὄν σώ-
 „ ματος, ἐνέργειαν ἔχει χωρίζοντ' αὐτὸν σώματος, καὶ ἡ δὲ
 „ σώματος, καὶ μὴ σώματος. Εἴπερ ἡτε ἐνέργεια, καὶ
 „ πρὸς ὃ ἡ ἐνέργεια καὶ δὲ δέχεται τοῦ σώματος* χωριστὸν
 „ ἄρα πάντῃ σωμάτων ὅτι τὸ πρὸς ἑαυτὸ ἐπιστρέφον.

Δείκνυσι δ' οὗτος ἐν ἄλλοις, (1) ὅτι πᾶν τὸ ἑαυτοῦ
 γνωστικόν, πρὸς ἑαυτὸ πάντῃ ἐπισπεπτικὸν ὅτιν. „ Ὅτι
 „ μὲν γὰρ τῇ ἐνέργειᾳ πρὸς ἑαυτὸ ἐπιστρέφει γνωστικὸν ἑαυ-
 „ τὸ, δὴλον* εἰ γὰρ ὅτι τὸ γνωστικόν, καὶ γνωστικόν.
 „ Καὶ ἡ γνώσις ἑαυτοῦ πρὸς ἑαυτὸ, ὡς γνωστικόν* ὡς μὲν
 „ γνωστικόν ἐνέργειά τις ἔσα, αὐτὴ δὲ πρὸς αὐτὸ, διό-
 „ τι ἑαυτοῦ γνωστικὸν ὅτι. Ἀλλὰ μὲν ὅτι καὶ τῇ οὐσίᾳ εἰ
 „ τῇ ἐνέργειᾳ, δέδεικται (ἐν Κεφ. 15.) * πᾶν γὰρ ὅτι
 „ τῷ ἐνεργεῖν πρὸς ἑαυτὸ ἐπισπεπτικόν, καὶ οὐσίαν ἔχει
 „ πρὸς ἑαυτὴν συνιδέσσαν, καὶ ἐν ἑαυτῇ ἔσαν.

Ἐκ τούτων ἐν εἰς ἀποδείχοντων, ἐπὶ τῷ τῷ ἀπο-
 κειμένῳ δείξιν εἰσβάλλει. „ Πᾶσα ψυχὴ (λέγων (2) ἀσώ-
 „ ματος ὅτιν οὐσία. Εἰ γὰρ γινώσκει ἑαυτὴν, πᾶν δὲ
 „ τὸ ἑαυτὸ γινώσκον, πρὸς ἑαυτὸ ἐπιστρέφεται. (Κεφ. πγ.)
 „ τὸ δὲ πρὸς ἑαυτὸ ἐπιστρέφον, ἔπε σώματί ὅτι (πᾶν γὰρ
 „ σῶμα ἀνέπιστροφον πρὸς ἑαυτό.) (Κεφ. 14.) ἔπε σώ-
 „ ματος ἀχώριστον. (Κεφ. 15.) Καὶ γὰρ τὸ σώματος ἀ-
 „ χώριστον καὶ πέφυκε πρὸς ἑαυτὸ ἐπιστρέφειν* χωρίζοντ' ὅτι
 „ αὐ

(1) Πρόκλ. Αὐτ. Κεφ. πγ.

(2) Αὐτ. Αὐτ. Κεφ. ρπ.

αὐτῇ σῶματος. Πᾶσα ἄρα ψυχὴ ἔτε σωματικὴ ἐ-
 σὶν ὥσια, ἔτε σῶματος ἀχώριστος. Ἀλλὰ μὴ ὅτι γινώ-
 σκει ἑαυτῷ, φανερόν. Εἰ γὰρ καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτῷ γινώ-
 σκει, καὶ ἑαυτῷ πέφυκε γινώσκειν, πολλῷ μᾶλλον ἐ-
 π' αἰτίων τῶν πρὸ αὐτῆς γινώσκοντα ἑαυτῷ.

ΙΓ'. Καὶ ἐκ τῆς αὐτοκινήσεως δὲ, ὡς ἐξ ἄλλης ἀρχῆς,
 τὸ αὐτὸ κατισχυάζει. Πᾶν τὸ ἑαυτὸ κινεῖν πρῶτως (ψη-
 σί) (1) πρὸς ἑαυτὸ ὅσιν ὁπισθεπτικόν. Εἰ γὰρ κινεῖ ἑαυ-
 τὸ, καὶ ἡ κινήτικὴ ἐνέργεια αὐτῷ πρὸς ἑαυτὸ ὅσι. Καὶ
 ἐν ἅμα τὸ κινεῖν καὶ τὸ κινέμενον. Ἡ γὰρ μέρος μὴ κινεῖ,
 μέρος δὲ κινεῖται· ἢ ὅλον κινεῖ, καὶ μέρος κινεῖται· ἢ
 ἔμπαλιν. Ἀλλ' εἰ μέρος μὴ ἄλλο ὅσι τὸ κινεῖν, μέρος
 δὲ ἄλλο τὸ κινέμενον, καὶ ἔσαι καὶ ἑαυτὸ αὐτοκίνητον,
 ἐκ μὴ αὐτοκινήτων ὕφασώς· ἀλλὰ δοκῶν μὴ αὐτοκίνητον,
 οὐκ ὄν δὲ κατ' ὥσιαν ποιῶτον. Εἰ δὲ ὅλον κινεῖ, μέρος
 δὲ κινεῖται, ἢ ἔμπαλιν, ἔσαι τί μέρος ἐν ἀμφοτέροις,
 καὶ ἐν ἅμα κινεῖν καὶ κινέμενον. Καὶ τῷτο ὅσι τὸ πρῶ-
 τως αὐτοκίνητον. Εἰ δὲ ἐν καὶ αὐτὸ κινεῖ, καὶ κινεῖται,
 τῷτο τῷ κινεῖν ἐνέργειαν πρὸς ἑαυτὸ ἔξει, κινήτικὴν ἑαυ-
 τῷ ὄν· πρὸς ὃ δὲ ἐνεργεῖ πρὸς τῷτο ἐπέσραπται. Πᾶν
 ἄρα τὸ ἑαυτὸ κινεῖν πρῶτως, πρὸς ἑαυτὸ ὅσιν ὁπισθεπτι-
 κόν. Ἀλλὰ μὴ πᾶν τὸ εἶναι χορηγεῖν ἄλλοις, αὐτὸ πρῶ-
 τως ὅσι τῷτο, ἔ μετὰδίδωσι τοῖς χορηγεμμένοις. (2) Με-
 τὰδίδωσι δὲ τῆς αὐτοκινήσεως ψυχὴ τῷ σώματι· πᾶν γὰρ
 σῶμα κινήτων ὅσιν ὑφ' ἑτέρου· κινεῖν δὲ ἑαυτὸ ἐπέφυ-
 κεν, ἀλλὰ ψυχῆς μετὰσεία κινεῖται ἐξ αὐτῆς. (3) καὶ ζῆ
 ἔξ ψυχῆς. Καὶ παράσης μὴ ψυχῆς αὐτοκίνητον πᾶς
 ὅσιν, ἀπάσης δὲ ἐπεροκίνητον, ὡς πᾶσι τῷ ἔχον, κατ' αὐ-
 τῷ, πῶν φύσει, καὶ ὡς ψυχῆς αὐτοκίνητον ἐσίαν λαχέ-
 σης. Ἄρα πρὸς ἑαυτὸ ὅσιν ὁπισθεπτικόν ἡ ψυχὴ. Εἰ
 δὲ τῷτο, ἔτε ἄρα σῶμα ὅσι (ἔξ τὸ ἐκ τοῦ 15. Κεφ.)
 ἔτε

(1) Πρόκλ. Αὐτ. Κεφ. 15'.

(2) Αὐτ. Αὐτ. Κεφ. 16'.

(3) Αὐτ. Αὐτ. Κεφ. Κ'.

ἔτε σώματος ἀχώρισον (ὅτ' τὸ ἐκ τῆ ιζ'. Κιβ.). Αὐτοκίνητον δὲ τὴν ψυχὴν εἶναι, ἐν τῷ νοεῖν αὐτορμήτως, καὶ ποταρρεῖσθαι, καὶ αὐτοὶ φθάσαντες ἀπεδείξαντες (β. χαά. χαα. χαβ. ψζ.). Ἀλλ' ὅτι τὴν ὁλοκληρὴν τῆς ὕψερων.

ΙΔ'. Ὁ ἐν ταῖς Σχολαστικοῖς Λατίνοις παύν θαυμαζόμενος Ἀκινάτης, πρῶτον τὴν αὐτὸς ἐκ τῆς αὐτῆς παροπλίας ὀρέγει, ὅπλον, ἢ περ αὐτὸ ὁκεῖ ἀρρήκτον· „ ποσῶν γὰρ „ φησὶ (1) μάλλον μὲν ἔρχει τῆς ὕλης, ἢ τὸν δὲ αὐτῇ τὸ „ εἶδος ἐνυποδύουεν, ὅσῳ καὶ τιμιώτερον· ἢ δὲ ἐν αὐτῷ „ πρὸ ψυχῇ, εἰδῶν ἀπάντων τὸ τιμιώτατον· ὥστε ἔγω καὶ „ διαύαμιν τὴν αὐτῆς ὑπὲρ τὴν σωματικὴν γίνεται ὕ „ λην, ὡς κατὰ τὸν νῦν ἐνεργέσει, καὶ ὅπως αὐτῇ τῆς „ ὕλης μετεῖναι. Ἀλλὰ μὴ πλέον μαρμαρυγῆς τῆς ἀπὸ „ τῆ εἰδῆς, ἢ τὸν καὶ τῆ ἐκ τῆς φύσεως τῆς πραγμάτων τῷ ὁ „ πληρὸν ἐνεσιν; ἔοικε. τί ὅτ; εἰ μηδενὸς ὑποπεφάντος αὐτῷ „ πα, ὑπὲρ τιμιότητος τὰ εἶδη ἀλλήλοις εἰσεσεν, καὶ τὸ „ τιμιώτατον τῆς ὄντων, ὅσον γε ἐκ τῆς ἐπεσεχθῆτος λόγῳ, „ σωματῶν πρὸς βεῖω, καὶ τὸ αὐτὸν αὐ εἶναι ἐστὶν ἐντε „ φαν σωματικῶς κατὰ; ἢ περὶ τῆς ἀκροτάτης μόνης τῆς δινα „ τῆς εἰδῆς, ὁ λόγος; Ἀλλὰ τίς αὐ ἔτος, ὁ Θεὸς ἡμῖν ὀρο „ δεῖται, ἐν εἰδῆσι ταῖς ἡδὴ κειμένους, τὸ πανθενέστε καὶ ἀ „ περὶ ὁσοφον; Εἶτα τὸ τῇ ὕλῃ ἐνυποδύειν, τί ἀρα σημαί „ νειν βέλεται; τὸ αὐτὸν εἶναι ἐστὶν, καὶ ἡμῖς αὖτε χαριστὸν „ σώματος τὸ εἶδος; ἢ τὸ σωματικῶς προχρηθῆναι, ἐν ταῖς κα „ τ' αὐτὸ ἐνεργείαις; ἢ πῶς τὸ ὅτ' τῆς ὕλης διηκέντε καὶ χα „ ρεῖν; Ἀλλ' εἰ τὸ Α'. κατὰ γε τὸ μάλλον καὶ ἥττον (ἢ λέγε „ ται) τῆς τιμιότητος, καὶ ποῖς ἐνύλοις τῆς εἰδῆς, ἢ ἐνυ „ λα, τὸ μάλλον καὶ ἥττον προσέφετα. Τῶν δὲ ὅτ' τῇ ἐ „ σία τῇ αὐτῇ, ἔπερ ἐστὶν ἐκεῖνα τῆς ὕλης ἀχώριστα εἶ „ ναι τίθεται· τὸ δὲ μάλλον καὶ ἥττον τὴν ἐστὶν ἡμῖς αὖτε προ „ σιέσθαι, καὶ αὐτοὶ οἱ ἀκρῶ δακτύλοι γλῶσσάμφοι τῆς Φιλο „ σοφίας, ἡγνόσαν. Εἰ δὲ τὸ Β', μὴ καὶ χῶσαιτο ἐνδίκως „ νεμε-

(1) Θεμ. Ἀκινάτ. ἐν Α'. Μέρ. Ζητήμ. 65. "Αρθρ. α'.
Μεταφ. Tom. III.

μεμεσῆσας ὁ δαιμόνιος Πλάτων, τὸ σῶματι προαχρῆσθαι, ὁ μαρτύριον αὐτῷ ἐληφθῇ τῆς καὶ τὴν ψυχῇ αὐλίας ἀειδιλότατον (1), εἰς λόγον μεταληφθεὶς τὸν ἐναντίον ἀνέων, τὸ εὐλοῖν κατασιδιάζοντα; τὸ γάρ τοι χαίρων, καὶ ὃ ζῆται διέσκηκε παράγματι. Καὶ εἰ μᾶλλον μὲν τῇ ὕλῃ προαχρῆται πᾶ ἄλλα, ψυχὴ δὲ ἦτον, φερεσθῆναι αὐτῇ ἡμῖν ἕως εἰς τὸναντίον τὸ παρᾶγμα, τὰ τὴν μὲν ἦτον διεσᾶναι, πᾶ δὲ μᾶλλον τῆς καὶ σῶματι σιμαφείας καὶ χέσεως. Εἰ δὲ δὴ τελευτᾶτον, ἐκεῖνο νοεῖν ἐθέλοι τὸ τῇ ὕλῃ ἐγκαταδύεσθαι, τὸ δὲ τῆς ὕλης χωρεῖν, ἡγοῖται αὐτῇ ἐπειτα πρὸς Θεὸν εἶδος τι ἢ ἀπάντων δῦρεῖν, ὅπερ αὐτῇ τῇ λογικῆς ἐστίας εἰσίῃ τὴν ὕλῃ βαθύτερον, τῆς ὅλης δὲ ὅλης, καὶ ἐν ἐκάστῳ μέρει, καὶ καθ' ὅλον χωρέσης; ἢ καὶ πολλῶ ἡστων τῆς τῷ αὐτῷ εἶδους, ἢ τῷ ἐνύλῃ, δὲ τῷ σῶματος δὲ χαίρωνσι;

„ Ἀφείδης δ' ἐρωτάμενος ξίφος ἀργυρόηλον

„ Πλήξον ἀναχόμενος κόρυθος φάλλον, ἀμφὶ δ' ἄρ' αὐτῷ.

„ Τελεχθᾶ τε καὶ περὶ αὐτῷ δὲ ἔρυσεν ἐκπεσε χειρός.

Ἀλλ' ἕτερον ἡμῖν, εἴ τι τομώτερον.

ΙΕ'. Επὶ τῷ σωματικῶν (φισί) (2) τὸ ἐντὸς ὄν, ἔποσοβῆ τὸ ἐπέισακτον. Καὶ δεῖ ποῖναι ἄχρον μὲν εἶναι, τὸ ὀπτικόν, εἰ μέλλοι πᾶς χροιάς εἰσδέξασθαι. Καὶ τὴν γεῦσιν ἄχρον, εἰ πᾶς χυμὸς, καὶ πᾶ ὡσμολήσια. Ἀλλ' ἢ καὶ ψυχὴ καὶ τὰ σῶματα ἀχρονέπεται. Οὐκ αὖ ἄρα τὸ εἶχε σωματικὴ ἔσα, ἐπεὶ δὲ ἔχει, ἀσώματος. Ὁ μὲν ἂν λόγος ὡς τῷ Ἀριστοτέλει (3) Ἀναξαγόρας ὅστις. „ Ἀνάγκη δὲ, ἐπεὶ πάντα (φισί) νοεῖ, αἰμιγῇ τὸν νῦν εἶναι, ὥστε φισί Ἀναξαγόρας, ἵνα κρατῇ τὸ δ' εἶναι, ἵνα γνωρίζῃ. Παρεμφαινόμενον δὲ κωλύει τὸ ἀλλότερον, καὶ ἀντιφράττει. Εμοιγεμῶ (εἰ καὶ λέγειν τὸ παρὲς αὐτῶν.) = περὶ εἶναι δοκεῖ, ὡς αὐτῷ πάντοτε καταπαρῆσθαι. Ἐφ' ὃ δὲ εἶσαι, ὅτι καὶ νῦν ἔσα, νῦν γνωρίζῃ.

(1) Πλάτων ἐν Φαίδωνι.

(2) Α'. Μέρει. Ἐπὶ τῷ. εἰ. Ἀρσρ. Β'.

(3) Ἐν Γ'. Περὶ Ψυχῆ.

εἶξει, καὶ ὅτι τῷ σωματικῶν αὐτοῦ, ἐν οἷς ὁ Ἀκνωμάτης διέσειλε τὸ λεγόμενον, πῶς ἢ τῷ κινεμῶν σώματι πορεῖα κινήσεις, τῷ ἔξωθεν ἐπακτῶ ἐκ ὑποδοξεί; πῶς δὲ καὶ τὸ ἐντελεχεῖα δὲ φανεί, τῇ παρουσίᾳ θαφίλεστερα φωτὸς καθίσταται διαυγέστερον; καὶ τὸ λευκὸν λευκώτερον; καὶ τὸ θερμὸν καὶ διὰ θερμότερον; ἢ τῶν πλεονάζοντων μόνων νοητέον τῷ αἰσθητικῶν ἀντιλήψεων; Ἀλλὰ καὶ θερμῶν (ἐρῶσιν οἱ σωματόφυχοι) συλλαβῶσα, θερμῆς ἀπονοώτερας ἐπιηρομένης αἰσθάνεται ἡ ἀφῆ· καὶ ἀκοὴ δὲ ἤχε γεγωνότερα, καὶ ὁρρασις φωτὸς ἀφθορότερα κινήσαντος, καὶ γεῦσις χυμῶ δειμυτέρη. Καὶ ἔτι καὶ ψυχὴ τυχόν, καὶ σωματικὴ ἔσα, σώματος κρατήσῃ τῷ παχυτέρῃ, καὶ ἀκινήτῳ κινεμῶν. Εἴτα καὶ τῆς ἀντιφράξεως πύτης ὅτι τῷ αἰσθητέων ὁμολογημένης τί τὸ ἀναγκάζον καὶ τὸ γνωσικὸν αὐτὸ ὁμοιοπαθεῖν τοῖς κατὰ τὰς αἰσθήσεις μορίοις, ὧν εἶδει διειδυοχεν. Ἐπὶ δὲ τούτοις καὶ πλέον τῆς ῥείας κατασυνδύαζων, εἶδεν ὑποδείκνυσιν. Καὶ ὅ καὶ αἱ ἀπλῶς αἰσθητικαὶ τῷ ψυχῶν, καὶ τοι ὕλης ἀμυγῆς ἡμισα ἔσαι (ὁ καὶ σοὶ δοκεῖ Ἀκνωμάτα) ἡδυνῶν ἥττον κρατῶσι, μηδὲν τῷ παρεμφαινομένῃ κωλύοντος τὸ ἀλλόθιον, εἰ ἀντιφράττοντος.

15. Ὁ δὲ καὶ τὸ ποροχειρίζεται πρὸς τοὺς ἄλλοις, ἀνάλογον λέγων (1) δεῖν εἶναι τοὺς ἀντικειμένους πρὸς ἃ ἐνεργεῖ πᾶσα δύναμις. Ἐνθεν τοι καὶ ἀσώματον εἶναι τῷ πρὸς τὰ καθόλου, καὶ τὰ ἀσώματα. Καὶ ἦγε ἀληθὲς καθ' αὐτὸ τὸ συναγόμενον· τὴν γὰρ ἀναλογίαν ὥφειλε δεῖξαι, ἐν τίνι ποτὲ θετέον· ἢ ὅ ἀπλῶς οἶμαι τὸ ἀνάλογον ἔπαιτε· ὅτι καὶ καθ' ἕκαστα ἔσα τῷ καθόλου ἀπὸ ἀντιλαμβανέται. Καὶ εἶδεν ἥττον, δι' αὐλωτέρων καὶ τοι εἰδῶν, ἢ φασί, τὰ σώματα νοεῖ καὶ ἀσώματος. Αὐτοὶ δὲ ποροθήσομεν, ὡς εἶδεν πρὸς τὰ καθ' ἕκαστα, εἶδεν περὶ τὰ σώματα αὐτὰ, ὁδολῶς εἶχεν αὐτὸ ἐνεργεῖν νοεῶς, σῶμα τυγχάνουσα. Ὁ καὶ λόγοις ἰούσις, καὶ πῶς πρὸς ἄλλων σαφῶς ἀνώτερον (δ. χυζ'. χυθ'. ψ'. κτ. Καὶ δ. ψκζ'. Αειθμ. Θ. Γ. καὶ ΙΑ'.) διειπισώμεθα.

12. 'Α-

(1) Ἀκνωμάτ. ἐν Α'. κατὰ Ἑβραίων. Κεφ. μ. 3'.

ΙΖ'. Ἄξιον δ' αὖ εἶναι καὶ τὰ Καρπεία ἐν ταῦτα ἀναῖσαι,
 ὅς δὲ πρὸς δόγμα παλαιὸν νέαν ἔτερε τείβον. „ Ἐπειδὴ
 „ φησὶν ἐμαυτὸν, αἷς ἑστίαν θανοντικῶς τινα ἐνθυμῆμαι ὄν-
 „ τα (1), εἰδὲν ὅλως ἐν ἐμοὶ μέρος πόγε τλωικαῦται θά-
 „ κείναι ἐχω· ἐν δὲ τι ἀπλεν καὶ ὁλοχερὲς ἐμαυτὸν εἶναι
 „ κατέλιπα. Εἰ δὲ καὶ ὅλος ὅλῳ τῷ σώματι ὁ νῆς συ-
 „ νῆσθαι δοκεῖ, καὶ ἐνός γένειος ἀλλ' ἐν τῷ μελῶν οἶον
 „ παδός, ἢ βραχίονος, ἢ τὰ ἄλλα ἀποτμηθέντος τῷ σώμα-
 „ τος, εἰδὲν εἰς ἑπὶ ἀπεσπᾶσθαι μοι τὴ νοητικὴ ἐπιγινώ-
 „ σκω. Οὐδὲ γὰρ αἱ πρὸς αἰσθητικὰς δυνάμεις τὰ βέλεσθαι, τὰ
 „ αἰσθάνεσθαι, τὰ νοεῖν, κτ. μέρη αὐ ἐκείναι (τὰ τὰ δηλ.)
 „ ῥηθεῖεν. Εἰς γὰρ καὶ ὁ αὐτὸς ἔστι νῆς, ὅς καὶ νοεῖ, καὶ βε-
 „ λεται, καὶ αἰσθάνεται· τὴναντίον δὲ εἰδὲν τῷ σωματικῶν,
 „ ἢ τοι τῷ ἐκτασιν ἐχόντων, νοητὸν ἔστιν ὅλως, τὸ μὴ ῥα-
 „ δίως, τῇ γὰρ ἐπινοίᾳ εἰς μέρη θανατόμενον, καὶ ἡ διαι-
 „ ρετὸν, ταύτῃ νοήμενον. Ἦρκεσεν ἐν ἐμοί (φησὶν) ἐν
 „ δὴ πῶς καὶ μόνον, εἰ μηδὲν ἄλλο εἰς τὸ δεῖξαι τῷ ψυ-
 „ χῷ ἀλλοθιωπάτῳ εἶναι τὸ σώματος. Εὖ ἐν ἔχει, ἀλ-
 „ λ' Ἐπικέρειός τις ἴσως, ἢ Σπυρίκος ἐμπιδήσας αὐ φαίη, αἷς
 „ πολὺ τι διαφέρει, τὸ κατ' ἐπινοίαν οἶεσθαι τὴ πράγματι εἶ-
 „ ναι. Καὶ νοεῖς μὲν σαυτὸν αὐτὸς, ἢ πῶς τὴ θανοεῖσθαι δι-
 „ μοιρήσας δυνάμειος ἑλαχες, μηδὲν τῷ ἐν σοὶ μερῶν προσ-
 „ λογίζομενος. Αὐτὸς γεμῶν, εἰδὲν ὅς, εἰδὲν θανόμενος δια-
 „ τελεῖς, μερῶν πάντῃ ἡμοίρησας· μάλλον δὲ ἀμερὴς ὢν, εἰ-
 „ δ' αὖ τῷ ἀρχῷ, εἰδὲν ἐνόησας, εἰδ' ἡδὲ τὸ συνόλον. Εἰ γὰρ
 „ σωματικὸν τὸ νοεῖν, πῶς αὖ παρ' ἡ νόησις, μὴ παρόντος καὶ
 „ σώματος; Πρὸς ταῦτα ἐκείνος· „ ὡς ἴκα φησὶν (2) ἐναρ-
 „ γῶς τε καὶ ὀλίγωρως ἄλλο ἄλλῃ χαλεπὸς διενθυμῆμαι, δεῖγ-
 „ μα πῶς μοι σαφές ἔστι πῶς τῷ νοημῶν αὐτῷ ἐπρότ-
 „ τος. Ἀλλὰ πῶς κατ' ἐπινοίαν ὡ γὰρ δὲ ἀπαντήσῃ, καὶ πῶς
 „ πράγματι, καὶ πῶς δυνάμει, καὶ πῶς ἐνεργείᾳ. Τί γὰρ; ἢ ὅτι
 „ ἐναργεστάτῳ φέρω τῷ ἐφ' ἐν ἑξαστὸν ἐκτασιν, καὶ αὐτὸ τὸ
 „ δι-

(1) Μελέτη γ'. Περὶ τῆς Α'. Φιλοσοφίας.

(2) Αὐτ. Αὐτ.

διχῇ, καὶ τριχῇ, εἶπω ἄρα ταύτῃ ἐνεργείᾳ καθ' ἑαυτὴν ἔ-
 χειν ὑφίστασθαι, καὶ χωρὶς τοῦ σώματος. Ταῦτο ᾧ ὅπως
 πάντῃ σφαλερόν ἐστι τὸ ἔπος ὑπολαμβάνειν, ἐπὶ τε τῶν δυ-
 νάμεων, καὶ τῶν ἐν τοῖς ἔσιν ἄλλων παθῶν, ὧν τὰ πολλὰ
 μόναις φιλαῖς ὀπποῖαις διίστασθαι, τὸ αὐτὸ ὑπεσιν ὑπο-
 κείμενον ὥπερ ἐδράζονται. Ὁ δὲ καὶ τῆς δυνάμεως τὴν νοεῖν
 ὡσαύτως, εἰδῶλον οἰοεῖται σήσας ἐσίας καθ' ἑαυτὸ, τῆς
 ἐνύλεως χωρὶς καθ' ἰδρύσας φύσεως. Καὶ ὁ μὲν Ἐπικύρειος
 ταῦτα ἀν' ὑποταίνει, εἰ δέ τις ὀπποῖσας τοῖς ἐν δ. τβ. καὶ
 τγ. ἡμῖν εἰρημύοις, τὸ καὶ Καρτέσιον unum absque alte-
 ro clare intelligi, πατέρον πατέρα ἀντὶ ἐναργῶς νοεῖσθαι,
 ὁρθῶς ἐκλάβοι, ἔπος ὡς ἐκ ἀλλήλων ἐσωτερικῶς ἐξηρη-
 θαι, ἔδε τρεῖς τινὸς τὰ αὐτὰ τὰ νοεῖσθαι, ἀναγκαῖον ἐν
 αὐτοῖς εἰρήσει, καὶ τὴν πραγματικῇ διαίρεσιν. Ὅτι δὲ αἱ
 καὶ τὰς λογικὰς δυνάμεις ἐνέργειαι τῆς ψυχῆς, τῶν καὶ τὰ
 σώματα κινήσεων, καὶ ἄλλων ὀντινῶν ἐκθέσεων ἐκ ἐ-
 ξήρτωνται, μᾶλλον δὲ ὅτι τὰ ἐν τῇ διανοητικῇ φύσει, τῆς
 ἐν τῇ σωματικῇ πάντῃ πάντως ἀσυμπαδῇ ἐστὶ, καὶ ἀσύμ-
 βαια, ἐκ ἀξιοστίας ἥδη ὁ φθάσας λόγος ἀπεδείξε.

ΙΗ'. Πρὸς δὲ τοῖς εἰρημύοις, καὶ τὸ τὴν Λεϊβνίτις τῇ Γερ-
 μανῇ (1) εἰς σύστασιν τὴν προκειμένην ἐκ ἀπαρχῆς. „Τὰς
 „ ᾧ νοήσεις (φησὶ) καὶ τὰ ἐκ τῶν δὲ λόγων μηχανι-
 „ κῶν, ταῖς δὲ χημάτων τε καὶ κινήσεων ἀναπτύσσονται περ-
 „ ρᾶσθαι, τῶν ἀδυνατῶν ἐστίν. Εἰ ᾧ μηχανήματα τι ποιεῖτο
 „ δοθεῖν, ὅπερ ἀν' ἐξ ἧς ἔχει κατασκευῆς, νοεῖν, αἰδανέ-
 „ θαι, γνωστικῶς ἀντιλαμβάνεσθαι, οἶον τε ἢ, ἔδεν ἀν' ἐ-
 „ κώλυε, τῶν αὐτῶν σωζομένων ἀναλογιών, καὶ τὸν ὄγκον
 „ ὅπῃ ποιεῖτον μεγεθαιθῆναι, ὡς καὶ εἰσπλητὸν ἡμῖν εἶναι
 „ εἰς αὐτὸ, καθάπερ εἰς τὰς μυλῶνας· τὰς δ' ἐμπνεύ-
 „ νομεν, ἔδεν εἰσιόντες ἐν αὐτῇ εὐρομῇ αὐτῇ, ὅτι μὴ μέ-
 „ ρη ἄλλαλα προωθῆναι, ἄλλο δ' ἔδεν, δι' ἡ ἀναπτύσσονται
 „ ἢ καὶ γινώσκιν ἀντίληψις· ὡς ταῦτο ζητητέον ἀν' εἶν ἐν
 „ 2-

(1) Ἐν τῇ περὶ τῆς Ἀρχ. τῆς Φιλοσοφίας ἐν τοῖς Πρακτ. τῶν
 κατὰ τὴν Λεϊβνίαν Φιλοσοφῶν Τόμ. ζ'. τῶν Ἀναπληρωμάτων Τμήμ. ια'.

„ εσία τινὲ ἀπλή, ἥκιστα δὲ σιωδέτω, οἷον ὅτι τὸ μη-
 „ χανήμα. Τέτω ἀσέλφον ἐστὶ, καὶ τὸ ὑπὸ τῷ Νεαπολίτῃ
 Γενελευσίῃ προχειρισθέν. „ Τὰς δὲ ἐν τῇ χιλιογωνίᾳ γω-
 „ νίας, φησὶν (1), ὀρθαῖς 1996 τὰς πάσας ἰσομετρίας
 „ νοῶντι, ὡδὲ πὺν τῇ χιλιογωνίᾳ ἐνοίαν, παρίσταται μοι
 „ νοερώς ἐπαυαγκές, καὶ τὴν μεταξὺ τῆς 1000 γωνιῶν, καὶ
 „ τῆς 1996 ὀρθῶν ἰσότητα. Τέτω δὲ εἰ πελεῖται δὲ κινή-
 „ σεως, ποσαῦται ἡμῖν ἔσονται αἱ κινήσεις, ὅσαι αἱ τῆς
 „ ἐπὶ τῇ χιλιογωνίᾳ γωνιῶν, πρὸς τὰς 1996, ὡδὲ θε-
 „ σεις· ἢ ἀκρεβέστερον εἰπεῖν, ὅσαι αἴτε τῇ χιλιογωνίᾳ
 „ γωνίαι, καὶ αἱ ὀρθαί, καὶ αἱ τῶν πρὸς ἐπείνας ὡδὲ
 „ θέσεις, ἅμα. Αἱ δὲ κινήσεις σχεδὸν εἰσὶν αἱ πάσαι
 „ 4990, ἐν ἀκαρεῖ, ἢ τελάχιστον ἐν βραχυτάτῃ τῇ 29-
 „ νι, καὶ τὸ αὐτὸ τῷ ἐγκεφάλῳ, εἴδα διπλ. ἢ τῆς ἰδεῶν
 „ τελεῖται ὡδὲ θέσεις, περαινόμεναι· ὅπερ ἀδύνατον. Διὰ
 „ τῶν γὰρ, καὶ τῆς ἡμῖν πολλαχῇ ἄξει πῶς δειχθόντων,
 „ ἐπεὶ μὴ εἰς ταυτὸ ἡκεὶ τὰ πάθη, εἰ ἀλλήλων ἐσωπει-
 „ κῶς, ἐξήπται, εἰ δὲ τῷ τείπῳ τινὸς τῷ αὐτῷ ἥρπται,
 „ πᾶσα ἀνάγκη καὶ τὰς ὑποκειμενίας πῶς δὲ πῶς πάθεσιν ἐ-
 „ σίας ἀσυμβάτως εἶναι, καὶ ὅπερ ἀκόλουθον ἐστὶν, πλέον
 „ ἢ ἐρανὸς ἀπεσι γαίης, τὴν ἐν ἡμῖν λογικῶν ἐσίαν πῶς
 „ τῶν σωμάτων ἀπέχειν φύσεως.

Θεώρημα ΙΖ’.

§. ψ κή. „ **Τ** ἡ ὕλη, ὡς ἐν ὑποκειμένῳ, τὴν λογικῶν
 „ ψυχῶν ἐνυφεισμένη, ἀχωρίτως ἔχουσαν ὑπολαμβάνειν,
 „ ἀλογον.

Πάθος γὰρ αὐτῆς εἴη τῆς ὕλης ἢ λογικῆς ψυχῆς, ἢ τοῦ
 ἐπισιωδῶς προσδόν αὐτῇ, ἢ ἐπεσιωδῶς. (§. σ κ θ. σ λ.)
 ὥς οὐδὲ ἐν ἀδιαίρετῳ τῆς ὕλης κείρμενον. (§. χ υ.)
 Ἀλλ’ ἐν μετοχῇ ἐκτάσεως πᾶντως. (§. χ υ α.) Καὶ δὴ,
 καὶ

(1) Τέχνη Λογικοκεντρικῆ. Βιβλ. α. Κεφ. α. §. ε’.

καὶ αἱ καὶ πὺν ψυχῶν δυνάμεις, ἢτε γνωστικὴ, καὶ ἡ βαλντι-
κὴ, ἐν κινήσεσι σωματικαῖς τὸ ἐνεργεῖν ἔχουσιν· (δ. χξγ'.
χξδ'.) ὥσπερ ὅσα σωματικὰ πάντα. Ἀλλὰ γὰρ ἡ λο-
γικὴ ψυχὴ ἀμερὴς τε ἔσα εἰδείχθη (δ. ςθ'), καὶ πάντῃ
ἀμεγέθης. (δ. ςι'. ςια'. ςιδ'.) Καὶ εἰς τὰ σωμα-
τικῶν κινήσεων πᾶς κατ' αὐτῶν ἐνεργείας περαίνουσα.
(δ. χυθ'. ς'. ςα'. ςβ'. ςγ'. ςδ'. ςε'. ςς'.) Ἄρα
τῇ ὕλῃ κτ. Ο. Ε. Δ.

Πόρισμα.

δ. ςηθ'. **Ο**ὗτ' ἄρα κράσις ἡ λογικὴ ψυχὴ κατ' Ἐμπε-
δοκλῆω, ἡ ἐκ τῶν πεπαιγμένων στοιχείων, εἰς ἀρμονίας καὶ πὺν
Δικαίᾳρχον, εἰς συγγυμνασίαν αἰδήσεων καὶ πὺν ἰατρὸν
Ἀσκληπιάδην, εἰς ἄλλως δυνάμεις φύσεως σωματικῆς
καὶ ἐνύλων, ὅ τοις νεωτέροις ἔδοξεν Ἐπικυρείοις, εἰς εἰς τοιαύ-
τον, τῶν ὡς ἐν ὑποκειμένῳ πεφυκότων ἐνυφεσθῆναι τῶν σώ-
ματι.

Σχόλιον.

δ. ςλ'. **N**ευτικῶς τὸ ὄντι, καὶ σιωπόνως, καὶ κατὰ τῶν
τιθεμένων τῶν ψυχῶν ἀρμονίαν εἶναι, ἠγωνίσαστο ὁ Πλω-
τῖνος (1) ἀναρμονσίαν αὐτῶν καὶ αἰσθῶν αὐτικῶν ὑποδείξας.
„Τοιοῦτο γάρ τι εἶναι, φησὶν, ἡ ψυχὴ, οἷον καὶ ἡ φωνή
„χορδᾶς ἀρμονία. Ὡς δὲ ἐνταῦθα ἐντεταμένον τῶν χορ-
„δῶν ἐπιγίνεται οἷον πάθημα ἐπ' αὐταῖς, ὃ λέγεται
„ἀρμονία, πὺν αὐτὸν ἔσθον, καὶ τῷ ἡμετέρῳ σώματι, ἐν
„κράσει ἀνομοίων γινουμένων, τῶν ποίων κράσιν ζῶντες
„ἐργάζεσθαι, καὶ ψυχῶν ἔσαν τὸ ἐπὶ τῇ κράσει πάθη-
„μα. Τὸν αὐτὸν γὰρ ἔσθον καὶ Πλάτων τὸ πᾶν τῶν
τῆς

(1) Ἐν τῇ περὶ Ψυχ.

τῆς ἁρμονίας ἀπέδιδεν, (ἐκ τῆς Πυθαγορείων λαβὼν, πολυμυγῶν εἶναι καὶ δίχα φρονούντων ὥσιν πύττω.)
 „ συνάφεται εἶναι πρᾶγμα τὴν ἁρμονίαν. (1) τὴν δὲ ψυ-
 „ χὴν ἐκ τῆς κατὰ τὸ σῶμα ἐντεταμμένων ζυγεῖσθαι· ὡς
 „ μὴδὲν ἄλλως ἢ καὶ τὸ πᾶν φθόγγος μὴ εἶναι, δεφένειν,
 „ ταύτης τῆς τῆς Πυθαγορείων ἁρμονίας τὴν κατὰ Δικαίαρ-
 „ χον, ἢ Δείναρχον πρὸς Νεμεσίω, „ (2) ἐν τῷ σώματι
 „ θερμῶν, καὶ ὑγρῶν, καὶ ψυχρῶν, καὶ ξηρῶν ἐναρμόνιον κρᾶ-
 „ σιν, καὶ συμφωνίαν· ἥς καὶ ὁ ἐν τῷ Φαίδωνι Συμμίας
 „ προῖσάμηνος φέρεται, πὴν μὲν ψυχρὴν ἁρμονίαν εἰποιναί λε-
 „ γων, τὸ δὲ σῶμα λύρα. Παραπλησίαν τε εἶναι πὴν κα-
 „ τ' Ἐμπεδοκλῆν τῆς στοιχείων κρᾶσιν, τὴν αὐτὴν δόξαν ἔ-
 „ σαν οἰόματι πρὸς αὐτὸν ἀσέβησαν. Ἀλλὰ γάρ·

Α'. „ Ἡ μὲν ψυχὴ (φασὶν ὁ Πλάτωνος (3) πρότερον, ἢ
 „ ἡ ἁρμονία ὕστερον· τὸ δὲ εἴληπται ἐκ τῆς Πλάτωνος, καὶ
 „ τῆς τῆς ψυχῶν προϋπάρξεως ὑπόψεως· σαφῶς γὰρ ὁ Σω-
 „ κράτης τὸν Συμμίαν (4) ὡς εὔτι τῆς ὁμολογεμῶν αἰτί-
 „ σας, ὡς ἡ ψυχὴ εἴη πρὶν καὶ εἰς ἀνθρώπου εἶδος τε καὶ σῶ-
 „ μα ἀφικέσθαι, ἔδον ποιεῖται εἶναι τὴν ἁρμονίαν εἰσβάλλει.
 „ Ἀλλὰ πρότερον, φησὶ, καὶ ἡ λύρα, καὶ αἱ χορδαί,
 „ καὶ οἱ φθόγγοι, ἔτι ἀνάρμοστοι ὄντες γίνονται. Εἰ μὲν
 „ ἐν τινες ἐγγίνοντο τῆς Πυθαγορείων, οἱ ἁρμονία τὴν ψυχὴν
 „ ἀπεπλάσαντες, καὶ τὴν προϋπαρξίν αἶμα τῆς ψυχῶν οἱ αὐ-
 „ τοὶ συγχωρῶντες· ἔχοι αὐτίκα καὶ λόγον τὸ Σωκρατικὸν τῶ-
 „ το πρὸς γε πρὸς ποιητὰς. Πρὸς δὲ Δικαίαρχον ἐπέειπον, καὶ
 „ Ἐμπεδοκλῆν ἑδῶκα. Πῶς γὰρ αὐτὸ πρότερον εἶναι δοῖεν,
 „ οἱ τὸ μὴδὲ χωρεῖσθαι ὅλως ὑπολαμβάνοντες; Οὐ ποῖναι πρὸς
 „ τὰς ἀνέσιόν τε καὶ ἀχώρεισθαι τὴν ψυχὴν εἰσηγυμένους ὁ λό-
 „ γος ἔρρωται· ὥστερ ἂν εἰδὲ τοῖς τὴν προϋπαρξίν μὴ προ-
 „ σιμεμένοις ἐν χεῖρσι ᾔροιτο. Νεμεσίω δὲ καὶ Νεμεσίησιν αὐ-
 „ τὶς εἰκότως, ὅτι τὴν προϋπαρξίν τῆς ψυχῶν δογματίζων,
 „ τὸ

(1) Ἐν Φαίδωνι.

(2) Περὶ ἀνθρώπου Κεφ. β'. Περὶ Ψυχ.

(3) Περὶ Ψυχ.

(4) Ἐν Φαίδωνι.

„ τὸ τῷ ἀναμνήσεων ἀληθὲς ὅτι (1) φησὶ, κακτοῦτε π-
 „ θέντος, ψεύδος ἄρα τὸ τῷ ψυχῇ ἀρμονίαν εἶναι ὑ-
 „ ποκυλάπτει, φάσκει τὸ ψεύδος ἀποσιναῖζων, καὶ τὸ κα-
 „ κόν, ἢ λέγεται, πῶς κακῶ ἰάσασθαι ἐπιχειρῶν.

Β'. Προσίδησιν ὁ Πλωτῖνος (2) „ τὸ μὲν (ἢ ψυχὴ) ἀρ-
 „ χει καὶ ὁπισθεῖ τῷ σώματι, καὶ μάχεται πολλαχῇ· ἀρ-
 „ μονία δὲ ἐκ αὐτῆς εἶσα, ταῦτα ποιεῖ. Καὶ τὸ Πλατωνι-
 „ κόν (3), καὶ ὅς ἀληθὲς πεθόντος ἀσφαλέςατα συμπεραῖ-
 „ νον. „ Ἐδεῖ γὰρ μηδέποτε ἀρμονίαν εἶσαν ἐναντία ἄδειν
 „ οἷς ὁπτεῖνόντο, καὶ χαλῶτο, καὶ πάλλοιτο, καὶ ἄλλο ὅτιαν
 „ πάθος πάχοι ἐκείνα, ὅς ὢν τυγχάνει εἶσα, ἀλλ' ἐπε-
 „ σταί ἐκείνοις, καὶ ἔποιτ' αὐτῷ ἡγεμονόειν... τί ἂν νῦν, καὶ
 „ παῦν τὴν αὐτῶν φαίνεται ἐργαζομένη, ἡγεμονόεσσα ἐκεί-
 „ νων πάντων, ὅς ὢν φήσεται αὐτῷ εἶναι; καὶ. Ὡς ἐν
 „ τῷ αὐτῷ τοῖς Ἐπικυρείοις βροχῶ (ὅρα β. ψκζ. Ἀειδμ.
 Α.) καὶ ἔποιτ' ἀρχονται οἱ ἀρμονικώτατοι.

„ Γ. Τὸ μὲν εἶσα (4), ἢ δὲ ἀρμονία ἐκ εἶσα, φησὶν.
 Κεῖται δὲ καὶ ὡς Ἀριστοτέλει ἡ δεῖξις αὐτῆς. (5) Ἦπου
 δὲ ἔχει γὰρ ὥπως· τίμιν δὲ λόγῳ πὺς ἀρμονίαν εἰπόντας, ὅ-
 „ τι εἶσα ὅτιν αὐτῷ παρῆκε ἢ ψυχὴ ἀναπείσομεν, μὴ πα-
 „ ρὰ τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖσθαι ἐοικότες σοφίζεσθαι; Οἶμαι γὰρ
 „ δὴ, ὡς ἔδει ὑγιὲς ἀποδοῦναι ἔξομεν, εἰμὴ ὅτι τῷ ἀνωτέ-
 „ ρῳ πεθεῖσαν (β. ψκ ή.) ἀποδοῖξιν ἀναδράμομεν. Εἰ γὰρ
 „ μὴ εἶσα πάθος ἄρα, καὶ διὰ αἰσθητικὴν ὡς ἐν ὑπο-
 „ κειμένῳ τῇ ὕλῃ, εἶσαι, ὅπερ εἰδείχθη (Αὐτ.) εἶναι ἀδύ-
 „ νατον. Ἦ γὰρ εἰμὴ ἄλλως ἔχοντομεν (6) „ ὅτι ἢ ψυχὴ
 „ τῷ ὁπιδέχεσθαι τὰ ἐναντία ὡς μέρος, εἶσα ὅτι, καὶ
 „ ὑποκείμενον. Ἦ δὲ ἀρμονία ποιότης, καὶ ἐν ὑποκειμένῳ.
 „ Ἦ δὲ εἶσα ποιότητος ἕτερον. Καὶ ἢ ψυχὴ ἄρα ἀρμο-
 „ νίας ἕτερον.

Δ. „ Ἦ

(1) Περὶ Ἀνθρώπου Κεφ. β'. Περὶ Ψυχ.

(2) Περὶ Ψυχ. Αὐτ.

(3) Ἐν Φαίδρῳ.

(4) Πλωτίν. Αὐτ.

(5) Ἐν δ. Περὶ Ψυχ.

(6) Νεμεσίω. Περὶ Ἀνθρώπου Κεφ. β'. Περὶ Ψυχ.

„ Δ'. Ἡ κράσις τῆς σωμάτων ἐξ ὧν σωζέσμεθα, ἐν λό-
 „ γῳ ἔσα, ὑγίεια αὖ εἴη· (1) τί γὰρ ἄλλο ὑγίεια, ἢ
 „ κράσις τῆς στοιχείων συμφάνους ἔχουσα; τί δ' ἄλλο νόσος,
 „ ἢ δυσκράσία; εὐθύνονται καὶ Ἀριστοτέλης συναποφαίνεται,
 „ ἀρμόζει δὲ μᾶλλον φάσκων (2) κατ' ὑγίειας λέγειν ἀρ-
 „ μονίαν, ἢ ὅλως τῆς σωματικῶν ἀρετῆς (νόεμοι ἰχθύος,
 „ καὶ ἄλλας, καὶ τῆς ἀναπλαστικῶν.) ἢ τῆς ψυχῆς.

„ Ε'. Καὶ κατ' ἑκάστον, φησὶ, μέρος ἄλλως κραθεῖν,
 „ ἢ εἴη αὖ ψυχὴ ἑτέρα, ὥςτε πολλὰς εἶναι. (3) Καὶ τοῦτο δέ-
 „ τι καὶ Ἀριστοτέλης αὐτοῖς ὑπέθετο· (4) τί δ' αὖ φαῖεν; ἢ
 „ ὅτι καὶ ἐξ ἀρμονιῶν τῆς καὶ μέρος ἢ ὅλη; Καὶ ὅτι ἐκ δια-
 „ φερουσῶν δυνάμεων ἡ ψυχὴ; ἀλλὰ καὶ ἔτις ἐμπης, ἐπεὶ
 „ καὶ τῆς καὶ μέρος ἐκάστη, τὸν τῆς ὅλης λόγον ἢ παραιρεῖ-
 „ ται „ ἀρμονία γὰρ καὶ λέγεται, καὶ ὅτι. πολυμυγέων τις,
 „ καὶ δίχα φρονεόντων εὐνοίας. Οὐδὲ τῆς δυνάμεων ἐκάστη
 „ κατ' ἑαυτῇ, τῇ καὶ τῇ ψυχῇ ἐκπεσεῖται λόγῳ, εἰ τῷ
 „ ὄντι ἀρμονία τις ἢ ψυχὴ. Καὶ εὐδὲ ἔτις τῆς πολυψυχίας
 „ ἀποσησόμεθα.

„ Σ'. Ἀνάγκη φησὶ (5) ἀπὸ τῆς ψυχῆς ταύτης, ἀλλὰ
 „ ψυχῇ εἶναι τῇ ποιῶσαν τῇ ἀρμονίαν. Νοητέον δὲ
 „ ἔτις ἔτις τὸν λόγον, ὡς ὑπολαμβάνειν ψυχῇ, εἰς ψυχῆς
 „ ἄλλης ἀναγκαίαν εἶναι τῇ ἄλλῃ. Ἀλλ' ὅτι ἀρμονία ἐν
 „ λόγῳ τὸ εἶναι ἔχουσα, καὶ ἔργον. Οὕτω γάρ τοι, εἰ μὴδὲν
 „ ἄλλο, προσβιβάζει ἡμᾶς ἢ δεῖξις ὅτι τὸν δημιουργὸν καὶ
 „ τὸν τὰς ψυχῶν ἀρμολογῶν, ὡς τότε τῷ Ἀριστοτέλους ἐ-
 „ κεῖνο „ ὅτι ἡ φύσις ἀλογος ἔσα μὲν λόγῳ ἐργάζεται,
 „ εἰμὴ ὅτι τὸν κοσμητικὸν ἀναφέρει τὸ ἔργον, ἀλογώτατα
 „ εἴρηται.

„ Ζ'. Ὅλως δὲ καὶ ἔτις (6) ἐξ ἀψύχων ἐμψυχα ποιῶ-
 „ σιν. Οἷα καλεῖται διπλασίον, ὅτι αὖ ἐλέγετο ἀνωτέρω.
 „ (δ. ψκζ'.

(1) Πλωτίν. Αὐτ.

(2) Ἐν Α'. Περὶ Ψυχ.

(3) Πλωτίν. Αὐτ.

(4) Αἰετ. Αὐτ.

(5) Πλωτίνος Αὐτ.

(6) Αὐτ. Αὐτ.

(Δ. ψκζ'. Ἀειθμ. Ε'.) Οἷς δὴ σύμφωνον καὶ τὸ πρὸ Φιλοπόρου (1) „ ὅλως (λέγοντος) πρὸ αὐτῶ καὶ πω ποιήσασιν. „ Ἔσονται γὰρ τὰ ἀψυχα ψυχῶν αἰτία, τὰ ἀλογα λό- „ γα, τὰ ἀναιδήτητα αἰδήσεως, ὅπερ ἀποπον, τὰ χεῖρονα „ τῶν κρείττων λέγειν αἰτία εἶναι.

„ Η'. Καὶ ὁ ἄπεικτων καὶ σωτυχίαν τὰ τεταγμένα. (2) Πλὴν ὅσον εἴπερ ἔκτινος Νδ, καὶ τὸ ε'. τῶν ἀνωτέρω, καὶ καὶ σωτυχίαν.

Θ'. Προδετέον τὸ πρὸ Δαιμονία Πλάτωνος* λαβὼν γὰρ ἐκείνος (3) τὴν μὲν ἀρετὴν, ψυχῆς εἶναι, οἶονεὶ κατ' ἀρμονίαν συνεταγμένης ἐνέργειαν, τὴν δὲ κακίαν τιναντίον κατ' ἀἀρμονσίαν ἀπαικτέσης. Ἐντεῦθεν ὁπφέρει, καὶ ψυχὴν ψυχῆς μᾶλλον εἶναι ψυχὴν, εἴπερ καὶ ἀρμονίας ἀρμονίαν* ὅπερ ἀποπον. Ἀρμονίαν δὲ ἀρμονίας μᾶλλον καὶ ἦττον εἶ- „ ναι νοήσεις, τὴν χαλαῖσθαι, καὶ ὁπτείνεσθαι, καὶ τῶν λόγων „ δὲ τῆς ἀρμονίας. (4) Ἀδιώατον γὰρ ὅτι λόγον τὸ μάλ- „ λον καὶ ἦττον ἔχειν. Ἀλλ' ἐν τῇ ἀρμογῇ* εἰὼν γὰρ κε- „ κραμμένος ὁξὺς φθόγγος, καὶ βαρὺς, εἴπειτα ἀνεδαῖσι, „ τὸν λόγον μὲν τὸν αὐτὸν σώζουσιν ἐν τοῖς μεγέθεσι τῶν „ φθόγγων, φθόγγων δὲ λαμβανέει ἡ ἀρμονία καὶ τὴν „ ἀρμονίαν, μᾶλλον καὶ ἦττον ὁπτείνομεν* ψυχὴ δὲ ψυ- „ χῆς ἐκ ἑστὶ μᾶλλον, καὶ ἦττον, ἐκ ἀρα ἀρμονία ὅτιν ἡ „ ψυχὴ. Πρὸς δὲ τοῖς εἰρημύοις ἐκ τῆς Πλατωνικῆς λόγου, „ καὶ ταῦτα κατὰ τῆς ἀρμονίας συμπερανθήσεται, τὸ ἦτοι τὰς „ κακίας κραταιμύας ψυχὰς, μηδὲ ψυχὰς εἶναι, ὡς καὶ ἀρ- „ μονίας, εἴτε καὶ ὁπσίσης ἀγαθὰς ἀπάσας, ὡς ἀρα καὶ ἀρ- „ μονίας, τὰ τῶν πρώτων πολλῶν ἀποπώτερα.

Ι'. Τὸ πρὸ Ἀεισοπέλας (5) τὸ κινεῖν ἐκ ἑστὶν ἀρμονίας, „ ψυχὴ δὲ τοῦτο ὁπτονέμευσιν πάντες, μάλιστα ὡς εἰπεῖν. „ (ὅρα τὸν Φιλόπορον εἰς ταῦτα.)

ΙΑ'. Προ-

(1) Ἐν Ὑπομν. εἰς τὸ Περὶ Ψυχῆς.

(2) Πλωτῖνος Αὐτ.

(3) Ἐν Φαίδων.

(4) Νεμέσ. Περὶ Ἀνθρώπου Κιφ. β'. Περὶ Ψυχ.

(5) Ἐν Α'. Περὶ Ψυχ.

ΙΑ'. Προσκείδω δὲ καὶ τὰ καὶ τῷ κράσιν ἡγεμενίαν τῷ
 ψυχῷ, ὡς Νεμεσίω (1) ἐφείξῃς, συντομῶς. „ Πᾶν σῶ-
 „ μα ἐμφυχόν τε, καὶ ἀψυχόν ἐν τῷ πεσάρων στοιχείων
 „ κέκερται. Καὶ εἴπερ ἄρα ἡ κράσις ὅστιν ἡ ψυχὴ, πᾶν
 „ σῶμα ψυχῷ ἔχει. Οὐδὲν γὰρ τὸ λέγειν, ὡς καὶ ἀ-
 „ πλῶς, ἡ δὲ τοιαύτη κράσις τῷ ψυχῷ ποιεῖ, ὡς γὰρ ὁ
 „ Γαλιναὸς ἐν τοῖς ἀπλοῖς ἔδειξεν, ἅπασαι αἱ κράσεις καὶ
 „ τὸ μᾶλλον, καὶ ἥττον καὶ τοῖς ἀψύχοις εἰσὶν.

„ IB'. Τῶν κράσεων ἐναλλατομενίαν καὶ τὰς ἡλικίας, καὶ
 „ τὰς ὥρας, καὶ τὰς διαίτας, ἡ ψυχὴ ἐναλλάσσεται. Εἰ
 „ δ' ἐναλλάσσεται καὶ τῷ αὐτῷ ἔχοντι ψυχῷ, ἀλλὰ καὶ
 „ τῷ κράσιν ποτὲ μὲν λέοντος, ποτὲ δὲ προβάτου, ποτὲ
 „ δὲ ἄλλου τινός.

„ II'. Ἡ κράσις (2) ἐκ ἐναντιῶται ταῖς ἐπιθυμίαις τῶ
 „ σώματος, ἀλλὰ καὶ συνεργεῖ. Αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ κίνησις.
 „ Ἡ ψυχὴ ἐναντιῶται. (ὅρα δ. χ π β'. χ π γ'. χ π δ'.
 „ χ π ε'. καὶ δ. ψ η ζ'. Δειθμ. Α'. Καὶ δ. ψ λ'. Δειθμ. Β'.)

„ ID'. Ἡ κράσις (3) ἀπὸ δὴ ποιότητος γίνεται, καὶ ὁπορί-
 „ νεται χωρὶς τῆς τῶ ἐποκειμένης φθορᾶς. Καὶ ἡ ψυχὴ
 „ ἄρα χωριζήσεται χωρὶς τῆς ἐποκειμένης φθορᾶς. Οὐ
 „ γὰρ δῆπερ τὸ ἔτερον τῷ ἀντικειμένῳ, φυσικῶς προσεῖναι
 „ φήσασσι τῷ ζῳῷ, ὡς ἐπὶ τῷ πυρὸς τὸ θερμόν· ἀμετάθε-
 „ τόν γὰρ πᾶσι φαίνεται δὲ μετατετεμενίᾳ ἡ κράσις· μᾶλλον
 „ δὲ, αὐτοὶ εἰσὶν, οἱ δὲ τῆς ἰατρικῆς τέχνης τὰς κράσεις
 „ μεταβάλλοντες. Ταῦτα δὲ προσίθισι, πρὸς Ἱπποκράτην,
 „ καὶ Γαλιναὸν, καὶ τὰς ἄλλας ἐκ τῆς ἰατρικῆς, ὅσοι ποτὲ κρά-
 „ σιν τινα τῷ τῆς ψυχῆς φύσιν εἶναι ἐτόπασαν.

„ IE'. Παντὸς σώματος (4) αἱ ποιότητες αἰσθηταί. Ἡ δὲ
 „ ψυχὴ ἐκ αἰσθητῆ, ἀλλὰ νοητῆ.

„ Is'. Ἡ τῶ αἵματος, (5) καὶ πνεύματος καὶ ὁμοειδέσεως
 „ σαρκῶν, καὶ νῆρων, καὶ πῶν ἄλλων δυνάστεα ἰχὺς ἐστὶ.
 „ Καὶ ἡ τῶν θερμῶν δὲ, καὶ ψυχρῶν, καὶ ξηρῶν, καὶ ὑγρῶν

„ δ-

(1) Περὶ Ἀνθρώπου Κεφ. Β'. Περὶ Ψυχ.

(2) Αὐτ. Αὐτ. (3) Αὐτ. (4) Αὐτ. (5) Αὐτ.

„δύκρασία, ὑγεία ἐστίν. Ἡ δὲ συμμετεῖρα τῶν μελῶν,
 „μὲν τῆς ἀρχοῖας τὸ κάλλος ποιεῖ τὸ σώματος. Εἰ τοί-
 „κου ἡ ἀρμονία τῆς ὑγείας, καὶ τῆς ἰχύος, καὶ τῆς κάλλος,
 „ψυχὴ ἐστίν, ἀνάγκη ὡς τὸν ἀνθρώπον ζῶντα, μὴτε νο-
 „σεῖν, μὴτε ἀδυνεῖν, μὴτε ἀμορφοῦν εἶναι. Συμβαίνει οὖν
 „πολλὰς, ἐ μίαν μόνω, ἀλλ' ὅμως τὰς βεῖς ταύτας δι-
 „κρασίας ἀπολλύσθαι, καὶ ζῆν τὸν ἀνθρώπον. Συμβαίνει
 „ἢ τὸν αἰτὸν ὅμως, καὶ ἀμορφοῦν εἶναι, καὶ ἀδυνεῖν, καὶ νο-
 „σεῖν. Οὐκ ἄρα ἡ δύκρασία τὸ σώματος ἐστίν ἡ ψυχὴ.
 „Πῶς ἐν φυσικαῖς τινες κακίαι, καὶ ἀρεταὶ τοῖς ἀνθρώποις
 „ἔπονται; τὸ ἐκ τῆς τῶ σώματος ἀληθῶς κράσεως γί-
 „νεται. Ὡς ἢ φυσικῶς οἱ ὑγιεῖνοι καὶ νοσῶντες εἰσὶν ἐκ
 „τῆς κράσεως, ἔπω τινὲς φυσικῶς πικρόχολοι ὄντες, ὅρ-
 „γίλοι εἰσὶν, ἄλλοι δειλοὶ, ἄλλοι καταφερεῖς. Ἀλλ' οἷοι
 „κρατῶσι, καὶ περὶ γίνονται· ὅλον δὲ ὅτι τῆς κράσεως
 „κρατῶσιν. Ἄλλο δὲ ἐστὶ τὸ κρατῆν, καὶ ἄλλο τὸ κρατῆ-
 „νον, ἄλλο ἄρα κράσις, καὶ ἄλλο ψυχὴ.

Θεώρημα ΙΗ'.

§. 1. α. „**Ε**ντελέχεια τὸ καθ' ἡμᾶς ὀργανικὸν σώμα-
 „τος τὴν λογικὴν ψυχὴν λέγεσθαι δάσομεν.
 „Εντελέχεια γὰρ τὸ εἶδος λέγεσθαι δάσομεν, ὅπερ ἀλ-
 „λήλων πᾶ ὁμογενῇ ἀφάρει. (1) Καὶ ἥτις ἐστὶ τῷ ἔχοντι
 „πρώτη πρὸς τὴν δευτέραν ἐνέργεια. (§. ρλ γ'.) Ἀλλὰ μὴν
 „ἐκ τῆς λογικῆς ψυχῆς, τῷ ἀλόγων ζώων ἀφαιρένεται ἀν-
 „θρώπος, καθ' ὡς καὶ τῶν πολλῶν καὶ καλῶν ἐκείνων ὁμοι-
 „ρει δυναμέων, (§. χξ η'. κτ. Δι' ὅλα τὰ Α'. Κεφ.) αἷς
 „γνωστικῶς τε, καὶ ζωτικῶς ἐνεργεῖ. Ἄρα κτ.

Σχό-

(1) Φιλόσ. ἐν Β'. Περὶ Ψυχ. καὶ οἱ πάντες.

Σχόλιον.

§. ↓ λ β'. **Α**πε δὴ καινοπορεπῆ τινα τῶ ὄντι, καὶ παρ' ἐ-
 δού πᾶν πορ' Ἀριστοτέλους ἐν χρήσει ἡγορηθῆναι τὴν φωνὴν
 τῆς ἐνπλεχείας, οἱ μὲν ὡς ἀσαφεστέραν κακίζουσιν, οἱ δὲ
 καὶ ὡς ἀπορὸν ὀγκωμωδῶσιν* ἐνδελέχειαν, εἰσὶν οἱ (1) με-
 τωρύμασιν ἐπὶ τὸ δι' ὡς τε καὶ ἀδελφειπτον καὶ τὴν αἰκι-
 νησίαν τῆς ψυχῆς ἀπιδόντες. Οἱ δὲ (2) ἀφωροποίητον τὴν
 φωνὴν διεπύρηνσαν εἰς ἡμᾶς ἀφωροπύρηντες. Φέρεται δὲ καὶ
 Ἑρμόλαόν τινα, τῷ πικρῷ βάρβαρον, ἅπως ὑπεσφαδῶσαι
 πορὸς τὴν τῶ λέξειδιε σώσειν, ὡς ἀπεργνακότα τῶς πᾶν
 ἀνθρώπων, ὑπὸ κακοδαίμονος (πορέποντι ἑαυτῶς δηλονότι
 τῶ Καθηγεμόνι χρησάμενος) αἰτῆσαι τὴν ἀφωρόησιν. Καὶ
 perfectihabiam μνησθέντα διερμηνεύσαι. (3) Καὶ δ' Ἀγγλος
 δὲ Βαρνέτιος (4) τὴν Enietechlian vocem barbaram, et am-
 biguam, et immortalitatis dubiæ προσείπεν, φωνὴν βάρ-
 βαρον, καὶ ἀμφιβαλλομένην, καὶ τὸ τῆς Ἀθανασίας καθιστῶ-
 σαν ἀμφισβητήσιμον. Ἔοικε δὲ μὴδὲ τῶ Πλωτίνῳ πᾶν τι
 ἀγκυρεῖσθαι τὸν ὅρον, „Εἰ δὲ τῶ ὀνόματι τέτω χῆσθαι (5)
 „ χεῖροντι. Ὁ γὰρ τῶ Σκαλίγερος, εἰ καὶ μὴ Ἑλλῶν, ἀλ-
 λ' ἐλλωπιδόντι ἔφρασε πάντως, ἀφωρῶ τὴν ἐν, καὶ τὸ τέλος,
 καὶ τὸ ἔχειν ἐτυμολογησας τὴν λέξιν (6), ὅν τὸ μὲν φη-
 σί, τὸ ἐν σώματι ὡς μέρος ἀνθρώπου τὴν ψυχὴν εἶναι
 διλοῖ, τῶ δ' ὅτι τοῖς Πλατωνικοῖς ἡ ἐμφυχία οἶμαι ἐδήλω*
 (7) τὸ δ' ὅτι τελειωτικὴ τῶ σώματος γίνεται, τὸ δ' ὅτι ἐ-
 π' αὐτῆς τῶ σώματι καὶ τὸ διδάσκει, μαθὼν ἴσως ἀφωρῶ
 Φι-

(1) Κικέρων Τισσαχ. Ζητημ. Βιβλ. α'. Κεφ. 1.

(2) Οἱ Ὑπερμετρη. καὶ οἱ Σχολασ.

(3) Ὅρα ἐν Διαλέξει Φυσικῆς Κετικῆς πορὸς τῆς Φυσικ. Μεταμετρεῖται
 καὶ Κεφ. β'. §. 29.

(4) Λύπιδι.

(5) Ἐν τῶ περὶ Ἀθανασ. Ψυχῆς παρ' Εὐσεβ.

(6) Ἐν Γυμνάσμασι Τριμ. γ'.

(7) Παρὰ Πορφύριον, καὶ ἄλλους.

Φιλοπόνος (1) ὅτι παρὰ τὸ ἐν, καὶ τὸ τέλειον, καὶ τὸ συνέ-
 χεν. „ Καὶ γὰρ εὐάσεως ἔστι τῇ ὕλῃ τὸ εἶδος αἴτιον, καὶ
 „ τελειώσεως* ἐπεὶ καὶ τελειότης ἔστι τῇ ὑποκειμένῳ, καὶ συ-
 „ νέχει αὐτό· ἢ ἄλλως, τὸ ἐν τῇ τέλει εἶναι· ἐν ᾧ ὅδ’
 „ κασον ἔχει τὸ εἶναι, ἐν πέτῳ καὶ τῷ οἰκίῳ τελειόπται.
 Καὶ ἡ μὲν δυνάμις τῆς φωνῆς αὐτῇ. Οὐδεὶς δ’ αὖ ὀπμιέ-
 μαιτο δικαίως Ἀριστοτέλει τὸ καινοπορεπὲς τῆς οὐνόματος, εἰ
 μὴ φθάσας ἀποδείξειε μὴ συναδόν τοῖς παράγμασιν. Εφεί-
 ται ὅδ’ ἤπειτα τοῖς σοφοῖς ὀνομαζέταις εἶναι, ὡς Πλάτων
 ἐν Κρατύλῳ φησὶν. Εἶναι δὲ καὶ πάντῃ προσφῶς ἔχον ἑμοὶ
 δοκεῖ, τὸ τῆς ἐντελεχείας ὄνομα, διὰ τε τὰ εἰρημνῶτα, καὶ ὅτι
 διασῶν τῷ τελειοπύκνῳ ἔσῳν, τῷ μὲν παρῶν, οἷαι αἱ κα-
 θ’ ἔξιν, τῷ δὲ δολέρον, οἷαι αἱ κατ’ ἐνέργειαν, καὶ τῷ μὲν
 αὐτῆς χωρεῖσῳ, τῷ δὲ ἀχωρεῖσῳ, ὡς πᾶσι τοῖς ὑπομνη-
 ματισαῖς ἔστιν ἰδεῖν, ἅπῃ εἶδος ψυχῆς, καὶ δυνάμιν πᾶ-
 σῳ, ἅπῃ ὕψ’ ἐν καὶ τῷ αὐτῷ συμβεβηκέναι ὁ Σαγχεῖτης
 ἔχον ὀνόματι. Κἂν γὰρ ἡ καὶ τῷ ψυχῆς δυνάμιν, ἀφ’ ἐ-
 μαρτα ποτὲ εἴη ὡς ἐν ὕπνοις ἢ αἰδῆσις, καὶ ἡ πᾶν αὐτῷ
 Ἀριστοτέλει κατὰ τινας δοκεῖ, καὶ ὁ νῆς, καὶ τὸ Β. δυνάμιν,
 ἢ φασὶ, καὶ ὁ Α’. ὅστις ἐν ἐνέργειᾳ. Κἂν ἐν διωκεῖ τε καὶ ἀ-
 παύσῃ κἂν ἐν ἐνέργειᾳ (ὁ περὶ τῆς Νῆ πολλοὶ ὑπελκνῶ-
 ρες εἰσὶ τῷ ὕπερον) ὡς αἱ ζωτικαὶ δυνάμεις ἐπὶ τῷ αἰ-
 σθητικῶν, καὶ ἐπὶ τῷ φυτῷ ἰδίᾳ αἱ φυτικαί, ὁ καὶ τοῖς Β.
 ἐν ἐνέργειᾳ, τὸ γεμῶν παρῶν ἐξ ἀνάγκης ποδῶν ἐπὶ
 σιν, ἐξέσαι πάντως παρῶν ὑποκαλεῖν ἐντελέχειαν τῷ
 ψυχῆς* τοῖς μὲν ὅτι εἰ Β., τοῖς δὲ, ὅτι διὰ τῷ Α’. ἢ
 Β’. Ἀλλῶς τε ἐπεὶ τὸ Α’. καὶ Β’. ἐπὶ τῇ εἶδος τῇ ἐσιώδους
 λέγειν καὶ εὐλογον τῷ ἐξ Ἀφροδισιάδος δοκεῖ, προσήκει δὲ
 καὶ ταῖς δυνάμεισι, καὶ ταῖς ἐνέργειαις προχρησάσθαι εἰς ἐκ-
 θεσιν τῆς ψυχῆς, παρὲς τὸ πεφυκὸς σημαίνειν θάπερον,
 μετέλαβον τῷ ἐντελέχειαν τῷ δυναμῆς ἐκάτερον. Εἴτα
 καὶ τὸ συμβεβηκὸς (καθάπερ ὁ Φιλόπονος φησὶν) εἶδος
 αὐτῷ κληθεῖν· οἷον προγάσθαι τὸν Σωκράτην τὸ εἶδος ἡμέ-
 ραι

(1) Ἐν Ὑπομνήμ. ὡς τὸ Περὶ Ψυχ.

θαι ἀκρόμην. Τὸ δὲ συμβεβηκὸς τελειότης ἐκ ἔστιν (ἐσιώ-
δης δηλ.) ἡ δὲ ψυχὴ τελειότης, ἔδει ἄρα διὰ τῆς ἐντελε-
χείας, τὴν τελειωτικὴν κατ' ἐσίαν ἔσαν τῇ ἐμφύτῳ ψυ-
χῇ γνωριθῆναι. Καὶ ἐπὶ τέτοις δέ, (ὃ καὶ μάλιστα ση-
μειῶδες.) ἡ ἐντελέχεια, καὶ ἐπὶ τῷ ἀχωρίστῳ τῷ σώματι,
καὶ ἐπὶ τῷ χωρίστῳ ἐπίσης λέγεται εἶδος. ἡ ἔστι ὅδ' τελειό-
της (1) καὶ ὁ Κυβερνήτης τῶν πλοίων, καὶ τὸ τῆς σαρκὸς εἶ-
δος, τῷ τῆς σαρκὸς σώματι. Ἐπεὶ δὲ τὴν ψυχὴν, οἱ
μὴ ὡς ἔπος, οἱ δ' ὡς ἐκείνως ἔχειν ὑπελήφασιν, αὐτῷ
δὲ καὶ τῇ ψυχῇ, πᾶς μὴ μὴ ἀχωρίστως εἶναι τῷ σώματι
εἶδοι, πᾶς δὲ ἐδὼν κωλύειν χωρίζεσθαι (2), οὐδὲν τοι ὁ-
νόματι πιεῖται πᾶν προσσηκόντως ἐχρήσατο, οἷον ἀν' ἀδια-
φορᾶν εἴη τῇ δυνάμει πρὸς τὴν ἐπ' αὐτῇ ἐκδήλωσιν. Οὐ-
χὶ τὸ ἀπορον τῷ πράγματι τῇ ἀσαφεί τῷ λόγῳ περι-
σέλλων ἐνταῦθα, ἐδ' ἐξισάμηνος τὸν ἔλεγχον, καὶ ὥστερ
αἱ σηπῖαι τὸ δυσήρατον, ὡς ἐφισέτις, ἐκ τῷ σκοτεινῷ
ποριζόμενος, πρᾶγμα δὲ πολύτροπον, οἷαν τὴν ψυχὴν,
πλατυτέρῳ περιεμπέχων ὀνόματι. Διὸ ἐδὲ ὦν Πλωτίνος
καὶ τῆς ἐντελεχείας (3) πρὸς Ἀριστοτέλιν ἐπιφέρει τοιαῦ-
τον δόξαν ἐδὼν, οἷον μὴ εὐχερῇ τὴν ἐπίλυσιν ἐπιδέ-
χεσθαι, ἐδὲ τῷ Πορφύρῳ ἀκρόν (4) ὡς αἰχρὸς,
λέγοντος, ὁ ἐντελέχεια τὴν ψυχὴν τιθεὶς λόγος (καὶ
τοι ἐ' δυσμνήτως μὰ δία πρὸς αἰχμῶν ἔχων αὐτὸς) ἐδὲ
βραχὺ γὰρ αἰχμῶν ὑπαιδαῖνομαι.

Θεώρημα ΙΘ'.

δ. ψλγ. „**Ε**ντελέχεια τῷ φυσικῷ ὀργανικῷ σώματι,
τὴν λογικὴν ψυχὴν ἀχωρίστον εἶναι δι' αὐτῆς αὐτῆς
πορ.

Ἡ

(1) Φιλόποιν. Ὑπομν. Εἰς Β'. Πιεὶ Ψυχ.

(2) Ἀριστ. ἐν Λ. Μεταφυσ.

(3) Ἐν πρ' Πιεὶ Ἀθανασ. Ψυχ.

(4) Πορφύρ. πρὸς Βόνδον.

Ἡ γὰρ ἀχώριστος ἐντελέχεια ἐνυφένηκεν ὡς ἐν ὑποκει-
 μένῳ τῷ σώματι, καὶ ἑαυτῇ ὑποσῶναι μὴ ἔχουσα. (ξ
 ὑποθ.) Ἀδυνατὶν δὲ τῇ εὐλόῳ εἶσα, τῇ ψυχῇ ἕως
 ἐνυφένηκεναι. (δ. ψ. κ. η.) Ἄρα κτ.

Πορίσματα.

δ. ψ. λ. δ'. **Π**ρῶτον γιγαρεῖν ἡ λογικὴ ψυχὴ, καὶ ἑαυτῇ
 εἶσαι ὑφίσταμένη, καὶ ἀναλυθεῖσα τῷ σώματι. (δ. σ. υ. β.)
 δ. ψ. λ. ε'. Β'. Κέντευσεν, καὶ (δ. ψ. γ. σ'. ψ. γ. ζ'.) καὶ
 δ. σ. κ. ζ'. καὶ ρ. π. ε'.) εἶσα πρῶτως καὶ κυριώτατα.

Σχόλιον.

δ. ψ. λ. ε'. **Ο**τι μὲν ἐν αὐτῇ ἀδυνατῶς ἔχει, τὸ καὶ αὐτὸ
 ὑφίστασθαι δυνάμειον, καὶ χωρεῖν εἶδος, συναφθὲν τῇ ὕλῃ,
 καὶ τῇ πρὸς αὐτὴν χεῖσιν ἀναδεχάμενον, εἰδικὸν συνθετῶς
 ᾗ εἶσαι φύσεως, ἐν ἄλλοις πε (δ. ρ. μ. η'. ρ. μ. θ'.) δέδει-
 κται. Ὡς δὲ ἡ λογικὴ ψυχὴ τοιαύτη εἶσιν, ἐκείνι οἶμαι
 ἀμφότερον. Ἐπεὶ καὶ ἐν ὕλῃ ἀνεφαίνῃ τὸ εἶναι μὴ ἔχουσα
 ἀχώριστος (δ. ψ. κ. η'. ψ. κ. θ'. ψ. λ'.) καὶ ἐντελέχεια ἀνε-
 δείχθη τὸ φυσικὸν ὁργανικὸν σῶμα κινεῖσα, καὶ πλεῖστα
 (δ. ψ. λ. α'. ψ. λ. β'.) ἔκεν ἀχώριστος εἶσα αὐτῇ (δ. ψ. λ. γ'.)
 καὶ ἑαυτῇ δὲ μάλα ὑφίστασθαι πεφυκεῖα (δ. ψ. λ. δ'.) καὶ
 εἶσα κυριώτατα, καὶ πρῶτως τυγχάνουσα. (δ. ψ. λ. ε'.) ῥά-
 διον δὲ συνιδεῖν εἶσαι, ὅπως καὶ τὰ τῷ εἶδος ἐν ἀνθρώπινῳ
 τελεῖσα σώματι, ἐμὲν πᾶσι τῷ καὶ τὰ ἀχώριστα τῷ εἶ-
 δῶν, ἔτω τῇ ὕλῃ ὑπερβύχιος γίνεται, ὡς καὶ τῆς αὐτῆς
 δίας ἀμοιρεῖν ὑποστάσεως, διασκεψαμένης τῇ τῆς λογικῆς
 ψυχῆς πρὸς τὰ λοιπὰ εἶδη διαφορᾷ. Τὰ μὲν γὰρ, εἰ καὶ
 ἐσιώδη καλεῖται, ὡς ἄρα συστατικὰ τῆς τῆς συνθετῆς εἰσίας
 γινόμενα, ἀλλ' ἔτι καὶ εἶσαι ἀνθύπαρκτοι εἰσὶν, (δ. ρ. μ. δ'.),
 καὶ αὐτόχρημα ὄντα, ἔσονται δὲ τινες, καὶ διαδέσσεις, καὶ ἀν-
 τάρχεις τῇ ὕλῃ χαρακτηρίζουσαι, καὶ διορίζουσαι. (δ. χ. α'.
 χ. β'.) Ἡ δὲ ὄντι εἶσι, καὶ εἶσα ἀνθύπαρκτος (δ. ψ. λ. δ'.
 Metaf. Tom. III. G ψ. λ. ε'.)

ψλζ.) Καὶ τὰ μὲν τῶ κατ' αὐτὰ ἐσιώδει λόγῳ τὴν ὕ-
 λην εἰδοποιεῖ, καὶ αὐτὴν ἔσαν ἀνείδων· ἡ δὲ σωματι-
 κῶς ἦδη μεμορφωμένη, ἔ τῇ ἐσίᾳ τῇ ἐαυτῆς, ταῖς δ' ἐ-
 νεργείαις, ὅπῃ νομῆν τελειοί, ζῶσα τε αὐτῶν, καὶ αἰδή-
 σεως, καὶ τῆ δεκτικῆς, ἐπακτῶ ἀποφαίρεσα. Ἀεῖσα τὸν
 λόγον τῆς διαφορᾶς ὁ Φιλόπονος ἡμῖν ἐποτίθησεν. Ἡ
 „ γὰρ εὐτελέχεια, φησὶ, λέγεται, καὶ ὅπῃ τῶ εἶδός τε ἀ-
 „ χωρεῖται τῶ σώματος, καὶ ὅπῃ τῶ χωρεῖται. Ἐστὶ γὰρ τε-
 „ λειότης, καὶ ὁ Κυβερνήτης τῶ πλοῖος, καὶ τὸ τῆς σαρκὸς
 „ εἶδος, τῆς σαρκὸς σώματος. Ἀλλ' ὁ μὲν χωρεῖς ὢν
 „ τῶ πλοῖος, μόνῳ τῶν ἐαυτοῦ ἐνέργειαν, πελειωτικῶν ἐ-
 „ χει τῶ πλοῖος· τὸ δὲ τῆς σαρκὸς εἶδος, καὶ καθόλου τῶ
 „ εὐλα εἶδη αὐτῇ τῇ ἐσίᾳ ἐαυτοῦ (τῶ ἐσιώδει δηλ. λό-
 „ γῳ) πελειωτικῶν ἐστὶ τῶ ἐποκειμένων. Οὕτως ἐν καὶ ὅπῃ
 „ τῶ ψυχῶν, ἡ μὲν ἀλογος ψυχὴ, καὶ ἡ φυτική ἀχωρεῖ-
 „ σον ἔχουσα τῶν ἐσίαν τῶ ἐποκειμένων, καὶ μηδὲ ἐνεργῆ-
 „ σαι χωρεῖ τῶ ἐποκειμένων δυναμένη, αὐτῶν τῶν ἐσίαν
 „ ἔχει πελειωτικῶν αὐτῶν· ἡ μὲν τοι λογικὴ ψυχὴ, ἔ τῇ
 „ ἐσίᾳ, ἀλλὰ τῇ ἐνέργειᾳ μόνῃ τελειοί τὸ ζῶον· τῇ βα-
 „ λήσῃ γὰρ ἐαυτῆς κινεῖ αὐτὸ τοιῶςδε, ἢ τοιῶςδε, ὡς ἀρ-
 „ γάνῃ τῇ ἀλόγῳ ψυχῇ χρωμένη.

Θεώρημα Κ'.

Σ. ψλζ'. „ **Τ**ῶν τὰ Ἀριστοτέλους ἀκρίβειαν, αὐ τοῖς ἰ-
 „ δίοις αὐτῶ ἐπομνήμασι, πρόθεσιν ποιημένων, οἱ τῶν
 „ ὡς εὐτελέχεια ἀχωρεῖσιν τῶν λογικῶν ψυχῶν ὑπερλη-
 „ φότες διερωτῶντες, ἢ ὅτι πορρωτάτω τῆς διανοίας τῆς
 „ ἀνδρὸς βάλῃσιν, ἢ ὅπῃδε διαβάλλουσιν· ὡς τὸ μὲν
 „ ἀληθείας, τὸ δὲ κακοθείας ὁπίστημον τῆς ἐχάτης.

Δείκνυται δὴ ὅτι αὐτῶ αὐτῶ τῶ ρημάτων ὡς.

Α'. Ἐν τῶ Α τῆς Μεταφυσικῆς, τὰ εὐλα τῶν εἰδῶν ἀ-
 „ χωρεῖται τῆς ὕλης εἶναι ἀποφανόμενος, τὴν λογικῶν ψυχῶν
 „ σαφῶς τῶν ἄλλων ὑπεξαίρει. Φησὶ γὰρ „ τὰ δ' ὡς ὁ λόγος,
 „ (ἦτοι τὰ εἰδικά.) ἅμα· ὅτε γὰρ ὑγιάνει ὁ ἄνθρω-
 „ πος, τότε καὶ ἡ ὑγίεια ἐστὶ. Καὶ τὸ ἅμα τῆς χαλκῆς
 „ σφαί-



ἡ σφαῖρα αἵμα, ἢ ἡ χαλκὴ σφαῖρα. Εἰ δὲ καὶ ὑπερόν τι
 ὑπομένει σκεπτόν· ἐπ' αὐτῶν γὰρ ἔδον καλύει, οἷον εἰ
 ἡ ψυχὴ πρῶτον, μὴ πᾶσα, ἀλλ' ὁ νῆς. Διὰ δὲ τὸ τῷ
 τῷ ἐν ἀνθρώπῳ λογικῷ σημαίνειν αἰεὶ φιλεῖ, ὡς οἱ ἐ-
 ξηγηταὶ κοινῇ ἐξείληφασιν· Ἄλλως δέ, καὶ τίνα νῦν ἄλλον
 ἐντυθεῖα νοεῖν παρέχοιτο, ἢ τὸν ἐν ἡμῖν, ὃν ψυχῆς τι εἶ-
 δος καὶ αὐτὸν βέλεται εἶναι, ἢ ψυχὴν, λέγων, μὴ πᾶσα,
 ἀλλ' ὁ νῆς· καὶ πρὸς τὸ, εἰ ὑπερόν ὑπομένει, ὡς ὑπὸ ζῆ-
 ῆματι πίπτει, σκεπτόν εἶναι ἡξίωσεν.

Β'. Ἐν Α'. πρὸς ψυχῆς, ὁ δὲ νῆς εἴκειν ἐγγίνεσθαι,
 φησὶν, εὐαίαις ἔσα, καὶ ἐφείρεσθαι· ὁ δὲ χαλεπὸν ὁ
 Σιμπλίκιος, ἔπος ἡρμυδύσει· Τῷ δὲ ἀνθρώπῳ τῷ ψυ-
 χῷ, καὶ νῦν καλεῖ, ἐγγίνεσθαι φησὶ τῷ σώματι, ἀλ-
 λά ποτέ, καὶ ὡς χωρεῖσθαι· ὅπερ ἀλλὰ φησὶν ἐπει-
 σίσαν. Καὶ εὐαίαν τινὰ εἶναι ὑποφαίνεται, ἔχ' ὅτι μὴ
 αἱ ἄλλαι ψυχαὶ εὐαίαι (ἢ πρὸς λόγῳ εὐαίαις)· πᾶσα
 γὰρ ζοὴ εὐαία, ἀλλ' ὡς αὐτὸν ὑπάρχουσαν, καὶ κατ' αὐ-
 τῷ ὑφείσταν· Τὸ δὲ τίς ἀρδύκεται, ἵνα τῷ πρὸς
 πᾶς αἰεὶ μελέσας, ἐν αὐταῖς ὑφίσιν αὐτῆς διδώσῃ. Οὐ-
 τῷ γὰρ κατ' αὐτῷ ἀσώματος, καὶ αὐλός, ὡς ποτέ, καὶ
 σώματι ἐγγινομένη, καὶ εἰς ὕλιν ῥέπουσα, ἐφείρεσθαι·
 Οὕτως ἐν σαφὲς ἡ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς πρὸς τῆς ψυχῆς
 δόξαι, ὡς καὶ πρὸς Ἀλέξανδρον (ἢ φησὶν ὁ Φιλόπονος) ἀν-
 τιβλέψαι μὴ διυάμηνον πρὸς τὰ ἀφανῶς ὑπὸ Ἀρρι-
 στέως λεγομένα, ὁμολογεῖν μὴ ἐκόντα καὶ ἀκόντα τὸν νῦν
 Ἀδύατον εἶναι, ἐπεὶ μὴ εὖρον ἄλλῳ ἐξήγησιν τῇ ρη-
 τῇ ἀρμόεσαν, σύμφωνον τῷ αὐτῷ σκόπῳ... ταύτῃ
 δὲ μόνῳ ἀδύατον δυνάμειν, τῷ ἐκ τῆς ἐξῆς χάρις,
 ἐνθα Ἀριστοτέλης περὶ τῆς αὐτῆς Νῆς λέγων, ὁ δὲ νῆς ἴ-
 σως, φησὶν, θεῶν τε καὶ ἀπαθῆς ὅτι, ταυτὶς δρᾶσθαι
 ἀμφοῖν, ὡς αὐτῇ τῇ διηποψυχῶν κατεσκευασμένης, καὶ εἰ-
 πέν ὅτι περὶ τῆς θεῆς Νῆς, περὶ τῆς θεῆς αὐτῆς, ὁ λόγος
 ἐστίν· Ὅσῳ δὲ ψυχᾷ, καὶ ὅσῳ ἀπῶδᾳ, περὶ Ἀριστοτέλης
 αὐτῆς, καὶ τῆς ἀληθείας, ταύτῃ τῇ τῇ Ἀφροδισιέως ὅτιν, ἐ
 χαλεπὸν συνιδεῖν ἐντυθεῖν ἐπισκεψαμένοις· Α'. ὅτι εἰ
 τὸν νῦν Ἀριστοτέλης τῶν φησὶν ἐγγίνεσθαι, πᾶς περὶ
 θεῶν τις λέγων ἐκείνον ὑποστήσειν, τὸ μὴ πεφυκότος ἐγ-

γίνεσθαι σώματι; Καὶ αὖ μὴ ὄντος, ὅπερ ἔστι, μὴδὲν δὲ
 μὴδὲ ποτε γινομένης; Β'. „ἐπεὶ δὲ προσέδετο, ὅτι καὶ ἦτοια
 „τις, καὶ ὅτι καὶ εἴκοι φθείρεσθαι. τίνα εἶχεν ὑπονοίας
 λόγον τῷ ὑπερβύτως ἔπο περὶ τῆς θείας ὑπερσυστήτου εἰ-
 πέν, καὶ μετ' ὑπονοίας περὶ τῷ ἐν τῷ αἰροτάτω, καὶ
 ἀπειροπλείω ἀφάρτε δαλεχθῆναι; Γ'. τί δὲ καὶ τὸ τῷ
 Νῦ ὄνομα εἰς τὸ τῆς ψυχῆς μετέλαβε μὴ μικρὸν, ἀρδεῖς
 „ὅτι τὸ γῆρας, καὶ τῷ τῷ ψυχῇ πεπονθενάτι, κατ. ἢ
 ἐκὼς αὐτοῦ ἐρμηνεύων αὐτὸς πρὸς αὐτὴν, κατὰ δὴλος γίνε-
 ται, ὡς περὶ τῷ καὶ τῷ λογικῷ ψυχῇ τῷ, (ἥτοι τῆς
 κατ' αὐτὴν ἔκγοντικῆς δυναμείας) φιλοσοφεῖ, ἐκδεσάζων τε
 αὐτὴν, καὶ πάσας πάντας κρείττονα ὑποφαίνων, καὶ τῷ ἄλ-
 λων τῆς ψυχῆς εἰδὼν ἀντιθέσεσθαι, τῷ συμπαρόντων σα-
 φῶς καὶ σωφροσύνης τῶν τοῖς σώμασιν; Δ'. κατὰ δὴλος
 δὲ ὁ Ἀριστοτέλης τὸ ἀπορροῦν αὐτῶν, τῷ δὲ ἡ, τὸν νῦν
 μὴ φθείρεσθαι, καὶ τεκμήριον ὡς δὲ δέξασθαι τὸ „ μὴ φθορῶν
 „τινα πάσας αὐτὸν ἐκ τῆς καὶ τὸ γῆρας ἀμαυρώσεως,
 πῶς ἐκ αὐτῶν αὐτῆς εἶναι, καὶ τῷ ὄντι παγγέλοιος, εἰ ἐντυ-
 θεῖν ἀπορροῦν τῷ ὑπερτάτῳ Θεῷ τῷ ἀφάρσιαν νομί-
 σειν; Ἀλλὰ ὅσοι σαφὲς οἶμαι (κατὰ καὶ ὁ Φιλόπορος φη-
 σὶν) „ὅτι συκοφαντεῖ τὸν Ἀριστοτέλην, ὅσοι θητῶν
 „λέγειν αὐτὸν τῷ ψυχῇ ὑπονοῶσι.

Γ'. „Ὁ δὲ νῦν ἴσως (φησὶ) θειότερόν τι, καὶ ἀπα-
 „θές ἐστίν. Ἐνθα ὁ Φιλόπορος „ἐκ ὡς ἀμφισβητῶν τὸ
 „ἴσως προσέθηκεν, ἀλλ' ὡς μήπως τελείως ἀποδείξας...
 „μάταιοι ἄρα οἱ ὑπονοήσαντες αὐτὸν θητῶν αὐτῷ δο-
 „ξάζειν. Ἐν οἷς ἔτι καὶ τῷδε τις ἐπισήσας εἶποι, ὡς πολ-
 λῶ ὀυλογώτερον, τὸ περὶ τῆς ψυχῆς φαίνεται ὑποδι-
 ζεῖν, εἰ ἀπαθὴς ἔσα ἐστίν, ἢ περὶ τῷ Θεῷ, τὸ μὴ γὰρ
 ἡ τῷ πᾶσαν ἄλλω ψυχῇ εἰδότος ὑπὸ πάθεσιν ἔσαν,
 καὶ πῶς εἰς φθορὰν ἀποκλίνας. τὸ δὲ μόνον αὐτῶν εἶναι,
 ταῦτα αἶμα ταῖς κοιναῖς ἐννοίαις σωφροσύνης καὶ τὸν ἐγκέ-
 φalon.

„Δ'. Εὐλογώτατον ὅσοι εἶναι τῷ, φησὶ, (περὶ τῷ νῦ
 „λέγων.) ἀπορροῦν καὶ κρείον καὶ φύσιν. Εἰ γὰρ ἀπο-
 ρροῦν τῷ σώματος καὶ ἀρχικόν, πῶς καὶ χαλεπόν, καὶ μη-
 δόλως ἐκείνη τὸ εἶναι ἐξηρηματόν; τὸ δὲ ὅσοι ἀχάριτον, ἐδὲ

παρὰ

πρότερον, ἢ ὕστερον, ἅμα δὲ, ὡς αὐτὸς ἐν τοῖς Μεταφυσικοῖς περὶ τῆς εἰδῶν σαφῶς ἀποφαίνεται. "Ενθα μοι πάλιν σκόπεις, μηδεὶς λέγον ἵνα οὐδὲν περὶ τῆς Θεᾶς ἢ ἐνταῦθα. (ὡς αὐτὶς φαίει, τὸν τῷ Φιλοσόφῳ νῦν ἀπετρέφειν πειράμενος.) Τὸ ὅδ' τῇ ὕλῃ τε καὶ τοῖς ἐνύλοις τῆς παθῶν ὡδῶν τιθεῖται, πῶς ἀπεσβυρῶναις ἀξίαν ἐδέλαιν τὸ θεῖον, ὅβρις ἀντικρυς ὕσα, κομιδῇ αἰδέου τε καὶ ἀλόγου αὐτοῦ εἴη φρονήματος ἔλεγχος.

Ε'. "Οτι μὲν ἔν ἐκ ἔστιν ἡ ψυχὴ χωριστὴ τῷ σώματι, ἢ μέρη τινὰ αὐτῆς, εἰ μάλιστα πέφυκον, ἐκ ἀδύλων. Μέρη τοίνυν ψυχῆς ἐνταῦθα τίνα ποτὲ ἄλλα ἐνδεξόμεθα, ἢ ἢ μόρια ἐν ἄλλοις κατανομάζει; μόρια δὲ ψυχῆς, ὡς ἐξ αὐτῶ εἰσβάλλειν ἐστίν, αἱ δυνάμεις. Αὗται δὲ εἰσὶν ἡ θρεπτικὴ, ἡ αὐξητικὴ, ἡ αἰσθητικὴ, ἡ ὁρμητικὴ, ἡ βελητικὴ. Τὸ γὰρ τινὰ τῶν μορίων μὴ εἶναι χωριστά, ἐκ ἀδύλων ἔχει, ἀλλ' ὡς ἔοικε τῶν ἀποδιδωμένων. Τὸ ἄρα τινὰ μὴ ἀχώριστα εἶναι, ἐξ ὧν ὑπολαμβάνειν δοκεῖ, ἀδύλων. Λέγει ὅδ' καὶ ἐχομῶς, ἢ ἐμὲν ἀλλ' ἐνιάγει χωρὶς, ἢ εἶναι ἑδῶν πωλύει. Τίνα δ' αὖ εἰν ταῦτα; εἰ μὴ τὸ μόριον τῷ νῦ φαίμεν, καὶ αὐτῷ τῷ λογικῷ; "Ο δ' αὐτὸς, καὶ ὅτι ὡδῶν ἐνδεξόμενος τὸ αὐτὸ ἐπαναλαμβάνει φησὶν, ἢ, ἢ τι δὲ ἀδύλων λέγων, εἰ ὡς ἐντελέχεια τῷ σώματι ἢ ψυχῇ, ὡς περὶ πλωτῆρ πλοία. Καὶ Ἀλέξανδρος μὲν αὐτοῖς ἐνταῦθα, ἀρπάσας τὸ ἀδύλων, ἀποδίδω, ἐφίετο ψυχοποιεῖν, ὑπονοοῖαί τινος λέγων τὸν Ἀριστοτέλῃ, καὶ μὴ μὲν πληροφορίας ἀποφαίνεσθαι. Ἀλλ' ὅπως ἔοικε, ὅτι ἀδύλων εἶπεν, ὡς μήπω περὶ τῆς λογικῆς πῶς ψυχῆς δυνάμεων κατ' αὐτὸ διελεγμῶς, ὡς μήπω κατασκευάσαι τὸ ἀποκείμενον φθάσας. Ἐπεὶ μικρὸν ἀπορροῦν, καὶ περὶ τῆς παρρησιώτερης πῶς ψυχῆς μορίων ἀπορροῦν, καὶ τῶν ἢ ἐνῶν κατασκευάσας ἀχώριστα ἀλλήλων εἶναι τῶν τῶν, ἢ περὶ τῶν νῦ, καὶ πῶς θεωρητικῆς δυνάμεως, φησὶν, ἢ, ἢ πῶς φανερόν. Τὸ δὲ ἀπὸ πῶς ἀκριβῆς δεῖξαι, ἐνδοιάζοντι εἰσφέρειν ὅπως φιλόσοφον.

ἢ Ε'. Ἀλλ' ἔοικε, φησὶ, ψυχῆς ὅλος ἕτερον εἶναι, καὶ ἢ πῶς μόνον ἐνδεχεται χωρίζεσθαι, κατὰ τὸ αἰδίον τῷ φθαρτῷ. (τί πῶς ἀναρτήτερον;) Ταῦτα δὲ λοιπὰ μόρια

„ τῆς ψυχῆς, φανερόν ἐκ πάντων, ὅτι ἐκ ἑστὶ χωριστὰ, καὶ
 „ ὥς ἂν φασι τινές.

„ Ζ'. Περὶ δὲ τῆ θεωρητικῆς καὶ ἑτερος λόγος. Οὐδ' ἐν-
 παύσα ὑγιέσθαι ὁ δὲ Ἀφροδισιάδος φησὶ, αὐτὴ τῆ θεοῦ
 καὶ, τὸν θεωρητικὸν ἐκδεχόμενος· τὸν γὰρ θεωρητικὸν τῆ
 ἐν ἡμῖν πρακτικῇ, καὶ μὴ ὑποκειμένη ὁ φιλόσοφος ταυτί-
 ζων, ταῖς δ' ἐνεργείαις ἀφ' ἑλλων, ἐν ἡμῖν τε εἶναι αὐτὸν,
 καὶ ἡμέτερον ἀποδείκνυται. „ Ἐτερος δὲ φησὶ πρὸς τὰς λό-
 „ γος· ὡς γὰρ ὁ αὐτὸς ἐν τῷ Ε. τῆς Μεταφυσικῆς Φυσικῆς
 „ μὴ ὅτι τὸ ἀφ' ἑλλων πρὸς ψυχῆς καὶ πάσης, ἀλλ' ὅ-
 „ σι μὴ ἀπὸ τῆς ὕλης, τῆ γὰρ φιλοσοφία τὸ πρὸς τῆς χω-
 „ ριστῶν εἰδῶν ἀφ' ἑλλων. Εἰς ὧν συναγαγεῖν ἐν ὁρμῇ
 πατα, ὡς καὶ πάντα ψυχὴ καὶ ἐκ ἀπὸ τῆς ὕλης ὅτιν, ἀλ-
 λ' ἔστι καὶ τις, καὶ ἐαυτῷ ἀμιγῆς, ἥς ἰδέσθαι πῶς θεο-
 λογῶσιν ἡ σκέψις, ὧν ὅτι τὸ πρὸς τῆς χωριστῶν εἰδῶν ἀφ'-
 λέγεσθαι.

Η'. Ἐν τῷ Γ'. καὶ πρὸς ψυχῆς ποροθέμιος πρὸς τῆς
 ζητῆσαι μάλιστα, „ καὶ τῷ ἀποδείξαι εἰσὶν πρὸς τῆς μο-
 „ εἰς τῆς ψυχῆς, ὡς γνωστέον ἡ ψυχὴ καὶ φρονεῖ, ποτε-
 ρον χωριστὸν ὅν αὐτὸ τυγχάνει, εἴτε καὶ μὴ; ὁπρὲρ ὡς
 ἐπ' ἀνάγκης „ ἐπεὶ πάντα νοεῖ, ἀμιγῆς εἶναι· ὡς περ φη-
 „ σὶν Ἀναξαγόρας ἵνα κρατῇ, τὸ πρὸς ὅτιν ἵνα γνωρίζῃ.
 φανερόν δὲ ὅτι Ἀναξαγόρας χωριστὸν πάντα τὸν ὅν τῆς
 σωματικῆς φύσεως ὑπετίθετο, εἰς αὐτὸν εἶναι τιθέ-
 μενος. Ἄρα καὶ Προσπεπτοῖ δὲ τῷ πρὸς τῆς δόξαν καὶ
 ἔχει Δεισιπύλης, καὶ κατωτέρω ἐπαγαγὼν πρὸς τῆς αὐτῆς
 „ καὶ, ὡς ἐδὲ μερίχθαι αὐτὸν εὐλογον τῷ σώματι, ὅπερ
 „ ἰσοδυνάμιον ὅτι τῷ καὶ Ἀναξαγόραν, ἀμιγῆς εἶναι τοῦ
 „ σώματος.

„ Θ'. Καὶ αὐτὸς ὁ καὶ χωριστὸς, φησὶ, καὶ ἀμιγῆς, (ἡ
 καὶ τὸ σύμφανον τῷ μικρὸν αὐατέρω, ὅτι ἐδὲ μερίχθαι
 εὐλογον αὐτὸν τῷ σώματι;) „ Καὶ χωριστὸς δὲ ὅτι μό-
 „ ρον τὸ πρὸς ὅπερ ὅτι..... Καὶ τὸ μόνον αἰδῶν καὶ ἀθά-
 „ ναστος.

Ι'. Τελούταιον δὲ, ὅτι τὸ τῆς Ἀθανασίας πρεσβεῖον τῇ
 λογικῇ ψυχῇ Δεισιπύλης καὶ ἀποτέμων, αὐτὸς δὲ ὧν ἐν Δ.
 καὶ Ἡθικ. Κεφ. ιβ'. λαμπρότατα μαρτυρεῖ· Ζητῶν γὰρ ἐν
 ἐκείνῳ

ἐκείνοις πρὸ τῆς ἡδὴ ἀναλυσάντων, εἰ τῶν ὅτι γῆς φίλων
μειννημένοι εἰσὶ, καὶ τοῖς τέτων ἀράγμασιν, εὖ, ἢ ἄλλως
πῶς ἔχουσιν, ἐφηδόμενοι, ἢ ἐπαχθόμενοι θροπεύουσιν, εἰδὲν
οἶμαι τὰ λοιπὰ ἐδ' ἔχνος ὑπονοίας εἶναι, τὰ μὴ ὁμολογόν τε
καὶ ἀναμφέρισον ἐχθικῆναι τῆς ψυχῆς τὸ ἀσώματον, καὶ ἀ-
θάνατον.

Θεώρημα ΚΑ'.

§. 1. ἡ. „ **Η** λογικὴ ψυχὴ τῶν ἐσιωδῶς ὄντων ἀπλῶν.
Τοῦτο γάρ, εἰ γνώρισμα ἐσιωδῶς ἢ αὐλίας, τὸ νοερὸν,
καὶ κατ' αὐτὸ τῆς ὕλης ἀπληθαγμένον. (§. υἱζ'.) Ἀλ-
λαμῶν ἢ λογικὴ ψυχὴ τοιαύτη εἶσα δὲ πολλῶν εἰδείχθη.
(§. 1. κς'. 1. κζ'. 1. κη'. 1. κθ'. 1. λ'. 1. λγ'. 1. λδ'.)
Ἄρα κτ.

Θεώρημα ΚΒ'.

§. 1. θ'. „ **Η** λογικὴ ψυχὴ φυσικῇ θρέσκει, φύσιν ἐκ
„ ἔχει ἀνάγειναι.
Οὐσία γάρ ὄντων (§. 1. λε'.) ἀσώματος (§. 1. κς'.)
καὶ ἐσιωδῶς τῆς ἀπλότητος εὐμοιρεῖσα (§. 1. λη'.), ὥς ἐκ
προϋφεςῶτος, ὡς ὅτι ὑποκειμένη ἐκ αὐτῆς χοίρη τῶν θρέσκειν.
(§. 1. κς'. 1. κβ'.) Τὸ δὲ φυσικῇ θρέσκει ἀναγόμενον, ἐκ
προϋφεςῶτος ὄντων, φύσει γὰρ μεταβάλλοντι (§. 1. φπε'.)
διαταίτινες ὅτι ἀνάγκης εἴναι ἀρχαὶ (§. 1. φπεθ'.) ἢ
μὲν ὡς ὕλη προϋποκειμένη, ἢ δὲ ὡς εἶδος. (§. 1. φυ'.) Ἦ
ἄρα λογικὴ ψυχὴ, φυσικῇ θρέσκει, κτ.

Θεώρημα ΚΓ'.

§. 1. μ'. „ **Η** λογικὴ ψυχὴ φυσικῇ φθορᾷ ἐκδιδόταται.
Καὶ γάρ καὶ ἡ καὶ φύσιν φθορᾷ μεταβολήτις ὄντων καὶ αὐ-
τῇ φυσικῇ. (§. 1. φπε'.) Παντὶ δὲ τῶν ὅτι μεταβάλλοντι

εἶναι ὅλη καὶ εἶδος (Σ. φ. θ'. φ. γ')· ψυχῆς δὲ τῆς λογικῆς ὑσιωδῶς ἀπλῆς ἔσσης (Σ. φ. λ. η') γνώρισμα ἢ αὐ-
λία. (Σ. υ. ι. ζ') Ἄρα κτ.

Σχόλιον.

Σ. φ. μ. α'. **Τ**ῶν καὶ φύσιν γενέσεών τε καὶ φθορῶν, ἐπά-
ναγκες τὴν λογικὴν ψυχὴν ὑπερτέραν εἶναι καὶ κρείττονα,
ἢτε ἐκ μερῶν συγκροτημένη, (Σ. φ. θ'.) οὔτε ἀλλοίω-
σιν ἐξερῆσαν ὑφισταμένη, τῇ σωματικῶν. (Σ. φ. ι. ζ'.
φ. ι. η') οἷαν παρὰ τῇ ὁλοτελῶν ἐκείνων μεταβολῶν ἡγεί-
δαι, τῇ κατ' ἡμέραν πείρα κατεμνησθῆναι. Ἄλλως τε καὶ
εἰ φθοραῖς ὑπέκεινσα ἔστι καὶ αὐτῇ, καὶ ἀφύσσεσιν, εἴτε α-
φ' ἑαυτῆς εἶχεν αὐτὴν τὸ ἔγω μεταβάλλειν, ἢ τῷ πεφύκοι αὐ-
τὴν τῇ φελοισιγένειαν αὐτῇ σωματικῶν ἐπιπρεαζομένη, καὶ
πάχυσσα· ὑπὸ τίνας δ' αὐτῇ, ἢ τῷ ὡπερ ἐνδεδύκε, μάλλον
εἶδος, μετ' ἧ καὶ τῆς ἀμέσως συναφείας ἔτυχεν; Ἀλλὰ ὅτι
ἔκαστον ἑαυτῇ σωστικόν, καὶ πρὸς ἑαυτὴν τὴν ἰδίαν ῥέπον
ὅλαις δυνάμεσι· ψυχὴ δὲ ἀσώματος ἔσα, τίνα ποτ' αὐ-
τὴν τῇ σωματικῶν πάθοι ἐπύρειαν, τῇ κινήσει τε καὶ
προσβολαῖς ἐπιδρᾶν πρὸς ἄλληλα οἷον ὄντων, ταῖς πρὸς
αὐτὰ περατικαῖς τὰ σώματα; ὑπὸ γὰρ τὴν εἰδοποιημένην
αὐτῇ καὶ κινημένην, ἐδὲν μάλλον παθεῖν διανοήσεται, ἢ ὑ-
φ' ἑαυτῆς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῆς ἐπιείχεσθαι ὀλεθρον. Αὐτὸς
ἐν τοῖς πράγμασιν αὐτοῖς τὸν ἑν ἐνερεῖσθαι, καὶ λογισμοῖς
ἀγόμενος τοῖς δικαιωτάτοις, ἔγω μοι δοκῶ ὅλος τῷ δόγματι
γίγνεσθαι, τὴν τὴν ἀθανάσιαν τῇ ψυχῇ περυσανδύοντος, ὡς
εἶγε μονογενὴ φωνὴν ἀφιστᾶν ἀκούει, συναγορεύσαν ἑαυ-
τῇ τὸ ἀνώλεθρον. Καί πως τοῖς ὑπὸ φθορᾶ συγκρατατάξαι
πειράμενος, εἰς σῶμα οἶδα αὐτῇ μεταποιῶν, καὶ ὧν ἔχει
δυνάμεών τε καὶ ἐνεργειῶν ἀποφαίνων ἥττονα· τῶν τῶν δὲ
μηδεμίας, ὧν δέμοιρεν αὐτῇ οἶδα, καὶ πέπεισμαι ἁπο-
σερῶν, νοεράν δέ τινα φύσιν ἔσαν ἐπιγνώσκων, ἀσώματος,
ἀμνηστῆ, καὶ ἀπαθῆ ἐκ τῆ ἀκολούθου, καὶ φθορᾶς οἶσεν ἀ-
νέρεσθαι κρείττονα· παν γὰρ (ὡς καὶ Πρόκλος συνῆγε
,, (1) τὸ

„ (1) τὸ ὅπως ἐν δαλύεσθαι, καὶ ὑπόλλυσθαι δυνάμειον, ἢ
 „ σωματικὸν ὄντι, καὶ συνίσταται, ἢ ἐν ὑποκειμένῳ τινὶ ὑπο-
 „ στασιν ἔλαχε. Καὶ τὸ μὲν, δαλύόμενον, ὡς ἐκ πολλῶν
 „ ὑπάρχον φθείρεται· τὸ δὲ ἐν ἐτέρῳ εἶναι πεφυκός, τὸ
 „ ὑποκειμένην χωρίζεσθαι ἀφανίζεται εἰς τὸ μὴ ὄν. Ἀλ-
 „ λα μὲν ἡ ψυχὴ καὶ ἀσώματος ὄντι, καὶ ἔξω παντός ὑπο-
 „ κειμένη ἐν ἑαυτῇ ὥσα, καὶ πρὸς ἑαυτὴν ἐπιστρέφουσα
 „ (δ. ψ. ζ'. Ἀριθμ. ΙΒ')., ἀνώλεθρος ἔστιν ἄρα, καὶ ἀφ-
 „ θαρτος. Εἰσὶ μὲν ἔν καὶ ἄλλοι παρὰ τὸν προτεθέντα
 „ λόγον, (ὅς καὶ κράτιστος εἶναι μοι δοκεῖ) οἷς ἄλλος ἄλλη
 „ τινὶ ἀθανασίαν τῇ ψυχῇ, δείξαι προσέσταν πεφιλότημη-
 „ ται, ὡς ἥδιστα ἐκάς τὸν παρ' ἑαυτῆς οἶον ἔρανον συνεισε-
 „ τεγκόντες, ἅτε δὴ τοῦ δόγματος λίαν αὐτῷ διαφέροντος.

Καὶ γάρτοι Α'. καὶ ἐκ τῆς σωματικῆς ἄλλης φύσεως,
 πᾶς πίσεις προβάλλονται, καὶ εἰ οὐδὲν φασίν, οὐδὲ τῶν
 σωμάτων αὐτῶν, ὧν ἐν διλυεῖται ῥοῇ καὶ διατρίβῃ τὸ εἶ-
 ναι, ἢ σῶμα εἰς τὸ μηδαμῇ μηδαμῶς εἶναι ἔραπῃ ἐδέπο-
 τε, ἐδ' αὖ βραβείη· ὡδὲν γὰρ παρὰ τῷ Δημιουργῇ ἡρώμενον
 παντελῶς θνητὸν (2) τῶν ἐν τῇ φύσει δυνάμεων, ἐδεμίας,
 ἐδὲ τὸ τυχόν εἰς τὸ μὴ ὄν, ὥσπερ ἐν ἐδ' ἐκ τῶ μὴ ὄντος
 εἰς τὸ εἶναι ἀγαγεῖν ἐξίχουσής, πῶς τῶ συμβαίνειν ἔ-
 πεται φήσομεν, ὑστὶς τῆς τῶ σωμάτων πολλῶν τιμιωτέρῃ
 ἔσῃ, καὶ κρείττονι, ἢ ποσὲτι τῶ φυσικῶν παθῶν ἀπὸ ἀλ-
 λακται, ὅσα τῆς ἐνύλε φύσεως ὑπερδύεται; τ' ἄλλα μὲν
 γὰρ, ἅτε δὴ φύσει συνίσταται, εἰμὴ τὸ εἶναι, τὸ γεμῶν
 ποιῶσπας ἔχειν τῶ εἶδει, καὶ διαίρεσει καὶ ἀναλύσει με-
 ταβάλλοι βρεπόμενα· ψυχὴ δὲ, αὐτὸ τοῦτο εἶδος ἔσα ἀ-
 πλέστατον, πῶς αὖ μὴ θάττον ἢ τῶ εἶδος, αὐτῆς ἔξω γέ-
 νοιτο τῆς τῶ ἀπλῶς εἶναι ἔξεως; Οὕτω δέπαι ἔχουσα, τίνας
 καὶ αὖ χεῖραν τῶ σωμάτων, ἐφ' ὧν καὶ τῶ ὡ δέπως εἶναι
 κινεμένη, τὸ ἀπλῶς εἶναι ἀκίνητον; Ἀρεῖτα τῶ λόγῳ τῶ δὲ
 οὐ Σω-

(1) Ἐν Θεολογικ. Στοιχείῳ. Κεφ. ρ π ε'.

(2) Ἀξίθειος ἐν Διαλόγῳ Ἀντίπα Γαλιναί, ὅς ἐπιγράφεται Θεό-
 φρασος.

ὁ Σωκράτης πρὸς Σέβητα, καὶ Σιμμίαν ἐρχήσαιο. (1) „ Ἄ-
 „ ῥα καὶ σῶματι μὴ παχὺ διαλύεσθαι προσήκει, ψυχῇ δὲ
 „ αὐτὸ πᾶσι παν ἀδιαλύτῳ εἶναι, ἢ ἐγγύς τι τῶ; πῶς
 „ ᾧ ἔ; ἐννοεῖς ἂν ἔφη ὅτι ὅταν ἐπειδὴν ὑποδαῖν ὁ ἀν-
 „ θρώπος, τὸ μὴ ὁρατὸν αὐτῷ σῶμα, καὶ ἐν ὁρατῷ κεί-
 „ μῃον, ὃ δὴ ἰερὸν καλεῖται, ᾧ προσήκει διαλύεσθαι, καὶ
 „ διαπίπτειν, καὶ διαπνεῖσθαι, καὶ διδύς τῶν ὁδῶν πέ-
 „ πονδεν, ἀλλ' ὅπως συχρὸν ὅπως χρόνον, εἰ μὴ
 „ τις, καὶ χαλεπῶς ἔχων τὸ σῶμα τελευτήσῃ, καὶ ἐν τοιαύ-
 „ τη ὥρᾳ, καὶ πάνυ μάλα. Συμπεσὼν ᾧ τὸ σῶμα, καὶ τα-
 „ ριχούσῃ, ὡς οἱ ἐν Λιγύπτῳ ταριχούσυντες, ολίγη
 „ ὅλον μὴν ἀμήχανον ὅσον χρόνον. Ἐπὶ δὲ μέρη τῷ σώ-
 „ ματι, καὶ εἰ σαπῇ, ὅσα τε, καὶ νεῦρα, καὶ τὰ τοιαῦτα
 „ πάντα, ὅμως ὡς ἔπος εἰπείν, ἀθάνατα ὄντι, ἢ ἔ;
 „ ναί, ἢ δὲ ψυχὴ ἄρα τὸ αἰδὲς, τὸ εἰς τοῖσιν τόπον
 „ ἔπερον οἰχομένη, θνητῶν, καὶ καθαρῶν, καὶ αἰδῶν, εἰς
 „ ἅς ὡς ἀληθῶς φησὶ τὸν ἀγαθὸν καὶ φρόνιμον Θεόν, οἱ,
 „ αὐτὸς Θεὸς ἐθέλει, αὐτίκα καὶ τῇ ἐμῇ ψυχῇ ἰτέον. Αὐτὴ
 „ δὲ δὴ ἡμῖν ἢ τοιαύτη, καὶ ἔγω πεφυκεῖα ἀπαλλαττομένη
 „ τῷ σώματι διδύς διαπεφύσεται, καὶ ὑπόλωλεν, ὡς φα-
 „ σὶν οἱ πολλοὶ ἀνθρώποι; πολλὰ γε δὴ ὠφίλε Κέβης
 „ τε, καὶ Σιμμία.

Β'. Τὸ δὲ καὶ τῷ ψυχῷ τῷ σῶματι μὴ συνεκλείπειν
 ἐκλείποντι, καὶ ταῖς ἡλικίαις μαραιομένη μὴδαμῶς συμ-
 μαραινέσθαι, πτωχὸν δέ τινα ἔσαν ἐλευθερία, καὶ μάλ-
 λον ὅσπερ ὑπὸ γήρας ἐκείνο πιεζόμενον καταπίπτει,
 πολλοῖς τε ἄλλοις, καὶ τῷ Ἀριστοτέλει, τῷ Ἀθανάτων τι εἶ-
 ναι καὶ θεῶν τὸν ἐν ἡμῖν νῦν, ὡς ἐ φαύλῃς ἐλήφθη ἀ-
 πόδειξις.

Γ'. Καὶ μὴ καὶ αἱ τῆς ψυχῆς ἐνέργειαι, ὡς τὰ αἰ-
 ὡσαύτως ἔχοντα τρεφόμεναι, καὶ ἔξ ἀρχῶν αἰδίων, γνώ-
 σεις ἄλλας, καὶ ταύτας ἀσφαλεστάτας συνάγειν, καὶ ἔδῃ
 μόνον τὰ ἐν τῷ ἐνεσῶτι ὄντα, ἀλλὰ καὶ τὰ πάλαι ποτε
 γε-

(1) Πλάτ. ἐν Φαίδων.

γεγονότα, καὶ τὰ ἐσόμματα μετὰ πολὺ μετιῶσαι, τὰς τε ἐν αὐτῇ δυνάμεις, καὶ ἐσίαν ἐν τῇ ἀκολούθῳ τῷ κατ' αὐτῷ περμαίνεσθαι παρέχονται τοιαύτῳ, ὅταν τῷ τῷ χρόνῳ μέτρῳ ὑπερπταμῶν, ἐπέκεινα γίνεσθαι· τὰ γὰρ ἄλλα, ὅσα τις τῷ χρόνῳ φορᾶς ὅσῳ πρὸς τὸ παρὸν πέφυκε δρᾶν, καὶ ἐδ' ὅτῃ βραχὺ ὑπὲρ τὸ ἐνεστικὸς ἄλλεσθαι.

Δ'. Καὶ μὴ τοι καὶ ἡ τῆς ἀθανασίας ἀνθρώποις ἐνῆσα ἔφσεις, ὡς οὐδεὶς αὐτῶν μὴ οὐκ ἐαυτῷ συνειδύμει ἕξαρτος ῥόιστο, (δ. χ. π. δ.) λαμπρόν τι ἔοικεν εἶναι τῷ παραμαρτύριον, τοῖς μὴ τῷ φύσιν μάτῳ, οὐδὲ εἰκὴ δρᾶν πεπιστεύουσιν, ἐδὲ τὸν Δημιουργὸν καλίσζειν ἐπιόμως ἔχουσιν, ὡς ἡμερον ἐνισύτα τιμᾶλλως ἀγαθὸν ποιεῖν, τοῖς μηδέποτε καταλήψεται μέλλουσιν. Ἦτοι γὰρ μὴ δυνάμενος, ἢ μὴ βελομένης ἐν πολλοῦ τῷ περιόντος ὀφθήσεται παίζων τὰ κατ' ἡμᾶς, ὅτῃ τὰ ὑπὲρ ἡμᾶς ὀπταίνων διακονῆς χαίροντας.

Ε'. Ἡ ἐχὶ τετὶ καὶ τοῖς λόγοις τῆς προνοίας ὅσῳ μάλιστα σωφρόν, τὸ ἄλλῳ εἶναι ὀποκειμένης λήξιν μετὰ τὴν ἐνθύνδε ἀπαλλαγῶν, ἐν ἣ τὸ κατ' ἀξίαν ἐκάσῳ ἡποδοθῆν, τῷ ἐν τῷ παρόντι βίῳ ἀνωμαλίαν ἢ δίκην εἰς ἰσότητα καταστήσειν.

ς'. Ἀλλὰ ὅ, καὶ ἡ ποσῶν Ἑθνῶν σύμφωνός τε καὶ εἰς ταὐτὸ συμπνέουσα ὁρᾶ, τῷ ἐν μέρει Ὀρθοκείας, τὰς εἰς αὐτὰ ὀποκειμένης διδωίας, καὶ θεμελίαν, ἃ δὴ πάντα μοιονεχί, δαίμοσι τισι βασανισαῖς τὰς τῷ μὴ καλῶς βεβιωκότων ψυχὰς, δευτεβῇ δέ τιμι μακαριώτατη, τὰς τῷ ὁσίως ἐκδεδημηκότων, παρέδωκαν φέροντα, φωνὴ οἶμαι καὶ αὐτῇσι ὅσῳ ἱερά, παρὰ δικασαῖς ἐχέφροσιν, ἢ μὴ τῶτον ἔρον ζωῆς ἡμῖν ἀξιολογῶσα, τῷ τῷ σωφρόντι ἀνάλυσιν.

Θεώρημα ΚΔ'.

δ. μ. β'. „**Η** τῷ λογικῶν ψυχῶν προὑπαρξίς, ὅτι „ μὴ ἐκ ἀδυναμίας ἔχει δώσομην· ὅτι δὲ καὶ αὐτὸ τῷ „ ἐνεργείᾳ ὅσῳ προὑπαρξίς αὐτῷ, ὡς πλάσμα αὐτικρὺς „ δευτερόμην.

Τὸ

Τὸ ὑπάρχον, πρὶν ἢ ὑπάρξει, δυνατὸν ὅτι τις ὑπάρξῃς τυχεῖν. (Σ. ρυβ'.) Ὑπάρχει δὲ ἡ ψυχὴ συνημμένη ἢ τῷ σώματι, ἀλλ' οὐκ ἀχωρίστως. (Σ. ϕλγ'. ϕλδ'. ϕλε'.) Δυνατὸν ἄρα καὶ αὐτὴν ὑπάρχειν, καὶ πρὶν, καὶ ἀντὶ τοῦ σώματος· τὸ δὲ προὔπαρξιν αὐτῇ. Οὐκ ἄρα ἀδιωκτὸς ἔχει, κτ. Ο. Η. τὸ Α'.

Πλάσμα δ' αὐτὴ εἶναι, τὸ ἀντὶ λόγου, ὅς αὐτὴ ἀποχρήσκει πείσαι, ὡς ἡμῶς ἔχει, προτιθέμενον. (Σ. λζ'. λθ'.) Προσδοεῖ γὰρ ὅτι πάντες πρὸς τὴν δύναμιν εἶναι, καὶ ἄλλων ἔτι λόγων, οἷς αὐτὴ πισωθείη, ἔχειν αὐτὸ ἢ τὴν, καὶ τὸ ὑπάρχειν. (Σ. μζ'. μή.) Λόγος δὲ φέρεται τῷ ὄντι οὐδεὶς ὁ καπιονιδάζων τὰς ἐν ἀνθρώποις ψυχὰς περλεῖναι, πρὶν αὐτὴν ἐροικιδῶσι τοῖς σώμασιν. Ἄρα καὶ τὸ Β'.

Σχόλιον.

Σ. ϕμγ'. **Τ**ὰς ψυχὰς ἀπάσας ἀπ' ἐρανόθεν ὑπὸ Θεοῦ εἰς γῆν κατενεχθῆναι, Πυθαγόρας μὲν ἐν Ἑλλήσι πρῶτος, καὶ πάντες οἱ μετὰ Πλάτωνα, καὶ Διγενέης ὁ Ἀλεξανδρεὺς ὕστερον (1) ὁ κακῶς πλατωνίσας, ἐτόπισαν. Ὅρος δὲ αὐταῖς τις εἶπε ἀπομίαν ταύτην, εἶπε καὶ ὑπερομίαν καὶ λέγειν, ἔχ' ὁ βραχὺς ἔτος τῷ ζῶντι ἀνθρώπῳ ἐνάτω ἀφωσιωμένος χρόνος, ἄλλῃ δὲ ἄλλος, ὡς αὐτὸς ἦτοι δι' ἀρετῆς καὶ φαινομένης, ἢ μοχθηρίας περυσίας εἰς τὸ χεῖρον διατεθείσας, καὶ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, καὶ τῶν περιόδων συμβαίνοι σφίσι περλεῖν καὶ πλατύνεσθαι. Ἐνδεοντο τῇ προὔπαρξιν, ὥστε πέντας τὸ μὲν ἥττον τῶν ἀποπνίγων, εἰμὴ καὶ χεῖρον δόγμα τις μετὰ ψυχώσεως προσετίθη. Καὶ αἱ ψυχὴ καὶ τὰ λοιπὰ ὡς ἐκεῖνοι, ἄλλο ἐξ ἄλλου σώμα ἀμβέβησαι, καὶ ἀνδρὸς ἐν γυναικὶ, καὶ ἀνὰ πάλιν, καὶ καὶ διὰ ἐξ ἀνθρώπων κτήνων, καὶ πάντων, ἔποτε τις ἄλλης ἀπολήγῃ, ὥς ἔκαστος, ἔτω φάναι, κατὰ δόξαν αὐτῶν

(1) Ἰερωνύμ. Τόμ. 5. Σελ/δι 642.

ταῖς πληρωθῶσιν. Ἐστὶ δὲ οὐ πρῶτον Πυθαγόρῃ τὸ ὀπι-
νόημα, ἀρχαιότερον δὲ ἐκείνῃ, εἰς πολὺ παῖν καὶ χρόνου
μῆκος, καὶ χώρας εὖρος ἐκκηρῆσαν τε καὶ ἔχοντες. Καὶ γὰρ
καὶ παρ' Ἰνδοῖς Σηκιάχῳ τινὶ, φιλοσοφεῖν ἐπαγγελλόμενον
φέρουσιν, ἔτει περὶ χίλιον ἀπὸ τῆς Οἰκονομίας χρόνον,
τῆς αὐτοῦ κατηγήσασθαι δόξασίας. Καὶ τῶν τοῦ Σι-
νοῖς τοῖς παρηκολογηκόσι τὸ δόγματι, ὀκτάκις μὲν χι-
λιάκις χρόνους, ποσάκις δὲ τὸ ζῶν ἐπὶ γῆς αὐτῆς με-
ταμείψαντα, εἰς ἐλέφαντα τὸ ἔχατον, λελόντων ἀκριβῶς τὴν
χρῶν ἀναβεβιασμένα. (1) Ἐντεῦθεν ἔν καὶ Καλδαίοις ὅπι-
πολάσαν τὸ δόγμα, καὶ Πέρσαις, καὶ Ἑβραίοις, καὶ Αἰγυ-
πτίοις, καὶ Ἕλλησιν αὐτοῖς, καὶ τοῖς πολὺ κρατυμένοις, τοῖς
πλείστοις ἔσγε καὶ κατ' ἡμᾶς, τῷ πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα πε-
ραμμένον Ἑθῶν, ἐν μέρει θρησκείας περὶβάλλεται. Καί
τοι εὐδὲ βραχέος γέν, ὅσον εἰπεῖν ὑποφαίνοντες λόγῃ, ἐκ
αἰδηθείας μαρτυρήσεως, καὶ σιωπῆς πειθήσεως, ἐκ αἰ-
κασίας τινὸς τὸ τοῦτο ἐναγέσης εἰς τὸτο, μᾶλλον δὲ καὶ
τῷ ὀρθῶν λογισμῶν ποροισμασμένων. Α'. ὅτι ἀργίτις ὡς
,, πρὶν καταβῆναι, καὶ περιττὴ χρόνον ποσῶν ἡ ψυχὴ, καὶ
,, ἐκ εὐδείξει ἐνεργείᾳ τῷ δυνάμιν· εὐδὲ ἔγνω ὅπερ εἰ-
,, χε· ταῦτα γὰρ κατιῶσα κερδαίνει. Ἀργότερα δὲ μᾶλ-
,, λον ἡ ἀείρη... Εἰ δ' αὖτις διωρισμένη αὐτὴ πρὸς
,, γάξω, ὕστερον ἐπειδὴ κατέβη, κενὴ, καὶ ἔρημον, καὶ ἐν
,, ἀργείᾳ τῷ ἑαυτῆς χώρῃ καταλέλοιπεν. Αἱ μὲν γὰρ
,, ἄλλαι δυνάμεις ἅματε ποροῦνται, καὶ ἐπὶ χροῖον, εἰ δὲ
,, ἐκάλω, καὶ ὅτι καὶ λεπτοῦς, καὶ ἔχοντες, καὶ ὑπηρε-
,, τεῖν, καὶ φυλάττειν, τῷ δὲ ἀνθρωπίνῳ ψυχῇ μακρόν-
,, τινα χρόνον ἐν ἀργίᾳ καθίσταντες, ὅψεποτε δεσμώντι,
,, εἰς σῆμα τὸ σῶμα πέμπουσιν· καίτοι τῷ γὰρ αὐτῇ
,, ἔχοντες ποροῦνται. Ἐπεὶ εὐδὲ ἀνθρώπῳ εἶν, καὶ
,, παύση τὰ τὰ Θεῷ κινεῖται ὅργια, ὡς μὴδὲν τόπον
,, ἔχοντες παρεωρᾶν. (2) Β'. τίς δ' αὖ ἀναπαύσει λόγος
ποτὲ,

(1) Ὅρα Ἀύγου. Καλμίτ. ἐν Λιζ. τῆς Ἱερᾶς Γραφ. ἐν λέξει
Μεταμύχ.

(2) Λιζίας Γαζαῖος ἐν Διαλέγ. ὁ ὅστις. Θεόφρ.

ποτέ, φύσεις νοεράς τε καὶ λογικὰς ἔσας, τῆς καὶ τὰς σφαί-
 ρας, ἢ ἄλλῃ πῃ ἡθρομένης αὐταῖς διαβίβης, εὐδὲν τὸ πα-
 ράπαν, εὐδὲ τὸ τυχὸν αὐταῖς φέρειν ἴχθος, καὶ ὧν ἐκεῖσε
 περὶ εἶσαι ἔδρασαν, ὧν τε ἐνενόησαν (εἰμήτις αὐτὰς τὸν
 πάντα ἐκείνον χρόνον ὑπὸ τυκτὸς αἰδότης, ἀεργηλοῖοθ' ὅ-
 πνε κατεχομένης, εὐδὲ ζῶν ὅλως θήσκει, πολλῶν αὖ ἔτι
 κακοδαίμονες ἔρας, ἢ καὶ τῶν ἐνταῦθα ὑπεροχῶν, ἐκεῖ γε-
 νομένης πάντῃ ἐπιληθῆναι; Ἀλλ' ὁ θεὸς μόνον τὰ μαθή-
 ματα συμβαίνει αὐταῖς, ἐκ μικρὰς ἀφορμῆς, ἀναμνησκέ-
 σθαι, μὴ τὰ τοιαῦτα καὶ θεὸς τῶν διαβίβων αὐτῶν, τῶν κατὰ τὸν
 νοερόν κόσμον γίνεσθαι, ἀλλὰ θεὸς ἐκείνῳ μόνῳ τέλει
 ἀμνημονεῖν; Γ'. Καὶ ταῖς μετεμψυχώσεσιν, ἐτι ἀλογώτε-
 ρον εἶποι τὸ πάθος, ἢ ἢ ἐκεῖσε, εἰ μὴδὲν ἄλλο, τῶ
 μὴτοὶ δημιουργῶ, καὶ τῶ νοητῶ καὶ ἄλλῃ ἀναμνησκέσθαι, ὅθεν
 μακρόν τινα χρόνον ἀπέστη· τὰ δὲ προτέρη βίη, καὶ ἐπι-
 στήματα, καὶ παθήματα, καὶ πατείδας, καὶ γονίαν,
 πῶς παντελῶς ἐπιλέλυσθαι, ὅθεν χθρὸς μετῴκειτο; (1)
 Δ'. τί δὲ καὶ ὁ θεός, ὁ τὰ ἔχων, ταῖς ὑπεροχῇς ταύ-
 ταις ψυχαῖς ἐπιτίμια διορίζων, καὶ ἐκδιδάσκει πὺς πα-
 ρόντας ἐφ' οἷς τὰ ἐπιτίμια, ἀλλ' ἀφαιρεῖται τῶν ἀμαρ-
 τῶν τῶν μνήμων, ἀκριβῆ τῶν αἰδῶσιν τῆς τιμω-
 ρίας ἐπάγων; τί ἔν ὠφέλῃσε τιμωρία, τῶν ἀμαρτίαν
 ἀποκρύπτουσα; τέναντίον μὲν ἐν καὶ παροξύνει, καὶ εἰς
 ἀπύνοισιν ἐπαίρει· ῥαδίως δὲ καὶ δικαίως κακίζει τὸν δι-
 κασὶν ἐκεῖνος, εἰ φαῦλον μὴδὲν αὐτὸς αὐτῶν συνειδῶς,
 ὑπομῖνει τῶν τιμωρίαν. (2) Ε'. τίς δὲ καὶ ἢ τῶ ἐν ἁ-
 δα δικαιοσυνῶν ὀνησις αὐτοῖς, καὶ τίς ἢ χηρὸς, καὶ τῶ ἐ-
 πὶ γῆς ἢδὲ ταῖς συχναῖς παροδοῖς, καὶ τοῖς ἀλλεπαλλή-
 λους μεταγυρισμοῖς, (ὡς ὁ ἱερός Ἐπιφανίος ἐν ἀποκαλῶν)
 πάντα τέως ῥύπον, καὶ πᾶσαν βδελυγμίαν ἀποδεμῶν; Σ'.
 πῶς δ' ἀνέκτον καὶ τὰ ἀλογα τῶν ζώων, καὶ ἀτελέσται, ἐ-
 πίσης ἀνθρώπων λέγειν ζῶν ἡγεμονικῶν καὶ ἀρχικωτάτων
 τῆς

(1) Λίνεας Γαζ. εὐδ. αἰώτα

(2) Αὐτ. Αὐτ.

πῶς ἰσοτίμῃ ψυχῆς ὁμοιεῖν δυνάμεως καὶ ἐσίας; ἔ γάρ
 αὐτὸν λόγον εἴποιν μετατίθεσθαι εἰς ἀλογίαν. „ Οὐ γὰρ
 „ τὸ λογικὸν τῇ ψυχῇ συμβεβηκός, ὥς μεταχωρεῖν, ἀλ-
 „ λ' ἐσίας διαφορά βεβαίως ἰδρυμένη. (1) Θαυμάζειν ἔν
 ἔπεσιν ὅτι Πυθαγόρει καὶ Πλάτωνες ἔτω τῷ Αἰγυπτίῳ
 λήρων ᾤφθησαν ἥττονας, ὥς ἐ καὶ ὡς ἐπὶ ἰδίῳς ἐπινοήμασιν
 ἐπ' αὐτοῖς ἐγκομβώσασθαι. (2) Ἡ ἐχὶ λήροι σαφεῖς, αἱ
 εἰς ἀνθρώπων εἰς τὰ τῷ ὄντι ἄνθρωποι, καὶ λίκων, καὶ ἱερά-
 κων, καὶ ἰπτιῶν, καὶ μελιτῶν, καὶ σφηκῶν, καὶ μυρμηκῶν,
 καὶ κτήτων αὐτῶν εἰς ἀνθρώπους τῷ ψυχῶν μετακινήσεις, καὶ
 παρενδύσεις (3). Καὶ αἱ μὲν μακρὰς περιόδους περᾶσεις
 αὐτῶν, καὶ ἐπιπληρώσεις, καὶ αἰρέσεις δολιτέρων βίων (4).
 Καὶ ἡ μὲν Ὀρφείος ποτὲ ἡχομένη κύκλω βίον αἰρεμένη, καὶ
 δὲ Θάμυρος ἀηδόνος, λέοντος δὲ ἡ τῷ Αἰγύπτῳ, αἰετῶ δὲ ἡ
 τῷ Ἀγαμέμνονος, πιθήκου δὲ ἡ τῷ Θερσίτῃ (5), καὶ ἕσα
 ἄλλα Πλάτων αἰγυπτιαίων καὶ μωσαίων, καὶ παίων ἢ
 φιλοσοφῶν τοῖς βιβλίοις αὐτῶν παρενέπειραν; „ Οἷς καὶ πῶς
 γὰρ εἶδεν ἡμᾶς ᾤφθησιν (6) αὐτῶν τινὸς ἀποδείξεως. Καὶ
 ἄπερ (ἢ φησὶν Εὐσέβιος (7)) „ ἐδὲ καιρὸς ἀπελέγχειν,
 „ ὅτι μὴδὲ αὐτὸς δι' ἀποδείξεων ἐνεχείρισε τῶν προβλημάτων
 „ τί. Καὶ ὅτι αὐτοὶ οἱ τῷ Πλάτῳ μυσαυτοῖς
 ἔχουσιν φαῖναι σαφές ἐδὲ σύμφωνον, τῷ μὲν (οἷοι Πλα-
 τῖνος, καὶ Ἀρποκρατίων, καὶ Βόνθος, καὶ Νεμώσιος) τὸν
 λύκον λύκον, καὶ ὄνον τὸν ὄνον, ἐπὶ λέξεως ᾤφθησιν,
 τῷ δὲ μετ' αὐτῶν (οἷοι Πορφύριος τε καὶ Ἰάμβλιχος) τὸν
 μὲν ὄνον εἰς ὄναδι ὄνον, καὶ τὸν λύκον εἰς τὸν λυκάωδι,
 καὶ ἐπὶ τῷ ἄλλων ὁμοίως, μεταλαμβάνων. τῷ δὲ τέως (οἷοι
 Σουειανός τε καὶ Πρόκλος) τὴν ἀνθρωπείαν ψυχὴν ἐπὶ τίσσει
 τῷ

(1) Αἰνείας Γαζ. Διαλόγ. Θεόφρ.

(2) Ἡρόδ. Βιβλ. Β'. Διόδωρ. Σικελιώτ. Βιβλ. Ε'.

(3) Ἐν Φαίδρῳ.

(4) Ἐν Φαίδρῳ.

(5) Ἐν Πολιτ.

(6) Παρ' Εὐσεβ. Εὐαγγελ. Προπαρασχ. Βιβλ. εγ'. Κεφ. ιε'.

(7) Αὐτ. Αὐτ.

τῷ πεπλημμελημένῳ, εἴτινι τῷ κτλῶν συνδεδέσθαι καὶ
 ᾤχεσθαι, τοῖς μὲν τεβάρουσιν εἰ τύχοι συμβαδίξουσιν,
 καὶ συννεμομένην, σιωνηχομένην δὲ τοῖς νηκτοῖς, σιωνιπτα-
 μένῳ δὲ τοῖς πτωχοῖς, καὶ τῷ μὲν μύρμηκι συνοικονομή-
 σαν, συμβομβῶσαν δὲ τῇ μελίσῃ, ἢ τῇ σφηκί, τῷ δὲ
 βαβάρῳ συμβρεκεκίξουσιν. Ἀλλὰ γὰρ πρὸς ταῦτα εἴγε
 ταῦτο ἐπειπὼν παύσομαι, ὥς παναληθές εἶναι εἰρηδαι δο-
 κῆν, ὅτι Πλάτων ἔτω ὡς ψυχῆς φιλοσοφεῖ ἀμέλως τι-
 „ μῶντε αὐτῷ, καὶ βλασφημῶν. (1) τὸ μὲν Θεῷ δηλονότι
 ὑποφαίνων ὁμοίαν, τὸ δὲ ἐκ ἔσιν ὅτῳ τῷ ἀτιμοτάτων ζῶων
 μὴ ᾤχεσθαιθέμερος. Νεμεσίῳ δὲ αὐτοῖς ἐκείνο ἀντίς γεμε-
 σήσεις κἀνταῦθα πάνυ εἰκότως, ὅτι καὶ Χρυσιανὸς ὦν, καὶ
 τοῖς ἔσωθεν λόγοις, εἰδὼν ἦτον, ἢ τῇ εὐραδῶν παιδείᾳ
 ἐνπετραμμένος, ἔτω προθύμως μὲν Ὀρειδίῳ τῷ πλατωνικῷ
 κρατῆρος ἐπαύσατο, τῷ τῷ ψυχῶν προὔπαρξιν ἄδῳ κα-
 ταπίων, ὥς καὶ Εὐνομίῳ ἐπεγναλεῖν „ εἶσαν τῷ ψυχῷ
 „ ἀποδεδοκῶτι ἀσώματον ἐν σώματι κτίζομένην. (2) Ἀ-
 σύμβαται ἀμέλειται πῦτα εὐείστων, ὥς τὸ μὲν σύμφωνον
 ἐν τῷ πλατωνικῷ δόγματι, τὸ ἀσώματον, τὸ δὲ τῇ Ἀρι-
 στοτέλει δόξῃ, τῷ ἐντελέχειαν ἀχώριστον τῷ ψυχῷ (ἢ
 περ αὐτῷ δοκεῖ.) ὑπερλήφτος, τὸ κτίζομένην ἐν σώμα-
 τι. Α'. ὅτῳ δὲ συνάγει τῷ ἐν σώματι κτίσιν τῆς ψυχῆς,
 ἔλεγχον λέγαν εἶναι τῆς ἀρέσεως τῆς καὶ τὰ σώματα, εἰ-
 δὼν ὑγιᾶς, τῷ κατὰ φύσιν ἀρέσεων τῆς ἐν τῷ μηδενὸς δι-
 μιργίας, κατὰ τὸ εἶναι ἢ ψυχὴ ἀνακαλεῖσθαι λέ-
 γεται, πλέον ἢ ὅλοις ᾤχεσάγγραις φασίν, ἀπεχέσεως. Β'.
 οὐδὲ τὰ Μωσέως αὐτῷ (ἢ περ ὑπέληφε) τὸ τῆς προὔ-
 πάξεως δόγμα συνίστησιν, εἰμὴ καὶ τέλεον ᾤχεσθαι.
 Μετὰ ὅτῳ τῷ τῷ σώματος ἀπλάσιν, ἐκ ἀπλῶς πὴν ψυ-
 χῷ ἐμβεβλήσθαι γέγραπται, ὥς προοῦσαν μὲν, τότε δὲ
 πρῶτον εἰσοικίζομένην, ἀλλ' ἐμπεφυσῆσθαι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ
 πρὸς τὴν ζωῆς τῇ ἀνθρώπῳ. Θεὸς δὲ ἐμφύσημα τὴν ἄλλο γέ-
 νοι-

(1) Χρυσός. Ὁμολ. α. εἰς Ἰωάννην.

(2) Ἐν τῷ Περὶ Ἀνθρώπου Κεφ. β'. Περὶ Ψυχῆ.

ποιοι αὐτῶν, ἢ αὐτὴ δὴ ἡ τῆς αὐτῆς ψυχῆς, ὑπὸ τῷ Δημιουργῷ κτίσιντε καὶ ἐστίασιν; Γ'. δὲ ἐδὲ ὁ ἀπορίθηναι, ὡς ἔπος ἔπω πλήρης ὁ Κόσμος, ἀλλ' ἡμιτελής ἐτι καὶ νῦν, ἀπορίθηναι αἰεὶ δεόμενος, περὶ αἰεὶ μὲν γὰρ τὸ ἐλάχιστον, καὶ ἐκείνῳ ἡμέραν ἐστὶν ἰσχυρῶς ἀπορροισμῶν αὐτῶν, καὶ (ὁ χαλεπώτατον αὐτῶν δοκεῖ) παιδὲς ἀντιπρὸς παίδων νηπίων ἐν φάμμῳ, ὅτι ὅταν πληρωθῇ τότε μέλλει ἀφαιρεθῆναι τὸν Κόσμον, ἐδὲ ταῦτα λόγῳ τινὸς ἐχόμενα ἐστὶ. Κόσμος γὰρ πληρωσιν, ἢ ἐξ ἀπάντων ἐστὶν, ἐξ ὧν καλλυνέσθαι καὶ κοσμεῖσθαι πέφυκε, συγκρόσις· ἔ γάρ δι' αὐτὴν καὶ ἡ ἐξ ἀπάντων αὐτῶν, κατὰ τὸ αὐτὸ ἔπω φαῖναι συνωπαρξιν. Κόσμος δὲ φθορὰ Κυρίως εἰπεῖν ἐδεῖα ἔσαι, ὡς τῇ ἐν φάμμῳ παιδίᾳ τῇ νηπίᾳ, τὸ καὶ τῷ συνωπαρξίᾳ ἀφαιρεθῆναι, ἀλλ' ἐπὶ τὸ κρείττον ἐναι, τῷ ὄντων ἔσαι ἀφαιρεθῆναι· ἢ γὰρ μάλιστα κρατεῖ ἡ φθορὰ, τῷ δὲ ἀντικεινῶν ἐκείνῳ ἡ ἀφαιρεσία. Καὶ νῦν μάλλον τὰ γινόμενα τοῖς ἐπὶ φάμμῳ εἴκοι ῥαφισμοῖς, ἐν βραχεὶ χρόνῳ χερσὶν ἐκείνῳ καὶ συγχεόμενα· κατ' ἐκεῖνο δὲ πῆξιν ἀπαντα ἐξεί, καὶ εἰσὶν ἐδραῖον καὶ ἀκίνητον, καὶ αὐτῆς τῆς ἐπικύρης φύσεως εἰς ἀφαιρεσίαν μετασχηματισμῶν. (1)

Θεώρημα ΚΕ'.

Σ. ψδ'. „**Η** λογικὴ ψυχὴ ἐκ ἐστὶ τὸ αἰώνιον.
Τρεπτόν γάρ ἡ ψυχὴ ἡ ἀνθρώπου, ὡς δὲ ὅλη τῷ Α'.
Κεφαλαίᾳ καταφανές. (Σ. ψζ'.) Καὶ ἐδὲ ἀπειροτέλειον,
ἦπερ δῆλον, καὶ τοῖς πάσιν ὁμολογόν. Τὸ δὲ αἰώνιον, ἅπερ
δὴ τῆς καὶ φύσιν λεγομένης ἀφαιρεθῆναι ὑπερδραμῶν, (Σ. φνζ'.
φνθ'.)

(1) Τὸν γὰρ αἰδμητὸν ὅλον κόσμον ἐπὶ τὸ ἀθάνατον ὁ Δημιουργὸς μεταλλάξει, ὥστε συνάδειν τῇ τῇ ἀνθρώπων ἀθανασίᾳ, καὶ πάλιν οἱ καὶ οἱ γενέσθαι τὸν πότον τῇ τῇ οἰκντων ἀθανασίᾳ. Ἐκεῖ γὰρ θνητῶν κοσμοῖ θνητὸν ζῶον ἐνδιατάσθαι, ἀθανάτοι δὲ τὸ ἀθάνατον. Δι' οὗτος Γαζαῖ. ἐν Διαλίγ. ὡς ἐπὶ. Θεόφρ.

φιν.) εἰς τὸν (δ. σιζ'.) καὶ ἀπειροτέλειον. (δ. σιή. σιζ'.) Ἄρα ἡ λογικὴ ψυχὴ, κτ.

Πόημα.

δ. ψμέ. **Ο**ὕκον ἄρα εἰς Θεὸς αὐτὸς ἡ ψυχὴ, εἰς τῆς ὑπερσείας ἐσίας, εἰς ὅς μέρος, εἰς ὅς πάθος. (δ. σνς'.)

Σχόλιον.

δ. ψμς'. **Ε**ξ ἐνός τῶδε τῷ θεωρήματος, πλείστα ὅσα κακῶς καὶ Θεὸς ἀνοιγνύται ἐπὶ ἀπρίκτεται εἴματα. Σπώκοιτε γὰρ κατασιγῶνται, καὶ οἱ συμμακόντες τῷ Μανιχαίῳ, καὶ τῷ Μαρκίονι, καὶ ἡ τῷ Πρισκίλλιανιστῶν φύλαξ (1) φησὶται, καὶ ψυχὴ ἡ πηγαία τῷ παντός, σὺν αὐτῷ τῷ Πλατωνικῷ κρατῆρι (2), εἰς ὅτι μὴ φλυαρίαν, καὶ λέξης ἀδύρματα νάσσα ἐξελέγχεται. (3) Καὶ ὅσοι ἄλλοι ἀπορρώγας οἷον τινὰς ἀπὸ τῆς ἀκτίσεως καὶ αἰωνίης ὑπερσείας ὁποτετμηθῆναι, καὶ εἰς αὐτῷ πάλιν ἐπανέσας, τὰς ἐν ἡμῖν εἶχ' ὅπως, ἀλλὰ καὶ τὰς ὅπῃ δῆποτε ζωῆς ἀμύδρας φαντασίαν ὑποφαινέσας ψυχὰς ὑπελήφασιν, Ἀρχαῖοι τε καὶ Νεώτεροι, ἐν οἷς σηματοφόρον οἷον τακτέον τὸν πολὺν τῷ ἀθεΐαν Σπινόζαν* (δ. χιζ'.) (εἰς γὰρ πρῶτον αὐτῶν ἀνδρῶν λήρων ἐπὶ λεπτὰ διεξίοναι καταλογον, ἀπειροκάλες κενωσσοδείας, ἢ ὁρησίμης θεωρίας, ἐλαττωτῶν αἰρεσέων.) ἅπαντες οἷον σκηπτῶν κατενεχθέντι, καὶ τὰς ἐν τῷ μύθοις Τυτῶνας, τῷ θεωρήματι καταπεπλήγεται, ἀδικίαν τοσαύτῃ εἰς τὸ ὕψος λαλήσαντες.

Θεώ-

(1) Ἰερώνυμ. Τόμ. Β'. Σελ. 642.

(2) Ἐν Τιμαίῳ.

(3) Ὅρα Θεόδωρ. Θεραπειῶν. Ἑλληνικ. Παθημ. Λόγ. Ε'. Καὶ Κλήμης τὸν Ἀλεξανδρ. Βιβλ. Ε'. τῷ Στρεμῶ.

Θεώρημα Κς'.

§. 4 μζ'. „ **Η** λογική ψυχή ἐκ τῆς μηδενός ἐστὶ δημιουργή.

Ἐπειδὴ ὅς ἐκ αἰώνιον (§. 4 μδ'.) ἐδ' ἀναγκαῖον κα-
δ' ὑπαρξιν (§. σβ'.) ἐνδεχόμενον δὲ (§. σγ'.) καὶ ἐξα-
τεικῶς ἄλλα ἐξηρημαῖον ἔσαι (§. αὐτ.), ὅφ' εἰς δηλονότι
αὐτὸς ὑποσταίη. Ἀλλ' αὐτὴν ᾗ δέσσει ἡ ψυχή φυσικῇ ἐκ αὐτῆς
βοι τὸ εἶναι, ὥσπερ τὰ ἐν τῇ φύσει γινόμενα. (§. 4 λθ'.)
Ἄρα ἐκ τῆς μηδενός μὲν, ὑπὸ μηδενός δ' ἐχί. (§. σνδ'.)
Αὕτη δ' ἐστὶν ἡ κατὰ δημιουργίαν προαγωγή, καὶ (§. σξ'.) κατὰ
μόνη τῇ πᾶσι ὑπέρκειται ἐξείας δυνάμει (§. σξά. σξβ'.)
ὁ λόγος φέρων ἀνέθετο. Ἄρα κτ.

Σχόλιον.

§. 4 μη'. **Ε**κ δὲ δὴ τῶν καὶ ἡ Τερτυλιανῶ, et maximam
partis occidentalium, καὶ ἡ τῶν πλείονων ἐν δυτικοῖς (1),
καὶ ἡ Ἀπολλινάριε (2) καθαιρεῖται δόξα, ὅτι ἐκ ἡμεροχῆς
τε καὶ κοινωρίας πᾶς ἐξ ἀλλήλων, πᾶς ψυχὰς γίνεσθαι ἡγη-
σαμένων. „ Εἰ γὰρ ἐξ ἀλληλογονίας, καὶ φθαρταὶ εἰσὶ
„ καθάπερ τὰ ἄλλα τὰ ἐκ ἡμεροχῆς γενέσθαι γινόμενα. Εἰ
„ δὲ ἐξ ἐκ ὄντων προάγεται κτίσις ἐστὶ τὸ γινόμενον.
„ (3) Τὸν μὲν ἐν Αὐγαστίνον, ἀνδρα ἄλλως καὶ πολλῶν ἐν
λόγοις, καὶ ἐπισημὸν τὴν δόξαν, τοῦτο τι περὶ πᾶς λο-
γικῆς ψυχῆς ὑπονοουμένης, (4) θαυμάζειν ἔπει. Τὸ
γὰρ ὅτι πᾶς ἐξ αὐτῶν ῥιζῶν, τὸ ἐκείνης ἀσώματον, καὶ ἀ-
πλυν, καὶ ἀμιγρὸς, ἀναίρει τε καὶ προάγει, αἷς παντὶ τῷ
ὅτι

(1) Γράνιμ. ἐντα αἰώτ.

(2) Παρὰ Νίμεσ. Περὶ Ἀνθρώπου Κεφ. Β'. Περὶ Ψυχῆς.

(3) Νίμεσ. Αὐτ.

(4) Αὐγασ. Περὶ Ἀρχῆς τῆς Ψυχῆς. καὶ περὶ Αὐτίχας.

ἐπισήσωσι τιὼν ἑξήνοισιν, ἐπὶ τῆς εἰρημῆς ἀλληλογονίας
κατάδηλον γίνεται. (ὅρα δ. σ ν θ'. σ ξ'.)

Θεώρημα ΚΖ'.

δ. Ϛ μ θ'. „ **Τ**ὼ λογικῶ φυχικῶ εἰς τὸ μὴ ὂν ἀπλῶς
„ δυνατὸν ἔσθαι.

Εἰ γὰρ αἰώνιος ἐν ἔσιν (δ. Ϛ μ δ'.) εἰδὲ τιὼν ὕπαρ-
ξιν ἐξ ἀνάγκης ἔχουσα (δ. σ β'.) ἔνδεχομῆν δὲ (δ. σ γ'.)
δυνατὴ αὐτῆς ἢ ἀνυπαρξία. (δ. αὐτ.) Φθορὰ δὲ φυσικῇ
τῷ ἐν αὐτῷ πάθοι. (δ. Ϛ μ'. Ϛ μ α'.) Εἰς τὸ μὴ ὂν ἄ-
ρα διυμῶσεται ἔσθαι. Ὅρα (δ. σ ξ γ'. σ ξ δ'. σ ξ ε'.)

Σχόλιον

δ. Ϛ ν'. **Ε**πεὶ οὖν καὶ τιὼν θρυλλημένων ὑπερίαν ραδίως
ἐπιδυστόμεθα. Ἦν γὰρ ἀθάνατον αὐτοὶ δίδονέσι λόγοις
ἀναιτέρω (δ. Ϛ μ'. Ϛ μ α'.) εἰδείνυσιν πολλοὶ τῶ παρ' ἡ-
μῖν θροασμένων ἀνδρῶν, τὸ γέρας τῆς Ἀθανασίας ὑποσα-
ρεῖν ἐδοῦν. τί δὲ οὐα ἕκαστον λέγειν χρὴ, ὅτι γε καὶ ὅλη
Σωκράτης ἢ Γ'. μὲν τῶ Κωνσταντινουπόλει, ε'. δὲ τῶ Οἰκε-
μυκῶν, ἐν Πράξ. ι α'. ἔχ' ὅσον τιὼν λογικῶ φυχικῶ,
ἀλλὰ καὶ πᾶσαν ἀπλῶς τιὼν ἀσάματον καὶ νοερὰν δημιουργη-
τικῶ φύσιν, μηδαμῶς πλατεῖν τὸ ἀθάνατον ἀπεφύλατο,
τιὼν περὶ τὰς ἀνισχυθεῖσαν Ἐπισολῶν τῶ Ἱεροσολύμων Σω-
φροῖτις ὑπεδέξαμηνό τε, καὶ δοκιμάσαντες, ὡς ἄρα τῶ ὑπὸ
τῶ Ἀποστόλου εἰρημῶν (1) „ τὸν Θεὸν μόνον ἔχει ἀθανά-
„ σίαν, συμπάσαν, ταῦτ' ἐν ραδίαν, φημί, ἐπιδέχεται
τιὼν ἀπαύσις. Τὸ μὲν γὰρ φύσει ἀθάνατον, ὅπερ ἐ-
στὶ τῶ εἰσιώδη τε καὶ ἀναγκείαν (ὡς εἶπεν φιλοσοφικώτε-
ρον) τιὼν ὑπαρξιν ἔχοντος, μόνῳ τῶ ὑπερεσίῳ καὶ αἰ-
ῶντι

(1) Α. Πρὸς Τιμόθ. Κεφ. ε'.

ὄντι ἀνάδεύτον, παρ' ᾧ ἄτε φθαρτὰ ἀλήτης ἐστίν, ἕτε τι ἔσ-
 πῃς ὑποστάσιμα. Τὴν δὲ ψυχὴν εἰς τὸ ἔντε τῷ μὴ ὄν-
 τος ὅπῃ τὸ εἶναι, (Σ. ψμζ'.) καὶ ἀνάπαλιν ἔστω, ὅπῃ
 τὸ μὴ εἶναι μὴδαμῶς εἶναι μεταβαίνειν (Σ. ψμδ'.) Θεὸς
 τῷ πανδοῦναι τὸ νόματι προσσητημύλιον ἐποληπτέον. Τὸ
 δὲ δὴ μεταστὰς τε καὶ χάριτι ἀδανάτων, ὡς ἀπὸ τῆς φθαρα-
 γόντος ἀσώματου αὐτῶν (Σ. ψκς'. ψκζ'. κξ'.) καὶ ἀπλῆν
 (Σ. ψλθ'.) καὶ ὅπῃ τὸ εἶναι συνέχοντος, καὶ αὐτῇ πύτῃ,
 οἷα δὴ καὶ πάσῃ νοητῇ φύσει ὑποδοτέον. Τὸ δὲ δόγμα το-
 δε τὸ τῆς παρ' ἡμῖν Θεοσδότου Σοφίας, εἰδὲ ἡ ἕξω σοφία
 ἡγρόνησεν. Τὸ γὰρ παν τὸ χυρόμυλον πάντως εἶναι θνητὸν,
 καὶ φθείρεσθαι, καὶ ἐκλύεσθαι, καὶ Πλάτωνι δοκεῖ, παρ' ᾧ
 ὁ ὑπέρτατος Θεὸς τοῖς ὅξ αὐτὴ ἐσιωθεῖσιν ἕως εἰσαγε-
 ται δημιουργῶν. „ Θεοὶ Θεῶν, ὧν ἐγὼ Πατὴρ τε καὶ Δι-
 11 μικρότος, ἀδανάτοι μὴ πάντων ἐν ἐσέ, ἐπεὶ περ ἐγέ-
 11 νεδε· ἔτι γε μὴν λυθίσσεσθαι, τῆς ἐμῆς βελήσεως κρείτ-
 11 τοτος θανάτου λαχόντες. Ἐν ἑτοίς γὰρ πάνυ σαφῶς, τὰ
 αὐτιπύπτειν δοκῶντα, καὶ πάντων δὲ ἀσυμφάνως ἔχοντα,
 11 ἀμφοτέρω ἅμα συνάγει καὶ πεποικῆσθαι, καὶ μὴ ὁρ-
 11 λυεσθαι, καὶ ἡμέδαι, καὶ τὸ θανάτου κρείττους γίνεσθαι.
 11 Τοιαύτῃ ἀποπλῆθε καὶ ἡ τῷ ἀνθρώπῳ ψυχὴ, ἐστὶ λογί-
 11 κῆ, ἀεικίνητος, καὶ αὐτεξέσιος, ζῶν ὅξ αὐτῆς ἔχουσα
 11 καὶ σώματι χορηγεῖν δυνάμειν, ἃ θνητὸν εἶδός ἔλαχεν·
 11 ἀλλὰ πάντα πῶτα τῆς ἀδυνασίας ἀτεχτῶς γνωρίσματα.

Θεώρημα ΚΗ'.

Σ. ψνα'. „ **Η** μὲν ἐστὶ τις ἀσώματος, καθ' ἑαυτῶν ἡ
 11 ψυχὴ, καὶ ὑπόστασιν ἰδίαν κεκληρώται· ἡ δὲ ψυχὴ τε, καὶ
 11 εἶδος, καὶ ἐντελέχεια, εἰδαμῶς.
 Τὸ Α. μέρος ἐκ τῶ Σ. Σ. ψλγ'. ψλδ'. ψλε'. ψλς'.
 δείκνυται.

Τὸ Β'. δὲ ἐκ τῶ Σ. Σ. ρμγ'. ρμδ'.

Σχόλιον.

9. ψι β'. **Ψ**υχὴ μὲν ὅν λέγεται, ἢ τὸ ὀργανικὸν ἐμφυ-
 χῶσα σῶμα, ἢ ζῶν ἀποφαίνουσα. Εἶδος δέ, ἢ τὸ το συ-
 νισῶσα, ἢ χαρακτηρίζουσα. Ἐντελέχεια δέ ἢ τελειῶσα τε
 ἢ συνέχεια. Καθ' αὐτὴν δ' αὖ ἔχει τῶν ἐξ ὧν, ἔθ' ὅπερ
 αὖ ἐμφυχώσκειν, ἔθ' ὅ συστήσκειν, ἔθ' ὅ τελειώσκειν· ὡ-
 σε ἔθ' ἢ ψυχὴ, ἔθ' ἢ εἶδος, ἔθ' ἢ ἐντελέχεια ἰσχυρῶς
 ἔλαχεν ἢ ψυχὴ ὑποστάσεως. Ταῦτα γὰρ ἐν τῆς πρὸς τὸ
 σῶμα ἔχουσα σχέσεως, τῇ μετ' αὐτὴ σωματικῇ συναποτί-
 θεται. Διὰ τὸ το ὅν δὴ ἢ οἱ Σχολαστικοὶ τὸ καθ' ὑπόστα-
 σιν αὐτετέλές τῇ ψυχῇ τῷ σώματος ἀναλυθείσῃ προσθέ-
 μοντες, ἀφαιρῶνται συνισσῆς ἐκείνῳ. „ Ο, τε θεῖος Δαμα-
 „ σκλιώδης, (1) ἔτε ἢ ψυχὴ μόνῃ λέγεται ὑπόστασις, ἔφη,
 „ ἔτε τὸ σῶμα, ἀλλ' ἐνυπόστατα. τὸ δὲ ἐξ ἀμφοτέρων
 „ ἀποτελέμενον ὑπόστασις ἀμφοτέρων. ὑπόστασις ὅν κυρίως
 „ τὸ καθ' ἑαυτὸ ἰδιοσυτάως ὑφίσταμενον. ψυχὴ δὲ πάντως
 „ ἰδιοσυτάως ἐκ αὐτῆς ὑποσταίῃ τὸν λόγον τῷ ψυχικῷ εἶναι καὶ
 „ καθ' ἑαυτὴν διασώζουσα. Ἐνθεν τοι τρόπον τινα φησὶν ὁ
 „ Φιλόπορος (2) καὶ τὴν λογικὴν ψυχὴν ἐντελέχειαν ἀ-
 „ χωρίσον εἶναι, ὁμολογητέον· ἀμέλει τοι καθ' ὅ το αὐτὸ
 „ ἐστὶν ἐντελέχεια. Τὰς γὰρ ἐνεργείας καθ' αἷς τελειοῖ τὸ
 „ ζῶν κοσμοῦσα αὐτὸ ποιῶς, ἢ τοιῶς, ἀχωρίσως ἔχει τῷ
 „ σώματι. Ἐξελεῖθου γὰρ αὐτῷ ἐκέτι ταύτης ἐνεργήσῃ·
 „ ἵχει γὰρ αὐτὴς ἐκ τῆς σχέσεως τῆς πρὸς τὸ σῶμα· ὡ-
 „ σε ταύτῃ καθ' ὅ ἐντελέχεια ἐστὶ· λέγω δὴ καὶ τὰς δε τὰς
 „ ἐνεργείας ἀχωρίσως αὐτῇ εἶναι τῷ σώματι· ὡσπερ καὶ τῷ
 „ κυβερνήτῃ ἕως κυβερνᾷ, αἱ ἐνεργεῖαι τῷ πλοῖν εἰσὶν ἀ-
 „ χωρίστοι. Καὶ χωρίζεται μὲν ὡς αὐθρῶπος, ὡς μὲν τοι
 „ κυβερνήτης ὢν ἐνεργεῖα, ἅμα κεχωρίσθαι τῆς νεώς, καὶ
 „ ἐφθαρμῆας ἵχει τὰς τοιαύτας ἐνεργείας. Οὕτω τοι καὶ ἡ
 „ λο-

(1) Περὶ τῷ Ἐνυπόστατε Κεφ. κ δ'.

(2) Φιλόπον. ἐν Β'. Περὶ Ψυχ. Ἀειστέλεος Ἐπομν.

„ λογική ψυχὴν, ὡς μὲν χωριστῶς ἔχουσα εἶσιν, ἐκ ἔσιν
 „ εὐτελέχεια σώματος· ὡς μὲν τοι τοιαύδε χάσιν ἀναλαμ-
 „ βάνουσα πρὸς τὸ σῶμα, καὶ ὁ καὶ τὸ ψυχὴ λέγεσθαι ἔ-
 „ χει (ἡ γὰρ ψυχὴ πρὸς τὸ σῶμα λέγεται·) εὐτελέ-
 „ χεαί τε ἐστὶ τὰ σώματος, καὶ ἀχώριστος αὐτῷ· χωριζομένη
 „ σα γὰρ αὐτῷ ὑπολύει ταύτας τὰς ἐνεργείας, ὥς ἐκ τῆς
 „ πρὸς αὐτὸ χάσεως ἀνελήφει· οἷον τὸ ζωοποιεῖν, τὸ κοι-
 „ νωνεῖν αὐτῷ πάσας τὰς φυσικὰς κινήσεις, καὶ εἶτι τοι-
 „ τον ἄλλο. Τί γὰρ φυσικῶς κινῆται, ἢ ζωοποιήσεται, παν-
 „ τὸς ὥσα ἔξω τῷ σώματος;

Θεώρημα ΚΘ'.

§. ψνγ'. „ **Ψ**υχῶν λογικῶν τῶν ἀειδμενῶν μίαν, διατὰ
 „ σώματι ὀργανικῇ καὶ τὸ αὐτὸ εἰδοποιεῖν ἀδυνάτον.
 Συμμέσσησαν γὰρ αὐτῷ, εἴπερ διωμάτων ἰσῶν, ἀνθρώποι δύο
 αὐτόψυχοι· ἐπεὶ δὲ τῶν ἐκάτερος ἀνθρώπος εἶναι ἀνώ-
 μολόγηται, νῦν μετέχων, νοῆσαι αὐτὸ καὶ τὸ αὐτὸ ὁ μὲν θά-
 τερον τῷ ἀντιφασκόντων, ὁ δὲ θάτερον ἀληθεύειν πειθό-
 μιν· οἷον ὁ μὲν ὅτι ἥλιος φέρε κινεῖται, ὁ δὲ ὅτι ἔ-
 στα. Καὶ νῦν ὥς ὁ αὐτὸς τῷ ἀντιφασκόντων ἀντιληφθεῖν ἔ-
 μα. Ὅπερ ἀδυνάτον. (§. λδ'.) Εἰ δὲ ἄλλος μὴ διωμά-
 το θάτερον αὐτὸ τῶν ἐκ αὐτοῦ εἶναι, ὅπερ ὑποτίθεται, ἀν-
 θρώπος. Τὸ δὲ ὁπίσης τῷ ἀδυνάτων (§. λ'.). Ἀλλα-
 μὲν καὶ ἡτοί εἶναι αὐτὸ ὁ ἕτερος προσέλοιτο, καὶ τῷ ἑτέρῳ ἔ-
 θυμὸν εἶναι, καὶ ἡ αὐτὴ προαιρετικὴ δυνάμις ἔχει τὸ αὐτὸ τῷ
 ἀντιφασκόντων, πρὸς τὰ ὑπ' ἀλλήλων ἀναίρεμνα ἅμα ῥέ-
 ποντα, ἢ μὴ ποιεῖσθαι αὐτὸ καὶ ὁ ἕτερος ἐκ αὐτοῦ ἔχει, καὶ
 εἶναι πάντως τὸ προαιρετικόν, ἀποαιρετόν· βίαιον γὰρ, καὶ
 κατ' ἀναγκασμὸν· ὁ τῆς ἴσης ἔχεται ἀποπίας. (§. λ'. λδ'.)
 Ἄρα κτ.

Ἄλλως. Καὶ ἡτοί ὅλη ἐνεῖν ἐκατέρῳ, ἢ μέρος. Τὸ δὲ-
 το μέρος ἐκ αὐτοῦ λέγειν· ἀμερὲς γὰρ ἡ λογικὴ ψυχὴ.
 (§. ψθ'.) Ἀλλ' ἐδ' ἐκεῖνο. Πότερον γάρ ποτε, καὶ τοῖς
 μεταξὺ; ἀλλ' ἔσαι δὴ πᾶσι λογικὰ τὴν φύσιν καὶ τὰ μεταξὺ,

καί τοι μὴ πῶτο τυγχάνοντι. Εἰ δὲ μὴ, τὸ ἐν ἄρα δύο,
(δ. σ υ β.) Ἄρα κτ.

Πόρισμα.

δ. ς ν δ'. Πολλῶν δὲ μᾶλλον ἄρα τῶν ἀθανάτων, τὰς ἀν-
θρώπους μᾶλλον ζῆναι κοινῇ ψυχῇ ἀπαξάπωντες.

Σχόλιον.

δ. ς ν ε'. Λαμβανῶς ἄρα μαινομένων ἀνδρῶν αὐτῶν εἶναι, καὶ
τὸν ἐγκέφαλον αὐτὸν ἐξεπτυνόντων τὸ τῶν Μαιναχάων δόγ-
μα, τῶν ἐκ μιᾶς τῆς ἀειδμοῦ ψυχῆς ἅπαντας εἰδοποιεῖσθαι
ἀνθρώπους, καὶ πάντα σώματα, εἰς ἅπαντα καταπερμάτιζο-
μένης τε καὶ καταπερνομένης ἐμφυχά τε καὶ ἀψυχα, τῶν μὲν
πλείονος αὐτῆς μετεχόντων, τῶν δὲ ἐλάττονος, πλείονος μὲν
τῶν ἐμφύχων, ἐλάττονος δὲ τῶν ἀψύχων, πολλῶν δὲ πλείο-
τος τῶν ἐραυρίων· ὡς τῆς καθόλου ψυχῆς μέρη εἶναι τὰς κα-
θόλου ψυχὰς, ἢ ὡς τῆς Νεμεσίω (I) μαθεῖν ἔστιν. Προ-
σείβουσι δὲ τῶν ἀποπονθεύσάντων, καὶ πολλοὶς τῶν Ἀρά-
βων, καὶ Ἀβερίων. „ Ἀλλ' εἰ μὲν ἀμερίτως μερίζεσθαι ταύ-
την ἔφατον, ὡς τῶν φωνῶν ἐν τοῖς ἀκῆσι, μέτερον
„ αὐτῶν τὸ κακόν· νῦν δὲ τῶν ἁλίων αὐτῶν τῆς ψυχῆς
„ καταμερίζεσθαι λέγουσι, καὶ τὸ πάντων χαλεπώτατον, ὅτι
„ νεώτερος αὐτῶν ἐν τοῖς στοιχείοις εἶναι βίβονται, καὶ συμ-
„ μερίζεσθαι τάς ἐν τῇ τῶν σωμάτων ὁρέσει, καὶ πάλιν
„ εἰς ταὐτὸ συνιστάει ἐκλυομένων τῶν σωμάτων, ὡς ὅ-
„ δωρ μερίζομενον, καὶ πάλιν συναγόμενον, καὶ μιγνόμενον·
„ καὶ τὰς μὲν καθαρὰς ψυχὰς χωρεῖν εἰς τὸ φῶς, φῶς ἁ-
„ σας, τὰς δὲ μεμολυσμένας ὑπὸ τῆς ὕλης χωρεῖν εἰς τὰ
„ στοιχεία, καὶ πάλιν ὑπὸ τῶν στοιχείων εἰς τὰ φυτὰ καὶ τὰ
„ ζῶα,

(1) Περὶ Ἀνθρώπου Κεφ. Β'. Περὶ Ψυχῆς

„ ζῶα, καὶ ἔτι τὴν ἑστίαν αὐτῆς κατατέμνοντες, καὶ σώμα
 „ τιλὼν ὑποβαίνοντες, καὶ πάθειν ὑποβάλλοντες ἀθάνατον
 „ εἶναι φασίν. (1) Αὐτοὶ μὲν τοὶ καὶ ἐν αὐτῇ μόνῃ τῇ αἰ-
 „ θρώπῃ εἶδει (καὶν τις τὰ ἄλλα παρείη) τὴν μονοψυχίαν
 ταύτῃ θεωροῦντες, καὶ μόνον ἐν τῇ ἀμείσει τῆς ασω-
 μάτου φύσεως, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς δυνάμεως, τῆς τε θη-
 ροντικῆς λέγουσιν, καὶ τῆς βελητικῆς, αἷς ἡ ἑστία ἡ τῆς ψυ-
 χῆς συγκεκρόται, τῆς δόξης τὸ ἄλογον ἐλέγχοντι καὶ ἀ-
 δυνάτον. Ὅσα γὰρ τὰ ὑπὸ μιᾷ ψυχῇ ὑπὸ πᾶσι συμφο-
 ρήματα ἄπαια, τοσαῦτα μοι δοκεῖ τὰ τῇ κατ' αὐτὴν ὑπολή-
 φει ἐρεπτόμενα ἄπαια. Πάντες γὰρ αὖ ἔτι εἰς ταῦτο παι-
 δείας, ἢ ἀπαιδυσίας ἵκοντες, καὶ πάντες, καὶ τὰ τῶν πάν-
 των ἴδουσιν. Καὶ ταῦτα ἅπασιν ἀν' ὁμοθυμῆν, καὶ ἀληθεύον-
 τα καὶ μὴ, καὶ δικαῖα καὶ μὴ, κατέχευε τὴν σωφροσύνην τῆς
 ψυχῆς (ἡ πέφυκεν) ἐφ' ἑαυτῇ ὁπισθεφύσας τε καὶ ἐμφιλο-
 χαρῆς, καὶ μυεῖσις ὅσοις καὶ τὸ αὐτὸ προσδεχεται βίσεως,
 μᾶλλον δὲ εἰς μυεῖα ὅσα καὶ γνωτικῶς καταμερίζομένης,
 καὶ θασκιδναμένης, καὶ μηδέποτε ἑαυτῇ ὁμολογέσης. Οὐδὲ
 γὰρ, ὅπερ, ὅτι τὰ ἐν πολλοῖς αὐλοῖς ἐμπνευσμένα, συμ-
 βαίνει αἶρος, τὰ πρὸς τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἑξοχὴν τῶν
 δεκτικῶν, τῶς μὲν τῶν ἡχῶν ὀξύτερες, τῶς δὲ βαρυτέρους
 ἀποδιδόντος, ἐδ' ὅπερ ὅτι τῶν ὀργανικῶν ἄλλων σώματων
 ὁρῶμεν, καὶ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἐνεργείας, τοῖς ἑτεροῖς
 ἔχουσι πρὸς ὑποδοχὴν, συμπομιλλομένην τὴν πᾶσιν, καὶ
 συμμεταβάλλουσαν, τὸτο ἥδη εἶδος αὐτῆς εἶναι, καὶ ὅτι τῆς λο-
 γικῆς αὐτῆς ψυχῆς συμβαίνειν ἡγεῖσθαι. Ἐκεῖνα καὶ ὅτι τῇ
 μερῶν φύσει ὄντα, ἐδὲν ἀπεικὸς καὶ τὰ δεκτικὰ καὶ ταῖς
 ἐνεργείαις μερίζεται· ἡ δὲ δὴ λογικὴ ψυχὴ, ἀπλῶς αὐτῇ
 εἶσα ἐδείχθη (Σ. ψλ.) καὶ πάντα ἀμείσις, καὶ ἀθάνα-
 τον αὐτῇ, τὸ μὲν τῇδε ἔρεπιδαι, τὸ δὲ τῇδε. Καὶ τὰ
 μὲν σωματικὰ ὄντα πρὸς ἑαυτὰ τυγχάνει καὶ ἀνεπίσροφα
 (Σ. ψλζ'. Αειδμ. ΙΒ') ἐδὲν τε δέος, μὴ τὸ ὅξειαν ὑ-
 πηχῆσαν τῇ πνέματος μέρος, ἐπ' αὐτὸ τὸ τὴν βαρεῖαν ἐ-
 πι-

(1) Αὐτ. Αὐτ.

πισπραφεύντε καὶ ταυτωθόν, βαρεῖαν καὶ τὸ αὐτὸ, τὴν αὐτὴν ὀξείαν ἢ χήσειεν. Τῆς δὲ πρὸς ἑαυτὴν, ἅπερ δὴ νοεῖας ἐσίας, ἐπιτρέφειν πεφυκείας (§. αὐτ.) ἅματε καὶ τὰς ἐπιτροφὰς μὴ σπαιδεύσαι ἐκ ἐχέσεως (§. χξή.) πολλὰ αὖ εἴη τῶν ἐνεργημάτων ἀντίφθογγα, μᾶλλον δὲ τὰ πάντα, καὶ σύμφωνον εἶδέν. Καὶ περὶ αὐτὴν τὸ πρᾶγμα εἰς τοσαύτῳ ἀνωμαλίαν, ἀκρεβῶς σκοπεύμενον, ὥς τε μηδὲ νοεῖν ὅλως πῶν ψυχῶν ἔγωγε δύνασθαι, καὶ πάντα νοεῖν· ὃ τίς αὖ, ἔγωγε μὲν φρεσίων φιλοσόφων, ἀνθρωπείων δὲ λέγω μετεληφώς, ἐνοήσεις;

Θεώρημα Α'.

§. ινς'. „**Α**ἱ λογικαὶ ψυχαὶ ἀειδμῶν μὲν ἀλλήλων ἔτεραί εἰσιν, εἶδει δὲ, καὶ γένει αἱ αὐταί.

Ἀδωῶτον γὰρ μίαν εἶναι τῶν ἀειδμῶν διαστὰ σώματα κατὰ τὸ αὐτὸ εἰδοποιῶσαν. (§. ινγ'.) Πολλῶν δέτοι καὶ μᾶλλον, τὴν αὐτὴν εἶναι ἐν ἅπασιν. (§. ινδ'. ινε'.) Ἀλλ' ἐν μὲν εὐόπτη ἢ ταυτότης, ἐν διαίρέσει δὲ ἢ ἑτερότης κειμένη ἐτέθη. (§. τια'.) Ἄρα τὸ Α'.

Εἶδει δὲ ἔτερα, ὧν οἱ λόγοι τὰ τὶ ἴδιον εἶναι πλείονες. (§. σπβ'.) Ταῦτόν εἰπεῖν τὰ ἀθροίσματα τῶν ἐσιωδῶν γνωρισμάτων. (§. ρλγ'.) Ταῦτα δὲ ἐπὶ τῶν λογικῶν ψυχῶν εἰσὶ τὰ αὐτά. Ἐπεὶ πάσαις καὶ τοῖς νοητοῖς προσέχειν ὅτι ἀπλοπλησίως, καὶ ἀπφαίνεσθαι, καὶ ὁρανοῦσθαι, καὶ ποιοῦσθαι, κτ. (Κεφ. Α'.) Οὐδ' αὖ ἐχοίτης ἐντὶ μηδὲν ἐπαγαγεῖν, ὃ τῇδε μὲν κατ' ἐσίαν προσῆκον αὐτῇ, πῆς δὲ δ' ἀλλότριον· εἰ μέλλοι μὴ πᾶν ὅτιον ἐπ' ἀκαίειμαν γλῶτταν ἔπος ἔλθῃ λέγειν, τὰ δὲ ὄντα ὁμολογεῖν. Ἄρα καὶ τὸ Β'.

Ἀλλὰ ὅτι αἱ τὰ ἡγεμονίας ταῦτα καὶ ἐπομενίας. (§. τιβ'.) Αἱ αὐταὶ δὲ τῶν εἶδει (ὅτι τὸ Β'). Ἄρα καὶ τῶν γένει. Ο. Η. τὸ Γ'.

λῶ, καὶ μελέτης, καὶ ἀσκήσεως, ἐπ' αὐτὰς ἀσφάλειος τῆς ἐξουσίας τὰς ἀκρότητας. Ἡ δὲ δὴ θεωρητικὴ δυνάμις αὕτη ἐπ' ἄλλαν ἄλλως, καὶ μὲν δὴ καὶ ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἀνθρώπῳ, καὶ αἰεὶ ὡσαύτως, εὐδ' ἐπὶ τὰ αὐτὰ κινεῖται, αὐτοδιδόσκος ἔσται, καὶ αὐτοκίνητος. (Κεφ. Α'.) Ἄρα καὶ τὸ Γ'.

Σχόλιον.

δ. ψν. **Ι**σοδύναμοι ποίνω ἅπανται, καὶ ὁμοίοιοι ἐν ἀνθρώποις αἱ ψυχαί, τῷ αὐτῷ δηλονότι ἐσιαδῶς διμοιρῶσαι δυνάμεων, καὶ τελειοτήτων. Εἰ δέ τις ἐνορᾶται τοῖς ἀνθρώποις ἑόπων τε καὶ ἡθῶν κρομοίους, καὶ αἰρέσεων ἁφρορά, καὶ κλίσεων, καὶ τινὲς μὲν ἐπὶ τὸ ἐνεργεῖν, ἢ παθεῖναι ὅπως δὲ δεξιῶς ἔχουσι, καὶ δίκην ἔχουσιν, οἱ δὲ τὴν ἐνέργειαν ὡσαύτως εἰσὶ, καὶ δυσκίνητοι, ὥστε αὐτῶν τύχοι· ταῦτα δὲ μὲν τῶν φυσικῶν, τῇ κατὰ τὸ σῶμα κράσει τε καὶ συστάσει αὐτοδοτέον· ἐπὶ δὲ πᾶν ἡθικῶν τῇ βελήσει μάλιστα, καὶ ὡς ἡ ψυχὴ αὐτοκίνητος ἔσται, ἐλευθέρως τε καὶ αὐτεξουσίως, τὸ δὲ ἐπὶ τὰ κρεῖττω, ἢ χεῖρω πᾶν ἐπιτηδεύματων ῥοπήν ἐπιτείνουται· ἢ δὴ ἐδεληύσασα καὶ αὐτῆς, ἐπὶ πᾶν πολλῶν τῆς κράσεως ἔχει ἀεὶ ἀλλοτρίως τὸ σῶματος, ὡς περὶ ἵππου, χαλινῶσα τὸ δυσπειθές καὶ δυσλόιον, καὶ τὸ τῆς κράσεως ἐκμελές, ὡς περὶ λύρας ἀπεκρίσης χορδῆς, ῥυθμίζουσα καὶ ἀρμόζουσα. Καὶ ὅτι εἰσὶ μῆτινες (1)
 „ φυσικαὶ οἷον κακίαι καὶ ἀρεταί, ἐκ τῆς τῷ σώματος κράσεως, τοῖς ἀνθρώποις ἐπόμεναι· ὡς γὰρ φυσικῶς οἱ ὕγινοι καὶ νοσώδεις εἰσὶν ἐκ τῆς κράσεως, ἔπο τινὲς φυσικῶς πικρόχολοι ὄντες ὀργίλοι εἰσὶν, ἄλλοι δειλοί, ἄλλοι καταφερεῖς. Ἀλλ' οἷοι κρατεῖσι καὶ ἀεὶ ἀλλοτρίως...
 „ ὄργανον γὰρ τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς, ἐὰν μὴ ἐπιτηδεύῃς κατὰ σκοδανθῇ, συνεργεῖν τῇ ψυχῇ, καὶ αὐτὸ ἔχει ἐπιτηδεύει· ἐὰν δὲ ἀνεπιτηδεύῃς, ἐμποδίζει καὶ τότε χεῖρα
 „ τῇ

(1) Νεμέσιος. Περὶ Ἀνθρώπου Κεφ. Β'. Περὶ Ψυχῆς.

„ τῇ ψυχῇ πραγμάτων, ὑπομαχομένη πρὸς τὴν ἀνεπιτη-
 „ δεότητα τῶ ὀργάνου. Καὶ εἰ μὴ σφόδρα ἐνέφη, καὶ συ-
 „ χαστρέφεται αὐτῇ, καθάπερ μουσικός συνεξαμαρτάνει
 „ τῇ τῆς λύρας ὀξυροφῇ, εἰ μὴ προτερον αὐτῇ κατα-
 „ σήσει καλῶς. Διὸ καὶ χρεῖα τῇ ψυχῇ τῆς ἐπιμελείας τῶ
 „ σώματος, ἵνα καταστήσῃ αὐτὸ ὄργανον ἐπιτηδείον ἑαυτῇ.
 „ Τὸτο δὲ ποιεῖ διὰ τὸ λόγῳ, καὶ τῇ ἡδυν, ὡς ἐν ἀρ-
 „ μονίᾳ τὰ μὲν χαλῶσα, τὰ δὲ ἐπιτείνουσα, ἵνα ἀρμόδιον
 „ αὐτὸ ἑαυτῇ κατασκευάσῃ, καὶ χρήσιμα ἐπιτηδεύῃ ὀργά-
 „ νῳ. Εἰ μὴ καὶ αὐτὴ στυγερὰ αὐτῇ συμβαίνει ὅδ
 „ καὶ τὸτο.

Θεώρημα ΛΒ'.

§. 199. „ **Η** καὶ τὴν γνώσιν ἐνέργεια, αἰεὶ παρῶσα
 „ ὅτι τῇ λογικῇ ψυχῇ, καὶ ἀνένλειπτος.

Α'. Περὶ ὅσα ὅδ ἡ ψυχὴ ζῇ· δι' αὐτὴν ὅδ τὸ ζῶν τοιαῦτον,
 ἐκείνη μάλιστα· ζῶσα δὲ, ἐν διδυκεῖ καὶ ἀπαύσῳ ἐνέργεια
 ὅτι. Πᾶσα ὅδ ζῶν, κίνησις τις ὅτιν (§. 198. Ἀειθρ. Ε')
 ψυχῆς δὲ κίνησις κυριωτάτη (§. 197. 198.) καὶ ἐνέργεια
 (Κεφ. Α') ἡ καὶ γνώσιν ὅτιν. Ἡ ἄρα καὶ γνώσιν ἐνέρ-
 γεια, τῇ λογικῇ ψυχῇ αἰεὶ παρῶσα ὅτιν ἀδελείπτος.

Β'. Ἡ τῇ γνώσκῃ δυνάμις ὅτι τῇ ψυχῇ ἐσιώδης, ἀ-
 σωματὶ δὲ δυνάμις ὅσα, ὅτιν ἀποδραβίαςος· (§. 196.)
 „ ἐπεὶ ποῖαι βίαιοι τῆς ψυχῆς κινήσεις, εὐδὲ πλαττεῖν
 „ βελουμένοις ῥάδιον ὑποδῆναι, ὡς Ἀριστοτέλης φησὶν (Γ').
 Ἀλλὰ ὅδ πᾶσα δυνάμις ἀποδραβίαςος ἔχουσα, ἐνεργὸς
 αἰεὶ ὅτι καὶ δραστήιος. (§. 199.) Ἄρα ἡ κατὰ τὴν
 γνωστικὴν δυνάμιν ἐνέργεια, κτ.

Γ'. Μὴ καὶ γνώσιν ἐνέργεια ποτὲ ἡ λογικὴ ψυχὴ, ἔ-
 χοι αὖ ὅπως ἀργῶς τε καὶ ἀκινήτως, ἢ ὅτι καὶ δυνάται κα-
 τ' ἐκείνο νοεῖν, ἢ ὅτι καὶ βέλεται. Ἀλλ' εἰ τὸ πρῶτον, τῆς
 ἀρα

(1) Ἀειθρ. Περὶ Ψυχ.

ἄρα νοητικῆς δυνάμεως ἀμοιρῶσα τότε, εἰδ' αὖ ψυχὴ εἴη. Εἰ δὲ τὸ β., καὶ μὴ βεβουλευμένη γινώσεται. (Οὐ γὰρ ἡ βέλῃσις πέφυκεν εἶναι γνώσεως ἀνδύ. (δ. χ π α.) Καὶ προφανὴς ἡ ἀντίφασις. Ἄρα κτ.

Δ'. Ἐν ᾧ τὸ σῶμα εἰδοποιεῖ ἡ ψυχὴ, ἐπεὶ αὐτὴ ζῶης παράτιος γίνεται, ἐνεργεῖ δὴπε πρὸς αὐτό. Καὶ πάντως ἀδελείπτως, εἰμὴ ἐκ ἀδελειμμάτων τῆς ζῶης τὸ ζῶν εἶναι φήσῃ. Εἰ δὲ τὰς ζωτικὰς ἐνεργείας, ὧν κατὰ τὴν πρὸς τὸ σῶμα ἔλαχε θέσιν, ἀδελείπτως κεκλήρωται, αἱ καὶ ποτὲ μὴ τὴν ἀνάλυσιν αὐτῇ ἐκλείψουσιν οὐδ' αὐταῖς ταῖς πρὸς αὐτὰς δυνάμεσι, πολλῶν δὲ μάλλον ἀνενάων εἰκὸς ἀμοιρεῖν αὐτῶν τῶν γνωστικῶν, ὧν ἡ δυνάμις ἐσιώδης αὐτῇ τυγχάνει καὶ ἀπαφαίρετος.

Ε'. Ἦτοι αἱ καθ' ἑαυτὴν κινεῖ ζωτικῶς τὸ σῶμα ἡ ψυχὴ ἐνεργεῖαι, τῆς κατ' αὐτῶν ζῶης γνωρίσματα εἰσὶ, καὶ οἷον εἰπεῖν ζωτικοὶ χαρακτῆρες, καὶ τόπον μὴ τὴν ἀνάλυσιν ἀμοιρῶσα (δ. φ ν α. φ ν β.) εἰδὲ ἐπιζητήσεται ὅλως τῷ σώματι· καὶ μάτῳ ἐπ' αὐτῆς ἄρα τεδρεύονται τὸ ἀθάνατον. Ἡ γὰρ (ὁ καὶ ἀληθής.) ἄλλαι παρ' ἐκείνας (ἐκείναι καὶ τὸ πῶς τῆ ζωοποιουμένης ζῶης, ἔχει δὲ τῆς τῆ ζωοποιούντος εἰσὶ συγκαταί. Ἐπεὶ εἴπερ αἱ αὐταὶ ἐκάτερα, τῆς ἴσης αὐ εἴη τυχόντα ζῶης ἐκάτερα, τὸ ζωοποιεῖν ἀμέλει, καὶ τὸ ζωοποιούμενον) κινήσεις, αἷς ἔχει καθ' ἑαυτῶν ἡ ψυχὴ, καὶ αἷς ἔχει, τὸ ζῶν αὐτῇ γνωρίζουσι καὶ σωσιώσιν. Ἐνεργείας δὲ πρὸς τὴν καὶ γινώσκιν, καθ' αὐτὸ τῇ ψυχῇ προστιθέσας ἄλλας, εἰδὲ αὐτοὶ ἔχοι εἰπεῖν, καὶ φιλοτιμοῖτο φεῦδεσθαι. Ἄρα κατ' αὐτὰς ζῶσα, καὶ αἷς ἔχει, μὴδὲ ποτε ἐκλείπσας, ὡς αὐτὴ μὴ ταύταις αὐτῇ καὶ τὸ ζῶν συνεκλίποι. Ἄρα κτ.

ς'. Ὅσας αὐτὴ δι' ἐπιστροφῶν ἐνεργειῶν αὐτῇ τῇ ψυχῇ ἐπισήσωμεν, (δ. χ ξ η.) αἷς τι πρὸς τι γνωστικῶς ἀνάστροφουμένη ταύτῃ καταλαμβάνομεν· ὁ δὲ πικρὸν ὕδιν πῶς ψυχῶν ἀδελείπτως τοῖς νοητοῖς ἐνδραχτεῖσθαι. Ἄρα κτ.

Σχόλιον.

§. 49. **Τ**ῆς τοίνυν δόξης ἣ οἱ παρὰ Πλάτωνα ποιεσθῆναι δοκῶσι, τὴν ψυχὴν αυτοκίνητον εἶναι διδάσκοντες, καὶ τῶτον αὐτῆς λόγον εἰσάδῃ ἀποδιδόντες. „Τὸ ὅδ' αὐτὸ κινεῖν, ἢ φῆς, λόγον ἔχειν τὴν αὐτὴν ἐσίαν (1) ἢ περ τῆνομα, ὃ δὴ πάντες ψυχὴν προσαγορεύομεν; φημί γε. Κινήσεων δὲ ψυχῆς εἶδη ἐκ τῶ αὐτῷ Πλάτωνος (2) πένδε. „βέλεσθαι, „σκοπεῖσθαι, ἐπιμελεῖσθαι, βελούεσθαι, δοξάζειν ὀρθῶς, „ἐφελσμεύεσθαι, χαίρεσθαι, λυπεύεσθαι, θαρρύνεσθαι, φοβεύεσθαι, μισεῖσθαι, σέργεσθαι, ἢ ὅσαι τῶν ζυγνυμῶν, ἢ περὶ κινήσεων, πῶς δὲ περὶ τῶν αὐτῶν ζυγνυμῶν, ἢ περὶ κινήσεων σώματων, ἄγχοι πάντε εἰς αὐξήσιν, καὶ φθίσιν, ἢ ἡμῶν, ἢ σύγκρισιν. ἢ τῶν ἐπομῶν, „θερμότητις, ψύξις, βαρύτης, κρυφότητις, σκληρόν, ἢ μαλακόν, λευκόν, ἢ μέλαν, αὐστηρόν, ἢ γλυκὺ, καὶ πικρὸν, καὶ πᾶσιν οἷς ψυχὴ πρῶτον, ἢν μὲν προσλαμβάνουσα αἰεὶ Θεόν, Θεὸς ἔσται, ὀρθὰ καὶ διδασκόμενα παιδαγωγῇ πάντα, αὐτοῖα δὲ ζυγνυμῶν πάντα αὐτῶν τῶν πάντων ἀπεργάζεται. Ἀλλὰ ὅδ', ὡς ὁ αὐτὸς φησὶ (3). Μῶν ἄρα ζῶν αὐτὸ προσερεμῶν, ὅταν αὐτὸ αὐτὸ κινῇ, καὶ ζῶν. Ἐξέστιν ἄρα ἔτι ἐκ τῶν κινήσεων εἰσβαλεῖν, ὡς ἐπεὶ ἢ κινεῖ αὐτὴν ζῆν. Ἀεὶ δὲ ζῆν παρὰ τῶν αἰεὶ ἄρα κινεῖ αὐτὴν. Οὐ μόνον τὰς ζωτικὰς ἐνεργείας, καὶ ὅδ' αὐτῶν κινεῖ τὸ σῶμα, ἐκ αὐτῶν. τὰς ἄρα γνωστικὰς αἰεὶ κινεῖται. Εἶπε καὶ τί δὴ ποτε ἄρα τὸ αὐτοκίνητον τῆς ψυχῆς, οἱ Πλατωνικοὶ ὑπειλήφασιν, ἢ τὸ αὐτὸ τὸ μηδέ ποτε ἀφαιρεῖν, διωκεῖν καὶ ἀπαύσαις τὰς κατ' ἐσίαν τὴν αὐτῆς, πρὸς ἀλλοτρίαν κινήσεις; Ὁ δὲ Πλατωνικός Πρόκλος, ἢ σαφέστερον ἔτι „ζῶν φησὶν (4) ἔστιν ἢ γνῶν, „σῆς.

(1) Ἐν Γ'. τῆς Νομ. Πλάτων.

(2) Αὐτ. Αὐτ.

(3) Αὐτ. Αὐτ.

(4) Ἐν Θεολογικ. Εἰσηγήσ. Κεφ. ρπζ'.

„ σις, καὶ τὸ γνωσικόν, ἢ ποιῶτο, ζῶν. Ἀλλ' αὐτεπεῖν τις
 αὐτὸν ἔχει πρὸς τῷ, ὅτι τὸ γνωσικόν αἰεὶ παρέστι τῇ ψυχῇ
 καὶ Πρόκλον, τὸ δὲ, ὥπερ αὐτὴ ἡ, καὶ ἐνεργεῖα γνω-
 σκευα, καὶ αἰεὶ. Αὐτοὶ δ' ἀπαντήσουσι, „ ὅτι καὶ ζῶν, φη-
 „ σιν, ἢ γνώσις. Καὶ ἡ μὲν δύναμις, δύναμις· ἡ δ' ἐ-
 νεργεῖα, καὶ ἐνεργεῖα· ἀποδείξουσιν δὲ καὶ ὅτι καὶ ἐν τῷ δυ-
 νάμει ἡ κίνησις· ἡ δὲ ζῶν κινήσις τις εἶναι ἐθέλει· ἐν
 αὐτῇ τῷ ἐνεργεῖα. Ὁ δὲ Πλάτωνος φανερός ἐστιν ἀπεῖξ τῆ
 δόγματις τῆς ἐχόμενης. „ Καὶ αἰεὶ μὴ φησὶ (1) γινώσκει
 „ ὁ νῆς, εἰ δὲ καὶ μὴ αἰσθάνομεθα, ὅτι αἰεὶ γινώσκει,
 „ τῷ ἡμῶν τὸν τῷ σώματος θόρυβον γίνεται. Ὁ γὰρ Φι-
 λόπονος εἰ σιωπῶν τῷ ἀνδρὶ (2) ἐν τῷ τῷ Πλάτωνος ἐ-
 πιλέγων ἐξηπατῶνται αὐτὸν, τῷ μὲν τὸ αἰετὶντον, αὐτὶ τῷ
 αἰετίζον ποιεῖν τὸ σῶμα λέγοντος, τῷ δὲ, αὐτὶ τῷ αἰετὶ
 γινώσκων, ἐκλαβόντες. Καὶ πάλιν σιωπῶν ἀφείλκων, ὅσον ἀπα-
 πον ἐστὶ, τὸ μὲν σῶμα αἰετίζων ἐπὶ τῆς ψυχῆς ἀποδείκνυ-
 νται, τῷ δὲ ψυχῇ μὴ αἰετίζων εἶναι, καὶ τῷ παρεχομέ-
 νων τὸ ζῶν τῷ σώματι ἀφαλείπτων ἐσὼν κινήσεων, τὰς
 αὐτῷ ζῶσαν ἀποφανίσας ἐκλείπειν, καὶ ἀπαρκεῖσθαι.
 Ἐφ' οἷς, καὶ εἰ αἱ ἀδύνατοι, καὶ Πλάτων, ἐνεργεῖαι τῆς
 ψυχῆς, ἀσυνάως ἐξ αὐτῆς εἰσὶ ἀποβλυσάνεσαι, πολλὰ τοι
 μάλλον εἰδὸς, ἐκείνης τὰς πρῶτης ἀπαύσεως εἶναι ὑπο-
 λαμβάνειν, καὶ δίκαιον. Τῆς αὐτῆς ἐν τῷ τῷ τῷ δόξης γε-
 γονέναι μοι δοκῶσι καὶ οἱ αὐτοὶ τῷ Χαίρωντι Πλατάρχῳ (3)
 „ Φιλόσοφοι, οἱ τῷ ψυχῇ, φῶς εἶναι τῇ ἐστὶ ἐνόμι-
 „ ζον, (ὅθεν ἴσως καὶ οἱ Παλαιοὶ τὸν ἀνθρώπον φῶντα, καὶ
 „ φῶτα ἐκάλεσαν) ἄλλοις τε χρώμφοι τεκμηρίοις, καὶ ὅτι
 „ τῷ ὄντων μάλιστα τῷ ἀγνοίαν ἢ ψυχὴν δυσαναχετεῖ.
 Πρόεισι ὅδ' ἐνδελεχῶς ἐξ αὐτῆς πῶντι αἰετίζοντι τινὰ ἀ-
 παυγάζματι, ὃν ἀρδῶν ἀποσβεσθέντων, ἐπὶ νυκτὸς αἰ-
 διῆς, ἀεργηλοῖοι ὕπνευ καταχεθεῖσα, χαλεπὸν καὶ τοῖσαι,
 ὅθεν

(1) Παρὰ Φιλοπόν. Ἐν Γ', τῷ Περὶ Ψυχ.

(2) Φιλόπον. Αὐτ.

(3) Πλατάρχ. Ἐν τῷ εἰ καλῶς εἴρηται τὸ λάθε βιώσας.

ὅθεν αὐτῶν τύχοι ἐναύσματος. Ὁ μὲντοι Ῥωμαῖος Κυ-
κέρων ἢ παρέργως Φιλοσοφίας ἡμέτερος, εὐδ' ἐνδοιάζειν ὁ-
λως φαίνεται πρὸς τέτα, εὐδ' ποτε φάσκων ἐννοίας ἢ ψυ-
χῇ, εὐδ' κινήσεως ἀμοιρεῖν πέφυκε. Numquam animus
cogitatione, et motu vacuus esse potest. Καὶ Λύκεσι-
τος δὲ ὁ πρὸς τῷ Πλάτωνος ἀκριβῶς ἐκμυθεῖς (1) ad quid
menti præceptum est, ut se ipsam cognoscat, nisi ut
semper vivat, et semper sit in actu? Τί ὅδ' ἢ τῇ ψυχῇ
τὸ ἑαυτῷ γνωσθῆναι νομοθετεῖται, ἢ ὅτι τῇ αἰεὶ ζῶν,
ἢ αἰεὶ ἐνεργεῖν; Ἀλλὰ ἢ ὁ Καρτέσιος ἐν Νεωτέροις πολ-
λὰ τῷ Πλατωνικῷ εἰσποιησάμενος, ἐντυπῶν καὶ τὸδε ἡρύ-
σατο. Καὶ εἰ μὴ τῇ καὶ τὸν νῦν ἐνεργεία προσεδέσμευ ἐ-
κείνος τῷ ψυχῆς εὐσίαν, ὡς περ καὶ τῇ ἐπτάσει τῷ τῆς
σωματικῆς φύσεως (δ. φιζ'. φιν.), ἀμεινον αὐτῷ πρὸς
τῷ αὐτῷ ἐβελόυστο, δόγμα κράτιστον μὴ λόγῳ βραδίως
σαλδομύθῳ ἐδράσας. Παρίημι δὲ τῆς ἄλλης τῷ Νεωτέρῳ,
ἢ τῆς πρὸς τοῖς Γερμανοῖς πρὸ πάντων διηλεσάτης, πα-
ρὰ οἷς ἢ καὶ ἀναρεῖ τὴ νοητικὴ παύλα τῆς ψυχῆς αὐτῆς ἀν-
τικρὺς ὅτιν ὑποκρίσεις. Τί δὲ ὁ Λεισοτέλης; ἐμοὶ δὴ
δοκεῖ, ὡς εὐδ' αὐτὸς τῷ δόγματι ἀπαρέσκεται, μᾶλλον δὲ
ἢ σαφῶς ἡμῖν συνεπιφρίζεται. „Τὸ ὅδ' ἀδυνατόν, καὶ
„ἀπαυστον τὸ κινεῖσθαι, οἷον ζῶντινα εἶσαν τοῖς φύσει οἶ-
„δε κἀκείνος. „(2) Καὶ τὸ κινεῖσθαι δὲ τὰ θεῖα ἅπαντα
„συνεχῶς αἰεὶ ἐκ αὐτῶν ἀπαντῶνται. Θεῖον δέ τι τῆς ψυ-
„χῆς εἶναι τὸ μόριον, ὃ γνωσθῆναι καὶ φρονεῖ ἡδέως ὁ-
„μολογεῖ. Κίνησιν δὲ τῷ κατὰ τὸπον, ἢ ἄλλῳ σω-
ματικῷ αὐτῷ προσεῖναι ἢ δίδωσιν. Οὐκ ἔν τινα δῆπο-
τε ἔσπον ἄλλον, συνεχῶς αἰεὶ κινεῖσθαι φαίη τοῦτ' ἐπὶ
θεῖον, τῷ ἐν ἡμῖν, ἢ συνεχῶς αἰεὶ, ὅτι τὸ δύναμι ἐ-
πὶ τὸ ἐνεργεία νοεῖν μεταβάλλον, ὅπερ εἶδος ὅτι κινήσεως,
ἢς αὐτὸς μόνης (δ. φζ'. φιν.) ἢ λογικῇ ψυχῇ ὁμοιορήσει;
Οὐδὲ γὰρ εὐδ' ἐντυπῶν τις εἰκότως συνώσεται, τὸ συνε-
χῆς

(1) Βιβλίῳ Γ'. Περὶ Τειχάδ. Κεφ. Ε'.

(2) Θ. Φυσικ. Κεφ. Α'.

χές καὶ ἀπαυσει τῆς τῷ ὀργανικῷ σώματος εἰδοποιήσεως ἢ
 μὴν ἀντικαταστήσας, ἐδὲ τὸ γέρας τῆς καὶ τὸν Νῦν θεοότη-
 τος ἐν τῷ τῷ εἶναι, ὃ πᾶσι τοῖς εἶδوسي κατ' Ἀριστοτέλιν
 κοινοῦται ὅσιν· ἀπαντα γὰρ εἰδοποιεῖ συνεχῶς, ἐφ' ὅσον
 εἴησι τῇ ὕλῃ, συνεχῶντα τὸ σῶμα· καὶ δὲ αἰσθη-
 καὶ, καὶ κινήσει ζωτικαῖς πάντῃ ἀδελφεύουσιν. Εἰ δὲ τὸν
 Νῦν ὑπὲρ τὰ λοιπὰ αὐτῷ ὁ λόγος ἐξαίρει, καὶ τῆς ὕλης
 ἀμυγῇ τίθησιν, (δ. 4. 17.) ἀνάγκη τοῖς πρεσβείοις τῆς
 ἀμυγῆς, συναποκληρῶν τῇ Νῦν, καὶ ἐνέργειαν ἰδίαν, κα-
 θ' ἣν συνεχῶς τε καὶ αἰεὶ προσῆσαν αὐτῷ, θεῶν τι ἀπεναντίας,
 καὶ αἰδίου, καὶ ἀθάνατον εἶναι κληῖζοιτο. Ὁ δ' αὐτός
 „ διακρίνεται λέγων τὸ ἐμφύχον τε ἀφύχον τῇ ζῷ (1), καὶ
 „ πλεοναχῶς τὸ ζῷ λέγεσθαι ἐκδιδάσκων, καθ' ὅτι τῶν
 „ ὑπάρχοντων μόνον φησὶ, ζῷ λέγουσιν αὐτὸ, οἷον νῆς κίτη-
 „ σις, κτ. Ἀλλὰ ὅδ' ἡ αἰσθησις ἐκ αὐτῶν τὸ ὅλον καὶ τὸ ὑ-
 „ ποκείμενον αὐτῆς ἀκινήσειεν. Οὐδ' ἄρα ὁ νῆς. Καὶ ἡ κα-
 „ τὰ τῶν ἄρα ζωὴ ἀκίνητος ἔστα, διωκτικῇ τῷ νόησιν ἀ-
 „ πταιτεῖ, καὶ μὴ ποτε παυομένη. Γενοίμεθα δ' αὖ ἐγγιον
 ἔτι, τῆς Ἀριστοτέλους οἶμαι ὑπονοίας, ἐπὶ τὸν ἐνέργειαν προ-
 σειρημένην αὐτῷ νῦν, ἐπὶ τὸν νῦν ἐπισήσαντες. Διακρί-
 νων γὰρ αὐτὸς τὸν νῦν τὸν ἐν ἡμῖν, τὸν μὲν οἷον ὕλην
 ὄντα τίθησι, καὶ διωκτικῇ, τὸν δὲ οἷον ἀρχὴν, καὶ ποιητι-
 κὸν, καὶ ἐνέργειαν. Βέλτιον δὲ ἴσως αὐτῷ ἀνασῆσαι ταῦτα δι-
 δάσκοντος* „ ἐπεὶ δὲ ὥσπερ ἐν ἀπάσῃ τῇ φύσει, ἔστι τε
 „ τὸ μὲν ὕλη ἐκείνη ἡμεῖς, τὸ δὲ ὅτι πάντα διωκτικῇ ἐ-
 „ κείνη, ἕτερον δὲ τὸ αἶτιον, καὶ ποιητικόν, τῷ ποιεῖν παύ-
 „ τα, οἷον ἡ τέχνη πρὸς τῷ ὕλῃ πέπονθεν, ἀνάγκη καὶ
 „ ἐν τῇ φύσῃ ὑπάρχειν ταύτης τῆς διαφορᾶς. (2) Προϊὼν
 δὲ ἐκτίθησι τὰς διαφορὰς ταύτας τὰς ἐν τῇ φύσῃ, ἔγω·
 „ Καὶ ἔστιν ὁ μὲν ποιητὴς Νῦν, τῷ πάντα γίνεσθαι (ἔπος
 δὲ σαφῶς ὁ καὶ τῷ ὕλῃ ὅτι, καὶ διωκτικῇ.) ὁ δὲ τῷ
 „ πάντα ποιεῖν ὡς ἕξις τις, οἷον τὸ φῶς. (ἔπος δὲ ὁ κα-
 τὰ τὸ ποιητικόν, καὶ ἐνέργειαν.) Τρόπον γάρ τινα καὶ τὸ
 „ φῶς

(1) Ἀριστ. Ἐν Β'. Περὶ Φύσιν.

(2) Ἐν Γ'. Περὶ Φύσιν. Κεφ. Ε'.

„ ὡς ποιεῖ τὰ δυνάμει ὄντα χρώματα, ἐνεργεία χρώμα-
 „ τα. Ἐξῆς τε τὸν νῦν λαμπρότερον ἐκθεάζει, καὶ ὁποῖος
 „ τις ἔστιν ὀψιμώτερον διαγινώσκει. „ Οὕτως ὅδ' φησὶν ὁ Νῆς
 „ χωρεῖς, καὶ ἀμιγής, καὶ ἀπαθής τῇ ἐσὶα ὧν ἐνερ-
 „ γεία. Αἰ γὰρ τιμιώτερον τὸ ποιεῖν τῷ πάσχοντος, καὶ ἡ
 „ ἀρχὴ τῆς ὕλης. Τὸ αὐτὸ δὲ ἐστὶν ἡ κατ' ἐνέργειαν ἐπι-
 „ στήμη τῷ σώματι. Ἡ δὲ κατ' ἐνέργειαν χροῖα παρ' ἑαυτὴν
 „ ἐν τῷ εἶ. ὅλως δὲ, καὶ χροῖα. Ἀλλ' ἔχ' ὅτε μὲν νοεῖ,
 „ ὅτε δὲ ἔ νοεῖ. χωρεῖς δὲ, ἔστι μόνον τῷ ὅδ' ὅπερ ἔστι.
 „ Καὶ τὸ μόνον ἀθάνατον, καὶ αἰδίων. Οὐ μνημονόμοιο
 „ δὲ, ὅτι τὸ μὲν ἀπαθές, ὁ δὲ παθητικὸς νῆς φθαρ-
 „ τός. Καὶ αὐτὸ τῷ ἑαυτοῦ νοεῖ. Καὶ ὁ μὲν Λεισοτέλης
 „ παύει, οἶα, τ' ἀληθὲς εἰπεῖν, αἰνιγματώδη τινα, καὶ ἡ
 „ παύει οὐδέποτε. Ταύτην καὶ τὸ χωρεῖν, ἅτε δὴ δυσαντι-
 „ βλεπτον, εἰς ποικίλας τε καὶ μακρὰ ἀλλήλων διεσκηκίας τὰς
 „ οὐδὲ ἀπὸ γὰρ τὸς προσεχνοτάς, ἀλλὰ ἄλλως, ἢ περ ἑ-
 „ καστος ὡς ψυχῆς δόξης ἔχον, ἐπιβιῶναι πειρασμοῦν.
 „ Αὐτίκα καὶ γὰρ ὁ εἰς Ἀφροδίτην, ἐνεργεία νῦν ἐνταῦ-
 „ θα νοεῖται ὑπέληξε τὸ πρῶτον αἶτιον, αὐτὸν τὸν Θεόν.
 „ Α'. ὅτι πάντα εἴρηται ὁ Νῆς ἔπος ποιεῖν. Β'. ὅτι τῇ ἐ-
 „ σία ὧν ἐνεργεία. Γ'. ὅτι ἔχ' ὅτε μὲν νοεῖ, ὅτε δὲ ἔ
 „ νοεῖ. Πρὸς ἕν' Ἀλέξανδρον ἔπος ἐξελιγνότε τὰ Λεισοτέ-
 „ λης ὡς ἀρχὴ ἀπαυπτόν. Καὶ Α'. ὡς ἔ πάντα ποιεῖν
 „ εἴρηται, τὸ εἶναι τῷ δυνάμει, πάντα δὲ νοεῖται κα-
 „ θίσαν, τὸ νοεῖται αὐτοῖς παρεχόμενον. Ἀμέλειται γὰρ,
 „ ποιεῖ πάντα, οἷον καὶ τὸ φῶς (φησὶ) τὰ χρώματα,
 „ ὅς ἀφανῶν δηλονότι, εἰς ἔμφατον προκαλούμενον, καὶ τὸ
 „ δυνάμει ὁρατὴ, εἰς τὸ ἐνεργεία ταυτοῦ εἶναι μεταβιβά-
 „ ζαν. Εἰ δὲ τὸ πάντα ποιεῖν, ἐντὶ κατέχευε τὸ εἶναι διερ-
 „ μινύειν, δι' ἴσον αὐ κατὰ τὸ δυνάμει κένειν ἔδει, τὸ
 „ πάντα γίνεσθαι. Καὶ ἔπος αὐ εἰς τὸν Δία ἤδη ἀποθεω-
 „ ζόμενος ἐκείνῃ, Πρωτεύς αὐ ἡμῖν ἔσθιτο ἔπος εἰς πάντα
 „ πάντῃ μεταβαλλόμενος χροῖα. Νοεῖται ἕν τὰ τοιαῦτα,
 „ ἔκειν τῇ ἐσὶα, ἀλλὰ κατ' ἔμφατον, ὡς εἴρηται, καὶ
 „ ὅν ἔσθιτον Λεισοτέλης αὐτὸς φησὶν (1) „ τὸ κατ' ἐνερ-
 „ γειαν

(1) Λεῖς, εἰδὲ αὐτὸν.

δυνάμει νῆς ὑποτίθεται ἀρότερος ὢν τῷ ἐνεργεῖα. „ Ἡ δὲ
 „ καὶ δυνάμει, φησί, χρόνῳ ἀρότερα. Οὐκ δὲ τί αὐτὸ γέ-
 νοιτο ἀρότερον; καὶ πῶς ἀρότερόν τι τῷ χρόνῳ τῷ ὑπὲρ χρό-
 νου; Ἡ. Καὶ ἔπει φησὶν ὁ νῆς χωριστός ἐστίν. Ὁ δὲ παρ-
 ταίτιος Νῆς, ὡς αἴρετα τῷ Φιλοπόνῳ (1) σσημειώται
 „ ἡ χωριστός, ἀλλὰ κεχωρισμένος. Θ. Καὶ χωριθεὶς δὲ,
 „ ἐστὶ (φησὶν) ὅπερ ἐστὶ. Πρόδηλον ἔν ὅτι πρὶν χωρι-
 θῆναι συσχεμίζοντο. Καὶ ἐπρόϊοντι τῷ, καὶ ἔχουσιν μετὰ
 τὸν χωρισμὸν γίνεται. Πῶς δὲ, καὶ τίτι ὁ θύραθεν νῆς
 συσχεμίζει; τίνα δὲ χωρισμὸν παθεῖ, τίνα δὲ τῶν
 ὁ αἰετῶν, καὶ αἰετῶν; Ι. „ Πῶς δὲ καὶ τὸ ρηθὲν ἐκδε-
 „ κτέον, ὡς τὸ μόνον ἀθάνατον ἐστὶ, καὶ αἰετῶν; ἢ ἔχει καὶ
 τὰ κεχωρισμένα τῷ εἶδῳ, καὶ τὰ ἑρμῆα, εἰ μὴ αἰετῶν,
 κατ' Αἰσθητικῶν αὐτῶν, ἀθανασίας τετυχηκε, καὶ εἰδότη-
 τος; ΙΑ. „ Καὶ τὸ τῶν δὲ μένον, ἐδιδέρως λέχθεν (ὡς
 ὁ Φιλόπονος (2)) εὐσέως δοκεῖ ἀναφέρεισθαι, ἐπὶ τὸ ἀ-
 ρώτερον ρηθὲν τῆς ψυχῆς μόριον. Ὁ δὲ Νῆς ὁ θύραθεν
 μόριον ἔκ ἐστὶ. ΙΒ. Τελυταῖον προσέθηκεν ὅτι „ ἡ μνη-
 „ μονόειρος, ὅτι τὸ μὲν ἀπαθεῖς, ὁ δὲ παθητικός νῆς
 „ φθαρτός, ἐξ ὧν φανερόν, ὡς τὸν νῆν ἐκείνον ὁ Φιλόσο-
 φος ἐν τούτοις σκοπεῖ, ὅς ἐν ἡμῖν ἐστὶ, κατὰπερ καὶ ὁ πα-
 θητικός, καὶ δι' ἡ πολλῶν ἀντιλαμβανόμεθα, ὧν ὅλα τῶν
 τῷ παθητικῷ συνάφειαν, τῷ φθαρτῷ ὄντος, ἐπὶ λανθανόμε-
 θα. Πρὸς μὲν ἔν Αἰσθητικῷ πᾶσι· ὁ δὲ Μαρίνος ὁ
 Νεαπολίτης, ὑπὸ τῆς συνήθους τῷ Αἰσθητικῷ (ὡς ὁ Φιλό-
 πονος φησὶ (3)) μεγαλοψυχίας πληγείς, εἰς φαντασίαν πε-
 ρεπέπτωκε, ἔν τινι καὶ ἔτος ἑπαικτὸν τῇ ψυχῇ ὀπισθέσας,
 Δαιμόνιον, ὑποβεβηκότα μὲν τῷ ὑπερτάτῳ, ὡς αἶρα καὶ ἐξ
 ἐκείνου, πλατύντα γεμῶν ὑπερφυῶς δι' ὑπεροχῇ τῆς παρέ-
 κείνου περιέσσης αὐτῷ τελειότητος, ἀπασι οἷς περισσυνάφει-
 ται ὁ νῆς ἐκείνος ὁ κατ' ἐνέργειαν. Ἀλλὰ γὰρ, ὡς ἐκ οἰ-
 κείως, ἐξ ἑτοῦς ἀπαντὰ τῇ ὁροθεσίᾳ λέγει συνιδεῖν ῥα-
 διον

(1) Φιλόπονος. Ἐν Ὑπομνήμ. Αὐτῶν.

(2) Ἐν Ὑπομνήμ. Αὐτῶν.

(3) Αὐτῶν. Αὐτῶν.

διον ἐκ τῶν εἰρημύων τὰ Δ', καὶ Ε', καὶ Ζ', καὶ Η', καὶ Θ', καὶ Ι', καὶ ΙΑ', καὶ ΙΒ'. Οἷς δὲ ἔχοι αὐτὶς προϋδέναι, ὡς ἔμόνης ἄρα τῆς Λεισοτελετικῆς λέξεως ἀλλοτεῖον ἔσθ' ἐν, ἀλλὰ καὶ ταῖς εἰς τὸδε προϋδεύουσιν καὶ ὑπερδεύουσιν ἑκά πολ- λῶν ἢ τὴν ἀνωτέρω ἀληθείαις λαμπρῶς ἀπομαχομένη ἐκα- τέρω πρὸ δόματε. Εἴη ὅδ' αὖ ἔτι καὶ τὴν ἐξ Ἀφροδισια- δος ἡ λογικὴ ψυχὴ (τὸ γὰρ μέρος.) αἰσιονότι χηρμα (καὶ τῶν δ. ψ. μδ. ψ. μέ. ψ. μς.) Καὶ ἔτι ἐκ τῆς μὴ ὄν- τος διημερηνθεῖσα (καὶ δ. ψ. ψ. μζ. ψ. μν.) καὶ εἰς τὸ μη- δαμῇ μηδαμῶς εἶναι βραπέδαι ἔχουσα. (καὶ τῶν δ. ψ. ψ. μθ. ψ. ν.) κατὰ δὲ τὴν αὐτὴν αὖ, καὶ τὴν Μασείον, μία ἡ ψυχὴ καὶ ἡ αὐτὴ κατὰ τὴν ἐνεργείαν, ὅς ὁ τιμιώτερος ὅστις, ἐν ἀνθρώποις ἅπασιν. (κατὰ τῶν δ. ψ. ψ. νγ. ψ. νδ. ψ. νε.) Ἐπὶ πᾶσι δὲ καὶ ἐκείνῳ τῷ ἀτοπίαν μικρὸν δο- κεῖ, ὅτι ἐκ τῆς ἀκολούθου πάντας εἰκὸς πρὸς ἀνθρώπους, εἰς ἀκρότητα ἔτι γνώσεων ἁπασῶν ὁμολογεῖν ἡκοντας, ἥτοι πρὸ ὑπερδεύει αὐτῶν φωτὶ, ἢ γὰρ τῆς δαιμονίῳ ἐκείνῳ Νῶ φωταγωγὸν μῦθος, καὶ μεγαλόνοος ἔτις εἶναι τινὰς, καὶ μα- καρίους, καὶ ἐκείνῳ τῶν ἀτόπων, καὶ δὲ φαιδῶν ὅλως γνομήνους προσεκτικῶς. Εἰ ὅδ' ὅτι δὴ ποτε ὁ ἐν αὐτοῖς δυναμει νῆς γίνεται πρὸ νοεῖν οἱ πάντες πεφύκασι· γίνεται δ' ὅτι ἡ ἐνεργεία ποιεῖ, ἀποδίδον ὡς καὶ ἔτις, πλημμελὲς γὰρ ὦν, νοεῖν παρέξεται μέτερον, καὶ ἀφελές, καὶ φον καὶ ἔτις, καὶ ἄλλο- ρον, καὶ ἔτις πλημμελές καὶ δὲ διημερηνόρον, καὶ ἑαυτὴ ἡκισα ἄξιον. Ἀλλὰ ὅδ' καὶ πρὸς τέρας ἄλλης. Πλάταρχος δὲ ὁ Ἀ- θωαῖος, καὶ σὺ αὐτῶν ὁ Φιλόπορος, αὐτὸν εἶναι ὑπερλή- φασιν τὴν ἐνεργείαν, τῶν ἐν ἡμῖν, καὶ τῆς ἡμᾶς εἰδοποιέ- σης ψυχῆς τὸ μόνον τὸ τιμιώτατον, ἐρῶς ἥτοι τῶν Ἀει- σοτέλει σοιχέντες· πρὸ δέμοι δοκεῖ ἡ καλῶς αὐτοῖς ἐσκέφ- θαι, ὅτι ἐκ ἐφ' αὐτῶν ἐκάσῳ τῶν ἀνθρώπων, τὸ διττὸν τοῦ νῆς χηρμα εἰσάγειν ὡς θῆσαν, καὶ λέγειν ὅτι τῆς αὐτῆς ψυχῆς, τὸν μὲν ἐνεργείαν, εἶναι, τὸν δὲ δυναμει, ὅτι δὲ ἄλλης καὶ ἄλλης, ὡς εἶναι τέτων τὸν συνδυασμὸν λαβεῖν μόνον, ὅτι τῶν πάντων ἀνθρώπων ἀφροίσματος. „ Οὐ „ ὅδ' τὸν εἶνα ἀεὶ μῶ, φασὶ, (1) τὴν λέγειν αὐτὴν νοεῖν, „ ἀλ-

(1) Φιλόπορος. Ἐν Γ'. τῶν πρὸς ψυχ. Ὑπομν.

„ ἀλλ' ὅτι ἐν ὅλῳ τῷ Κόσμῳ ἀνθρώπινος νῆς αἰεὶ νοεῖ.
 „ Καὶ ἐγὼ μὴ νοῶ, ἀλλ' ἐν ἄλλος νοεῖ. Καὶ τῇ ἡγεμονίᾳ
 „ γίνεται τὸ αἰεῖ, ἵνα μὴ ἐπιλείψῃ ἡ ἐλαμφίς πρὸς ἡ-
 „ μᾶς ἢ τῷ Θεῷ. Εἰ γὰρ μὴ αἰεὶ νοεῖμυ, ὅτε μὴ νοεῖμυ
 „ ἐπιλείψει. Εἰ δὲ οὕτω λέγομυ τὸ αἰεὶ νοεῖν, τὴν ἐπὶ
 „ τῷ ἀνθρώπινῳ νῆς ὑπάρχει. Αἰεὶ γὰρ νοεῖν λέγομυ ἐκ
 „ ἐπὶ τῷ εὐδὸς κατὰ ἀειθερὸν, ἀλλ' ἐπὶ πάντων, ὥσπερ καὶ
 „ αἰεὶ ζῶν λέγομυ ἀνθρώπων, ὡς καὶ Σωκράτῳ, ἀλλ' ὅτι
 „ τίς ἀνθρώπος αἰεὶ ζῇ· ἢ ὅτι αἰεὶ νοεῖν λέγεται, ἐπειδὴ
 „ αἰεὶ διώκεται νοεῖν· ὁ γὰρ ἔχων τὸν νῆν ἐν οἰαδίῳ ποτε
 „ ὥρα βέλεται, νοεῖ. Ἐκ τῶν ἐν μαθεῖν ὅτι, ὡς ἐ-
 „ δὲν ἄλλο τὸ κινήσαν πρὸς ἀνδρας ἔγω φρονεῖν, ἢ ὅπως μὴ
 „ τὸ αἰεὶ νοεῖν τῇ λογικῇ ψυχῇ ἀποδιδῆναι ἀναγκαδεῖν· λαν-
 „ θάνουσι δὲ τῷ Ἀριστοτέλει αὐτῷ προσκράοιτες, οἱ μόνον τῷ
 „ Πλωτίνῳ δοκῶντες ἀπέχεσθαι. Α'. „ Καὶ ἡ εἰπὼν ἐκεῖνος
 „ ἐν ἐκάστῳ ἥκει, τὸ μὴ ὡς ὕλη, καὶ διώκει, τὸ δ' ὡς ποιη-
 „ τικόν, προδίδει δὲ ὅτι καὶ τῇ ψυχῇ ἀνάγκη προσεῖναι
 „ ταύτας πρὸς ἡγεμονίας, ἐπὶ τῷ αὐτῷ ταῦτα συνήψεν ὑπο-
 „ κειμένης, ἐκ ἐπὶ ἄλλῃ δὲ καὶ ἄλλα ταῦτα διέσπειρε. Β'. Φωτὶ
 „ μὴ τὸν ἐνεργεῖα νῆν, τῇ χρονομυθίᾳ δὲ τὸν διώκει ἀ-
 „ πεικάσας, εἰς τὸ αὐτὸ γινόμενος ἀμφω σαφῶς ὡρίξατο.
 „ Γ'. „ Εἰπὼν ὅτι ἡ καὶ διώκειν χρόνῳ προτέρα, ἐκ εἰσεν
 „ ἐπὶ πολλῶν ἀνθρώπων ποιεῖν τῷ ὡριάζεσθαι, ἐφ' ὧν ἔδεν
 „ αὐτῷ ἡττον ἀληθεύσει, καὶ τὸ εἶναι ὑστέρα, καὶ τὸ αἶμα· τῷ
 „ γὰρ παντὸς αἰδῆς ὑποτιθεμένης, ὅμοιον αὐτῷ εἶναι κἀνταῦθα
 „ τῷ χυδαίῳ ζητήματι, πότερον τὸ ὦν τῆς ὀρνιθὸς πρότε-
 „ ρον, ἢ ἀνάπαλιν; ὁ δὲ καὶ ὁ Φιλόποκος αὐτὸς (ἐδὲ γὰρ
 „ ἄλλως τῷ παχυτέρων τις ἐγρήτο.) συνοῖδε, διό καὶ τὸ ἐν
 „ τῷ εὐδὲ ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἀνθρώπῳ, καὶ ἐκ ἐπὶ τῷ ἐν ὅλῳ τῷ
 „ κόσμῳ ἐξέλαβε. Καί τοι δὲ καὶ τῷ ἐξῆς, τῷ αὐτῷ δό-
 „ ξαν ὡριάζεσθαι πῶς, „ τὸ ὅλως δὲ, ἐδὲ χρόνῳ ἀντὶ τῷ
 „ κατόλου, πρὸς τὸ δοκῆν οἱ μετέλκων καὶ βιαζόμενος, ἀλ-
 „ λά φανερόν ἄλλοθεν τὸ βεβιασμένον τῷ λόγῳ, καὶ τὸ πῶς
 „ ἐπαγορεύσεως χῆμα ἐκ ἐνδίδωσι πρὸς τῷ ἀπὸ τῷ εὐδὸς,
 „ ἐπὶ πάντας ἀνθρώπους μεταβάσιν. Δ'. „ Καὶ χωριθεῖς
 „ δὲ, φησὶν, ἐστὶ κτ. τίς ποτὲ χωριθεῖς; ἢ (ὡς καὶ τῷ
 „ Φιλοπόκῳ δοκεῖ.) ἀπὸ τῷ διώκει. Οὐκ ἐν τῷ καὶ συ-

νημικός ἐτύγχανε πρὶν χωριθῆναι. Καὶ μὴν ὁ ἐν ἐμοὶ
 ἡρόδμος ἐνεργεία (ἐρεῖτις) ἐκ αὐτοῦ χωριθεῖν, ὅτι
 μηδὲ συνημικός ποτὲ ἦν, αἰεὶ δὲ κεχωρισμένος. Εἰ. Αὐ-
 τῷ δὲ τῷ Φιλοπόνῳ τῷ μαρτυρεῖται, τῷ πρὸς τὸν Ἀφροδι-
 σία, καὶ τὸν Μαρίνον, λέγοντος, ὡς Ἀριστοτέλης πρὸς
 αὐτὸν φησὶν „ ὅτι τῷ μὲν ὑποκειμένῳ ὁ αὐτὸς ἔστι, τῷ δὲ
 „ χρόνῳ ἁπόφορος, (1) κἀντεῦθεν ὁππότεροντος, ἔκκειν ἰονίον
 εἶναι νῦν ἐνεργεία ἐνταῦθα, τὸν θύραθεν, ἅτις ἐπ' αὐτὸν
 τῶν ἀντιστρέφει δατεινόμενος, ἔστιν ὅπως ἐκ αὐτὸν τοῖς
 αὐτῷ ἀλώσιμον ἀναδείξειεν; 5. Ὁ κατ' ἐνέργειαν ἔστι τῷ
 Ἀριστοτέλει ἀρχὴ ἢ ποιητικὸν εἶναι τίθεται, ὁ δὲ διωά-
 μει ὡς ἡ ὕλη καὶ τὸ γινώμενον. „ ὁ μὲν ἦν, φησὶ, πάντα
 „ ποιεῖ, ὁ δὲ πάντα γίνεται. καὶ ποιεῖν μὲν λέγεται ὁ
 „ ἐνεργεία ἔστι, ἁπλῶς τὸ πάντων τὰς τύπας καταγράφειν ἐν
 „ τῷ διωάμει νῦν, διὸ καὶ Πλάτων γραφεῖν τῶν εἰκάσει,
 „ Ἀριστοτέλης δὲ αὐτόθεν γραφεῖα αὐτὸν ὑποτίθεται. (2)
 Τί ἐν; ἢ τὸν ἐν τῷ Σωσία νῦν, τὸν γραφεῖα εἶναι ῥητόν
 τῷ ἰονιμάτων, τῷ ἐν τῷ νῦν, ὡς ἐν πίνακι γραφομένων τῷ
 Κλέωσι; Ἀλλὰ γελοιὸν πτογε. Ζ'. Τί δὲ εἴπερ εἰς ἐν
 τῷ παντὶ ἢ μόνος, ὑποτιθεῖν ἀνθρώπος; τί δ' εἰ πάντες
 νοῦντες τύχωσι; τί δ' εἰ τῷ πάντων μηδεῖς; (εἰδὲ ἦν αἰ-
 διώται πάντες.) ἐκ αὐτοῦ κοινὴ εἶναι, καὶ φρεσὶν, καὶ τὸ ὅλον ἀ-
 τοπος, καὶ διεφθυσμένη, ἢ πρὸς τὸν διασὸν νῦν ὑποτίθεται
 τῷ Φιλοσόφῳ; Καὶ μὴν ἔτι „ ἀνάγκη πάντας τὰς ἁπλῶς
 „ φορὰς ἐν τῇ ψυχῇ ὑπάρχειν βοᾷ. Εἰ δὲ ἀνάγκη, καὶ
 μία, καὶ μόνη τυχοῖ ὑφεικτεία ψυχῇ, τὸ προσήκον ὅς αἰ-
 νάγκης ἐαυτῇ τῇ φύσει ἐκ ἀφαιρεθήσεται, ἀλλ' ἔχει ἀνα-
 φαιρέτως. ὅτι γὰρ ἀναγκαίως τῷ εἶδει προσέστι, καὶ ἐν
 ἐκάστῳ τῷ ὑπ' αὐτὸ πάντως προσέεται. Η'. Παρίημι λέ-
 γειν, ὅσα τὰ ἐν τῇ ἐκδέσει τῆς δόξης ἀποπα οἶον τὸ,
 „ καὶ ἐγὼ μὴ νοῶ, ἄλλος τις γινώκει, ἵνα μὴ ἐπιλείψῃ ἢ
 „ πρὸς ἡμᾶς τῷ Θεῷ ἑλλαμψίς, καὶ τὸ, ὥσπερ αἰεὶ ζῶν
 „ λέ-

(1) Φιλόπον. Ἐν Ὑπομνήμ. Αὐτ.

(2) Αὐτ. Αὐτ.

„ λέγομεν αὐτῶν, ὡς δὲ Σακράτης. Καὶ τὸ αἰετοῦ
 „ λέγεται, ἐπειδὴ αἰεὶ διώκει τοῦτον, ἐν οἷς μάλιστα τὸ
 „ ἐνεργεῖα τὴν διώκει ἐκ προθέσεως ἀντιθέσεται· ταῦ-
 „ τα γὰρ ὁππεῖώς αὐτῇ, καὶ ψυχῇ, καὶ ἐδὲ κομιδῇ πρὸς ἀ-
 „ λήθειαν εὐδρα, καὶ ὑπὸ Φιλοσοφίας πρὸς ἀκρίβειαν ἀπε-
 „ ξεσμῆνα. Ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν τῶν Φιλοπόνων δόξαν τῶν ἀ-
 „ ποχρώντως εἰρημίων, τρίτῳ πατέον τὴν καὶ Σιμπλίσιον.
 „ Οὗτος ἔν τε τῇ μετὰ τὴν ψυχῆς καὶ, οἷος αὖ
 „ εἴη ὁ καὶ Μαρίων, καὶ ἐστὶ μάλλον πρὸς τὰ ἀμετέστα, οἷος
 „ ὁ καὶ τὸν Ἀφροδισίαν, ἐν τοῖς τὴν Ἀριστοτέλει παραγμα-
 „ τισθεῖσαι δὲ τινὸς μῆκος, „ πῶς ὅς, εἰ πρὸς ψυχῆς (φυσῆς)
 „ ἢ παραγματεῖα; Περὶ τῆς λογικῆς ψυχῆς τὴν ὅλῃ θεω-
 „ εῖαν κυριώταται εἶναι ἐξέλαβε. „ Καὶ διττὸν μὲν εἶναι
 „ (φυσῆς) τὴν πρῶτην τὴν τῆς ψυχῆς λόγον, τὴν μὲν
 „ χωριστὴν, καὶ πλήρη ἀφ' ἑαυτῆς τῇ οἰκίᾳ γαστρῶν, κα-
 „ ὅς ὃν ἢ εἰς ἑαυτὴν τῆς ψυχῆς ὑπεροφῇ, καὶ πρὸς τὰ
 „ κρείττω συνάφεια· τὴν δὲ, καὶ ὃν ἐξισαμῆν τῆς ἐν αὐ-
 „ τῇ μονῆς, ὅλη πρὸς τὰ δούτερα ὑποτασσεται. (1) καὶ κείνον
 „ μὲν ἐνεργεῖα καὶ ὑποτασσεται, καὶ τέλειον εἶναι λέγει· τὴν δὲ
 „ πρὸς ὑποβεβηκότα, καὶ διώκει, καὶ τελειώμενον. Ἐν γὰρ
 „ τῇ αὐτῇ μὲν, ὡς περὶ τῆς πρῆς, τὸ διττὸν τοῦ τοῦ
 „ ποιεῖν μῆκος, ὡς πάντες δοκεῖ πρὸς Ἀριστοτέλει καὶ ἄλλοις συ-
 „ σκευάζονται. Α'. Καὶ γὰρ ὡς μὲν ἐκεῖνος, τὴν μὲν κατ' ἐνέρ-
 „ γειαν καὶ τὴν πάντα ποιεῖν, τὴν δὲ διώκει τὸ πάντα γί-
 „ νεσθαι· ὡς δ' ἄλλοις δοκεῖ δόξης ἔχειν, ὁ μὲν γίνεται τὴν κρείτ-
 „ τω, τῇ χειρόνῃ ἀπεχόμενος, ὁ δ' ἀνὰ πάλιν τὴν χειρῶν
 „ ποιεῖ τῇ κρείττονῃ ἀφιστάμενος, καὶ πρὸς τὸ μὴ ἄλλοτερον αὐτῇ
 „ πρὸς πάντα ἔχειν, καὶ θάτερος θάτερος τὸ ἔργον οἰκιστάς
 „ τὸ μὴ ὅς οἱ προσήκον πρὸς ποιεῖν μῆκος· γίνεται γὰρ ὁ ἐνερ-
 „ γείας, καὶ τοὶ ποιεῖν πεφυκώς, ποιεῖ δ' ὁ διώκει, ὁ μόνον
 „ γίνεσθαι πεφυκώς· τὴν μὲν γὰρ κρείττω ὁ ἐνεργεῖα καὶ
 „ ποιεῖν ὅς αὐτὸς ἑαυτὸν, καὶ γινόμενος· τὴν δὲ χειρῶν ὁ δι-
 „ ωκει, ἑαυτὸν πε αὐτὸς ποιεῖ, καὶ ὑφ' ἑαυτῆς γίνεται. Ὡς
 „ εἴγε

(1) Σιμπλίου. Ἐν Ὑπομνήματι.

εἴη ἐκ τῆς ὑπερβεβηκότος ὁ ὑποβεβηκώς ἔπος νῦν γίνε-
ται, ἅττα καὶ γίνεται, ἔσαι μὴ ἐκείνος αὐτὸς τῆς πάντων
ποιητικὸς, καὶ μὴ ἑαυτοῦ ποιῶν, καὶ δὲ τῆς ἑτέρας, ἔσαι δὲ
ἔπος καὶ ἑαυτὸς μόνος, καὶ ἔχει πάντα ὑπ' ἐκείνου γινόμενος.
"Α πῶς αὐτὸς ἔχει τῶν πάντων λέγοντι λόγω δεῖξαι σινα-
δοῦναι; Β'. „Τῷ Ἀριστοτέλει δοκεῖ ὅτι δυνάμει πῶς ἔστι καὶ
„ νοῦν ὁ νῦν, ἀλλ' ἐντελεχεία ἔστιν ἅπλῃ αὐτὸν μὴ νοῦν. Ἀλ-
λα μὲν καὶ αὐτὸς νοῦν ἔστιν, ὥσπερ καὶ ἄλλα. "Αρα καὶ πρὸς
ἑαυτὸν ἐπιστρέφει, καὶ πρὸς τὰ ἄλλα, ἅπλῃ αὐτὸν μὴ νοῦν, δυ-
νάμει ἔσαι. νοῦν δὲ ὅ,τι δῆποτε ἐπίσης ἔσαι ἐντελεχεία.
Οὐκ ὀρθῶς ἄρα φιλοσοφῶντος ἔστι κατὰ τὸ Ἀριστοτέλει δο-
κεῖν, ἐκ τῆς τῆς νομῶν διαφορᾶς, τῷ διαφορᾷ τῆς νόων
ἐκδέχεται. Γ'. „Εἰ δὲ ὁ ἐνεργεῖα νῦν τῶν μὲν ὑποκειμέ-
„ νων ὁ αὐτὸς ἔστι, τῶν δὲ χρόνῳ διάφορος, πῶς τὸ δυνά-
„ μει, καὶ τὸ ἐνεργεῖα. πρῶτον γὰρ αὐτὸν δυνάμει, ὕστερον
„ ἐνεργεῖα γέγονεν. (1) Ἐναντιώπειν αὐτὸν εἴη τὸ παρᾶγμα
καὶ Συμπλίκιον. οἷς γὰρ αὐτὸς ὑπέλιπε, δεύτερον τὸν δυ-
νάμει δεῖν. Ἡ γὰρ πρὸς τὰ δεύτερα τῆς ψυχῆς ἐκπαι-
σις, τὸ ἐν ἑαυτῇ μονῶν, ἀφ' ἧς πῶς ἐξίσταται ὡς ὅρον
ἀφ' ἧς ἐξ ἀνάγκης προὔποτίθουσιν. Τελούταιον δὲ τοῖς αὐ-
τοῖς, ἢ καὶ πᾶσι πλῆθυσιν τῶν λόγων καὶ ἢ τῷ Ἀραβος
Ἀβερρόν, ἢ αὐτὸ ἔσα τῇ καὶ Μαρίον, καὶ ἢ τῷ Θεμισίῳ
αὐτοῦ ἐλεγχθήσεται, ὅστις ψυχικὸν μὴ ὑπετίθετο τὸν
ποιητικὸν νῦν, καὶ ἔχει θύραθεν, ὅπως δ' ἀνθρώπινον, εἴα
γεμῶν τοῖς πᾶσι κοινότερον ὄντα τῶν ἐτίθετο, τῆς ἐν ἐ-
κείνῳ ψυχῆς, τὸ πλειωτικὸν εἶδος τελῶντα, τὸ ἔχατον. "Ο
δὲ δόγμα πρὸς τοῖς ἄλλοις, εἰ καὶ τῇ κατὰ τὴν λογικῶν
ψυχῶν ἐσιώδεται καὶ ὑποστατικῇ τελείῳτι σύμφωνον ἔστιν,
ἄλλοι κρινόντων. Ἡμῖν ἐν τῇ καὶ ταῖς τῶν ἄλλων ἐρμηνείας
Ἀριστοτέλει λόγῳ, ἀσυστάτως ἔπος ἔχειν δοκῶντος ἑαυτοῦ,
καὶ τῇ τῆς ψυχῆς ἐστὶ ἡμισα ἐπομῆς, δεῖν ὅτι τὸ δο-
κεῖν ὡς. Περὶ τῆς λογικῆς ψυχῆς ὁ Ἀριστοτέλης ἐπαύδα
διῆλος ἔστι παραγματεύεται, ὡς δὲ μόνον εἰκότως, ἐν τῇ
αὐτῇ

(1) Φιλόπον. Ἐν Ὑπομν. Αὐτ.

ἀπὸ τῆς (1) Κεφαλῆς ἐκαλέσεν, ὡς διωαμίρτινα, τῆς θρε-
 πτικῆς, καὶ αἰσθητικῆς ἀντιθέσεως. Ταύτης δὲ πᾶς ἐνερ-
 γείας καὶ γνώσιν, καὶ φρέσιν εἶναι φησί. Τῆτο δὲ ὅτι τὸ
 εἶπε θεωρητικῶς, εἶπε καὶ πρακτικῶς νοεῖν. Καὶ δὴ τὸ νοεῖν
 αὐτὸ, καὶ ἀφ' ὧν περὶ τὴν αἰσθησιν πολυπραγμασιάζας
 (χωρεῖ γὰρ ἐπιστημονίως ὑπὸ τῆς τῆς ἐνεργειῶν, ἐπ' αὐτῇ
 τῆς δυνάμεως τῇ γνώσιν χειραγωγούμενος) ἀφ' ὧν εἶ-
 χεν, ὥσπερ τῇ αἰσθησιν περὶ τὰ αἰσθητὰ, ἔπωται καὶ τὸν
 νῦν αὐτὸν περὶ τὰ νοητὰ κατέλιπεν. Ἐκατέρωτε δυνά-
 μιν, τῇ οἷς ἀμορφῶνται εἰδῶν δεκτικῇ, καὶ τοι τὰ ἄλλα
 ἐπιστήμης ἀφ' ὧν εἶχεν. Ἡ μὲν ὅτι ὑπὸ τῆς ὑπερβολῶν, καὶ
 τῆς ἐλλείψεως ἀφ' ὧν εἶχεν, ἡ δὲ ὑπὸ τῆς κρείττονων μάλ-
 λον τελείται. Ἡ πῖνυ δεκτικὸν τὸν νῦν ὅτι τῆς νοητῆς,
 καὶ ὅτι τὸ περὶ αὐτὰ ἀφ' ὧν εἶχεν, καὶ ὅτι ἀφ' ἑτέρου πέφυκε
 μεταβαίνειν εἰς ἕτερον, ὡς αὐτὸν „ ἐνεργεία τῆς οἰκίας,
 „ πρὶν ἑκαστον νοεῖν, πάντα δὲ δυνάμει εἶναι προσείρη-
 κεν. Ἀλλὰ δὴ τὸν αὐτὸν τῆτον, καὶ νῦν ὅμα ἐνεργεία ἀ-
 ποκαλεῖν ἀξιοῖ, ὡς αὐτὸν ἐπὶ τὸ νοεῖν διορίζοντα, καὶ
 ἀφ' ἑτέρου εἰς ἕτερον γνωστικῶς μεταβιβάλλοντα, καὶ κατ' αὐ-
 τὸν αὐτῶν πᾶς νοήσεις πᾶς αὐτῆς δυνάμει εἶχοντα. ὡς
 γὰρ μεταβολήτις ὅτι τελειώμα, ἐκείσε πάντως, τότε
 μεταβάλλον ὑπόκειται, καὶ τὸ ὑφ' ὧς ἡ μεταβολή, ὡς ὑπὸ
 ποιητικῆς ἡρπται. Τῆτο δὲ φανερόν ἐν ὅλῃ τῇ φύσει, ἐν
 οἷς αἱ μεταβολαί, κατ' αὐτὸ μὴ μεταβάλλον τῇ ὕλῃ ἀ-
 γαλογεῖ, τὸ δὲ ὑφ' ὧς, κατ' ἐνεργείαν τῇ αὐτῇ, ποιητικὸν
 τῆς μεταβολῆς, καὶ παραίτιον ὅτι. „ Φησὶν ἐν ὥσπερ ἐν
 „ ἀπόσῃ τῇ φύσει, ἔστί τι, τὸ μὴ ὕλη ἐκείνη ὅτι (τῇ
 „ τῆσιν ἐφ' οἷα σὺν τάξεως μεταβολῶν.) τῆτο δὲ (ὡς ὕλη
 „ δηλ.) ὅτι πάντα δυνάμει ἐκείνη. Ἐπερὶ δὲ τὸ αἶτιον,
 „ καὶ ποιητικὸν, τῇ ποιεῖν πάντα. (τὰ ἐν τῇ τοιῶδε ὅτι
 „ γινόμενα νοητέον.) „ οἷον ἡ τέχνη περὶ τῇ ὕλῃ πέπον-
 „ δον. Οὕτωτοι ἀνάγκη καὶ ἐν τῇ φύσει (τῇ λογικῇ
 ἐκδέχομαι λέγοντα. Περὶ γὰρ ταύτης ἐπαυῖσα λόγος.)
 „ ὑπάρ-

(2) Δεικ. Ἐν Γ'. Περὶ Ψυχ. Κεφ. Δ'.

„ ὑπάρχειν ταύταις πρὸς διαφοράς. Προσεκτέον γαρὶν, πᾶσι
 ταῦτα κατ' ἀναλογίαν τινὰ ἢ κατ' ὁμοίωσιν ἐκλαμβάνειν,
 ἥπερ ἐνδέχεται, καὶ συγχωρεῖ τῷ, ὡς ὁ λόγος, γέ-
 νες ἢ φύσις. „ ὥστε γὰρ φησὶ, καὶ ἐν ἐκείνῳ δὲ ἴσκει
 προσέθηκε, τὸ καὶ τῷ προκειμένῳ φύσει εἰκὸς διαφέρειν
 δεῖν, ὅσον ὑποτιθέμενος. Καὶ γὰρ καὶ τὸ οἶον ἢ τέχνη
 πρὸς τῷ ὅλῳ αὐτὸ τὸτο παρίσσει, τὸ μέλει τινὸς τά-
 τοις πῶν ψυχῶν ἀπεικάζεσθαι. Ἄλλως τε γὰρ καὶ ὅλῳ κυ-
 εῖως τῷ ψυχῶν ἔχει, ἀληθεές, ἀδελφὸν ὅπῃ τῳ ὅλῳ αὐ-
 τῇ τὸ ποιητικὸν πρὸς δυνάμει, ὡς τῇ τέχνῃ τῷ παντὶ ἀ-
 φημοποιεῖται. Ἐφ' οἷς καὶ τῇ μὲν ὅλῳ συμβεβηκὸν ὑποκεῖσθαι
 τῇ τέχνῃ, πῶς τε ὑποκειμένη τῇ ἔξει. „ Ἐπὶ δὲ τῆς ψυ-
 χῆς, ἀνάγκη φησὶ ταύταις εἶναι πρὸς διαφοράς. Οὐδ' αὖ
 εἴη αὐτῇ καὶ συμβεβηκός, τὸ εἰς νόησιν ἀναγκαῖον, εἰς αὐ-
 τὴν ἀφ' ἑαυτῆς ὡς ἐπ' αὐτῆς εἴη τὸ δυνάμει, παράγματι
 καὶ εἰς αὐτὴν διέσθαι πρὸς ἐνέργειαν, ἔτ' αὖ ἀνάπαλιν· μία ὅ
 ἢ δυνάμει, πῶς μὲν ὑποκειμένη ἢ αὐτῇ, λόγῳ δὲ διαφέρει-
 σα. „ Καὶ ὁ μὲν ταῦτα εἰς νῦν τῷ παντὶ γίνεσθαι, ὁ
 δὲ τῷ πᾶσι ποιεῖν, τῇ εἰς αὐτὴν, πῶς λόγῳ διαφέρειν.
 Αὐτὴ γὰρ ἀφ' ἑαυτῆς ἢ λογικὴ ψυχὴ αὐτοδιόριστός τε εἴσα,
 καὶ αὐτοκίνητος, πρὸς μὲν αὐτῇ διώρειται τὸ δυνάμει ἔ-
 χουσα, πρὸς δὲ ἡδὴ τὸ ἐνέργειαν, ἐκότερον εἶναι θεωρεῖ-
 ται καὶ λέγεται. „ Ὡς ἔστις τις. (ὁμοιωτικῶς δηλ. κἀνταυ-
 θα.) Ὡστε γὰρ ἢ ἔστις πρὸς ἅπαντα τὰ ἐκτα, καὶ τὸ
 δυνάμει πλῆτει, καὶ τὸ ἐνέργειαν, τὸ μὲν, ἅτε πάντα δυ-
 ναμένη, τὸ δὲ, ὡς ὡς πάντα καὶ μεταβάσιν, τῷ ἀφ' ἑ-
 τέρου εἰς ἑπὶ ἐνέργειαν, ἐπὶ καὶ ἢ ψυχῇ. „ Ὅσον τὸ
 πῶς. (καὶ τὸτο ὁμοιωτικῶς.) Τρόπον γάρ τινα, φησὶ,
 καὶ τὸ πῶς ποιεῖ τὰ δυνάμει ὅτι καὶ χρώματα ἐνέργειαν ἐν-
 τα χρώματα. Καὶ ὅπως ἐν ὁ νῦν, ὁ πᾶσι καὶ ποιεῖν καὶ
 γινόμενος, καὶ τὸ μὲν ἐνέργειαν, τὸ δὲ δυνάμει ἀποσειρήμε-
 νος, τὰ τε δηλ. τὸ μόριον, ὡς εἰς ἀρχῆς ἐλεῖν, καὶ πάν-
 τα φρονεῖ, καὶ γινώσκει ἢ ψυχῇ, χωριστὸς ὅτιν, (ὡς
 κατ' ἑαυτὸν ὑποκίμαι δυνάμει) καὶ ἀμιγῆς, (ἀνάγκη
 ὅτι ὡς ἀνώτερον ἐλεῖν, ἐπεὶ πάντα νοεῖ, ἀμιγῆς εἶναι,
 ὥστε φησὶν Ἀναξαγόρας κτ.) καὶ ἀπαθὴς (μὴδὲν ὑ-
 πὲρ τῷ νοεῖν δηλοῦσι, καθάπερ ἢ αἰσθησις ὑπὸ τῷ αἰ-
 σθη-

διηρῶν ὡς εἶρηται, παθαινόμενος.) „ τῇ ἐστίᾳ ὧν ἐνεργεία. Ἐπεὶ γὰρ ὁ αὐτὸς καὶ δυναμει ὑπερέβη ὧν, καὶ ἐνεργεία, καὶ ἄμφω πάντας τὰς διαφορὰς ὧν ἀνάγκης ἔχων ὅσιν, ἐκ τῆς ἐνεργείας ἐκποῦς τὴν ἐστίαν γνωρίζεται. τῆς τιμιωτέρας δηλονότι τῇ διαφορῶν, αὐτὴ συστατικὴ τοῦ ἀληθείας. Διὸ προσείδησιν, αἰτιολογῶν „ αἶψά γὰρ τιμιώτερον τὸ ποιεῖν τὰ πύχοντες, καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ὕλης. Ἀμέλειται γὰρ καὶ ἐν ἀρχῇ τῆς Δ. Κεφαλαιῶς ὑπογραφήνεται, τῷ θεῷ καὶ ὁ λόγος μοεῖς ἀποδίδας „ ὃ γνωστικὴ ἐφῆ „ καὶ φρονεῖ ἡ ψυχὴ, καὶ ὃ διδάσκει γνωστικὴν τε, καὶ φρονεῖν, τῇ ἐνεργείᾳ καθεῖσε, καὶ τῇ δυνάμει, τὸν ψυχικὸν νῦν γνωρίζας. Καὶ μικρὸν κατωτέρω, ὡσαύτως „ λέγων „ δὲ νῦν, ὃ γνωρίζεται καὶ ὑπολαμβάνει ἡ ψυχὴ, καὶ τοι „ εἰδὲν εἶναι ἐνεργείᾳ τῇ ὅτιον ἁρὶν νοεῖν, προσείδησιν. Οὕτως ἐν ὑπὸ τῇ τιμιωτέρᾳ, ὅπερ ὅτι τὸ ἐνεργείᾳ νοεῖν, τὸν νῦν φελοσημνῶν, προσείδησιν ὅτι „ τὸ αὐτὸ ὅσιν ἡ „ κατ' ἐνέργειαν ἐπιστήμη τῷ πράγματι. Διδάσκει δὲ ὅτι τῷ σαφές, ὅτι νοεῖν ἐνεργείᾳ ὁ νῦν, αὐτὸ τὸ νοητὸν πως ὅσιν. „ ὡσαύτῃ καὶ μὴ νοεῖν, δυναμει δὲ ἔχων, δυναμει „ πως εἶναι τὰ νοητὰ ἀνωτέρω ἐλέγχο. Εἶπερ ἐν ἡ κατ' ἐνέργειαν νόησις (καὶ τῇ κατ' ἐνέργειαν ἐπιστήμη προσείκασεν.) αὐτὸ τὸ νοητὸν, ἡ δὲ καὶ δυνάμει αὐτὸ τῷ δυναμει, σαφές ὅτι ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ νοητῷ φελοβαλλόμενων, προτέρα αὐτῇ ἐκείνης. Ὁ γὰρ ἡδὴ νοεῖ, ἁρὶν νοεῖν „ σαι πάντως ἡδυνάτο. λέγει πίνω, αἷς ἡ κατὰ δυνάμει „ χρόνῳ προτέρα ἐν τῷ ἐνὶ. Εὐὰν δὲ ἐκ ἐπὶ ἐνός τιος τῷ νοητῷ, καὶ ὅρος δὲ τὸ νοητὸν ἐκλάβης, εἰδὲ τῷ ἀληθές ὅτι χρόνῳ προτέρα, ἀλλ' ἅμα, καὶ τὸ αὐτὸ ὅτι τὸ μὴ νοεῖ, τὸ δὲ δυνάται παντως. Διὸ φελοσημνῶν. „ ὅλως δὲ ἐ- „ δὲ χρόνῳ. Καὶ ἅπα σαφές γίνεται ἡ ἐπιδιόρθωσις. Εἰπὼν γὰρ ὅτι προτερὰ ἐκείνης χρόνῳ ἐπὶ τῇ ψυχικῇ νῦν, ὁ δυναμει τῇ ἐνεργείᾳ, ἐπὶ ὡρισμῶν τινός, ἵνα μή τις ὑπολάβῃ, ὅτι ἡρῆσέ ποτε, ἡ ἀρχὴ ἀπλῶς δυναμει μῶν, καὶ μὴδὲν ἐνεργείᾳ νοεῖν, ὁ νῦν ὁ ἀνθρώπος, πᾶν γοργῶς ἐπήγαγεν „ ὅλως δὲ, (ἡτοι πᾶν καὶ τὸ μὴδὲν μὴδὲν ὡς „ νοεῖν) εἰδὲ χρόνῳ προτέρα. Διατί; ἰδοῦσιν τὸ αἷτιον φελο πόδας ἀποδιδόμενον. Καὶ τοι γὰρ ἐκείνο πρὸς ἐντὶ τῷ

τῷ νοητῷ ἰδίᾳ, φθάσας ἀπεφωάμην, φησὶν „ ὁ νᾶς ὅ-
 „ μως αἰεὶ νοεῖ. Ἀλλ' εἴχ' ὅτ' μὴ νοεῖ, ὅτ' δὲ ἔ' νοεῖ.
 Ἀλλ' εἴποι αὐτῷ αὐτῷ, ὡς εἰ ἅμα ὁ ψυχικὸς ἔπος νᾶς,
 καὶ ἐνεργεία ὅτ', καὶ δυνάμει, ἔπω δέτοι ἀνωμολόγηται ἅ-
 παντα εἶναι δυνάμει, ἔσαι ἄρα καὶ κείνως ἅπαντα ἐνεργεία.
 Καὶ ἔτις ἡ Ἐμπειροκλέας ἀληθεύσει δόξα, καὶ τῷ ἄλλων,
 οἷς ἐκ πάντων τῷ ὄντων ὁ νᾶς συγκεκρόνται. Ταύτῳ
 δὲ φθαῶν τῷ ὑποείαν ὀπλίζεται „ χωρεῖς γὰρ φη-
 σὶν (ἔξω δηλαδὴ τῷ ὅτ' ἐντὶ ὁποιοῦν δυνάμει ἔχειν
 „ ῥηθόμενος, καὶ κατ' ἐνέργειαν αὐτὸ νοήσας) ἔστι μόνον πῶ-
 „ ὅτ' ὅπερ ὅτ'. (τῷ ἀμέλει ὅτ' μόνον, φησὶν, ὅπερ ἦδη
 νοεῖται αὐτῷ, ἦτοι τὸ νοητὸν αὐτὸ, συμφώνως οἷς προσειρή-
 νει μικρῷ πορώδων ὑποφανόμενος καὶ ἦδη „ τῷ ἑσῖαν εἶναι
 „ αὐτῷ ἐνεργεία. οἷα πᾶ τὸ αὐτὸ ὅτ' ἐν, ἡ κατ' ἐνέργειαν
 „ ὁπσιμήν τῷ πράγματι. Αἰεὶ ἄρα νοεῖται, καὶ αἰεὶ ἐστί τι,
 αὐτὸ δηλονότι τῷ ὅπερ νοεῖ. Εἰ δέ τις τὸ ἔδω ὅτ' ἐ-
 νεργεία τῷ ὄντων ὅτ' ἐν. Καὶ τὸ „ ἐντελεχεία ἔδω
 „ ὅτ' ἐν μὴ νοή, καὶ τῷ ὁδω ἀπλήσια ἡμῖν προβάλλεται,
 ἐν αὐτῇ τῇ ὑποεία προχῶν, τῷ λύσει εὐρίσκει. „ Οὐ-
 „ δὲ γὰρ πάντως, ὅτ' ἐν νοεῖ, ἐκαστον· καὶ
 αὐτοὶ φανερῶ. Ἀλλ' ἐκεῖνο δοκεῖ δυσχερέστερον, ὅπερ ἐν τῷ
 τέλει πᾶ τῷ Δ'. Κερ. φησὶ. „ τῷ δὲ μὴ αἰεὶ νοεῖν τὸ αἴτιον
 „ ὁπισμεπτόν. Αὐτοὶ δὲ καὶ πρὸς τῷ ἔρῳ, ὅτι ἔ' τῷ
 ἐν ἐκείνοις ζητεῖ ὁ Φιλόσοφος, ἔπειτ' ἔ' αἰεὶ νοεῖ; πῶς ἦδ';
 „ εἴπερ μὴ ὅτ' μὴ νοεῖ, ὅτ' δὲ μὴ, αἰεὶ δὲ φθάσας
 προαπεφωάτο; Ἀλλὰ τί δήποτε ἑαυτὸν αἰεὶ παρόντα καὶ
 σωματικῶν, αἰεὶ ἔ' νοεῖ; ὅπερ ὅτ' αὐτῆς τῆς πείρας τῷ
 λογιζόμεν ὅτ' ἐν ἐκδηλότερον. Ἐπὶ τῷ τῷ ἐν κορωνίδα τῷ
 λογιζομένῳ ὅτ' ἐν ἐκδηλότερον, ἐπειπὼν καὶ τῷ μόνον ἀδανά-
 τῳ, καὶ αἰδίων. Αὐτῷ ἦδ' ἡ τῆς ψυχῆς δυνάμεις, ἡ μόνον
 ἐπερῶν ἐν τῷ Δ'. „ ὡ γινώσκεις, καὶ φρονεῖ, καὶ μι-
 „ κρὸν ἀνώτερον, εἶναι τῷ ὅτ' ἐσὶν ἔλκρῳ, ἐν τῆς ἐνε-
 ρείας, ὡς ἐκ τῷ τιμιωτέρῳ δηλονότι γνωρίσας. Τῷ (δεῖ
 ἦδ' φυλάττειν τὸ ἑτέρῳ τῷ τῷ ὅτ' ἐν ὅτ' ἐν, ὡς οἱ ἑσ-
 μιματισαὶ ἐγνώσαν.) „ μόνον φησὶν (ἐξηρημῶν τῷ
 ἄλλων δηλαδὴ μόνον τῷ τῷ τῷ, καὶ τῷ αἰδίων, καὶ.)
 ἀθανασίας τετύχηκε, καὶ αἰδιότητος, ὡς καὶ μὴ τ' ἄλλα ἔ-
 δα

δαμῶς (δ. ψν α. ψν β') καὶ δὲ τὸ καὶ μάλα ἐνεργῶ-
σαν τὴν λογικὴν ψυχὴν, καὶ ἀπολυθεύσαν τὸ σῶμα.

Ἔστι πίνυμι ἡμῖν (τίτε γὰρ εἴτε καὶ τὴν ἐκδεσιν τῆς
Ἀριστοτελικῆς ἀνειλήμμεθα λέξεως, καὶ τῇ τῇδ' ὑπομνηματι-
σῶν περὶ τρεῖς φέροντες σφᾶς αὐτὴς ἐναβάλομεν.) ὁμόφη-
φος ὁ ἐκ Σπυγείρων τὸ δόγμα. „ εἰ ὅτε μὲν νοεῖ, ὅτε δ' οὐ
„ νοεῖ, ἀλλ' ὅτι αἰεὶ, καὶ ἀδελείπτως νοῶσα ἐστὶν ἡ λογικὴ
ψυχὴ εἴγε τι πάντως, βραδύτατα ἀποφλυαμῆτος. Ὅπερ εἴ-
τις τῷ Ἀριστοτελικῷ λόγῳ ἀλλότριον εἶναι φησεν, εἴτος,
ἥτοι τὸν Θεὸν αὐτὸν, ἢ τινὰ τὸν θυραῖον ἄλλον δαιμόνιον,
σὺν ἔδον λόγῳ, ὡς εἰδὼν τῇ ψυχῇ ἐπατήσας, ἐπατέρω
τὸ πᾶν τὴν ἀξίαν προσάφεται, τὸ μὲν αὐθυφεῶς καὶ
καχωρεισμένον, εἰς ψυχικὴν τινὰ τάξιν καταπαύσας, καὶ εἰ-
δικῶς πῶς τῇ ὕλῃ ἐγκαταμίσξας, τὴν δὲ ψυχὴν δρυὸς μὲν
καὶ πέτρης, καὶ αὐτὴν ἀναδείξας ἀφυστέραν, καὶ τῆς αἰδέας
αὐτῆς ὕλης ἔδον τελευτέραν, καὶ κρείττενα, ὡς ἄρα καὶ κα-
τ' ἐαυτὴν παθητικῶς ἀπλῶς ἔσαν, καὶ διώρμιν ἐδ' ὡς τι-
ναὲν ἥπερ αὐτὴν ἀφ' ἐαυτῆς ἐνεργήσεν, ἔχσαν. Εἰς.

Ἀλλ' ἐρεῖς. Α'. Πῶς οὐδεὶς τὸ αἰεὶ κατ' ἐνέργειαν;
Β'. Τί δὲ ἀπὸ ἐννοίας εἰς ἐννοιαν μεταπίπτοντες τῆς ἀμέ-
σως προτέρας ἐκ αἰεὶ μνημονόουσι; Γ'. Τίς δὲ ἡ ἀπὸ τῆς
ἀδιαλείπτου νοήσεως ὄντισι; Δ'. Πῶς δ' οὐ αἰεὶ ἡ ἐφεξῆς τῆς
ἡγεσμένης ἐξ ἀνάγκης ἐξαρηθῆσεται, καὶ τὸ πᾶν τῆς
ἐννοίας ἔπος ἐλδέσθαι, καὶ τῆς πᾶν Γερμανὸν Λεῖ-
βνίτιον, ἐλδέσθαι καὶ πᾶν ἑξαρηθῆσεται; Ε'. Τί δὲ καὶ νοή-
σει ἡ ψυχὴ τῷ ἐμβρύῳ; Τί δὲ καὶ τῷ τῷ πρῶτῳ ἡλι-
κίῳ ἡδὴ ζῶν ἀρχομένῳ; Σ'. Πῶς δὲ καὶ λήθῃ παντελῆς
τῇ τότε νοεμένην ἡμᾶς κατέλαβεν; Ζ'. καὶ τῇ ἐν ὕπνῳ
βαθυτάτοις νοσημένην ὡσαύτως; Η'. ἢ ἐχὶ τὸ νοεῖν ἐξη-
γορῆσαι πάντως ὅστις, ἢ τῷ Λακίῳ δοκεῖ τῷ Ἀγγλῳ (1),
ὅστις ἐδὲ τοῖς διλυκεῖσι ταῖς φροντίσι σπασμοκοῖσι, οἱ
ὕπνοι συμβῆναι ἐδέλκων; Θ'. Ἐπὶ τέτοις δὲ, καὶ τὸ συμβε-
δναι σφίσιν αὐτοῖς νοεῖντας, τίποτ' ἀπὸ πάντων τῶ κατ' ἐ-
κα-

(1) Εἰβλ. Β'. Κεφ. Β'. Περὶ Νῆ Ἀνδράπε.

κασον λογικῶς προσώπῳ, γνώρισμῳ οἷον, καὶ χαρακτῆρ ἐλήφθῃ (1) ἐπίσημος, καὶ ὑπερσώπός πως ἀν εἴη ἑκάστος ἡμῶν, τὰ μὲν ἐν ᾧ χρηρορεῖ, τὰ δ' ἐν ᾧ καθιδύδει, ἐν μέρει καθ' ἑαυτὸν συνειδέναι ἔπω δυνάμειος. Ταῦτα μάλιστα ἐσὶν, ἢ πιαυτα τινα, οἷς τὰ δόγματα καταφέρονται. Ἡμῖν δὲ πρὸς αὐτὰ πάντα δύχερης ἢ ἀπαύτισις.

Α'. Οὐ τὸ αἰὲ κατ' ἐνέργειαν ἀπλῶς θεῖον, καὶ ὁ Θεὸς αὐτόχρημα, πῇ δέ. Θεῖον δέ τι καὶ ἡ ψυχὴ. Θεὸς δὲ ἐστὶ καὶ τὸ αἰὲ κατ' ἐνέργειαν, καὶ τὸ αἰὲ πρὸς τὰ αὐτὰ, μᾶλλον δὲ πρὸς πάντα, καὶ ὑπερτελῶς, καὶ ἀπείρας. ψυχὴ δὲ ἐδ' ἀπείρας, ἐδ' ὑπερτελῶς, ἐδὲ πρὸς πάντα καὶ τὸ αὐτό, ἐδ' αἰὲ πρὸς τὰ αὐτὰ, ἐπὶ ποσὸν δέ, καὶ ἐσὶν αἱ, καὶ ἐν διαδοχῇς ἄλλο μετ' ἄλλο, καὶ τοσαῦτον μόνον αἰεὶ τι νοεῖν πεφυκεῖα ἐσὶν, ἅτε δὴ εἰς φύσει ἐνέργος τυχαῖα, καὶ δραστήριος. Διὸ καὶ πόγε τοσαῦτον θεῖον εἶναι τι χεῖμα αὐτὴν σὺν Ἀριστοτέλει, καὶ Πλάτῳ δώσομεν. Ἀπλῶς δὲ τὸ θεὸν ἐπιπαλεῖν ἀπαγε πρὸς τὸ, εἰμὴ καὶ πρὸς τὸ ἀθάνατον πῦρ, καὶ μηδέποτε δέλειπεν ὑποθεῖντας, δὴ λόγῳ πυρσολαβεῖν συγχαρήσομεν.

Β'. Ἐνός τινος ὁ νῦς θεμεχόμῃος, ἐκεῖνα γίνεται ὅλος αἰὲ τὰ παρόντος· μᾶλλον δὲ ἐκεῖνο, ἢ περ ἐλέγομεν. Οὐ μνημονεύομεν ἐν τῇ ἀμέσῳ προτέρᾳ ἐννοίᾳ, ὅτι ὁ νῦς τὴν δούραν ἤδη μεμύρωται. Ὡς εἶγε τύπον τινα δι' ἐκείνης εὐαργὴ τὸ φανταστικὸν ἐναπεμάξατο ὄργανον, καὶ τὸτο συμβαίνει τὸ τῇ μνήμῃ, ὡς εἴς ἀφορμῇς τὰ τύπη, καὶ ἢ δι' ἐκεῖνε συρρέοντων πνομάτων, ραδίως τῇ ψυχῇ ἐπὶ τὸ πρότερον αὐτῇ νοητὸν ἐπαναστροφῆς. Ἀλλὰ πρὸς τὸν ἀκρίβεστερον εἰσαυδῖς.

Γ'. Τοσαύτη δὲ ἡ ὑπὸ τῷ διδυκεῶς νοεῖν τῇ ψυχῇ ἐγρίκεται ὄντισις, ὅσον ἐπαύαγες αὐτῇ πρὸς μετεῖναι τῇ ἀεζῶς ὑπάρξεως. Ἀλλ' εἰπάτωσαν καὶ ἡμῖν ἔτοι, τίς ποτε ἢ ἐπιφερομένη εἰπεῖσθαι λύμη; Οὐ γὰρ αὖ ἔχειν εἰπεῖν, εἰμὴ τυχὸν τὴν ὑπὸ τῷ διδυκεῶς κινεῖσθαι (οἷαν
ἐπὶ

(1) Βλ. Β'. Κεφ. Β'. Περὶ Νῦ Ἀνθρώπου.

ὅτι τῷ μηχανήματι συμβαίνει ὁρῶμεν) τῷ μορίῳ πα-
ρατείβῳ, καὶ φθορᾷ καὶ ὅτι τῆς ἀσωμάτου ψυχῆς διδίασιν.

Δ'. Ὅτι ποικίλα αὐτῇ ἀπαντᾷ, ἅττα διὰ τιναν σωμα-
τικῶν προσβολῶν καὶ κινήσεων τῷ ὑποπερατεμνύῳ τῷ εἰδο-
ποιεμνύῳ ἐξ αὐτῆς σώματι, πρὸς τὸ νοεῖν τὸδε, ἢ τὸδε αὐ-
τῷ ἐνάγει. Καὶ ὅτι αὐτοδίοριστος ἡ λογικὴ ψυχὴ ἔστα,
καὶ τινος αὐτὴ ἐθέλοι περιδράσεται. Οὐδ' αὖ τυχὸι καὶ προσο-
χῶ ἀπειρῶς ἐπειλημνύῃ, ἀπερίσπασον καὶ ἀρρέμβασον, ἐ-
πὶ τῷ τοιῶτε ἀποπον ἔδον, μᾶλλον δὲ εἰκός, οὐτάκτως τε
καὶ διδυβόλως ἀποϊκνύει τὰς ἐννοίας, καὶ πέπον τῷ ἐφέξῃ
καὶ λόγον τῇ ἡγεσημνύῃ αἰεὶ ἐφέπεσθαι.

Ε'. Ἀλλοις ἄλλως πρὸς τὸ ἀπλῶπται. Ὁ μὲν γὰρ (1)
μὴ εἰδέναι ὁμολογήσας, τίδ' ἐκ τῆς, προσίθῃσι, μὴ πα-
ρὰ τὸ, καὶ τὸ καὶ φύσιν αὐτῇ προσήκον εἶναι ὑπεδείχθῃ,
ὑποφύσῃ, ὅτι νοεῖ, ἐπεὶ τὸ τί ἔηποτε νοῦσα ὅσιν ἡ-
γεσημνύῃ; Ὁ δὲ, τῷ μὲν τῷ σώματος συνάφειαν, οἶεται
(2) ἐννοίων αὐτίκα τῇ ψυχῇ ποιεῖν ὑπὸ φασιν ἀφθονον·
τὸ γὰρ ὡ συνῆπται σῶμα παντοίας ὑπὸ τῷ φελεσιχέν-
των αὐτὸ ἄλλων σωματικῶν κινήμνυν, ἐκ ἑαυτοῦ ὅπως ἐκ εἰς
τὸ προσέχειν αἰσθητικῶς αὐτῷ ἐνάγει, εἰ μὴδὲν ἄλλο,
ταῖς ὁπιστηπιπύσας κινήσεσιν, ὅφ' ὧν πολυβόπως αὐτὸ ἀ-
γεται καὶ φέρεται παλαιεμνύῃ.

ς'. Τὸ δὲ τῆς λήθης συμβαίνει, ὅτι ἔπω τῷ ὑποκειμε-
νε τῆς μνήμης ἐφ' ὅσον ἔδει παλαιεμνύῃ, ἀνάγκη πᾶσα
τὸς τύπως ἀφανεῖς γίνεσθαι, καὶ ταῖς καὶ πῆς ἀνδεχομνύας
ἡλικίας ἰχυρατέρας ἐναπομάζεσιν ὑπεξίστασθαι. Τὸ γεμνύ
ἐκ τῷ μὴ μεμνήσθαι, τὸ μὴδὲ τῷ ἀρχῶν ὅλως νεοσηκνύει
εἰσβάλλειν, πῶς ἐκ εὐνδης;

ζ'. Αὐτὸ δὲ τὸ ἀπαντιέον, καὶ φελεῖ τῷ ἐν ὑπνοῖς νοε-
μνύῃ, ὧν ὅπῃ λανθανόμεθα, διὰ τὸ πᾶ ἐν τῷ μνημονικῷ
ἐγκαταλείμματα, ἐν οἷς αἱ μνήμαι πεφύκασιν ὑποκεῖσθαι,
ἐξίτηλα γίνεσθαι· ὅτι γὰρ ἄλλως καὶ κατ' αὐτῆς τῆς ὑπνης,

ἔχ

(1) Γενεώσ. Ψυχολογ. Πρωτ. Γ'. Ἐν τῷ Σχολ.

(2) Συναρῶς Ῥήγης Ἐν τῷ Περὶ Χρήσ. τῷ Λογικῷ.

ἔχ' ὅπως διὰ φαντασμάτων ἐνεργεῖν τὸ ἐν ἡμῖν γνωσκόν, ἀλλὰ καὶ ἀκραιφνεσέρας ταῖς θεωρίαις πολλάκις ἐνδραγτεύειν, ἢ συλλογισμῶν τὰ πολλὰ σειρὰς διεξοδικὰς ἀπλῆκεν πέφυκε, καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ διὰ πείρας ἴσμεν, καὶ πολλὰ ἄλλων πολλῶν ἀκηκόομεν· ὥστε ἀληθές ἐστὶν τὸ εἰρημίζον, ὅτι ἐγὼ κατ' οὐδὲν, καὶ ἡ καρδιά μου ἀγρυπνεῖ.

Η'. Εἶναι δὲ τὸ νοεῖν αὐτὸ ἐξηγητοῦναι, τίς αὖ ὅπως ἐξηγῶν, ποτὲ φήσκειν; Εἰ μή τις τὸ τῷ ἐνυπνίων χῆμα δι' ὅλε ἀπαναινόμητος, ὥστε πάντας ἀνθρώπους λέγειν τε, καὶ φρονεῖν ἔλοιτο; ὅτι μὲν γὰρ αἱ φροντίδες ὀππότεσσιν πολλάνκις, ἐδὲ ὑπὲν ἐφιάσι, φανερόν. Πότε δὲ τῆτο; ἢ ἐπειδὴ αἱ καὶ τὰς ἐνοίας ἐμποικιμῆται τῷ ἐγκεφάλῳ κινήσεις, σφοδρότεραι τύχασιν. Τῶν καὶ γὰρ, τὰς οἷον ὀχετὸς τῶ πνεύματος ὄντας, τὰ νεῦρα λέγω, παροξύνονται τε, καὶ ὑπὲρ τὸ δέον σιωτύνονται, καὶ ἐδὲ πρὸς βραχὺ ὑφίεσθαι καὶ ὑποχαλᾶσθαι ἐνδιδᾶσθαι, ἀποκαλύπτως ἀφ' ἑαυτῶν δι' αὐτῶν τῶν αἰσθητικῶν αὐρῶν, εἰσὶ παραίτιοι, καὶ τῆς παλινρροίας, ἀπὸ τῷ ἐκτὸς ὀργάνῳ, εἰς αὐτὸ τῆς ψυχῆς τὸ μυχαίτατον, συνεχῶς ἐπαναληψίης, ἐντυθον καὶ ἡ πρὸς τὰ ἔξω τῆς ψυχῆς κοινωγία, καὶ ὑπνοὶ ἀπολέθως ἀκοπτόμενοι. Ἀλλὰ γὰρ ἔχ' ἀπλῶς τὸ νοεῖν, τὸ δ' ἐπὶ σιωτόνως τὰ αἰσθητικὰ κραδαίνον, καὶ καταστῆναι, τῆτο μονον καὶ τῶν ἐξηγητοσιν ἐμποιεῖν πέφυκεν.

Θ'. Τὸ πρὸς ὁσον καὶ αὐτοὶ μὲν τῶν φιλοσοφῶντων, ἄπομον εἶναι λογικὸν οὐκ ὀμνῶμεθα, ἐκ ἐκ τῆς σιωτῆς, οἷα τῶν Ἀγγλῶν δοκεῖ γνωρίζομεν, ἐκ δὲ τῶν ἀπομικτῶν ἰδιοτήτων, καὶ μάλιστα ἐκ τῆς ἰσχυρῆς ὑπάρξεως σιωτῆς αὐτῶν. (β. ρ. π. ε.) Ἐπεικῶς δὲ γελοῖον (ὅτις πρὸς Λάκκον ἀπετείναν. (1)) εἰ τὸν ὅτι σιωτῆς, πῇ μὲν τὸν Ἑρμῆν, πῇ δὲ τὸν Σωσίαν ὑποκρινόμενον, καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς ὑποκρίσεσιν τὰ καὶ παντὶ ἀφ' ἑαυτοῦ σιωτῆς, διττόν εἶναι τὸν ὑποκρινόμενον τῶν ὅτι παρ' αὐτὸ φήσομεν. Ἐγὼ δ' αὖ καὶ τὸδε ἀποδείκνυμι, ὡς εἰ τὸ σιωτῆς, αἷς τισιν ἐνδραγτεύει

βει

(1) Γενεώσ. Ψυχολ. Πρωτ. Γ'. ἐν τῷ Σχολ.

βει ἐνοίαις, τὸ εἶνα ἕκαστον ἀποσωπικῶς τυγχάνει γνώρι-
ζον, καὶ σωιστῶν, ἐπεὶ συνοῖδε μηδὲν καὶ τὸν Ἀγγλον, ὁ
μηδὲν καθ' ὕπνου τῆς νοητικῆς χρώμενος, εἰδὲ ἀποσωπικὸν ἔ-
σαι τὸ τινωκαῦτε. Καὶ εἰς τὸ μηδὲν αὖ ἔγω βραπεῖν, αὐ-
τὸ τὸ εἶναι, ὡσπερ δὴ καὶ τὸ νοεῖν ἐπίπαιον ἀφρημενός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ Δυναμειῶν τῆς ἐν ἡμῖν Ψυχῆς.

Καὶ Πρῶτον

Περὶ Δυναμειῶς Κινητικῆς.

Θεώρημα Λ Γ'.

§. 1. ξ' α'. „Τῶν ἐν τῇ ὀργανικῇ ἡμῶν σώματι κινή-
σεων, τῇ μὲν, τῇ λογικῇ ψυχῇ παραίτιον εἶναι ἡ-
γέμεθα, καὶ τὸν ἔσπον ἐπεικῶς ἀγνωσμεν· τῇ δὲ ἐ-
δόλως· τῇ δὲ μέσως πως, καὶ ἐν μέρει.

Εἰσὶ ὅς ποταῦται τινὲς τῇ κινήσει, ἃς νοήματι τῆς βε-
λήσεως, ἡμῖν ἐνεργεῖσθαι σωισμεν. (§. χ π' ε'.) Ἰδὲ
δὲ, εἰδ' ἐφ' ἑαυτῇ αὖ τὸ σῶμα κινήσει ποτὲ, σῶμα γὰρ ὄν.
(§. χ ι' η'. Α'.) εἰδ' ὑπὸ τῇ ἐκτὸς δῆπε σωμάτων, ὧν ἐ-
πίσης μὲν καδισαμῶν πολλάνης, τὰς περὶ αὐτὸν ὁ λόγος,
ἐπιπύσαν ὀρῶμεν, καὶ ὑφέσαν, καὶ ἁφοραν παντοῖαν δεκ-
τικὰς γινώσκας· τῶν αὐτῶν δὲ ἄλλοτε ἄλλως μεταβαλλο-
μῶν, πούτας σαφῶς ἴσμεν ὁμαλῶς τε καὶ λείως, καὶ ρεῖ
καὶ τὰ αὐτὰ χωράσας, καὶ πειθαρχήσας τῇ ψυχικῇ νοή-
ματι. Ἀμέλει καὶ ὅς εἶδει πρὸς τὰ ἐκτὸς κινήσι, εἴ τινα
παῦτα ὡς, μάλλον, ἢ πρὸς τὴν ἐπίπαιον τῆς ψυχῆς,
τάλορον ἐν ταῖς πύαιςδε κινήσει (§. χ ι' η'. Β'.)
ζεῖσαι. Λεῖπεται ποῖνον ὑπὸ ἐστίας τῇ ἀσωμα-
μετεῖναι λέγειν τῇ ποῖτων φορᾷν τοῖς ἑαυτῇ σώματι
δὲ, καὶ ὑποκλιρατικόν πως αὖ εἶναι, πρὸς τὰ τε, καὶ
τὸ λογικὸν ὑποκλιρατικόν. Καὶ ἄλλως, ἐπεὶ εἴη, ὅς τὸν αὐτὸν
Κ 2



ἢ συναιδανόμεθα σαφῶς (δ. χ π έ.) αἱ τιμίαι ὁρμαί, ἡ δὲ ἐν ἡμῖν ψυχὴ εἰς αὐτὰ εἰσάχθη ἀσώματος. (δ. φ κς. φ κζ'. κτ. φ λγ'. φ λδ', κτ.) ὥς ἐι δεῖ, ὥς εἰς τὸ πελάσσαν, εἰσαγαγεῖν, φύσει τινὰ τῶν αὐλοτέρων, καὶ τὴν εἰσάχθη, ἢ καὶ φύσει συνήπται, ἀπὸ παντὸς ἄλλου, πεπονητῆς κινήσεων, τῶν ἡμῶν ὀργανικῶν σώματι ὑγεῖσθαι παραίτιον. Ο. Η. τὸ Α'.

Ἀλλὰ ἥδ' ὅπως ἐνείσχυει τὴν κίνησιν τῶν σώματι ἡ ψυχὴ ἀσώματος εἰς αὐτὰ, συνιδεῖν, καὶ περινοῆσαι τὸ ῥέδιον. Ἐλξει, ὥσει, προσβολῇ, ὅτῳ δὴ ποτε τῶν τοιούτων, καὶ ὑπονοεῖν ἄποτον· τῶν σωμάτων ἥδ' αὐτὰ· ἐν σώματι βελήσεως λέγειν εἰσάχθη, καὶ οἰοῖται ἐν κελύφῃ. Τὸ δὲ ἐπὶ τοῖς ἀντικεινῶν τοιούτων ἀμωσζέπως, πρὸς δὲ τὸ σῶμα, τὸ ἑτεροκίνητον ὅν (δ. χ ι η'). ὥς ἐπὶ τῶν ἀπᾶδων εἰς, καὶ ἀλλότριον. Ἀλλ' ἐπὶ τῶν δὲ ὅλης τῆς φύσεως ἀνεκχυμῶν δύναμιν, εἰσὶν αἱ καταφύσεις, ἡς τὸ παραυτίκα ἐνεργεῖν εἰς, τῶν κελυμάτων ἐμποδῶν ῥημοῦν. Καὶ μὴ εἰς ἐκείνῳ ὅπῃ, ὅπως ἄγει, καὶ φέρεται ἕκαστα εἰσάχθη ἔχοντες, ἀσώματος καὶ αὐτῶν ὅς ἀνάγκης εἶναι οφείλουσιν. Εἰτα δεήσει δηλονότι τὴν ψυχὴν ἀπάγειν τὰ προσιστάμενα, αἷς καὶ ἔχει ἐνεργὲς εἶναι ἡ θαυμαστὴ δύναμις. Οὐδὲν ἐν τῷ σπέρματι ἀπανάμεθα, καὶ ἥδ' ἡ τὸ ἀπάγειν αὐτὸ τὸ κινεῖν ὅστις, ἢ ἐν αὐτῷ κινήσεως. Τὴν ἰσχυρὰν ταυταρῶν κατὰ τὴν αἰσῶν, πρὸς Θεὸν αὐτὸν ἀναβέχοντες. Ἀλλ' ἀναιρῶσι τὸ Α', ἐν ὑποσταθεῖσι τὸ Β'. Ἀπερινόητον τὸ ῥέδιον. Τί δὲ θαυμαστόν; ὅτι καὶ ἡ ἀπὸ προσβολῶν τε καὶ ὥσεων, ὅσαι ὥσαι γινόμεναι κινήσεις, ὅπως ὑπ' ἀλλήλων τοῖς σώμασι κοινῶνται, αἱ αἰετοὶ τῶν φιλοσοφούντων σαφῶς μὴ εἶδέναι (1) ὁμολογῶσιν. (δ. φ ο η'. φ ο θ'.) Ο. Η. τὸ Β'.

Ἀλλ' εἰσὶν αἱ τῶν ἐν ἡμῖν κινήσεων, φυσικαί πως τῶν σώματι, καὶ ἀναγκαῖαι, μὴ δὲ βελήσεως τῶν ὑγεμονικῶν ἡρημῶν (δ. χ π έ.). οἷον ἡ ἐν ἡμῖν πλαστικὴ, καὶ τὴν τῶν ὀργανικῶν ἡμῶν σώματι τὰ μὲν ἀνεκχεῖται, τὰ δὲ

(1) Μεταμεμβροῦν. Στοιχ. φυσικ. δ. 3. § 112.

δὲ συγκείνεται, φέρεται, αὖξει, θάλλει· τὰ δὲ συστέλλεται, καὶ διαστέλλεται, τὰ δ' ἐπιτείνεται καὶ ἀνίσταται, τὰ δὲ ἁρρῖν καὶ κύκλω φέρεται, τὰ δ' ὑπορρῖν, καὶ ὑποφέρεται, καὶ ταῖς ἅπασα, ὡς εἰπεῖν, ἢ καὶ τὸ ζῶον οἰκονομία ἀρμονικῶς, καὶ καὶ λόγον τινὰ ζωτικὸν τελεσιερκεῖται. Εἴτ' ἐπὶ τέτοις, καὶ αἱ ἐναντία κινήσεις, αἷς ἀνωμάλως τε καὶ πλημμελῶς ἔσιν ἃ τῷ ἐν τῷ ζῳῳ φερόμενα, φθορὰν ἐμποιοῦν καὶ λύσιν. Αὗται γὰρ ἀειδήλας, εἰ περὶ ἀρχῆς τῆς νόματι τῆς ψυχῆς, ἔδον ἔστω, καὶ ὅτι πλείστον αὐταῖς ἐπιτάξει· μᾶλλον δὲ καὶ δυσαναχεῖται κατ' ἐνίας γε τάπων ἢ ψυχῇ, καὶ ἐν δεινῷ ποιεῖται τὴν ἀπεξίαν, δι' ἣν ἄλλη μυσία, καὶ πάθῃ τὰ χαλεπώτατα ἐπισκῆπτει τῷ ζῳῳ, καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἢ, ὡς περ μάλιστα ὑποπῆσας καὶ ὀρραδεῖ, τὸ συνδέτερον ἀνάλυσιν. Ἄρα καὶ τὸ Γ'.

Τελούταιον αἱ ὑπὸ τῷ ὀρεκτικῶν καλεσθῆναι παθῶν, καὶ αἵματι, καὶ ταῖς ζωτικαῖς πνύμασι, διεχειρόμεναι παρὰ καὶ τε καὶ θύελλαι, καὶ αὖτε κομιδῇ τῷ βελητικῶν ὀρέξειον ἔσται, ἔχονται μὲν πως τῆς ψυχῆς, μὴ αὐτίκα δὲ τῷ νόματι τῷ ἡγεμονικῷ ἐνδιδῶσαι, ἐδὲ βραδίως ὑποκαθίστασθαι, καὶ ὅγε δὲ ποσὴ τινός, ἐπὶ τῷ κατένευθῆναι, καὶ τέλος καταστέρεθῆναι δεόμεναι, δυσπαγῶνις τισί, καὶ δυσπιοχητοῖς ἵπποις εἰκασιν (δ. χ π ε. χ π σ'. χ π ζ.). Αὗται πῶς αἱ κινήσεις, ἔδ' ὡς αἱ φεῖται εἰς πείδα ἔχουσιν ἐπίμως, ἔδ' ὡς αἱ δόπεραι πάντα ἀφελιάτως. Ἄρα καὶ τὸ Δ'.

Σχόλιον:

δ. ψ β'. **Τ**εῖτον δέ τι κινήσεως εἶδος, καὶ Ἀεὶσπλήν ὑποτιθέμενος φαίνεται, ἐν τῷ κατ' ἡμᾶς οργανικῷ σώματι. „ (1) Τὰς μὲν γὰρ εἶναι ἐκείνας κινήσεις, βέλονται, καὶ αὐτὸς, οἷον τὸ βαδίζειν, φησὶ, καὶ τὰ τοιαῦτα. Τὰ δ' ἢ δέ

(1) Περὶ Ζῶων Κινήσ. Κεφ. ι α'.

„ δὲ ἀκυσίως ἄς κινεῖται οὕτως ἢ μὲν, οἷον εἶναι τὴν
 „ τῆς καρδίας, καὶ τὴν τῆς αἰδοῦς· φανερὸς γὰρ πολλάκις
 „ τινός, καὶ μὴ τοι κελύσαντος τῆ νῦν, κινεῖται. Τὰς δὲ
 „ ἔχουσας, οἷον ὑπνον, καὶ ἐρηγήρουν, καὶ ἀπαινοῦν,
 „ καὶ ὅσαι ἄλλαι ποιεῖται εἰσὶν. Αἴτιον γὰρ τῆς μὴ ἐκ-
 „ σίων, καὶ αὐτὸς τὴν ψυχὴν ἔσαν ὁπρηνάσκει. (1) „ Οὐαὶ
 „ δὲ καὶ τὰ κινεῖται τὸ ζῶον, διανοίαν, καὶ αἰσθησιν, καὶ φαν-
 „ τασίαν, καὶ προαίρεσιν, καὶ βέλυσιν, καὶ θυμὸν, καὶ ἐπι-
 „ θυμίαν. Ταῦτ' οἶμαι εἰπεῖν, τὴν ψυχὴν νοῶσαν τε,
 „ καὶ βελονήν· ὃ καὶ αὐτῷ δοκεῖ. Ταῦτα δὲ (λέγοντι)
 „ πάντα ἀνάγεται εἰς νῦν, καὶ ὀρέξιν. Καὶ γὰρ ἡ φαντα-
 „ σία, καὶ ἡ αἰσθησις τὴν αὐτὴν τῇ νῦν χάραν ἔχουσι,
 „ κεινὰ γὰρ πάντα. (κατὰ τὸ μέγεθος τὸ γνωσκὸν τὴν
 „ ἀσφορὰν ἔχοντι.) βέλυσιν δὲ, καὶ θυμὸς, καὶ ἐ-
 „ πιθυμία, πάντα ὀρέξεις. Δεῖ τοίνυν ὡς ὁ ἐκείνους λό-
 „ γος, τότε κεινὸν εἰς ταῦτ' συνελθεῖν, καὶ τὸ ὀρεκτικόν,
 „ ἐν ἡ κίνησις τῷ σώματι ἔφοιτο. Συνέρχεται δὲ τῇ προαι-
 „ ρήσει. „ Ἡ γὰρ προαίρεσις κοινὸν διανοίας, φησὶ, καὶ ὀρέ-
 „ ξως. Καὶ ἔστιν ἄρα ἐκ συλλογισμῶν τινος, τῆ καὶ τὴν
 „ ψυχὴν διαχρηματίζομεθα, καὶ τὸν Φιλόσοφον, τὸ ἐνδόξιμον
 „ τῷ σώματι, τὸ πρὸς κίνησιν. Συλλογισμῶν δὲ ποιά τε, καὶ
 „ τὸ τέλος (τιτέσι τὸ ἐκ τῆς κινήσεως συμπέρασμα, καὶ
 „ ἔστι θεώρημα, ἀλλὰ παρὰ τῆς· οἷον ὅταν νοήσῃ (φησὶν)
 „ ὅτι παντὶ βαδισέον ἀνθρώπῳ, αὐτὸς δὲ ἀνθρώπος, βα-
 „ δίζει δι' ἑαυτοῦ. Ἄν' ὅτι εἰδὼν βαδισέον καὶ ἀνθρώπῳ,
 „ αὐτὸς δὲ ἀνθρώπος, δι' αὐτοῦ ἡρεμεῖ. (2) Τί δαί; καὶ νῦν
 „ ζεταί ἄρα, ὁ ἔστιν ἀλογισμῶν, καὶ πῶς γίνεται, καὶ πλε-
 „ πῆσει; ἔστιν ἀπαντᾷ, „ ποιηταὶ γὰρ αἱ προτάσεις γίνον-
 „ ται διὰ δύο εἰδῶν, διὰ τε τῆς ἀγαθῆς, καὶ διὰ τῆς δυνατῆς.
 „ ἐπεὶ δὲ καὶ τὸτο συνήκεν ὁ Φιλόσοφος, ὡς φαίνεται αὐ-
 „ τῷ· Ἄλλ' αὐτὸς καὶ πᾶν τι κατ' ἐμαυτὸν ποιεῖ ἐμαυτῶν, πολλὰ γε
 „ καὶ δεῖ ποιεῖ ἄλλων φροντίσας εἰ δὲ βαδίζειν, ἅμα δὲ βα-
 „ δι-

(1) Περὶ Ζώων Κινήσ. Κεφ. ε'.

(2) Αὐτ. Κεφ. ζ'.

δις εἶναι γνῆς, αὐτίκα τὰς πόδας ἐκίνησα· ἅμα γὰρ
 „ καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ θέλω μὲν τε, καὶ κινέμεθα, ἐδουλόσθην ἐπιθεο-
 „ μῆροι μεταξὺ χρόνου τῆς τε βελήσεως, καὶ τῆς κινήσεως,
 „ ὡς ἐπὶ τῆς κινήσεως τῆς δακτύλων ἔστιν ἰδεῖν. (1) Τότε
 χάρειν μηδὲν ἐνδραστεῖν τὸν νῦν, φησὶν, ἐφεσώτα, ἀλ-
 λ' ὥσπερ οἱ πᾶσι δὴλα ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεως ὑποτιθέμενοι ἀνε-
 πιστάτως ἐπὶ τῷ παρᾶξιν χωρεῖν. Γίνεται ἡ αὐτὴ ἐρωτή-
 σεως ἐκπαύσις, ἢ τῆς ὁρέξεως, καὶ νοήσεως ἐνέργεια, αὐτὴ
 δ' ἀπαντήσεως ἢ παρᾶξιν, καὶ κινήσεως. „ ποτέον μοι ἢ ἐπὶ-
 „ θυμία λέγει. (2) Τοῦτο δὲ ποτέον, ἢ αἰσθησις εἶπεν, ἢ
 „ ἢ φαντασία, ἢ ὁ νῦν. οὐδὲν πίνει· οὕτω μὲν ἐν ἐπὶ
 „ τὸ κινεῖσθαι, καὶ παρᾶξιν πᾶσι ζῶα ὁρμῶσιν. Ταῦτα γὰρ,
 εἰς εὐ μάλιστα ἐκθλίβεται, ἐδὲν πλέον ἀπείσεται,
 ἢ ὅτι ἡ ψυχὴ τῆς ἐκκρίσεως κινήσεως, αἰτία ἐστὶ τῶ σώ-
 ματι. Ὅπερ ὡς τὸ παρᾶξιν ἐν τῇ θεωρήματι Α'. Πῶς
 δὲ ταῦτα τῆς ψυχῆς ἀκροατικῆς τε, καὶ δοκιμαζέσεως, ὁ τῷ
 σώματος ὄγκος ἐν τῷ πᾶσι μεθίσταται, ταῦτα καὶ ἐν
 ἀγνοεῖται, ὡς καὶ παρᾶξιν (ὅπερ ὡς τὸ Β'.) καὶ δι' αἰῶνος
 ἴσως ἐν ἀγνοίας αὐτοῖς λανθάνον κείσεται. Τί δὲ παρᾶξιν
 τῆς ἀκρίσεως, καὶ τῶν μὴ ἐκκρίσεως ῥητέον; ἢ, ὁ σαφὲς εἶναι
 καὶ ἡμῖν ἐδείχθη (ὁ ὡς τὸ Γ'.) „ ἐδουλόσθην τῶν κυρία ἔστιν,
 „ ἔδ' ἢ φαντασία, ἔδ' ἢ ὁρέξις. Αἰτίας ἐν τῇ κινήσεως
 ταῦτα, φυσικὰς τινὰς οἶδε, ταῦτα εἶπεν σωματικὰς καὶ
 ἐνύκας, θερμότητάς τε, καὶ ψυχρότητας, τὰς τε θύραθεν, καὶ τὰς
 ἐντός, καὶ τὰς λοιπὰς ἀλλοιώσεις. Αφεςᾶσι δὲ ἅρα μᾶλλον
 τῆς ψυχῆς αἱ ἀκρίσεις, τῆς μὴ ἐκκρίσεως, καὶ τῶ λόγῳ πως
 κατεξάνονται. „ Αἴτιον δὲ, φησὶ, (3) ὅτι τὸ, ὡσπερ ζῶον
 „ κεχωρισμὸν ἐκείνου εἶναι τῆς μοῖρας (τῷ καρδίαν
 „ δηλαδή, καὶ τὸ αἰδοῖον.) τῶν δ' αἰτίων ὅτι ἔχει ὑπόθε-
 „ τα ζωτικῶν. Ἡ μὲν ἐν καρδίᾳ φανερόν, δι' ὡς αἰτίαν
 „ τὰς ἀρχὰς ἔχει τῆς αἰσθήσεως· τὸ δὲ μόρον τὸ ὁρμη-
 „ τι

(1) Νεμίσ. περὶ Ἀνθρώπου Κεφ. ε'.

(2) Ἀετ. Αὐτ.

(3) Αὐτ. Αὐτ.

„ τικόν, ὅτι ποιεῖτον ὄσι, σημεῖον, καὶ ὅδ' ἐξέρχεται ἐξ αὐ-
 „ τῶ, ὥσπερ ζῶντι ἢ τῷ σπέρματος δυνάμεις. Ἀνάγκη δὲ
 οἶμαι κατὰ τῶν ἀφαιρῶν, τάς τε μὴ ἐκείσιν, καὶ τὰς ἐκ-
 κείσιν. Διαφορὰν δὲ ἔχουσιν ὅτι αἱ μὴ ἐκείσιν ἐξ αἰτίων
 ἄλλων τῷ ζῳῷ, καὶ ἐκείνῃ μηχανῇ ἐκ τῆς ἐν αὐτῷ ψυχῆς
 γινώσκται, ἢ παύσκειται· αἱ δὲ καὶ ἐξ τῆς ψυχῆς, ἔστι μὲν
 ὅτε, ἐξ μεσιτοσύνης φαντασίας ἐγειρόμεναι, καὶ ἐρέξας, ἔ-
 στι δ' ὅτε τὴν αντίον, τῇ ἐφ' ἑτέρα τῷ λογισμῷ μεταβάσει, κα-
 τασκευάζονται, καὶ κατένευζονται, ὥσπερ εἴρηται. (Σ. χ π ε'.
 χ π σ'. χ π ζ'.) Τέτε γὰρ οὕτως καὶ αὐτοὶ μέσας πῶς εἴ-
 ναι τῷ ἐκείσιν, καὶ μὴ ποιεῖτον, αὐτὰς ὑπεδέμεθα. (ὁ
 ὡς τὸ Δ'.)

Θεώρημα ΛΔ'.

Σ. ς ζ γ'. „ **Τ**ῶν ἐν ἡμῖν δυνάμεων, αἱ μὲν εἰσὶν ἱ-
 „ ἀφύσσαι τῇ ψυχῇ, αἱ δὲ τῷ σώματι, αἱ δὲ τῷ συ-
 „ ναμφοτέρῳ, εἰσὶ κοιναί. Καὶ τῶν αὐτῶν, ἑτέραί τῃ ἐπέ-
 „ ρῳ τῷ μερῶν, μᾶλλον, ἢ ἦτον προσήκειν εἰσὶν.

Αἱ μὲν γὰρ ἐξ αἰσθητικῶν κινήσεων ἐνεργῆσαι (Σ. χ σ ε'.
 χ υ θ'. ς. κ ζ'.) τῆς ἀσωμάτου (Σ. ς η σ'. ς η ζ'.) καὶ τῷ
 κατὰ τὰ σώματα κινήσεων ὑπερτέρας ἀποδεικνύσεως, καὶ
 κρείττορος (Σ. ς ι ε'. ς ι σ'. ς ι ζ'. ς ι η'. ς ι θ'. ς ι κ'.) ἐ-
 σίας, δυνάμεις πάντως εἰσὶν. Αἱ δὲ ἐν σωματικοῖς κινή-
 μασι τὸ ἐνεργεῖν ἔχουσαι, ὡς ἐδόξας ἢ ψυχῇ καὶ νεῦμα
 τὸ ἐαυτῆς παραίτιος γίνεται, (Σ. ς ζ α'.) τοῦ σώματος
 ἀπλῶς εἰσὶν. Ἄρα τῷ ἐν ἡμῖν δυνάμεων κζ'. Ὁ ὡς τὸ Α',
 καὶ τὸ Β'.

Ὡς δὲ δυνάμεων αἱ ἐνεργεῖαι καὶ κινήσεις σωματικὰς
 πλεῖν εἰσὶ, πᾶς δὲ τῆς ψυχῆς ὡς παραίτιος ἐξηρη-
 μέναι (Σ. ς ζ α'.), ἐκείναι αὐτὴ δὴ ἐκάτερον ἀφορᾶσαι, τὸ
 μὲν ὡς ὑποκείμενον, τὸ δὲ ὡς αἰτίαν, εἰκότως καὶ τῷ συ-
 ναμφοτέρῳ δυνάμεις κοιναί εἰσὶν. Ο. Η. τὸ Γ'.

Αἱ δὲ, ἥτοι τῷ νεύματι τῆς ψυχῆς ἐνεργουμένων κινή-
 σεων ἀποπελεγμέναι εἰσὶ. (Σ. χ π ε'. ς ζ α'.) ἢ γὰρ τῷ
 μέσας πῶς καὶ ἐν μέρει, (Σ. χ π ε'. χ π ζ'. ς ζ α'.)

μὴ

μὴ αὐτίκα τῷ νόματι τῷ ἡγεμονικῷ ἐνδιδεσθῶν, μὴδὲ ῥα-
δίως ὑποκαθίστασθαι. Τῶν δὲ πινῶν δὲ κινήσεων, μᾶλλον
μὲν αἱ πρῶται, ἥττον δὲ αἱ δεύτεραι προσήκασαι εἰς τὴν
ψυχὴν, ἀνάπαλιν δὲ ἥττον μὲν αἱ πρῶται, μᾶλλον δὲ αἱ
δευτεραι προσήκασαι τῷ σώματι. Ἄρα καὶ τὸ Δ'. καὶ Ε'.

Σχόλιον.

§. 488. **Ε**ἰσὶ τοιγαρὲν τὰ μὲν Α'. Εἶδες, αἱ δυνάμεις
τὰ λογικὰ, τὰ τε θεωρητικόν, καὶ τὸ βελητικόν. Καὶ τὰ μὲν
διανοητικὰ, αἵτε ἀπλῶς ἐπιβολαὶ εἰσὶ, καὶ αἱ κρίσεις, καὶ
αἱ κρίσεις, ὧν εἰσὶν αἵτε νοήσεις τῶν ὄντων, καὶ αἱ ἐπιση-
μαί, καὶ τῶν τεχνῶν οἱ λόγοι. τὰ δὲ βελητικὰ τὰ προαιρε-
τικόν, ἃ ἢτε πρὸς τὰ ἀγαθὰ ὀρμαί, καὶ αἱ ὑπὸ τῶν ἐναν-
τίων ὑποφυγαί. Τὰ δὲ Β'. Εἶδες δυνάμεις, αἵτε φυσικαὶ
κατέμψαι, καὶ αἱ ζωτικαί. Καὶ τῶν φυσικῶν, ἥτε θρεπ-
τικὴ, καὶ ἡ γεννητικὴ. Καὶ τῆς θρεπτικῆς ἡ ἐλκτικὴ, ἡ
καθεκτικὴ, ἡ ἀλλοιωτικὴ, ἡ ὑποκειτικὴ, καὶ ἃς τὰ εἰς ἑο-
φίῳ σωπελῶντα τῷ ζῳῷ μόρια ἔλκει πρὸς ἑοφίῳ, καὶ ἐκλύ-
σαντα κατέχει, καταχρῶντα δὲ ἀλλοιοῖ, ἀλλοιοῦσαντα δὲ πρὸς
αὐξήσειν ἐμποιεῖ, καὶ τὰ πλεονεκτήματα μὲν ὅσα τῶν ἐπιπόνη-
σάντων, τὰ δὲ ὅσα τῶν ἀδύνατον ἐκκρίνει. Τῆς δὲ γεννητι-
κῆς ἡ σπέρματικὴ, ἡ τῇ θορῶδες χυμὸς κατεργαστικὴ, κα-
ζωτικαὶ δὲ αἱ κατέμψαι σφυγμικαί, ὅσον ἥτε τῆς καρδίας
πνευματικὴ, καὶ τῶν φλεβῶν, καὶ τῶν ἀρτηριῶν, καὶ τῶν πό-
ρων· αἱ δὲ πᾶσαι αἵ μὴ ἐπιπείθεις ἔσσαι, μὴδὲ κατήκοοι
τῷ λόγῳ γινόμεναι, εἰκότως τῷ σώματι προσήκασαι λέ-
γονται. Τὰ δὲ Γ'. Εἶδες, τῶν κατέμψων ψυχικῶν ἡ φαν-
ταστικὴ, ἡ μνημονικὴ, καὶ αἱ τῶν ἐκτὸς αἰδήσεων, ἡ ὀπτι-
κὴ, ἡ ἀκουστικὴ, ἡ ὀσφραντικὴ, ἡ γούστικὴ, ἡ ἀπτική· καὶ
αἱ τῶν κατ' ὀρμὴν, ἡ προαίρεσιν κινήσεων ὑποτιθεσικαί,
ὅσον ἡ μεταβατικὴ, ἡ παντοίων μελῶν τῷ σώματι κινήσι-
κὴ, αἵς προσκατελέγειν εἰώθασι, τὴν φωνητικὴν, τὴν ἀ-
ναπνοετικὴν, καὶ τὰς ἀναπνοετικὰς, αἱ τῶν ἡγεμονικῶν τῆς
ψυχῆς ἐπιπείθεις εἰσὶ, καὶ τῷ λόγῳ κατήκοοι. Τὰ δὲ Δ'.
ὡς, αἱ ὀρεκτικαὶ καὶ παθητικαί, καὶ ἃς ἐπιθυμίαι καὶ
φύ-

φόβοι, ἡδοναί, καὶ λύπαι, καὶ δυσάγωγα τῶν παθῶν, καὶ πολλῆς τῆς ἐπιμελείας δεόμενα, εἰ μέλλει τιθασθέναι τε, καὶ χειροῦνθι χυόμενα, τῶν ὁρθῶν λόγων πειθαρχεῖν τε, καὶ ἔπειθαι.

Περὶ Δυνάμεως Αἰσθητικῆς.

Θεώρημα ΛΕ'.

§. 436. „**Ε**πὶ ἀνθρώπῳ ἔτε ἐν μόνῳ τῷ τῷ σώματος „διοργανισμῷ, ἀνδρὸς τῆς λογικῆς ψυχῆς θετέον τινὶ αἰσθη- „τικῷ δυνάμει, ἔδ' ἀνάπαλιν.

Ταῦτ' ἐμφυτον τῶνόντι παντὶ ἀνθρώπῳ, καὶ τῆς ψυχῆς οἶονεὶ αὐτόφωτον δόγμα, ὅσαι ὦραι ἡμῖν αἰσθητικῶς ἐνεργᾶσιν ὑποτιθέμενον, καὶ πιστόμενον, (§. 404. 406.) μὴ ἰσχυροῦσαν θατέρῳ τῶν ὅσων ἡμεῖς, κοινῇ δὲ τῷ συναμφοτέρῳ προσήκουν εἶναι (§. 437. 438.) τινὶ αἰσθητικῷ δυνάμει. Προσεμπεδύεται δὲ ἔτι τὸ μὲν Α'. μέρος, ἔκτε τῶν ὕπνων, καὶ τῶν ἀτρενέσεων πρὸς τὰ νοητὰ τῆς ψυχῆς ἀφαιρέσεων, ἐννεοὶ ὅδ' μόνον κατ' αὐτάς, καὶ ἀνααιδη- τῶσι. Καὶ ὅτ' τὸ ἅμα μὴ εἶναι ἀκριβῶς καὶ διαστάς ἐνεργεῖν αἰσθήσεις, ἢ πλείονας, οἷον ὁρᾶν καὶ τὸ αὐτὸ, καὶ ἀκχεῖν, καὶ ὁσφραίνεσθαι μὴ κείσεως, καὶ τοι παρόντων τῶν αἰσθητῶν τοῖς αἰσθητικοῖς ὑγιῶς ἔχουσι, τοῖς παρωμοῦς δη- λονότι τῆς ψυχῆς, καὶ μετελκομένης ἐφ' ἑτέρα, καὶ οἷον καὶ τοῖς ὑδρομῶν ἐνεργείας· οἷον τοῖς καὶ τῷ Πλατάρχῃ κα- λῶς μοι δοκεῖ εἰρησθαι „ ὅτι τινὶ αἰσθησιν ὀλίγα κινᾶσιν, „οἱ πλείους τῇ διανοίᾳ χρώμενοι. (Γ) Τὸ δὲ Β'. κρατύ- νουσι, καὶ αἱ τοῖς αἰσθητικοῖς ὁργάνοις ἐμποιούμεναι λύμαι· ἅμα ὅδ' ἀργεῖ καὶ ἡ αἰσθησις. Οὐδὲ γὰρ ἡ κατασκευὴ τῶν ὁργάνων μάλιστα πεφλοτέχνηται.

Σχό-

(1) Πλάτων. Ἐν τῷ περὶ Πολυτεχνισμοῦ.

Σχόλιον.

§. 4ξ5'. **Ε**ικότως ἐν καὶ οἱ ἐκ τῆς Σπᾶς, (1) καὶ αὐτὸ τὸ ὄργον ηγεμονικόν, ὡς ἀναγκαῖον εἰσῆγον εἰς αἰσθησιν, „ ἀφ' ἧς ταῦτα πάντα ἐπιτέταται διὰ τῆς οἰκείων ὀργάνων, „ προσφορῶς ταῖς τῷ πολυπόδου πλεκταίαις· τὸ ὁρατικὸν „ δηλαδὴ, τὸ ἀκουστικόν, τὸ ὁσφρητικόν, τὸ γαστρικόν, ἔκτον „ τὸ φωνητικόν, ἑβδόμον τὸ σπερματικόν. (2) Πλὴν ὅσον ταῦτα πρὸς ἐν ἐξάτοις δύο καὶ ὀρθῶς, καὶ ταύτων ὁ Ζωὴν τοῖς αἰσθητικοῖς μορίοις ἐναρτίθμια, ὧν τὸ μὲν τῷ Β'. Εἰδὸς ἢ διυάμεων εἶναι ἀνώτερον (§. 4ξδ'.) ἐτίθετο, τὸ δὲ φωνητικὸν τῷ Γ'. ὡς καὶ Πρωαίτιος ὁ Φιλόσοφος ἐδόξαζε (3) „ τὸ μὲν φωνητικὸν τῆς κατ' ὁρμὴν κινήσεως μέρος „ εἶναι βελόμυρος, λέγων ὀρθότατα, τὸ δὲ σπερματικόν, „ ἢ τῆς ψυχῆς μέρος, ἀλλὰ τῆς φύσεως. Τὸ γεμῖν ἀνήκον ταῖς αἰσθήσεσιν, ὀρθῶς ἦπερ τὴν αἰσθησιν ἀπεδίδουσαν ὀριζόμενοι „ πνεῦμα νοερὸν ὅσοι τῷ ἡγεμονικῷ ἐπὶ τὰ ὄργανα τεταμένον (4) καὶ τὴν ψυχὴν ἔπει τὸ σῶμα εἰς λόγον αἰσθήσεως συμπαραλαμβάνοντες. Ὄρθῶς δὲ καὶ Πλάτων (5) τὴν αἰσθησιν ὑποφανόμενος „ ψυχῆς καὶ σώματος „ κοινωνίαν πρὸς τὰ ἐκτός. Ἡ γὰρ διύαμις (κυριωτέρως μοι νόει διὰ τὸ εἶναι ταύτην τῇ διυάμεων τῇ καὶ τὸ Γ'. Εἰδὸς (§. 4ξδ'.) τῇ μάλλον προσηκουσῶν τῇ ψυχῇ.) „ (§. 4ξγ'.) ἐστὶ ψυχῆς, τὸ δὲ ὄργανον σώματος, ἀμφω δὲ διὰ φαντασίας ἀντιληπτικὰ τῇ ἐξάδον. (6) Συμφώνως δὲ καὶ Ἀριστοτέλης (7) ἔπει τῆς ψυχῆς, φησὶ, τὸ αἰσθάνεσθαι, ἔπει τῷ σῶματι. „ Οὐ γὰρ ἡ διύαμις, τότε καὶ „ ἡ

-
- (1) Πλάτωνα. Δ'. Ἀριστοτὸν Κεφ. η'.
 (2) Αὐτ. Αὐτ. Κεφ. δ'.
 (3) Παρὰ Νεμεσίω περὶ Ἀνθρώπου Κεφ. ιε'.
 (4) Νεμέσι. Αὐτ. Κεφ. ε'.
 (5) Παρὰ Πλετόν. Ἀρισκ. Δ'. Κεφ. η'.
 (6) Παρὰ Νεμέσι. Αὐτ. Κεφ. ε'.
 (7) Παρὰ Ὑπάρχ. καὶ Ἐξηγητῶν. Κεφ. α'.

,, ἡ ἐνέργεια. ἡ δὲ λεγομένη αἰδησις, ὡς ἐνέργεια, (ὁ-
 μωνυμεῖ γὰρ ἡ ἐνέργεια τῇ διωάμει· καὶ ἔχ' ὅπως, ἀλλὰ
 ,, καλεῖται πολλάκις αἰδησις, καὶ τὸ αἰδητήριον. (1))
 ,, Κίνησις τις δὲ τῷ σώματι τῇ ψυχῇ ὅτι· φανερόν ἐν
 ,, ὡς ἔπ' τῆς ψυχῆς τὸ πάθος ἴδιον, ἔτ' ἀψυχον σῶμα
 ,, δυνατὸν αἰδανέσθαι. Οὗτος δὲ καὶ ὁ τῷ Στρατάρχῳ ὅτι τῷ
 ,, φυσικῷ λόγῳ ὡς Πλατάρχῳ. (2) ,, Ὡς εὖ αἰδανέσθαι τι
 ,, τὸ ὡς πᾶν ἀνὸς τῷ νοεῖν ὑπάρχει. Καὶ γὰρ θεάμμα-
 ,, τα πολλάκις ὀπιπολόμην τῇ ὀφει, καὶ λόγοι προσι-
 ,, πόντες τῇ αἰσῇ, ἐξελανθανοσιν ἡμᾶς, καὶ ἐξορύττουν
 ,, πρὸς ἑτέροις τὸν νῦν ἔχοντας. Εἶτα αὖτις ἐπανήλθε, καὶ
 ,, μεταθεῖ, καὶ μεταδιώκει τῷ προεμψῶν ἑκάστον ἀναλα-
 ,, γόμην· ἢ καὶ λέλενται Νῆς ὀρῇ, καὶ Νῆς αἰσεί. τὰ
 ,, δὲ ἄλλα κωφὰ καὶ τυφλὰ, ὡς τῷ πρὸς τὰ ὄμματα, καὶ
 ,, ὡς πᾶς, ὡς μὴ παρῇ τὸ φρονεῖν αἰδησιν καὶ ποιῶν
 ,, τος. Διὸ καὶ Κλειμένης ὁ Βασιλεὺς ὡς πότον, εὐδοκί-
 ,, μῶντος ἀπροάματος ἐρωτηθεῖς, εἰ οἱ φαίνεται ἀπαιδῶν,
 ,, ἐκέλευσαν ἐκείνας σκοπεῖν, αὐτὸν γὰρ ἐν Πελοποννήσῳ
 ,, τὸν νῦν ἔχειν. Τέτοις δὲ σύμφωνον τὸ τῷ Ἐμπεδοκλέει
 ,, τῷ σωτῆρι Νῆς δέρεα, μηδ' ὄμμασιν ἥσο τεθηπῶς. Οἷς καὶ
 ,, τὸ ἐξῆς προσηγορεῖται, ὡς οὐδὲ μικρὰν τῷ ῥοπῶν ἔχον εἰς
 ,, πατασιν τῷ Θεωρήματος. ,, Ἐσὼ γὰρ (3) (φησὶ) μὴ
 ,, δεῖσθαι τῷ νῦν τῷ αἰδησιν πρὸς τὸ αὐτῆς ἔργον. Ἀλ-
 ,, λ' ὅταν γε τῷ ζῶν πρὸς τὸ αἰεῖον, καὶ τὸ ἀλλότριον ἢ
 ,, αἰδησις ἐνεργασαμένη ἐξαφορὰ ἀπέλθῃ, τί τὸ μνημο-
 ,, νεῖον ὅτιν ἦδη, καὶ δεδιὸς τῷ λυπᾶνται, καὶ πόθεν τῷ
 ,, ἀφέλιμα, καὶ μὴ παρόντων, ὅπως παρέσαι μηχανώμενον
 ,, ἐν αὐτοῖς; κτ. Φανερόν γὰρ δὴ ὅτι τὸ κείνον, ὅπερ εὐδὲ
 ,, τῷ κατὰ τὸ αἰδητήριον παθήματος ὀπορῶν, κείναι ὁ-
 ,, νηθεῖν, εἰμὴ καὶ τότε φθάσαν ἐνήργησε. Τὸ μὲν ἐν τῷ
 Πλατάρχῳ (4) ,, ὅτι ἀνάγκη πᾶσιν οἷς τὸ αἰδανέσθαι, καὶ
 ,, τὸ

(1) Νεμέσ. Αὐτ. Κεφ. 5'.

(2) Ἐν τῷ πρὸς τὴν ζῶν φρονιμώτερα 3

(3) Αὐτ. Αὐτ.

(4) Αὐτ. Αὐτ.

„ τὸ νοεῖν ὑπάρχειν, εἰ τὸ νοεῖν αἰδανέσθαι πεφύκαμεν,
 „ ὅθεν τὸ τῆ νῦ γέρας, ὃ τοῖς πᾶσιν ἐβράβευσεν ἴσως ἐκ
 „ ἀληθείας, ἀνθρώποις δὲ τῷ λόγῳ προσαπομύθου τοῖς νῦ
 „ τῷ τιμιωτάτῃ μετέχουσιν, ἀφ' ὧν ἔσονται. „ Καὶ τὰ μὲν αἰ-
 „ σθητήρια ἐ. Αἰσθησις δὲ μία, ἡ ψυχὴ ἡ γνωρίζουσα
 „ ὅθεν τῷ αἰσθητικῷ, πλὴν ἐν αὐτοῖς γινόμενα πάθη. (1)
 „ Μία ὅν ἐν ἡμῖν καὶ ἀπλυσία, ἡ αὐτὴ τῆς λογικῆς ψυχῆς
 „ εἰς αἰ, ἀφ' ἧς ἔδωκε μάλλον τὸ ἀπλῶς νοεῖν ἐξήπται κα-
 „ θ' αὐτῷ ὡς τὰ νοητὰ ἐνεργείας (δ. χ. ο. σ.). ἡ τὸ
 „ αἰδανέσθαι προχωρημένης τῷ σώματι. (δ. χ. ο. β.) Τί ὅν
 „ ἄλλο αἰσθησις, ἢ τῷ ἐν ἡμῖν ὅθεν κινήσεως σωματικῆς ἐπι-
 „ σκώπτοντος πάθος νόησις; τί ὅν ἄλλο νόησις, ἢ τῷ νοητῷ,
 „ καὶ ἀφ' ὧν σωματικῆς ἀλλοιωσεως αἰσθησις; (2) Διὸ καὶ οἱ πα-
 „ ρὰ τῷ λογικῷ ψυχῷ, ἐτέρων τῷ αἰσθητικῷ ἐπὶ τοῦ
 „ ἀνθρώπου εἰσάγοντες (3) ἐπιεικῶς ὡς αἰσθητοί. Πῶς γὰρ ἐ-
 „ ξήπται, εἰ μία ἐξήρκεσεν; νυνὶ δὲ, ἐ μόνον ἐξήρκεσεν,
 „ ἀλλὰ καὶ ἀνάγκη εἶναι τῷ αὐτῷ. Εἰ μὴ ὅν, ἀντιλήφε-
 „ ται πάντως τῷ κρείττονι, ἢτοι τῷ νοητῷ, ὃ ἐν ἡμῖν λό-
 „ γος, ἀδυνατῇ δὲ ὡς τὰ σωματικά ταῦτα τὰ χείρο-
 „ να. Καὶ τῶν δέξεται τὰ εἶδη ἐξαυτῶν (ὅπερ ἐδ' αὐ-
 „ τὸς αὐτῷ ἐπομωσαίμην εἰδέναι ἔχειν, ὅπως τελείται, τοῦς
 „ λέγοντας.) γινώσεται μὲν τὰ τοῖς λοιποῖς, ἀγνοήσει δὲ
 „ πάντα τὰ πάθη, τὰ τοῖς εἰδοποιήμασι ὑπ' αὐτῷ, ἐπισυμ-
 „ βαίνοντα σώματι, καὶ ἐδ' ὅτι, ἐδ' ὅτε τῷ ὑπὸ τῷ προσι-
 „ πτόντων ἀλλοιᾶται ὅλως, ὅθεν γινώσεται. Εἴπερ ὅν ἄλλως,
 „ καὶ αἰσθησεται, τῷ ἡμῶν λεγόντων εἶναι τῷ αἰσθητικῷ, ἐ-
 „ κεν τῷ ἀλλοίωσιν, τῷ δὲ τῆς ἀλλοιώσεως ὅθεν κείναι.
 „ Ἀλλοιᾶται μὲν ὅν τὰ αἰσθητήρια, ὅθεν κείναι δὲ τῷ ἀλ-
 „ λοίωσιν ἢ αἰσθησις. (4) Ἀλλὰ μὴ καὶ ὡς αἰσθητὸν λόγος
 „ εἰσβάσκειν, ἐπὶ προφανεί, καὶ ἀναντιρρήτῳ τῷ δόγματι;
 „ Οὐ-

(1) Νεμέσ. Περὶ Ἀνθρώπου Κεφ. 5.

(2) Γερτυλλαν. Περὶ Ψυχ. Κεφ. 1η.

(3) Ὅρα Παρὰ Νεμέσ. Αὐτ. Κεφ. 15.

(4) Νεμέσ. Περὶ Ἀνθρώπου Κεφ. 5.

„ Οὐτὶς ποὶ τὸν μῦθον ὀνόσεται, ὅσοι Ἀχαιοί·

„ Οὐδὲ πάλιν ἐρέει.....

„ Ἀπὲρ ἔ τέλος ἵκεο μύθων.....

τοῖς γάρ τι μὴδὲ τὰς ἐπιφυλλίδας τῆς κατ' ἐπισήμας θιω-
ρημάτων παρέρχεσθαι αξιῶσιν, ἐκ τῆς δὲ ὧδε τεθείτων, ἔ-
πεται τὰ ἐφεξῆς.

Πορίσματα.

§. 43. Α'. Ως ἔκιν ἄρα τῆς αἰσθητικῆς ὁμοιόρῃσαι
δυναμὴς ἡ ψυχὴ ἀπολυθεῖσα τῷ σώματι. Τῆτο ὅδ σα-
φῶς, ἐδὲν ἄλλο ἔστιν, ἢ λέγειν, ὅτι ἔξω τῆς ὕλης ἡ λο-
γικὴ ψυχὴ, ἢ πέφυκε (§. 42.) ἡσυχάζει, ἡκιστα πρὸς
ἐνέργειαν, ὡς ὅτε τὸ σῶμα εἰδοποιῶσα ἔσθι, τῇ ὕλῃ προ-
χρήσεται. (§. 41. 42.) Ταύτητι καὶ τὸ πᾶσι τῶν
„ Θεολόγων Γρηγορίῳ (1) ἄκε καὶ ἡ τῆ Μεγάλῃ Κωνσταν-
„ τίνε ψυχὴ, εἰς αἰσθησίς, καὶ ὅτῳ ἄλλῳ ποιῶσι εἰ-
ρηται, καταχρηστικῶς ἐκληφόμεθα, τὴν αἰσθησίαν ἐν ταῖς
ἐκδεχόμενοι, ἀπὸ τῆς ὅπως δῆποτε ταῖς ἀπολυθείσαις τῆς
σώματι ψυχῆς, ἐγγνωμένης τῆς ὄντων τῆς σωματικῶν
συνέσεώς τε, καὶ ἐπὶ γνώσεως· ἐδὲν δὲ ἄλλο, ἢ τῆτο βέλε-
ται καὶ Ἀριστοτέλης, ἐν οἷς τὸν πρακτικὸν νῦν ἀποφαίνεται
εἶναι ἀχώριστον· τὸ γὰρ πρακτικῶς εἶναι, ἐκ τῆς πρὸς τὸ
σῶμα σχέσεως τῆς νῦν γίνεσθαι. „ Διὸ μετὰ τὸ ἀπολυθεῖ-
„ ναι τῷ σώματι, μόνος ἔστιν ὁ θεωρητικὸς νῦν, ἐκείτι δὲ
„ καὶ πρακτικὸς. (2)

§. 44. Β'. Καὶ μὴ ποὶ, καὶ εἰ κατ' ἐξουσίαν τὴν ἐκ
ἀδυναμίας ἔχουσιν (ἐφεῖδαι δὲ καὶ ὑποτιθεῖναι τὰ δυνατὰ
φιλοσοφῶντας, ὥς ὅτι αὐτὶς ἐποίητο, ἀπειρεστέρα τῆς ὄντων
ποσότητος) μὴδὲν ἀδελφωμανθείσης τῆς τῷ σώματι ἁρμο-
νίας τε, καὶ συστάσεως, ἀφ' ἧς δ' ὡς εἶχε καὶ τῆς ψυχῆς
ἐν-

(1) Ἐν Α'. Σημειωτικῶν.

(2) Ὅρα τὸν Φιλόπ. Περὶ Ψυχ. Βιβλ. β'.

ἐνδιαπομῆνης, κατὰ τε τὴν ἐν αὐτῇ ἀνάπλασίν τε, καὶ οἰκονομίαν, ὅπῃ ποσὸν ὑπὸ τῆς κρείττονος σωτηρηθείσης, ἦτοι εἰς τὸ μνηστέον εἶναι ἔαπειν (δ. ψ. μ. θ.) ἢ τῆς λογικῆς ψυχῆς εἰσία, ἢ καὶ ὑπεξαχθεῖσα τῇ σκευῇ ἄλλοσέ ποιεῖτο, κείσοιτο αὐτὴ δὴπε, τὸ καταλειφθεὶς ὀργανικὸν σῶμα, ἀφθαρτὸς μὲν κρείττον, ἦττον δ' αἰδήσεως. (δ. ψ. ξ. ε. ψ. ζ. ψ. ζ.)

δ. ψ. ξ. θ. Γ'. Πᾶσα ἄρα ἀνάγκη, τὴν μὲν γνωστικῆς οἰασθῆναι ἀντιλήψεως ὑποπερσύντας τὰ κτενῶν εἶδη, καὶ τῆς ἀληθείας ὑπὸ μᾶς ὑπογυμνῆναι πειράσθαι ἀπὸ αἰδήσεως (δ. ψ. ξ. ε. κ. ζ.) πρὸς δὲ αἰδήσιν ἀληθῆ αὐτοῖς προσεῖναι ὁμολογῶντας, καὶ γνωστικὰ ὁπασῶν αὐτὰ ὑποφαίνεσθαι. (δ. Δ. υ. γ.) Οὐ γὰρ εἶναι ἐξελέσθαι ἔοικεν, εἰδὲ φύσιν ὅλως ἐχέσθαι, ἢ καὶ τὴν ἀληθῆ αἰδήσιν δυνάμεις, τῇ κείνοντος ὑποχίζεσθαι.

Θεώρημα Δγ'.

δ. ψ. ο. , **Τ**ὰ τοῖς ἐκτὸς αἰσθητικαῖς ἐμποιήματα ὑπὸ τῆς αἰσθητῆς πάθης, ὡς μὴ ἄλλοι τῇ ἐγκεφάλῳ, κινήσεως, συνεχισμῷ ὑποληξώσιν, ὡς εἰς ὅρον πρὸς ὃν ὑποπερμα-
τιζόμενα, ἐδεμῆς ἡμῖν αἰδήσεως παραίτια γίνεται.

Πισὸν δὲ τὸτο τὰ νεύρα καθίστησιν, ὡς ρίζα μὲν οἰοεὶ αὐτὸς ὅστις ὁ ἐγκέφαλος, ὑποχίζομένων δὲ, εἰς κλάδας ἀπορῆκει τὰ ἄκρα, ἐπ' αὐτὰ τὰ ἐκτὸς αἰσθητικὰ, ὡς τε τοῖς περὶ τὴν ἀνατομὴν ἀχολογημένοις ὁμολογῶν φέρεται. Εἴπερ γὰρ ἢ καὶ τὸ συνεχεὲς ὑπὸ τῆς αἰσθητικῆς ὀργάνων, ποιναῖα τε καὶ ὑποπερσύνσεις τῇ πάθης, ἐκ ἀπαιτεῖται πρὸς αἰδήσιν, ἢ τῆς εἰρημνῶν νεύρων ἀδραστικῇ, καὶ πειρασίᾳ, πειραστίαις αὐτῇ εἶναι, καὶ ἐπ' ἐκείνῃ χρησίμῃ, ἢ ἐν ἐκείνοις πειραστίαις τῆς φύσεως. Ἀλλὰ καὶ καὶ ἀπόντων, ἢ τί πάθοντων ἐκείνων, εἰδὲν αὐτὸν ἦττον συμβάλλειν ἡμῖν τὸ αἰδέσθαι. Ἀλλ' ἔχ' οἶον τε. Ἐνὸς γάρ τινος ὅποισδήποτε τῆς νεύρων ἦτοι δεσμῷ σφιγγομένων, ἢ ἐπιρροῇ χυμῶ παχυτέρων βυομένων, καὶ ἐμφραξίν πάχοντος, ἢ σφοδρᾷ τῇ τάσει διασπώμενός τε, καὶ σφαικελίζομένων, ἢ τέως τομῇ διαρρήγνυ-
μεῖς,

μὴν, τὸ πρὸς ὃ ἀπολήγει, καὶ πέρας ἔχει παύεται μέ-
λος, καὶ ἄλλως ἐν ἀκροτάτῃ διεξίει θαλλὸν εἶναι τὸ ὄργανον,
αἰσθησεὶς γε μὴν οἶασεν, καὶ κινήσεως τῆς κατ' ὀρμὴν,
καὶ προαίρεσιν ἄμειρον ἀπολείπεται. Ἄρα καὶ τοῖς ἐκτὸς αἰ-
σθητικοῖς, κτ.

Σχόλιον.

δ. ψ α'. **Ο**τι μὴ ἐν ταῦθ' ἔτις ἔχει, ἢ λέλεκται, ἰα-
ξῶν παῖδες, καὶ φιλοσόφων, οἵτε κατ' ἡμᾶς, καὶ οἱ Πα-
λαιοί, ἐκ πέρας ἀμφιλαφεῖς τε, καὶ ἀσφαλῆς διεγνωκότες
παρέδωκαν*, „ ὅτι μὴ γὰρ εἰς τὴν τῷ ζῷ μορίων, ἔτε
„ κίνησιν καὶ προαιρετικῶν ὀνομάζουσι (προαίειν δ' αὐτῶν,
ὡς εἰς ζωτικῶν, εἰς φυτικῶν ὅλως). εἰς αἰσθησιν ἔχει
„ χωρὶς νῦρα, καὶ ὡς εἰς τμηθεῖν τὸ νῦρον, ἀκίνητον τε
„ καὶ ἀναισθητον, αἰσθῆς γίνεται τὸ μόριον, ὡμολόγηται
„ πᾶσι τοῖς ἰατροῖς. Ὅτι δὲ καὶ ἡ ἀρχὴ τῶν νῦρων ὅστις
„ ὁ ἐγκεφάλος, ὡς περ καὶ τῶν νωτιαίων μυελῶν, καὶ ὅτι τὰ μὴ
„ εἰς αὐτῶν τῶν ἐγκεφάλων, τὰ δὲ ἐκ τῶν νωτιαίων πέφυκον,
„ καὶ πᾶσιν ἐγνώθη· κατ' αὐτὸν ἀμέλει τὸν λέγοντα (1)
καὶ ὅτι κατ' ἡμᾶς εἰς τὴν γινωσκώτερον* μᾶλλον δὲ καὶ
παρὰ τοῖς πολὺ πρὸς ἡμῶν ἁπομνημονεύοις τὸ πρᾶγμα ἐγνώστο.
Ἐνθεν τοι καὶ Νεμέσιος, ὡς ἥδη ἀναμνησκόμενον ὑποτίθουσιν*
„ (1) Ἐξ ἐγκεφάλου ἀρχῆς ὄντος κινήσεως τε, καὶ αἰσθη-
„ σεως, καταχίζεσθαι τὸ νῦρον, καὶ ὅτι (2) τῆς κατ' ἀπο-
„ ρεσιν ἢ κατ' ὀρμὴν κινήσεως, ἀρχὴ μὴ ὁ ἐγκεφάλος,
„ καὶ ὁ νωτιαῖος μυελὸς, ἐγκεφάλου μέρος ὢν καὶ αὐτὸς, ὄρ-
„ γανον δὲ τὰ ἐκ τούτων πεφυκότες νῦρα, καὶ οἱ συνδέσμοι,
„ καὶ οἱ μῦες. Καὶ ὅτι (3) πᾶν νῦρον αἰσθητικὸν ἐστὶ....
„ καὶ ἀπ' ἐγκεφάλου τὴν ἀρχὴν ἔχει. Τοῖς δὲ ἐκ τῆς το-
μῆς

(1) Γαλιναῖος Ἐν τῇ περὶ Νῦρων ἀνατομῆς.

(2) Περὶ Ἀνθρώπου Κεφ. κδ'.

(3) Αὐτ. Κεφ. κζ'.

μῆς τῶ νόου καὶ τὸν Γαλιλῶν ἐξηγήσεις συμβαίνειν, πα-
ραπλήσια αὖ εὐροις, καὶ ὡς τῷ Φιλοπόνῳ (1) μαρτυ-
ρήματα, „ πᾶσαι αἱ αἰδήσεις, λέγοντι, ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου
„ προΐασιν· ὅθεν εἰ πάσαι τὶ ὁ ἐγκεφαλος, αἰσθητὸν
„ παντελῶς, καὶ ἀκίνητον τὸ ζῶον γίνεται· ὅπτις ἐμὴν δὲ
„ ὅπῃ τὸν ἐγκεφαλον κάρφας, πᾶσα αἰσθησις, καὶ κινήσις
„ ἀνενέργητος μῆναι. Εἰ γὰρ ἐμφραξίς ἦν τοῦ ἐν τῷ νό-
„ ρῳ, ἢ τμηθεῖν, ἢ δεδεῖν, τὸ μὲν αὖ μέρος τοῦ σώμα-
„ τος αἰσθάνεται τε, καὶ κινεῖται, τὸ δὲ κατὰ ἀκίνητον ἔ-
„ σται, καὶ αἰσθητὸν· ὥς ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου πᾶσαι αἱ αἰ-
„ σθητικαὶ δυνάμεις προέρχονται. Καὶ αἰσθητὸν ἄρα (ὅς
„ ἐστὶν ὁ τῶ Θεωρήματος λόγος) αἰσθητὸν ἔστιν ἐν τῷ νό-
„ οῦ, εἰ μὴ αἱ καὶ τὰ αἰσθητικὰ γινώσκουσι κινήσεις, εἰς αὐ-
„ τὸν τὸν ἐγκεφαλον, ἀποπερατωθεῖν, ὡς δὲ ὁχεῖον τῷ
„ νόῳ δὲ ἀπορροήσονται.

Πόρισμα.

§. 40β. **Ε**κ δὲ τῆς φανερῆς, καὶ ἥτις ἐν ἡμῖν ἔδρα τῆς
αἰσθητικῆς δυνάμεως, δικαίως ἀφαιρῶμεν. Τίς γὰρ δικαιο-
τερον ἄλλῃ, ἢ αὐτὰ τὰ τῆς ἀλλοιωτικῆς ἴσται, καὶ πέρας
ἔχει, ἢς αὐτὴ αἰσθησιν ἡγεῖται ἀδυνατῶν; ἔτις δὲ ἐστὶν ὁ
ἐγκεφαλος. (§. 40. 40α.) Εἰ δὲ τῆς αἰσθητικῆς ἔτις
ὁ θρόνος, φανερὸν ὅτι καὶ τῆς λογικῆς. Αὕτη γὰρ, ἐκείνη
ἐστὶν, ἢ παλαιονομῶν καὶ ὁπωστὲν ἀλλοιομῶν, τὰ ὀργανι-
κῶς προσέχοντα σώματι, καὶ γνωστικῶς δὲ αὐτῇ ἐνεργεῖσα,
μία τῇ πράγματι. (§. 45.)

Σχόλιον Α'.

§. 40γ. **Ε**δοξε δὲ τὸ περὶ τῆς ἔδρας τῆς ψυχῆς, τοῖς τε
πάσαι, καὶ τοῖς ὑστέρον ἐκ ἀπόβλητον, ἐδ' ἀπερίεργον ζήτη-
μα.

(1) Ἐν Ἑπομν. εἰς τὸ Β'. Περὶ Ψυχ. τῶ Ἀεισπολέως.
Metaph. Tom. III.

μα. Πλάτων μὲν γὰρ καὶ Δημόκριτος (1) ἐν ὅλῃ τῇ κεφαλῇ
 „ λῆ τὸ ἡγεμονικὸν ἰδρυσάμενοι φέρονται, κατ' αὐτὸν δηλοῦ-
 „ τὸν ἐγκεφάλου, ὃν ὁ μὲν ἄρῃαν τὸ θεῖον σπέρμα περιέ-
 „ χεσαν, ὁ δὲ θρόνον ψυχῆς ἐκάλει. Ἐρασίστρατος δὲ πε-
 „ ρὶ τῶν μὲν γὰρ καὶ ἐγκεφάλου, ὡς ὅπως αὐτὸς λέγει.
 „ Ἡρόφιλος δὲ ἐν τῇ τῷ ἐγκεφάλῳ κοιλίᾳ, ἥτις ἐστὶ καὶ
 „ βάσις. Παρμενίδης ἐν ὅλῳ τῷ θώρακι, καὶ Ἐπίκουρος.
 „ Οἱ Στωϊκοὶ πάντες ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ, ἢ τῇ περὶ καρ-
 „ δίαν πνεύματι. Διογένης ἐν τῇ ἀρτηριακῇ κοιλίᾳ τῆς καρ-
 „ δίας, ἥτις ἐστὶ πνευματικὴ. Εμπεδοκλῆς ἐν τῇ τῷ αἵμα-
 „ τος συστάσει. Οἱ δὲ ἐν τῇ βραχύνῳ τῆς καρδίας. Οἱ
 „ δὲ ἐν τῇ περὶ καρδίαν ὑμένει. Οἱ δὲ ἐν τῇ θωρακί-
 „ ματι. Τῶν Νεωτέρων δὲ τινες διήκουν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι
 „ τοῦ διαφράγματος. Πυθαγόρας τὸ μὲν ζωτικὸν περὶ τῶν
 „ καρδίων, τὸ δὲ λογικόν, καὶ νοερὸν, περὶ τῶν κεφαλῶν.
 „ Τί δὲ δὴ ποτε Ἀριστοτέλης καὶ περὶ ταῦτα ἐτόπασεν; ἐκ τῆς
 „ αὐτῆς περὶ ψυχῆς (2) ἐστὶν ἐκμάθεῖν. Τὰ γὰρ τοιαῦτα
 „ τῆς ψυχῆς ὅσα ἐστὶν ἐπαρρησιασάμενος, τὸ θρεπτικόν, τὸ
 „ αἰσθητικόν, τὸ διανοητικόν, τῶν κινήσεων, ἀπορῆσαι ἡξίω-
 „ σεν, „ πότερον ταῦτα χωρεῖσθαι λόγῳ μόνῳ, (περὶ οὗτοι
 „ σμῶ) ἢ καὶ τόπῳ; ὥστε καὶ τὸν Τίμαιον ἐν καρδίᾳ μὲν
 „ εἶναι τὸ θυμικόν, τὸ δὲ ὀπιθυμητικὸν ἐν ἥπατι, καὶ ἐν τῷ
 „ ἐγκεφάλῳ τὸ αἰσθητικόν. Ἀπαντῶν δὲ τῇ ἀπορίᾳ „ περὶ
 „ μὲν τῶν, φησὶν, καὶ χαλεπὸν ἰδεῖν. Τίνα δὲ ταῦτα; τὸ
 „ θρεπτικόν, καὶ αὐξητικόν, καὶ ἡρητικόν· ταῦτα γὰρ καὶ χω-
 „ ρεῖσθαι τῷ τόπῳ εἶναι κρίνει, δι' ὅλα δὲ τὰ ἐμφύχια διήκειν
 „ σώματος, ὥστε αὐτῷ τῷ φυτῷ τὸ τοιοῦτον τεκμαιρόμενος, καὶ ἐκ τῆς
 „ ἐντόμων ζώων, ὧν διαμετρύνων, ἕκαστον τῶν τμημάτων, τῆς
 „ ἐμφυχίας προφανῆ παρέχεται τὰ σημεῖα, τὰς δυνάμεις
 „ ὑπόδηλως φέροντας αὐτάς. Ἐκ τῶντων ἐν ὁπωσὺν, καὶ περὶ
 „ αἰσθήσεως, καὶ φαντασίας, καὶ ὁρέξεως, πεπικώς ἀχωρίσθαι
 „ εἶναι, λόγῳ πανυ αἰσθάνει καὶ ὁφθαλμῶν (ὡς δὴλον)
 „ συνά-

(1) Παρὰ Πλάτωνα. Ἀριστ. Δ. Κεφ. Ε'.

(2) Εἰς Βιβλ. Β'.

διωάφας, ἐκείτῃ καὶ περὶ τῆς λογικῆς ψυχῆς ὑπολαμβάνειν
 ὡς ἀπλήσιόν τι ὑπόπολμα, πρὸς ἴθνην δὲ ἐχούσῳς, ἢ περὶ
 ἢ τῆς καὶ τῆς θεωρητικῆς αὐτῆς διωάφους, εἰδὲ πῶς φανε-
 ἢ ρόν. Ἀλλ' εἰκοιε ψυχῆς ὅλος ἕτερον εἶναι. Καὶ τὸτο μό-
 ἢ ρον ἐνδέχεται χωρίζεσθαι καθάπερ τὸ αἶδιον τῷ φθαρ-
 ἢ τῷ. Ὅθεν δὴ πάλιν καὶ τὸ περὶ τῷ ἀθανάτῳ τῆς ψυ-
 χῆς, θαυμαστῶς κρατυύεται δόγμα· νοτήον γὰρ διλονότι
 τὸν χωρισμόν, καὶ καθότι τὰ ἀτιμόπερα μόρια, διωάτων εἶ-
 ναι αὐτῷ τῷ τῷ τιμιωτέρῳ καὶ κρείττονος, καθάπερ ὅπῃ τῷ
 ἀλόγων, ἔπῳ δὲ δὴ καὶ τὸ θρεπτικόν αὐτὸ ὅπῃ αὐτῷ τῷ
 αἰσθητικῷ, ὡς ὅπῃ τῷ φυτῷ, (εἰ καὶ αὐτὰ τῇ τῷ πῶς εἴρη-
 ἢ ται τυχαίῳ ἀχώριστοι) αὐτῷ μὲν γὰρ τῷ θρεπτικῷ
 ἢ τὸ αἰσθητικόν ἐκ ἔστι, τῷ δὲ αἰσθητικῷ χωρίζεται τὸ θρε-
 ἢ πτικόν ἐν τῷς φυτοῖς. (1) Καθὸ δὲ τῷτο ἐκείνων αὐτῷ,
 καὶ ἐκ τῷ ἀπολέσθαι, χωρὶς τῷ κατ' ἐκεῖνα ἐμψύχε σώμα-
 τος. Ἀλλὰ δὲ περὶ μὲν τῷτο ἱκανῶς ἡμῖν ὁ λόγος ἐν ἄλ-
 λοῖς ἀπήρτισται. Περὶ δὲ τῷτο προκειμένῳ ὑπόχρη καὶ τὸ ἐν-
 δοιάζειν ἐπὶ πᾶσι τὸν αὐτῷ, καὶ ὑποδιδάσκοντι εἰκόναί,
 μὴ αὐτῷ δὴ τῷ τῷ σώματος δὲ πλάσιν, τὸν νῦν εἶναι
 ἡγεῖσθαι. Ὡς περὶ τῷ Νῦ τῷ θεωπάτῳ κἀναυθῶ, ἢ τῷ
 θύρατον ἐνδοιάζοντα ἐνδέχεται τὸν φιλόσοφον, καὶ ὑπορῶν-
 τα ἢ εἰ χωρίζεται φύσιν ἔχει καθάπερ τὸ αἶδιον τῷ φθαρ-
 ἢ τῷ, καὶ εἰδὲ πῶς φανερόν εἶναι λέγοντα τῷτο, καὶ ὅλος ἕτερον
 ἢ ψυχῆς ὀνομάζοντα, εἰδὲ ὁμολογεῖν εἰσελεῖν, τὸ θεω-
 τε καὶ ἀκίρατον τῆς ἀσώματης ψυχῆς αὐτὸν ἐνταυθῶ ἐπιγί-
 γνώσκοντα δὲ μαρτυρεσθαι, ἢς ὁξήρημῶς τῷ ἄλλων διωά-
 μέων, χωρὶς τῷ σώματος ἢ φύσις, ἐν ἑαθερῶ μέσθιμβεία
 τυφλώτοντος αὐτῷ εἶναι, καὶ πρὸς τῷ ἴσθῳ ἀβελήαν τῶς ἄλ-
 λους ἔλκοντος. Ἀλλ' ἐπανιτέον ὅθεν εἰς ταῦτα προήχθημεν.
 Εἰ μὲν ἐν τῷ αἰσθητικῷ, καὶ τὸ θρεπτικόν καὶ τὰ ἄλλα,
 ἀχώριστον εἶναι κείνας τῷ τῷ, δὲ ὅλα ὁξέτειναι τῷ σώ-
 ματος ὁ φιλόσοφος, τῷ γερμῷ ἀρχῇ τῷ μορίῳ, καὶ οἶον
 πηγῇ τῷ κατ' αἰσθησὶν ἐνεργημάτων, σύμφωνας τοῖς Στοι-
 χοῖς,

(1) Ἀεῖς. Ἐν Β'. Περὶ Ψυχ.

κοῖς, ἐν τῇ καρδίᾳ πε πάντων ἔδοξεν, ἐν οἷς, οἷον ἐξ ὧν
 „ τῷ καρδίαν ἐκάλεσε ὦδ' αὖ τὸ ἔχειν πᾶς ἀρχαὶς τῷ αἰ-
 „ θήσεων. (1) ὧ δὴ παρικολληθῆναι, καὶ Μιχαὴλ ὁ Ἐφέ-
 „ σιος, πῶτο εἶναι τὸ αἰ. αἰσθητικὸν ἀπεφωλότο πῶν καρδίαν,
 „ ἐν ἣ ἡ αἰσθητικὴ δύναμις τῆς ψυχῆς ἐστίν. (2) Τοῖς τοῖ-
 νων Ἀρχαίοις ὅσα γε ἐμὲ εἰδέναι, ἅπως ἄλλω ἀλλαχὲ πῶν
 ἀρχῶν τῆς αἰσθητικῆς δυνάμεως ἰδρυκόσι, περὶ ταῦτα πο-
 σαύτα. Τοῖς δὲ δὴ Νεωτέροις ἅπαντιν ἐλλογώπατον ἔδοξεν,
 ἐπιπύδα τῷ σώματος τῷ ψυχῶν οἷσθαι παρῆσαν, ἐνθα
 αὖ τὰ δὲ πᾶτων τῶν ὀργάνων, εἰς τε κίνησιν, καὶ εἰς αἰ-
 σθησιν συμβαλλόμενα νεύρα, αἷς ἐν ἀρχῇ τε καὶ ρίζῃ συνίστα-
 σι. Τῶν δὲ εἶναι τὸν ἐγκέφαλον ὁμολογημῆναι, ἔτι λεί-
 πεται αὐτοῖς ἀπορεῖν, πότερον ὁλοκληρῶς αὐτὸν εἶναι ὑπο-
 ληπτόν τῆς ψυχῆς τὸ ἅμεσον σκῆψος, ἢ ἐκεῖνα μέρος;
 Εἰ δὲ καὶ μέρος, τὸ ποῖον; Τὸν μοιρῆν ἐν τῇ τρίτῃ κοι-
 λία ὄντα ἀδέναι, ἢ τῷ Καρπισίῳ δοκεῖ, πᾶν ὑπὸ τῷ κω-
 τοειδὲς χήματος, Κανάρειον προσειρημῆναι; Ἀλλὰ ποσαύτα
 ὅσα τὰ δι' ὅλα τῷ σώματος προήκοιται νεύρα, ἀφ' ἧτων σμι-
 κρὰ μοεῖα, ἡλίκος ὁ τῆς πίτυος ἐστὶ καρπὸς τὸ μέγεθος
 ἀπρηπῆσαι, θαυμάσιόν τις αὖ εἰκότως, καὶ αἰδιώτα φήσεται.
 τὸ δὲ καὶ λιθίσαι, καὶ τὸ μόριον τῶν παθόντων, ἥτοι πα-
 ρατεπύρῃται, μὴδὲν ἔπειτα βλαβηλῶναι τῷ αἰσθησιν, μὴ-
 ὁ ἐμβροτηθῆναι, καὶ ὠδικοπύῃαι τὸ συνόλον, εἰ πῶτο
 τὸ ἀρώτιστον αἰσθητικὸν αἰσθητικόν, καὶ ἐπέκεινα οἶμαι θαύ-
 ματος. Ἐπειροὶ γὰρ ἐπὶ τῷ ὑποκειμένῳ τῷ ἐγκέφαλῳ ἐ-
 στίαν, τῷ θερρότερον τε καὶ λευκότερον ἔσαν κατεφύγον. Οἱ
 δὲ ἐπὶ τὸν προμήν μινελόν, ἐξ ἧ ὁ κωτιαῖος ὀπτεύεται ὁ
 τῆς ράχεως. Τῷ ὅπῃ ἐπὶ τῷ θυχερῶν καταληφθῆναι φι-
 λει συμβαίνειν, εἰς πολυδοξίαν ἢ ψήφος μεμείριται, τὸ δὲ
 θυχερὲς ἐπὶ τῷ ὑποκειμένῳ δυοῖν εὐσεα γίγνεται, τῷ μὲν,
 ὅτι ὅθεν ἡ ὑδραῖδος ἅπαντα φύσις, ὡς ἐξ ἀρχῆς τε καὶ ρί-
 ζης ἀποφύεται, εἶρεν ἢ ράδιον· τῷ δὲ, καὶ ὅτι ὠρισμένης
 εἶται

1) Περὶ Ζώων Κινήσεως.

Περὶ αἰσθητικῆς καὶ Ἀναμνήσεως ἐν Προσφύτῃ.

εἶναι περὶ τὴν ἐστίαν πῖν αὐτὸν, νοῆσαι χαλεπαίνεται. Ἀλλὰ γὰρ ἐπὶ τῷ τοιούτῳ καὶ τὸ πελάσαι μικρὸν τῇ νύσῃ ἴσως ἐκ ἀγῶνός.

Σχόλιον Β'.

§. 408. Οὐδὲν δ' ἴσως ἀπώδον τῆς παρέσης θεωρίας αὐτὴν εἶναι, συνιστάμενος, καὶ ὡς ἐν τύπῳ διελθεῖν, ὅπως πελάσαι περὶ τῷ αἰσθήσεων οἱ περὶ τὰ τοιαῦτα δεινοὶ ἐκδιδάσκουσιν. Τὰ κρῆναι τῶν προτέρων μετὰ βρέγμα, τῶν περὶ δ' ἰνόν, τὰ δ' ἐπατέρωθεν κρόπτος. Ὑπὸ δὲ τὸ βρέγμα ἐγκέφαλος, ὁ τοῖς πᾶσι γνωστός, ἢ ἡ μὲν πῆξις ἀπαλή, ἐν βάθει μᾶλλον ἑαυτομύνη, ἢ δὲ πλοκή φθελικτὴ, ὡς ἡ τῶν ἐντοσίων, ἢ δὲ χεῖρα πεφροειδής, τὰ ἐνδοτέρω μᾶλλον λυσιπύρρα, τὰ δὲ χεῖρα σφαιροειδής. Καλύμματα δὲ φθελὸς τὸ ὁσάδες τὰ κρῆναι μινύγες δύο, ἡ μὲν λεπτή ἢ ἐπ' αὐτῇ τῷ ἐγκεφάλῳ καὶ ἀμείστος, ἢ εἰς ἐπεγκεφαλίδας καλεῖν, ἢ δὲ ἐπ' αὐτῇ, καὶ τῷ κρῆναι ἀμείστος ὑποκειμένη, παχεῖα τε ἴσα καὶ ἑαυτέρω τῆς ἄλλης, ἢ εὐλογον ὁππρωτὶδα σὺν Ἑρασιπράτῳ (1) ὀνομάζειν. Μιτῆρας οἱ Νεώτεροι τῶν Ἀνατόμων προσαγορεύουσι ταύτας, τὰ ἀπαλή, καὶ σκληρῶν ἀντιθέσεσθοντες, καὶ τινες καὶ ταύτας ἀπ' ἀλλήλων, τῇ παρεμπύσει εἶτε ὑμῖος τὰ Ἀραχνοειδῆς, εἰς ἑαυτοὺς ἵκοντες. Γίνεται δὲ εἰς ἡμισφαίρια δύο ἢ τὰ ἐγκεφαλὺς κατατομή, ὑπὸ τῆς ἑαυτέρως τῶν μινύγαν, δρεπανοειδῶς ἐκχωρήσεως, καὶ τὰς λαβὰς ἀπ' ἀλλήλων διίσώσης· ὑπὸ δὲ τῆς αὐτῆς μινύγος, αὐτῶς παρεμπύσεως, καὶ τῆς καλεμένης παρεγκεφαλίδος, διαπέφραται ὁ ἐγκέφαλος, καὶ διαπετρίχεται. Κοιλώματα δ' ἄττα ἐσορᾶται τῷ ἐγκεφάλῳ, τέτταρα τῷ ἀειθμῷ τὰ ἐπισημότατα, ἃ καὶ κόλποι λέγουσι, καὶ γαστρίδα, ἢ κοιλία. Δύω μὲν πρότερον, ἐτέρωθεν ἑτερον, ἐρυτέρω τε ὅτε τῶν ἄλλων, καὶ

(1) Παρὰ Πλετόρχ. Ἀριστ. Δ. Κεφ. Ε'.

μίνυρειδὲ τῇ σελύῃ προσεοικότε τῆς χήματι. Τείπον δ' ὑπ' αὐτοῖν πρὸς τὸ ἰνίον μικρὸν ὑποκνεύον, ἐν ᾧ ἥτε χοροεὶδὴς πλοκὴ, ὥς ἐκ διακρίσεων σπινδῶν πεπύσασαι, καὶ τὸ Κωνάριον, ὁ ἀδελφὸς, ἐκ τῆς χήματος. Καὶ ἑξοιδήσεις τέτταρες, δύο μὲν ἐκατέρωθεν τῶ Κωνάριῳ προσκείμεναι αἰς καὶ γλῶττι, δύο δ' ὑπ' αὐταῖς αἰς ὄρχεις ὀνομα. Καὶ ἀνωγὰ δύο ὁ μὲν πρόσσω, ὁ δ' ὀπίσσω τείνοντε. Ἐπὶ ταῖς τῶν κοιλωμάτων τὸ δ', τὸ τῇ παρεγκεφαλίδι, καὶ τῇ ὑπ' αὐτῇ νωτιαίῳ μυελῷ παρεγκεμένον.

Ἡ δὲ παρεγκεφαλὶς τῶ τε ἰνίῳ, καὶ τῇ παχεῖα μύϊνγι διπτύχῳ ἀσφαλιζομένη, καὶ εἰς τὸ σφαιροειδὲς καὶ αὐτὴ ὑποκυρτωμένη ἐμφερὲς τῇ ἐγκεφάλῳ, καὶ διχληθεμένη. Ταύτης δὲ ἐν τῇ κατατομῇ ἐπιφύσεις δύο εἰς σκληροκοιθεῖς τῶν μορφῶν, καὶ τρίτη ἡ πρὸς τῷ νωτιαίῳ μυελῷ κειμένη, ἣν γέφυραν ὀνομάζουσιν. Ἐφεξῆς δὲ ὁ προμήκης μυελός, ἐκ τῆς ἐγκεφαλῆς, καὶ τῆς παρεγκεφαλίδος ἐκφύς, εἰς τὴν σπυλιόντων, ἅχει τῆς ὑπὸ τὸ ἰνίον ὀπῆς προήκων, μικρόν τι μέλλον ἐκείρων τῶν σύσασιν ὑποβραχυόμηνος, καὶ ὑπὸ πᾶν εἰρημοέων βίαν ὑμεῶν, ὑφ' ἧν καὶ ὁ ἐγκέφαλος, καὶ ἄτος σκεπτόμενος. Ἐχομήκως δὲ ὁ ἀκανθιαλὸς μυελός, ἐκ τῆς προμήκης καὶ τὸ συνεχὲς προαγομήκως, καὶ ὑμέσι τοῖς αὐτοῖς ὡς μελινμήκως, δὴ τῶν σπονδύλων, οἷς ἡ ἀκανθα διήρδραται, πόρῃσι, καὶ ἐπ' αὐτὸ τέως τὸ ἱερὸν ὅσον ὑποτελοῦται.

Ἐκ γὰρ τῶν τῶ νωτιαίῳ τῶδε μυελῷ ἀνωτέρων τε καὶ κατωτέρων μερῶν, ἀναβλαστάνει τὰ νεύρα, συμφυῆ ὄντα αὐτῷ, πλὴν ὅσον μικρὸν παγιώτερα, ὡς ὑπὸ σελέχους κλάδοι τινὲς ἐκατέρωθεν ποιοῦντες καὶ καταχρῆζόμενοι, τὰ μὲν τῶν παρεγκεφαλίδων, ὅσα τοῖς ζωτικῶς τε καὶ φυσικῶς ὑπεργαῖ κινήμασι, τὰ δὲ τὸν ἐγκέφαλον, ὅσα τοῖς αἰσθητικῶς τε καὶ ψυχικῶς, ρίζαν ἰδίαν ἐαυτῷ κεντημένα, καὶ ἅχει περάτων ὅλα τὰ σώματος ὑποτερματέμενα.

Συζυγίαι δὲ τῶν μὲν ὑπὸ τῶ ἀκανθιαλῷ μυελῷ ἐκπαφῶν κόντων ῥόφων τετακοντα, αἷς ἄλλοι καὶ δύο ἐτέρας προσέθεντο. Τῶν δ' ὑπὸ τῶ προμήκῳ καὶ μὲν πέντε παλαιότερας ἑπτά, καὶ δὲ πέντε νεώτερας εἰς δεκάδα προσαεζόμεναι. Τείπον Α'. μὲν τῶ ὁσφρητικῶν, Β'. δὲ τῶ ὀπτικῶν, Γ'. δὲ τῶ

τῶ

τῷ ὀφθαλμικῶν. (καλεῖται δὲ οὕτως, εἰς διαφορὰν τῷ τῆς Β'. συζυγίας, δι' ἐκείνων μὴ ᾗ ἡ ὄψις τελείται, ἥ δὲ τῶν παντοίας θεωρησφάς, καὶ κινήσεις τὸ ὄργανον ὀφείλεται.) Δ'. τῷ παθητικῶν, δι' ὧν πάθος τινὸς ἐμφανισίς, καὶ παντὶ ἀπέκμαρτος ὀφείλεται τοῖς ὀμμασι. Ε'. τῷ γαστρικῶν. Σ'. τῷ πλυστικῶν, καὶ δι' ὧν (δίκλωνα ᾗ ὄψις ταῦτα, καὶ δίχρησα.) ἐν ποταῖς ὄμμα παρασέεται. Ζ'. τῷ (δίκλωνων καὶ τῶν ὡσαύτως ὄντων) ἀκασικῶν, καὶ φωνητικῶν. ἡ δὲ Η'. νύκτων ὄψιν ὀπιδεσμος, ἔς (ἅπερ δὴ εἰς παντοῖα ἀποχρισμῶν μέρη τῷ σώματος, καὶ ἀπὸ πάντων ἐπ' αὐτὰ τὰ ἀποκρίματα.) πλανήτας ὀνομάζουσιν. Αἱ δὲ λοιπαί, ἢτε Θ'. συζυγία, καὶ ἡ Ι', πρὸς ὅσα δήποτε τῆς καθ' ὁρμὴν καὶ προαίρεσιν ὑπείκει κινήσεις ὀπιδιανέμεται.

Οὐχ ἀπλά δὲ ὡς ὀπίπαν, ἐδὲ μονόκλωνα εἰς τέλος περιπεῖσθαι, τοῖς πρὸς ἅπερ ἀπολήγῃσι μέλεσιν, ὑποληπτέον τὰ νύκτα, ἀλλὰ πολυχριστάτινα εἶναι αὐτὰ νομισέον. Ἐπὶ ὅπερ δὲ, καὶ εἰς πᾶν πολλὰς, ἐδὲ διακρίσεις κλαδίσκας, μίτων δίκλων τινῶν λεπτοτέρων, ἡζελγυμῶν, καὶ πληθυσμῶν. Οἷον τὰ μὴ ὀπτικά πολυχριστάτινα πᾶσι γινώσκοντα, καὶ δικτυοειδῶς ἡζελγυμῶν, τὰς ἐν βάθει τῷ ὀφθαλμῶν ἀμφιβληστροειδῆς ὀμῶς συνέσκησε. Τὰ δὲ ὀφρητικά ἡζελ τὰ σιμειοειδῆς ὅσα, τὸ ἐν τῷ ῥαδιῶν ὀφρητικῶν συνεκρόπησε. Τὰ δὲ ἀκασικά ἐν τῇς τυμπανοῖς τῷ ὠτῶν ἐκτεταται, καὶ τ' ἄλλα ὡσαύτως.

Πότερον δὲ αὐλοειδῇ τυγχάνει τὰ νύκτα, καὶ καὶ σωλήνας δι' ὅλα κεκοίλωται, ἢ μετὰ ταῦτον ὄψιν, ἐνπεριώνης τινὸς αὐτῆς τὸ μεσαίτητον ἐπεχέσσης διπύρρηται μὴ τοῖς τὰ τοιαῦτα φραγματοδομῶν, ἐδὲ δὲ, ἢ βραχὺ ἡζελγυμῶν, ὅπως ποτ' αὐτῇ ἔχει τὸ ὄψις ταῦτα, εἰ μόνον τῷ ἐνπεριώνῳ αὐτῷ, συμπεριώνῳ τῷ σύσασιν, καὶ εἰς μήκος πρὸς πόρος κοινανέοντας ἀλλήλοις φέρεσαν, ὑπολαμβάνουσιν. Ἡ γὰρ αὐτὴ κῆσις ἐκατέρας τῷ ὑποθέσεων ὅρος. Τὸ ὡσίαν τινὰ ἡζελ τῷ νύκτων διοχετεύεται, λεπτῶν ἐς ὑπερβολῶν, καὶ δραστήριον, ὅς ἡς πᾶσα κίνησις, καὶ αἰσθησις πᾶσα, τῷ ζωτικῷ, καὶ ἐμφύχῳ πελείται σώματι. Εἴτε αὖτε ὁ νύκτων καλέμνος, εἴτε χυμὸς, εἴτε καὶ τὸ ἄλλως ζωτικὸν εἰρημνῶν πνεῦμα, καὶ τὸ μὴ καὶ τὸν ἐγκέφαλον ἡζελ τῷ

καρωτίδων λεγομένων ἀρτηριῶν, τὸ δὲ δὴ τῷ σπονδυλείῳ καὶ τῷ παρεγκεφαλίδῃ, ἐκ τῆ καθαρώτερος αἵματος ἀναγομένη ἐπέξεργασθὲν, διυλισθὲν, πνευμαποθὲν, ἐντεῦθεν ὡς ἐκ δεξαμενῶν τινων, εἰς τὰ νεῦρα, οἷον εἰς οχετὸς τινας πρὸς τὰς χεῖρας διγίγνεται, καὶ δὴ παντὸς τῆ σώματος διέρρει, κατάρδοντε καὶ ζωογονεῖν, καὶ τοῖς μὲν τῶ μελῶν κίνησιν, τοῖς δὲ καὶ αἰσθῆσιν παρέχόμενον. Οὐ γὰρ ὑποδακτέον ἀμέλει, πῶς μόνον τῇ σπασμῷ, καὶ τῇ πάσει τῶ νεύρων, τὸ κινεῖσθαι, καὶ τὸ αἰσθάνεσθαι ἀνατιθεμένης, πεισέον δὲ τῇ διεχέουσι τε καὶ διαπορευόμενῃ τῆς πνευματώδους ταύτης ἐσίας, ὥς αὐτὴ μὲν τῆ ἐγκεφάλῳ διαινέσθαι τῷ κίνησιν ἐς τὰ ἄκρα, ὥς αὐτῇ δὲ τῶ ἄκρων ἀνάπαλιν εἰς αὐτὸν τὸν ἐγκέφαλον, παλινρροίας οἷον τινος γινόμενης, ὡς εἰς πηγῇ τινι τῷ ἀνάδρομῷ πελεῖσθαι, τοῖς δοκιμωτέροις τῶ τε νῦν, καὶ τῶ πάλαι πισθύνοντας. „ Δι' αὐτῶ γάρτοι τῶ νεύρων χορηγῆνται τοῖς μορίοις ἅπασιν (1), ὁ πᾶσι τῆς ἀρχῆς (νόεμοι τῆ ἐγκεφάλου.) ἐπιφέρεται ὡς τ' ἀμεινον ἢ καὶ τὸν νωτιαῖον, οἷον ποταμόντινα ἐκ πηγῆς ἐκρέοντα τῆ ἐγκεφάλου, καθ' ἑκάστον τῶ χωρίων, ἀπαρροχόμενος αἰετὶ νεῦρον τυγχάνει, ἐπιπέμπειν, οἷον οχετὸν αἰσθήσεως ἅμα, καὶ κινήσεως. Ἐστὶ δὲ τὸ ἐπιπεμπόμενον, τὸ αὐγοειδὲς ἐκεῖνο πνεῦμα, ὅθεν ἔστι ἐν τοῖς περὶ Ἱπποκράτους, καὶ Πλάτωνος δογμάτων (2) ἀκρεβέστερον ὁ Γαλιλῆος διηγεῖται. Αὐτὰ ἐκεῖνα δηλονότι τὰ ζωτικὰ χόματα, ἅπερ αἰσθητήρια οἱ ἐκ τῆς Σπᾶς ἐκάλουν, πνευμάτια τινὰ ὑπερλιφότες καὶ αὐτοὶ ταῦτα νοερά, ὅθεν τῶ ἡγεμονικῷ ὑπὲρ τὰ ὄργανα πεταμένη. (3) Ἀλλὰ ὅθεν τῶν οἱ ἐκ αἰσθησεως παραγματούμενοι τὰ πλείω λεγόντων. Ἡμῖν δὲ ποσαῦτα ὑποδεμητοῖς, ὅσαγε ἄλλῃς ἔχειν ἐδόκει, εἰς τύπον τινὰ τῶ καὶ τὰς αἰσθήσεις παθῶν, ἐπ' αὐτῶ δὴ τῶν τῶ ἐκθεσιν σιωπῶμας ἵπτον.

Α'. Τῆ

(1) Γαλιλ. Περὶ Χρείας μυείων Λόγ. Β'.

(2) Λύτ. Βιβλ. 2'.

(3) Παρὰ Πλάτωνα, Ἀριστ. Βιβλ. Δ'. Κριτ. Η'.

Α'. Τῷ Αἰδιδνῷ, ἥτοι ἀμέσως κατ' αὐτὸ, οἷον τῷ ἀπῆ, τῷ γλῶτῃ, ἢ γλῶττῃ καὶ ὁδῷ μέσῃ αἵρος, ἢ φωτὸς, ἢ τιναν διαρροαίαν τῆς δῆς τοῦ αἵρος, ὡς δι' ἐκλήματος ἀπὸ πεμπομένην, οἷον τῷ ἀκυσῇ, τῷ ἐρατῇ, τῷ σφραγιστῇ, τοῖς καὶ τὸ ἐκτὸς ὄργανον διαπερατεμένοις, ὡς εἴρηται, ἰσοειδίοις, κίνησιν ποιῶντα ἐμποιοῦσαντος, καὶ δῆς τῆς ἐν αὐτοῖς εἰρημνίαν πνιδμάτων πῆς κινήσεως, αὐτῇ τῇ κατὰ τὸν ἐγκεφάλου πνιδματι κοινωνημένης, τὸ προσεκτικὸν πῆς ψυχῆς αὐτίκα μάλα τῷ θρηνημῶν ἀλλοίωσιν, ἀντιλαμβάνεται. (δ. ψξέ. ψξς.) Καὶ τῷ αἰδιδνῷ. Πάνυ γὰρ τῷ αἰδιδνῷ ἀπῆχθῃσαν, οἱ ἐν αὐτοῖς πῆς ἐκτὸς ὀργανοῖς πῆν αἰδιδνῷ ἰδρυσάμενοι, μὴ δ' ὑπὸ τῷ πῆν, δῆς τῇ ἰδέσῃ καὶ πῆς ρίζῃς αὐτῆς, ἐπ' αὐτῷ τῷ ψυχῷ πῆς λογισμοῖς ἀναβέχοντες, ἥς ταῖς καὶ τὸν ἐγκεφάλου ἀλλοίωσιν προσεχέσῃς, αἰδιδνῷ γίνεται. Τί δὲ; ἢ τὸ ὀφθαλμοῖς μὴ ὀρῶν, ὡς δ' ἀκύν, καὶ τῷ ποιαυτῇ, οἱ θρηνημοὶ Σχολαστικοὶ ἡμῖν ὑποκρέσῃσιν; ἀλλὰ τῷ ἡμῖς αὐτοῖς ἐκ ἀπαρησώμεθα, εἴπερ ὀργανικῶς μόνον λέγῃσιν. Ὁρῶν γὰρ πῆς ὀφθαλμοῖς, ὡς ὀργανοῖς χρώμενοι. Ἡ δὲ δύναμις ἡ Κεντρικὴ τῷ ἐγκεφάλῳ ἐφεσώσα, ἐνταῦθα λέγεται κυρίως ἀποτελεῖν, καὶ τῷ πῆς ὀράσεως. Καὶ δὲ, καὶ σκεπάρνῳ, καὶ πῆς πῆς πῆς πῆς, ἀλλ' ἡ δύναμις ἡ κεντρικὴ, ἐκ ἐν τῷ σκεπάρνῳ διηγοῖται, οὐδ' ἐν τῷ πῆς πῆς. Ἀλλ' ὑπομνημονόεταί φασιν ἐμβρυα αἵται, εἰς αὐτῷ μὴ προελήλυθῃτα, τὸ δὲ τῷ κεντρικῷ δι' ἀνατομῆς εὑρεθῇτα πῆς πῆς. Τί δὲ πῆς πῆς πῆς; ὅτι πῆς πῆς αἰδιδνῷ τυχὸν ἡ ἀμοιρῇτα διωάμεως; ἀλλ' ἐκ ἀρα ζῶα ὑπῆρχεν. Ἀλλ' ἡμοῖραι διῇτα; ἔκιν τοῖνυν δῆς τῷ ἐγκεφάλῳ τῷ πῆς αἰδιδνῷ ἐξαρύεται. Αὐτοῖς δὲ ἔτε αἰδιδνῷ ἀμοιρῇσαι τῷ ἐμβρυα πῆς πῆς, εἰ αἰδιδνῷ εὑρηται, οἷα λέγεται, ἐρῶν, ἔτε ζῶα γενομένη πῆς πῆς. „ Ζῶντα δὲ ὀρῶν, καὶ εἰδ' ἔτε πῆς πῆς πῆς. (τὸ μὴ γὰρ ζῶν δῆς τῷ ἀρχῷ πῆς πῆς πῆς) (ἥτοι τῷ θρηνημῶν δύναμιν) ὑπάρχει πῆς πῆς πῆς, ζῶσι, τὸ δὲ ζῶν δῆς τῷ αἰδιδνῷ πῆς πῆς. (1)) Τῇ

δῆ

(1) Αἰετ. Βιβλ. Β'. Περὶ Ψυχῆς.

δὲ τῆς κινήσεως ζωῇ πλαστουργέμενα, καὶ ἑφεόμενα, καὶ αὖ-
 ζοντα. Τάχα δέ, καὶ πρὸ τῶ τὸν ἐγκέφαλον αὐτῶν τελειον
 διαφθαλῶναι, αμαυροῦντι καὶ ἐξῆ, καὶ ἡδεσεν. Τάχα δέτι καὶ
 ἄλλο υπῆρχεν αὐτοῖς (ὥσπερ εἶναι καὶ τισι τῶ ἀπελεσέ-
 ρων ζώων εἶδὸν κωλύει.) αὐτὶ τῶ ἐγκεφάλου ἀνάλογον.
 Εἴτε τῶ κομιδῇ ἐκλιπόντι, καὶ αἱ δυνάμεις συνηλελοί-
 πασιν, αἴτε πρὸς κίνησιν, καὶ αἱ πρὸς αἰδήσιν. Εἴτι ἐν
 καὶ φαῖεν, ἴσωςαν ὡς πείσαι ἡμᾶς ἐκ αὐ ποτε γοῖεν, ὅτι
 αὐθροπος αὐτοῦ ἐγκεφάλου, ζῶν τε, καὶ αἰδανόμενος γήροιο.
 Ἀλλὰ ὅτ πρὸς τῆς τοσαῦτα ἡμῖν εἰπέσιν, αὐτὸν τὸν τῶ
 λόγῳ σκοπὸν ἐπαναληπτέον.

Β'. Ἐπειδὴ τῇ διαπλάσει τῶ Αἰδησιῶν διαφερόντων
 πρὸς ἄλληλα, καὶ τὰ αὐτὰ αἰδησιὰ ὅπως ἐπνεργεῖν τε, ἴ-
 στω τῶν δια κινήσεως ὁπφέρει ἀλλοίωσιν, ἀλλ' εἰς ὃ πέ-
 φικεν ἕκασον ἐπιδρᾷ, διατει τῶ ἐ πάντα πάσαις ἀδιαφό-
 ρως ταῖς αἰδήσεσι κατῖσεται προσληπτὰ. "Εν δέτι ἄλλος
 ἔπος εἰπεῖν ποιοτήτων, ἐκάστης ἴδιον ἀντικείμενον ἔστιν, ὃ
 καὶ τῶ κατ' ἐκάστῳ ὀργάνῳ γίνεται ἀλλοιωτικόν· οἷον ὁ-
 ράσεως μὲν χροῖατα, μόνα ὅτ τὰ κατὰ τὸ ὀπτικὸν νεῦρα
 κινεῖ τὸ φῶς. Ακοῆς δὲ ἦχοι, μόνα γὰρ τὰ καὶ τὸ τύμ-
 πανον κινεῖ, ἢ ἐν ἀέρι πληγὴ. Ὡσπερ καὶ ὅτ τῶ λοιπῶν,
 μόνα μὲν τὰ καὶ τὰς ῥίνας αἱ ὑπόρροιαι τῶ ὀσόντων, μό-
 να δὲ τὰ καὶ τῶν γαστρῶν οἱ χυμοί, μόνα δὲ τὰ κατὰ τὴν
 ἀφῶν, αἱ ἀπτικά καλεῖσθαι των ποιοτήτων. Τῶν δὲ δὴ
 τῶ ἀφῶ συλλεγόντων νευριδίων, δι' ὅλα τῶ σώματος ἐν-
 τὸς τε καὶ ἐκτὸς, εἰς αὐτῶ τῶ ἐπιδερμίδα δια τῶ δέρματος
 ποικυπόντων, πλατύτατόν πως ἔστιν ὡς εἰκὸς τὸ καὶ ταύ-
 τῶ τῶ αἰδήσιν πάθος, καὶ ἐκ ὥσπερ δια τῶ ἄλλωι,
 ἐκ μερῶν ὠρυσμένων, ἐξ ὅλα δὲ μονον δι' αὐτῆς, τῶ ἐ-
 πισυμβαίνουσιν τοῖς νευρικοῖς πέρασιν ἀλλοιώσεων πο-
 πέμπονται αἱ εισαγγελίαι, καὶ τῇ δια τῶ πνεύματων κοι-
 νωνεμένη κινήσει, ἄχει τῶ ἐγκεφάλου, τῶ ἀντιληπτικῶ τῆς
 ψυχῆς ὑποβάλλονται.

Γ'. Εἰκὸς δὲ πᾶσι τῶ κράσεων διαφορὰν καὶ τῶ αἰ-
 δησιῶν αὐτῶν καὶ μικρὸν διαφερόντων, ἐξ ἰσοθεῶν προσ-
 βολῶν, μὴ ἴσας ἐγγίγνεσθαι τὰς κινήσεις τοῖς νευριδίοις,
 ἐξ ὧν τῶ τῶν δια τῶ πνεύματων τῶν ἐν αὐτοῖς, ἰσοδυνα-
 μος

μης πὰς ἀλλοιώσεις τῷ ἐγκεφάλῳ ἐπισυμβαίνειν, ἅτε τοῖς πᾶσιν, ἐπὶ μὲν τῷ αὐτῷ ἀνθρώπῳ γέει. Διαφέρειν δὲ, καὶ ἄλλως ἄλλων, καὶ πὰς αὐτὰς ἄλλοτε αὐτῶν τῇ δυνάμει, καὶ τοῖς μὲν παχυτέροις εἶναι, τοὺς δὲ πρὸς αἰδήσιν ὀξυτέρους, κτ.

Δ'. Εἰκὸς δὲ, καὶ εἰ μὴ ποτε τῷ πνέματι, ἢ συντόνῳ ψυχῆς ἀφαιρέσει, ἢ εἴς ὑπὲρ βαθέος, ἢ κατ' ὅτιεν ἄλλο σύμπτωμα, μὴ εἰς τὰ αἰσθητὰ ὁρμητῶν, οἱ τέτων ὀχετοὶ ὑπόκειντο τύχῃσι, καὶ ὑποχαινοὶ, προσβάλλειν μὴ τὰ ἐξωθεν ὁπῶντα, ἀλλὰ δὲ τὸ πρὸς τῆς προσβολῆς ἀκοινώνητον, καὶ τὸ τῷ ὁρατῷ, φέρε, παρόντος, τὸν ἀνεωγμένον ἔχοντα πρὸς οφθαλμὸς, μὴδ' ὅπως αἰσθάνεσθαι, καὶ τὸ ἀκῆσαι μὴ ἀκῆσαι ἐπισηχεύει, τὰς ἀκοὰς ὑγιᾶς ἔχοντα. Καὶ ὅτι τῷ ἄλλων ὁμοίως ὥς εἴη τὸ αἰσθητὸν ἐπιδόξῃ σφοδρότερον, καὶ τὰ ἐνόντα (εὐδαιμονία ὅς οἶμαι τὰ νῦν πάντα ὁρμητῶνται, εἰ μὴ καὶ τὰς ἰσχυρὰς ἀδυναμίας.) ὀξυτέρως τῆς κινήσεως μεταχόντα, ἔχει αὖ ἐπὶ ἄλλῃ τῆς ἀρχῆς τῷ κινήσειν παραγαγεῖν, τὰ τε ἄλλα παρορμητῶν, καὶ αὐτὸ τὸ προσεκτικὸν τῆς ψυχῆς διεγείρει εἰς τὴν τῷ ὁπτικῷ φαντος πάθος ἀντίληψιν.

Ε'. Εἰ μὴ δὲ τῇ συρροῇ τῶν πνέματων κατ' αὐτὸν τὸν ἐγκεφάλον, καὶ τοῖς πρὸς αὐτὸν πέραςι τῶν νούρων (ὅπερ ἐν τοῖς ὑπνοῖς εἶδε συμβαίνειν.) τοιαῦτα, καὶ πικραῦτα κινήσεις ἐνσκήψωσι (τῷ λοιπῷ μήκῃ ἢ ὅτι ὑποχαινοῦνται) οἶμαι καὶ ἰλίκαὶ παρόντων τῶν αἰσθητῶν θύραθεν ἐπισυμβαίνειν, φανερόν ὅτι ἡ ψυχὴ καὶ ὁρᾶν δέξει, καὶ ἀκῆσαι, καὶ τῶν ἄλλων ὅσα καὶ ὑπάραισθαι. Εἰκὸς δὲ ἡ τὸν τῆς μοίρας, καὶ ἀμυδροτέρας, πρὸς κατ' ὄναρ ἐμφάσεις πλεῖσται (β. χαβ.) μὴ ἐφεσὶς τὸ τῷ αὐτῷ τὸ αἰσθητὸν, ὃ αὖ ποικιλικὸν εἶναι τῆς τοιαύτης κινήσεως. Εἶδε ποτε ἀφρονετέρας συμπετέσης, καὶ συντόνῳ ἐς ὑπερβολὴν τῆς τῶν πνέματων συρροῆς, μοῖρα, ὅση δόξη εἰς τὸ σάσαι καὶ τεῖναι, καὶ ἐν αὐτοῖς πῶς ὀχετοῖς εἰσκαθεῖν, τότε δὲ καὶ ἡ ἄλλῃ περάτων τῶν πνευματικῶν ἐξόδος, πῇ μὲν τῶν εἰς κινήσειν συμβαλλομένων, κατεῦθεν καὶ μετὰ τὴν κινήσειν τῶν ὁπτικῶν, ὥς ὅτι τῷ ἅμα ὑπνέων, καὶ πολλὰ ὁρμητῶν, πῇ δὲ καὶ τῶν εἰς αἰδήσιν συντελεσμένων, εἴς τὴν οἰ

μὴ παραχῆς καὶ θορύβῳ ἀκαριαῖοι ἀφυπνισμοί. Ὁ γὰρ βλα-
βυκὲς Ὀρέτης ἔπω τῷ φαντασίῳ πλητόμῳ (1).

„Ὡ μὴ περ ἱκετεύω σε μὴ πίσειέ με,

„Τρὸς αἵμαποπές καὶ δρακονπόδεις κόρας.

„Λύται δὲ αὐταὶ πλησίον θρώσκεισί με.

Ὅρᾳ μὲν εἶδεν, δοκεῖ δέ. διδὲ καὶ πρὸς αὐτὸν ἡ Ἥλέκτρα.

„Μέν' ὦ παλαιπάρ' ἄχρεμα σοὶς ἐν δεινίοις.

„Ὅρᾳς δὲ εἶδεν, ὧν δοκεῖς σάφ' εἰδεῖναι.

ε'. Οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν (εἰ καὶ θαυμαστὸν δοκεῖν) πά-
χοντες εἰσὶ, καὶ οἱ ἄλλως ὑπαιδωνόμοροι, καθ' ὅτι τῷ
μελῶν, ὅπερ, ἀποτμηθέν ἤδη αὐτοῖς ἐκ πολλῶ, ἀφῆρται.
Τῆς δὲ πρὸς τῷ ἐγκεφάλῳ τῷ νύρῳ ἀρχῆς, ἔπω συν-
παρασώμνης τε καὶ κινεμῆς, ὡς ὅτε πρὸ τῆς ἀποτομῆς,
(εἴγε τυχὸν κάμνον τὸ μέλος ἐτύγχανεν) ἡ γὰρ κατ' αὐ-
τῷ τῷ ἀποτομῷ, ἀπ' ἄκρων ὑπὸ τῷ ἄλλως ἐπλήσαστο,
ἀνάγκη τῷ ψυχῷ ἀδυναπλήσιας αἰθαίνεσθαι τῆς πάθης,
ὅτ' τὸ τῆς προσβολῆς ἀδυναπλήσιον. Ὡς περ ἐν παρὸν τὸ
αἰσθητὸν, καὶ μὴδὲν πάθος τῷ ἐγκεφάλῳ προσεμποῖεν, ὡς
εἰ μὴδὲ παρῆν κείνεται ὅλως (ὅτ' τὸ Δ'. τῷ ἀνωτ.),
ἔπω τοι, καὶ μὴ παρὸν, εἰ παθαίνοιτο, ὡς ὅτε παρῶν ἡ
ἀρχὴ τῆς αἰσθήσεως, οἶον εἰ καὶ παρὸν νομίζεται. Καὶ τό-
γε αἰσθητὸν εἶναι ἐκάσῳ, ἔχ' ἔπος ἐκ τῆς καὶ τόπον ψιλῆς
παρυσίας, ἀλλ' ἐκ τῆς δι' αὐτὴ παρόντης καὶ πάθος ποιῶν-
τος ἐπιδράσεως, ἥρπται.

Ζ'. Ἀλλὰ δὲ καὶ τέτων ἔπος ἐχόντων, δεκρετόν εἶδεν ἦτ-
τον τοῖς κατ' αἰσθητὴν τῆς ψυχῆς ἀντιλήψεις τῷ δὲ αἰσθή-
σεως γνώσεων. Καπτόν εἶδον ποδὲν ἀποθρώσκοντες, τῶτο
αἰσθητῆς. Ἀλλὰ καὶ πῦρ ἐντεῦθεν ὑποκαϊόμορον συείδα,
τῶτο εἰκασία, καὶ γνώσις ἡ δι' αἰσθήσεως. Ἀμέλει τοι δὲ,
εἰ τὸ παθόντα τὸ αἰσθητέον ὑπὸ τῷ τυχόντος, ἐπιβαλεῖν
προσέχοντι τῷ τυχόντι, ὅφ' ἔ μὴ ἀμέσως πεπόνθοι, ἀλ-
λά τῷ πάθει αὐτοῦ γνωστικῶς ὅπως ἦσαι, τῶτ' ἔστι τὸ κρυῖως
αἰθαίνεσθαι. Οὕτω τοι καὶ γηράσκειω πάχων τί· ἀλλοῖσιν μὲν
γάρ.

(1) Παρὰ Πλατάρχ. Δ. Ἀριστ. Κεφ. ιβ'.

γάρ. Οἶδα δὲ ὡς γράσκω, εἰδ' ἀγνοεῖν ἔχω, ὁρᾶν ἐμαυ-
τὴν πολιέμερον, ρυτιδέμερον, ὑπομαραινόμερον. Ἀλλ' εἰ καὶ
πάθος, καὶ γνώσις ἅμα ἢ τῷ πάθους εἰς αὐτὸ συνίστασις,
ἔκκεν ἀλλ' ἐν τῷ γήρωσι, κυρίως εἰπεῖν αἰδιδόμαι. Οὐ γάρ
ἢ τῷ πάθους ἀντίληψις ἐμοὶ γίνεται, δι' ἄλλων δὲ αἰδιτη-
κῶν ἀντιλήψεων ἐκείνη φιλή εἰκασία, καὶ γνώσις ὡς εἴρη-
ται, ἢ δι' αἰδήσεως.

Η'. Τῶν ἐκτὸς σωμάτων τοῖς αἰδιτητοῖς τὴν προσήκε-
σαν ἀλλοιώσιν ἐμποιούντων, τὸ αἰδέσθαι ἢ μὴ, καὶ τὸ μὴ
ἔτιος, ἄλλως δὲ πάς, εἰ καὶ ἐν τῇ ψυχῇ κεῖται. Οὐ γὰρ
προαιρετικὴ ἢ παραυτίκα τῇ πνεύματων ὁρμῇ, καὶ ἢ δι'
ταύτης ἐπὶ τὸν ἐγκέφαλον κίνησις, καὶ ἢ τῇ κινήσει ταύτη
συμφετομένη τῷ προσεκτικῷ ἀντίληψις. Ἀλλ' ἔστιν ἄλλαις
τὴν αἰδήσιν παραιρεῖσθαι, τὸ παῶτον, καὶ ἀρκιτὸν, ἔτι
θαναι, πάθος ἐκκλίνοντες· οἷον ὀφθαλμὸς ἄλλοσε βέ-
ποντας, καὶ ὥπερ ὑποφράττοντας, καὶ τὸ γνωσκὸν ἔτιος, πῶς
αἰδήσεως ἀπαλλάττοντας. Πολλὰκις δὲ πῶς τῷ ἐκτὸς πᾶσι
πώσεως ἀδρανεσέρας ἔσσης, διωκτὴν ὑπὲρ τὴν αἰδήσιν
πᾶς γίνεσθαι, τὴν ψυχὴν οἷον ἀφαιρῶντας τῷ προσέχειν
τῷ ποικιλεμένῳ, καὶ πᾶσι πίπτει, καὶ ἐφ' ἑτέρον ἐπιστρέφον-
τας. Συμβαίνει ἡ δὲ τότε, πῶς ἐν Ἀειθμῷ Δ'. εἰρημέ-
νοισι ἀνώτερω, τί πᾶσι πᾶσιον. Ἦν μὲν τοι τύχοι ἐπιδόσ-
σον ὁπίως τὸ πᾶσι πίπτει, καὶ δευτέρω ἢ δι' τῷ ἐκτὸς ἐρ-
γᾶν κατὰ πίπτει, τὴν αἰδήσιν διεκφυγεῖν τῷ ἀμνηστῶν
αὐτῇ. Ἀμνηστῶν ἡ δὲ σφοδρῶς καὶ κόρης πλυστόμερον, ἢ
συντόνῳ ἐρόφῳ ἐνπᾶσι ἐκκλίνοντες, ἢ δευτέρω ποδαστῶν
τε, καὶ πᾶσι βάλονται, ἢ μὴ ταύτῃ, ἢ μὴ τοιαύτῃ
πειρᾶσθαι πῶς οὐδὲν τὴν αἰδήσιν.

Θ'. Αἰδήσιν δὲ αἰδήσεως ὁπίως ἐπᾶν, εἰ μόνον ὡς ἐκ
τῶν ἀλλοιομένων (ἐν τῇ Γ'.) συμβαίνει πειρᾶσθαι,
ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν πᾶσι ἀλλοιώσεις παρεμποιούντων, τῶν ἢ δι'
διωκόμεν, ἢ ὑποσάσει δεινότερων. Αἰδήσις ἡ δὲ ἐξ ἀλλοιώ-
σεως, ἀλλοιώσις δὲ ἐκ κινήσεως· ἢ δὲ κινήσις ἐπιδόσεως
τε καὶ ἀνέσεως ἐδαμῶς ἐστὶν ἀνέπιδεξις. Αἰ δὲ ἢ σφο-
δροτέρα τὸ κειτικὸν πρὸς ἑαυτὴν προσεφελετομένη, ἢ δι'
πίπτει, ἢ ἐν μέρει γὰρ, ἀναιδιτεῖν ποιεῖ πρὸς τὴν ἡ-
τονα. Οὕτω περὶ καὶ βροτῶν ἐξ αἰτίας πάταγος τὸν ἐπιβόησαν

τα

τα ἀκροθιῶναι εἶναι εἶασε. Καὶ ἡλίε μάρμαρυγὰι τὸ ἐν σέ-
λῳ σέλας ἠφάνισαν. „ Καὶ ὅλως αἰ αἰδιήσεις πῶν με-
„ ζόνων αἰδιήτων ἀντιλαμβανόμενα, πῶν ἡτόνων εἰ δυνά-
„ ται. (1)

Ι'. Ἐπὶ πᾶσιν ἔδῃ τὸ σύμβαῖνόν ἡμῖν καὶ τὰς πύκνας
μελέτας, καὶ θεωρίας τὰς ἀπενεστέρας, τὴν μὲν κεφαλὴν ὑ-
ποθερμαινόμενοις (β. χξθ'), καὶ ὅλην ψυχομήθειαν,
πρὸς τὰ εἰρημνία ἔστιν ἀσύμφωνον. Ὅπερ ἡδὲ τὸ πνευματι-
κὸν δαφιλῶς ἀνασρέφεται, καὶ τὸ πῶς κινήσεως ἔστιν ἀπόλα-
θον, καὶ τὸ πάθος τὸ πῶς θερμότητος. Οὐδ' ἄπεισι νοθεύει
τὸ λοιπὸν, καὶ φύξις. Τῶν δὲ ὡς πλείστα τῇ θραυτῇ ἡρω-
μῶν, ἀπείναι μὲν τὸ πνεῦμα πῶν ἀνθρώπων εἰκὸς ἀεργῶν
μυρόντων, παρῆναι δὲ τῷ ἐγκεφάλῳ ἀνάγκη, καὶ φαντα-
σμοὶ ἀνατυπεύειν. Καὶ ἡδὲ ὑπὲρ τὴν φαντασίαν ἢ τὰ
νόηματα, ἐμὴν ἀλλὰ καὶ τότε πῶς ψυχῆς ἔργον ἔστιν εἰ μί-
κρον, τὸ λύειν καὶ μεταξὺ συνιστάμενα, ἢ ὑμωρέστερον ἔ-
χει καθαρῶς τῷ νοερῷ χρῆσθαι, καὶ πῶς πῶν ὄντων ἀληθείας
εἰλικρινῶς φερέμεναι.

Θεώρημα ΔΖ'.

β. ςοε'. „ **Η**πε πῶν ἐκτός καὶ ἐντός αἰδιήσεων ἀκρίβει-
„ ῶς ἡπλασταις, καὶ ἡ πῶν αὐτῶν ἀδυναμῶν ἀποσπένδοντα χρῆ-
„ σις, μετεῖναι ἀληθῶς, καὶ τοῖς ἀλόγοις πῶν ζώων αἰδιή-
„ τικῆς δυνάμεως ἀποδεικνύσιν.

Παραπλησίως γὰρ καὶ τέτοις ὄργανα φερέμεν ἢ φύσις,
καὶ εἰς αἰδιήσιν ὁππῶδα, μηδὲν πῶν ἡμετέρων τῇ ἀκρίβει-
ἀπολειπόμενα. Ἐπίσης ὁφθαλμοὶ ἐκ ποικίλων ἡπλα-
σθεῖς συνσφαιρῶνται, καὶ εἰς ἐλικοειδῶς πετόμεναι, καὶ μυκ-
τῇ διεξήνυλονται, καὶ ἅπαν ἀπλῶς αἰδιήτηριον αἰετα συγ-
κεκρόνται. Καὶ χήματος μὲν τὸ ἀποσπένδοντος ἔλαχε, σπένδε-
σι δὲ, καὶ ὑμέσι, καὶ τοῖς ἐν αὐτοῖς ἀποσφορωτάτοις ὕδασι
διωρ-

(1) Φιλόσοφος εἰς τὸ β' β' Περὶ Ψυχ. τὸ Ἀριστοτέλους ἐν Ἰσομν.

διαργαίῃσαι, νοδιδίῃσι τε παμπληθέσι πεπύκασαι. Ἐχό-
μφοι δὲ πέπων οἱ κλόνοι, εἰς ὀρυτέρως καὶ πᾶ ἐντὸς πα-
χυόμφοι, ὀχετοὶ οἱοι τινὲς ἔχ' τε τὰ νωτιαία, καὶ τὰ προ-
μήκως τῶν μυελῶν, ἐπὶ τῷ παρεγκεφαλίδᾳ καὶ τὸν ἐγκέ-
φαλον αὐτὸν, ὡς ἐπὶ πηγῷ ἀναφέροντες. Καὶ τεύθον ἡ διο-
χετομομήν διώαμις, εἰς ἀρδεῖαν, καὶ θάλψιν, καὶ κίνησιν,
καὶ αἰσθησιν ἁμμερζομήν ὅλῳ τῷ σώματι, τὸ πνευματώδες
τετὶ ἀπαύγασμα, ὃ τὸ ἔχ' τῶν καρωτίδων καὶ τῶν ἀποδυ-
λείων ἀρπυῶν ἀνάρρευσαν αἷμα, ἐπεξεργαζόν, καὶ πνευ-
ματώθον, ἀποδίδωσιν. Καὶ ὅλως (ἵνα μὴ ἕκαστα λέγων
ᾤεσθ' εἶλω) ἔδον οἱ ἄνθρωποι τῶν ἀλόγων πλεονε-
κτεῖν ὀρᾶνται, τοῖς γε πρὸς αἰσθησιν, εἰμὴ καὶ ὑπτονεκτεῖν
ἐκείνως φαίμεν ἐν πολλοῖς, πολὺ κατόπιν ἀπολειπομένης.
Ὡς εἰ μὴ τὸ ἔξ ἀναλόγῃ ἐνταῦθα εἰσβάλλειν, ἔδὲ πῶς
φαινομένης πειθαρχεῖν δίκαιον, ὁλοῇ καὶ ἐπὶ τινος ταῖς
τὰ λογιστικῇ καταπαρρήσαιμεν πλάσιγγι, καὶ τὸ ᾤον τῷ
κοινῷ ἐννοίαν φρονεῖν τε καὶ λέγειν, τὰ λοιπὰ ἀνεπίληπτον
εἶν, μάτῳ τε ἡ φύσις ἐλεγχοῖτο τῷ ᾤοντι δὴ ὀργάνων
τοσέτων φιλοτεχνῆσα, καὶ ὑποκρίσιν ταύτῃ, ὡς ἐπὶ σκη-
νῆς, πρὸς ἔδον δέον, ᾤοντι πᾶν δραματεργῆσα, καὶ
παίξασα. Πῶς γὰρ ἔ' ᾤοντι εἶν σῶμα πείσις τε καὶ το-
σέτοις ὀργάνοις κεχορηγημένην, εἰ μὴδὲν εἶν σωματεῖν τε
ταῦτα πρὸς αἰσθησιν; Ἀλλὰ τίς ποτε ἀπὸ τῆς, πειόνδ' ἐτι
ἐν τῷ παντὶ συμβαίνειν ἑαυτὸν πείσειν; Οὐδεὶς οἶμαι
σπαράζων. Θάπτον γὰρ αὐτὸν ὁ ποιῆτος, ἢ πᾶ ζωᾷ
αἰσθησεως ἁμοιον ἀπελᾶγγειν.

Σχόλιον.

§. 405. „ **Α**λλὰ γὰρ τὸ ὃ ἐξοπλίζει τ' ἔπος ἀργεῖον
„ λεών. Οὐδὲ γὰρ εἰν οἶμαι, ἐφ' ὅτῳ, μέζων τε καὶ χα-
λεπωτέρῃ σιωερράγῃ πῶς φιλοσοφᾶσιν ἡ σάσις, πῶς ἐπὶ
τῷ ᾤοντι διωάμεως αἰσθητικῆς ἐν τοῖς ζώοις τεθρολλημένη
ζητήματι. Ὡς πᾶ μὴ πλείσα, κόμμα κόμματι ἀντιᾤον-
τάττεσθαι εἶωθε, καὶ φαλαγγιδόν ἡ μάχη αὐτοῖς, αἰρέσεως
ὅλης κινημένης πρὸς ὅλῳ αἰρεσιν, „ ὡς φρήβῳ φρήβῃ-
„ φιν

ἢ φιν ἀρήγειν, φύλα δὲ φύλοις. Περὶ τῷτο δὲ, τὰς τε ἄλλως ὑπερφαινομένους εὖροις συσπυρόντας, καὶ τῆς ὁμοδοξούντας τ' ἄλλα, ἀνάπαλιν ὑπεπληκτιζομένους. Καὶ δὴ καὶ πρὸς ἑαυτὰς τὰ πολλὰ, τὰς αὐτὰς ὑπερσυστάζοντας. Καὶ μάλα εἰκότως. Τοιοῦτο γὰρ τὸ θαυμαστὸν ἀρόβλημα, ὡς δ' ὅτι αὐ ποτε καὶ ὑπολαβέν περὶ αὐτὰ ἔλοιο, πολλὰ σοὶ τὰ δυσχερὴ ἐκ τῶ ἐναντίου προσίσταται. Καὶ δέος αἰεὶ ὕπεναι ἐ σμικρὸν, μήτοιγε τὰ ἐγκριθέντος τὸ καταλειφθὲν δοκιμώτερον, καὶ διστοχεῖν οἰομένη, μὴ μείζων ἢ τῆς ὀποτυχίας ὁ κίνδυνος. Ταῦτητοι καμοὶ, ἐκπὸς πηλὴ πόδας ἔχειν, τὰ τὰ λόγῳ, εἰδοκα, ὀνύαντι ὡς εἰκὸς, καὶ ἀνάδυσομένη πρὸς τὰ ἀράγματος τὸ δυσέφεικτον. Ἄλλα παρελθεῖν ὅλας ἡ προτεθείσα μέθοδος ἐν ἐπέφεφε. Καὶ ὡς ἄρα τὴν ἀρχὴν μηδαμῶς ὅπῃ τὴν σκηνὴν παρῆναι, παρῆναι δὲ, καὶ τὸν κόσμον ἢδὲ ὑπερδυσκομένης ὑποκρινέον τὸ δράμα. Καὶ τοίνυν ὅσοις δὴποτε περὶ τῆς πῶν ἀλόγων ἐμφυχίας εἰπεῖν ἐπὶ ἡλθεν, εἰς πάντας δὴ τὰς ἐφεξῆς διωλέχθησαν ὑπολήψεις. Οἱ μὲν γὰρ τὸ καὶ λόγῳ, καὶ ψυχῆς ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν λογικῆς τῇ ἐν ἡμῖν ἀφραπλησιωτάτης αὐτὰ ἀξιώσαντες, μὲν τῇ ἐκ τῆς ὑπερπλάσεως, καὶ τὰ καὶ τὸ σῶμα ὀργανισμῶς διαφορὰ, τὸ κτενωδὲς γῆρος τὰ ἀνθρώπειν ἀντιθέσεισαν. Οἱ δὲ καὶ μάλλον ὀποτολήσαντες, τὸν μὲν καὶ αὐτοὶ, ἀνθρώπειον ὅ ἐ, πῶν δὲ κακοδαιμόνων ἐνὰ τινὰ, τὸ λόγῳ ἀφραπλησύναντες τῶν ἐπέσεισαν. Οἱ δὲ ἐν διαμέτρῳ τῆς ἀντιθέσεως, δαυδαίεια οἷα ὑπεκλήσανται αὐτὰ ἔργα (τὰ κτενωδὲς λέγω.) ἐκ μηχανῆς κινέμενα, ὡς περ ἐν οἷσιν γνώσεως ἀντιληπτικῆς, ἐπὶ τοὶ καὶ αἰδήσεως τὸ ἀφραπλησύναν ἀφρημενῶ. Οἱ δὲ τῶ ἀκροτήτων ὀπίσης ἀπέχεσθαι δεῖν ἡγέμενοι, ἐπεὶ τῆς αἰδήσεως ἐφθόνησαν, ὡς ἐπὶ, μεταδόναι πῆς κτενώσει, ἐπεὶ τῶ καὶ λόγῳ ἀφραπλησίῳ τῶ κατ' ἡμᾶς, ὡς ἐκεῖνοι κοσμήσαι ἐτόλμησαν, ἄλλα τὸ κτενικὸν ἐν αὐτοῖς, ἐστίας (ἐδ' αὐτοὶ ἢς τινος εἰπεῖν ἔχοντες) ἀσώματε γεμῶ, καὶ τοὶ πολλῶν ταπεινοτέρως, καὶ πολλῶν τῶ ὑπόβασιν ἐχέσης, ἐνέργειαν εἶναι ὑπέδεικτο, ἀφραπλησύναν ἐπὶ πῶν ἐκατέρωθεν, ἐν ὑποδέσει μὲν οἰόμενοι ἀπαλλάττεσθαι. Ἐπὶ τῶν ἐτεροὶ τῶτε αἰαδῆσις πάντεσσι κατ' ὑποβαλεῖν, καὶ τὸ εἰς αὐλίαν ἐξάρα
τῇ

τὰ κτίων ὅρη ὀπίσης καταδεδοότες, ὅς ὕλης τινός, τὸ εἰς αἰθέριον κερτικὸν πλατύνσης, ψυχῇ τῷ ἐκείνῳ συνέ-
στηται. Διορίσαι γὰρ τὸ ὅθι τέτε ἔτω χαλεπὸν, ὅτι εἰς
δύο τὰ ἐνωτιώτατα τῆς εὐίας διαιρεμένης, τῆς μὲν σω-
ματικῆς οἰκείωτατον μὲν εἶναι δοκεῖ ἢ ἔκτασις, ἀλλοξιώ-
τατον δὲ ἢ γνώσις, τῇ δ' ἀσωμάτῳ ἀνάπαλιν τὸ γινώ-
σκειν ἀποκληρωθεῖ, ἢ ἔκτασις ἡλωτέρωται. Διὸ δὴ ἐκ
τῶν τεσσάρων τετωνί, ὧν δύο μὲν εἶδη, δύο δὲ ἑξαφοραί,
συζυγιῶν ἐξ προκυπτέων, αἱ μὲν δύο, δοκιμοὶ εἰσὶν,
αἱ πὰς διαφοράς, οἷς προσήκεισιν εἶδεν, ἐν μέρει προσά-
πταται, οἷαι, ἢτε τῷ ἔκτασιν τῆς σώματι, ἢ ἢ τὴν γινώ-
σιν προσοικειῶσα τῷ πνεύματι. Αἱ λοιπαὶ δὲ τέταρες
ἡδὲ τῷ ἐνωρωμένῳ ἀντίθετον ἀσυσάπως ἔχειναι, μία
μὲν ἢ τὰ ἀντιδιασπρόμῳ εἶδη παραβιάχουσα σῶμα, καὶ
πνεῦμα, ἑτέρα δὲ ἢ πὰς τέτων διαφοράς ἐφ' ᾧ λαμβάνε-
σα, ἔκτασιν, ἢ γινώσιν· τετὴν δὲ ἢ τετάρτη, αἱ τῶν ἀν-
τιθέτων εἰδῶν τῆς ἑτέρῳ, τῷ διαφορᾷ τῆς ἑτέρῃ ἀποδιδῶ-
σα, τῷ ἀπροσφυῇ, ἢ ἀσύμβατον· οἷον τῆς μὲν σώματι
τῷ γινώσιν, τῆς πνεύματι δὲ τῷ ἔκτασιν.



Τῶν γὰρ ἀσυσάπων τῷ τε Α'. καὶ τῷ Δ'. εἶδεις ὅσιν
ὅς ἐπὶ τῇ προκειμένῳ ζητήματος εἰσπεποίηκεν· εἰδένι γὰρ
οἰκείως ἔδοξεν ἔχον τὸ σῶμα, εἰδὲ ἢ ἔκτασις ἢ σωματι-
κῇ

Metaph. Tom. III.

M

κῇ

καὶ τῇ φύσει τῶ πνύματος. Τὼ δὲ Β'. καὶ Γ'. πολλοὶ ἀπεδέξαντο, οἷον οἱ τῆς ἐσχάτης τῆς ἀνωτέρω δόξης ἡρώμετοι, οἱ τὼ ἔκτισιν εἰς ταῦτ' συνεῖναι τῇ γνώσει, ἐν τῇ αὐτῇ σωματικῇ φύσει μηδαμῶς ἀδιώκων ἡρησάμενοι. Ἀλλ' ὅτι τῆς Α'. καὶ τῆς Β'. συστοιχείας οἱ πλείους κατεφυγον, ὡς δι' ἄλλαν μὴδὲν ἀμελεῖσθαι ἀσύστατον. Οἱ μὲν γὰρ ὡς ἄρα πνύματικῇ καὶ αὐτῷ ἔσθι, καὶ τῇ τῆς ἀλόγων ψυχῇ, τὸ κατ' αἰσθησιν γνωστικόν, καὶ μάλα προσήκον εἶναι ὡς ἔδειξαν, οἷον οἱ τῆς Α', καὶ Β', καὶ Δ'. δόξης εἰσιν, ἐδὲν ἐμπρόδων αὐτοῖς ἡγήμενοι ἔσεσθαι, εἴτε αὐλον καὶ ἀσώματον, καὶ πῶς κτῶσιν αὐτοῖς ἐνοικήσειαν. Οἱ δὲ ἄτε δι' ἀπλῶς σωματικῆς, καὶ μόνον τὼ αὐλον ἔκτισιν ἐξοφρὰν ἐχέσθαι, αἰσθησιν πασαν, καθ' ἁπλῆν καὶ γνώσιν, ὡς πορρωτάτω ἐκείνης ἀπήλασαν. (ἔτι δὲ οἱ τῆς Γ'. δόξης εἰσιν.) μὴδὲν ἄπορον ὑπολαβέντες, εἰ παντελῇ τὼ αἰσθησίων τῆς ἀλόγων καταψηφίσαιαν. Οὕτως ἀφυκτόντως ἐνταῦθα δοκεῖ, τὸ ἥτοι πυθαγορίσαι, ἢ ὀπικερίσαι, ἢ καρπεσιονίσαι ὀξάπαντες. Ἴνα γὰρ, ὡς ὅτι ποσὺν, εἰ μὴδὲν ἄλλο, τὸ γὰρ φοικτέον εἰδέναι ἔχομεν, φέρε δὴ, τίνας αἱ μὴ ὀπικερίσαι ἡμᾶς, πῶς ἄλλοις συνδέσθαι, ἀποπῆαι, καὶ τῇ ἐφεξῆς θεωρήσωμεν.

Θεώρημα ΔΗ'.

§. 107. „Ὅσῃαν αὐλόντινα, καὶ γὰρ αὐτόρημα, τὼ
„τῆς ἀλόγων αἰσθητικῇ ὑπολαμβάνειν ψυχῇ, ἀλογον.

Τὸ γὰρ ποῖστω καὶ εἰσινδῶς ἀπλῆν, (§. 107.) καὶ ἀνέκπετον, (§. 108. 109.) τὼ γε σωματικῇ ταύτῃ καὶ αὐλον ἔκτισιν. (§. 110.) Καὶ δ' ὅτι τῆς λογικῆς ψυχῆς ἀνωτέρω ἐδείκνυται (§. 111. καὶ 112.) ἐκ ἐστὶ συγκεκροτημένον, (§. 113. 114.) ἐκ μερῶν ἐπὶς ἀλλήλων τὸ εἶναι ἐχόντων, καὶ ἐποικίως, καὶ ἀδιείρετον. (§. 115.) Ἀλλὰ μὲν ἐν πολλοῖς τῇ ἐρπετῇ, καὶ ἐντόμων, οἷον ἐλμῖνες, καὶ σκάλινες εἰσὶ, καὶ σῆτες, περνομένοισι, τῇ τμημάτων ἐκότερον καὶ αἰσθησιν ἔχει (1) καὶ κίνη-

σιν

(1) Ἀεὶ. Ἐν Β'. Πνεῦ Φυχῆς.

διν· καὶ ἐδὲ τὸ ζῶν ἐκ τῆς τομῆς ἀμφερείρεται τὰ τοιαῦ-
τα, σώζεται δὲ, τὸ ἐλλείπον, ἢτοι τὴν ἐραν, ἢ τὴν κε-
φαλὴν, νεκρῶσιν τῆς φύσεως αὐτοῖς, καὶ τὸ ὅλον ἀναπλη-
ρῶσιν, ὡς ὑπὸ μυρίων ὅσων ἀφαιρήσεων μεμαρτύρηται.
Ἄρα ἢ ἐν αὐτοῖς ψυχὴ, καὶ τοι αἰσθητικὴ ἔσα, (ὅρα δὲ
καὶ ταῦτα ἀληθῶς, καὶ κυρίως εἰπὴν, καὶ ἀκέραια, καὶ γινώσκει,
καὶ ἀφ᾽ ἧς ἀμοιρεῖ, καὶ ἐδὲν τῶν ἄλλων χεῖρονα τέτοις ἀνα-
δύκνεται ὄντα, εἰμὴ καὶ θαυμασιώτερα, ὥστε τὴν λεπτερ-
γίαν τῆς φύσεως.) αὐλὸς ἐκ ἑσιν· Εἴπερ ἐν καὶ αὐτὸ τῷ
αὐλῷ εἶναι, ἢ αἰσθητικὴ ψυχὴ ἀνεφαῖνη, πῶς ἐκ ἀλογον,
τὴν τῶν ἀλόγων φύσιν, λόγῳ κατακοσμεῖν ἐδέχεν, ὥστε
τὴν ἀφ᾽ ἑσῶν αὐτοῖς αἰσθητικῶν δυνάμεϊν, Ἄρα κτ.

Σχόλιον.

δ. ψοή. **T**ὼδε ποίνυν, καὶ φαύλῳ οἶμαι, τῷ λόγῳ οἱ
ἐκ τῶν Πυθαγόρειων δογμάτων, καὶ τῶν τῶ Πλάτωνος, οἱ ψυ-
χαῖς ἀνθρωπίναις, τὰ ἀλογα τῶν ζώων κατακοσμήσαντες
ἀπελότηχονται· ὧν εἰς τίθεται εἶναι, καὶ ὁ Χαιρώνειος
Πλάτωνος, ὃς ἐν τῷ πρότερον τῶν ζώων φρονιμώτερα, συγ-
χεράμματα, καὶ τῷ Διαλόγῳ, ἐπὶ πρῶτῃ Γρύλλος, τὸν ἐν
τοῖς ἀλόγοις λόγον ὑπερεθαύμασε. Συνἀπελότηχονται δὲ
καὶ οἱ ἐκ τῆς αἰρέσεως Μανιχαῖοι, καὶ οἱ Γνωστικοὶ κληθεῖ-
τες, ἐς ἀπὸ πλῆθους δογματίσαι ἰσόρνηται. Καὶ ὅσοι ἀ-
πλῶς τῶν τοῖς ἀλόγοις ἀποκληρώσαι ἠξιώσαν, ἔκταν μὲν
ἀνθρώπινον, τῶν δὲ ὁμῶς τινὰ, τῇ ἐσὶα αὐλόν, καὶ ἀσώ-
ματον, ἢτοι εἶδει ὧν ἴσμεν ἅπαντες νόων ἀφ᾽ ἑρρόντα, οἷον
τι καὶ ἡμᾶς καὶ ὁ Νεαπολίτης Γερβύσιος (1) ἀπὸ πολλῶν
κατάσκοπάζειν πειρᾶται, ἢ καὶ τῇ Δία τῶν τῶ κακοδαίμονων
ἐνᾷ, ἐνὶ ἐκάστῳ ἐγκαθεργαμμένον κτενώδει σώματι, οἷον ὁ
Γάλλισι συγγράφας sur le langage des bestes, πλάττειν
ἐτόλμησεν. Ἀλλὰ γὰρ ἔστι καὶ ἀπὸ ἄλλων βελομύθοις, τὴν
ἀποτίαν τῆς δόξης ἐκ ἀφ᾽ ἑσῶν ἐπιλιτεῦσαι.

Α'. Γάρ

(1) Ἐν τῷ Διαλόγῳ, Περὶ τῆς Κτηνῆς Ψυχῆς.

Α'. Γὰρ ἐκεῖνο ὑπολαμβάνοντας, ἔδὲ τῇ ἁφ' ἑαυτῆς τῷ λογικῷ, καὶ τῷ ἀλόγῳ, πρὸς ἀντιθέσολω τῇ εἰδῶν εἰκὸς αὐτὴς γῆθαι, ἐδ' ἄλλω μὴ ἐν τινα εἰδοποιῶν, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς ἐστίας ἡρημύβω, καὶ πῶς ἐπ' αὐτοῖς ἦεν, ζῶν ὅτι λογικὸν ἔδεν ἦπεν ὄνος, ἢ ἀνθρώπου; καὶ ἔδεν μᾶλλον ἀνθρώπου, ἢ βοῆς διενέλωσεν ὄνος τῇ ἐστία.

Β'. Καὶ ἐπισήμονος γνώσεως οὐ πάντῃ ἀποπέφυκε τὰ ζῶα πάντα λογικὰ ὄντα. Καὶ ἐλδοθερίας δὲ τετυχηκε, καὶ αὐτῆς αἰσθητικῆς ἀποαιρέσεως, καὶ ὄρων ἐν ἡμοίρησε τῷ τῷ κατὰ φύσιν, καὶ ὑπὸ νόμοις ἀρα γίνεται, καὶ εὐθυμίας ἐνέχεται. Ὅτι δὲ τοιαῦτα πεφυκότα εἰ φιλοσοφεῖ καὶ αὐτὴ, εἰ πῶς τινὰς ἐπνοῶν, αἷς αὐτῶν ἀμεινον βιωτέουσι, εἰ σημαίετα τὰ ἐπιβάλλοντα εἰς δόλωση τῇ ἰδίῳ αὐτῶν ἐννοίῳν ἐξελείπει, καὶ ταῦτα φᾶρες, καὶ κόρακες, καὶ λιττακοί, καὶ κῆραι, καὶ ὅσα τῇ ζῶων λεγίζων, ἐν αὐτῇ ὅτι, τῇ πρὸς λαλῶν ὀργάνων εὐ ἦεν, τίνα ἔχει λόγον;

Γ'. Πᾶ δὲ τὸ αὐθόρμητον τῷ νῷ, καὶ ἀσέφορον πῶς ἀλόγοις, καὶ τὸ ποικιλόφορον τῷ ἐπνοητικῷ, καὶ ἐν οἷς δύναται; πῶς ὅτι καὶ ταῦτα αἰετῶς ἐργαζόμενα φαίνεται, πῶς ἡ ἀλκυὼν παραπλυσίαν αἰετῶς κατασπιδάζει τὴν νοτίαν, καὶ ὅτι πολὺ θαυμάζων ὅτι, τὴν συμμετρίαν αὐτῆς, καὶ
 „ τὸ χῆμα ὁ Πλάτωνος, (1) ὡς καὶ αἰετῶν, Δίλω δῆποτε,
 „ πῶς Ἀπόλλωνος ὡς καὶ Ναῶν τὸν κεράτιον βαμὸν ἰδεῖν,
 „ πῶς ἐν τοῖς ἐπὶ καλεμῶσι θεάμασι ὑμνέμετον. Πῶς
 „ γὰρ ἐν αἰετῇ ποτὲ, ἢ θέσει, ἢ χῆμα, ἢ ἀρμονίας πέ-
 „ χύλω, καὶ ὅσον συμπήξεως, ἵνα γὰρ καὶ φῶμεν ὅτι τὸ καὶ
 „ λόγον ὅσον αἰετίζεται; Ἀλλ' αἰετῶν μὴ φασάτως καὶ χελι-
 „ δῶν, μετέωρον ὑπὸ τῷ ὀφθαλμῷ τὴν καλῶν πύγισιν, καὶ
 „ ὁμοιοχίμονα. Περὶ δὲ καὶ κατάγειον, εἰ τύχει, καὶ ἐν
 „ σπῇ ἀχύρῃ συμφορήσασα νοττοῖ. Μελίτα δὲ ὡς ἀπὸ
 „ πλησίως μελιττῆρ, ἔδεν δὲ καινοπρεπέστερον ὁμοιοῦται
 „ ἐν τῷ ὕφασματι, τὰ τῆς Ἑργάνης ζῆλτος ἀραχὴ καὶ. Καὶ
 „ μὴ εἰκὸς ὑπὸ ποικίλῃ τῇ ἐπνοίᾳ, τὰ ὅτι νῷ, καὶ βε-
 „ λῆς

(1) Πλάτωνος. Ἐν τῷ πρώτῳ τῇ ζῶων φρονιμώτερον.

λῆς καὶ τοιαῦτε παραχρηματόμυρα. „ Ὅτι δὲ οὐ λογικῶς
 „ ταῦτα ποιεῖ (1) ὁ δὴλον ἐκ τῆ κατ' εἶδος ἑκάστον ζῶον ὁ
 „ μοίως καὶ αὐτὰ ποιεῖν, καὶ μὴ ἀφ' ἑλπίας αὐτῶν ἐν τῇ
 „ πλήθει τῆς ἐνεργείας, εἰμὴ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον.
 „ ἀλλὰ καὶ μίαν ὁρμὴν ὅλον τὸ εἶδος κινεῖσθαι. Πᾶς γὰρ
 „ λαγῶς ὁμοίως τεχνάζεται, καὶ πᾶς λύκος ὁμοίως πα-
 „ νερρεῖ, καὶ πᾶς πίθηκος ὁμοίως μιμεῖται· ὅπερ ἐκ ἐ-
 „ σιν ἐπ' ἀνθρώπων, μυρία ἦν ὁδοὶ πῶν ἀνθρωπείων παρά-
 „ ξων. Ἐλθέμερον γάρ τι, καὶ αὐτεξέσιον τὸ λογικόν, ὅ-
 „ θεν ἐκ ἐκ καὶ ταῦτον πᾶσιν ἔργον ἀνθρώποις, αἷς ἐκά-
 „ στῳ εἶδει πῶν ἀλόγων ζῶων, φύσει γὰρ μόνη ταῦτα κί-
 „ νηται. Τὰ δὲ φύσει, ὁμοίως ὡς καὶ πᾶσιν ἔστιν· αἱ δὲ
 „ λογικαὶ παρ' ἑαυτοὺς ἀλλὰ παρ' ἄλλοις, καὶ ἐκ ἐξ ἀνάγκης
 „ αἱ αὐταὶ ὡς καὶ πᾶσιν.

Δ'. Πολλὰ δὲ πῶν ἀνθρώπων, ἔστιν ἂν τῶν κτινῶν, ὑ-
 περέχον ἀν' τῇ εὐφύίᾳ, εἰ λόγῳ κεκόσμητο, ὅσῳ καὶ αἰ-
 δηύσεων ἀκριβεστέραν ἔλαχε, καὶ ἐξυτέρων, καὶ κρείσσιν ἐπ' ἐ-
 νίων παρεπιδύκνεται, οἷας ὡς πολὺ ἡλάττωται ἀνθρω-
 πος. Καὶ ἦν αἰῶν τε μεταβολὰς, καὶ σοιχείων ἀλλοιώσεις,
 καὶ φυτῶν, καὶ ἄλλων ἡμῖν ἀγνωσθῆναι σωματικῶν διωμάτων,
 πολλὰ πῶν κτινῶν ἐστὶν τεκμηριῶνται καὶ ἐπιτρέπονται.

„ Ἡ κοίτης μὴ μὴ δὲ οὐκ ἔστιν ὡς πάντα

„ Ὅσῳ ἀνθρώπων ἀνθρώπων.....

Καὶ τὸδε ὑπερὶ σημείον ποιεῖται ὁ Ἀραπὸς. (2) Ἐχίνοι
 δὲ οἱ χερσαῖοι τινὲς αἰὲρ ἀεὶ ἀφορὰν προαιδομένης τινὲς πρὸς
 τὸν πνέοντα ἀέμον ὅπως τὰ κοίταις αὐτῶν ἀποφράττε-
 σιν. Ἀλλὰ καὶ ἐχίνοι οἱ θαλάσσιοι, ὅταν αἰδῶνται μέλ-
 λοντα χερσὶν καὶ σάλον, ἐρματιζόμενοι λιθιδίοις ἐαυτοὺς
 προσερίδουσιν, ὅπως μὴ ἀφ' ἐκφύσεως περὶ πέτραις. Καὶ
 κότται δὲ τῆς ὑφ' αἰὲρ ἀποφύεσθαι πέτραις, καὶ τῶν δι-
 δες περυγίλλεσθαι, κατὰ γὰρ φέρονται ἀποδεικνύσθαι. Καὶ
 δελφίνες κοβισσάντες μὲν, ἐν γαλλισσῶσι τοῖς κύμασιν, ὅτι
 τε,

(1) Νεμέσιος. Ἐν τῇ περὶ Ἀνθρώπων Κ.ρ. Β'.

(2) Παρὰ Πλάτωνα, ὅσα αὐτῶν.

τε, καὶ ὅθεν πτόβσει, ἐν δὲ ζάλη προσφυσῶντες ὕδωρ, γαλήνῳ ἐσομύθῳ προκαταγγέλλουσι. Καὶ βάτραχοι δὲ πρὶ φωνῇ λαμπερώοντες, κέπφοι δὲ πρῶτας κλαγγάζοντες, ὑπὸν. Λίθια δὲ, καὶ νηπτε, τοῖς ρύγχεσι πρὶ ἀκτύπτερα διακαθαίρουσαι, ἀνεμον δῆλαι εἰσι προσδεχόμεναι. Καὶ πρὶ ὑδροχαρῶν τὰ πολλὰ συνιπταμνα, καὶ γέρανοι ἡσυχῇ τῷ πτόσιν μεταωροτέρων ἰδυύσαι, δούαν πεκηρεῖον παρέχονται. Καὶ οἷες δὲ, σφειζῶνται καὶ ἀκόλαστον ἐξορχέμεναι, βόες δὲ τὸν κρανὸν οἷον ἐποσφραϊνόμεναι, καὶ ἀλλήλας αἰτίτειχας περιλείχεσαι, κλύδωνα σφοδρὸν προμηνύουσιν. Οἱ δὲ κροκόδειλοι, ὅσον Αἴγυπτος τοῖς νεκλώσις ἐπιπλοῦσεται ρόδιμασι μαντέοιμοι, τὸν πρὶς ἐπιπλοῦσεως ὅρον πρὶς ἐγχωρίσις, ἐκείσε πε πρὶ αὐτῶν ὡς καταδέμενοι, προδεικνύουσι. Θυώνοιτε, καὶ πηλαμίδες, κυβικὰς τὸ εἶδος σμυνηχόμενοι παρατάττεισι τὰς αμίας. τὸ σερεὸν οἷον γεωμετρῶντες τὴν χήματος, καὶ τοῖς θυμοσκοποῖς, ὅσος ὁ ἀειθμός, ἐκ τῆς πλούρας, ραδίως ἀναλογίζεσθαι παρεχόμενοι. Ὁ δὲ θυμός καὶ ἰσημερίας αἰδανέσθαι δοκεῖ, καὶ ἑοπῆς ἡλιακῆς, οἷα περ ἐν καὶ ὀρυξ τῷ ἐπιτολίῳ, φασί, τὴν σερεῖ κυνὸς καταγγέλλει· καὶ ταῦτα μὴδὲ τῶν Αστρονομικῶν Θεωρημάτων ἀκίσσαντες. Τὰς δὲ πρὸς Θεραπείαν αὐτοῖς συμβαλλεμένης δυνάμεις, ὅπως διαγιγνώσκων πεφύκασιν; ἐκ ἐπὶ τὸν φλωμὸν αὐτίκα βαυματιδεῖσα καταφύγει ἢ Ἄρκτος; ἐκ ἐπὶ τὸ ἄρον συμμύσασα τὸν πόδιον; ἐκ ἀσώδης γενιμῆν ἐπὶ τῆς μύρμικας; ἴσασιν γὰρ ἀμέλει τῷ ὅτῳ τῶν αἰφείλων, οἷα περ καὶ χελώνη τῷ ὅτῳ τῶν οὐρεγνῶν, καὶ γαλῇ τῷ ἀπὸ τῆς πηγῆς, ὅταν ὅφως φάγῳσι. Οὐπότοι καὶ κυνὸς πρὸς τινὶ καθαίρουσιν ἑαυτὴς χολερεῶντας, καὶ δράκων τὸν μαράδρῳ ἑαυτῇ λεπτιῶει τὸν ὀφθαλμὸν ἀμβλυώττειντα. Καὶ αἷγες αἱ Κρητικαὶ τὸ δικτάμῳ τὸ τόξον ὑποτιβάζουσιν, Ἐστὶ δὲ καὶ λέοντι ἄκος πίθηκος βιβρωσιόμενος. Καὶ πάρδῳ μὲν αἷγὸς ἀγρίας, πολλοῖς δὲ ἄλλοις θηείοις κυνὸς αἷμα πινόμενον. Ἐὼ τὰ ἄλλα μυρία περ αἶντα, καὶ ὅτι ὧν ὅλοι βίβλοι γεγράφεται. (1) Ἐκ τῶν ἐν, οἱ

ΠΕΡ

(1) Ὁρα Πλάτωνα. ὅτι τὸ πόσιον καὶ ζῶον φρενῶν. Ἀεὶ. ἐκ τῆς πρὶς ζῶαν ἱστορ. Πλάτων ἐκ τῆς πρὶς ἱστορ. Φυσικ.

νῦν τε καὶ λόγον ἀόλου φύσεως, τῇ κτλινώδει ἐσία ἐγκαθιδρύνειν φιλοτιμύμενοι, πολλὴν δὴλον ὅτι, εἰς κατασκευὴν τε καὶ πίσιν τῶ κατ' αὐτὰς δόγματος, διαφίλειαν ὑποδείξων, ἐκπορεύεσθαι οἶονται. Ἐμοὶ δὲ εἰς τιναντίον αὐτοῖς τὰ τῶ σκοπῶ δοκεῖ περιέσθαι. Τί γάρ; εἰ ἀπὸ τῶ λογιστικοῦ ταῦτε τοῖς ζώοις, τίποτε ἐνδεῖ πρὸς Θεῶν, τῶ μὴ καὶ τῇ τῶν ὄντων θεωρίᾳ χολάζειν αὐτὰ ὑπολαμβάνειν, καὶ ὀπσημονάσοντας εἶναι τοιαύτας, οἷως τὸς ἐν Φιλοσοφίᾳ τὸ ζῆν κατατερίβοντας ἐν ἀνθρώποις, παιδῶν ἀντικρυς ὑποφαίνειν; Ἀλλὰ πρὸς τέτοις, εἴθε τὰτ' αὐτὸ εἴη ὡς ἀλασπίτεον ἔχοντα ὑποσυνάφαι, τὸ πρῶτισον, ὅτι·

Εἰ. Εἰ τὸ ὑσιωδῶς ἐπλεν, ἐκ προϋφιστατος, ὡς εἰς ὑποκειμένον, ἐκ αὐτῶν χοίρη τινὶ ἡμέσιν (ὁ. υπά. υπβ.) τὸ εἰς ὑποκειμένον τινος γινόμενον, μηδαμῶς τῇ ἐσία ἀπλῶν, ἥτοι αὐλον καθεστηκέναι ὁ τῆς ἀντιστροφῆς βέλεται νόμος. Ἀλλὰ γάρ ἐν ἱεραῖς γραφαῖς, ἐκ τῶν σοιχείων ἐξάγεσθαι τὰς τῶν ἀλόγων ψυχὰς παιδευόμεθα. „ Ἐξαγαγέτω γάρ „ τὰ ὕδατα, φησὶν, ἐρπετὰ ψυχῶν ζώων. (1) Καὶ ἐξη- „ γαγε τὰ ὕδατα κτ. Καὶ ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ψυχῶν „ ζώων καὶ ἡρώς, τετράποδα, καὶ ἐρπετὰ, καὶ θηρία. Οὐκ ἄρα τινὶ τῶ ζώων ψυχῶν, αὐλον φήσει, εἰμή τις τὸν Θεῖον λόγον φθάσῃ προεξομῶσθαι. Καὶ ἐν ἄλλαις δὲ τῶν γραφῶν μαρτυρίαις αὐτὸ τῶτο δείκνυται. „ Καὶ ὅπσησιν „ φησὶ (2) τὸ πρόσωπόν μου ὅπῃ τινὶ ψυχῶν τινὶ ἔδεσαν „ τὸ αἷμα. Ἡ δὲ ψυχὴ πάσης σαρκὸς αἷμα αὐτῇ ἔστιν. „ Καὶ (3) πρόσθετε ἰχυρῶς τῶ μὴ φαγεῖν αἷμα, ὅτι αἷ- „ μα αὐτῆς ψυχῆς, καὶ βρωθήσεται ἡ ψυχὴ μετ' τῶν κρεῶν. Ταῦτα δὴπε εἴτως εἰσὶ σαφῆ, ὡς μὴδὲ παρεμυνομένην ἐνδέχεσθαι. Εἰ δέ τις τύχοι τῶ ἐν τῶ φιλοσοφεῖν, μηδὲν ἐκ τῆς γραφῆς δυσωπεύων, πρὸς τὸν τοιαύτων τοῖς ἀνωτέρω ἐπὶ σκεχθεῖσι λόγοις ἀρνεωθῆσόμεθα. Πρὸς δὲ τὰς ἐπαγ-
γελ-

(1) Γεν. Κεφ. Α'.

(2) Λευιτικ. Κεφ. Δ'.

(3) Δωδεκαβιβ. Κεφ. ΙΒ'.

γελοιοῦντες τὸν Θεόδοτον λόγον ἐς αἰεὶ σέβειν καὶ ὑποδέχε-
 σθαι, ὅπλον περὶ τὸ πᾶντὸς παροβαλλόμεθα ἀρραγές καὶ
 ἀποδόμαχον, πρὸς ὅπερ εἰδὲ ἀντιβλέψαι ὅλως πολυήσασ-
 σιν. Ἐξήσατο δὲ θαυμαστῶς τῆς ὀπλῆς τῆς δε, καὶ ὁ πολὺς
 ἐκατέρων πᾶν σοφίαν Βασίλειος. (1) „Διατὶ ἡ γῆ ψυχῶν
 „ζῶσαν ἐξάγει, φησὶν, ἵνα μάθῃς ἁποφορὰν ψυχῆς κη-
 „ναι, καὶ ψυχῆς ἀνθρώπου. μικρὸν ὑπερον γνώση, πῶς ἡ
 „ψυχὴ τῶ ἀνθρώπου σιωπῇ· νυνὶ δ' ἄγε καὶ τῆς τῆς
 „ἀλόγων ψυχῆς· ἐπεὶ δὴ καὶ τὸ γεγραμμένον πάντος ζῶν
 „ἡ ψυχὴ τὸ αἷμα αὐτῶν ὄσιν, αἷμα δὲ παρὰ εἰς σάρκα
 „πέφυκε μεταβάλλειν, ἡ δὲ σὰρξ φθαρεῖσα εἰς γλῶσ-
 „σιν ἀναλύεται, νεκρά τις ὄσιν εἰκότως ἡ ψυχὴ τῆς κτελῶν...
 „Ὅρα τίς ἀπολατῆν ψυχῆς πρὸς αἷμα, αἵματος πρὸς
 „σάρκα, σαρκὸς πρὸς τίς γλῶσ, καὶ πάλιν ἀναλύσας ἁπ-
 „τῆς αὐτῆς ἀναπόδοτον, ὅσο γῆς εἰς σάρκα, ὅσο σαρκὸς
 „εἰς αἷμα, ὅσο αἵματος εἰς ψυχῶν, καὶ εὐρήσεις ὅτι γῆ
 „ὄσιν τῆς κτελῶν ἡ ψυχὴ· μὴ νόμιζε πρεσβυτέρων εἶναι
 „τῆς τῆς σάρματος αὐτῆς ὑποστάσεως, μὴδὲ ἐπιδαμνέσαν
 „μὲν τίς τῆς σαρκὸς ἐξέλυσιν· φεῦγε φιλοσόφους τῆς σο-
 „βαρῶν φιλοσόφων, οἱ ἐκ αἰχμαίνονται πρὸς αὐτῶν ψυχῆς,
 „καὶ πρὸς κυνείας ὁμοειδῆς ἀλλήλαις τιθέμενοι. Οἱ λέγον-
 „τες αὐτοὺς γεληνῆσαι ποτὲ, καὶ γυναικάς, καὶ θάμνας, καὶ
 „ἰχθυῖας θαλασσίους. Ἐγὼ δὲ εἰ μὴ εὐρόντο ποτὲ ἰχ-
 „θυῖς ἐκ αὐτῶν εἴποιμι. Ὅτι δὲ ἐν αὐτοῖς ἔγραφον τῆς
 „ἰχθυῶν ἦσαν ἀλογώτεροι, καὶ πᾶν ὁπότεν δακτυλίσκω.

Θεώρημα ΛΘ'.

§. 103. „Οἱ τῶ κτελῶν φιλάτω τυχχαῖν ἡγέμε-
 „ροι μηχανήματα, γνώσεως ὁποιασὶν ἄμοιρα, ἀπείαν
 „τινὰ ὑπεκκλίνειν δοκῶντες, εἰς ἄλλω ἐκ ἐλάσσονα κα-
 „ταφέρονται. Καὶ περὶ δὴ, τὸ τῶ λόγῳ, τίς αἰσάλλω
 „φύγοντες, ὅτι τίς ἀνθρώπων καὶ πρὸς πίπτει.

Ἡτοι

(1) Βασίλ. Ὁμολ. Η'. Εἰς τίς Ἐξήσατο.

Ἦτοι δὲ τὰ τῶν ἡμετέρων κατ' αἰδήσιν κινήματων, ταῦτα (ὡς αὖ αὐτοὶ φαῖον) τὰ ὑπομιμήματα, ὑπὸ μηδενὸς αἰτίας τοῖς τῶν αλόγων σώμασιν ἐνεγείρεται, ἢ ὑπὸ τε. Ἐπεὶ δ' ἐκεῖνο τῶν ἀδυνάτων (δ. χιή. Α'), ἢ ὑπὸ τῶν θύραθεν αὐτοῖς ἐπονεργήτων σώματων, ἢ ὑπὸ πῆς ἐν αὐτοῖς ἐντέχνης ὀργανικῆς ἀσπλαστίας, ἢ ἐξ ἀμφοῖν.

Ἀλλὰ Α'. εἰ πάντως ὑπὸ πᾶν θύραθεν. Αἱ δὲ αὐταὶ πᾶν ἐκτὸς ἐνέργειαι, εἰ πῆς αὐτὰς κινήσεις πολλαῖς αὐτοῖς ἐνεποιήσαν. Αἱ δὲ ἀφερέσθαι ἄλλοτε τὰς αὐτὰς ἐμποῖσαι ἔδοξαν· οἷον τὸ αὐτὸ ὀφθεῖν νῦν μὴ μάλλον, νῦν δ' ἤτις, νῦν δ' ἐδὲ τὴν ἀρχὴν ὅλως τὸ ζῶον ὑπεκίνησεν. Ἄλλοτε δὲ ἄλλο καὶ ἄλλο ἐκίνησεν ἐπίσης. Καὶ πάταγος ἐξαίφνης ἐμπέσων, ὅτε μὴ ἐξέπληξεν, ὅτε δὲ ἔ. Ἄλλοτε δὲ ἐκ ἀφερόντων πᾶν λοφημάτων, εἰδὲν τὴν ζῶον πρὸς ἐκπλήξιν τὸ ἀέφορον. Καὶ ἐπὶ μυρίων αὐτῶν ἀδραπρήσεις, τὰς ἀφορὰς αὐτῶν ἐπιγνοίη ταύτας, ἃς ἐπὶ τὸ λεπτότερον ἀεζαφεῖν ἡμῖν εἰ δοκεῖ. Ἀλλὰ γὰρ πάντα ἡ διαπαιτεμένη ἀναλογία, ἐπὶ πᾶν ἐν τῇ φύσει ἐπονεργήσεάν τε καὶ ἀντιδράσεων (δ. χιή. Γ') εἰς ὑφίσταται. Β'. ὁρμάς ἔχει αὐτὰ πολλαῖς ταῖς ὑπὸ πᾶν ἐξωθεν κινέοντων πῆς ἐναντιωτάτης· οἷον τὰς ἱππας μόλις χαλινῶς καὶ ρυτῆσι κατέχομεν. Ἰχθύς τε πολλαῖς ἀνὰ ποταμῶν ὁρᾶνται νηχόμενοι. Ὅ,τε βῆς καὶ πρὸς τὸ ἀνάντες ἔλκει τὴν ἄμαξαν, δεόν ἐξωθεν αὐτῇ ἐμποιεῖται ἡ κίνησις, πέναντίον συμβαίνειν εἰς ὅπερ ἡ παρομμία ἐπώθασεν. Γ'. ἐπεὶ δὲ καὶ πῆς κινήσεως τὸ μέγεθος ὑπὸ τε τῷ ὄγκῳ τῷ φερουμένῳ, καὶ τῷ κατὰ τὴν φορὰν ἐπιλογιζόμεθα πέναντες, κινήσεις μεγίστας εἰκὸς αὐτῶν συμβαίνειν ἐξ ελαχίστων, καὶ τὸ αἴτιον μακρῷ ὑποδεῖν τῷ ἀποτελέσματος αὐτῶν· οἷον ὅλον ποίμνιον, ἐκ μικρᾶς ἀφορμῆς εἰς φυλὴν ἐβάρη, καὶ πτερυγίων πᾶν ἀγελαίων πλῆθος, κλάδων ὑποσεισμένης ἀποσεισθήναι. Ἐὼ λέγειν τὰς ἐλέφαντας τὰς πυρροφόρους, οἱ φωνῇ παιδαρεῖς μικρᾶς περὶ ἀρχῆς ἀγρόμενοι, καὶ πῆς κῆπι τὰ μεγάλα τὰ μικρὰ ἰχθυοῖν ἐπόμενα. Ἀπαντας ἐν τῷ κινήσει τῇ φύσει θεομῆς ἀνάντες ἀποδύλως, οἱ πᾶν ποταμῶν ἐν ζώοις κινήματων, παράττια τὰ ἐκτὸς ἐκείνων τιθέμενοι σώματα.

Β'. Ἀλλ' ἐδὲ ὁ πᾶν κτινῶν ὀργανισμός, καὶ ἡ ἀσπλαστὴ μόνη

μὴ καὶ ἑαυτῷ, ἄλλοιτ' αὖ ποτε πῶν τοιῶν αὐτοῖς κινήσεων αἴτιος. Α'. ὅν ὁ ὀργανισμὸς αἰεὶ ὁ αὐτὸς αὐτοῖς, πρὸς δὲ κινήματα παντοῖα, καὶ ὅρον ἐκ ἔχοντα. Οὐκ ἔδει δέ. Ἀλλ' ὥσπερ ἐπὶ τῶν αἰρολογίων, καὶ τῶν ἄλλων μηχανημάτων, ὅσα κινεῖσθαι αὐτόματα λέγεται, ἡ αὐτὴ ἀκριβῶς ἐνῆσα ὁράται κατὰ σάσεις, καὶ κινήσεις αἰεὶ αἱ αὐταί, καὶ ἔσονται καὶ τάξιν χωρέσθαι, ἐπίσης τε καὶ αἰεὶ ὡσαύτως εἶχασθαι, καὶ εὐδὲ ποσοπτικῇ, εὐδὲ ποιόπτικῃ ἀδυνατῆσαι, ὥπως ἐπαναγκῆς ἡ καὶ τὰ ζῶα αἰεὶ ὡσαύτως, καὶ ἱρᾶν, καὶ ἀκύνειν, καὶ γόεσθαι, καὶ τ' ἄλλα δοκεῖν ποιεῖν, οἷς περ αἰσθησίς τις ἐμφαίνεται, τάξει τε καὶ λόγῳ τῷ αὐτῷ. τῆς γὰρ αὐτῆς ἀφωδωποῖντα μύθεος αἰτίας, τὸ ὑποτελέσθαι διύνηκώς ποικίλλεσθαι, καὶ μεταβαλλεῖν ἀδύνατον. Β'. τίς μὴ ἐκυσίης, ἀλλ' ἀναγκαίως εἰρημνίας ἐπὶ ἀνθρώπῳ κινήσεις (δ. ζ. α. ζ. β.), οἷαι ἡ τῆς αἵματος, ἡ τῆς καρδίας, ἡ τῶν πνεύμων, αἱ τῶν ἄλλων σπλάγχχνων, ἀναπνοαί, αὐξήσεις, ὕπνοι, ἐξηγηόσεις, τίς ταῖς θύραθεν θερμότησι, καὶ ψύξεσι, καὶ ταῖς λοιπαῖς ἀλλοιωσέσι προαγομένης, καὶ ἐκ τῶ ὀργανισμοῦ ἕσας αἰεὶ ὡσαύτως ὁρῶμεν ἐπὶ πῶν ζῶων χωρέσας, ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμῶν. Ἐπεὶ τοίνυν καὶ τίς ταῖς ἐν ἡμῖν ἐκυσίαις ἀδυναμίας, καὶ τῶν τοιῶν ἀσθενείας ἰσχυρῆς, ἀσάτης, καὶ ἐνδελεχῶς μεταβαλλομένης, ἐκ τῶ ὀρθῶς καὶ ταύτης ἐκ τῶ ὀργανισμοῦ κατ' ἐκείνας τελεῖσθαι φαίμεν, καὶ ἐκ τῆς ἀναπλάσεως. Γ'. Ἀλλὰ καὶ ὁ ὀργανισμὸς ἕτος καὶ ἑαυτὸν πρὸς κίνησιν εὐδὲ σιωπελεῖ. Πᾶσα γὰρ κίνησις (πλὴν τῆς Α'.) ὑπὸ κινήσεως· ὁ δὲ ὀργανισμὸς ἐκ ἑστὶ κινήσεις. Ἐπαναγκῆς ἄρα τὸ κινήσαν θέδει τὸν ἀχει τῶδε, φέρε, ἰσάμενον, ἥδη δὲ καὶ τῶ πεδίῳ φερόμενον ἵππον. Πῶ ποτε τοίνυν αὐτὸ θέσειμεν; ἐπὶ τι πῶν ἐκτός; Ἀλλὰ τοῖς ἐν τῇ Α'. αὐτοῖς ὡς ἐπεσέμεθα. Ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἐντός τινι; κενῶ, εἰ δοκεῖ, ἐπὶ τοῖς ζωτικῶς καλαμενοῖς πνεύμασιν, ἃ κινεῖσθαι κεκίνηκε. Πότερον ἔν, ἐκινεῖτο καὶ πρὸς τὸ ὅρομ; ἢ ἐκί; Εἰ μὴ ἔν, τί καὶ πρὸτερον ἐκ ἡμῶν ἔρχαν; Εἰ δ' ἐκί, τί τὸ κινήσαν; Ἀλλ' εἶναι τι πᾶσα ἀνάγκη. Ὡς τὸ ψιλὸν τὸν ὀργανισμόν, πῶν τοιῶν δὲ κινήματων ἡγεῖσθαι παραέτιον, παγγέλοιον.

Γ'. Ἀλλ' εἴ ἀμφότεν, φαίεν αὖ. φέρε δὴ ὅπως; Τὰ μὲν ἐκ-

ἐκτὸς ἐρασι, τὸ ἐν τῷ κτλίει πνεῦμα κινεῖ, τὸ δὲ πνεῦμα κινηθεὶν, δεῖ τινὲς ἐκ τῶ ὀργανισμοῦ δεξιότητα, κινεῖ τὸ ζῶον. Τί δέ; καὶ ἴσῃσιν; καὶ αὐτοῖς. Τρέχων ἦν ὁ κύων, καὶ φωνῆς ἀκούσας γινώσκων ἔσθῃ, μικρὸν οἷον προσανέχων τῷ πράγματι. Εἴτ' ἀνέδραμε δούτερον. Πῶς ἔν ἐκ μὲν κινήσεως συνῆσθῃ ἡρέμισις, εἰς ἡρεμίας δὲ κινήσις πᾶ ἐναντιώτατα; Ἀλλ' ἐκ ἑσιν. Ὡς ὅτι αὐτὸ καὶ εἴποιεν οἱ θαυμαστοὶ ἡμῖν ἔτοι Δαίδαλοι, ὅτι τὰ ἀποπώτατα κατενεχθήσονται, πῶς αἰδητικῆς δυνάμεως τὰ κτλίειν ἀπογυμνῶν μηχανήματα.

Σχόλιον.

δ. ψ. π'. **Ο**ὕτως ἀπώδον ἔστι τῶν φυσικῶν κινήσεων, καὶ τῶ ὀρθῶ λόγῳ ἀλλόθριον, τὸ Καρτεσιανόν Σκέμμα, καὶ παίζων τε, καὶ πῶδαδοξολογῶν ἐκεῖνος (εἰ ἦν οἶμαι παρὰ δῶν, καὶ τὸ δοκῶν οἱ ἀποφαινόμενος), τῷ λόγῳ τὰ κτλίειν κατεκτείνων, ἀναίδητα οἷον εἰδώλια καταλείπων (1), καὶ ἡδονάζων ἀναδεικνύς, μᾶλλον δὲ ζῶων, μηχανικά τινα ἀπεικασματα. Ὁ δὲ ἄρα, ὡς μέγα τι, καὶ λόγῳ ὅταν νοηκῶς τῷ παρὸς ἄξιον (καὶ τοῖς ἐν αὐτοῖς ἔστιν ὁ παρὸς ἐμματαίσας τῷ πλάσματι) παρὸς ἦν τότε καὶ Ἰαπωνός τις φέρεται ἰατρὸς, ὃς Γομέσιος Πέρειρα ὄνομα (2), τοῖς τοῖς καὶ μωδῶσαι, καὶ οἱ Σπώκοι, εἰ καὶ πιστεύειν τῷ Ῥωμαίῳ Στερέκα (3) πολὺ γε ἀρότερον.) ὡς ἐπὶ πλαστικῶν τῶν τιχὸν ὑπ' αὐτῶ ἀγάλμασιν ὑπερχαίρων τοῖς ζῶοις ἐντείνων. Αὐτοὶ δὲ πῶδα τὰ ἀνώτερον, καὶ πολλὰ ἄλλα παρὸς Καρτέσιον (αὐτῶ γὰρ πῶς ὑπὲρ τῶς ἄλλης φιλοκαλήσαντος, ἐξουίησεν ἀκῶν τὸ δόγμα.) εἰπεῖν ἐχομεν.

Α'. Ὡς ὑπὸ τῆς ἐν αὐτοῖς τοῖς κτλίεισι τῆς αἰδητικῆς

δ. ψ.

(1) Καρτέσιος. Περὶ Μεθόδ. Ἀειθ. Ε'.

(2) Ὁρα Περὶ ἑστ. Μέρ. Γ'. Φυσικ. Τμήμ. Β'. Κεφ. Α'.

(3) Βιβλ. Α'. Περὶ Ὀργ. Κεφ. Ι'.

ἡμιπλάσεως προφανῶς ἐλεγχόμενος (δ. 1. ο. ε.) καὶ μα-
ταιοτεχνίας ἐπιδήλως τῆς φύσεως καταιτιαιώμενος, καὶ φρονῶν,
καὶ λέγων ὅτι τὴν κοινὴν ἀλίσκεται οἰοῖται. Οὐ γὰρ αὐ-
τοῖς εἶπεν ἔχει ὡς ἅπαντα σιωπεῖται τοῖς ἀλόγοις, εἰς τὸ μη-
χανικῶς κινεῖσθαι, καὶ ἐνεργεῖν, τὰ φερόμενα τέτοις σπόδῃ,
καὶ ὄργανα, μὴ ἀρότερον καὶ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς τὸ ὑπολαμ-
βαῖναι. Ἐπεὶ δὲ (πάνυ καλῶς δῆπερ συμβάλλων) τῷ
μὴ τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς ζωτικᾶς καὶ ἀναγκαίας τῆς κινή-
σεως, ἀφαιρεῖται ὑπέθετο, τῷ δὲ, ἐπὶ τῆς αἰσθητικᾶς καὶ
καὶ γνῶστικᾶς, εἰ ἐπόμενα λέγειν μέλλοι, τὰ ἐν χεῖρσι ἐπί-
σης ἡμῖν τε καὶ τοῖς ζώοις ἐπιγινώσκων; καὶ αὐτὴν ὡταύ-
τως τὴν ἁφροδῖαν συνομολογεῖν ἀναγκάζεται τὴν τῷ χεῖ-
σεως, μὴδὲ τὰ πρὸς αἰσθησιν αὐτοῖς περιέχοντα θεώμενος,
αὐτὴν εἶπεν ἐκ μέσης ποιεῖσθαι τὴν δύναμιν τὴν χηνο-
μήνην.

Β'. Ἡ δὲ χεῖρ αἴτις τοῖς ἀλόγοις ὅτι προφανῆς, καὶ ἡ-
τις ἐδελοφύδων ἀπαναίνοιο· καὶ γὰρ μόνον τὸ θυράδιον
παριστάμενον ἄγει καὶ φέρει αὐτὴ, ὡσπερ τὴν ψιλὰ μηχανή-
ματα, ἀλλ' ἐπὶ τὸ αἰσθητὸν αὐτὴ κινῆσιν· ὁφθαλμὸς γὰρ
ἔβλεπεν ἄλλοι ἐπ' ἄλλα. Καὶ τὸ παρὸν εἰσάγοντα μεταδιώ-
κοντι τὸ ἀπὸν, καὶ μὴ προκείμενον ἰδεῖν ποιεῖται, καὶ αὐ-
τοῖς κρύπτεται δυσχεραίνοντι. Παραπλησίως δὲ καὶ ὡς, καὶ
ρίνας ἄλλοι ἄλλως ἰσχυρίζονται, τῷ μὴ ἐν ποσὶν ἀμελεῖν-
ται, τὰ δὲ πόρρω ἀπεδαίως θυράμενα. Τὸ δὲ ὅτι τοῖς
περιέχουσιν αὐτοῖς τῷ μελῶν ἐπιτάσσεται, πρὸς τὸ σφίσι δο-
κῶν ὑποχρώμενα. Χρήσις αὐτότατος· ἢ λέγειν ἀναγκαζή-
σεται, ὡς τὸ μὴ ἥδη ἔχοντι αὐτοῖς τὸ ὄργανον ἀδυνα-
τεῖ κινῆσαι, κινεῖ δὲ τὸ μήπω ἐμποιεῖσαν αὐτοῖς τὴν ἁφ-
ροδῖαν. Καὶ τὸ μὴ ἐνεργεῖν ἔχει, τὸ δὲ μὴ, τὴν πάθειν
εἰργάζεσθαι· ὁ πόσις ὅτιν ἀλογίας αὐτοῖς σκοπεῖται οἱ
ὅτι Κατέστιον.

Γ'. Καὶ μὲν ἡμεῖς μετέπειτα πολλοῖς τῷ κτείνων ὁρῶμεν,
καὶ φαντασίας, ὡς αὐτὸ ὅτι μνήμη. Καὶ αἱ κατ' ὕπνους ὁ-
νειρώξεις αὐτοῖς συμβαίνουσι φανερώς. Καὶ ὑπὸ παθῶν
δὲ ἄγεται καὶ ταῦτα, ὡσπερ καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος. λυπεῖσθαι γὰρ καὶ
χαίρειν εἰς ἡδονὰς, καὶ ὀργίζεσθαι, καὶ τῆς ὀργῆς αὐτὴν πάλιν
ὀφείδειν, καὶ ἔργον, καὶ μίστην, ἅπερ ἐκ αὐτῶν ὁμοῖα πάντα
ἔστιν

ἔσιν αὐτοῖς φιλοῖς μηχανήμασι. Καὶ οἶδα μὴ ὁ φησὶν ὁ μηχανικὸς φιλόσοφος, ὡς τῇ δοκίμῃ πάντα πάντα, καὶ ἐταῖς ἀληθείαις, τοῖς ζώοις ἐνεπιφαίνεται. Ἀλλὰ τί διπότε πρὸς τὰ αὐτὰ, ἢ ἢ τὸ αὐτὸ αἰείποτε πάθεις ἐμφασίς; Ἀμέλει ἢ ὄν, τὸν δὲ μὴ προσέσσα ἢ κύων ἔσανε, τὸν δὲ δὲ ἔλασσαι ἐπέδραμε. Τὰς ἢ κρᾶσεις ἀπορροίας μοι αἰτίαση; Καὶ μὴ πρὸς τὸν αὐτὸν προσβλήσῃ καὶ φίλη προσέσει, ἢ νοσῶντι, καὶ ὑγιαίνοντι, καὶ τῆς ὑπὸ πᾶσι ἔξων διαφορᾶς πᾶσι ἀποφορῶν, μηδεμίαν τῇ ζῳῇ τῇ ποτερεῖ πάθεις ἐμποίησιν ὡς ἀλλὰ ξιν. Εἴπε ἢ ὅ περὶ ἐνυλάνται, μὴ δὲ πᾶσι, ἢ τείτῃ ὅτι ἐλασμοῖς ἐλασμοῖς ἢ μεταβολῇ; ἔξ ἔθους ἐρεῖς; Τί δ' ἄλλο τὸ ἔθος, ἢ γινώσκιν τινὰ τῇ ἐδίξομεν πρὸς ποτίσθω; τὸ γὰρ φύσει, ἢ μόταις ταῖς ἀναγκαῖαις κινήσεσιν ἀγόμενον ἔθους πᾶσι ὅτι ἀνέπιδεκτον. Οὐδὲν γὰρ πᾶσι φύσει ὄντων ἄλλως ἐδίξεται· οἷον ὁ λίθος φύσει τῷ ἐπὶ τὰ κάτω κεκλιρωμένος φοραὶ, ἢ αὐτὸ αὐτὸ φέρεται ἐδίξεται, ἢ αὐτὸ μυριάκις ἐδίξεται περὶ τὸ ἐπὶ τὰ ἄνω ῥιπῶν· ἢ πῦρ κάτω, ἢ ἄλλο ὅτι τῶν ἄλλως πεφυκότων, ἄλλως αὐτὸ ἐδίξεται. (1) Ἀλλ' ὅτι δι' ἐδίξεται φύσιν ἔχει τὰ κτλὴν τίς ἀγνοεῖ; Ἐὰν γὰρ ταῖς πολλαῖς γνωμοσίαις τῇ ζῳῇ κινήσεσιν, αὐτὸ τὸ τὸ ἔθους τις θήσεται, αἷς αὐτῷ τὰ μόρια ὅπως παρατεριβόμενα, ἢ κατελασινόμενα, ὡς περὶ ἐπὶ πᾶσι κλείθρων, ἢ πᾶσι τοῖσιν ἄλλων κατὰ τὰς ὁλιδιὰς, καὶ οὐκ ἔστιν, ἐτοιμότερον ἔσαι πάντως τὸ ζῶον, εἰς ὅριον τὸ δέυτερον, ἢ τὸ πρῶτον, ἢ τείτῃ, ἢ δέυτερον, ἢ ἔξῃς ὡσαύτως, ὡς μὴ ὑπὸ τῆς θηριωδίας ἐπὶ τῷ ἐναντίῳ παρόντι μεταβαίνειν χεῖρα, τῶν δὲ μᾶλλον, ἐπὶ μείζονα χωρεῖν τῷ θηριωδίᾳ, πᾶσι ὁρῶν ὅπως ἐνόμενον, τὸ ὑπὸ πᾶσι αὐτῶν αἰτίων κινέμενον.

Δ'. Εἴπε ἢ τὸ ἔθους τὸ πυκνὸς ἀχλὺ κατὰ χεῖρα ἀπάτης, πᾶσι τῇ ἀνθρωπίνῃ, ὅσοι ὑπὸ κατεβολῆς κόσμος ἔχει τῷδε γεγόνασιν; τὸ γὰρ αἰδανέσθαι τὰ κτλὴν, καὶ ὁρᾶν,

(1) Ἀετ., Ἡστ., Νικομαχ., Βιβλ. Β'. Κεφ. Α'.

βῆν, καὶ ἀκείν, καὶ γνωρίζειν, καὶ τὰ τοιαῦτα ποιεῖν, οἱ πάντες ἐν ἀδιστακτῷ πληροφορία ἠγήσαντο, καὶ σοφοὶ καὶ ἀπαίδεδοι. Καὶ ἀναπεδεῖν αὐτὰ ἄρα ἡ τῆς ἀπάτης ἀρχὴ αὐτοῦ τοῦ τοῦ Δημιουργῶ, τοῦ ἡμᾶς τε κἀκείνᾳ ἔγω παπασκοδύσαντι, ὥστε πάντας ὧδε πάντα λαμπρῶς ὧδε παντός τῷ βίῳ ἐξαπατᾶται· τὸ τοῦ δὲ τοῦ ἀποπώτων εἶναι φρονεῖν ὧδε τῷ ὑπεραγάθῳ, καὶ παναληθεστάτῳ Θεῷ, καὶ αὐτοῖς ἐν ταῖς μελέταις ταῖς αὐτῷ εἰσηγήσαντο ὁ Καρτέσιος.

Εἰ. Πᾶ δὲ καὶ τὰ τῆς ἱερᾶς Γραφῆς θήσομεν; Εἰμὴ γὰρ ἐκείνῳ, ἀλλ' ἡμῖν μέλει, ὅσιβειν αἰρεσμοῖς, μηδὲν ὅλως παραδεχέσθαι δόγμα, ὃ τῇ ἀπταιστῇ ἀληθείᾳ, αἰτίξεν φέροιτο καὶ πολέμιον. „Εἰμὴ γὰρ, φησὶν (1) ὁ βῆς τὸν κησάμνον, καὶ ὅνος τῷ φάτιλῳ τῷ κυρίῳ αὐτῷ. Καὶ (2) „Ἀσίδα ἐν τοῦ οὐρανοῦ ἔγω τὸν καιρὸν αὐτῆς, ἔργων, „καὶ χειλῶν ἀρεῶν, ἐρεθία ἐφύλαξε καιρὸς εἰσόδων ἐαυτοῦ. „ὧδε· ὁ δὲ λαός μου ἔπος ἐκ ἔγω τὰ κείμενα Κυρίου. „Καὶ ἴθι πρὸς τὸν μύρμηκα οὐκ ἔγω, καὶ ζήλωσον ἰδὼν „τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ, καὶ ὧδε ἐκείνῳ σοφώτερος. (3) Τέτταρα „δὲ ὧδε ἐλάχισα ἐπὶ τῆς γῆς, (μύρμηκας) οἱ χοιροθύλ- „λιοι (4), Ἀκρίαι, καὶ Καλαβώτης. (5) Ταῦτα δὲ ὧδε σοφώ- „πρα τοῦ σοφῶν. (6) Ταῦτα εἰ καὶ τὰ τοιαῦτα τίνα ἔχει εἰκειότητα λόγῳ, ὧδε ἀναιδήτων πάντῃ μηχανημάτων λεγόμενα; ἢ πῶς ἐφ' ὅδῳ προφανῶς ἐλεγχθήσεται, τὸ βλασφημώμετον; ἢ ἀνθρωπίνως εἰρημνία (ὁ συνήθεις αὐτοῖς λέγειν) μεταληφθήσεται; Ἀλλ' ἔτε λόγος ὧδε ἐνταῦθα τις ὁ α-

(1) Ἡσαΐας Κεφ. Α'.

(2) Ἰερειμ. Η'. Ἀσίδα· ὁ μὲν Ἀκύλας ἐρωδιὸν ἔξεδρακεν· ὁ δὲ Ὀλυσσέδωρος, Ἰουδιὸν ἐστὶ, φησὶ, γένος ὀρνέας ἡ Ἀσίδα· ὁ δὲ Σύμмах. ὁ Ἰετιν.

(3) Παροιμ. ε'.

(4) Χοιροθύλλιος· Οἱ μὲν ἔθες ἰχθύος εἶναι φασίν, καὶ δὲ τῶν λαγῶν, καὶ δὲ τῶν κατὰ τὴν αἰσθησιν.

(5) Καλαβώτης· ἰχθύος εἶδος, ἢ σαύρας.

(6) Παροιμ. κδ'.

ὁ ἀναγκάζων, ἐπὶ τὸ ἀνθρωπικώτερον τὰ τοιαῦτα μετα-
 λαμβάνειν τε καὶ ἐκδέχεσθαι, ἔθ' οἱ τῶν θεῶν λογίων ἐρ-
 μινύονται, καὶ ἱεροφαντορες, ἄλλως, ὅτι μὴ κυρίως τε καὶ
 ἀληθῶς ἐρμηῖνα, ἐξέλαβον. Οὐδ' αὖ ψεύσοιτο, ἀπαγε!
 ἢ αὐτοαλήθεια. Ὡστε εἰς γνώσεως ὁποιασὺν αἰδητικῆς ἀ-
 πογυμνωτέον τὰ ζῶα καὶ ἄλογα.

Θεώρημα Μ'.

§. ψά. „ **Ο**ὗθ' ἡ λοιπὴ δὲ θεὸς τῆς ἐν τοῖς κτνώ-
 „ σιν αἰδητικῆς ψυχῆς δόξα, ἀποτίας οἰασὺν καθαρῶς,
 „ ἀπαντὰ δὲ καὶ αὐτὴ ἀπορίας ταῖς χαλεπωτάταις.

Λοιπὴ δὲ ἔστι, τὸ μηδὲ αὐλόντι πνεῦμα πεφυκεῖν
 (§. ψζ. ψή.) εἰς τῆς καὶ γνώσιν ἀντίληψως, μὴ
 τέλειον ἀμοιρεῖν. (§. ψθ. ψπ.) ἡ λοιπὴ δόξα σύμ-
 λόντι φαῖναι θεὸς τῆς κτνώδους ψυχῆς, αὐτὴ ἔστιν, ἢ τὴν
 γνώσιν τῇ ὕλῃ συμπίπτουσα. (§. ψς.) Ἀλλ' εἴπερ ἄ-
 ρα, τῇ ἐνύλῳ τε καὶ σωματικῇ ἔπω τιθεμένη ἑστία ὡς δύ-
 ναμις προσήκοντα τὸ γνωσικὸν ἀποκλιρωθῇ, ἐν κινήσει
 πάντως τινὶ ἐκτελεθῆσεται καὶ τῆς γνώσεως αὐτῇ. (§. χψ.
 χψζ.) Κινήσεις δὲ σωματικὰς πᾶς τῆς γνωσικῆς προσοχὰς
 ἐν ἡμῖν, ἐδείχθη μὴ εἶναι, (§. χψθ.) ἔκκεν εἰς αἰετὶς
 σωματικῶν εἰς ἀποσβολῶν ἑξωθεν ἐνεργεισθῆναι, (§. ψ.
 οἷας δὴ πλεῖσται φαμεν πᾶς κατ' αἰδησιν. (§. ψξ. ψξς.)
 ὥστε εἰς ὅτι τῶν κτνῶν τοιαύτας ὑπολαμβάνειν ἐπὶ
 εἰ κυρίως καὶ πᾶτων αἰδησεις εἰσὶν. (§. ψξθ.) Ἡ γνώ-
 σεις πᾶς ἐκείνων θεῖον μὴ τοιαύτας, οἷας δὲ αὐτοὶ ἀ-
 γνωστῶς; Καὶ μὴ αὐτὸ τὸ ἐκὸν ἦτον ὑπολειφθῆσεται
 ἀπορώτατον, πῶς αὖ ἔτι κινήσεως σωματικῆς γνωσικῆς
 ἀντίληψις, καὶ κρίσις ὁποιαδὴποτε ὑποσταίη. (§. χψς. χψζ.)
 Ἐτι δὲ εἰς αἰ ἀναμνήσεις πάντῃ πάντως σωματικαὶ κινή-
 σεις εἰσὶν. (§. ψά.) Ὅρα καὶ τὰ πλείω τῶν ἐρμηῶν,
 ὑπὸ §. χψς. ἄχει §. ψς.

Σχόλιον.

δ. φβ'. „**Η**κου γηθήσαι Πείραμος Πειράμοιό τε παῖδες,
 „ Ἄλλοι τε Τρώες, μέγακον κεχαροῖατο θυμῷ.
 Οὐδὲν ἢδ' ἄλλο Ἐπίκουρος, καὶ οἱ ἐκείναι πάντες σωφια-
 σῶται, ὅσοι τε παλαιοί, καὶ ὅσοι νεώτεροι, ἥδιον αὖ ἀνέ-
 σαιεν, ἢ τὰτο σφίσιν ὁμολογέμενον, μὴ πάντῃ διλοῖότι ἀ-
 ποπεφυκέναι τῷ εὐλογον φύσιν πρὸς νόσον. Οὕτω γάρ τοι
 καὶ τὰς ἀτόμους τὰς ἐαυτῆ ἀποχειριεῖται Δημόκριτος, καὶ οἱ
 μετ' ἐκείνον· ὅτε Ἐμπεδοκλῆς τὰ κατ' αὐτὸν σοιχεῖα τὰ τέ-
 ταρα. Καὶ Ἡράκλειτος πὴν ἀναθυμίασιν, καὶ Ἴππων τὸ ὕ-
 δωρ, καὶ Κεῖτίας τὸ αἷμα, ὅτε Δικαίάρχος, πὴν ἀρμονίαν.
 (δ. φγ'. φδ'.) Καὶ Λώκιος δὲ ὑποστήσεται τῷ αὐ-
 τῷ ἡμῖν ὕλῳ, ὡς δεκτικῷ τῷ αὐτῷ ἐκτάσεώς τε, καὶ
 γνώσεως, καὶ ὁ Ὀμβρόσιος τὰς σωματικὰς ἐνεργήσεις τε, καὶ
 αὐτὶδράσεις, εἰς ἐννοιῶν σύσασιν ἀπορρῶμαι κηθήσεται, καὶ
 πάντες ἀπλῶς οἱ Materialistæ, τὰτο δὲ ἔστιν ὕλῃται, κα-
 θ' ἡμᾶς ἀκούοντες, διὰ τὸ μηδὲν, παρὰ καὶ εὐλογον τῷ ὄν-
 των, ἄλλο ἀποδέχεσθαι, πάντες καὶ νικητῆρια ἄσονται. Τὰ-
 το γὰρ αὐτοῖς τὸ σπινθηροῦμενον ἔστι, τὸ μηδὲν ἀπροσφυῶς
 ἔχειν τῷ σωματικῷ εἶναι πρὸς τὸ νοεῖν· τότε δὲ δοθέν-
 τος, καὶ ἡ ἐν ἡμῖν ψυχὴ σῶμα, καὶ ἔδ' ἀπλή, ἔδ' ἀθανά-
 τος, σωματικὴ γάρ, καὶ αὐτῇ συνδραχουμένη τῷ σώματι.
 Τί γὰρ ἄλλο κρείττον τε, καὶ ἰσχυρότερον, εἰς κατασκευὴν
 τῷ ἀθανάτῃ τῆς ψυχῆς ἐλαμβάνετο, ἢ τὸ αὐλον; Πόθεν
 δὲ τὸ αὐλον ἐκείνο συνεπεραίνετο, ἢ ἐκ τῆς τῆς γνωστικῆς
 μετέχειν δυνάμεως; Τὸ γὰρ, ὡς ἐπεροῖα τις ἐπανατείνεσθαι
 θέλει, ἢ τῷ αἰσθῶν κατ' αἰσθησιν γνώσις, τῆς αἰσθησί-
 νης, καὶ ἡμετέρας, ἔδ' ὀνίσκισιν. Ἐπεροῖα γάρ τις, ἐρᾷσι,
 καὶ ἡ τῷ κτλῶν κρᾷσις καὶ σύσασις, ὕλη γεμῖν, τὸ κρι-
 τικὸν πλεῖστα, καὶ αὐτὸ τῆς βίτης διέσσεως. Τὸ γὰρ
 νοεῖν, ἐξ ἀφορμῆς κινήσεως τινὸς τῆς ὀπτικῆς τῆς σώ-
 ματι (τὰτο γὰρ δὴ ἐτίθετο τὸ αἰσθάνεσθαι) (δ. φξ'.
 φξ')., ἐκ μὲν τῆς ἀρχῆς, ὅφ' ἡς τὸ εἰς γνώσιν ἐνδοσι-
 μον, καὶ τὰ πέρας οὗ ἔστι τὸ γνωσθόν, ἔχει τινὰ διαφορὰν.
 Καθ' αὐτὸ δὲ, καὶ εἰδικῶς ἔγω φαίμαι, ἢ ἐνέργειά τις ἔστιν
 δυνά-

διυναίμεως γνωστικῶς ἀντιληπτικῆς, ἐδεμίαν. Οὐδ' ἐκεῖνα δέ,
αἷτις πρὸς ὁμοίωσιν, τῷ ἐν ἀνθρώποις, καὶ τοῖς ἄλλοις
ζώοις γνωστικῶς μορίαι, ἀπαντήσασιν, τὸ ἡμᾶς μὴ νοεῖν ὀξύ-
τερον πεφυκέναι, καὶ τελειώτερον, τὰ δὲ καθεστέρᾳ πᾶσι εἶναι
πρὸς τὸ τοιοῦτον, καὶ ἀφύεσθαι. Καὶ τὰς μὴ κείναι τε καὶ ὁμοίω-
σαι, τὰ δὲ ὁμοίως, ἐκ ἐκεῖνα οἶμαι εἰς ἐκφυγὴν τῆς πε-
ρεῖσταις ἀπόπῃν ἀρκέσει. Ἐρῶσι γάρ, οἱ ὑλῆται ἔτοι,
τὸ κοινὴ ἀξιομύθον ἐκεῖνο ὑπὲρ ἑαυτῶν προβαλλόμενοι, ὡς
ἐκ τῶ μακρόν καὶ ἥττον, ἐδεμία ἀσιώδους διαφορὰ τοῖς παρὰ
μασὶ προσεγγίνεται. Ὅτι καὶ τῆς ἀνθρώπων πολλοί, ἔπα-
βλᾶνες εἰσὶ, καὶ ἡλίθιοι, ὡς μηδὲν εἶναι δοκεῖν τὰς κρί-
σεις, καὶ τῆς ἀλόγων βελτίονες. Ὅτι καὶ ἂ καθεύκει αὐ-
τοῖς, καὶ τὰ κτήνη κείναι εἰκάζει, πῶς τε ὁμοιότητες τῶν
παράματων, καὶ τῶν τὰς διαφορὰς, ὁμοίως διακρίνονται, καὶ
γνωρίζοντα ὅτι τέως καὶ τὴν καὶ ὁμοίαν ἐνέργειαν ἐδὲ
ταῦτα πάντα ἀφίρηται. Ὁ δὲ ἐκ (1) τῶ Χρυσίππου, πα-
ρὰ τῆς Σέξου τῆς Ἐμπειρίας, τῶ κυνὸς θυμολόγος συλ-
λογισμός, καὶ πᾶσι μὴ ἐν, καὶ τῆς μεγάλης δὲ Βασιλείῃ
(2) ἀντιτίθεται. „ Ἀ γὰρ οἱ καὶ πολλὰ χολῶ τῶ βίου
„ καθεύδοντες, μόλις ἐξεύρου, οἱ τῶ κόσμῳ σοφοί, πῶς
„ τῶ συλλογισμῶν λέγω πλοκάς, ταῦτα δείκνυται ὡς
„ πῶς φύσεως ὁ κύων πεπαιδευμένος. Τὸ γὰρ ἔχον τῶ
„ θηρίῳ διερωτώμενος, ἐπειδὴ εὖροι αὐτὸ πολυβόπως χι-
„ λόμενος, πῶς ἐκασταχὲ φέρσας ἐνδοπᾶς ἐπελθὼν, μο-
„ νοεχὶ τὴν συλλογιστικὴν φωνὴν ἀφίησι δι' ἃν ἀφίσταται
„ ἢ τὴν δὲ, φησὶν, ἐξάτη τὸ θηρίον, ἢ τὴν δὲ, ἢ ὅτι
„ τὸδε τὸ μέρος. Ἀλλὰ μὴν ἔτι τὴν δὲ, ἔτι τὴν δὲ, λει-
„ πόμηνον ὅτι, τῇ δὲ ὁρμηθῆναι αὐτὸ καὶ ἔτι τῇ ἀναιρέ-
„ σει τῶν ἰσοδῶν, εἰσέρχεται τὸ ἀληθές. Τί καθεύδοντες
„ ποιεῖσιν οἱ ὅτι τῶ διαγεγραμμάτων σεμνῶς καθεύδοντες,
„ καὶ τὴν κόπῃν καταχαράσσοντες, εἰδὼν ἀποτάσεων ἀναιρῶ-
„ ντες τὰς δύο, καὶ ἐν τῇ λειπομῇ τὸ ἀληθές ἐκδεδείκνυν
„ πῶς;

(1) Βιβλ. Α'. Πυρρών. Ὑποθ. Κεφ. Ι Δ'.

(2) Βασίλ. Ὁμιλ. Θ. εἰς τὴν Ἐξήμην.

„τες; Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἔγω· Ἐκεῖνο δὲ αὐτοῖς, ὅτινες
 πρὸς διαφορὰν τῆς ἐν ἀνθρώποις καὶ κτνώσειν αἰσθητικῆς
 δυνάμεως ποτεῖναι εἰάθασιν, αἰσθήσεως μὲν, γνώσεως δὲ
 εἰς τῆς πνεύσαν μετεῖναι τοῖς κτνώσει λέγοντες, λόγῳ ἥμισυ
 ἔχεται μοι δοκεῖ. Πῶς γὰρ αἰσθῶσιν ἔχει, εἰμὴ καὶ γνῶ-
 σιν; (δ. Ϛξς· Ϛξδ·) „τὸ γάρτοι ζῶν, ἔμῳ τὸ
 „ζῆναι ἔργον (ταῦτο γὰρ κοινὸν τῷ ζῶντων πάντων·)
 „ἀλλὰ καὶ γνώσεώς τινος πάντα μετέχουσιν, τὰ μὲν πλείο-
 „νος, τὰ δὲ ἐλάττωτος, τὰ δὲ πάντων μικρᾶς. Αἰσθῶσιν
 „γὰρ ἔχουσιν· Ἡ δ' αἰσθήσις γνώσις τις. (1)

Σχόλιον Β'.

δ. Ϛγ·. **Π**ερὶ μὲν ἐν τῷ δυσχερῆς προβλήματος, ὥς γὰρ
 τὸ δυσέφικτον τῷ ζητημῶν συνιδεῖν, καὶ τὸ πλημμελές, καὶ
 σφαλερὸν τῷ κατ' ἄλλας περὶ τῆς ὀξασίων ἀπελέγχει,
 πσαυταῖ. Αὐτοὶ δὲ, τί δὴποτε προβλέμεθα; ἢ τὸ ὑπορεῖν
 ἐν οἷς δίκαιοι. Οὐδὲ γὰρ, εἰδὲ τὸ αὐτὸς ὀλιγαριθμῶν, τὸ
 εἰδέναι, αἵτε ὑπορεῖν διερευνᾶσθαι καὶ, καὶ οἷς ἄλλοι,
 καὶ τοὶ πολλὰ καμῶντες, τῷ τέλει διήμαρτον. Ἐμοὶ γὰρ
 ταῦτα ἀμφότερα αἰεὶ προσέτη, καὶ νοῆσαι χαλεπὰ, καὶ διε-
 ρευνῶσαι αὐτά, ἔπως τε ἡ αὐτὸς φύσις ἔχει, πρὸς τὴν
 φύσιν ποροπνῶσθαι τῇ ἐνύλῳ ἔκτασιν· (δ. φκ·) καὶ ὅ-
 πως ἡ ἐπὶ τῷ κτνῶν ἐνύλος, πρὸς τὴν ποροπνῶσθαι τῇ
 ἐνύλῳ γνῶσιν. Τὴν μὲν γὰρ, καὶ πάντῃ ἀφελεῖν ἐκείνης, ἔ-
 ξωλεῖν, καὶ ποροπνῶσαι ἀποπον· (δ. Αὐτ·) τὴν δὲ, καὶ
 ποροπνῶσαι πάντῃ χαλεπὸν, (δ. Ϛπ· Ϛπβ·) καὶ τὸ
 συνολὸν ἀπελάσαι ἄλογον. (δ. Ϛοδ· Ϛπ·) Ἀλλ' αὐ-
 τὸς μὲν ἔπος (γὰρ περὶ τῶν, ὑπ' ἀγνοίας φρονεῖν ἐναγρό-
 μος· ζῆναι δέ τις (δὲ ξαίμην γὰρ αὐτὸ τῷ Ὀμηρικῷ Ἀ-
 γαμέμνωνος) ἄλλος,
 „ Ὅς τις τῆς δὲ αἰεῖναι μῆτιν ἐνίστοι,
 „ Ἡ νέος, ἢ παλαιός, ἐμοὶ δέκναι ἄσμενον εἶν.

Πε·

(1) Ἀεῖς. Περὶ ζῶντων γένεσ. Βιβλ. Α'. Κεφ. ἐχάτω.

Περὶ Δυνάμεως Φανταστικῆς.

Θεώρημα ΜΑ'.

§. 1. π δ. „ **Η** φανταστικὴ δυνάμις, μόνῃ τῇ ἀρχῇ, αὐτῇ, φ' ἧς τὸ εἰς κίνησιν ἐνδόσιμον ἀμέσως αὐτῇ, τῆς αἰδή-
 „ τικῆς ἔστι διαφέρουσα.

Ἔστι γὰρ ὡδὲν, ἡ δυνάμις τῆς ψυχῆς ἀντιληπτικὴ, τῆς καὶ τὰς ἐν τῇ ἐγκέφαλῳ τῇ νόθῳ ἀρχάς, κινήσεως, τῆς εἶθ' ὑπὸ τῆς ψυχῆς, εἶθ' ὑπὸ τῆς ἐν ἐκείνῳ πνεύματος ἐνεργητικῆς, ἀπλησίως τῇ ἄλλῳ τε καὶ αἰδήσειν, τοῖς μὲν ἐκτὸς ὀργάνοις ὑπὸ τῇ δύραθεν προσβολῶν τῷ ἀρχικῷ λαβέσει, ἐπὶ δὲ τὰς αὐτὰς ἀρχάς διαδοθείσης. (§. 1. π β'. 1. ο δ. καὶ §. 1. ο δ. Ε'.) Ἐπεὶ ἄρα ἐπ' ἀμφοῖν τῇ δυνάμει, ἢ τε τῇ γνωστῇ ἀντιληπτικῇ μορῇ ἢ αὐτῇ, ἢ ἡ ἀμέσως ἀντιληπτικὴ ἐκείνῳ γνωστῇ κίνησις κοινὴ. Ἀφ' ὧν δὲ τὸ πρὸς τῷ κίνησιν ἐνδόσιμον ἕτερα ταῦτα. Τῇ μὲν γὰρ ἡ ψυχὴ, ἢ τὸ καὶ τὸν ἐγκέφαλον πνεῦμα ἀμέσως, τῇ δὲ τῇ ἐξωθεν τοῖς αἰδητικαῖς προσαράσσονται πρῶτως. Ἡ ἄρα φανταστικὴ δυνάμις, κτ.

Σχόλιον.

§. 1. π ε. **Ε**ἰκότως ἐν καὶ αἰδήσειν ἐσωτερικῷ τῷ φαντασίῳ προσεῖπον, ἅτε δι' αὐτὴν ἀντιληπτικῷ τῇ ὕλῳ δι' ἐνδοτέρων κινήσεων, τῷ τοῦ τῆς ἐκτὸς διαφέρουσαν ὅτι αὐτῇ δι' ἐξωτέρων. Ταύτην τοι καὶ ἀνάπαλι, φαντασίᾳ οἶον
 „ ὁξωτικῇ ἢ αἰδήσει ἤκαστον. Οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἔστι φαν-
 „ τασία, ἢ μικρὰ αἰδήσεις, ὥστε καὶ αἰδήσεις σφοδρὰ ἔστι
 „ φαντασία. (1) Ὁ γάρ τοι Χρύσιππος καὶ αὐτῷ τῷ αἰ-
 „

(1) Φιλύπον. Ἐν Ὑπερμ. εἰς τὸ Γ'. Περὶ Ψυχῆς.

ἔπουν φαντασίαν ἐκάλει, ἡ μόνον ὡς Ἀριστοτέλης (1) τὴν
 ἀμυδροτέρα, ἢ ἐκ ἐναργῶς τῶ αἰσθητῶ ἀντιλαμβανόμεθα,
 ἀλλὰ καὶ τὴν μάλιστα ἐναργεστάτην. „ Πάθος γὰρ (2) εἶναι
 „ τὸ ἀπεδίδοι ἐν τῇ ψυχῇ γιγνόμενον, ἐνδεκνόμενον ἑαυ-
 „ τῷ, καὶ τὸ πεποικνός. Ταύτην δὲ καὶ ἄπὸ τῆ φωνῆς ἔλε-
 „ γον ἔπος εἰρῆναι· καθάπερ γὰρ τὸ φῶς αὐτὸ δεικνύσι, καὶ
 „ τ' ἄλλα τὰ ἐν αὐτῇ ἐξελχόμενα, ἔπωται καὶ ἡ φαντασία
 „ δεικνύσιν ἑαυτῷ, καὶ τὸ πεποικνός αὐτῷ. Εἰ δὲ τὴν αἰ-
 „ σθητὴν φαντασίαν, καὶ τὸ αἰσθητὸν ἐκ τῶ ἀκολούθῳ, φαντα-
 „ σὸν εἰπεῖν ἐκ ἀκρίβειας. „ φαντασὸν γὰρ κατ' αὐτὸν τὸ ποιῶν
 „ τὴν φαντασίαν, οἷον τὸ λευκόν, τὸ ψυχρὸν κτ. Δια-
 „ φορὰν δὲ τίνα ταῖς ὑπὸ τῆς φαντασίας ἀλλοιοποιῖαι καὶ τε-
 „ ραχάδεσι τῷ κινήσεων ἐπισημειώμενος „ φανταστικὸν ε-
 „ στί, ἀείξετο ὁ ἄριστος ἐκυσμός, πάθος ἐν τῇ ψυχῇ ὑ-
 „ πὸ ἐκτονῶς φανταστῶ γινόμενον, καθάπερ ἐπὶ τῶ σκιαμα-
 „ χῶντες, καὶ κενὰς ἐπιφέρουσιν πρὸς χεῖρας. Ὡς κατὰ γῆ
 „ τὴν Χρυσίππειον δόξαν, τῇ μὲν φαντασίᾳ, (ἥτοι τῇ αἰ-
 „ σθήσει) ὑπόκειται τὸ φανταστικόν (τέστι τὸ αἰσθητὸν) πρὸ
 „ δὲ φανταστικῶ ἑκτονῶ. Νοτιέον δὲ ἀράγματι, ἄλλως γὰρ ὑ-
 „ πόκειται καὶ τῇ φανταστικῇ τῇ δοκῇ τὸ φαντασμα, ἐφ' ὃ
 „ ἐλκόμεθα καὶ τὸν φανταστικὸν ἐκτονὸν ἐκυσμόν. Ταῦτα
 „ δὲ γίνεται ἐπὶ τῷ μελαγχολώοντι, καὶ μεμνηώοντι. (3)
 „ Καὶ ὁ μὲν δὴ ταῦτα, αὐτοὶ δὲ τὸ ἐγγινόμενον πάθος τῇ
 „ ψυχῇ ὑπὸ ἐκτονέρας κινήσεως, ἡ μόνον ἐκ μελαγχολίας,
 „ ἡ μανίας ταραττομένη, ἀλλὰ καὶ ἐν ἀταράχῃ τε, καὶ ἀκν-
 „ μονι τῇ καταστάσει, ἑκτονῶ ἦτον διακινούμενη, φαντασίαν ἀ-
 „ ποκαλεῖν κυρίως εἰώθετο τοῖς τε κοινῇ δεδομένοις σοιχῶν-
 „ τες, καὶ τῆς τῶ παρόντος αἰσθήσεως αὐτῷ ἀντιδιασέλλοντες,
 „ καὶ πλὴν τῆς ἀρχῆς, ὅς ἡς ἡ τῶ πάθος ποιητικὴ κίνησις
 „ τῇ ψυχῇ, τ' ἄλλα πολὺ τὸ ὅμοιον ἔχειν τῇ αἰσθήσει, πῶν
 „ φαντασίαν ὑγέμενοι. Τῷ γὰρ ὅτι ἐκ αὐτῆς ἀπεικόνως
 „ τὴν

(1) Περὶ Ψυχ. Γ'. Καρ. Γ'.

(2) Παρὰ Πλωτάρχ. Περὶ Ἀρίστων. Βιβλ. Δ'.

(3) Χρυσίππ. Παρὰ Πλωτάρχ. Αὐτ.

τῶν φαντασιῶν, ἐφ' ἡμισείας πῶς αἰθροῖν εἶναι ὑποφύαι-
το. Πᾶσα γὰρ αἰθροῖς καὶ φαντασίαν ἔχει, ἔχι δ' ἀνά-
παυλιν. Ἐκείνη μὲν γὰρ ἐπὶ πέρατος εἰς πέρας χωρεῖ τὸ
πάθος, τῇ μὲν ἀρχομένην, τῇ δ' ὑπολήγον, (β. φ. φ. φ.)
ταύτη δὲ καὶ θάτερον μόνον συμβαίνει· ἐνταῦθα γὰρ ἡ
ἀλλοίωσις οὐδα μὲν καὶ ἡ ταύτης ἀντίληψις. Καὶ ἔστιν, ὡς
ἀπλῶς εἰπεῖν ἡ φαντασία τῆς αἰδήσεως οἷον τὰ τελευ-
ταία. Ἀλλως τε δὲ καὶ ὑποκειμένην ὅτι τὸ αὐτὸ δυνάμει
ἐκατέρως, ἡ τῇ νόρῳ, ὡς εἴρηται, ρίζα. Αἰθροῖς γὰρ καὶ
„ φαντασία τῇ μὲν ὑποκειμένην ταῦτα, τῇ δὲ λόγῳ ἔτε-
„ ρα. (1) Καὶ ἀντικείμενα τὰ αὐτὰ, τὰ σωματικὰ τῇ ὄν-
των, καὶ οὐλα, καὶ καὶ μέρος. Οὐδέν τε φαντασιακὸς τῇ ψυ-
χῇ τυχεῖται ἀντίληπτον, ἢ μὴ φθάσας δὲ αἰδήσεως δ
ἐγκέφαλος πρὶν ἔχειν προαπεδέξατο. „ Ἡ γὰρ φαντασία κίνη-
„ σις τις δέκεται, καὶ ἐκ αὐτῆς αἰδήσεως γίνεσθαι. (2) Ἀλ-
λ' εἰ καὶ τέτοις ἔτω συμφωνεῖ τῇ δυνάμει ἐκατέρως, ἔ-
καστί γε μὴν καί τις διαφορὰς πρὸς αἰδήλας, ἃς ὁ Στα-
γειρίτης κατέλεξεν. (3) Εἰσι δὲ αὗται. Α'. „ ὅτι ἐν ὑπνοῖς
„ φανταζόμεθα μὲν, ἐκ αἰθανόμεθα δέ. Β'. ὅτι αἰθρο-
„ σις, φησὶν, αἰ πάρεστι, φαντασία δ' ἔ. Τὰ γὰρ νεο-
„ γνά (ὡς διεμυλύνει τὸ χωρεῖον ὁ Φιλόπονος) (4)
„ καὶ φαντάζεται, βδάλλει γὰρ πάντα μασὸν, καὶ λίδινος
„ ἢ, καὶ βόειος, καὶ οἷος, ὑπερον δὲ τὸν τῆς μηδὸς
„ μόνον.... Καὶ πάλαι δὲ προσομιλήσαντα, καὶ κακὰ,
„ πάλιν προσβάλλουσι τῷ πυρί. Ἀλλὰ γὰρ πρὸς ταῦτα
ἐχ' ὀγῆς εἶναι μοι δοκεῖ, πεπονηκέα δὲ σφοδρῶς ἡ κατὰ
Φιλόπονον κείσις θεραπείας μόλις αὐτῶν τύχοι τιός. Τί γὰρ,
ὅτι βδάλλει πάντα μασὸν, μὴ καὶ αἰσθηθεῖ; ἀμεινον δὲ
λέγειν, ὡς ἐμνημονόει, ἡδὲ ἐκ πολλοῦ χρόνου κείναι· φαν-
ταζεσθαι δὲ καὶ αὐτὰ πάντα ἀνάγκη, ἐπεὶ καὶ αἰσθάνεται, ἔ-
δε

(1) Μεταφρ. Ἐφ' ἡμισείας πῶς αἰθροῖν εἶναι ὑποφύαι-

(2) Λεξ. Περὶ Ψυχ. Βιβλ. Γ'.

(3) Αὐτ. Αὐτ.

(4) Ἐν ὑπνῳ. εἰς τὸ Γ'. τῇ πρὸς Ψυχ.

δὲ ἢ ἂν χωρὶς εἴη ποτὲ αἰσθητικῆς φαντασίας, εἰ καὶ φαντασία εἶναι ἐνδέχεται ἀνεὶ αἰσθήσεως. Διόμοι δοκεῖ, καὶ τὸν Φιλόσοφον νοεῖν ἐθέλειν, μὴ αἰετὶ παρεῖναι τῷ φαντασίῳ τῷ μᾶλλον κρίσεως. Ἐπειδὴ γὰρ τοῖς ἀρτιγνησίμοις, ἐκ οἷα ὅτι ἢ τῷ ἐγκεφάλῳ ἐστὶ ἀπαλαυτέρα ἔσα, ἀσύγχυτα κατέχειν πᾶς ἐν αὐτῇ ἐναποτυπώματα, ταύτητοι καὶ πᾶς οἷα αὐτῷ προλημνύας σφάλλεται κρίσεις, καὶ πᾶς πᾶς δὲ φαντασίας μόνῃς λέγεται ἀμοιρεῖν, αἰσθητικῇ δὲ ζῶα ὄντα, αἰετὶ ἔχει. Γ'. „ ὅτι ἐδοκεῖ φησὶ (1) πᾶσι „ πᾶσι φησὶ φαντασίαν ὑπάρχειν, οἷον μύρμηκι, ἢ μελίττῃ, ἢ σκώληκι. Ἐχει δὲ καὶ τὸ πᾶσι ὅτι, πᾶσι γὰρ αὐτῷ ἐπὶ τῷ πᾶσι καταδύσεις πᾶσι αὐτῷ οἷτε σκώληκες, καὶ οἱ μύρμηκες μάλιστα, καὶ αἱ μέλιτται τὰ σμιλῶν, εἰμὴ καὶ ὑπὸντων ἔφερον τὰ ἐναποτυπώματα; Δ'. „ ὅτι αἱ μὲν (αἱ „ αἰσθήσεις) ἀληθεῖς αἰετὶ, (2) (ὡς τῷ ὄντων φησὶ „ καὶ) αἱ δὲ φαντασίαι γίνονται αἱ πλείους ψεύδεις, ὡς „ ἀρα καὶ πᾶς μὴ ὄντα ἰνδαλόμεναι. Ε'. (3) ὅτι αἱ αἰσθήσεις ἐναργεῖς, αἱ δὲ φαντασίαι ἀμυδραί. Οὐ γὰρ λέγομεν, ὅταν ἐνεργῶμεν, ἀκριβῶς φησὶ τὸ αἰσθητὸν, ὅτι φαίνεται ἡμῖν πᾶσι ἀνθρώπων, ἀλλὰ μᾶλλον ἔταν μὴ ἐναργῶς αἰσθανόμεθα, φαντασίας καλῶντες πᾶσι ἀμυδράς τῷ αἰσθήσεων. (δ. χοβ.) Σ'. „ ὅτι (4) φαίνεται καὶ μύσιν ὁράματα ἡμῖν διαφορὰ φησὶ πᾶσι ὅτι ἡ πρώτη. Ὡς μὲν ἐν αἱ πᾶσι διαφοραὶ ἀπασαι, πᾶσι πᾶσι Β'. καὶ Γ', φησὶ αἱ καὶ λόγος τις ὑπὲρ ἀμφιβολίας, ἐκ πᾶς πᾶσι ἡμῖν ἐν τῷ θεωρήματι ἐξηρημνύει εἰσι, ῥαδίον συνιδεῖν παραδεχόμενος. Ἡ γὰρ Α'. καὶ Σ'. δι' ἐνὲν πάντως ὅτι καὶ καθ' αἰσθήσεις καὶ μύσιν, κινεῖται μὲν τὰ πᾶσι πᾶσι ἐγκεφάλῳ τῷ ῥόλων, τὰ δ' ἐπὶ τὸ ἐκτὸς αἰσθητὸν ἡμῖν, ἔτω δηλ. ὡς πᾶσι κίνησιν ἀνεργεῖν ἐπ' αὐτῷ

(1) Ἀετ. Περὶ Ψυχῆς. Βιβλ. Γ'.

(2) Αὐτ. Αὐτ.

(3) Αὐτ. Αὐτ.

(4) Αὐτ. Αὐτ.

τῶν τῶν ἀρχῶν, ὅθεν ἡ αἰδήσις. Καὶ ἡ Δ'. δὲ, καὶ ἡ Ε'. τὸν αὐτὸν ἔχουσι λόγον· τὸ γὰρ τῷ αἰδητησίῳ ἐπε-
τεργέν, ἢ περ ἐνεργεῖ, καὶ ὑφέστηκε. Τὸ δὲ καὶ τὸν ἐγκέφα-
λον κίνημα, παραπλήσιον τῷ ἄλλοτε ποτε θρομβῶν, καὶ ὑ-
πὸ τῆς ψυχῆς ἔχει αὐτὸ γενέσθαι, καὶ πᾶσι ἐκείσε πινύματος.
(Σ. ϕοδ'. Ε'.) Τότε αἰδημα, δὲ τῆς θύραθεν ἐπαύτης
προσβολῆς ἐχειρόμενον, εἰκὸς εἶναι καὶ ἐναργέστερον, ἢ τὸ
φαντάσμα, ὅπερ ὀξωτεριότης αἰτία ἐδόλωσεν παρέσιν ἡ
κινήσασα. (Σ. Αὐτ.)

Σχόλιον Β'.

Σ. ϕπς'. **Τ**ῶν περὶ αἰδήσεως ἀνωτέρω (Σ. ϕοδ'.)
εἰρημῶν τὰ πλείω, εὐροις αὐτὴ καὶ ταῖς φαντασίαις, ἐπιση-
σας, ἐπαληθεύοντα, εἴπερ ὅς ἡγεμῶν τινῶν αἰδήσεων,
καὶ τὸ πᾶν αἰδήσεις τινὲς εἰσὶ καὶ αὐταὶ ὅς ἐνδοτέρων κι-
νημάτων τὴν ἀρχὴν ἔχουσαι, καθάπερ εἴρηται. (Σ. ϕπέ.)

Α'. Οὖν ὥστερ ἐπὶ τῇ αἰδήσει (Σ. ϕοδ'. Γ'.) ἐλέ-
γμεν, ἔγω καὶ ταῦτα, μὴ ἴσαν ἐμποικεμῶν τοῖς πᾶσι,
ἐδὲ τῷ αὐτῷ αἰεὶ, τῇ καὶ τὸν ἐγκέφαλον ἀλλοιώσαν, δὲ
φέρειν εἰκὸς καὶ ἄλλας ἄλλων, καὶ τὰς αὐτὰς ἄλλοτε ἐαυτῷ
τῇ δυνάμει, καὶ τὰς μὲν παχυτέρας εἶναι, καὶ ἀφυσέρες,
τὰς δ' ὀξυτέρας τε, καὶ ἐτοιμότερας· καὶ ταῦ μὲν ἐμμελῶς ἔ-
χοντας, καὶ δυνάμεις, ταῦ δὲ πλημμελῶς καὶ ἀπείκτως ταῖς
φαντασμαῖς ἀντιλήψεσιν. Αἷτια δὲ, αἱ τῇ κράσει δὲ
φοραὶ· οἷον αὐτὴ δὴ τὰ μορῆς ἡ σύστασις, καθ' ὃ ἀμέσως
ἡ πρὸς φαντασίαν τελείται κίνησις. Ἐπὶ μὲν γὰρ τῇ ἀρτι-
θρογίῳ, καὶ δὴ, καὶ τῇ κομιδῇ παιδων, δὲ τὸ ἀπαλὸν εἶ-
ναι καὶ ἥμισυ ἀντερεῖον, ἀπώτεραι καὶ αἱ φαντασίαι. Ἐπὶ
δὲ τῇ προσηβηκότων ἡδονῇ, καὶ ἀνδρωδεύῳ, δὲ τὸ σερρόν,
καὶ ἐλαστώτερον, ἀκραιότεραι. Γεγνηκότων δὲ ἡδονῇ, δὲ τὸ
ὑπαύχμηρον, καὶ ὑπόχαυρον, κατ' ὅτεραι. Καὶ καὶ τὴν αὐ-
τῶν δὲ καθ' ὅσον ἡλικίαν, τοῖς μὲν ὁ ἐγκέφαλος δυνάτε-
ρός τε ὢν, καὶ καθαρώτερος, καὶ βαθύτερος, καὶ λειότερος,
τοῖς δὲ ὑπεναντίως πως δὲ κεμῶς πλείω ὅσον παρέ-
χεται τῶν δὲ φοραῖ τῇ φαντασιῶν. Δαιμονίως ταῦτα ὁ

Πλατωνικός Σωκράτης ἐκτίθεται (1) ἢ διερμηνύει. „Θές
 „ δῆμοι λόγου οὕτω ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν οὐ κίεον
 „ ἐκμαγεῖον, πρὶ μὲν μείζον, τῷ δ' ἑλάττω, καὶ τῷ μὲν
 „ καθαρωτέρῃ κηρῷ, τὸ δὲ κοπωδέστερον, καὶ σκληρότερον,
 „ ἐνίοις δὲ ὑγρότερον, ἔστι δὲ οἷς μετερίως ἔχοντες. Θεαίτ.
 „ τίθημι..... Σωκρ. ὅταν ἐν ὁ κηρὸς ἐν τῇ ψυχῇ βα-
 „ θύς τε καὶ πολὺς, καὶ λεῖος, καὶ μετερίως εἰργασμῶτος ἦ,
 „ τὰ ἰόντα ὅτ' ἡδ' αἰδήσεων, ἐνοσημαινόμενα εἰς τὸ τοιοῦτον
 „ τῆς ψυχῆς κέαρ, ὃ ἔφη Ὀμηρὸς, αἰνιττόμενος τὴν τοῦ
 „ κηρῷ ὁμοιότητα, τότε μὲν καὶ τέτοις καθαρά τὰ σημεῖα
 „ ἐγγινόμενα, καὶ ἱκανῶς τὰ βάδες ἔχοντα, πολυχρόνια τε
 „ γίνεται, καὶ εἰσὶν οἱ τοιοῦτοι, πρῶτον μὲν ὀμαθεῖς, ἔ-
 „ πετα μνήμονες. Εἶτα ἔ' ὠδῶν ἁλάντῃσι ἡδ' αἰδήσεων τὰ
 „ σημεῖα, ἀλλὰ δοξάζουσιν ἀληθῆ· σαφῆ γὰρ, καὶ ἐν ὄρυ-
 „ χωρία ὄντα, παχὺ δ' ἀνέμασιν ὅτ' ἐν αὐτῷ ἕκαστα ἐκ-
 „ μαγεῖα. Ἄ δ' ὅντα καλεῖται. Καὶ σοφοὶ δ' ἔπει κα-
 „ λουῦνται. ἢ οὐ δοκεῖσαι; Θεαίτητ. ὑπερφυῶς μὲν οὖν.
 „ Σωκρ. ὅταν τίνων λάσιόντις τὸ κέαρ ἦ, ὃ δὴ ἐπῆνε-
 „ σεν ὁ πάντε σφὸς Πομπῆς, ἢ ὅταν κοπωδὲς, καὶ μὴ
 „ καθαρῷ τῷ κηρῷ, ἢ ὑγρὸν σφόδρα, ἢ σκληρόν, ὧν μὲν
 „ ὑγρὸν, ὀμαθεῖς μὲν, ὀπλήσμονες δὲ γίνονται· ὧν δὲ
 „ σκληρόν, τανυντία. Οἱ δὲ δὴ λάσιον, καὶ ἄρα, λιθῶ-
 „ δεσται, ἢ γῆς, ἢ κόπρῃ συμμιγείσης, ἐμπλεῶν ἔχοντες,
 „ ἀσαφὴ τὰ ἐκμαγεῖα ἔχουσιν· ἀσαφῆ δὲ καὶ οἱ τὰ σκλη-
 „ ρά· βάδες γὰρ ἐκ ἐν. Ἀσαφῆ δὲ καὶ οἱ τὰ ὑγρά· ἡδ' ὅτ'
 „ γὰρ τὰ συγχεῖσθαι παχὺ γίνονται ἀμυδρά. Ἐάν δὲ πρὸς
 „ πᾶσι τέτοις ἐπ' ἀλλήλων συμπεπνωκότε ἢ ὑπὸ σφοδρῶ-
 „ εἶας, ἐάντε μικρόν ἢ τὸ ψυχρότερον, ἐπὶ ἀσαφέστερα ἐ-
 „ κείων. Πάντες ἐν ἔπει γίνονται οἱ οἱ δοξάζειν φερόντες.
 „ ὅταν γάρ τι ὁρῶσιν, ἢ ἀκούσιν, ἢ ὀπνοῶσιν ἕκαστοι,
 „ ὀπνοῶμεν παχὺ ἕκαστοι ἢ δυνάμει, βραδείας τε εἰσὶ,
 „ καὶ ἀλλοτριονοῦντες. Περερῶσιν τε, καὶ ὠδῶν ἁλάντῃσι, καὶ πα-
 „ ραδοῖσι πλείεσσιν. Καὶ καλεῖται αὐτὸ ἔπει, ἐφ' ὅσον τὸ
 „ δὴ τῷ ὄντι, καὶ ἀμαθεῖς.

B. Οὐχ

(1) Πλάτων ἐν Θεαιτήτῳ.

Β'. Οὐχ ὅπως δὲ ἐπ' αὐτὸ τὸ κέαρ αἰσθετόν τὰς ὁρ-
 φὰς ταύτας, ἀλλὰ καὶ ὅτι τὸ ζωτικὸν πνεῦμα, ἀφ' ὃ ἀ-
 μέσως ἐκείνῳ ἐμποιεῖται ἡ κίνησις, ἥς αὐτὸ ἀδὼν ἐκμάσ-
 σεται. Τὰ δὲ πνύματος ἐνδείατε, καὶ τινεῖς, ἀμυδρότε-
 ρα πάντως τὰ ἐκμαγεῖα, ὡς δὲ θαφίλεστον ἢ, καὶ μάλ-
 λον ὀξυκίνητον, ζωρότερα. Καὶ πάλιν ἄνω ἔχοντι τὸ εἰ-
 ρημὸν πνύματι, εἰάν ἡ ἀπαιτημὴν λεπτότης προσῇ, ὁ-
 μαλαί γνῶσκονται αἱ αἰατυπώσεις, καὶ ἀταίραχοι. Ἐὰν δὲ
 βραχύς τις, ἐκ δυσκρασίας ἢ διαίτης πλημμελῆς, ἐργέ-
 νηται, πολὺ κἀντεῦθεν ταῖς φαντασίαις, τὸ ἀνώμαλόν τε
 καὶ παραχῶδες. Διὸ καὶ αἷρ ὁ εὐκράης τε καὶ εὐπνὺς, ἢ τὰ
 ναντίον, ὡς ἄρα ἐξ τῆς κλοναεῖων τῆς βραχείας καλυμέ-
 νης ἀρτηρίας, πρὸς τῆς φλεβῶδους εἰσιῶν, καὶ τὸ κατὰ τὴν καρ-
 δίαν αἷμα ἐκφυλῶν τε, καὶ ἐκρρίπιζον, οὐκ ἀσωτελὲς
 πάντων πρὸς τὸ εὖ, ἢ μὴ, φαντάζεσθαι κέινεται τοῖς ἀ-
 ναντέσιν. Εἰ δὲ πρὸς τὸ φιλοσοφεῖν ὁ θαυμασιὸς Πλά-
 των διζιῶς ἔχειν ὑπέλιπε τὸ νοσῶδες χωρίον, ἐν ᾧ ἴδρυ-
 το ἡ Ἀκαδημία, ἐμοίγε θαυμαστὸν, εἰ μὴ τὸ φιλοσοφεῖν
 ἡθικώτερον ἐκλάβοις, τὴν τῆς ἀτιθάστων τε καὶ δυσαγά-
 γων ὁρέξαν ἀπονέκρωσιν, πρὸς ὡς τὸ νοσῶδες τὸ χωρίον,
 εἰ μικρὰν παρείχετο τὴν συυτέλειαν. Διαφέρει δὲ πολὺ,
 καὶ τὸ σιτίσις χεῖναι δόχυμοις, ἢ δυσχύμοις, καὶ ταῖς συμ-
 μέφως, ἢ ἐν ἀμετεῖα, εἰς ἀρετὴν τὰ φανταστικὰ, ἢ κά-
 κωσιν, ὡς ἐξ ὧν ὁ χυλὸς, ἐξ οὗ τὸ αἷμα, ἐξ οὗ τὰ
 πνεύματα, δι' ὧν τὰ φαντάσματα. Διὸ οἱ δὲ τὰς οἱ κραι-
 παλῶντες, καὶ αἰσωμενοί. Διὸ καὶ τὸ (1) „ πελὺποδος κε-
 „ φαλή, ἐν μὲν καλόν, ἐν δὲ καὶ ἐθλόν. Ὅτι τῷ βρω-
 „ θύει μὲν ἔστιν ἡδιστος, δυσόνειρον δὲ ὕπνον ποιεῖ, φαν-
 „ τασίας παραχῶδεις, καὶ ἀλλοκότους δεχόμενον, ὡς λέγει-
 „ σιν. Καὶ ὅπως καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων μεταβολῶν τῆς κατὰ
 τὸ σῶμα γινομένων, αἱ φαντασίαι ποικίλλονται· οἷον οἱ
 πυρέσσοντες σφοδρῶς, ὥραπαίεσι, καὶ οἱ πληθωμένοι κιν-
 δυνύουσι. „ Καὶ οἱ μελαγχολικοὶ φανταστικοὶ εἰσὶ· τὸ δὲ
 „ τῇ

(1) Περὶ Πλατῶν. ἐν τῷ πρὸς δὲ τὸν Πλάτωνα ἀκρόν.

„ τῇ φαντασίᾳ ἀπολεθεῖν ταχέως, μεγαλοχολικὸν εἶναι ἐ-
 „ στί. Διὸ καὶ οἱ ἰχρόφωνοι μεγαλοχολικοί, προτερεῖ ἢ ἡ
 „ ὁρμὴ τῷ λέγειν τῆς δυναμέως αὐτοῖς, ὡς θάρττον ἀπο-
 „ λεθεῖσθαι τῆς ψυχῆς τῇ φανσίᾳ. (1)

Γ'. Ὡς ὅπῃ τῇ αἰδήσει (δ. φ. δ'. Η'.) ἔπωτοι καὶ
 τῇ φαντασίᾳ, τῇ μὲν, τῇ νόματι τῆς ψυχῆς πειθαρχε-
 σω, εἶναι (ὅσαι δὴποτε ἐκ μὴ ἐκείνων τελέμναι εἰ-
 σὶ τῷ πνέματι κινήσεων) εἰσὶν ἀναγκαῖαι. ἐνίων δὲ
 καὶ ὁποσοῦσα ἡ ψυχὴ πρὸς ἀνατυπώσεις, ἀπαλλάττεται
 δυνάμει. Καὶ ἀληθές ἄρα τὸ τοῦ Πλουτάρχου πρὸς Κο-
 λώτιον „ ὅτι τὸ φανταστικόν, καὶ βελονοῖς ἀνέλκει ἐ-
 „ σὶν, ἀλλ' ἀνάγκη προσεντυγχάνοντας τὰς πράγμασι τυ-
 „ πῶσαι, καὶ πάχειν ὑπ' αὐτῇ. Καὶ αὐτὸ δὲ τῇ πρᾶξι
 „ μάπον πολλὰς ἐκ μοχθηρᾶς ἔξεως ἀπαραίτηται αἱ φαν-
 „ τασίαι, τοιαῦται δὲ μάλιστα αἱ ὑπὸ πάθους τὰς κἀμνου-
 σιν ἐγγινόμεναι. Καὶ πολλοὶ δὲ ἔχ' αὐτὸ οἷς αὐτὸ σφοδρῶς
 ἰνδάσκοντο, ἐμμελῶς ἀκλινῶς, καὶ εἰσὶ τῷ λόγῳ οἱ τοῖς
 ἀμετάπειστοι. „ Τῷ γὰρ ἐν ἐμοὶ (φησὶν ὁ Ὀλιανδὸς
 „ Βοηθῆς (2)) καὶ αἰσθητικῇ ἔπω δακρυμῶν, ὡς ὁ-
 „ τε, κύκλον ἐφυθρὸν πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχοντι, ταῦτ' αὖ ὁ-
 „ ρᾶν ἀναμφισβήτητος ἔχεται αἰμῶν, καὶ ἐμοὶ δακρυόσιοι πε-
 „ ρεσῶτες, μὴδὲ πιστοὶ παρῆναι, οἷον ὅρῳ δοκῶ, δι-
 „ γνέζονται. Ἐνθεν τοι πρὸς τοιαῦτα ἐ λόγους μεταπέθεον
 ὅπῃ χεῖρὴν παραινέει, μᾶλλον δὲ συγκατατίθεσθαι μὲν τῷ
 ἀρχῶν, ἀφορμῆς δὲ παρεμπεσέσης, δι' αὐτὴς ἐσεώς τινος
 φυσικῆς τε, καὶ ἀνεπιτεχνήτης, τῆς καταχέσης ἀξιοφροσύνης
 θεραπεύειν περᾶσαι. (3)

Δ'. Ἄλλο δέ τι φαντασιῶν εἶδος ἐκεῖνο, ὃς περ αἰδήσεις
 αὐτόχρημα εἶναι τῷ ἀφ' αὐτοῖς ἔχεται, οἱ πάχον-
 τες ὑπερδραστεύονται, ὧν ὁ καρπὸς νόσος, καὶ τὰ πολλὰ
 θάνα-

(1) Πρὸς Πλάτωνα. Ἀριστ. Τμήμ. ΙΑ'. Πρὸς Βλ. ΑΠ'.

(2) Ἐν ταῖς Ἰερίαις. Σπινχέσις. Τόμ. Δ'. Ἀρ. 586.

(3) Αὐτ. Αὐτ.

θαύματος· οἷον ὅναρ ἐδόκει ἐκείνος, ἐκ μαρμάρου λίθινον εἶναι αὐτῷ τὸ ὑπὸ κεφαλῆς ἕως ποδῶν ἡμίτομον, τὸ δὲ λοιπὸν, ὡς περ εἶχε, σάρκινον. Ἀφυπνισθέντι δὲ, ὑποπληξία ἰσχυρὰ ἐμπίεσεν, τὸ ὅναρ ὑπαρ ἐποίησεν, ἡμιανδριάντα, οἷον ὑποφύλασα τὸν ἄνδρα. Καὶ τῇ πρὸς δέ τιμος φλεβοτομῇ, ἢ θεράπαινα παρέσα, καὶ τὴν λίχρον ὅπῃ τῇ χειρουργίᾳ προσάψασα, σφοδρῶς ἔτω τῇ φαντασίᾳ πρὸς τὴν εὐξὴν ἐπλήρη καταδείσασα, ὡς δὲ πολλῶν ἡμερῶν κειμήλιον, ὁδωῶν δειμυτάτων ἐν τῷ μέρει αἰδυνώσθαι. (1) Ὁ δὲ τις εἰς ὄγκον ἔτω γιγάντειον, καὶ ὑπερφυῖ αὐξῆσαι πεφάντατό τε, καὶ ἀνέπεπεισο, ὡς μὴδὲ τῷ δώματος, ἔκ τῷ, ἐκκύπτειν πολυῶν, μὴ καὶ τὴν, δι' ἧς διέλθοι πύλιν, σωθλασθεῖν δὲ σκονοχωρίαν ὑφορώμενος. Ἐπεὶ δὲ βία αὐτὸν ἐξελευθῆναι, ὁ τὴν θεραπείαν τὴν αὐτοῦ ἀνελήμμενος, ἐκέλευσεν, ἀντέχων μὴ τὰ φῶτα, καὶ ἀντερείδων τὴν πόδε, καὶ ἔσπον πάντα εὐισάμενος, ἔπει ἐν τῷ ἐξέλκεσθαι ὡς ἄρα τῇ ὄντι τὰ ὅσα πάντα σιωτρεβείη κατοδυνώμενος, μετ' ἑπολὺ, καὶ τῷ ἀλγεῖν, καὶ τῷ ζῆν ἀθλίως παύσασθαι λέγεται. (2)

Ε'. Καὶ τὸ θαυμαστὸν δὲ ἐκεῖνο, τὸ πολλοῖς ὀπτιομβαίνειν ὁρώμενον, ἐντεῦθεν συνιδεῖν αὐ εἶναι, ὅπως καὶ ἐν βαθυτάτοις τοῖς ὕπνοις, λέγασί τε, καὶ ἄδουσι, καὶ τῆς κλίτης ἀνεγρόμενοι, βαδίζουσι καὶ πλείεστα ποιῶσιν, ὡς εἰ καὶ ἐξηγητότερος ἐτύγχανον ὀπχειρότερος τοῖς πράγμασι. Πλυμμία δὲ οἰονείτις τάτοις τῷ πνεύματος γίνεται, δαφίλεσέρετε ὀππρέοντος, τοῖς μέλεσι, καὶ ὅξυτέρῃ ὄντος εἰς κίνησιν, καὶ τὰ ὄργανα ὑπὸ τῆς ἀγρυπνίας καὶ φέροντος ἢ πεφύκασιν ὅτε καὶ κέλευσμα τῆς ψυχῆς, αἱ τοιαῖδε, ἢ τοιαῖδε κινήσεις περαίνονται. (3. 4. 5. Ε').

5. Ὡς περ ἐν αἰσθησίσι αἰσθῶσιν ἄμαυροῖ καὶ ὀξυφανίζει, ἢ σφοδρότερετε καὶ ὀππαρατεσέρα τὴν ἡπτονα. (3. 4. 5. Ε'). οὕτω τοι καὶ τῇ φαντασιῶν συμβαίνειν εὐλογον. Ἐπεὶ δὲ

(1) Μακροβρύγγ. Περὶ Ζητήσε. Ἀληθ. Μέρος Α'. Κεφ. 2'.

(2) Παρὰ Αἰδεόλλῃ Φυσικ. Μέρος Δ'. Κεφ. 1 Ε'.

δὲ καὶ τὴν αἰδησιν, εὐτονωτέρα ἢ τὴν ἐγκεφάλου κίνησιν, ἢ δὲ κατὰ τὴν φαντασίαν ἀμυδροτέρα, (§. 4 π. ε.) διὰ τοῦτο δὴ, καὶ τὰς ὀφθαλμὰς μύειν εἰώδασιν, οἱ ἀκριβῶς τι φανταδιῶναι βελόμβροι, καὶ ἐν σκότῳ ἀναπολεῖν τὸ ἀπὸ δαζόμβρον, καὶ τὸ ἐξω θορύβων γίνεσθαι πειρῶνται, καὶ ἐφ' ἡσυχίας τῇ προκειμένῳ ἐμμελεῖται, ὅππότερον οἷον τὴν γνώσκειν τὰτο ἡγεμόνοι αὐτοῖς ἔσεται, εἰ τῶν ἄλλων φαντασμάτων ἑαυτὸς ἀπαλλάξειαν, ὅφ' ὧν τὰ ὀπιβάλλοντα ὀπισκοτεῖται πως, ἢ καὶ πέλεον ἀφανίζεται.

Ζ'. Ἐχει δὲ δὴ καὶ ταύτῃ, ὅτι ταῖς ἄλλαις ἢ φαντασία, πρὸς γε τὴν αἰδησιν, τὴν ἁεφορὰν· ὅτι αἰδησις μὲν αἰδήσει ἐδάμῳς ἀκολουθεῖ ὀλισμῶς, ἀλλ' ὡς αὐτὸς τυχὸι τὰ κινῶντα τὸ αἰδηπῆρον. Φαντασία δὲ φαντασία ποιά τις ποιά τινι παροπιδεῖ πολλαῖς ἀκολουθεῖσα· φανταζόμεθα ὅτ' οὕτως σὺ πῶς δε, καὶ οὕτως μὲν, οὕτως, ὡς ἄλλοτε πεφαντάσμεθα, ἢ προσηνέμεθα· (§. 40 β. 4 π. ε.) τῶν ἐγκαταλειφθέντων, ἢ δοκεῖ ἀνατυπωμάτων, ὡς ἀπλησία τῇ τάξει, καὶ τὰς προληπομένης ἁεθέσεις, ἡμῖν ἐνεγειρομένην.

Θεώρημα ΜΒ'.

§. 4 π. ζ. „ **Τ**ὸ τῆς φανταστικῆς ὁμοιῶν δυνάμεως, καὶ „ τῆς αἰδητικῆς ὁμοιῶν ἐπαύλας.

Ἡ γὰρ φανταστικὴ ἀντιληπτικὴ ὕψι δι' ἐνδοτέρων κινήματων, ὧν φθᾶσα ἢ ψυχὴ ἔχει τῶν ἐξωτερικῶν προήδετο. (§. 40 β. 4 π. ε.) ὧν δὲ προὑποτίθεται ἡ ἐνέργεια, παρῆναι δεῖ προηγεμένως τὴν δυνάμιν. Ἄρα τὸ τῆς φανταστικῆς, κτ.

Σχόλιον.

§. 4 π. η. **Ο**ρῶς ἐν ὁ Πλάτων (1), ὅταν δι' αἰδέσεως „ πα-

(1) Ἐν Σοφιστῇ.

„ παρῇ τινὶ τὸ ποιῆτε πάθος, ἀρ' οἶον τε ὁρθῶς εἰπεῖν ἔ-
 „ πρόντι, πλὴν φαντασίαν; Οὐδόν'. Ὁρθῶς δὲ καὶ Ἀεισο-
 „ τέλης (1) φησὶν, ὡς ἐκ αὐτοῦ αἰδήσεως γίνεταί. Προσ-
 „ φυῶς δὲ καὶ οἱ ὀρεζόμενοι τὴν φαντασίαν, δυνάμιν τῆς πῆς
 „ πορογενόμενης αἰδητικῆς ἀντιλήψεις, ὑποκινῶν τῇ αἰδήσει,
 „ ὑποκαταστῶν. Κατὰ δὲ λόγον καὶ οἱ ὑποδεδωκότες αὐτῇ,
 „ αἰδῶσιν εἶναι τινὰ φθατείνεσαν. Ἀλλ' ὅσα (εἰποι τις αὖ)
 „ καὶ ἐρηγορότες, καὶ ὑπνώγοντες φαντασιῶς ἰνδαλλόμεθα,
 „ ὡν ἕδον, εἰδὲ τὸ τυχόν ποτὲ κατ' αἰδῶσιν προειληφότες ἐσ-
 „ μὲν. Ἀλλ' ὅπῃ τῇ ποιῶν, εἰ μὴ τὴν συνδεῖναι τῇ πλά-
 „ σματος, πὰ γεμῶν σοικείων δίκῃ ὄντα ἀπλάστερα αἰδή-
 „ ματα, προλαβόντες ἔχομεν, ἐξ ὧν αἰδητικῶς ἤδη πορογεν-
 „ ομένων, ἐκασίως ἡμῖν, ἢ ἀκασίως ἕκαστος τῇ πνέματων
 „ συρροῆς, καὶ τὰ πορογεγονότα ἄλλοτε ἔχρη, ἢτοι συνδέ-
 „ σει, ἢ ἀφαιρέσει, ἢ μεταπλασμῶ τινὶ, τὰ φθαδέστα τῇ
 „ φαντασμάτων, καὶ ἄλλοτε συνίσταται. „ Καὶ ἀναπλαττο-
 „ μὲν ἡ ἀρχαῖς λαμβάνει ἀπὸ τῇ αἰδήσεων· ἐπεὶ δὲ ἡ
 „ εἶδον ἰδίᾳ ἔαγον, καὶ ἰδίᾳ ἔλαφον, ἔλαβε ταύτας ἀρ-
 „ χὰς ἀπλᾶς ἔσας ἀπὸ τῆς αἰδήσεως, καὶ τὸ συνδεῖναι
 „ ἀναπλάσαστο. Εἰ δὲ καὶ ἀνθρώπον ἐρανομήκη ἀναπλάττε-
 „ ται· ἀλλὰ πρότερον οἶδον ἀνθρώπον τὸν κατ' ἕκαστα. (2)

Πορίσματα.

§. 1. π. 3. Α'. **Δ**ιόπερ οἱ ἐκ γρηπῆς τυφλοὶ, ἔδεμιξ ἡ
 μηχανῇ φανταδεῖναι τὰ χρώματα. Οὐ χᾶειν, καὶ Ἀεισοτέ-
 „ λης, πῶς μύεσιν ἔφη (3) ὁράματα φαίνεται, καὶ ἡ τῶς
 „ τυφλώτῃσιν, ὃ τῷ Φιλοπόνῳ (4) καλῶς σεσημείωται.

Β'. Καὶ τὰ σφοδρότερον κινήσαντα τὰ αἰδητικῆα, μᾶλλον
 ὀφάντατα, καὶ πέναντίον.

Γ'. Καὶ

(1) Περὶ Ψυχ. Βιβλ. Γ'. Κεφ. Γ'.

(2) Φιλόπ. Ἐπεμν. εἰς τὸ περὶ Ψυχ. Βιβλ. Γ'. Κεφ. Γ'.

(3) Αεισ. Αὐτ.

(4) Φιλόπον. Αὐτ.

Γ'. Καὶ τὴν προσφάτως γενομένην αἰδησιν, ῥάδιον ταῖς φαντασίαις ἀνατυπώμεθα· ἢ τὴν αὐτίον.

Δ'. Καὶ ὡς συχνὰ γέγονασιν αἱ αἰδήσεις, ἐκ διεξάλειπτοι αἱ καὶ τὸ φανταστικὸν ἀνατυπώσεις· ἢ τὴν αὐτίον.

Θεώρημα ΜΓ'.

Σ. ψ. „**Τ**ὸ πῶς αἰσθητικῆς δυνάμεως λαχόν, εἶδος, ἢ πῶς φανταστικῆς αὐτὸ δυνάμειν.

Ἐπὶ γὰρ τῷ ποίετι, ὅτι αἱ αἰδήσεις τῷ ἔξωθεν προσβολαί, ἄλλοι πῶς τῷ νόθῳ ἀρχῆς ἀποληγῶσι, εἰς τὸ πρὸς αὐταῖς ἔχειν τὸ κριτικὸν ἐνάγκασιν (Σ. ψδ'. Α'.) εἶδος ἢ τὰς ἀρχὰς αὐτὰς, εἴθ' ὑπὸ πῶς ψυχῆς αὐτῆς, εἴτε καὶ ὑπὸ τῶ ἐν αὐταῖς πνύματος ἀμέσως, τῶ πάχυν ἐνδέχεται· τῶ δ' αὖ εἴη φαντάζεσθαι. (Σ. ψπδ'.) Τὸ ἄρα πῶς αἰσθητικῆς δυνάμεως, κτ.

Ἄλλως. Εἰ μὴ γὰρ, ἐνδοτέρα τι· ἄρα κίνησις καὶ ἀμεσος αὐτοῖς, ὅτι μὴ ὑπὸ τῷ ἔξωθεν ἐμποικιλή καὶ τὸν ἐγκέφαλον, ἢ εἴτι ἄλλο ἀντὶ τῶ, πῶς τοιοῖςδε ζώοις ἐνεργεῖται ἐδεμία. Τὸ δὲ ἥτοι παντελῆ τὴν ἀπείρην κατηγορεῖ τῶ ζωτικῷ πνύματος, ἢ παντελῆ τὴν καθαρότητα, ἢ πῶς ἀδυναμίαν ἐλέγχει, ἢ αὐτῆς πῶς ἐμφυχέσθης καὶ ζωέσης δυνάμεως. Ἄ πάντα πῶς τῷ αἰσθητικῶν φύσεως ἀλλοτρίωται κείνεται.

Σχόλιον

Σ. ψα. **Ε**μοὶ πόνην ἡ πιθανὸς ὁ ἐκ Σπαργάνων ὤσι Φιλόσοφος, ἐν οἷς τὰ νεογενῆ, καὶ οἷα τῷ Φιλάτῳ, οἷον μύρμηκας, καὶ μελίττας, καὶ σκώληκας, τῶ φανταστικῷ ἀμοίρας (1) παρέδωκεν. Ἡ γὰρ καὶ γνῶσιν ἐνέργεια αἰσθητικῆς

(1) Ἀρισ. Περὶ Ψυχ. Βιβλ. Γ'. Κεφ. Γ'.

παρῶσα εἶναι ἐθέλει, οἷς περ αὖ παρῇ (δ. ψ. ρ. θ'. ψξ'.)
 „ Ὅτι δὲ γνώσεώς τινος πάντε μετέχει (πᾶ ἀίδητικὰ)
 „ πᾶ μὲν πλείονος, πᾶ δ' ἐλάττωτος, πᾶ δὲ πάμπαν μι-
 „ κρᾶς. Αἰδήσιον γὰρ ἔχουσιν, ἢ δ' αἰδήσις γνώσις τις, ἐ-
 „ κείνῳ λόγος ὅστις. (1) Ἀλλὰ γὰρ τῷ καθαρωτέρῳ νοη-
 „ μάτων, εἰς μετεῖναι εἰκὸς αὐτοῖς, εἰς μετῶ, εἰς αἰ-
 „ μετῶ, ὡς εἰς ἡμῖν. Ὡς οὖν ὑπάρχοι αὖ καὶ τὸν δὲ τὸν λόγον
 „ αὐτοῖς, ἀργέσις ἐνίοτε πῶς αἰδήσεως, τὸ φαντάζεσθαι. Ἀλ-
 „ λως δὲ καὶ ἐξ αὐτῶ τῷ Ἀριστοτέλει, δυνατὸν εἰσβαλεῖν.
 „ Τὰ γὰρ ζῶα, καὶ αἰδήτικα, καὶ εἰμὴ πάσας πῶς αἰδήσεις,
 „ πλείους ἀλλ' ἓν, ἢ τὴν ἀφῶ ἐξ ἀνάγκης ἔχοντα ὅσι. „ Τὰ
 „ γὰρ ζῶα, φησὶ (2) πάντα μίαν ἔχουσι τῷ αἰδήσεων
 „ τῷ ἀφῶ. ὧ δ' αἰδήσις ὑπάρχει, τῶν ἡδονῶν καὶ λύ-
 „ πῃ, καὶ τὸ ἡδύτε καὶ λυπηρόν. Οἷς δὲ ταῦτα καὶ ἢ ἐπιθυ-
 „ μία. Τὰ γὰρ ἡδέος ὀρέξεις ὅστις αὐτῶ. Ἀλλ' εἴπερ ὀρε-
 „ ξις, καὶ φαντασία πάντως, καὶ αὐτῶ μὴ δοκῇ. Τῇ γὰρ αἰ-
 „ δήσει τῷ ἡδέος, καὶ λυπηρῶ ἀντιλαμβάνεται. Ἀντιλαμβα-
 „ νόμῃ δὲ κείνῳ κείνοντα δὲ, τὸ μὲν διακρίνει, τὸ δὲ φέρ-
 „ γει. Καὶ δίδωκε μὲν, πρὶν ἢ καταλάβοι, φέρει δὲ, ἥτοι
 „ ἵνα μὴ καταλάβοι, ἢ ἐπεὶ καταλάβοι κείνῳ ἄρα, καὶ
 „ ἐπὶ τῷ καταλαβεῖν, καὶ μὴ τῷ. Οὐκ ἔστι καὶ τὸς ἰνδαλμῶς
 „ φέρει, καὶ ἐπὶ γὰρ, καὶ μὴ πῶς αἰδήτικῶς τῷ ἀντιλήψεων.
 „ Ἔοικε γὰρ ἢ ἐπιθυμία τῷ ὑπὸντων εἶναι, ὡς περ καὶ ἢ
 „ φαντασία. Καὶ ἔστι μὲν κατ' αὐτῶ τῷ Ἀριστοτέλει, ἐν τῷ
 „ αὐτῶ. Συναῖδον δὲ καὶ τῷ ἐξηγητῶ τινός, πῶς Ἀριστοτέλει
 „ δόξης τὸ διωδελῆσθαι, καὶ ἀβέβαιον· τῷ τοι ὁ μὲν φιλό-
 „ πονος (3) ἔπορεύσας ἔστι „ δοκεῖ δὲ αὐτὸ (τὸ μὴ ἔχειν
 „ φαντασίαν εἶνα τῷ θηρίων) καὶ τὸν δούτερον λόγον (τὸ
 „ μὴ αἰε εἶναι φαντασίαν οἷς περ ἢ αἰδήσις, οἷον τοῖς νεο-
 „ ῖς ἔχουσιν) „ εἶναι ἐνωτίον τοῖς ἐν τῷ Β'. λόγῳ, (ἥτοι
 „ ἐν τῷ Β'. Βιβλίῳ τῷ διελ' ψυχῆς) εἰρημύοις· ἐλέγχο
 „ γὰρ

(1) Περὶ Ζῶων Γεν. Βιβλ. Α'. Κεφ. ἐχάτω.

(2) Περὶ Ψυχ. Βιβλ. Β'.

(3) Ἐπομν. περὶ Ψυχ. Γ'. Βιβλ. Κεφ. Γ'.

„ γὰρ ἐκεῖ, ὅτι ὅπερ ὄξιν αἰδήσεις, ἐκεῖ καὶ ὀρέξεις ὑπάρ-
 „ χει. Καὶ ὅπερ ὀρέξεις, ἐκεῖ καὶ φαντασία· ὡς ἂν ἴδῃ μέ-
 „ σης ὀρέξεως πάντως ἐπομῆς τῆς φαντασίας τῇ αἰδή-
 „ σει. Πῶς ἐρ φησὶν ὅτι οἱ σκώληκες, αἰδήσιν μὲν ἔχου-
 „ σι, φαντασίας δὲ οὐκ ἔχουσιν; Εἴτα ἀπαντᾷ· ἢ τὰ χα-
 „ (λέγων) (1) καὶ οἱ σκώληκες ἔχουσι φαντασίαν, ἀλλὰ
 „ συγκεχυμένην, καὶ ἀμυδράν. Προαγαγὼν δὲ αὖτις (2)
 „ ἐπὶ πλέον τὸ πόρονμα, καὶ, ἔσω, συγχωρήσας τὸς σκώλη-
 „ κας μὴ ἔχειν φαντασίαν „ ἵνα καὶ τὸς μύρμηκας, καὶ τὰς
 „ μέλαις, ἔφη μὴ ἔχειν φαντασίαν· ψεύδεται γὰρ ἐν τῷ
 „ τῷ· ἔχουσι γὰρ καὶ οἱ μύρμηκες φαντασίαν, ὡς δηλοῖ τὸ
 „ ὅψιαντα αὐτὸς τὴν κατάδυσιν αὐτοῦ. Ἀλλὰ μὲν καὶ αἱ
 „ μέλιτται ἔχουσι φαντασίαν, ὅψινται γὰρ πρὸ σμύλῃ
 „ αὐτοῦ, καὶ καὶ τὸ μέλι ὁποτίκισιν. Ἀπαντᾷ ὑπολαμ-
 „ βαίνει ἰκανῶς καὶ πρὸς ταῦτα, λέγων ὅτι „ διττὴ ἡ φαντα-
 „ σία, ἡ μὲν ἀναμνηστικὴ, ἡ δὲ διδακτὴ, καὶ τὴν διδασκό-
 „ μεθα, τὴν καὶ ψιττακὸς ἔχει, κατ' αὐτὴν γὰρ διδάσκει-
 „ ται τὸς ἀνθρωπίνους λόγους. Ποίαν ἐν ἄρα φαντασίαν
 „ ὑπὸ τῶν τῶν ζῶων ἀφαιρεῖται ὁ Ἀριστοτέλης; καὶ λέγο-
 „ μιν, φησὶν, ὅτι ἐ τὴν ἀναμνηστικὴν, ἀλλὰ τὴν διδα-
 „ κτικὴν. Ὁ δὲ Σιμπλίκιος καὶ αὐτὸς ὁψιότητος τῶν πράγμα-
 „ τι, τὴν μὲν διωρισμένην, καὶ ἔτι φαῖναι ἀπομικτὴν φαντα-
 „ σίαν, διερμηνεύων τὸν Ἀριστοτέλους λόγον, ἀπήγαγε τῶν
 „ ποιῶν, παρέλιπε γεμῶν φαντασίαν τινὰ ὀφειλόμεν, καὶ
 „ μᾶλλον ἀόριστον „ μύρμηκι γὰρ, φησὶ (3), καὶ μελίσσαις,
 „ καὶ ἐναργέστερον σκώληκι, ἔχει ἐκάστη ἀρισμῶν (ὁ φαν-
 „ ταστικὸς τύπος ἐγγίνεται.) ἀλλὰ κινώτερον ὁφθῆς, ἢ
 „ εἰ καὶ τῆς ἐν τῇ δε τῇ ἄλσει, ὡς ἐπὶ μελισσῶν, ἀλλ' ἐ-
 „ καὶ καὶ τῆς ὑπὸ τῇ ἀτόμῃ περὶ τῇ ἀνδρας. Οὕτω γὰρ ἀνα-
 „ σέον μὴ ἐν πᾶσιν ὑπάρχειν τὴν φαντασίαν, ἀλλ' ἔχ-
 „ ὡς μινδῶως ὑπάρχεσαν. Ἐν πᾶσι γὰρ, καὶ μὴ ἀνα-
 „ „ σμέ-

(1) Ὑπόμνη πρὸς Ψυχ. Γ'. Βιβλ. Κεφ. Γ'.

(2) Αὐτ. Αὐτ.

(3) Σιμπλίκ. ἐν Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτέλους πρὸς Ψυχ. Αὐτ.

„ σμῆνι. Ἐξ ὧν ἕως ὑπολαβεῖν εἰςὶ φανεροί, ὡς εἰ καὶ τὸ φανταστικὸν οὐτις τῇ ζώῳ ὑπάρχειν εἰκὼν ἀτελείτερον, ἔδει ἀλλ' ἔν ἡττον ὑδὲ ταῦτα, τὴν τῷ ἀνατυπῆσαι τὸ ἔκτον, ὃ πᾶμπαν ἀφῆρηται διώματι, ὡς εἰκὼς πάντα ζῶα φύσει ἀπαιτεῖν, οἷα περὶ τὴν αἰσθησιν.

Θεώρημα ΜΔ'.

§. ψβ'. „ **Η** κοινὴ τῇ Ἀριστέλει προσειρημῆν αἰσθησις, ἔδει ἀλλ' ἢ ἡ αἰσθητικὴ, καὶ ἡ φανταστικὴ ἅμα „ συνιῆσαι εἰςὶ δυνάμεις.

Κοινὴ γὰρ αἰσθησις εἶναι λέγεται καὶ ὡς ἡ ψυχὴ, κρίνει ὅτι ποδὶ, φέρε τὸ λευκόν, ὃ τοῖς ὀφθαλμοῖς προκείται ἰδεῖν, ὅτι γλυκὺ, ἢ ὅτι πικρὸν, ἢ ὅτι ψυχρὸν, ἢ ὅτι βαρὺ, κτ. Ἀλλ' ἡ μὲν τῷ παρόντος, δι' ὁφθαλμοῦ, τῷ λευκόν εἶναι, ἐπίγνωσις τῆς αἰσθήσεως ἔστιν. (§. ψδ'. Α'.) ἢ δὲ τῷ γλυκέος, ἢ τῷ πικροῦ, ἢ τῷ ψυχροῦ, ἢ τῷ βαρέος, ὡς μὴ παρόντων τῇ γούσει, ἢ τῇ ἀφῇ, φαντασίας (§. ψδ'. ψπέ.). Ἡ ἄρα κοινὴ αὕτη καλεμῆν αἰσθησις, κτ.

Σχόλιον.

§. ψγ'. **Ο** μέλι ποτὲ ἰδάντε, καὶ ἀφάμμος, καὶ γούσαμμος δὲ τελῶν κινήσεων τῇ ἐν τῷ ἐνδοτάτῳ αἰσθητικῷ γρημῶν αὐτοῦ, τελειὰ πάθη αἰσθητικὰ ὑπερεῖ πεπονδῶς, ὧν ἐκάστῃ ἔχον ἡ ψυχὴ τὴν ἀντίληψιν. (§. ψξ') Ἐὰν ἔν καὶ δούπερον αὐτοῦ γῆται δὲ τῆς οράσεως, τὴν ὁραπλησίαν ἐκ τοῦ χρώματος, καὶ τῇ ἄλλων τῇ ἐν τῷ μέλιτι ὁρατῷ, καὶ τὸν ἐγνέφαλον παθεῖν αἰσθίωσιν, πείσεται ἅμα καὶ τὰς ἄλλας, τὴν ἔκτε τῷ χυμῷ, φημί, καὶ τῆς ἀφῆς, καὶ τοῖς ἔξωθεν τῇ αἰσθητικῇ μὴ κατ' αὐτὰ κινησάντων. Καὶ δὴ ἡ ψυχὴ πρὸς μὲν τὴν μίαν ἔξωθεν, πρὸς δὲ τὰς λοιπὰς δύο ἔσωθεν ἐναγομῆν, τελειὰς ἅμα τὰς ἀντίληψεις, εἶδει ἀλλήλων διαφερέσας ὁπιδεδέχεται, ὧν τὴν μὲν κατ' αἰσθησιν, τὰς δὲ κατὰ φαντασίαν, ὡς

Metaph. Tom. III. Ο τὴν

τῶν ἁφροδῶν τῶν ἀρχῶν, ὅς ὦν ἡ κίνησις. (Σ. ↓ πδ.)
 Καὶ τὸτο ἡ κοινὴ αἰσθησις ἔστιν. "Ὡν ἔδον θαυμαστὸν, ἁφ-
 τῶν, εἰ σωρείαν τινὰ τῶν ἔξω αἰσθήσεων, ὁ Νεώτερος Γασ-
 τρώδης ἀνομάζει. (1) Aggeriem externorum sensuum. ἐπει-
 πῶν ὅτι καὶ ταύτη ἡ ἔξω συλλεγφθεύρεται, ἐκ ἀνάπαλιν
 δὲ, ὅτι δὴ εἰκὸς τῶν ὅλων τὸ μέρος, καὶ μὴ τῶν μέρει τὸ ὅ-
 λον εἶναι συμπαθαινόμενον. Ταύτη δὲ πῶς κοινῆς ἀνα-
 πτυχθείσης αἰσθήσεως, καὶ πᾶσι αὐτῆς, ὑπὸ Ἀριστοτέ-
 λους λεγόμενα ἀληθεύουσιν. „ Οὐτε γὰρ σὰρξ τὸ ἔχρατον ἐ-
 „ σὶν αἰσθησίῳ, (2) τὸ γὰρ σώματος τὸ μεριζῶς ἔστιν ἐ-
 „ γεργεῖν, καὶ γὰρ κεχωρισμῶς ἐνδέχεται κείναι τὸ κείμενον,
 „ δὲ δὲ ἐνίτινι ἀμφω διῆλα εἶναι. Οὐπω μὲν γὰρ ἔχει
 (εἰμὴ τὸ αὐτὸ δηλονότι ἀπλάσασθαι ἔκρινε τῶν ἀμφοῖν)
 „ καὶ εἰ τὸ μὲν ἐγὼ, τὸ δὲ σὺ αἰδοιο. Καὶ τότε δὴ πᾶ-
 „ ρεν ἡμῖν, κατὰ Πλάτωνα, ἀφ' ἀπλήσιόν τι συμβαίνειν αὐ-
 „ τοῖς ἐν τῶν Δελφῶν ἵππων, οἷς ἐκ τῶν μίαι τε καὶ κοινῇ αἰ-
 „ σθησις. Ἀλλ' ἔστι πάῃων ἔδον, καὶ τῶν ὑπομνήτων ἡμῖν θεω-
 „ ρίαν. πᾶσι γὰρ τῶν κοινῶν αἰσθησιν ἀφ' ἑαυτῶν κινήματα,
 „ ἐπ' αὐτῶν τῶν ψυχῶν τυγχάνει ἀναφερόμενα, τῶν ἀπλη-
 „ ράτων τε ἔσαν, καὶ τῶν αὐτῶν μόνων τῶν πάντων κείμε-
 „ σων, καὶ ἐν τῶν τινὰ τῶν θύραθεν ἐπιδόντων κείμεν, καὶ
 „ ταῖς κρίσεσι τῶν ἄλλοτε ποτε κατὰ τὸ αὐτῇ ἐπελθόντων,
 „ καὶ σιωπῆσιν ἅμα προσέχουσιν. (Σ. χογ.) Ὁμοίως δὲ
 „ καὶ τὸ ἀχρόνως ὄντων σώζουσιν αὐτὰ κατ' ἡμᾶς, ἥτοι (ὡς ἐκεῖ-
 „ νος φησὶν (3)) „ τὸ ἐν ἀχρόνως χρόνῳ, ἅμα διπλ. τῆς
 „ ψυχῆς, τῶν πλείονων παθημάτων ἀντιλαμβανομένης. Λύοι-
 „ το δ' αὖ ἔπειτα καὶ τὸ ἄπορρημα „ ὡς ἀδύνατον ἅμα πᾶσι ἐναν-
 „ τίας κινήσεις κινεῖσθαι τὸ αὐτὸ, ἢ ἀδιαίρετον, καὶ ἐν α-
 „ διαίρετῳ χρόνῳ (4). Αἱ γὰρ ἐναντίαί τι κινήσεις, εἰτινες
 „ καὶ τῶν κοινῶν αἰσθησιν συμβαίνεισιν, ἥκιστα μὲν τῇ κει-
 νεί-

(1) Φυσικῇ. Τμήμ. Γ'. Μέλει Β'. Βιβλ. Η'. Κεφ. Α'.

(2) Ἀεὶς. πρὸς Ψυχή.

(3) Αὐτ. Αὐτ.

(4) Αὐτ. Αὐτ.

ἔσθ' / ψυχῇ, τῷ ποιῶν ἔσθ' ἀνεπιδέκτῳ, αὐτῷ δὲ ἐμ-
ποιεῖται τῷ ἐγκεφάλῳ, ἢ πῶς ἐν αὐτῷ πινύμασι, μελε-
τῶς· τῆς δὲ ψυχῆς ἴδιον εἶναι τὸ καὶ τοῦ πολλῶν, καὶ
ἀντικειμένων, καὶ τὸ αὐτὸ κείναι, εἴρηται. (Σ. χ ο ή.)

Θεώρημα ΜΕ'.

Σ. ψ δ'. „ Πολλῶν ἅμα καὶ διαφερούσων κινήσεων, ἐν
„ διαφέρουσι μορίοις τῷ ἐγκεφάλῳ συμπίπτουσιν, πολλὰς
„ ἐπαύσεις, καὶ πᾶς φανταστικῆς ἀντίληψις, καὶ διαφερέ-
„ σας καὶ τὸ αὐτὸ εἶναι· ὡς μὴ ποιεῖται δηλ. ὥσιν, οἷας
„ ὑπ' ἀλλήλων ἀναιρεῖσθαι αὐταίς.

Οὐ γὰρ ἔστι λέγειν ὡς τῆς μὲν ἀντίληψεται, τῆς δὲ ἐχί-
„ Η εἰς ἀντίληψις τῷ ἐνδοτέρῳ κινήματι εἴη ἡ φαντασία.
„ Ἀλλ' ἔστι ποιεῖν. (Σ. ψ δ'. ψ π ε'.) Ἄρα τὸ Α'.

Ἐὰν δὲ αἱ κινήσεις τῷ ἀμοιβαδῶν τύχῳσιν ἀναιρεμέ-
νων, ἥτοι ἰσοθεσῶν ἔσων εἰς ἑτέρα γίνεται, ἀλλ' ἀποσβε-
ννυται. (Σ. χ ι ή. Β'.) Καὶ τῆς κινήσεως ἀποσβῆς οὐδὲ
φαντασία ἔσται. (Σ. ψ δ'.) Ἡ ἢ ἐπιπλεεῖς διακρίσα-
σα τῷ γε ὑπερβάλλοντι, μία μὲν ὑπολειφθήσεται κίνη-
σις, μονωθήσεται δὲ καὶ ἡ φαντασία. Ἄρα καὶ τὸ Β'.

Πορίσματα.

Σ. ψ ε'. Α'. **Δ**ιότι ἄρα ὅθεν ἡμῖν συμβαίνει, τὸ ἀλ-
λα μετ' ἄλλα, καὶ σὺν ἄλλοις φανταζέσθαι. (Σ. χ ο γ'.
ψ π ε'. ε'. ψ γ γ'.) Οὐ γὰρ ἄλλοθεν, ἢ ἐν τῷ ἄλλῳ με-
τ' ἄλλας, καὶ σὺν ἄλλαις, ἐν διαφέρουσι μορίοις τῷ ἐγκεφά-
λῳ συμπίπτειν ἅμα κινήσεις (Σ. ἀνωτ.) μὴ ὑπ' ἀλλή-
λων ἀναιρεμῶς.

Β'. Παραδεκτέον τοίνυν καὶ ἡμῖν τὸν καλὸν τῆς φαν-
τασίας νόμον. Καθ' ὃν, φασί, καὶ τῆς ἐν μερὶ αἰσθη-
τικῆς προσλήψεως, ὁλοχερὲς τὸ φανταστικὸν ἀνακαθίσταται
ἰνδαλμα.

Ο 2

Γ'. Οὐκ

Γ'. Οὐκ ὑποδεκτός δὲ ὁ Γερμανὸς Βαῦμϊστείλιος (1), ὃς τῶν συνισσῶν ἰδεῶν μηδαμῶς ἀντιφασκεῶν, τὸ καὶ τὴν φαντασίαν πλάσμα δυνατὸν, ἀντιφασκεῶν δέ, ἀδυνατῶν ὡς ἐκ τῆ ἀντικειμένου ἀπεφύλατο εἶναι. "Ενθα ὅτι αἱ ἰδέαι ἀντιφάσκουσιν, καὶ αἱ φανταστικαὶ κινήσεις ἀμοιβαδὸν εἰσὶν ἀναιρέτηται. (§. 4 γ δ'. § 4 τὸ Β'.) Καὶ εἰδὲ τὴν ἀρχὴν τὸ πλάσμα παρῖσταται. Καὶ ἐχ' ὅπως τῶ ἀδυνατεῖ εἶναι ὁ ἐξαιρετισμός, ἢ αὐτῷ δοκεῖ, ἀλλὰ καὶ πᾶμπαν ἀδυνατῶς ἔχει συσταθῆναι αὐτὸ τὸ ἰνδαλμα. "Οσοι ὅτι αὐτὸ καὶ ἐπεὶ γοίτο, εἰδὲς αὐτὸ ἔχει ποτὲ φαντασίαις εἰσαυτῷ πωθεσθῆσθαι τετραγώνον περιφέρεις, ἢ κύκλον γωνίας ἔχοντα, εἰδὲ τῶν τοιούτων εἰδὲν, ὧν § 4 τὴν ἐγχαρῆσαν μάχην τὰ εἶδη ἀσυμβάτως ἔχουσι.

Θεώρημα Μ γ'.

§. 4 γ ε'. „ **Κ**αὶ πάγε ἐνύπνια τῶ φανταστικῷ μερίει ἐνέργειαι εἰσὶ.

Εἰσὶ ὅτι ἀντιλήψεις τῶ καὶ τὸ ἐνδότερον αἰσθητήριον γιννομένων κινήσεων, ἐν ὁλοκληρῇ ἀρρεῖα τῶ ἐξω αἰσθήσεων μερισσῶν. (§. 4 ο β'. § 4 δ'. Ε'.) Τοιαῦται δὲ αἱ τῶ φανταστικῷ ἐνέργειαι. (§. 4 π δ'.) "Αρα κτ.

Ποείσματα.

§. 4 γ ε'. Α'. **Ο**σα ἄρα περὶ φαντασιῶν εἴρηται, (§. 4 π ε'.) αὐτὰ δὴ πάντα καὶ περὶ τῶ κατ' ὄναρ εἰρήσεται. ὥς περὶ μὲν πρὸς τὸ τῶ ἐνυπνίων χεῖμα καὶ τὴν καὶ τὰς κράσεις συντελεῖν διαφοράν, καὶ αἶρα, καὶ αἶμα, καὶ σιτία, καὶ τ' ἄλλα, ἅπερ ἀνωτέρω ἐλέγετο. (§. 4 π ε'. Α'. καὶ Β'.) ἥκιστα δὲ τῶ νούματι τῆς ψυχῆς τὰ ἐνύπνια περὶ αρχεῖν. (§. Αὐτ. Γ'.)

(1) Ἐν Ἐπιτμ. Μεταφ. Πνευματ. §. 191.

(§. Αὐτ. Γ'.) προδρόμους δὲ οἷον πολλῶν καὶ παντοίων νοσημάτων αὐτὰ πολλάκις ἡγεῖσθαι. (§. Αὐτ. Δ'.) πα-
ραίτια δὲ καὶ πολλῶν ὀξυτερῶν κινήσεων (οἷα τῆς ἐ-
ξηγοροσύ μάλιστα προσήκοντα ὅτι.) γίνεσθαι. (§. Αὐτ. Ε'.).
Καὶ ἄλλο ὑπ' ἄλλης, τὸ ἀμαυρότερον διηλ. ὑπὸ τῆ ἐναργε-
στερα ὀξυφανίζεσθαι. (§. Αὐτ. ς'.) Τὸ δὲ ἐφεξῆς, κατὰ
τὰς προγεγονείας ἀνατυπώσεις ἐν τάξει χωρεῖν, ἔστι μὴ
ὅτε, καὶ ὅτι τῇ ἐνυπνίᾳ συμβαίνει, (§. Αὐτ. Ζ'.) πᾶ
δέτοι πλεῖστα ὅτι τῶν αὐτῶν χωρεῖ, καὶ ὡς αὐτὸ τύχει
κινεῖσθαι τὸ πνεῦμα αὐτομάτως, ἢ ὑπὸ τῆ προσυχίντος αἰ-
τίας ἀγόμενον αὐτὸ τῆ τῆς ψυχῆς ὀπταζόμενα.

Β'. Ἐπεὶ δὲ φαντασίαι εἰσὶ καὶ τὰ ἐνυπνια (§. ψς'),
φαντασίαι δ' ἐκ αὐτῶν αὐτὸς προηγουμένων αἰσθήσεων (§. ψπ'),
ὅδ' ὅναρ ἄρα ἰδεῖν ἐνέσται ποτὲ, ὧν μὴ φθάσασαι, ἢ πε-
καθόλου, ἢ κατὰ μέρη ἄλλοτερον ἡμῖν αἱ αἰσθήσεις ποτὲ ἐ-
κέρχοντο. Ὡς καὶ τὰ ἀνώτερον (§. ψπθ') Πορίσματα,
τῆς ἐνυπνίου ἐφαρμοστέον.

Σχόλιον.

§. ψη. **Τ**ὸ φανταστικὸν ἐν ὕπνοις, ὑπὸ διαφορῶν αὐτῶν
αἰτιῶν κινηθεῖν. Ἦτοι γὰρ ὑπὸ τῆ ἐν ἡμῖν ζωτικῆς πνεύ-
ματος, ἢ ὑπὸ Θεῶ, ἢ (τῆ Θεῶ ἐπιβέβητος) καὶ ὑπὸ τινος,
φύρε, τῇ κακοδαιμονίᾳ. Ἄ δὲ καὶ ἐκ τῆ τέλες, οἷα ποτὲ
ὅτι, καὶ ὅθεν τῷ ἀρχῇ ἔχοντα, μάλιστα αὐτῆς ἐκκρίναι.
Τῶν μὲν γὰρ τὸ τέλος συμφέρον, καὶ θεοφιλές, τῷ δὲ τῆ-
ναντίον. Καὶ περὶ μὴ ἐκεῖνα μαντικὸν εἶναι, θεῶν. Καὶ
ὡς αὐτὸ δεδομῆτον αὐτῶν ἢ, ἐξ ἀποκαλύψεως. Διὸ καὶ
πρὸς τὸν τῷ ὀπτασίᾳ διηρημένον ἀποφῆται ὁ βα-
σιλεὺς (1) „ ἐπ' ἀληθείας ὁ Θεὸς ὑμῶν αὐτὸς ὅτι Θεὸς
„ Θεῶν... ὁ ἀποκαλύπτων μυστήρια, ὅτι ἡδυνήθης ἀπο-
„ καλύψαι τὸ μυστήριον τῶ. Περὶ δὲ πᾶ ὑπὸ τῆ κακο-
δαί-

(1) Διὸ καὶ Κεφ. Β'.

δαίμονος τυχόν, ἢ τινων αἰτίων ἄλλων φυσικωτέρων ἡρτη-
 μένα, τὸ πῶς μαντικῆς ἀπατηλόν τε, καὶ ψεύδης, καὶ τὸ πᾶν
 φλυασιᾶν τινὰ ἡγεμύνας, μᾶλλον τὴν ἀρχὴν ἀφ' ἧς ζητη-
 πόν, ἢ τὸ τέλος, μηδὲν ὄν ἀπεδαῖον, ὃ ταῦτα προσημαί-
 νειν τοῖς ἀπλυστέροις πισδύεται. Παράττια δὲ τῶν καὶ φύ-
 σιν ἐνυπνίων, ἥτε τὸ σώματος ἕξιν μάλιστα, καὶ πάθος τὸ
 ὅππρωτάν, διὸ, καὶ καὶ τὰς τῶν διαφορὰς, κακείνα ποι-
 κίλλεται· οἷον χολερικῶν μὲν φασὶν ἐνύπνια εἶναι ἐμπε-
 σμῶς, καυτησιασμῶς, χροιάς τε ξανθὰς καὶ φλογώδεις, ἔ-
 ρεις, σάσεις, μάχας, φυγὰς, διώξεις, καὶ ὅσοις τις ὀξύτης
 ἐνεπιφαίνεται ἥθως τε, καὶ κράσεως. Μεταγχολικῶν δὲ ζό-
 φος, ἀχλύας, ομίχλας, καπνὰς μελαντέρως, ἄλας νυκτε-
 ριάς, πλάγας δὲ σιωπρεφῶν, καὶ κατασκιῶν ἐρήμων, φάσ-
 ματα ἐνδειματάντε, μορφὰς ἀλλοκότους καὶ φεικῶν ἐμποιά-
 σας, ἐπ' ἀβύσσοις χάσμασιν ὅππρωτάν, καὶ κατ' αὐτὰ μέλ-
 λουσαι καταλιθίσαι· ἀνιὰρὰ πὲρ πάντα, καὶ φόβος πρόξενος.
 Τῶν δὲ φλεγματοδεσέρων τὴν κράσιν, ὑδάτων ἐμφάσεις,
 βαλανείων, πλόων, καταδύσεις τε καὶ κατεποντώσεις, ἀχθὴ
 ὑπερβελιδέσων πιέζοντα, καὶ τὰ τὴν κλίνῃσιν διακωλύοντα,
 δεσμῶς, ἀλύσεις, πέδας, καὶ ὅσα ἐξέως ἐλέγχει νωθεύοντα
 καὶ ἀμβλύπτα. Τῶν δὲ αἱματοδεσέρων τε καὶ πληθωρικῶν,
 πανηγύρεις, θαλάσας, δεισιχίας, ορχήσεις, συμφωνίας μα-
 στικῶν ἀργαίων, ἀειμυτῶν τε καὶ ἀστυλισμῶς τῶν φιλε-
 μῶν μὲν γλυκυθυμίας, ἐμφάσεις αὐτοειδείς, καὶ τερπνάς,
 καὶ αἷς ἀπλῶς ὅππρωτάν τὸ παιδρόν τε καὶ χάσειν. Οὕτω μὲν
 ὅν καὶ ἐράντων αἱ μὲν τῶν παιδικῶν αὐτοῖς ομιλίαι, ὄνειροι
 εἰσὶν, αἱ φίλαι καὶ ὑπερηδισοί, καὶ διφώντων πηγαί τε καὶ
 κρήναι αἰεττόν νάσσαι, καὶ ῥύακες ἡδὺ αὐτοῖς κελαρύζον-
 τες, καὶ ῥάματος ψυχρῶ, ἀπὸ φρεάτων ἀνιμήσεις, καὶ ὄξαν-
 τήσεις, καὶ μὲν δὴ καὶ εὐδροσοὶ αὔραι, καὶ πνοαὶ ἡρέμα
 τὸν αἶρα διαρρίπτειν, καὶ τὸ πᾶν τὰς ἀναπνοαῖς
 διαφύχουσαι. Καὶ ὅτι τῶν ἄλλων δὲ ἀναλόγως τῶς πά-
 θεσι, καὶ τῶς ὑφ' ὧν κρατεῖται ἡ ψυχὴ ἐπομνήως. Καὶ
 γὰρ (I) καὶ ἡ ἡματίαις φροντίσιν ὁμοῖα φάσματα νυ-

,, καὶς.

(1) Νεξικελωὶς Ἔπος.

„ κτός. Ὁ γὰρ Ἡρόφιλος (1) ᾤδεν τὰς ονείρους τὰς θεοπνεύ-
 5ας, ἃς καὶ κατ' ἀνάγκην ἔλεγε γίνεσθαι, καὶ τὰς συγκραμα-
 τικὰς αὐτῶν ὀνομαζομένας τὰς „ ἃς ἐκ ταυτομάτου συμ-
 „ βαίνειν ἐδόξαζε κατ' εἰδώλων πρόσωπων, ὅταν ἂν βεβλό-
 „ μεθα βλέπομεν, ὡς ἐπὶ τῆς τὰς ἐρωμίας ἔχειν ἐν ὕ-
 „ πνῳ δοκούντων, καὶ τρεῖτον ονείρων εἶδος εἰσηγεν, ἃς καὶ φυ-
 „ σικὰς ἐκάλει, παρέρσασθαι δὲ τὰς αὐτοῦ, ἀναιδωλοποι-
 „ μὲν τῆς ψυχῆς τὸ συμφέρον αὐτῇ, καὶ τὸ, πρὸς τέτοις,
 „ ἐσόμερον. Ἀμέλει τοι ἐντεύθην καὶ τὸ ονειροπολικὸν εἶδος
 τῆς μαντικῆς, ᾧ δὲ μὴ μόνον τὰς ἀγλαίας τῆς ἀνδρά-
 10 πων, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐπ' ἀκροῖς σοφίας θαμίσαντες, αὐτὰς τε
 Πλάτωνας καὶ Ἀριστοτέλους σπουδάζει, τίς οὐκ αὖ θαυ-
 μάσει; ἢ ἡ θαυμαστὸν τῶ ὄντι τῇ ψυχῇ τῷ καθόδοντος,
 ἢ τῇ τῷ ἐξηγητότος πλεῖον τι νέμειν δυναμέως; Ἀλλὰ καὶ
 15 ᾧ ἐνυπνίων ἄλλος.

Περὶ Μνήμης.

Θεώρημα ΜΖ'.

§. ψζ'. „ **Η** μνήμη ᾧ τὰ παραχρηστικά ἐστίν.
 Ἡ γὰρ μνήμη ἀντίληψις τις ἐστίν, ἣ ἐποίματε καὶ προ-
 5 χείρω, τῆς ἄλλοτέποτε ὑπελθόντων τῶ γνωστικῶ τῆς ψυ-
 χῆς, τῆς σαφῶς συνειδέας, ὅτι τὰ αὐτὰ καὶ πρότερόν ποτε
 αὐτῇ διέγνωτο. (§. χογ'.) Ἄρα ἡ μνήμη, κτ.

Σχόλιον.

§. ω'. „ **Ο** ὅτε ἐν τῷ μέλλον ἐνδέχεται μνημονεύειν, ἀλ-
 „ λ' ἐστὶ δόξασόν, καὶ ἐλπιζόν, ὡς Ἀριστοτέλης (2) φησὶν,
 „ ἔτε

(1) Παρὰ Πλατάρχ. Ἀριστ. Βιβλ. Ε'. Κεφ. Β'.

(2) Ἀριστ. ἐν τῇ περὶ Μνήμ. καὶ Ἀναμν. Κεφ. Α'.

„ ἔτε τῷ παρόντος, ἀλλ' αἰδησις. Ταύτη δὲ, ἔπε τὸ μέλ-
 „ λον, ἔτε τὸ γνῶμῶν γνωρίζον, ἀλλὰ τὸ παρὸν μόνον.
 „ Ἡ δὲ μνήμη τῷ γνῶμῶν. Ἐξ ὧν ὁρθῶς ὀπιφέρει, ὡς
 „ ὅσα ἄνευ αἰσθάνεται, ταῦτα μόνον τῷ ζώων μνημονόει·
 „ οἷον ὁ πεπτωκὴς ὄνος πέρυσιν εἰς τὸνδε τὸν βόθρον,
 „ πήμερον δὲ ἰδὼν αὐτὸν, καὶ ἀναχωρήσας, ἤθετο ὅτι πρό-
 „ τερον πέπτωκεν ἐν αὐτῷ. Λίθεται ἐν καὶ τὰ λοιπὰ
 „ τῷ ἄνευ (1).

Θεώρημα ΜΗ'.

§. α'. „ **Ο**ὐχὶ πᾶσα γνώσις τῇ παραχρηστικῇ κατὰ
 „ μνήμην ἔστι.

Μνημονόει δὲ ὁ συνειδὼς ἑαυτοῦ, ὅτι καὶ ἄλλοτε τὸ αὐ-
 τὸ γνωστικῶς προσελάβετο. (§. χογ'.) Διωτὸν δὲ γνόν-
 τε καὶ πρότερον, ἤδη ἀγνοεῖν ὅτι ἐγνώκει. (ὡς δῆλον.)
 Ἄρα ἔχει πᾶσα, κτ.

Σχόλιον.

§. αβ'. „ **Α**εὶ γὰρ ὅταν ἐνεργῇ καὶ τὸ μνημονόειν, ἔ-
 „ πως ἐν τῇ ψυχῇ λέγει, ὅτι πρότερον τῷτο ἤκαθεν, ἢ
 „ ἤθετο, ἢ ἐνόησεν. (2) Τὸ δὲ πρότερον μὲν ὑπελθὼν
 „ τὸν νῦν, εἶπε παρρησίαν, καὶ αὐτὸς ὡς νεαρὸν ἤδη καὶ πρό-
 „ σφατον αἰδημα, ἢ φάντασμα, ἢ νόημα, ἔκτινος αἰτίας
 „ ἀνακαλέμενον, τῆς ψυχῆς μνηστικῆς ἐπιγνωστικῆς αὐτὸ,
 „ ὡς οἰκείον καὶ συνηθές, καὶ μνήμης τὸ ποιῶν, ἀλλὰ γνωσι-
 „ κῆς τινὸς προσλήψεως ἄλλης κείνεται. Θαυμάζειν ἐν ἔπε-
 „ σιν, ὅπως ἀναμνήσεις ἐτίθεντο πᾶς μαθήσεις, οἱ παλαιοὶ
 „ Πυθαγόραν, καὶ Πλάτωνα (3). Ἔγω γὰρ ὅτι καὶ πᾶς ἄνθρωπος
 „ μῦθας

(1) Μιχαὴλ ὁ Ἐφέσιος Ὑπόμν. Αὐτ. εἰς Ἀριστοτέλιν.

(2) Ἀριστοτέλης εὐδα αὐτ.

(3) Πλάτων ἐν Θιαυτήν.

μύας πρότερον τῇ ψυχῇ, ἐν ἄλλοις σώμασι περιόδους, ἢ καὶ κατὰ τὸν νοερὸν ἐν ἀρχῇ κόσμον, πᾶς ἐννοίας ἔχον, ὥς καὶ μέρος ἦδη, ἔξω μαθησεως ἀναλαμβάνει, καὶ συμπορεύεται. Ἀλλ' ἐπεὶ πλείον ἐδὼν κατ' αὐτὴν ἡ ψυχὴ συνιού-
 δέ τε, καὶ συναιδανέται, ἐδ' ἀμυδρὰν γὰρ ἐπικρείσιν ἔχει, ὥς ἦδει καὶ ἄλλοτε τοιαῦτ' ἄττα, καὶ ἀορίσως (δ. χογ.) ὁ δεῖγμα ἔστιν ἀναμνήσεως, μεταμαθήσεις μὴ ἴσως, καὶ ταύτας ἀγνοῦντος πάντῃ αὐτῇ τὰ μεταμανθανόντος, ἀναμνήσεις δὲ καλεῖν πᾶς τοιαύτας ἐπὶ τῶν ἄλλων. Ἀλλ' ὁ δι-
 δασκόμηνος, φασὶ, δοκεῖ πως καὶ τὴν ἀκρόασιν πῶς λεγο-
 μένους κατανοεῖν καὶ ἔπεσαι, ὥς ἐπὶ καὶ προσεγνωσμένων αὐτῇ ἐπιχαίρων τε, καὶ ἀσμελιζόμενος. Αὐτὸ δὲ τὸ, ὅτι προσήκον ἔστι, καὶ φίλον τῇ ψυχῇ τὸ ἀληθές, καὶ τοῖς πρώ-
 τοις τὰ λόγῳ σπέρμασι κατέλληλον, καὶ σύμφωνον τὸ ἦδη νοούμενον ὑπὸ τοῦ μαθητιῶντος, συμβαίνειν ἐρεῖ μὲν. Δεῖ γὰρ τὴν ψυχὴν αὐτῇ συνειδέναι πως ἔχειν, τὴν περὶ τὸ κατ' ἀνάμνησιν ἐπαναληφθεὶς, φθάσασαν προεπίγνωσιν, μὴ ὥς πρῶτον τὰ ἐπὶ ἐπὶ αὐτῇ νόημα φερόμενα δεχέσθαι. Οἱ δὲ τὰ πρῶτως νοητὰ, κατ' ἀνάμνησιν ἔχειν ὑπολαμβάνον-
 τες, εἰ τὸ μὲν πληροφορίας ὑπολαμβάνουσιν, ἐκ αὐτῶν πᾶ-
 θας ἔπω φρονέουσιν, συνέβη γὰρ πότε καὶ Ἀντιφῶντι τινὶ
 „ ὁρεῖται φρονητιῶντι, ὁπομνημονούσεις εἶναι ἡγεῖσθαι τῶν
 „ παρωχημένων, καὶ ἃ κινεῖ μὲν ἦδη τὰ αἰσθητήρια προσε-
 „ λάμβανον (1).

Θεώρημα ΜΘ'.

δ. χογ. „ **Ο**ὕτε ἐν μόνῃ τῇ ψυχῇ κατ' αὐτὴν ἡ μνήμη
 „ ἔτε ἐν μόνῳ τῷ ζωτικῷ πνεύματι, ἀλλ' ἐν αὐτῇ τῇ
 „ πρῶτῳ αἰσθητικῷ, ὥς ἐν ὑποκειμένῳ, ἥτοι τῷ ἐγκεφα-
 „ λῳ ἐδράζεται.

Ἐπειδὴ ὅς ἄλλοι ἄλλων εἰσὶ μνημονικώτεροι, ἔδει δὴ πῶς
 καὶ

(1) Ἄλλοι. ἐν τῇ πνεῖ Μνήμ. καὶ Ἀναμν. ὥς αὐτῶν.

καὶ πῶς ψυχὰς ἐν τέτοις μεταφυσικῶς διαφέρειν πῶς τελειότητας. Οὐ γὰρ δὴ φυσικῶς αὐ εἴποιεν, τὸ εἰς τὸ τοῦ τείνου σώμα, ἐκ μέσων ποικίλων. (Σ. 417.) Ἀλλὰ ὅτι φυσικῶς μὴ διαφορὰν πρὸς ἀλλήλας αἱ ψυχὰς ἔχουσιν, μεταφυσικῶς ὁ ὄν. (Σ. Αὐτ.) Οὐκ ἄρα μόνῃ τῇ ψυχῇ πῶς μνήμῳ ἀναφέρεται. Ο. Η. τὸ Α'.

Τὰ δὲ τοιαῦτα πνεύματα, ἐπεὶ διίκεται, ἴσως τε τῶν καρωτίδων, καὶ τῶν σπονδυλίων ἀρτηριῶν, διημερῶς, καὶ τὸν ἐγκέφαλον, καὶ τὴν παρεγκεφαλίδαν τῷ καθαρωτέρῳ αἵματος, περιεσκέπεται. (Σ. 418.) ἔπος ἀδελφείπῳ, ἀπορρεῖται καὶ ἀποφέρεται, ὡς αἰεὶ καινὰ ἐπὶ ταῖς αἰσθητικαῖς καὶ φανταστικαῖς ἐνεργήσεσιν ἀντιστάγειν, καὶ ἡ αἰεὶ ἐπαναγκῆς συναπορρεῖν αὐταῖς καὶ τὸ μνημονικόν, καὶ ἐξίτηλον αἰεὶ γίνεσθαι. Ἀλλ' ἐκ ἑστίν. Ἀρα καὶ τὸ Β'.

Σχόλιον.

Σ. 418. **Α**παντας, ὅσας αὐ ποτε πρὸς μνήμης γραφοντάς μεμνησθῆναι σοὶ γήρυτο, καὶ τῶν πάλαι καὶ τῶν ὕστερον, αὐτῶν τῶν πρώτων αἰσθητικῶν, εὖροις αὐ τὸ μνημονικόν πῶς ψυχῆς ἀνατιθεμῶς. Καὶ γὰρ καὶ Πλάτων, ἐκεῖνο δὴ τὸ κέαρ τὸ ὁμηρικόν ὑποτιθέμενος, „ δῶρον τοίνυν αὐτὸ φῶμιν εἶναι, „ φησὶ, (1) πῶς τῶν μνησῶν μνηστὴς μνημοσύνης, καὶ ἐς τὸ τοῦ, „ ὅτι αὐ βέλη θῶμιν μνημονεύσαι, ὡς αὐ ἴδωμεν, ἢ ἀκρίτως, ἢ αὐτοὶ ἐννοήσωμεν ὑπάρχοντες αὐτὸ ταῖς αἰσθήσεσιν, καὶ ἐννοίαις ἀποτυπῶνται, ὥστε δακτυλίων σημεῖα ἐνσημαινομένης. Καὶ ὁ μὲν αὐ ἐκμαγῇ μνημονεύειν τε καὶ ἐπίστανται, ἕως αὐ ἐνῇ τὸ εἶδωλον αὐτῶν, ὅταν δὲ ἐξαλειφθῇ, ἢ μὴ οἶον τε γήρυται ἐκμαγῶναι ἐπιλελησμέναι, καὶ μὴ ἐπίστανται. Καὶ Ἀριστοτέλης δὲ (2). Διόλον ὅτι ὅτι δεῖ νοῆσαι τοιοῦτο τὸ γινόμενον ὅτι πῶς αἰ-

„ διή-

(1) Πλάτων ἐν Θεαιτήτῳ.

(2) Ἀεὶ. Ἐν τοῖς περὶ Μνήμης καὶ Ἀναμνήσεως.

„ δῆσεως ἐν τῇ ψυχῇ, καὶ τῷ μορίῳ τῆ σώματος τῷ ἔ-
 „ χοντι αὐτῷ (τῇ αἰσθησίν) οἷον ζωγράφῳ τὸ πά-
 „ θος, ὃ φανερὸν τῷ ἔξιν εἶναι μνήμῳ. Ἐνθα μόριον
 μὲν τῆ σώματος, τὸ τῷ αἰσθησίν ἔχον, τὸ πρῶτον καλεῖ
 αἰσθητήριον, πάθος δὲ τὸν τύπον καὶ τὸ ἐγκατάλειμμα.
 ἔξιν δὲ τῷ δυνάμει ἔχει τὸ μόριον τοῦ σώζειν τοὺς
 τύπους διαρκεῖς, καὶ δυσεξαλείπτως. „ Ἡ δὲ γινόμενη κίνη-
 „ σις, φησὶν, (1) ἐσημαίνεται, οἷον τύπον τινα τῆ αἰσθή-
 „ σεως, καθάπερ οἱ σφραγιζόμενοι πῖς δακτυλίοις. Ὡς
 πᾶσαν εἶναι ἀνάγκη ἐκείσε τυπῶσαι τῷ μνήμῳ,
 οὕτω τελείται ἡ αἰσθησις, ὡς τῷ ἀδυνατῶν ὄν, ἄλλῃ μὲν
 τῷ κινήσιν γίνεσθαι, ἄλλῃ δὲ πῇ τῷ ἔξιν τῆς κινήσεως ἀ-
 νατύπωσιν. Παραπλησίως δὲ ταῖς, καὶ Ὡς δὲ οὕτως ὑπερλι-
 φῶς φέρεται, (2) „ φαντασίαν ἐγκαταλείμμεν ὅτι
 „ τοῦ αἰσθήσεως, τῷ μνήμῳ εἶναι ὑποδεδικαίως. Οὐ γὰρ
 ἡ δὲ τῆς αἰσθήσεως φαντασία ἐγκαταλείπεται, ἐκείσε φα-
 νερόν ὡς ἡ μνήμη ἔχει τῷ ἔδρῳ. Καὶ Μιχαὴλ ὁ Ἐ-
 φέσιος (3). „ Ἀνάγκη δὲ πάντως λέγειν, ἐν ᾧ τῆς ψυ-
 „ χῆς αἰσθανόμεθα, ἐν τέττῳ καὶ φανταζόμεθα, καὶ μνημο-
 „ νοῦμεν ἡμᾶς. Ἡ δὲ καὶ τῷ γινόμενῳ αἰσθησίν ἐναπό-
 μαξις, καὶ ἔξιν διαρκεῖς καὶ μόνιμον, τὸ μνήμη. Εἰ γὰρ
 τὸ πάθος μόνον τῷ λόγῳ τυγχάνει διακρινόμενον, καὶ τὸ
 ἐν ᾧ αὐτὸ, τὸ αὐτὸ εἶναι, δηλαδή ὁ ἐγκεφαλός· καὶ οὐκ ὅ-
 πως, ἀλλὰ καὶ ἐν μέρει τῷ αὐτῷ. Τῇ γὰρ δόξῃ προσίθου-
 νται καὶ οἱ Νεώτεροι ὅλοις σίφει (4). Ἡ δὲ τῆς Νεμεσίως
 δόξα ὅπως ἀφελῆς „ τοῦ ὄργανον εἶναι τῇ μνημονότι-
 „ κα, τῷ ὅπως κοιτίαν τοῦ ἐγκεφάλου εἶναι φάσκον-
 „ τος, (5) ὡς καὶ παρεγκεφαλίδας καὶ ὡς κρανίδια καλεῖσι,
 „ καὶ

(1) Ἀριστ. αὐτὰ αὐτῶν.

(2) Παρὰ Νεμεσίω. Περὶ Ἀνθρώπου Κεφ. II'.

(3) Ὑπερλ., εἰς τὸ Περὶ Μνήμ. καὶ Ἀναμν. ἐν Προοίμῳ.

(4) Καρτέσιος. Περὶ Παθ. Ψυχ. Μέρος Α'. Ἀρθ. MB.

Μαλιβράχχ, Βιβλ. Β'. Περὶ Ἐξῆς. Ἀληθ. Κεφ. Ε'. §. Γ'.

Γαουτσόφ. Τμήμ. Γ'. Φυσικ. Μέρος Β'. Βιβλ. Η'. Κεφ. Γ'.

Μαίγνις. Φυσιολογ. Κεφ. ΚΔ'. Ἀρθρ. ΑΔ'. κατ.

(5) Νεμεσίω. Περὶ Ἀνθρώπου Κεφ. ΙΓ'.

„ καὶ τὸ ἐν αὐτῇ ψυχικὸν πνεῦμα. Καὶ ἔγωγε τὰς διωά-
 μεις, ὧν ὑποκείμενοι τὸ αὐτὸ, τόπων χωρίζοντες. „ Ταῦν
 „ ἡ αἰδήσεων (προσείδησιν) ἀρχὰς καὶ ρίζας τὰς ἐμ-
 „ ποροῦσιν εἶναι κοιλίας φαμὲν τῷ ἐγκεφάλῳ, τῷ δὲ ἔκτρο-
 „ τικῷ τὴν μέσῳ, τῷ δὲ μνημονότικῷ τὴν ὀπίσθον. Οὐ-
 „ δὲ ἡ ἰκανὸν εἰς ὑπόδειξιν (ἢ ἐκείνῳ δοκεῖ.) τῷ τοῖστέ,
 „ ὅτι τινὲς τῶν φρονητιῶντων, τὸ μὲν ἔκτροπικόν, ἀφαιρού-
 „ ρονται, τὸ δὲ αἰσθητικὸν ὑγιαίνεισιν. Οἱ δὲ τυχόν τὸ μνη-
 „ μονικὸν πεπονθότες, τ' ἄλλα εὖ ἔχουσιν. Ἐπειτοίγε δυνα-
 „ τὸν τὸ αὐτὸ ἔργον τῶν μὲν πρὸς αἰδήσιν ἀλλοιοῦσθαι εἶ-
 „ ναι δεκτικόν, τῶν δὲ πρὸς μνήμην ἐγκαταλειμμάτων, ἀε-
 „ πίδεκτον. Ἡ ἐχὶ καὶ ὕδωρ, φέρε, ἥτι τῶν ἄλλων ὑγρῶν,
 „ τὴν μὲν ἐκτροπικῶν κίνησιν προσεδέξατο, τὸ δὲ καταπρα-
 „ φεὺ ἵχνος αὐτίκα σιμῆχεν, ἀδὲν ὑδοτιᾶν ἐγκαταλείμμα-
 „ κατέχεν οἶον τε ὄν, καὶ ἐνδασώζειν; Ἀλλ' ἐνταῦθα ἐκείνο
 „ μοι μάλιστα σημειῖσθαι, ὡς ὅτι τῷ ὄφει μνήμης, καὶ τῶν
 „ ἀφαιρουμένων διωάμεων λόγῳ, τὰ ζωοφρήματα ταῦτα, καὶ
 „ τὰ ὡσπερ ἐναποσφραγίσματα δακτυλίων, καὶ τὰς τύπας,
 „ καὶ τὰ τοῖς νεωτέροις λεγόμενα ἵχνη, μεταφορικῶς ἐκλη-
 „ πτέον, ὅπερ ὁ Ἐφέσιος Μιχαὴλ φθάσας παρήγεσεν. „ Χρὴ
 „ δὲ καὶ τῷ τύπῳ κοινόπερον (1) ὅτι τῷ φωτιστικῷ ἀνάειν.
 „ Κυρίως μὲν ἡ τύπος τὸ κατ' εἰσοχλῶτε, καὶ ἐξοχλῶ, ἢ
 „ τὸ τοῦ τυπώματος ἐν τῇ τυπεμῶν γῆμα γινόμενον, ὡς
 „ ὁρώμεν τὰ ὅτι τῶν σφραγίδων ἔχοντα. ἐχ' ἔγωγε δὲ καὶ
 „ τὰ ὑπὸ τῶν αἰσθητῶν ἐγκαταλείμματα ἐν ἡμῖν γίνεσθαι,
 „ ἀδὲ τὴν ἀρχὴν καὶ γῆματι, ἢ τῶν αἰσθητῶν ἀντίληψις.
 „ Ποῖον ἡ γῆμα τὸ λεκόν, ἢ ὅλας τὸ χεῶμα; ἢ ποῖον
 „ γῆμα ἢ ὁσμή; Ἀλλὰ δι' ὑπορίαν κυεῖν τινὸς ὀνόμα-
 „ τος, τὸ ἵχνος, καὶ ἐγκαταλείμμα, τὸ ὑπομῶν ὑπὸ τῶν
 „ αἰσθητῶν ἐν ἡμῖν, τύπον καλεῖμεν μεταφέροντες πῖσμα.
 „ Πῶς ἡ ἀν' οἶον τε ἢ ποσέτων πληθύνει σφραγμάτων τὰς τύ-
 „ πας, ἐν ἔγωγε σμικρῷ μορίῳ ἐγκεχαράχθαι ἡλίος ὁ ἐγ-
 „ κέφαλος; Πῶς δὲ καὶ ἐν συστάσει σώματος ἀπαλωτέρῃ, καὶ
 „

(1) Ὑπομν. εἰς τὸ Περὶ Μνήμης καὶ Ἀναμν. ἐν Προοίμῳ.

μυρίας ὅσαι ὥραι τὰς ὑπὸ τῆς δι' αὐτὴν φερομένην ὑγερῶν
 ἀλλοιωσεις ὑφισταμένης, τὰ ἴχνη ταῦτα ἀσύγχυτα ἐνδεσώ-
 ζοιτο; νοήσαις αὐτὰ ἄρα, δεξιόπται τινὰ, καὶ προσφυῖαν τοῖς
 τῷ ἐγκεφάλῳ πόροις ἐγκαταλείπεσθαι, καὶ ὡς ἐτοιμότερον
 προσδρυνόνται, καὶ ἑκτίθενται πρὸς τὸ δέον πειθαρχήντες
 τῷ γνωστικῷ ὀπτεύοντι, καὶ ἔτι ἐτοιμῶς ἔχουσι, πρὸς τὴν
 ἑκτὴν τῶν πέντε πνεύματος διεξοδὸν, νόηματι τῆς ψυχῆς, τῆς
 κινήσεως αὐτῆς, ὡς ἄλλοτε πρὸς ἀντίληψιν καὶ γνώσιν, τῆς
 προσεγνωσμένης κινήσεως. (1) Ἡ ἕξις τῆς ἰσῶς, ὅς ἐστιν ὁ
 ἐγκεφαλός, καὶ ὡς ἡ πολλῶν ἡδὴ κινησάντων ἐνεργημά-
 των, ῥαδίως πρὸς τὴν ἀπαιτημένην κίνησιν ἔχουσιν. (2)
 Οὕτω γὰρ αὐτὴ ἴσως ὀπλυσεί τις δυμαρῶς, καὶ τὸ ἄεριστέ-
 λος ἐκεῖνο πρὸς μνήμης ἀπορημάτων „ πῶς ποτὲ τὸ μὲν
 „ πᾶσις παρόντος, τὸ δὲ ἀράγματος ὑπὸ μνημονεύει
 „ τὸ μὴ παρόν; (3) Καὶ χωρὶς γὰρ τῆς διαιρέσεως ἢ
 πρὸς τὸ ἀπαντῶντες χεῖναι εἰώθασιν, ὡς εἴη θεωρεῖν τὸ
 φάντασμα, καὶ κατ' αὐτὸ, καὶ ὡς εἰκόνα, ῥητέον ὅτι τὸ μὲν
 ἐτοιμῶς ἀντίλαμβανέσθαι τὸ πρᾶγμα, ἢ ἐμποιηθεῖσα
 ἐκ προηγουμένων ἐνεργειῶν ἑξάδεσις τῷ ἐγκεφάλῳ παραι-
 τιος. Τὰ δὲ μὴ ἀντίλαμβανέσθαι τὴν ψυχὴν τὸ ὑπὸ μνημονεύει
 ἀπλῶς ὡς φάντασμα, μνημονευστικῶς δὲ τίθει, αἴτιον,
 ὅτι καὶ ὡς ἡδὴ ἔχει τὸ μῦθον ἐτοιμότητα πρὸς κίνησιν, ἢ
 ψυχὴν ὀπτιγνώσκει, καὶ τὸ παρελάσαν τὸ χρόνον, τελέχου-
 ρον γὰρ ἀεὶςως συνεπισκέπτεται, καὶ τῶν κινήσεων, ὅτι
 καὶ ἄλλοτε τὸ αὐτὸ προσελάβετο, ὁ μνήμης τυχαῖον
 γνώρισμα ἰδιαίτερον εἶρηται. (δ. ω. α. ω. β.) Οὐ χά-
 ει, τὸ τὸ Νεμεσίς ἔχει ὁρθῶς „ ὅτι τῆς ὑπὸ μνημονεύει
 „ ὅτι ἢ μνήμη, ἐμὴν δὲ ὑπὸ τῆς ὑπὸ μνημονεύει γίνεται. (4)

Πο-

- (1) Καρτίς. αὐτὰ αὐτῶν.
 (2) Μαλιβράγχ. αὐτὰ αὐτῶν.
 (3) Ἄετις. Πρὸς Μνήμ. καὶ Ἀναμν.
 (4) Πρὸς Ἀνδρώπ. Κεφ. II'.

Πορίσματα.

§. ω ε'. Α'. **Ε**ντεῦθεν φανερόν ὅτι τῷ αἰσθητῷ τε, καὶ φαντασῶν κυρίως εἰσὶν αἱ μνήμαι, τῷ δὲ δυνάμει καὶ συμβεβηκός, καὶ ἐκ ἄλλως, ἢ κατ' ὅσον ἐκ παραλαβῆς φαντασίας ἐγγίνεται. „ Ταῦτα δὲ νοητὰ (1) ὅτι μὴ ἐμάθομεν, „ ἢ ἠκούσαμεν μνησόμεθα, τῆς δὲ εὐρίας αὐτῷ μνήμῃ ἐκ „ ἔχουμεν, ἔ γάρ ἐκ προσημύνης φαντασίας ἢ τῷ νοητῷ „ ἀνάληψις, ἀλλ' ἐκ μαθήσεως, ἢ φυσικῆς ἐννοίας.

Β'. Ἐπεὶ δὲ τῷ ἐγκεφάλῳ ὡς ἐν ὑποκειμένῳ ἡ μνήμη ἐδράζεται (§. ω γ') τύπων οἰονείτινων αὐτῷ ἐνοσημαίνοντων (§. ω δ'), ἢ ἁμειων εἰπεῖν ἡγεσέως τῆς προσημύνης, καὶ δεξιότητος αὐτῷ, τῆς ἐπὶ τὸ ἐπιμῶς, καὶ τὰς τῷ γνωστῇ ἐνεργείας κινεῖσθαι, ἐγκαταλειπομένης (§. αὐτ.), ἐπαύλας αὐτῇ εἴη ταῖς καὶ τὰς πράξεις τὰ μοεῖς ἀφοραῖς τε καὶ ἀλλοιώσεσι, καὶ τῷ μνήμῃ συνδρατίζεσθαι. Ταύτη „ τοι καὶ τοῖς (2) μὴ ἐν κινήσει πολλῇ δὲ τὸ πάθος „ (πεπεσι δὲ τινα ἐπιτηκίφασαν νόσον) ἢ δι' ἡλικίαν ἔ „ σιν, ἔ γίνεται μνήμη, κατὰπερ αὐτὸς εἰς ὕδωρ ρέον ἐμ „ πιπτέσης τῆς κινήσεως, καὶ τῆς σφραγίδος. Τοῖς δὲ δὲ „ τὸ ψύχεσθαι, (καὶ οἰονεῖ θρυλλίζεσθαι) κατὰπερ τὰ „ παλαιὰ τῷ οἰοδομημάτων, καὶ δὲ σκληρότητα τὰ δεχο „ μέν τὸ πάθος (ἢ τοι τὸ τῆς κινήσεως) ἐκ ἐγγίνεται „ ὁ τύπος. Διὸ οἷτε σφόδρα νέοι, καὶ οἱ γέροντες ἀμνήμο „ νες εἰσὶ· ῥέεσι γὰρ, οἱ μὴ δὲ τῷ αὐξήσει, οἱ δὲ δὲ „ τῷ φθίσιν. Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ λίαν ταχεῖς, καὶ οἱ λίαν „ βραδεῖς, ἑτέροι φαίνονται μνήμονες. Οἱ μὴ γὰρ εἰσὶν „ ὑγρότεροι τὰ δεόντος, οἱ δὲ σκληρότεροι· τοῖς μὴ ἐν ἔ „ μέν τὸ φαινόμενον ἐν τῇ ψυχῇ, τῷ δὲ ἐκ ἀπτεται. „ Οἱ δὲ ἐπὶ τὸ ὑγρότερον μὴ, ἐμὴ δὲ μετ' ὑπερβολῆς, „ κλίνοντες, οἱ οἱ ὀφθαλμοί, ἀναμνηστικοὶ μάλλον εἰσὶν. Ὡ

απερ

(1) Περὶ Ἀνθρώπου. Κεφ. ΙΓ'.

(2) Λεισοτέλης. Ἐν τῇ περὶ Μνήμης καὶ Ἀναμνήσεως.

ἅπερ ἐν οἷς ἐπὶ τὸ σκληρότερον, ἀλλ' ἐπὶ τὰ μετρίως, οἷοι οἱ μὴ πόνη καὶ πραγματείας ἀδελφόμενοι, μνημονικοί, ὡς ὁ Νεώτερος Κάτων ἀδελφὸς Πλατάρχῳ γράδει ἰσάρεται. (1) „Νωτὸς μὲν ἦδ' ὡς ἀναλαβεῖν καὶ βραδύς, ἀναλαβὼν δὲ κάτοχος, καὶ μνημονικός. Πολλοὶ γὰρ τῆς συμμέξεως καὶ ἀκρίβειας διμοιρήσαντες δόκραςίας, θαυμασοὶ ἀνεφάνησαν καὶ τὰς μνήμας* οἷον Σενέκας φασὶν (2) ὁ Ῥωμαῖος διχίλιον φανῶν ἀσυνδέτων ἀπαξ ἀκίσσας, ἀπταίσως ἀπεδίδα. Καὶ Πόρτιος ὁ ἐκείνῳ ἐταῖρος, ἀπάσας ὅσας ἐν τοῖς δικασθεῖσι φθάσας ἠγώνιστο, ἀπεμνημόνευε τὰς δημηγορίας. Καὶ Κινέας ὁ ὑπὲρ Πύρρῳ περὶ βέλους πρὸς τὴν Ῥωμαίων Σύγκλητον, ἀπαντας ὅσοις τῇ προτεραίᾳ ἐντυχηκῶς ἦν, ἐξ ὀνόματος τῇ ὑπεραίᾳ προσέειπε, δῆμον ὅλον. Καὶ Κύρος δὲ τὰς ὑπ' αὐτὸν στρατονομίας ὀνομασίαν ἀπαντας προσφωνεῖν εἰώθει. Καὶ Λύκιος δὲ Σκιπίων, τὰς τὴν Ῥώμῃ οἰκῶντας ὁμοίως. Καὶ Χαρμίδης, ἢ ὡς ἄλλοι Καρνεάδης, τὰ ἐν ταῖς καὶ τὰς βιβλιοθήκας, σωζομέναις δέλτοις, ἄττε αὐτῷ ἐρωτηθεῖν, ὡς ἀναγνώσκων ἔκαστα, ἐπιμῶς ἀπαγγέλλων ἦν, καὶ ἀποσκέπας. Οὐχ ἦτον δὲ θαυμάσιός τις ἐν τοῖς μνήμοσι καὶ Οὐαλλίσσιον τὸν Νεώτερον Φιλόσοφον, ὅς ἐν σκότῳ τὰ πορτιδέματα οἱ τῶν ἀρεθμητικῶν προβλημάτων διόχως ἐπιλούμενος, ἐξ ἀρεθμῶν, οἷς ὑπὲρ τὰς πεντήκοντα ἐπληθύνοντο οἱ χαρακτῆρες, τὰς τετραγωνεῖς ρίζας ἐξήρει. Εὐδαίμονες τῷ ὅτι τῆς δουλκείας!

Γ'. Ἀκόλουθον δὲ ἔσθ' καὶ τὰς προσφερομένης ἑορᾶς, καὶ δίδωμι τὴν ἀδελφῇ αὐτῆς, καὶ αἴρα τὸν ἀναπνεύμενον, καὶ τ' ἄλλα ὡς ἀδελφῇ τῆς φαντασίας ἐλέγετο, (Γ. § π σ'. Β.) ἡμετέρῳ εἰς μνήμην. Διὸ καὶ τὸν οἶνον (3) μνήμης εἶναι ἐπιβοήθημα φασί, τοῖς μετρίως διανοῶντι χαυμύοις, ἅτε δὴ τῇ τῷ πινύματος ἡμετέρῳ εἰς δυνάμειν τῷ ἐγκεφάλῳ

(1) Ἐν Βίῳ αὐτοῦ.

(2) Ἐν Λεξικῇ. Εὐφράμ. τῷ Χαμβίρῳ ἐν φωνῇ Μνήμ.

(3) Αὐτ. Αὐτ.

λῶ ἐνεργαζόμενον πὰς κινήσεις· ὥς τε καὶ τὴν ὑπὸ τῆς ἰατρικῆς ὀπικρεῖαν, μὴ πᾶν τὴν δέον ὑγείναι εἰς τὸ αὐτοπελῆ, καὶ ἀποσφορον. Ἀεὶ γὰρ τὸ νοσῆν καὶ κακόμενον, καὶ ὑγιαίνουσας δεκτικὸν εἶναι πέφυκεν. Ὅτι δὲ τὸ μνημονικὸν τῆς ψυχῆς, νόσοις ὑπόκειται ταῖς χαλεπωτάταις, ἕκτε τῆς τῷ κράσεων διαφορᾶς (β. ω. ε. Πόρ. Β'.) ἐνὶ τεκμαίρεσθαι, καὶ ἐκ τῆς Ἑρμοζήρει τῇ Ταρσεῖ συμβαίνοντος, καὶ ὅν τὸ ὁμηρικὸν ἀπεχρῶς ἠλήθευσεν, τὸ πᾶς λόγος εἶναι πεπερασμένος. (1)

Δ'. Ἐπεὶ δὲ, ἐν τῇ τῷ ῥάδιον ὀπιδέχεσθαι πὰς ὑπὸ τῆς ζωτικῆς πινόμενος ἀντίληπτικὰς κινήσεις, ὧν αὐτὸ βέλοιο καὶ ψυχὴ μνημονεύειν, ἐπιμόνητι τῷ ἐγκεφάλῳ (β. ω. δ.), ἡ μνήμη κεῖται. Ἡ δὲ ἐπιμόνη ἐκ πλείονων ἐνεργειῶν ἐπιγίνεται, (β. αὐτ.) φανερόν (2) ὅτι ἡ μνήμη, καθάπερ καὶ Ἀριστοτέλης (3) αὐτῷ ἐκάλεισεν, ἕξις ὅσων Κυριώτατα. Τοιαύτῳ δὲ καὶ πολλοὶ τῶν Ἀρίστων ἐν Νεωτέροις (4) ὑποδεικνύουσι. Ταύτην καὶ ῥάδιον μνημονόμορον, τοῖς πλείοναίς προσέχομεν, καὶ οἷς ἐκπαθῶς, καὶ ἀσθενέστερον ἐνεκύνταμεν, καὶ ἀπλῶς ὅσα κινεῖ πῶς σφοδρότερον. „ Διὸ „ καὶ πὰς τῶν παρᾶ ἡμᾶς μνήμας (5) ὁδεῖς καὶ αὐτὸ βεβληθεῖς „ ἐκνήσειεν ἑαυτῶν, ὡς ὑφ' ὧν μάλιστα κεκίνηται.

Ε'. Ἐντεῦθεν δὲ ῥάδιον, καὶ τί δὴ ποτε ἀνάμνησις ὅστις διορίσται. Τῶν γὰρ καὶ τὸ αἰσθητικὸν ἐφεξῆς τεταγμένων πλείονων ἰχνῶν, οἷον α, β, γ, δ, κτ. εἴγε ἐνίτω, ἢ καὶ πλείοσι ῥαδίως ὑποκινῶσι τῇ δι' αὐτῶν τῷ ἀντίληψιν ἐνεργαζομένῳ πινόμενῳ, τὰ λοιπὰ ὑπὸ χρόνου, ἢ πάθος ἀμυδρότερα ἡρόμενα, μὴ ἐπὶ μὲν συνυποκινῶσι, μὴ δ' ἐκχομῶς, ὡς ἄλλοτε, ταῖς ἡγεμονίαις πὰς ἐφεξῆς ἀντίληψεις ὀπίσθας παρέχονται, πῶς δὲ τῇ ἐκείθεν, συνειπείξει τῆς ψυχῆς ἀρχομένη κίνησις, ὅπῃ τὸ βρανώτερον καὶ ταῦ-

(1) Σκέψ. ἐν Λεξ. Ἑρμοζ.

(2) Ἐν τῇ Λογικῇ Περὶ Ποιότητος.

(3) Περὶ Μνήμ. καὶ Ἀναμν.

(4) Λόκιος. Περὶ Νῦ Βιβλ. Β'. Κεφ. Ι'. Καὶ Γενεσιῶς. Πρωτ. ΝΑ'.

(5) Πλάτωνος, ὅτι ὁδεῖς ἐν τῇ ἡδέει καὶ Ἐπίκουρον.

ταῦτα μεταβαλόντα, τὸ πρότερον ἀναζωπυρήσασι πάθος, καὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀνακλήσονται δεξιόηται, τὸτο ἔσαι τὸ συμβαῖνον, ὃ καλεῖν εἰώδαμεν ἀνάμνησιν. „Ὡς δὲ διαφέρειν „ μνήμης ἀνάμνησιν, τῇ τὴν ἀνάμνησιν εἶναι ἀνανέωσιν „ προτέρας μνήμης, ἐπὶ τὴν λήθη γενομένη, τὸ συνεχὲς ἀ- „ ναλίστη. Καὶ ἔστιν αἴτιον ἀναμνήσεως, ἢ τῇ προτέρων „ κινήσεων ἀνανέωσις. (1) Καί τις αὖ ὁρῶνς οἶμαι ταύ- „ τῳ ορίσειε, ὅτι λήθης εἰς μνήμην εἶναι, ἢ μνήμης με- „ τάβασιν. Εἰ μὴ γὰρ ἢ μνήμης, ἀ. ἔσαι ἀνάληψις. Εἰ δὲ μὴ ὑπὸ λήθης, ἀπομνημόνευσις. Τὸ μὲν εἰ πρότερον τις ἀναλάβοι, τὸ δὲ, εἰ δεύτερον ἀπομνησθεῖν. Διὸ καὶ ὁ Στα- „ γαστρίτης (2) διδύχως „ οὔτε μνήμης ἔστιν ἀνάληψις, φη- „ σιν, ἢ ἀνάμνησις, ἢ ἀνάληψις. Ὁ δὲ Νεώτερος Γενεώ- „ σιος (3) καὶ πάνυ ἡμαρτημένως, ὑποδῶς, ποσάτω μνήμης „ διαφέρειν ἀνάμνησιν, ὅσα καὶ ἔξω τῆς κατ' αὐτὴν ἐ- „ νέργειαν. Ἡ γὰρ ἐνέργεια τῆς κατ' ἑξιν μνήμης ἔστιν ἢ ἀπομνημόνευσις, ἢ ἀνάμνησις. Ἀνάμνησις γὰρ λέγε- „ ται (4) ὅταν λήθῃ μεσολαβήσῃ τὴν μνήμην, ἔστι γὰρ „ ἀνάμνησις μνήμης ἐξίτιλι χρομῆς ἀνάμνησις.

ς'. Ἐπεὶ ἔν κινήσεως τις συνεχισμός, τὸ τὴν ἀνάμνη- „ σιν ἔστιν ἐργαζόμενον (ἢ τὸ αὐτ.) φανερόν, ὡς ὧν τι- „ των αὖ αἱ κινήσεις ὥσι μαῖλον ἀλλήλων ἐχόμεναι, τῶν „ καὶ αἱ ἀναμνήσεις ῥᾶσαι. Τοιαῦτα δὲ μάλιστα πρὸς ἀλ- „ ληλα ἔστιν ἔχοντα, τῶν γὰρ καὶ αἱ φύσεις ἅμα, καὶ αἱ „ γνώσεις, εἰ δὲ αἱ γνώσεις, καὶ αἱ κινήσεις, δι' ὧν τὸ γνω- „ στικὸν αὐτοῖς προσέχειν ἐνάγεται. Διὸ καὶ οἱ ἀναλαμβάνειν „ τῇ μνήμῃ ἐποίμως βελόμενοι, πρὸς ταῖς ἀναφοραῖς τὸν νῦν „ ἔχουσι. „ Καὶ ὅσα πᾶντιν τιὰ ἔχει, ἀμνημονόματα ἔστιν. „ ἐν ἀναφορᾷ γὰρ ἢ πέξις. (5)

Περὶ

(1) Μιχαὴλ ὁ Ἐπίσ. εἰς τὸ Περὶ Μνήμ. καὶ Ἀναμν. ἐν Προοίμ.

(2) Ἀείσ. Περὶ Μνήμ. καὶ Ἀναμν.

(3) Ἐν Ψυχολογ. Ὁείσμ. Ζ'. καὶ ἐν τῇ Σχολ.

(4) Νεμέσ. Περὶ Ἀνθρώπων Κεφ. ΙΓ'.

(5) Ἀείσ. Περὶ Μνήμ. καὶ Ἀναμν.

Περὶ Δυνάμεως, ὡς ἰδιαίτερον
Νῆρ καλῶμεν.

Θεώρημα Ν'.

§. ως'. „**Ο**τι καὶ πρὸς ὕλης παντοίας ἀπληθυνμένη ἢ
„λογικὴ ψυχὴ γνωστικῶς πέφυκεν ἐνεργεῖν, ὁμολογοῦν.

Περὶ τῆς τῆς ἐνὶ ἐκάστῳ ἐνῆσαν σωμαίδου μαρτυρο-
μεθα. (§. χος'.)

Ἄλλως· ἅπερ δὴ μὴ πρὸς ἑαυτὴν ἔσα ἢ ψυχὴ ἀνεπί-
στροφος, ἑαυτῷ τε γινώσκει, καὶ τὰς ἐνεργείας πᾶς κατ' αὐ-
τὴν. Ἄ δὴ ὕλης παντοίας φύσει ἀπλήλκται. (§. ψς'.
ψζ'.)

Ἄλλως· τὴ γνωστικῇ τῆς ψυχῆς ἀντικείμενον τὸν ὄν, ἢ
ἀληθεὺς ὁμολογοῦνται. Ἀληθεὺς δὲ ὕδεν ἥττον τὴ ἐν ὕλῃ,
τὸ ὕλης ἐκτὸς, εἰ μὴ καὶ πλέον. Ἄρα κτ.

Σχόλιον.

§. ωζ'. **Ο**ὐδεὶς αὖ ἔξαριος τῆς γνώσεως

„Οὐδ' εἰ φέρεται μὴ ποιῇ ἐτύμοισιν ὁμοῖα,

„Γλῶσσαν ἔχων ἀγαθὴν Νέσσορος ἀντιθέα.

Τί γάρ; καὶ πᾶς καθόλου ἢ ψυχὴ θεωρεῖται, καὶ πᾶς
προσόντα τῶν οἷς πρόσεσι δι' ἀφαιρέσεως ἀποσπάτασα, κα-
θ' αὐτὰ ἀναπολεῖ; καὶ τάξεις, καὶ λόγους, καὶ χεῖρας, καὶ τῶν
ἀληθείων αὐτῶν, καὶ δυνάμεις, καὶ ἐνεργείας ἀπλῶς τε καὶ
ἀσείτως, χωρὶς τῶν ὧν τε εἰσὶ, καὶ οἷς περ ὧν τε ταῦτα
διανοεῖται; Οὐκ εἶδη τινὰ ὅπως τῆς ὕλης ἐξηρημασία, καὶ
κεχωρισμός ἐστι; καὶ τὸν Θεὸν αὐτὸν; καὶ ἑαυτὴν; Δω-
μῶν γὰρ πρὸς βραχὺ, ὅτι καὶ ἐκ τῆς ὕλης αἰεὶ ποτε ὥρη-
μένη τὸ πᾶν, εἰς ταῦτα ποιεῖται διὰ συλλογισμῶν τῶν
μετάβασιν, ἀλλ' ἴσεται διήπερ μεταβάσα, καὶ τῶν ἐκτενεί-
ζει ταῖς φύσεσι καὶ πᾶσι λόγοις, αὐτὰ δὴ πέρας λαβῆσα
πᾶς τῶν αὐτῆς κινήσεων τὰ ἀσώματα, καὶ εἴπερ ἐξ ὕλης
ἔσται τὸ εἰς θεωρίαν ἐνδόσιμον, ἐμὴν καὶ μετ' ὕλης ταῦ-
τα

τα θεωρητοῦ. Ἀλλ' ὡς περ αὐτῶν κέλευσιν καὶ τῆς ψυχῆς ἀγόμενον ἐπὶ τὰ εὖλα τὸ σῶμα, ἢ πιαυτεῖ, τὰς κατ' αὐτὸ ἐνεργείας περαίνει, ἔπω τοι κἂν δοίμην αἰεὶ διὰ σωματικῆς τινὸς ἀπορηγμένης κινήσεως τὴν ψυχὴν, ἐπὶ τῇ τῷ ἀσωμάτων θεωρίᾳ ἐναγέσθαι, ἀσωμάτως ἀλλ' ἐν καὶ αὐτῇ, ἀσωμάτως ἔσα, τῷ ἀσωμάτων, ἢ ποιαῦτα δίδει. Εἰ μὴ μέλλοι, ἢτοι τὸ σῶμα αὐτὸ ἀφυστέρα κείσθαι, ἢ ὡς οὐκ ἔχει, ταῖς ὡς εὖλα τὰ ὑπὲρ τῇ ὅλῃ ἀνατυπῆσθαι. Τὸ ποῖνον θεώρημα δὲ Ἀριστοτέλης αὐτὸς, ἐδ' ὁ Νεώτερος Μεταφυσικὸς Λάκιος, οἱ μὴδὲ εἶναι τῇ γῇ, ὁ μὴ ὑπὲρ τὴν αἰδήσει ὑπερδιατενόμενοι, ἀποφύσιν. Ὁ μὲν γὰρ εἰσαίσιας τε καὶ συλλογισμοῖς κατ' ἐαυτὸν ἀποχρημαίνω, καὶ τῷ αὐτῶν ἐνδοῶν ἐπιδεκτικῶν τῇ ψυχῇ εἶναι δίδωσιν· ὁ δὲ καὶ τὰ ὅλης παντοίας κεχωρισμῆα ὄντα ἀποφαίνεται. Ταύτητοι καὶ τοὺς ἀρχαίους (πὴν Ἐμπεδοκλῆν καὶ τὸν Ὀμηρον λέγων) καὶ ἐπαινεῖ (1) τὰς ἔπω πεποινητότας, ὡς εἴγε ταύτων τῇ φαντασίᾳ καὶ τῇ αἰδήσει, ἢ νόησις. „ Ὁ μὲν δὲ, ἀπὸς παρεόν, φησί, μὴ-
„ τις αἰετῆται· ὁ δὲ, ῥαφιδεῖ.

„ Τοῖος δὲ νόος ἐστὶν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,

„ Οἷον ἐπ' ἡμᾶρ ἄγῃσι πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.

Εἰ δὲ καὶ τίνος ἀποτείνας ἀπορίας Ἀριστοτέλης (2), τὰς τῇ ἐναντία δόξῃ συνηγορεῖν δοκῶσας, καὶ ἔπω σαφεῖς ἔπειτα ἀποδείκνυται τὰς ἐπιλύσεις, ἐστὶ γὰρ ἐκ τῷ αὐτῷ, ἐν ἄλλοις περ αὐτῷ εἰρημύων, καὶ τὰς ἀπὸς ἐκείνας ἀπαντήσεις κομιδῇ ῥαδίον ἀποχειρίσασθαι. Βέλτιον δὲ ἴσως ἐκ τῷ τῷ Φιλοπόνο λαβεῖν τὸν περὶ πᾶν λόγον ἀσείως τε ἀποβαλλόμενον, καὶ πολλὴν ἀπὸς ἐκσάφενσιν τὰ ἀποκειμένη παρεχόμενον, τῇ συντέλειαν. (3) „ Ἀριστοτέλης λέγει,
„ ὅτι τριτὰ ἐστὶ τὰ νοητά· ἔστι γὰρ αὐτὰ νοητὰ πρῶτα,
„ ὁδῶν πρῶτα νοητὰ μέσα, καὶ τρίτα τὰ εὖλα. Καὶ ἐπὶ μὲν
„ τῷ

(1) Ἀριστ. Περὶ Ψυχ. Βιβλ. 1'.

(2) Αὐτ. Αὐτ.

(3) Φιλόπ. Ἐν Ἰσχυρ. αἰς π' 1'. Βιβλ. τῷ περὶ Ψυχ. Ἀριστ.

ἢ αὐτῶν, φησὶν, ὅτι ἐκ ἑστὶ χρεῖα φαντασίας· ἀφαι-
 ράσαι γὰρ αἱ νοήσεις. Ὅταν δέ, φησί, τὰ μαθηήματα
 νοῇ, ὑποκειμένῳ κέχρηται τῇ φαντασίᾳ. Εἰ δὲ καὶ ὡς
 ὑποκειμένῳ αὐτῇ κέχρηται εἰς τὸ εἰδεῖν τὰ μαθηματι-
 κά, ἢ ὡς τὸ τοιοῦτον τὰ αὐτὰ ὅτι φαντάσματα καὶ μαθη-
 ήματα. Τα γὰρ φαντάσματα μόνῃ φαντασίᾳ ὑπόκειται.
 Τὰ δὲ μαθηήματα ψυχῇ, ὑποκειμένῳ κέχρηται τῇ φαν-
 τασίᾳ. Τὰ δὲ εὐλα γινώσκει ἡ ψυχὴ ὁργάνῳ κέχρη-
 μένῃ τῇ αἰδήσει, ἢ φαντασίᾳ. Εἰ ἐν ἑστὶ ἀφάπτος
 ἐνέργεια, δυνατόν ἄρα τὸν νῦν ἐν τῇ ᾗ ὄντα, εἰ-
 δεῖν παύτῳ τῷ ἐνέργειᾳ. Οὐδενὸς ἢ δεῖται εἰς τὸ
 εἰδεῖν παύτῳ. Σωτηροῦ δὲ τῇ δόξῃ τῇ λέγειν ὅτι
 ὁ νῦν ἢ γινώσκει τὰ πάντα αὐτὰ εἶδη. Ταῦτα δὲ χω-
 ρεῖς τῆς ὕλης ὅτι· ἀφαιρῶν ἐν ἢ αὐτὸς χωρεῖς εἶναι
 τῆς ὕλης ἵνα νοήσῃ ταῦτα. Εἶγε δὲ ὅμοιόν ἐστι κατὰ
 πάντα τὸ γινώσκον τῷ γινώσκοντι. Ἀλλ. ἐν τῇ ζώῳ
 ἢ κέχρηται, οὐκ ἄρα νοεῖ αὐτὰ. Αὐτῇ μὲν ἢ πρώτῃ
 σωτηροῦ. Φαίνεται δὲ ὅτι ἢ Ἀριστοτέλης. Εἰ γὰρ ἢ
 νοεῖ ὁ νῦν ἐν τῇ ζώῳ ὡν τὰ πάντα αὐτὰ, πῶς ἐν τῇ
 μὲν τὰ φυσικά τε παραματεῖς καὶ ἐξήκτας τὰ πάντα αὐ-
 τὰ εἶδη, καὶ εὐρες, καὶ ἀπύργειας ἡμῖν; Ὡς δὴ ὅτι καὶ
 ἐν τῇ ζώῳ ὡν ὁ νῦν γινώσκει τὰ πάντα αὐτὰ εἶδη....
 Διότι σωτηροῦ. Ὁ νῦν ἢ νοεῖ τὰ αὐτὰ εἶδη, ἐπει-
 δι ἢ ὅτι ὅτι αὐτὰ εἶδη... Πρὸς τὸ λέγειν, ὅτι
 πῶς ταῦτα λέγεις ὁ Ἀριστοτέλης, ὅς ἐν ἄλλαις παρα-
 ματεῖαις ἡ ἀπύργειαι βλάσται, εἶναι τὰ θεῖα εἶδη, ἢ τινα ἐ-
 στὶ τὰ αὐτὰ; ... Τεῖν σωτηροῦ. Ὁ νῦν καὶ μὲν φαν-
 τασίας ἐνεργεῖ.... καὶ ὅτι ὅτι τὰ θεῖα ἐνεργεῖ.... ἐκ
 ἢ τὸ γινώσκον τὸν νῦν τῷ δαπάνῃ τῷ κόσμῳ, καὶ τῷ
 ἀρετῇ τῷ παραματεῖν, ἀνάγεται ὅτι τὸ γινώσκον τῷ
 αὐτῷ ἐκκοσμήσασαν ἀπύργειαν.... ἢ δὲ φαντασία καὶ τὰ
 εὐλα γινώσκει, μόνῃ ἢ ἐκείνῃ οἶδεν, ἢ ἢ αἰδήσεις οἶ-
 δον.... ἢ δὲ αἰδήσεις μόνῃ τὰ εὐλα οἶδον. Ὁ νῦν ἢ
 ρα μόνῃ τὰ εὐλα οἶδον.... Καὶ πρὸς ταῦτα δὲ ἀντι-
 λέγειν, ὅτι ὁ νῦν ὅτι ὅτι τὰ μετὰ αἰδήσεις ἐνε-
 ρεῖ, τότε μὲν φαντασίας ἐνεργεῖ, καὶ ἐκ ἀφίσταται αὐτῆς
 ἀπ' ἀρχῆς ἕως τέλους, ἀλλὰ μετ' αὐτῆς ὅτι ἐν τοῖς αἰ-

ἢ διη-

31, ἁπλοῦς. Ὁπλῶκα δὲ τὰ θεῖα νοεῖ, τῶν καὶ ἡ φαν-
 32, τασίας μὴ ἐνεργεῖ· ἐπομένῳ ὅδ' ὅτι ἡ φαντασίας καὶ
 33, διανοίας τῆς θεωρητικῆς ἡμῶν μεταγόμεθα ἐπὶ τὸ
 34, θεῖον· ὥστε ἡ φαντασίας, κατέτι δὲ μετ' αὐτῆς.
 35, Οὐδὲ ὅδ' ἐτι δεῖται αὐτῆς. Τὰ γὰρ ἀσώματα καὶ χωρὶς
 36, φαντασίας νοεῖται.... Τετάρτῃ συνηγορεῖ. Οὐ δύναται
 37, ὁ νῆς νοεῖν τὰ αἴθια, διότι ὁ νῆς ὁ αὐτὸς ἐστὶ τῇ φαν-
 38, τασίᾳ· ὡς γὰρ ἡ φαντασία ἔπε ἀληθείας, ἔπε ψεύ-
 39, δεῖται.... Πρὸς τὸ λέγουμεν ὅτι ἐκ ἑσιν ὁ νῆς ταῦτον
 40, τῇ φαντασίᾳ, διότι ἡ φαντασία ποιότητος μόνον γινώ-
 41, σκει, ὡς καὶ αἱ αἰσθήσεις γινώσκουσιν. Οὐδὲν ὅδ' οἶδεν ἡ
 42, φαντασία, ὁ μὴ καὶ ἡ αἰσθήσις οἶδεν· ὁ δὲ νῆς πᾶς αἰ-
 43, σίας οἶδεν.... Οὐκ ἄρα ὁ νῆς φαντασία ἐστίν. Ὅθεν
 44, καὶ ἐν Θεωρίᾳ ὁ Πλάτων φησὶν, ἡ δὲ φαντασία ἀτυχὴς
 45, ἐστί· ἀντὶ τῆς ἐπιτοχῆς αὐτῇ γινώσκεις ἐστί· ὥστε
 46, ἐκ ἑσιν ταῦτον νῆς καὶ φαντασία. Καὶ ταῦτα μὴ εἰς Ἀ-
 47, λειστοπλῆξ καὶ πρὸς Ἀλειστοπέλιν ἡμῶν ὁ Φιλόσοφος. Οἱ δὲ
 48, πρὸς Θεωρίαν (1) Ἀλειστοπέλιντες, αὐτικαίμενον τῷ νῷ ἐν
 49, τῇ μὴ σώματος κατὰσσει, τὸ τὶ καὶ εἶναι τῆς ἐνύλης καὶ
 50, αἰσθητῆς ἐστί· τιθέμενοι, ὡς ἄρα καὶ δι' εἰδῶν αἰσθητῶ
 51, νοεῖν, καὶ πρὸς τὴν ὑλὴ συνηφθαι, τὸ ἀνάλογόν πως
 52, πρὸς τὰ νοητὰ διασώζοντι, ἐμὴν πάντῃ τῇ ψυχῇ, καὶ
 53, ἐν σώματι ἔσαν, τῆς πρὸς τὰ αἴθια ἀποσερῶσι γινώσκου-
 54, δεξιότητος. Ὁμολογεῖται καὶ γὰρ ἐνεργεῖν αὐτῇ, καὶ πρὸς
 55, τὰ ἐκ τῆς αἰσθητῆς ἡ συλλογισμῆς μὴ ἐπιφερόμενα, αἰσθή-
 56, σαι δὲ μηδεμίαν γινώσκειν φύσιν ἔχοντα· οἷα εἰσὶν (2) αἱ
 57, ἀναλογίαι, καὶ αἱ σχέσεις, καὶ οἱ καθόλου λόγοι τῆς οἰκίας,
 58, τὰ ἀληθῆς, τῆς ἐνεργείας, τῆς δυνάμεως, τῆς αἰτίας, τὰ
 59, αἰτιατὰ, καὶ τῆς ἀπλησίαν· μάλλον δὲ, καὶ ἐαυτῇ, φα-
 60, σί, καὶ πᾶς κατ' αὐτῇ ἐνεργείας σαφῶς ἐπιγινώσκει· ὥστε
 61, ἡμῶν ἀναμφίλεκτον κεῖσθαι τὸ δόγμα, καὶ παρ' αὐτοῖς πᾶσι
 62, δοκῶσιν ὅπως ἀντιφέρεσθαι, ἐγκεινόμενον.

Θεώ-

(1) Ἀκινάτ. Α'. Μέρ. Ζητήμ. ΙΒ'. "Αρθρ. Δ'. καὶ Ζητήμ. ΠΕ'.
 "Αρθρ. Α'.

(2) Γενδίν. Φυσικ. Δ'. Μέρ. Ζητήμ. Δ'. Περὶ Νῆ. "Αρθρ. Ε'.

Θεώρημα ΝΑ'.

§. ωή. „ **Τ**ὴν λογικὴν ψυχὴν, μὴδὲν ὅλως κατ' ἐαυ-
 „ τὴν γνωστικῶς ἐνεργεῖν οἶμαι τε εἶναι, ἀεὶ δὲ ἐξηρημνύσας
 „ τὸ σῶματος, εἰ δοκεῖ.

Εἰ γὰρ ἀεὶ ἐξηρημνύσας, ἥτοι ὡς ἐξ αἰτίου, ἢ ὡς ἐκ
 συναιτίου, ἢ τέως ὡς ἐξ ἀφορμῆς εἰς τὸ αὐτὴν ἐναγέ-
 σης. Ἀλλὰ τὸ μὴ ὡς ἐξ αἰτίας, ἢ ὡς ἐκ συναιτίου, χο-
 λῇ γὰρ λέγοιεν τοῖς ἀσώματον εἶναι ἐστίαν (§. ϕκς'.
 ϕκζ'.) αὐτὴν πεπεμφθεῖς, καὶ δὲ σαματικῶν κινήσεων,
 ἀδυνατῶν εἶναι γινώσκειν πεπεμφθεῖς, ἢδὲ (§. χυθ'. κζ.)
 ὑπερδεδιχόσι. Λοιπὸν δὲ ἄρα τὸ τέλει. Καὶ συνιστεῖν
 τινα διδόναι ἀεὶ σαματικῶν κινήσεων τῇ ψυχῇ ὑποληπτέον,
 καὶ ἐν οἷς τι τῷ ἐστὶ αὐτὴν ὄντων νοεῖ, (§. ως'. ωζ'.)
 ἢ ὅτι ῥαδίον ἐξ τῆς κινήσεως, ἢ ὅτι ἐκ αὐτοῦ. Ἀλλ' ἐστὶν
 ἐξ ἑτέρου* ἢ γάρ τι κινήσεις, ἥτοι πρὸς ἐαυτὴν τὸ γνωστικὸν
 ἀνακαλεῖσα προστέχει αὐτῇ ποιεῖ, ἢ ἐχί. Καὶ εἰ τὸτο,
 ὡς ἀπλήσιον αὐτῇ εἶναι, ὡς εἰ μὴδὲ τὴν ἀρχὴν ὅλως ἐγίνε-
 το. Εἰ δ' ἐκεῖτο, ἀπάρχοι αὐτῇ ὡς εἰκὸς διὰ τὴν προκειμένην
 (§. χοδ'.), καὶ πρὸς ἐαυτὴν ἀφάλλεσσα, αἰδήσεως μάλ-
 λον, (§. ϕοδ'. Α'.) ἢ φαντασίας, (§. ϕπς'. Γ'.)
 νοήσεων δὲ τῇ καθαρωτέρων (§. χος'.) ἐδεμιῶς παραι-
 τιος γίγνεται, τὴν νοεῖ μάλιστα μὴδὲν ἔχοντος κοινὸν πρὸς
 τὰ κινεῖται τὴν αἰδήσιν. Πᾶσα ἄρα ἀνάγκη, ἢ μὴδὲν τῷ
 πάντῃ αὐτὴν ὑπολαμβάνειν νοεῖν εἶναι τῇ ψυχῇ, ἢ μὴ
 ἀεὶ ἐξηρημνῶν αὐτὴν γνωστικῶς ἐνεργῶσαν τοῦ σώματος.
 Ἐκεῖτο δ' ἐκ ἐστίν. (§. ως'. ωζ'.) Τὸτο ἄρα.

* Ἡ καὶ ἔτιω. Πότερον ποτε τὴν λογικὴν ψυχὴν, χωρὶς
 τοῦ σώματος, κατ' ἐστίαν τῆς αὐτῆς ἀνασκηφάμφοι,
 γνωστικῆς ἀπάσης διωμέως ἀμοιρον θήσκειν; ἢ ἐχί; Εἰ
 μὴ γὰρ ἀμοιρον, χωρεῖται δὲ ὁλονότι τοῦ σώματος πρᾶγ-
 ματι, ἢ πέφυκεν, (§. ϕλγ'. ϕλδ'. Καὶ ϕνδ'.) ἐστὶ
 εἶναι νοήσεως ἐδόλως μετέχουσα, καὶ ἐδὲ ψυχὴ ὅλως. Ὁ-
 περ ἄποτοι. Εἰ δ' ἐχί, ἐστὶαδὼς δὲ αὐτῇ τὸ γνωστικὸν τῆς
 διωμέως προσοφείλεται, ἐπεὶ περ ἐν σώματι οὖσιν, τῆς
 μὴ τὴν καὶ αὐτοῦ σώματος γινώσκων διωμέως μέτεστιν (ἐξ
 ὑποθ.),

ὑποθ.), τῆς δ' ἐνεργείας ἐδαμῶς, ἐμποδῶν αὐτῇ εἶναι τὸ σῶμα ρητόν, τὸ μὴ εἰς ἔργον ἀγαγῆν ἔχειν τὴν αὐτῇ παρεῖσαν δύναμιν, ἥτοι ἀφέλκον ἐπὶ ταῖς αὐτῇ ἐπισυμβαίνουσας κινήσεις, ἢ τέλεον αὐτῇ οἶονεῖ καταδεσμεῖον, ἢ ἀργεῖν ποιεῖν. Ἀλλ' εἰ τῆτο, ἐδὲν ὅλως γινώσεται ἢ ψυχὴ τὸ ἀλογώτατον. (§. χξή. κξ.) Εἰ δ' ἐκεῖνο, γινώσεται μὲν, προσεξεῖ δὲ αἰετὰς ταῖς ταύτῃ γινομένης κινήσεσιν. Ἀεὶ δὲ ἄρα ἥτοι αἰδήσεται, (§. ςοδ.) ἢ φαντασθήσεται (§. ςπς.) τῷ δὲ ὅλης πάντῃ ἀπηλλοτριωμένη νοήσει ἐδὲν. Ἀλλ' ἐκ ἑσιν. (§. ως. ωζ.) Ἄρα κτ.

Σχόλιον.

§. ωθ'. **Κ**ἀνταῦθα πάλιν ἡμῖν πρὸς Ἀριστοτέλῃ γίνεται διαφέρειν, καὶ ἐ μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἅπαντας μοναχὶ τὴς ἐνδοξοπάτης τῆς Νεωτέρων, εἴπερ ἀληθὴς ὁ εἰπὼν (1) *nix hodie in Europa reperiās, qui sit nominis alicujus, ejus doctrinā Patronum.* „ μολὶς κατ' ἡμᾶς εἶ-
 „ ναι τινὰ, τῷ καὶ τὴν Εὐρώπῃ ἐν Φιλοσοφίᾳ παλαιού-
 „ μων, ὅς τῆς δε τῆς δόξης προΐσται. Ἀμέλειπι τὸ μὴ
 „ ἐδὲν εἶναι ἐν τῇ γῇ, ὃ μὴ πρότερον ἐν τῇ αἰδήσει εἶναι,
 „ ἔγω κοινὸν οἶοντι δόγμα, καὶ πάνδημον, ὡδὲ πῶς νυν Σο-
 „ φοῖς διαπεδρύνεται. Καίτοι τὴς μὲν τὴν ψυχῇ καταστω-
 „ μαπόστατας ἔγω φρονεῖν εἰκὸς ἐστὶ, καὶ ἀπόλαστον, τὴς δὲ
 „ αὐλόν τινα φύσιν αὐτῇ εἰδότας, ἐπ' αὐτὸ τῆτο ἐκείνοις
 „ συγκαταεχθιδῶναι τὸ φρόνημα, ἐκέτι οἶμαι λόγῳ τινὸς ἐ-
 „ χούριον εἶναι, ἐδὲ ἀνεκτόν. Οὗτοι καὶ ἡδ' ἔγω τῷ συγκρο-
 „ τήτων τὴν ἀνδράπη φύσιν, τῷ μὲν ἀτιμωτέρῳ καὶ χείρονι
 „ παρέχονται τι, καὶ κατ' ἑαυτὸ ὑπὸ ἄλλων κινεῖται, μὴ περ-
 „ θαρχεῖν ψυχῇ τῇ κρείττει. (§. ςξδ.) ταύτῃ δὲ χα-
 „ εἰς ἐκεῖνα τὸ γε νοεῖν πάντῃ ἀδρανῇ ἀποφαίνονται. Καὶ δυ-
 σί

(1) Γενεύσο. Μιτφ. Μίρ. Β'. Περὶ τῷ Συστήματος τῆς ἐμφύτ.
 ἰδεῶν.

σὶ ταῖς μάλιστα τῷ ψυχῆς εἰς τὴν χαρακτηρίσαντες, καὶ
 τε κινητικῶν, καὶ τῶν γνωστικῶν (1) καὶ μὴ ἐκείνο ταῖς τῷ
 σῶμα, καλῶς ποιοῦντες, καὶ δὲ τὰ τοῦτο τῷ σώματι,
 ἐκ ὁρῶς δὴ πῶς, πάντῃ πάντως φέροντες καθυπέβαλον.
 Αυτόκίνητον τε (μάλιστα οἱ μὲν Ἀριστοτέλῳ) λέγειν ἀ-
 ξιώσαντες, ἐπ' ἑδονῆς καὶ ἀντιγνωστικῶν ὀνομαζεῖν φέρονται.
 Ἀλλ' ὁξετάσειον (καὶ δὲ ἥδ' μικρὸν τινος λόγῳ τὸ πρᾶγμα δο-
 κεῖ) τὸ λεγόμενον. „Οὐδὲν φασὶν ἐν τῇ νῷ, ὃ μὴ πρότε-
 ρον ἐν τῇ αἰδήσει. Πότερον ἔν, τὸ αὐτὸ ὑποκείμεται τῇ
 δυνάμει ἐκατέρᾳ, ἢ τῇ ἑτέρᾳ ἔπειτα; Εἰ ἥδ' αὖ τὸ αὐτὸ, ἐκεί-
 νη δυνάμει, μία δὲ ἀμφοτέρᾳ δυνάμει ἐσονται, ἡ αὐτή. Τοῖς
 γὰρ ἀντικειμένους καὶ ἂ ἐνεργῶσι τὰς δυνάμεις εἰδοποιεῖ-
 σθαι, καὶ διακρίνεσθαι, οἱ πάντες φασὶν. Εἶναι δὲ πῶς αὐτὴν
 δυνάμει ἔν τε καὶ αἰδήσει, καὶ αὖ φαίη, καὶ ἡ φαίη,
 καὶ τῶς ὑποδεκτὴ εἶναι, πρὸς ἑς περ διαφερόμεθα. Εἰ
 δ' ἕτερον, πάντων ἄρα, τὸ ἐν τῇ νῷ καὶ ἑτέρῳ ἐν τῇ
 αἰδήσει, καὶ ὕστερον, καὶ ἑτέροτερον γίνοιτο αὖ. Πρὸς ταῦτα
 γεμῶν ἐκείνῳ ἀπαντᾶν αὐτοῖς λείπεται, τὸ μὴ εἰδικῶς,
 περὶ τῶν δὲ, καὶ τῇ λόγῳ τὸ ὑποκείμενον. Τῶν γὰρ ἐφ' ἑ-
 κάστῃ ὁπότερεσιν, ἐστὶ μὴ ὡς ἀντιληπτικὴ τυγχάνει εἰ-
 σα ἢ αἰδήσεις, οἷον τῶν χοιρῶν, τῶν ὀσμῶν, τῶν χυμῶν,
 τῶν ἡχῶν, τῶν μεγεθῶν, τῶν χημάτων, τῶν κινήσεων, καὶ
 τῶν πλεονασμῶν, ἄλλῃ ἄλλων, ἐστὶ δ' ὡς ὁ νῆς, οἷον τῶν
 αἰτίων, τῶν χέσεων, τῶν δυνάμεων, τῶν ἐστιῶν, καὶ τῶν
 ποιῶν. Καὶ τὸ αὐτὸ ἄρα ἐκ αὐτῶν ἐπο ποτὲ φθασαίη
 τῇ νῷ, εἰ μὴ ἐκείνῳ πρότερον φθασάν κινήσῃ τῷ αἰδή-
 σιν. Ἀλλὰ Α', εἰ μὴ καὶ ὑπάρξεως αὐτοῖς ὁ λόγος,
 ὁρῶς αὖ ὅπως ἐν χωροῖν. Εἶναι γὰρ ἐνεργείᾳ τῇ δὲ καὶ
 τῇ δὲ, τὰς δὲ καὶ τὰς δὲ τὰς νῷ μόνῃ ληπτὰς τελειότητας, ἐκ
 τῶν αἰδήσεων τῷ αὐτῷ ὁππαινομένων ποιοῦντων, καλῶς εἰ-
 σβάλλομεν. οἷον ἐπεὶ ἐνεργεῖ περὶ τι τῶν ἡμετέρων αἰδή-
 σιν, παρέσι τεκμήριον ὅτι, καὶ δυνάμει εἰσμοιρεῖ, ὅτι
 καὶ εἰς αὐτὴν εἶναι, ὅτι καὶ ὑπάρχει, καὶ ὅσα ποιοῦται.

πε-

(1) Ἀριστ. Περὶ Ψυχ. πελαχῆ.

περὶ τὸ τί ἡ εἶναι τῶν ἑκαστον λέγοιεν, κομιδὴν ψαύδεις
 τὸ λεγόμενον. Οὐ γὰρ τῆς αἰδήσεως ἔστι τὸ διδάσκειν τί
 τὸ ὄν κατ' ἑαυτὸ, καὶ ἡ εὐσία, καὶ τὸ εἶναι, καὶ τὴν δυνάμιν,
 καὶ τί τὸ φύσει πρότερον εἶναι ταῦτα τῶν ἐνεργειῶν, καὶ ὅσα
 τὰ ποιῶν γένεας. Ἐπεὶ ἔδδ' εἴρειν ὅλως πέφυκε τῶν ἡ
 αἰδήσεις· ἡ τὰ αὐτὸν ὁμοιον εἶη, τῶν τυφλὸν ὑπὸ τυφλῷ ὀδη-
 γεῖσθαι, εἰμὴ ἀλλοθεν ὁ νῆς τὰς καθαρωτέρας ἔχων ἐν-
 νοίας, ὑπὸ τῆς αἰδήσεως ἔξεν ἐλπίσειν τῆς αὐτῆς ἐχέσης,
 ἅτε ὅλως λαβεῖν δυνάμην. Β'. Εἰ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἐξ ἀ-
 φαιρέσεως νοητῶν, οἷα τὰ εἰρημνία, ἔχεν τι καὶ λέγειν εὐ-
 κασιν, ἀλλ' ἐπὶ τῶν φύσει αὐτῶν, οἷον τὸ θεῖον, οἷα τὰ
 κεχωρισμῶν εἶδη, οἷα ἡ ἐν ἡμῖν ψυχὴ, τίποτε φήσαν·
 ἡ ὅτι ἐκ τῶν ἐνεργημάτων καὶ ταῦτα τῶν ταῖς αἰδήσεσιν ὑπο-
 ποπιπτότων καθίσταται προδὸν; Ἀλλ' ἔγωγε τὸ ὅτι, ταύτην γε
 ἡπερ ἐνεργεῖ, ἐμὴν καὶ τὸ ὅτι ἔστι τῶν ἑκαστον, δηλονο-
 νεται. Εἰ δὲ καὶ τῆς, ἀλλ' αἰδητῶν ἥδη τῶν ἐνεργειῶν ὑπο-
 τιθεμνίων, καὶ ἐπομνίως σωματικῶν, πολλὰ γὰρ αὐτοὶ αἰ-
 αὐτῶν ὀνομαζομένων ἡμᾶς ἔχεν τῆς ἐνεργειῶν αὐτῶν λαβεῖν, οἷον
 καὶ ἔχοντες. Τῶν αὐτῶν δὲ καὶ σωματικὰ αὐτῶν ἡγοῦμεθα, καὶ
 λαμβανῶν ὁπικεῖντες, ἔδδ' ὅτι μὴ ἐνυλὸν ἐν πῶς ἔστιν
 εἶναι εἰκότως ὑπολαμβάνομεν. Εἶπα κωφὸς ἀνὴρ, ἡ καὶ αἰ-
 αὐτῶν ἐκ αὐτῶν λάβοι, καὶ τοιγαρὶς ἄλλας συγκεκομημένους
 αἰδήσεις, ὅτι τῶν αὐτῶν δεξιῶς ἔχει πρὸς τὴν τῶν ἡ-
 χων ἀντίληψιν. Οὐσίας δὲ αὐτῶν καὶ ἀσώματα, πρὸς ἡ
 πᾶσα αἰδήσεις μακρῶν ἀφυσέρας, ἡ πρὸς τὰς αἴρας πλη-
 γὰς ἡ ὀφθαλμοῖς, ἔστιν ἡμῖν ἐλπίσαι δι' αἰδήσεως ὀνομαζομένων
 φεσθαι; Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, ὡς τῶν μὴδὲν ἐνεῖναι τῶν ἡ, ὁ
 μὴ πρότερον ἐνεῖν τῇ αἰδήσει ὁπικεῖν, εἰ συμφωνὰ
 μέλλοι τῇ δόξῃ φρονεῖν, πάντα εἶναι σωματικὰ καὶ τῶν
 πάσαι, καὶ νεώτερος τῶν Ἐπικεῖν ὑποληπτέον, καὶ τὴν
 μὴ τῆς αὐτῶν εὐσίας ὑπαρξεν ἐκ τῶν ὄντων, τὴν δ' ὀνομαζομένων
 ἐκ τῆς ψυχῆς τέλει ὑποκρυφέν. Γ'. Ἀλλ' ἔγωγε δὴ τις αὐ-
 θρωπος (οἱ ὑποδέσκει ἐκ αὐτῶν ὅτι μὴ φύσει.) ἀ-
 παντα πεπρωμένους τὰ αἰδητήρια, ἡ γὰρ ἀπαντα πλὴν
 τῆς αἴρας (ὁ τυχερὸν ἔδδ' φύσει αὐτῶν). Κεῖθω δὲ καὶ
 τὸν περὶ τὸ ἀνααὐτῶν τῶν σῶμα αἴρα, ἰσομέτρως ἔχεν
 τῇ ἐγκεραμνίῃ αὐτῶν θερμότητι, ὡς μὴδὲ ἄπως αἰδα-
 δαι.

δαι. Τί ἐν; εἰδέν ὅλως νοήσει ἢ ἐν αὐτῇ ψυχῇ, ἢ τί;
 Ἄλλ' εἴτι νοήσει, ὅτ' τις ποτὲ αἰδήσεως; εἰπεῖν ἐκ αὐ-
 τοῦ. Εἰ δ' εἰδέν, θαυμάσιον γὰρ τὴν Δία ἢ ἐν τῷ ψυχῇ,
 ἢ ὅπως πλίνθιν ἀφυστέρα. Καὶ μὴ εἰ μὴδὲν ἄλλο, ὅτι
 μὲν τι ὑπάρχει ἡ ψυχὴ αὕτη γινώσκεται, καὶ ὡς τὸ οἶδε
 συνεπιγινώσκεται. Δ'. Ερωτήσωμεν δὲ καὶ τὰς πορτοῖσιν αὐτῆς
 τὰ δογματῶν, ὅπως τὸ ὑπελήφασιν, τὴν ἀπὸ τῆς αἰδή-
 ματος ἡρώων τῆς καθαρῆς νοήματος, ἐπὶ ἀδυνατωτέρων δύ-
 ρησιν. Τί γὰρ ὁ Περιπατητικός; Ἀπὸ τῆς αἰδήτης, φη-
 σὶν, ἐνὸν τι εἶδος ἐντυπᾶται τῇ αἰδήτητι, ὃ πορτο-
 βλέψας ὁ κατ' ἐνέργειαν νῆς, τὸ εἶδος δημιουργεῖ τὸ αὐλόν
 ἢ πορτον ἢδὲ, καὶ ἀφ' αὐτοῦ τῶς διεξάνισσιν. Ἐδ' ἔγωγε, τε-
 λείδω πάντα ὡς πλάττεται. Ἀλλ' εἰ τὸ αὐλόν ἐκτυπὸν ἐ-
 σὶ τῇ ἐνύκῃ, ὡς καὶ αὐτὸς ὁμολογεῖς, αὐτὸ τὸ νοητὸν κα-
 ταστήσει τὸ αἰδήμα, ἐκ ἧς ἀρὰ δι' αἰδήσεως αἱ ἐννοιαὶ τῶν
 καθαρωτέρων. Ἐπεὶ τὸ δι' ἐκείνο ἐκ ἔπειτα. Οὐ γὰρ
 μὴ εἴποις ὅτι καὶ τὰ ἀμιγῆ πρότως φαντασά γίνεται, ἵν'
 ἔπειτα καὶ αὐτὰ νοητὰ καταστή, ὅθεν γὰρ τὸ μὴδὲν αὐ-
 τῶς εἶδαι, φαντασίας τε καὶ καθαρῆς νοήσεως τὴν ἁφρο-
 ραν, καὶ φανταστικὸν ἀπὸ τῆς παχύτητι φανταστέχων,
 τὸ, ἐφ' ᾧ νοηδύται, ὅσον παχύτης ἔχει, ἀπαραίτητως ἀ-
 ποχυμνῆσαι οφείλον. φύσει γὰρ τῆς ὕλης ἀπὸ πλάγμων,
 ἔτ' αὐτὸ φανταστικόν, ὃ καὶ πέφυκεν, ἔτ' αὐτὸ ἀποβάλλοιτο, ὃ
 ἐκ ἔχει, καὶ εὐδὲν αὐτὸ εἴη δι' αἰδήσεως εἰς τὸν νῆν τῇ
 ποιότητι εἰσπληνᾶ. Καὶ πορτοῖς μὲν τὸν ἐκ τῆς Περιπάτου το-
 σαῦτα. Τί δὲ ὁ Λακωνικός; Σιωπᾷται ἀπαντὰ, καὶ ἀφαιρέ-
 σει, καὶ βραχυσία νῆς, καὶ πορτοχῆ, καὶ συλλογισμῶν, ἐκ τῶν
 ἡγεμονίων, καὶ ἐπομένων, καὶ συνημμένων, ὅποσαι ἡμῶν αἱ
 ἐννοιαὶ νεωκώτερα τῇ Δία. Ἀλλ' ἐκ αὐτῶν φανταστικὸν ἡμᾶς ἐκ-
 διδάσκων, ὅπως ὅτ' τῶν χρωμάτων, καὶ ἡχῶν, καὶ ὁσμῶν,
 καὶ χυμῶν, καὶ ἐκ τῶν ἀπὸ τῶν μὴδὲν τῶν ἐν μετοχῇ
 ὄν, κατ' εἶδος δὴ τὰ τῶν εἰρημένων ἑσόντων, νοητὸν κατα-
 σταθεῖν, οἷον ἡ ψυχὴ, οἷον ὁ νῆς, οἷον αὐτὴ ἡ νοήσις.
 Πότερον σιωπᾷται χρωμάτων; (ταῦτα δὲ λεγέτω καὶ περὶ
 τῶν ἄλλων ποιότητων) ἀλλ' ἔγωγε εἶμαι ἡμῖν πολὺχρον.
 Ἀλλ' ἀφαιρέσει; ἀλλ' οὔτι εἶμαι τῶν πολλῶν χρώμα ἢ πᾶσι ἀ-
 πλῆν, ἢ τῶν ἐκ μίξεως. Ἀλλ' ἐκ τῶν συνημμένων, τῶν ἑσόν-
 των;

πρῶ; Τοιαῦτα ὅν αὖ εἴη τὰ πρὸς ἄλληλα. Ἡ δὲ τῆς ἀ-
ποιων πρὸς τὰ ποιά χέσις ὁποία τις; Ἀλλ' ἐκ τῶν ἡγε-
μενίων καὶ ἐπομένων. Καὶ μὴν ταῦτα γινώσκῃ καὶ εἶδῃ ὅστις,
ἢ τοιαῦτα τινα συνεισάγοντά τε καὶ συναναίρματα, καὶ συ-
νισαγόμηναι καὶ συναναίρματα. Τὸ δὲ σωματικὸν πρὸς τὸ
ἀσώματον παντὶ ἑτέρον. Σὺ δέ μοι καὶ τὸτο κάτεχε. Ὡς
εἶδον τῶν ἀνωτέρω ἑόπων ἐννοίαν καθαρὰν πρῶτον, τῇ
ψυχῇ δυνατὸν ἐγγενέσθαι ἕξαι αἰσθήματος. Ἀνάγκη δὲ τὰς
πρῶτας αὐτῶν ἔχουσιν, ἐξ ἐκείνων ἕως ἐνεργείῃ, ἢτοι
προσιδέσθαι, ἢ ἀφαιρέσαν, ἢ συλλογίζομεν. Πῶς γάρ
αὖ προσιδέσει λάβοι πρῶτον ἐννοίαν, δεῖον πρῶτον γινώ-
σκειν τὰ προσιθέμενα; πῶς δ' αὖ ἀφαιρέσει; δεῖον προσιδέ-
ναι τὸτε ἀφαιρέμενον, καὶ τὸ ἀφ' ἧς; Πῶς δ' αὖ συλλογισ-
μῶ; μὴ ἐκ πορευομενίων; Ἡ γὰρ ἐκ τῶν ὁμοίων καὶ
συνημενίων, καὶ ὅλως τῶν ἀναφορὰν πρὸς ἄλληλα ἐχόντων
τινὰ συλλογίζεται, καὶ τὴν τῶν προείσεται οἰκειότητα. ὅ
δ' αὖ ἢ χέσις ἢ δῆλη τά τε καὶ τὰ ἀντιθετικά πάντως. ἢ
ἐκ τῶν ἡγεμενίων τὰ ἐπόμενα εἰσβάλλεται, καὶ ταῦτα ἐν ἐ-
κείνοις ὡς μέρη τῶν ἐνεργείᾳ περιεσφύεται. ἢ ἐκ τῶν κα-
θόλου τὰ καὶ μέρος, καὶ τοῖς ἐκείνων λόγοις ταῦτα ποτε πο-
τε ἐμπεριλειπόμενα θεάσεται. Ὅλως γὰρ ἐφ' οἵα σεν ἐ-
πιφορὰς τὸ ἐπαγόμενον τοῖς κειμένοις ἐπεπιθεωρεῖται ἀ-
ναγκαιότητα ἔστιν. ὡς καὶ αὐτοὶ δὴ οἱ καὶ ἀπροσγινώσκων
λογικῶν μεθόδων ἀφάμνοι ἴσασιν. Τοῖς δὲ σωματικοῖς
κινήμασιν, λεγέτωσαν, τίμη δὴποτε λόγῳ ἐπεπιθεωρεῖται
τὸ ἀσώματα; ἢ (ὡς αὖ τῇ φιλιότητι φράσει τῶν νεωτέρων
τάτων προχρήσωμαι) πῶς αὖ τὸν ἀποχρῶντα λόγον τῆς
τῷ ἀσώματι ἐννοίας, πῶς ἐχέει τὸ συμβαίνειν τῷ σώματι;
Ἀλλ' εἶναι σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν αὐτῶν, καὶ σωματικὰς τι-
νας κινήσεις αὐτῆς τῆς ἐννοίας τοπάζει Λαῖος. Εἴπερ ἐν,
ἐδὲ ἡμᾶς ἄρα πισυνῆς ἔξει, τὰς πάναντία ἡγενομενίας,
καὶ ἕξ πολλῶν δείξαντας. (δ. χυζ'. χυθ'. ψ. ψα. ψβ.
ψγ. ψδ. ψε. ψς. ψζ. ψι. ψια. ψιγ. ψιδ. ψιε.
ψισ. ψιζ. ψιη. ψιδ. ψκ. ψκς. ψκζ. ψκη. ψκθ.
ψκλ. ψκγ. ψκδ. ψκζ. ψκη.) ἀλλὰ τὰς ἐκ τῆς ἀ-
γέλης τὰς Ἐπικέρους, οἷς καὶ καὶ θυμῆρες τῆς βορβορέας καὶ τῆς
ἰλύος τῆς ὕλης αὐτῆς ἐκείνῃ συμπεριεσφύεται.

Θεώ-

Θεώρημα ΝΒ΄.

§. ωί. „ **Τ**ῶν ἐννοιῶν τὰς μὲν καθαρωτάτας, καὶ ἀφαι-
 „ τήσας, καὶ πρῶτας, ἀπὸ δ' ἐαυτῶν, καὶ τὰς ἐνεργείας τὰς
 „ ἐαυτῆς ἢ λογικὴ ψυχὴ ὀπτηρέψασα, τὰς δὲ μὴ φαντα-
 „ σίας, τῷ ὅπερ εἰδοποιεῖν ἐπ' αὐτῇ σῶματι προσέχα-
 „ σα, προσωρεῖται.

Πρὸς ἐαυτῶν ὅδ' ἢ πέφυκε (§. χξή.) καὶ τὰς κατ' αὐ-
 τῶν ἐνεργείας ὀπτηρέψασα, οἶδον ὅτι ἔστι, κἀντεῦθεν αἰ-
 τῇ ἢ τῷ ὄντος ἐγγίνεται εἰννοία. Καὶ ὅτι διώταται νοεῖν,
 καὶ βάλεσθαι, καὶ ὅτι νοεῖ, καὶ βάλεται, κἀντεῦθεν αὐτῇ ἢ
 εἰννοία τῆς διωάμεως, καὶ τῆς ἐνεργείας, καὶ ἀπλῶς τῆς τε-
 λειότητος. Καὶ ὅτι ὅξ αὐτῆς τὸ νοεῖν, καὶ ἐκ ἄλλοθεν, αὐ-
 τῇ δὲ ἐκ ἐκ τῷ νοεῖν, κἀντεῦθεν αἱ εἰννοιαί τῷ αἰτίᾳ, καὶ
 τῷ αἰτιατῷ. Καὶ ὅτι αὐτῇ καὶ νοεῖ, καὶ νοεῖται, κἀντεῦθεν
 ἢ χέσις αὐτῇ παρῆσται. Καὶ ὅτι ὅ, περ αὐτῇ βέλοιο, καὶ
 νοεῖ, ἐμὲν ὅ, τι νοεῖ καὶ βούλεται, κἀντεῦθεν τὸ φύσει
 πρότερον καὶ τὸ ὑστερον, νοητὸν ἔστι, καὶ τὸ ἡγμένον, καὶ τὸ
 ἐπόμενον. Καὶ ὅτι ἐκ ὅπ' παῦν, ὃ αὐτῇ πρῶτος, ἐ-
 ξαρκεῖ πρὸς ἀκρίβη πρῶτον. Οὐδ' ὅτι βάλεται πρῶτον
 ἢ μικρῷ πρότερον, καὶ ἐκ ἄλλῃ, καὶ πᾶσι ἢ εἰννοία αὐτῇ τῆς
 ταυτοότητος, καὶ τῆς μονάδος. Καὶ ὅτι τῷ μὲν τῇ δὲ, νοῦν
 δ' ἄλλως πως ἔχει κατὰ γνώσιν, ἢ βάλῃσιν, κἀντεῦθεν ἢ
 τῆς ἐπερότης καὶ τῷ αἰετῷ. Παραβάλλουσα δὲ καὶ τῷ ἐαυ-
 τῆς ἐνεργειῶν ἄλλας ἄλλαις, τὸ ὅμοιον σιωρᾷ καὶ ἀνό-
 μοιον. Συναεθεῖα δὲ καὶ ὅτι λῶ, καὶ ἔστι, τῆς καὶ τὴν ἁμο-
 νίαν πρῶτον, καὶ τῷ πρότερον καὶ ὑστερον τῆς λόγου φέ-
 ρει. Συνεπιγινώσκουσα δὲ ἐαυτῇ, καὶ ὅτι πρὸς ὃ ἥδη ἔστι
 πρότερον ἐκ λῶ ἁνοήματι, τῷ δὲ τῷ μὴ ὄντος ἐπὶ τὸ
 εἶναι τι μετὰ βασιν εἰνοεῖ. Συνεπιταμῶν δὲ καὶ ὅτι ἐκ αἰ-
 λῶ, ἥδη δ' ἔστι, τῷ ἰδίαν ἐαυτῆς πρῶτον, τῷ δὲ τῷ μὴ
 ὄντος διανομεῖται, καὶ πρὸς τὸν δόντα αὐτῇ τὸ εἶναι ἀνα-
 φέρεται. Κτ. Κτ. Ἀρα τὸ Α'.

Εἰννοιαί δὲ μετὰ φαντασίας εἰσὶν, αἱ καὶ τῷ ἐν τῷ αἰ-
 σθητῷ κινήσεων τῇ ψυχῇ γινώσκουσαι, οἷον αἱ χροῶν, χη-
 μα-

μάτων, χυμῶν, ὀσμῶν, καὶ τῶν λοιπῶν ποιοτήτων αἰσθη-
καί, καὶ φαντασικαὶ ἀντιλήψεις (§. χοβ.). Τὰς δ' ἀν-
τιλήψεις ταύτας, τῶν κατ' αὐτὰς κινεμένων σώματι, ὅπερ
εἰδοποιεῖ ἡ ψυχὴ προσέχουσα ἀναδέχεται (§. ψξ. ψξς.
Καὶ ψπδ. ψπε.). Ἄρα κτ.

Σχόλιον

§. ωι. α'. Οὗτος ἐκεῖνος ὁ πρὸς ἑαυτὸν συνωνυμῶς κύ-
κλος, ὁ ἐκ τῆς ζωτικῆς οὐθείας ὁμορφωθείς, ὡς ὁ Δη-
μιουργὸς τῶν τε οὐρανῶν, καὶ τὸ ταῦτόν, καὶ τὸ ἕτερον, τῆς
ταῖς σοιχεῖα τῶν ὄντων ἀπάντων κενάσας, παρήγαγε, καὶ εἰς
λόγους τὰς ἀρμονικωτάτας κατέτεμε· (§. ψιβ.) ἔπος αὖ
μονως, καὶ ἐκ ἄλλως ἀρμονία λέγοιτο ἡ ψυχὴ ὁρθῶς, τὰς
τῶν πολυμιγέων, καὶ δίχα φρονηόντων νοημάτων ἀρχὰς ἐν
ἑαυτῇ συμπεριληφεία. „Οὕτω δὲ καὶ ἀειθερὸς ἑαυτὸν κι-
νῶν αὖ εἴη, ὅθεν τὸ πλήρωμα εἰδῶν εἶναι, καὶ λόγον ἐκ
τῶν λόγων (1). Οὕτω δὲ καὶ τύπος εἰδῶν. Οὕτω δὲ τέως,
καὶ γνωρίζειν αὖ ἔχοι τῶν ὁμοίων τὸ ὁμοιον. Οὐκ ἐκ τῶν
παραγμάτων ἀπάντων συγκεροτημένη, ὅ ὁμοίως τὰς ὑπει-
ληφότητας Ἀειστοτέλης (2) ἀπήλεγξεν, ἀλλ' ἐξ ἑαυτῆς μετὰ
τὰς ἀρχικωτάτας, καὶ ἀπλυστάτας ἐνοίας, δι' ὧν καὶ περὶ
τῶν ἐκτὸς αὐτῆς κείναι, προσφέρουσα, ὅθεν δὲ τὸ σῶματός, αὖ
συνήπται, ποικιλαχῶς κινεμένη, τὰς ἐνυλωτέρας τῶν ποιο-
τήτων ἀντιλήψεις λαμβάνουσα.

Πορίσματα.

§. ωιβ'. Α'. Τὸ αὐτὸ ἄρα γνωστικὸν τῆς ψυχῆς, κατὰ-
γε τὸν ὁδύπερον πῦρ ἐνεργεῖν ἔσθον (§. ω.), αἰσθησις
(§. ψδδ'.

(1) Φιλόπον. Ἐν Ὑπομν. εἰς τὸ Περὶ Ψυχ. Ἀεισ.

(2) Ἀειστοτέλης ἐν Α'. Περὶ Ψυχ.

(δ. φ. οδ'. Α'.) καὶ φαντασία (δ. φ. πδ'. φ. πέ.), καὶ αἰσθησις κοινή, (δ. φ. υβ'. φ. υγ'), καὶ μνήμη, (δ. ωγ. κξ.) κατὰ δὲ τὸν παλαιόν (δ. ω.)· νῦν (δ. χος'.) προστίθεται. Καὶ εἰσὶν ἄρα δυνάμεις τῆς μὲν ὑποκειμένου αἱ αὐταί, λόγῳ δὲ ἑτεραί. Τῶν τῶν διαίρεσιν, ὡς ἐκ τῆς τῆς Ἀρχαίων διδασκαλίας, ὡς τῆς Φιλοσόφου εὐρίσκουμι ἔτι γνωσκύνω. „ (1) Ἡ γνώσις, φησὶν, ἢ ὡς πρὸς τὸ ἔξω καταγίνεται, καὶ ποιεῖ τῶν αἰσθησιν, ἢ ὡς πρὸς ἐντὸς καὶ ποιεῖ τῶν κοινότερων νόσιν. Καλῶς δὲ εἶπον κοινότεραν, ἐπειδὴ καὶ ἡ φαντασία ὡς πρὸς ἐντὸς ἐνεργεῖ, ἥτις καὶ παθητικός νῦν λέγεται. Ἀλλ' ἡ ὡς πρὸς ἐντὸς ἐνεργεῖα, ἢ περὶ καθόλου τι καταγίνεται, ἢ περὶ μερικόν. Καὶ εἰ μὲν περὶ μερικόν, ποιεῖ φαντασίαν, εἰ δὲ περὶ καθόλου, ποιεῖ τὸν κυρίως νῦν. Ἀλλ' αὐτὴ ἢ περὶ τὰ καθόλου γνώσις, ἢ κρείττων γίνεται ἢ καὶ συλλογισμὸν, καὶ ποιεῖ τὸν θεωρητικὸν νῦν, τὸν καθ' ἑξῆς, καὶ κατ' ἐνεργεῖαν· ἢ καὶ συλλογισμὸν ἐνεργεῖ, καὶ ποιεῖ τῶν κυρίως ἔχνοϊαν, καὶ κοινότεραν ὑπόληψιν. Ἡ δὲ ὑπόληψις καὶ κατ' ἐχνοΐας καὶ κατ' ἐδόξης φέρεται. Εἰ δὲ χειρότως ἢ κατὰ συλλογισμὸν ἐνεργήσῃ, ποιεῖ τῶν κυρίως ἐδόξαν καὶ ὑπόληψιν. Ἡ μὲν οὖν ἐχνοΐα ἢ περὶ θεωρητικὰ γίνεται, καὶ ποιεῖ τῶν ὁπισθύνων, ἢ περὶ παρὰ τὰ. Καὶ εἰ μὲν βελῆς δεῖται τὰ παρὰ τὰ ποιεῖ φρόνησιν· ἐνδεὲς δὲ βελῆς ἢ φρόνησις. Εἰ δὲ καὶ δεῖται βελῆς τὰ παρὰ τὰ ποιεῖ τὰς τέχνας. Καὶ τὸν νῦν δὲ αὐτὸν τριῶς εἶναι καὶ λέγεσθαι ὡς Ἀριστοτέλης ἐκδιδαχθεὶς, καὶ συμφώνως οἱ διερμηνεύονται ἐκλαμβάνουσιν. Ἀλέξανδρος γὰρ οἶεται εἶναι, τὸν μὲν καὶ κατὰ τὸ εἶναι δυνάμει, ὡς ἐπὶ τῶν παίδων, τὸν δὲ καθ' ἑξῆς μὲν τὸ εἶναι, δυνάμει δὲ τὸ ἐνεργεῖν ἐχόντα, ὡς ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν· τὸν δὲ μόνον ἐντελεχείᾳ καὶ κατ' ἐνεργεῖαν, οἷον τὸ θύραθεν. Πλωτάρχος δὲ, τὸν μὲν τῶν παίδων καθ' ἑξῆς· τὸν δὲ τῶν τελείων καθ' ἑξῆς καὶ ἐνεργεῖαν, κατ' ἐνεργεῖαν δὲ μόνως τὸν θύραθεν. Ἀρμῶ-
νιος

(1) Φιλόσ. Ἐν Ἑπεμ. ὡς τὸ Περὶ Ψυχ. Ἀεί. Γ'.

νιος δὲ ἀμφοτέρως κοινῇ καίσας, ἅτε δὴ τὸν θύραθεν οἷς μὴ δέον ἐγκαταμίξαντες, καὶ ἰδίᾳ τῷ μὲν καθήφατο, ἔτι τῷ ψυχῷ, τῷ ἥδ' εἶδον εἶδος ἔσαν κατ' Ἀριστοτέλιν, φιλόντι δυνάμει, καὶ ἀφυσάτῳ ὕλῳ αἰδέειτο. Τὸ δέ, ὅτι εἰς τὸ πλατωνικὸν δόγμα τῷ Ἀριστοτέλει γνώμῳ μετέβηκε, καὶ τότε καὶ τὸν ἀρεφὸν ψαμματοῖον, καὶ κατ' ἐκείνον ἐτόλμησεν. Ὁ δὲ Φιλόπονος, πῶν μὲν ἥδ' αἰδῶν δυνάμει πως καὶ ἔ' δυνάμει, τὸ μὲν πᾶ εἶδη, τὸ δὲ τὸ εἶδος αὐτὸν εἶναι, ὑπέθετο· τὸν δὲ ἥδ' τελείων, ὅταν ἔδωκ' αὐτῷ, κατ' ἔξιν, τὸν δὲ ἔπ' αὐτῶν νοήτων, κατ' ἔξιν καὶ κατ' ἐνέργειαν, περὶ ἧ καὶ ἀνωτέρω φθάσας ἡμῖν εἴρηκεν. Καὶ ταῦτα μὲν εἶποι. Αὐτοὶ δὲ ἀληθολογεῖν αἰρούμενοι, ἢ ἀρχαιολογεῖν, ἔδ' ἂν περὶ τῶν πραγμάτων κείνων ἄλλοι, ἂν δ' ὀφείλον, ἀσπασόμενοι, ἄλλως πως καὶ πᾶ περὶ τῶν διοριζόμεθα. Νῦν μὲν γὰρ ἡμῖν ἔστιν ἡ γνωστὴ δύναμις τῆς ψυχῆς, καὶ περὶ μόνᾳ τᾷ καθόλῳ, ἀλλὰ καὶ περὶ τᾷ ἀμυγῇ τῆς ὕλης (δ. ὡς. ὡς.), ἡ κατ' ἀφαιρέσειν, οἷα τᾷ καθόλῳ αὐτῇ, ἢ καὶ καὶ φῶτι, καὶ ἄλλως μερικώτατα ἢ, οἷα ἡ ψυχή, καὶ αἱ κατ' αὐτῷ ἐνέργειαι, κατ' ἐαυτῷ, καὶ μὴ ἐξηρημνῶς τοῦ σώματος, (δ. ὡς. ὡς.) ἀλλὰ πάντῃ αφαντάσας, (δ. ὡς.) ἐναχολομῶν. Ἡ δὲ δύναμις αὕτη, ἅτε δὴ ἐσιᾶδης τῇ ψυχῇ (δ. ὡς.) καὶ παισὶ, καὶ τελείοις, καὶ πῶς παιδείας μετέχουσι, καὶ τοῖς μὴ, πᾶσιν ἀπλῶς τοῖς ἀνθρώποις φύσει προσήκουσα (ὡς ἀρα καὶ κατ' αὐτῷ μάλιστα πῶν ἀλόγων ὑπερνοήσεως, οἷς καὶ φαντασίας μετέχει καὶ αἰδέσεως.) καὶ κατ' ἔξιν ἔστι, καὶ κατ' ἐνέργειαν. Συνεχέστερον δὲ τῇ δυνάμει ταύτῃ, παῖδων μὲν, οἱ τέλειοι τῷ ἡλικίᾳ, πῶν δὲ τελείων οἱ πεπαιδευμένοι, προχρώμενοι εἰσὶν, ἐπεὶ καὶ ἦσαν ὑπὸ πῶν αἰσθητικῶν κινήσεων συναρπασόμενοι. Καὶ ἡ καὶ τελειότερον, ὡς τὸ τῆς καὶ συνεχές, ὅτι πλείονα τε, καὶ ὅτι πλέον τῆς δυνάμεως, τοῖς νοητοῖς ἀνατεῖναι προσετιζομένης.

Β'. Τὸ περὶ τοῦ Νῦ ὁρῶμα, πότερον ἂν μόνᾳ τᾷ αὐτῷ νοεῖν πέφυκεν, ἢ παρ' αὐτῇ, καὶ πᾶ ἐν ὕλῃ, ῥᾶτα ἐπιλυσόμεθα, τὸ τῆς φωνῆς σημαίνοντων εἴσαντες μόνον, εἰ περὶ τῶ ἐν σώματι νῦ ἢ ὁ λόγος. Εἰ ὅν τὸν κυριώτατα

τα γὰρ ὑποδείκνυσι, εὐδήλον ὅτι μόνων ἔπος τῷ πᾶσι ὕλης ἀπληθυντικῶν, ἢ ἀφαιρέσει, ἢ φύσει (Πόρ. Α'.) ἔστιν ὡς εἴρηται ἀντιληπτικός. Εἰ δὲ περὶ τῶ πᾶσι ψυχῆς γινώσκῃ ἢ πεῦσις πλατύτερον γίγνοιτο, τῶν τε ὑπὲρ τὴν ὕλην, καὶ τῶν ἐν ὕλῃ, ὅπσις ἀππεῖται αὐτὴ φύσει. Ἡ γὰρ αὐτὴ πᾶσι ὑποκειμένη δύναμις ἔσα (Αὐτ.), καὶ λόγῳ διαφέρεσα μόνῳ, ἢ αὐτὴ πᾶσι ὑπὸ τῶ σώματος, ἀφαντάσας ὡς δέδεικται (Σ. ωί.) μόνων ὁπιδράσεται τῷ αὐτῶν, ἢ καὶ τῶν ἐνύλων αὐτῶν, ὡς ὁργάνῳ προχρωμένη τῷ σώματι. Καὶ τῶν δὲ βέλεται καὶ ὁ Σταγειρίτης εἰπὼν „ ὅτι ἄλλῳ, „ καὶ ἄλλως ἔχοντι κείναι ὁ νῦν (1). Οὐχὶ τῷ μὲν ἐνύλῳ ἑαυτῶν τὰ ἐνύλα, τῷ δ' αὐτῷ τὰ αὐτῶν, ὡς Ἀλέξανδρος, καὶ Πλάταρχος ἐξελέγησαν (ἐδὲ γὰρ ὕλης ἔστιν ὅλως μετεχῶν, φύσει (Σ. ψκς'.) ἀσώματος ὢν. Ὁ δὲ παντὸς παντὶ σώματος κεχωρισμένος ὢν νῦν, καὶ τῷ ἐνύλῳ αὐτῷ ἀντιληπτικός εἶναι ὁμολογητός, καὶ αὐτὴ πᾶσι πᾶσι σώματος ὑπεργίαι. Ἀποποι γὰρ πᾶσι πολλῶν τῷ ἐνσωματωμένων κρείσσονας ὄντας, δια τὸ ἐλδύθευάζειν νόας, περὶ τᾶς ὑποβεβηκείας τε καὶ ταπεινοτέρας φύσεις, κομιδῇ ἀποφαίνεσθαι νόας.

Γ'. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπορία, ὡς ὁ νῦν ὑπὸ τῷ ἐνύλῳ ἄρα πάχει ἀλλοιόμενος, ἡ δὲ αὐτῶν αὐτῶν, καὶ ἐπομικῶς τᾶς ἔστιν ὁμοῦλος, ἡ ἐκ τῶ μὴ πᾶν τὸ ποιεῖν ἀντιπάχειν, εἰμὴ καὶ ὁμοῦλον ἢ, ὅπλελυκῶναι τινὲς ἐνόμισαν, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἐκ τῶ τὸ πάθος τῶν τελειωτικῶν εἶναι λέγειν, οἷον αὐτῶν εἶναι καλεῖσθαι ἀπάθεια, ἀποκλίνειν ἐδόξε, ῥαδίαν ἔχει καὶ αὐτὴ τὴν ὁπλυσιν. Αἱ γὰρ ἀντιδράσεις καὶ ἀντιπαθήσεις αὐταί, ὅπν τῷ σωματικῶν κινήσεων τῷ ὄντι συμβαίνουσιν (Σ. χιή. Γ'.) ἢ δὲ τῷ ἐγκεφάλῳ κατ' αἰσθησιν, ἢ φαντασίαν, ἐνεγερομένη κίνησις, ἐδόλως αὐτῶν πεφυκῶν τῷ γνωστικῷ πᾶσι ψυχῆς κοινωνεῖται, μόνον δὲ ὡς ἀντικείμενον γνωστικῶς ὑποβάλλεται, ποροσεχέσης δηλονότι πᾶσι ψυχῆς, τῷ, ὅπερ συνηφθῇ, σώματι, (Σ. ωί.)

καὶ

(1) Ἀει. Περὶ Ψυχ. Βιβλ. Γ'.

καὶ τὰς συμβαινέσας ἡγεσίσεις, τῇ κατ' αὐτὸ αἰδητικῇ, μηδαμῶς ἀγνοήσας.

Δ. Φανερόν δὲ ἐντεῦθεν ἔχει ἡμεῖς, καὶ ὅπως ὁ νῆς αὐτὸ γίνεται τὸ νοητόν. Εἰ γὰρ νῆς μέλισσα ὅτι τὸ γνωσκόν τῆς ψυχῆς, ἢ τοῖς ὕλης κρείττεσιν ὅτι προσέχον, (ὅτι τὸ Β'.) πορίζεται δὲ πρὸς τοιαύτας ἀφαντίσεις ἐννοίας ἢ ψυχῇ, παρόδ' ἐαυτῶν, καὶ τὰς ἐνεργείας τὰς κατ' αὐτὴν γνωστικῶς ἐπιστρέφουσα, (ὁ. ωί.) τὸ αὐτὸ ἄρα ἀφ' ἑτε καὶ παρὸς ὃν τῆς νοήσεως γίνεται ὅρος. Ἐὰν δὲ καὶ παρὸς αὐτὰ τὰ ἐν τῷ σώματι κινήματα ἐπιστρέψασα, αἰδησιότινος, ἢ φαντασίαν προσλάβηται, (ὁ. Αὐτ.) εἴτ' ἐπανακάμψασα, ἐννοήσει ὅτι καὶ ἔγω καὶ γνώσκω ἐνέργησι, τὴν δὲ τῷ σώματι ἐνεργείαν ἐαυτῆς, αὐτὴ νοητὴ ἅμα ἔχουσα, καὶ τὴν λεγομένην συνειδήσιν (ὁ. χξή.) αὐτὴ καὶ ἔγω πάλιν ἔσαι ὁ νῆς, ὅπερ ἐνόησεν.

Ε. Ἐκ δὲ τούτων ἐπιλύσιμος καὶ ἡ ὑπορία ὅτι, πότερον ὁ νῆς ἐαυτὸν νοῶν, καθὼς νῆς, καὶ νοεῖται; ἢ ἄλλῃ; δοκεῖ ὅτι, ὥς, εἴπερ, ἄρα καὶ καθὼς νοεῖται νῆς ὅτι καὶ νῆς ἐκ τῆ ἀκολούθου ἀπαντα τὰ νοούμενα. Εἰ δὲ μὴ διπλῆς, εἰ ἄλλῃ πρῇ, καὶ ἄλλῃ νῆς, καὶ νοούμενος. Ἡ γὰρ ἐπιλύσις παρόχειρος. Ὁ ὅτι αὐτὸς νῆς, καὶ νοῶν ὅτι, καὶ νοητὸς, ἅτε διὰ παρὸς ἐαυτὸν ἐπιστρεπτικός, (ὁ. χξή. καὶ ψκζ'. ΙΒ'. ΙΓ'.) καὶ ἐν ἐαυτῷ πρὸς ἀπλυστάτας λόγους ἢ ἐαυτῷ ἐννοιῶν περιέχων. (ὁ. ωί.)

ς. Ἐπεὶ δὲ ἅμα ἐαυτῇ τε, καὶ τῇ ὥπερ συνηπταί σώματι ἢ ψυχῇ, γνωστικῶς προσέχειν ἔπεικεν, τίτε δὴ χάριν, τοῖς μὲν νοητοῖς ἐμβατεύουσα τῷ κινήματι ἀμελεῖ τῷ κατ' αἰδήσιν, τοῖς δὲ αἰδήμασι προσανέχουσα, τῷ καθαρωτέρων νοημάτων ἐξίσταται. „Καὶ τὸτο ἄρα τὸ μὴ „αἰεὶ νοεῖν τὸ αἴτιον, ὅπερ ἐπιτηδεύει μὲν εἶναι Ἀειστοτέλης παρήνευσεν (Ι), ἐκδέσθαι δὲ καὶ ἀποδεῖναι σαφῶς ἐκ ἡξίωσεν. Εἰ ὅτι καὶ πάρεσιν αὐτῇ ἐαυτῇ ἢ ψυχῇ αἰεὶ ποτε, ἀλλὰ καὶ τῇ αἰδητικῇ ὡς ἡττον αἰεὶ παρῶσα ὅτι, ἐν

ὡς αὐτὴν συνάφειαν ἔχει τὴν μὲν σῶματος. Διὸ τοτὲ μὲν
 οἷονεῖ ἰδιοπαρεῖ, ἐμφιλοχωρεῖσα πως ἐαυτῇ, καὶ, ἔπο φά-
 ναι, οἰκονομεῖσα, καὶ κατ' ἐαυτὴν μόνον, καὶ τὴν τοιαύτην λό-
 γον ἐξελέγετο, τοτὲ δὲ ἀλλοτρίοπαρεῖ, ἐπὶ τὴν σωμα-
 τικὴν, καὶ μετὰ τὴν φύσιν προκύπτουσα, καὶ ἔξ' ἧς σωματι-
 κῶν κινήσεων ἐμβολὴν ἐπὶ τὰ κατὰ μέρος καὶ εὐλα. Ὁρ-
 „ θῶς ἦδ' ὅτι καὶ ὁ ἐν Ἀλκιβιάδῃ Σωκράτης ἔλεγε (1) εἰς
 „ ἐαυτὴν εἰσεῖσαν τὴν ψυχὴν, τίτε ἄλλα πάντα κατό-
 „ ληθαι, καὶ Θεόν. Συνιδέουσα ἦδ' εἰς τὴν ἐαυτῆς εὐασιν,
 „ καὶ τὸ κατὰ συντάξιν ζωῆς, καὶ τὸ πλῆθος ὑποσκόφα-
 „ ζομένη, καὶ τὴν ποικιλίαν ἧς ἐν αὐτῇ παντοδαπῶν δυ-
 „ νάμεων, ἐπ' αὐτὴν αἰεὶ τὴν αἴραν ἧς ὅτιων ἄδω-
 „ πλῶν.... Καὶ εἰς μὲν τὰ μετ' ἐαυτὴν βλέπεσαν, τὴν
 „ σκίαν καὶ τὰ εἶδωλα ἧς ὅτιων βλέπειν. Εἰς ἐαυτὴν δὲ
 „ ὅπως φερόμεν, τὴν ἐαυτῆς εὐσίαν, καὶ τὴν ἐαυτῆς λόγον
 „ ἀνελίττειν.

Ζ'. Ἡ ἐκ οἴχεται ἀγλυόμνη εἰς τὸ μηδὲν ἐκ τῆς Θεω-
 ρήματος (δ. ωί.), καὶ ἅτα Λόκιππος καὶ Δημόκριτος εἰ-
 „ σῆγον σωματικῶν φάσματα, ὑπὸ ἧς σωματικῶν ἀπάν-
 „ των ὑποξέοντα; Οὗτοι γὰρ δι' εἰδῶλων ἐκ οἷδ' αὐτῶν
 „ ἔξωθεν προσπίπτων ὑπελάμβανον τὴν αἰσθῆσιν, καὶ τὴν
 „ νόησιν γίγνεσθαι· μηδὲν ἦδ' ἐπιβάλλειν μηδετέραν χωρὶς
 „ τῆς προσπίπτουσας εἰδῶλος, εἰ τὸ Πλατάρχῳ (2) πιστόν-
 „ τας πλῆκεται ἀνδράσιν ὑποδοτέον δόξαν ποιούτων. Εἰ γὰρ
 „ καὶ σωματικῶν ἡγέμενοι τὴν ψυχὴν αὐτοῖς, σωματικοῖς τι-
 „ σιν ἐξαιρισμοῖς ἐπομνησάμενοι αὐτῇ πλεῖσθαι, καὶ τὰς κατ' αἰ-
 „ σθῆσιν τε καὶ νόησιν ἀντιλήψεις, ἐπ' ἅπαντες, ἐπ' ἅπαντα τὸ
 „ ταῖς ἰδίαις ἀρχαῖς ἀνακόλυσθαι λέγοντες, ἀλλὰ δόγμα ἀλ-
 „ λοθεν πολλαχόθεν γελοῖον, καὶ καὶ εἰς αἰσθητὴν ἐλέγ-
 „ χονται, πλείων ὅσων τὴν ἀπορίαν ἐπι-υρόμενον, καὶ ἐκ
 „ ὅπως Φιλοσόφοις, ἀλλ' ἐδὲ φρονῶν ἀπλῶς ἐπιηρότοις ἀν-
 „ θρώποις ὑπέποντο. Πᾶς ἦδ' ἐφείναι, καὶ ὑπορρεῖ τῆς πρὸς
 σῶ-

(1) Παρὰ Πρόκλ. πρὸς Διάλεχ. εἰς τὴν Θεολογ. Κεφ. Γ'.

(2) Ἀριστ. Βιβλ. Δ'. Κεφ. Η'.

σώματα, διδυκεῶς ἔπος οἷον ὑποφλοιδύμια; Πῶς ἐν ἀλλή-
λοις ἐπιτρέχοντα πανταχόθεν, καὶ ἐπιπρεσόμενα πᾶσι εἰδωλία,
καὶ συρχεῖται; Πῶς δὲ δι' ἀλλήλων χαρεῖται πᾶσι σώματα, καὶ
ὅσα τῷ αἰσθητικῷ, καὶ ὅσα τῆς ψυχῆς, καὶ αὐτῆς σῶμα ἔ-
στις; Πῶς δ' ὅτι αὐτῷ ἡμῖν ἐπέλθοι νοῦσαι, αὐτῷ ἐπιόμως
ἢ εἰκὼν ἀλλήνῃ παρέσει; Πῶς δὲ εἰσίστα, εἰτ' ἀπεισι;
τίνα δὲ πᾶσι τῆς θερμότητος, καὶ ψυχρότητος ὀρεκτάσματα;
πᾶσι δὲ τῷ ὁσμῶν τίνα; πᾶσι δὲ τῷ χυμῶν; πᾶσι δὲ τῷ κα-
τάρκει; πᾶσι δὲ τῷ μηδενὸς πῶθεν; πᾶσι δὲ τῷ ἄλλων σερή-
σεων; πᾶσι γὰρ τῷ ἀσωμάτων ἐσίων, ὡς πᾶσι μηδενὸς ἀσώ-
ματον εἶναι ὑποδεχομένης λέγειν παρήμυι. Πῶς δ' αὖτις ἔ-
χοι κῆρυκα φαντασθῆναι ἴσον ἐλέφαντι; πῶς δὲ ἐλέφαντα
ἴσον κῆρυκι; Πῶς δὲ καὶ πᾶσι ὑποστάσεις πᾶσι αὐτὰ νῦν μὲν
μεῖζονα κατὰρκεται, νῦν δ' ἐλάσσονα; ἢ τῷ εἰδωλίῳ κα-
τ' ὅσον ὑποφθορῶν, καὶ ὑποβραχυωμένων, ἔως αὐτῷ ἀφί-
κοιτο; βέβαια τῆς λέξης! ὡς ἀμείνονα τῷ ἔπος φιλοσοφεῖν αἰ-
ρεῖσθαι, τὸ ἀπαιδεύεσθαι συνέχεσθαι! Ἀλλ' ἡμῖν ἐν μὲν τῇ
ψυχῇ οἱ λόγοι τῷ αὐλωτέρῳ ἐννοῶν (δ. ω. ι. ω. ι. α.)
ὑποκείμενοι, ἐν δὲ τῷ αἰσθητικῷ, αἱ ὑπὸ τῷ ἐκτὸς κινή-
σεις κοινωμέναι, νῦν μὲν ἐφ' ἐαυτῇ προσεσχέσθαι, νῦν δ' ἐ-
πὶ πᾶσι ἀλλοιώσεις τῷ αἰσθητικῷ ἐπιστρέψουσι, ἀρχαὶ εἰσὶν
ἐννοῶν τε καὶ αἰσθήσεων ἀπασῶν ἐνλογώταται ἅμα, καὶ ἀφ' ἑ-
αυτῶν αὐτῶν.

Θεώρημα ΝΓ.

δ. ω. ι. γ. „ **Αἱ** τῆς λογικῆς ψυχῆς γνώσεις ἀντίλη-
ψεις, αἱ αὐτοῦ, ἢ καὶ μὴ φαντασίας γινόμεναι, ἐνέργειαι
καὶ εἰσὶν; καὶ παθηταί; ἐνέργειαι δὲ τῷ ἐμμένον.

Ἐνέργεια γὰρ ὅστις ἀρχῇ ἐαυτῷ μεταβαλλέσθαι μεταβο-
λῇ, ἢ πρὸς αὐτοκινήσειατις. (δ. σ. ο. α.) ὡς τε δὴ, ὁ ὑπο-
κῆρ ἢ φασὶ λόγος τῆς μεταβολῆς, αὐτῷ ἐνυπάρχει τῷ
μεταβάλλοντι. Ἀλλ' αἱ γνώσεις ἀντίληψεις, αἵ τε αὐτοῦ,
καὶ αἱ μὴ φαντασίας γινόμεναι, μεταβολαί τινα εἰσὶν, αὐ-
τὸ τὸ γνώσκον τῆς ψυχῆς ἀρχῇ ἔχειν, τῆς ὑφ' ἐαυτῆς

Q 2

μὲν

μὴ οἴκοθεν, ὑφ' ἑτέρου δέ ποτε, ὡς ἐξ ἀφορμῆς κινεμένης.
(β. ζ'. ζ'. ζ'. ζ'. ζ'.) Ἄρα ἐνέργειαι εἰσὶ, κτ. Ὁ τὸ Α'.

Ἐμμοιοὶ δὲ ἐνέργειαι εἰσὶ, καθ' ὧς ἡ μεταβολὴ ἐν αὐτῷ τῷ ὑποκειμένῳ μέλει, ἀφ' ἧς καὶ πορεύοιτο. (β. σ. σ. α'. α'.)
Ἀλλ. αἱ καὶ τὰς γνωστικὰς ἀντιλήψεις καθ' ἑκάτερον εἶδος μεταβολαί, αἱ ἐξ αὐτῆς τῆς ψυχῆς προῖσσαι (δὲ τὸ Α'), ἐν αὐτῇ καὶ μένουσιν. Αὐτὴ γὰρ ἔστι κατ' αὐτὰς, ἡ τοδὶ μὴ ἴδῃ, τοδὶ δὲ ἴδῃ, ὅπερ ἔχει πρότερον, γινώσκοντα, καὶ κατ' αὐτὸ μεταβάλλουσα. Εἰ μὴ τις αὐτῷ μὴ ἦκησα, ἄλλο δέ τι παρ' αὐτῷ τὸ γινώσκον εἶναι, γαλοιοῦται ὁρᾶν τοιοῦτον.
Ἄρα καὶ τὸ Β'.

Σχόλιον.

β. ω. ιδ'. **Κ**αὶ μὴ, αἱ καὶ γινώσκον, φασὶν, ἀντιλήψεις, ἐκ ἐξ αὐτῆς, ὑπ' ἄλλης δὲ πρὸς, οἷον μορφαὶ τινὲς κινῶν ἐπιπλάσσω, καὶ ἐπιτυπᾶσθαι δεξιῶς ἔχοντι, τῇ ψυχῇ ἐπιπλάσσονται. Ἦεν δὲ τὸ πρὸς ἄλλο ἔστιν, ἢ ἀπὸ ἀπλησίως ἔχειν ἡγεῖσθαι τῇ νοῦν καὶ ἐπερομνήτω ὕλη, τὴν τῆς αὐτῆς ψυχῆς εἶσαν, πὺν ζῶντα καὶ δραστήριον; (ἐνέργεια γὰρ ἔστι κίνησις δραστήριος· δραστήριον δὲ λέγεται τὸ ἀφ' ἑαυτοῦ κινεῖσθαι. (1)) ἢ τί ἀποπρώτερον, καὶ τῇ ἐνδοτάτῃ συνειδήσει, τῇ καθ' ἑαυτὴν ὁνομαζομένην μάλλον ἀντιμαχόμενον; τὸ γὰρ θυράσθαι αἰεὶ τὰς μεταβολὰς ὑπ' ἄλλης ἐπιτεχόμενον, ἐν ἑφ' ἑαυτῇ ἔχει τὸ μεταβάλλεσθαι, ἀδύνατον δὲ σαφῶς, πρὸς ὅτι αὐτὸ τῷ ἐνεργεῖν αὐτῇ ἐπιτεχέται. Ἀλλ' ἐφ' ἡμῖν βελονήσας κείσθαι, τῇ μὴ προαεῖν τὸν νῦν, τὸ δ' ὀπταχέσθαι, ἐπὶ δὲ τὸ γνωστικῶς μεταχωρήσας, καὶ τὰς ἐπιπλάσας ἐνοίας ἀλλήλαις ἀναβαλεῖν, ἢ μὴ, καὶ τὸδε τὸδε ἀφελεῖν, ἢ τὸδε τῷ δε προσιδόντις ὑφ' ἑν' διενδυμηνῶναι, καὶ ἐξ ἑτέρου ἑτέρου ἐπόμενον ὁρᾶν, καὶ τὸ μὴ λήθῃ ὑπορρυσὶν εἰς μνήμην ἀνακαλεσθαι, τὸ δ' ὑπελθόν ὀπταχέσθαι.

(1) Νόμισ. Κεφ. ιε'.

παθαί, ἢ παθεῖσθαι δὲ τῷ θωρακίῳ ἄλλω ἐνδεχεῖσθαι
 παῖς, ἢ παχὺ ἐκπύει, ἢ ὑπερπυκνῶν ἀναλαβεῖν, ταῦτ' ἐφύω,
 ἢ τὰ παύσατο γυναικίως ἡμᾶς ἐνεργεῖν διώσθαι, τίμῃ ἐχέ
 βοᾷ τὸ σωειδὸς αὐτὸ μαρτυρεῖν; (δ. χξή. κξ.) πῶς
 μὲν ἐν σωματικῇ ἡγεσάμενοι εἶναι τῷ ψυχῷ ἐκείνῳ
 λεγόμενον, ἔχει τι τέχνη καὶ τὸ ἀπολεῖσθαι. Καίτοι αὐτὸ πῶς
 τῷ σωματικῷ φύσιν, ἐπὶ πᾶσι ἀμοιρεῖν ἐνεργεῖ δύναμει, εἰ
 σὶν οἱ ἐκ ἑξω τῷ πιδανῷ τίθενται; τὰς δὲ ὑπὲρ τῆς ἀ-
 πλῆς, καὶ αὐτῆς, καὶ αἰσθάνει τῆς ψυχῆς, λόγους πολλὰς κα-
 ταυλῆσαντας, τίνα ἔχει λόγον, αὐτῷ ἔπειτα γυναικίως
 ὑπὲρ κατ' αὐτῷ ἀναδεικνύειν, τῷ τῶς ἰδίας γυναικίως αὐ-
 τεργείν ὅσοις ἐν τῷ δυνάμει; Ἡ τῶς κατὰ τὸν χά-
 ραν ἔχειν οἰοῦνται τὸ ἐπὶ τῷ σωματικῷ ὁμολογούμενον, ὅτι
 ὑπὲρ ἐτέρῃ κινεῖται πᾶν τὸ κινούμενον, ὡς ὑπὲρ ἄλλου
 παρὰ τὸ νοεῖν ἀφελήσας πᾶν τὸ νοεῖν; Ἀράβειον τὸ
 πλάσμα. Ἀβελόνας καὶ γὰρ (1) τὰ νοεῖν κατέμνηται εἶδη
 (ἐκ οἷδ' αὐτῶν λέγων εἰμὶ τῷ τῷ εἰδῶν τῶν παρὰ τῆς
 κινῶν δυνάμει) πῶς κεχαιρισμένοι τῷ νοεῖν προὔπαρχειν
 αὐτῶς ἐπὶ πᾶσι, ὅτι δὲ τῷ παρὰ τῷ ἐποικίῳ ἀφελή-
 σαι, κατὰ τῷ τῷ μὲν τῶν, καὶ ὑπὲρ ἐφεξῆς, ἄλλοι τῷ ἐ-
 χάτε τῷ, ὅς αὖ κεχαιρισμένος ἢ, ὅν καὶ Νῦν εἶναι τὸν ἐνε-
 ργία ἀνόμενον, ἐφ' ὃ τὰ νοεῖν εἶδη τῶν ἡμετέρων ψυχῶν
 ἐπὶ τῷ, ὡς ἀρα καὶ τὰ εἶδη τὰ αἰσθητὰ τῇ σωματικῇ
 ὕλῃ. Ἀλλ' ὅσως ὅτι κεχαιρισμένος τὸ ἔπος ὑπολαμβάνειν, ἐν-
 τεύδον αὐτῷ σιωπῆν ἔχει ἔπος ἐκαστάμενος. Ὡς ἀρα τῷ
 ἐπὶ τῷ σωματικῷ κινήσεων, ἀρχῇ θετέον, ἥτις μὴ σω-
 ματικὴ ἢ, αὐτῷ τῷ κινήσεων, ἔπος ἀρα καὶ ἐπὶ τῷ ἀσω-
 μάτων, ἀρχῇ ἀφελήστεον, ἥτις μὴ νοετικὴ ἢ, τῷ νοή-
 σεων. Καὶ ἥτοι τὸ παρὰ τῷ νοεῖν ἐκ εἶναι, καὶ κατ' ἀπολε-
 σίαν αὐτὸ τὸ ἔχον, ἢ ἐκείνῳ ὑποτίθεσθαι, ὅς ἀνάγκη
 ὁμολογητέον τῷ αὐτονόησιν. Εἰδὲ θετέον ὡς ἐκ αὐτῶν,
 μᾶλλον δὲ ἀναγκαιότατον, τὸ ἀφ' αὐτῶν τι ἀποβάλλειν τῷ
 νοεῖν, ὅσοις ἐπὶ ἀφελήσας καὶ ἐπὶ ἐκαστῇ τῷ τὸ νοεῖν
 ἔπος

(1) Παρὰ τῷ Ἀκινεῖ τῷ Μέρ. Α'. Ζητήματα π δ'. Ἀρθ. δ'.

ἔπω γίνεσθαι. Ἄλλως καὶ γὰρ εἰς τὴν αὐτὴν εἴη, νοεῖν μὴ
 δυναμῶς· νοεῖν δ' ἐκ αὐτοῦ αὐαίπο, εἰμὴ καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ, ὡς
 ὁ πρῶτος. Ἐκεῖνο γὰρ νοεῖν ὅστις κυριώταται· ἔπος οἶμαι
 λόγος, εἰς κατασκευὴν τῆς δραστηριότητος νοητικῆς δυναμείας,
 ἐκ ἀφελῆς. Εἰ δέ τις καὶ τὸ αὐτοῦπαρχειν τε καὶ αὐτοεῖναι,
 τῷ πρῶτῳ καὶ τὸ αὐτονοεῖν λέγει ἴδιον, τῷ δὲ δευτέρῳ τὸ
 ὑφ' ἑτέρου, ὥσπερ εἶναι, ἔπω τι καὶ νοεῖν. Ἰσῶ δὴ ἔπος Α',
 ὡς πάντῃ πάντῃ ὅπως εἶ ἔπω γνώμης ἔχων πᾶσι ὅντι πά-
 σης δυναμείας, καὶ εἰς τὸν Σπινόζην ἀκαταθέωρα ἑαυτὸν φέ-
 ρων ἐμβαλεῖ, μίαν εἶναι καὶ μόνην τὴν αὐτὴν πρῶτισίαν
 αἰτίαν, τὴν καὶ δυναμικὴν, καὶ ἐνεργῆσαν ἑκαστα εἰσηγέμε-
 νος. Β'· ὅτι τῷ αὐτοῦν τι, καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ, ἢ καὶ τὸ ἐνεργεῖν
 δυνάμει ἀπείρῳ καὶ ὑπερτελεῖς, τοῖς δ' ὑπ' ἐκείνου, ὥσπερ τὸ
 εἶναι, ἔπω καὶ τὸ δυναμᾶν παρ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἐχὼ τὸ μὴ, τὸ
 δ' ἔγωγε, καὶ πᾶς πᾶς λογικᾶς ψυχᾶς πᾶς πρὸς τὸ νοεῖν ὁποσε-
 ραντικῆς δυναμείας. Γ'. Καὶ τὸ ἐπαρχειν ἐκ ἐφ' ἡμῖν εἶναι,
 ἀλλ' ὅσοις τῷ πρῶτῳ φανερόν, πῶς μὴ ἔπος ἢ ἄλλως ἔχειν
 πρὸς ὑπαρξιν, παρ' ἑαυτῶν δυναμῶς, νοεῖν δὲ ἔπος, ἢ
 ἄλλως, καὶ πᾶς ἢ πᾶς ἔχων, τίς ἐργάσεται ὁ μὴ συνηθὺς
 ἑαυτοῦ, καὶ συνεπισημῶς; Ἐῶ δὴ λέγειν πᾶς ἄλλας ἀτο-
 πίας, τὰς ἐκ πᾶν ἀπερπατῶν λογισμῶν, καὶ ὑποφύλων Κεῖ-
 σεων, καὶ ἀθεμιτῶν ὑπονοήτων, ὧν ἀπαλλάτταται μὴ πᾶν ψυ-
 χικῶς, αἰτιῶνται δὲ τὸ ὅτι τὸ ὑπέρτατον, οἱ μὴ καὶ γινώσκον
 ἀφ' ἑαυτοῦ ἐνεργεῖν παθαίνεσθαι δὲ μόνον, πᾶς ἐννοίας ἐ-
 π' ἐκείνου ἐπιδεχομένην ὑπερτελεῖται.

Ποείσματα.

§. ω. ε. Α'. **Ο**ὐκ ἄρα παθητικῆς ὅστις δυνάμει ὁ Νῆς,
 ἢ πᾶς ὅστις τῶν Νεώτερον Καρτέσιον ἔδοξε.

Β'. Καὶ ὁ παθητικὸς δὲ νῆς κατ' Ἀριστοτέλῳ αὐτὴ πᾶς
 φαντασίας νοεῖν, τῷ μὴ τῷ ἐν τῷ αἰσθητικῷ κινήμα-
 τινι λόγῳ, παθητικὸς καλεῖσθαι, τῷ δὲ πᾶς τῷ αὐτῷ αὐ-
 τολήφει, ἐκ αὐτοῦ ὁρῶς ἔπω λέγοιτο. Διαφέρει δὲ πάμ-
 πολυ ἔπος, ἢ ἐκείνως λέγεσθαι. Ἐκείνως μὴ γὰρ μόνον
 μὴ ἀποδοδεῖν τῷ σώματι, φύσει ἐπεροκινήτω ὅντι, ἢ καὶ
 πᾶν

τῶν κινήσιν πάθησις, ἔτι δέτοι καὶ τῇ ἀσώματῳ ψυχῇ, ὡς τῇ σωματικῶν ἀπηλλαγμένῳ εἶναι κινήσεων, διδόνεσι λόγοις (δ. ψ. κξ.) προαποδέδεικται. Εἰ δὲ παθητικὸν νῦν, ἔτι καὶ τὰς πολλὰς τῶν φαντασιῶν, τὸν δὲ δυνάμει Νῦν, καὶ τὸ δόξαν τισὶν (1) ἐκλάβοιμεν, εἰς πάντας πάλιν τὰ ἀνώτερω ἀξιολογούμεθα ἄτοπα, (δ. ωιδ.) καὶ ψ. κξ.) καὶ ἔτι τοιοῦτος τὸν τοιόνδε νῦν, τὸν μηδὲν περὶ τὰς κατ' αὐτὸν ἐνεργούντας νοήσεις, τῆς λογικῆς ψυχῆς ἐκσυείττομεν.

Θεώρημα Ν Δ'.

δ. ωιδ'. „**Τ**ὰ νοητὰ εἶδη (ὡς καὶ ἰδέας καλεῖται τῇ ὄντων φαντασιακῇ) τὰ ὑπὸ πολλῶν εἰσαγόμενα ἐν τῇ ψυχῇ, ἃ δὴ ὡς αὐτῆς ἀντιλήψεις, καὶ τὰ ἀντιληπτὰ πράγματα, ἕτερα αὖ εἰναι, ἀξιολογούμενοι δοκῶσι, καὶ ἔτι εἰς νόησιν συυτελέντα εἶναι φιλοσοφικὰ περὶ τὰ σματα.

Ἡ γὰρ ψυχὴ, ἥτοι ἀφαντίως νοεῖ πρὸς ἑαυτῇ ὁππότε φαντασίᾳ, τῇ καὶ τὸ αἰσθητικὸν γινόμενον κινήσει προσέχουσα. (δ. ωιδ.) Ἀλλ' εἰ μὴ ἔτι, εἶδος αὖ εἰναι αὐτῇ νοητὸν, ἥτοι τὸ σωματικὸν ἴχνος, ἥτις τῶν προσομοίων τῇ ψυχῇ γινόμενον νοερὸν ἀπεικόνισμα. Ἀλλ' ἐκεῖνο μὴ ἔτι· ἔτι γὰρ δὴ τοιαῦτα τινὸς ἢ αὐτοῦ φύσις ὁππότε δεκτικὴ κείται. Οὐδὲ μὴ ἔτι τῶν· ἥ γὰρ ὁμοιότης τοῦ σωματικῆς ἴχνος ἐν κινήσει αὖ εἰναι, καὶ χήματι, καὶ τοῖς τοιαύτοις. Τῷ γὰρ ὡς τῇ ποιότητι, ὡς βάσει πάντα ὁμοιότης ἐδράζεται. (δ. τ. β.) Ἡ δὲ τῶν αὐτῶν ἐνέργεια, ὡς καὶ ἡ φύσις, τῇ καὶ κινήσει, καὶ χήματι, καὶ τῇ ἄλλων σωματικῶν ποιότητων πάντῃ ὅτι καθαρὰ, (δ. ψ. κξ. ψ. κξ.) τοιγαρὲν ὅτι τῇ καὶ φαντασίᾳ γνώσεων τὰ νοητὰ ταῦ-

(1) Ἀλέξανδρ. Ἀφροδισ. ἐν Ὑπομν. εἰς τὰ περὶ Ψυχ. Ἀριστοτέλους καὶ Κορυδαλ.

ταῦτα εἶδη ἔχ' ὅπως θεωρεῖται, ἀλλὰ καὶ αὐτά. Ἀλλ' εἴπερ ἐπ' αὐτῷ, πολλῷ δὴ μᾶλλον θεωρεῖται αὐτὸ εἶναι ὅτι τῷ ἀπλυστέρῳ νοήσαν, λέγω τῷ ἀφαντάσαν. Εἰσάγεται γὰρ ταῦτα (ὡς οἱ τῶν προσημασμένων φαίνονται) ἐπεὶ μὴ δυνατόν, ἅτε τὸ νοητὸν αὐτὸ εἰσιὸν τῇ ψυχῇ συναφθῆναι, ἅτ' αὐτῷ ἑαυτῆς ἐξῆσαν, τῷ περιεμμένῳ εἰς νοήσιν πράγματι συμπλακνύει. Ἀλλ. οἱ τῷ νοητῷ τῶν λόγων, αὐτὴ ὅστις ἡ ψυχὴ, καὶ αἱ θεωρεῖσαι αὐτῇ πλειότητες, δυνατόν, ἐνέργειαι (δ. ωί.). αἷς ἡ ψυχὴ συνείσκει, πρὸς ἑαυτῷ ἐπιστρέφουσα, καὶ ἑαυτῇ γνωστικῶς οἷον συναπτομένη, καὶ τότε νοεῖν, καὶ τὸ νοητὸν ἢ αὐτὴ γνωρίζει. (δ. ωίβ. Δ.) Ἄρα θεωρεῖται, κτ.

Σχόλιον.

δ. ωίζ'. Οὐκ οἶδ' ἐφ' ὅτῳ χρησίμῳ τὴν εἰδωλοποιίαν ταύτων, εἰς τὴν νοήσαν ψυχὴν εἰσαγαγεῖν, μονοῦ πάντες ἐφίλονται. Τί γὰρ δεῖ τῷ ἰδεῶν, καὶ τῷ εἰδῶν τῶν, ὅτι τῇ δυνάμει, ἢ τοῖς ἑαυτῇ, ἢ καὶ τῷ, ὥστε συνήπται σώματι ἐπιστρέφουμένη, τὰς ἀπλυστάτας καὶ πρῶτας ἐνοίας ἔχειν, ἐξ ὧν καὶ κείσιν καὶ ὁρνοῖται, ὡς αὐτὴ ἐπεὶ αὐτῇ, μυστοῖς ὁποῖως γνωστικῶς ἐνεργήσκει; εἰμήπερ τὰς αὐτὰς ἀντιλήψεις, αὐταῖς εἶναι τὰ εἶδη λέγουσιν. Ὅπερ ὅτι, τὰ νοητά, ἢ νοήματα. Ἀλλὰ τῷ Μαλεβραγχίῳ ἥκιστα δοκεῖ. Εἶναι δὲ ταῦτα ὅντα ὁποφαίνεται ἅττι θεωρητικά, οἷον εἰκόνες τινές, καὶ θεωρητικαί, ἐκ ἐμφυτοῦ τῷ νῷ, μεθεκτὰ δὲ πρὸς Θεόν, ἐν τῇ ἰδέᾳ, καὶ τῷ φωτὶ τῷ αὐτοῦ. Ἀρράλδος μὲν ἐν ἀπάσαις μηχαναῖς, ταῦτα ἐκείνη καθελεῖν ἐπειράσατο τὰ εἰδώλια. Ἀλλ' αὐτοὶ τὰ Ἀρράλδος ἐάσαντες, αὐτὸν αὖ ποιοῦμεθα τὸν εὖθην Φιλόσοφον, πῶς εἶναι ταῦτα; μὴ γε ἔσται, ἢ συμβεβηκότα; Εἰ δ' ἔσται, τῷ αὐτῷ, ἢ τῷ σωματικῷ; σωματικὰς οὐκ αὖ εἴποι. Ἀλλὰς ἐν λέγων νόας ἐρεῖ, καὶ αὐτὴς πεφυκότας νοεῖν, καὶ πρὸς τὸ πληθύνειν ἔτι νόων τὸν εὖθην ὁποφαίνειν, καὶ τῶν τοῖς ἀλλοτέροις, τὸ δι' ἰδεῶν νοεῖν ὁποδώσει, καὶ ὥστε ἑτέρως εἰσίσκει νόας νόων, καὶ ἰδέας ἰδεῶν ἐπ' ἀπειρον. Εἰ

δ.

δὲ συμβεβηκότα πῶς ὄντι ἐπεὶ ἐξῶθεν τῇ ἑστίᾳ τῶ νῦ κοινωμένῳ; πῶς ἀνάγματι ἐκείνῳ διαιρέμεθα; Εἰ δὲ τὰ σωματικά τῶ συμβεβηκότων, αὐτὰ τὰ σώματα ὅσιν ἢ πῶς δέχεται, καὶ τὰ νοερά ταῦτα ἔδεν ἦτον, (εἰμὴ καὶ μᾶλλον, ἀπλυστάτης ἑστίας ὄντος τῶ πνέοντος.) αὐτὸς ἔσαι ὁ νῦς, ἢ καὶ γνώσιν ἐνεργεῖ. Ὅπερ καὶ ἐξ αὐτῶ τῶ αἰσθητῶ εἰδὼν, καὶ τῶ φανταστικῶν ἀνατυπωμάτων εἰσβάλλειν ἔπεσιν· ὥσπερ γὰρ ταῦτα ἔδεν ἄλλο ὅσιν, ἢ τὸ αἰσθητήριον αὐτὸ ἢ κενύεται· ἕως ἐκείνα ἔδεν ἕτερον εἶδος εἶναι, ἢ τὸ γνωστικόν, ἢ νούνηκεν, μόνης ὑπάρχουσας διαφορᾶς πῶς κατ' ἐνεργειάν τε καὶ πάθησιν. Ἀλλ' ὑπὲρ Μαλεβραγχιᾶ ἴσεται καὶ ὁ Νεαπολίτης Γενεώσιος (1). „Εἰ δὲ τὸ αὐτὸ, φησὶν, ἰδέαι καὶ ἀντιλήψεις, δύοιν διαφέρειν ἔφεται, ἢ ὅτι παιδητικῶς ὁ νῦς ὑπόκειται ταῖς ἐαυτοῦ νοήσεσιν, οἷα ὁ κηρὸς ταῖς ἐνσφραγίσουσιν, ἢ ὅτι τὰς ἐαυτοῦ ἰδέας ἀπάσας ἀφαιρεῖ. Τὸ γὰρ πρῶτον καὶ ἡμῖν ἀνεπαύσας, (δ. ω. γ. ω. δ. ω. ε.) τὸ δὲ δεύτερον ὑπετέθη, ἀφαιρικὴ ἔσαι τῶ ἐαυτοῦ ἰδεῶν ἢ ψυχῇ. Καὶ τὸ ἀποποιεῖν, τὰς ἐαυτοῦ ἀντιλήψεις, κατέστι τὰς ἐνεργείας, (τῶ τῷ αὐτῷ ἰδεῶν ὑπετέθη.) προβλυσάμεν τὴν νῦ τῶ φύσιν τῶ ζωηρῶν, καὶ δραστήριον; μᾶλλον δὲ πῶς ἐκ ἀναγκαῖον τῶ γε, εἰμὴ μέλλοι later crudus εἶναι, ὅπερ ἐδ' αὐτὸς ἠγεῖσθαι ἀνέχεται (2); Ναι φησὶν, ἀλλ' ὁ νῦς ἐκ αὐτοῦ εἶναι αἰτία ἀφαιρικὴ τῶ ἀπλῶν αὐτῶ ἰδεῶν. (3) Πάνυ μὲν ἐν· καὶ γὰρ σοὶ σύμφημι, εἰ τὰς ἰδέας ἕως ἐκλάβοις, ὥς ὅτι τινὰ ἕτερα ὡς τῶ τῶ ψυχῇ, καὶ τὰς ἐνεργείας τὰς ἐαυτοῦ τῶ νοητῶ ἀπεικασματα, καὶ ἐκὶ κατὰ τῶ ὑπόθεσιν. Τὸ γὰρ παρεξάμηνον ἐμοὶ φαῖναι, ὁ Φιλόσοφος ἔπερ, ὡς τῶ τῶ ὑπόθεσιν λέγων λαμπρῶς ἀφαιρολογίζεται. Συνιδεῖν δὲ ὥφειλον, ὥς ἐπεὶ ἀπᾶς ταυτίζεσθαι ταῖς ἰδέαις τὰς ἀντιλήψεις κατ' ὑπόθεσιν ἔδωκε, (4) ὅς ἢ ἤδη πῶν ψυχῇ

(1) Γενεώσιος. Ψυχολογ. Πρωτ. α. β'.

(2) Ἐν Ἀποδ. Πρωτ. α'.

(3) Ἐν Πρωτ. α. η'.

(4) Ἐν Πρωτ. α. ζ'.

χρὴ δὴ μιμεργὸν εἶναι τῷ ἑαυτῆς ἀντίληψιν (1), καὶ τὰς
 ἰδέας αὐτὴν εἰς ὁμολογῆσαι ἰσχυρῶς, τὸ δοκεῖν αὐτῇ ἀ-
 ποπώπειτον. (2) Ἀλλ' ἐκχωρεῖν αἱ ἰδέαι, καὶ ἀντὶ τῶ-
 νων τὰ νοητὰ αὐτὰ νοεῖσθαι (ταῦτα δὲ ὅστιν ἢ τε τῆς ψυχῆς
 φύσις, καὶ αἱ περιεῖσαι αὐτῇ τελειότητες ἐπὶ τῷ ἀφανταῶν
 ἐννοίων, ἐπὶ δὲ τῷ καὶ φαντασίας, αἱ τε αἰσθητικαὶ κινή-
 σεις, ὡς εἴρηται, (β. ω. ι.) καὶ πάντα ἔχει καλῶς. Οὐ-
 τὼ γὰρ, τὰ μὲν ἀντιληπτὰ πορροποιτίζεται, αἱ δὲ τῆς ψυ-
 χῆς ἀντίληψεις, ὅτι αὐτῆς ἐπὶ τὸδε, ἢ τὸδε ἐπισπρεφόμε-
 νης, ὡς ἀφαιρῶνται· ὁ δὲ καὶ αὐτὸς εἰσὶν βέβαια. Καὶ ταῦτα
 μὲν πρὸς τὰς Μαλεβραρχίτας τάς. Ἰνα δὲ καὶ πρὸς τὰς
 τὰ Ἀριστοτέλους εἶδη πυκνῶς ἐρυγνῶντας τὸν λόγον ἰδύ-
 νωμεν, μὴδὲν δυσχερὲς ἔστω, εἰ περὶ τῶν καὶ αὐτῶν αὐτὰ
 περὶ τῶν φησόμεν. Τί γὰρ αὐτοί; Ἀπὸ τῶν ἔξω φασὶν
 αἰσθητῶν τὰ αἰσθητὰ εἶδη, αἵτινες ἐμφάσεις οἷαι εἰσὶν ὁ-
 μοιωτικαὶ, καὶ ὡς διοριζόμεναι ἢ αἰσθητικαὶ ἐνέργει (3).
 Ἀπὸ δὲ τῶν φαντασμάτων ἐργάζονται τῶν νῶν ἐμφάσεις ὁ-
 μοιωτικαὶ τῶν νοητῶν, αἵτινες καὶ λέγονται εἶδη νοητὰ, πολὺ
 μᾶλλον αὐλώτερα (εἰ τὸδε εἰπεῖν ἐφεῖται τὸ αὐλώτερα.)
 τῶν αἰσθητῶν, καὶ ὡς διοριζόμεναι ὁ νῆς, νοεῖ τὸδε, ἢ τὸδε
 νοητόν. Ταῦτα δὲ τὰ νοητὰ εἶδη, οἱ μὲν ἐξ ἀφαιρέσεων ἐν τῷ
 νῶ βέβαια (4), ἐνέργει γὰρ αὐτῶν ἀφαιρέτως ὁ νῆς ὑπὸ
 τῶν αἰσθητῶν παρόντων διοριζόμενος. Οἱ δὲ (5) ἐνυπαρχεῖν
 αὐτῶν εἰσπνεύονται ὑπὸ τῶν ἐκτὸς οἷον ἀφαιρέσεων καὶ διε-
 χειρόμενα. Οἱ δὲ (6) πορροεῖναι μὲν αὐτὰ τοῖς κατωτέρω μέ-
 νοις τῶν νόων ἀπὸ τῶν ἀνωτέρω καὶ κρείττους, τὰ ὑποβεβη-
 κότες αἰσθητικὰ ἐνέργει, καὶ ἀπὸ τῶν ἐξ ἄλλων τῶν, ὅς ὁ ἐνερ-
 γεία τυγχάνει νῆς, ταῖς λογικαῖς ψυχαῖς ἐνέργει. Ἀεὶ
 γέν

(1) Γενέσθω. Αὐτ. Ὁρισμ. ι. καὶ Ἀποδ. Πρωτ. λ'.

(2) Αὐτ. Πρωτ. κζ'.

(3) Κορυθαλ. περὶ Ψυχ. ὅποια τὰ νοητὰ εἶδη.

(4) Αὐτ. Περὶ Ψυχ. Ἀναίρ. τῶν ἐνυπαρχόντων ἐπὶ τῶν νοῶν εἰ-
 δῶν.

(5) Ταῖς τῶν Ἀράβων παρὰ Πίκα Τέμ. Α'. Σελ. 50.

(6) Ἀβικένας παρὰ τῶν Ἀκανάτ. Α. Μέτ. Ζητ. πδ'. Ἀρδ. δ'.

γὰρ ὁ δυνάμει φασὶ νῆς συλλαμβανῶν τὰ νοητὰ τῆς εἰ-
 δῶν, καὶ ὁ ἢ ἐντυπα τῶν εἶναι, καὶ κατ' εἰσοδοχίῳ λέ-
 γεται, αὐτὸ ἐπὶ γίνεται τὸ νοητόν. Καὶ φαίης αὖ ὡς τό-
 τε τὸ γραμματεῖον γράφεται. Ὁ δὲ φανέων αὐτὰ ἢ γρά-
 φων, καὶ μὴ πῆς τείπης ὁ κεχωρισμένος ἐστὶ νῆς, κατὰ δὲ
 πῆς δούτερος ὁ Θεὸς αὖ εἴη. Καὶ ἔπος νῆς ὁ ποιητικός, ἢ
 κατ' ἐνέργειαν. Τῷ μύτῳ Κορυδαλεῖ (1) εἰ δοκεῖ, ὑπὸ τῇ
 ποιητικῇ νῆ τὸν δυνάμει εἰς τὸ νοεῖν μεταβάλλεσθαι, ἐπὶ
 11 φησὶν, ὁ ποιητικός νῆς φύσει ἐνεργεῖ αὐτὸ ὡσαύτως, καὶ
 12 ἐδέποτε ἐλλείπει, ὡς ὁ ἥλιος τοῖς βαλομένοις ὁρᾶν τὸ
 13 δὲ νοεῖν τῇ ἡμετέρῃ νοῶς ἐκ ἀλλήλειπτον. Πότερον ἔν ἢ
 14 μεταβολὴ ὑπὸ τῇ μὴ ἐνεργεῖν ὅπῃ τὸ ἐνεργεῖν;... Λέ-
 15 πεται ἄρα τὸ νοητὸν ἐμφανίζεσθαι τῷ νῷ, διορίζον τοῦ
 16 νοητικῆς τῶν ἐννοιῶν, ἀναλόγως τοῖς ὅπῃ τῆς αἰδήσεως
 17 συμβαίνεσι. Ταῦτα δὴ τὰ τῆς Περιπατητικῶν γρηναῖα
 18 ὦν εἴπερ ἐν περινοίᾳ τῷ ὄντι γινόμενοι εἰσὶ, θαυμάζειν
 19 ἔπειθιν αὐτῆς, καὶ μακαρίζειν τῆς φρενῶν τῆς λεπτότητας
 20 ὡς ἔμοιγε πάντα τὰ τοιαῦτα ἀπερινοῦντα ὄντα ἐστὶ. Τίς γὰρ
 21 ἢ ὁμοιωτικὴ αὐτῇ ἔμφρασις τῇ αἰδήτῃ, ἢ ἐγγνωμένη τῇ αἰ-
 22 διηπείᾳ, εἰ μὴ ποιάτις κίνησις, καὶ αὐτῇ σωματικῇ; τίς
 23 δὲ ἢ κατὰ ταύτῃ τῇ νοητῇ ἢ ὁπληγισμένη τῷ νῷ, εἰ μὴ
 24 ποιάτις νόησις, ἢ αὐτῇ αὐλός; Ἀλλ' ἐν ἐκείνῃ μὲν, κινή-
 25 σαι ἔστι, ἔσαι μύτῃ τὸ κινεῖν τὸ αἰδητόν, ἔσαι δὲ τὸ κι-
 26 νέμερον τὸ αἰδητέον, καὶ ὅθεν ταῦτα εἶναι. Καὶ ταύτῃ
 27 δὲ, οἷα νοήσαι ὁμοίως παρέσαι μύτῃ τὸ νοητόν, παρέσαι δὲ
 28 ἢ τὸ νοεῖν, ἢ ἔδον ἄλλο· ὡς πᾶσι τὰ θαυμασὰ εἶδη
 29 εἴσομεν; Καὶ μὴ, ἢ τίνα ταῦτα εἶναι ὑποληφόμεθα;
 30 Ἐστω γάρ (ἵνα πρὸς μικρὸν αὐτὰ συγχαρήσασμεν.) εἶδη
 31 τὰ μὴ αἰδητὰ, ὡς λέγεται, τὰ δὲ νοητὰ. Πότερον ἔν, ἢ
 32 σίαι ταῦτα, ἢ συμβεβηκότα εἰσὶν; ἢ τὶ τρίτον, οἷον αὖ
 33 εἶναι ἐδέτερον; τῶν γὰρ ἐκ αὐτῶν εἴποιεν. Εἰ μὴ ἔν σίαι,
 34 τὰ μὴ ἄρα σώματα εὐλογον εἶναι, τὰ δὲ πνεύματα τινά.
 35 Ἀλλὰ Α'. τίς ἢ τῆς ἐστῶν ὑπὸ τῆς ἐστῶν ὑποτομή τε καὶ
 ἀπό-

(1) Κορυδ. Διαλέξω, τῆς εἰσῆς τῆς ἀξίαντων χεῖρας εἶναι τὰ εἶδη.

ροῦ τῆς, καὶ αὐτὸ παρέσι τῇ ψυχῇ τὸ ποιῆτο. Ἐξ αὐτῆς
 ὅδ' τῆς ψυχῆς, καὶ τῆς προσόντων αὐτῇ, οἱ λόγοι παντὸς,
 ὃ αὐτῇ ἢ ἰσχυρὸν, λαμβάνονται. (Σ. ωί.) Εἰ δὲ μὴ ἔτος,
 ἀλλὰ μὴ φαντασίας, οἷον τὸ εἰς δαῖγμα ληφθῆναι ὁ λίδος,
 ὅδ' αὐτὸ καὶ αὐτὸ παρέσι τῇ ψυχῇ, ὅδ' ἔξ' τῆς ἐνεργείας
 τῆς αὐτῆς τὸ ποιῆτο. Ἐν ὅδ' κινήσει τῆς σωματικῶν
 πᾶσα ἐνέργεια. (Σ. χυζ'.) Κίνησις δὲ σωματικὴ φύ-
 σεως αὐτῆς ἐξ ἀπτεται. (Σ. ψιέ. ψισ'. κξ'.) Ἀλλ' ἦ-
 τοι ἀμέσως ἐξ αὐτῆς, ἢ ἐμμέσως πῶς ἢ τῇ ἐκτὸς ὀργάνῳ
 ἐμποικίλῃ κίνησις, ἄχει τῇ πρώτῃ αἰσθητικῇ χωρήσασα
 ἐστῆκεν, ὥπερ ἀμέσως παρῶσα ἢ ψυχῇ, καὶ προσέχουσα,
 καὶ ὅπως ἁρκεῖται γινῶσα, τῇ τῇ σωματικῇ πάθος ποιεῖ-
 ζεται ἐννοίαν. (Σ. ψό. κξ'. ψπδ'. κξ'.)

Θεώρημα ΝΕ'.

Σ. ωιή. „ **Κ**αὶ αὐτὴ μὲν ἢ καὶ τὸν νῦν διώκεις ἔξ-
 „ φορῶν ἐκ αὐτῆς, ἐν ἀνθρώποις ἅπασιν ἔσα τῆς αὐ-
 „ τῆς τελειότητος. Ἐκ δὲ τῆς μὴ τῇ σώματος συλλαφείας,
 „ συμβαίνει ἔξφορῶν ἔχειν, καὶ νῦν πρὸς νῦν, καὶ τὸν αὐ-
 „ τὸν πρὸς αὐτὸν εἶναι ἄλλο τε ἄλλως.

Ἔστι ὅδ' αὐτὴ ἢ ψυχῇ, ἢ τῇ ὕλης ἀπὸ ἀναγκῆς (Σ. χος'.)
 νοῦσα ὅδ' (Σ. ως'. ωζ'.) ἀφαντασίᾳ ἐννοίᾳς πρὸς αὐ-
 τῇ ἀναστροφῇ. ψυχῇ δὲ ψυχῆς καὶ αὐτῆς, ἐκ αὐτῆς
 τελειότερα ἄλλῃ ἄλλης. (Σ. ψνζ'. ψνῆ.) Εἰ μὴ μόνον
 φυσικῶς (Σ. αὐτ.) ἔξ τῇ κρᾶσιν τῇ ὅπερ ἔλαχον εἰ-
 δοποιεῖν σώματος, καὶ τῆς ὅπου συμβαίνει ὅς' ὦραι αὐτῇ
 ἀλλοιώσεις, ὧν καὶ τὸ ἔχατον αἰσθητικὸν γινώσκων, ἀνά-
 γκη αὐτῇ ἀντιλαμβάνεσθαι. (Σ. ψπς'.) Ἔτι δὲ καὶ ἡ-
 θικῶς (Σ. ψνζ'. ψνῆ.) ἔξ πειρασίων, ἢ ἀπεισιῶν τῇ
 ἔξεων, τῇ πολλῇ παρεχομένη πρὸς τὸ ἐνεργεῖν τῇ δι-
 μάρειαν, ὧν πρῶτῳ τε καὶ ἀντιστοιχῶν τακτικῶν τὴν μνή-
 μιν, ἢ τὸ πᾶν σχεδὸν καὶ αὐτὴ τῆς σωματικῆς ἐξηρημνῆ
 ὅδ' οὐσάσεως. (Σ. ωδ'.) Ἄρα κτ.

Σχόλιον.

Θ. ωιδ'. **Α**ρεταὶ δὲ τῆς νοητικῆς δυνάμεως, αἱ τῆς λό-
 γου τῆς τῶ σώματος κράσεων, καὶ τῆς ἔξω τῆς ψυχῆς
 παρεπόμεναι, κατελέγονται αἱ ἐφεξῆς αὐταί. Α'. τὸ πη-
 ρὸν οἶον τὸ νῦν, καὶ αἰνιγνόν, καὶ ὁ μὴ πᾶν τῆς γενεῆς
 σκίσει ἐπιβαρύνει, μετῴρω ποδὶ καὶ κάψω, ὑπὸ τῶν κα-
 τ' αἰθρῶν, ἢ φυντασίαν, οἷς αὐτὸς τύχοι πλαζέμενος, ἐπὶ
 τὰ νοητὰ πρὸς τὸ δέον ἐπιμῶς ἔχει μεταβαίνειν καὶ αἰρε-
 θαι, ἑαυτὸ οἶον γινόμενος, καὶ τοῖς καθαρῶταίς τῶν νοη-
 μάτων ἀποδοίσεως προσομιλῶν. Β'. τὸ προσεκτικόν, κα-
 θ' ὃ ἔξω πᾶς τῶ σώματος, καὶ τῶν πρὸ ἐκείνου θορύβων ὁ
 νῦν κατιστάμενος, αὐτῷ οἶον προσηλῆται τῆς νοεμῆς, καὶ
 ἀμφιλαφῶς ἔχεται αὐτῷ, καὶ ἀκλινῶς τε καὶ ἀσεμψῶς προσε-
 ὄρκει, ἡδὲ βραχὺ, ἡδ' εἰτὶ καὶ γενόειο, τῶ ἀποκειμένῳ διο-
 λιθαίνων, ἡδὲ σαλούμενος. Γ'. τὸ ὀπίμοιον, καὶ ὁ ἐπὶ
 πολὺ πᾶσι τῶν θεωρίων ὁ νῦν, καὶ ἀπαυδᾷ, ἡδ' ἀ-
 πολέγει, αἰεὶ δ' ἐν ἀκμῇ μένων, καὶ νεαρὸς ταῖς ἐνεργείαις
 ἀναδείκνυται. Δ'. τὸ πλάτος, καὶ ὁ ἀμὰ πολλῶν, καὶ ὁ ὁ-
 φερόντων, οἷος ὅστις ἀντιλαμβάνεται, μὴ ἐπ' ὀλίγα σκοπεύ-
 μενος. Ε'. τὸ βάθος, καὶ ὁ εἰς αὐτὰς τῶν νοητῶν τὰς ἐν-
 δοπίκας μυθὰς ἐμφιλόχωρῶν, καὶ ἐπὶ πολλῆς αὐτὰ πρὸς
 σκάνει, ἐναργῶς δὲ καὶ δυνάμει πᾶν ἐξίχνυται καὶ ὁ-
 σμιλλᾷ τὰ γνωρίσματα καὶ τὰς χαρακτῆρας, ἄλλοις αὐτῶν
 τῶν ἀπλησίων, εἰ δέοι, ἐνδοίων ἀναλύων ἕκαστα, καὶ ἀνα-
 σκοπῶν. ς'. τὸ ὕψος, καὶ ὁ ἀφαιρῶν ὁμαρῶς ὑπὸ τῶν
 ἐν μέρει τὰς καθόλου τε καὶ κοινοτάτας τῶν λόγων, καὶ ἑαυ-
 τὸς ἀναθεωρεῖ. Ζ'. τὸ τῆς ἐξύψους καὶ τῶν τῶν νοεμέ-
 νων πρὸς ἀλλήλα ὁμοιότητις, καὶ τὰς ἀπ' ἀλλήλων διαφορὰς
 ρᾶσα συνορᾷ τε καὶ ἐπικρίνει. Η'. τὸ πῆχος, καὶ ὁ ὁμο-
 μένος ὑπὸ τῶν ἡγεμῶν ἐπὶ τὰ ἐπόμενα αὐτίκα μεταβαί-
 νει, ἄλλα δὲ ἄλλων ἀποχείρως εἰσβάλλων τε καὶ συμπερά-
 νων. Οὕτως δὲ ὁ λόγος ἀνέει, ὃ μάλιστα θεωρηματώτατος
 ἀνθρώπος· ὅς καὶ λόγος ὁρθῶς μὲν ἔχων αὐτὸς εἴη, εἰ καὶ
 ἀπολαδίαν τῇ τῶν παραγμάτων φύσει σύμφωνον ἦσαν, ὁ-
 σόχως ἐπιβάλλοι τῆς συμπεράσματος· μὴ ὁρθῶς δὲ, εἰ

ἄρα-

ᾠδολογίζοιτο, καὶ τῷ ἀληθῶς ᾠδάζοιτο, τοῖς δοκῶσι μὴ, μὴ τῷ ὄντι δὲ ἐπομύροις συωαρπαζόμενος. Ἡ δὲ τῷ λόγῳ διωάμις αὐτῇ ἐπίσημος ὅτι, τῷ τε τάχει, ὡς εἴρηται, ὃ παραυτίκα ὁ νῦν τὰ ἐπομύρια συωαρᾷ ἀναφέρεισα, καὶ τῇ διεξόδῳ, καὶ τῷ ἐπιφορᾷ ἐπιφορᾷ συωείρων, μακροτάτης οἷας ὅτιν ἀποτείνειν πᾶς δείξεις, καὶ ἐπὶ τὰ ἀπώτατα περὶ μύθος ἀνέσει, τῇ χοινοτενεί ἐφόδῳ πλειόνων συλλογισμῶν, οἷς ἐκ αὐτῆς ἄλλος ῥαδίως ἔποιτο, τὰ ἐκ ἀπαπόδεικται ὄντα τοῖς ἀμβλυτέροις, ἀναπισόμενος, καὶ κατασκευάζων.

Περὶ Διωάμεως Ὁρεκτικῆς, καὶ περὶ Θελήσεως, καὶ τῷ παρεπομύρῳ αὐτῇ.

Εἴφ' οἷς ἔπερὶ Παθῶν.

Θεώρημα Ν 4'.

§. α. κ'. „ **Ο**υσίαν γνώσεως ἀμοῖρον ἔσαν, ὀρεκτικῆς διωάμεως ἀμοῖρεῖν, τῶν ἀδιωάτων. Τὴν δὲ τὸ γνωστικὸν „ πλατῶσαν, καὶ παύν τῶν ἀναγκαίων. „ Ὁρέξεις ὅτι ἐστὶ διωάμις, καὶ τῷ ἢ ἐστὶα πρὸς μὴ τὸ οἰκεῖον αὐτῇ, καὶ προσήκον εἶναι δοκῶν, ὅρμῳ ἔχει, ἀποτροπῶν δὲ ἀπὸ τῆς μὴ οἰκεῖας δοκῶντος, μὴδὲ προσήκοντος. (ὅτι ὑποθ.) Πρὸ οὗδ' ἄρα τῇ ὀρέξει γίνεται, ἢ τῷ κείνῳ τε, καὶ γνωρίζειν διωάμις, ἢ περ αὐτὸ προσήκον τε, καὶ οἰκεῖον παρυσάμερον, ἀντιθέστέλλοιτο τῷ μὴ τοιῶτε, ὡς δὴλον ὅτι αὐτῆς τῆς ἐννοίας, τῷ οἱ πάντες ἔχαστι τῆς ὀρέξεως. Ἄρα τὸ Α'.

Τῇ δὲ δὴ ἐστὶα τῇ πᾶ οἰκεῖα τε, καὶ συωελάντα αὐτῇ γνωρίζοση, καὶ παύτα τῶν μὴδὲ ἀφελάντων αὐτῇ, ἀλλὰ καὶ βλαπτόντων, εἰ τύχοι, ἀνακρινόση, ἀναγκαῖον τῶν μὴ ἐφίεσθαι τε καὶ ἔχεσθαι, τὰ δὲ διαθεῖσθαι ἔχειν καὶ ἀποσπένθεσθαι, ἄλλως ὅτι τὸ θελόν τῆς γνώσεώς τε, καὶ ἐπιπείσεως ἐν αὐτῇ, ἐκ αὐτῆς ἔξω τῷ θελῶντι γήροιο. Ἄρα καὶ τὸ Β'.

Πορίσματα.

§. ω κ α. Α'. **Ε**κ δὴ τότε φανερόν, ὡς εἰ καὶ λόγω τὸ ὀρεκτικὸν τῷ γνωστικῷ διεννύοχεν, τὸ μὲν ὅδ' ἀπὸ πρῶτον, τὸ δὲ ὑστερον. Εἰ γὰρ ὀρέγεται, καὶ γινώσκει ἤδη αὐτὸ, καὶ ἀνάπαλιν δὲ, καὶ γὰρ ὅτι γινώσκει, καὶ ὀρέγεται πάντως τῷ αὐτῷ, τῷ μὲν τοι ὑποκειμένῳ ταυτίζεται, καὶ πράγματι οὐ ὅξιν· ἢ ὅδ' αὐτὴ ὅξιν ἐστὶν, ἢ ἀπὸς τὸ οἰκείως ἔχον ἑαυτῇ, γνωστικῶς τε ἔχουσα, καὶ καθ' ὁρμὴν φερομένη, καὶ τῇ μὲν, τῷ γινώσιν λεγομένη πλετεῖν, τῇ δὲ, τῷ ὀρεῖν. Διὸ δὴ ἀβλεπτήντας σφᾶς οἱ Σχολαστικοὶ καὶν πῶς ἐλέγχουσιν, ἐν οἷς ἀλλήλων τὰς δυνάμεις πράγματι διαίρουντες, τῇ μὲν ὀρέξει, καθ' ἑαυτῷ, ἀβλεψίαν προσερίβουσι τυφλὴν ὀνομάζοντες, τῇ δὲ γινώσκει τὸ δαδχεῖν ἐκείνη, καὶ πᾶσι τῷ ὀδηγῶντος τελεῖν ὑπομένεσσι. Πῶς ὅδ' αὖ ἢ ὀρεῖς καθ' ἑαυτῷ ποτε ᾔθοιτο, ἀλλ' αὖ τῆς γνώσεως; τίς δὲ, (καὶ ἐκεῖνο δοίημι) ἢ ἐκ τῆς αὐτῆς τῷ βλέποντος δαδχεῖας, τῷ τυφλωτέρῳ ὄντισι; (1)

Β'. Πάντες ἄρα τὰ ζῶα, οἷς (εἴγε ταῦντι αἰδητικά ἐστὶ) (§. ϕ ο θ'. ϕ π'.) δυνάμειως γνωστικῆς ὁποιᾶσιν μέτεσι (§. ϕ ξ θ'), τῷ ὀρεκτικῷ ὁμοιοῦν. (§. ω κ. δξ' τὸ Β'.) Καὶ ἀνάπαλιν. (§. αὐτ. δξ' τὸ Α'.) Οὕτω γάρτοι τῇ καὶ γινώσιν δυνάμει συσσωρεύεται ἢ καὶ τῷ ὀρεῖν, ὡς ταύτης, ἐκείνης αὐτῷ (2) αἰδυνάτω ἔσης, ἐκείνῳ ταύτης χωρεῖς μῦθον ἀργῶν, καὶ ἀνόνητον.

Γ'. Ἄνθρωπος δὲ ὅτι ὀρεκτικὸν ζῶον ὅξιν, καὶ μόνον ἐκ πῶν εἰρημύων συσάγεται, ἀλλὰ καὶ ὅξ' αὐτῆς τῆς ἐνδοτάτω „ συνειδήσεως ἐκᾶσθαι ὅξ' καταδήλον. (§. χ π α. κ ξ'.) „ Οὐδὲ πᾶσι ἐν ἀναιρέσιν οἱ αὐτῶν πάντων ἐπέχοντες (3) (ἔτιως ὁμολογῶν τοῖς πᾶσι τὸ δόγμα, καὶ ἀναμφήρῃ)

„ ἀλ-

(1) Ὁρα Περικλ. Μεταφ. Μέρ. Β'. Τμήμ. Γ'. Κεφ. Ε'.

(2) Ὁρα Πλάτ. ἐν τῷ πόσει τῷ ζῶον φρονιμῶν.

(3) Πλάτ. ἀπὸς Κολώτιν.

„ ἀλλὰ ῥεῶνται τῇ ὁρμῇ φυσικῶς ἀγέσῃ πρὸς τὸ οἰκεῖον.
 (Εἰ γάρτοι τ' ἄλλα πάντα ὑπονοοῖζον καὶ διχογνωμῶν
 „ φαίνεται ὁ τῶν ἀκαταληφίαν δοξάζων) λαβὼν ὅμως καὶ
 „ αὐτὸς ἀληθῆ φαντασίαν ὀρέγεται καὶ ὁρμῇ, πάντα παρὰ τ-
 „ των, ὅπως καὶ διαφύσσεται αὐτὸν, ἀλλ' ὡς αὐτὸν αἰεὶ συ-
 „ νέσαι τῇ οἰκίᾳ, φυσικαῖς, καὶ γεωμετρικαῖς ἐλπίδους
 „ ἀνάγκαις.

Θεώρημα ΝΖ'.

§. ω κ β'. „ **Τ**αῖς καὶ γινώσκιν ἀντιλήψειςιν, αἱ καὶ τῶν
 „ ὀρέξιν ἐφέσεις τῇ οἰκίᾳ καὶ προσφόρων ἢ πιαυτῶν,
 „ αἰεὶ χωρῶσιν ἀνάλογον, πῶς καὶ μᾶλλον μὴ ὀρεκτῶν, τὰ
 „ μᾶλλον συμπλεῖν γνωσκόμην, ἦσαν δὲ, τὰ ἥτων.
 Φέρε ὅδ' μὴ, πᾶν τὸν δὲ ἐπὶ τὸ ἥτων συμπλεῖν γνω-
 σκόμην, μείζονα τὸ ὀρεκτικὸν ἐχέτω τῶν τῶν, ἐλάσ-
 σονα δὲ ἐπὶ τὸ μᾶλλον. Καὶ ἐκ ἀρα ἡ γινώσκει, ταύτη
 γε ὀρεχθήσεται. Ἀλλ' ἦτοι ὑπὲρ ὁ γινώσκει, καὶ φανερόν
 ὅτι καὶ ὑπὲρ ἀγνοεῖ. Ἡ γὰρ ἀνορεκτῶσι πρὸς ὁ γινώσκει
 προσφόρον ὄν, καὶ οἰκεῖον. Ἀλλὰ τὸ μὴ ἀδυνατῶν (§. ω κ'.
 §. αὐτὸ Α'.) τὸ δὲ ἀνέτην (§. Αὐτ. §. αὐτὸ Β'.) ἀρα
 ταῖς καὶ γινώσκιν ἀντιλήψειςιν, κτ. Ο. Ε. Δ.

Πορίσματα.

§. ω κ γ'. Α'. **Τ**ὰ διαφέροντα τῇ γνώσει, διοίσει δῆπου
 καὶ τῇ ὀρέξει. Καὶ ὡς περ αὐτῶν, καὶ ἐφ' ὅτι ἀκρίβειά ἐκεί-
 νη, καὶ αὐτῇ συνωσιώτερα παρέσαι. Καὶ πάντων ἀρα ζώων
 ὁ ἀνθρώπος ὀρεκτικώτατος, ὅτι καὶ γνωστικώτατος ὁμολογε-
 μῆναι. Καὶ ἄλλος ἄλλου ὀρεκτικώτερος. Καὶ αὐτὸς ἐαυτῷ
 πρὸς ἄλλο καὶ ἄλλο. Καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ δὲ, ἄλλοις ἄλ-
 λως· ἐπεὶ καὶ συνδραμεῖν ἀλλήλοις ἴσμεν (§. χ π α'.)
 καὶ συνδραμεῖν ταῦτα τὰ μόρια, συμποιοῦνται καὶ συ-
 ναμμάζονται, καὶ ὑπ' ἀλλήλων πως συνεχομένη, καὶ ραννύ-
 μενα· ὡς συναίξουν μὴ ταῖς γνωστικαῖς ἀντιλήψειςιν πᾶς
 Metaph. Tom. III. R πρὸς

πρός τινα κλίσεις, συνεπιτείνεσθαι δέ, καὶ συνεπιδιδόναι ταῖς κλίσεσι τὰς ἀντιλήψεις, κτ. καθάπερ ἐν ἄλλοις πε εἴρηται (§. Αὐτ.).

Β'. Διαφέρειν δὲ εἶδος τὰς τῷ ὁρεκτικῷ ἐπικλίσεις τῇ τῶν, ἐχ' ὡς ἐν τῷ ὑποκειμένῳ μόνον (ἴδ' τὸ αἰωτ.), ἥτις ἐξ αὐτῶ τῷ γνωσκόντος, ἀλλὰ δὴ καὶ ὡς ἐν τῷ ἀντικειμένῳ, τῷ λόγῳ δηλοῖ ὅτι αὐτῶ τῷ γνωσκοντί. Ὅσον ὅ αὐ μᾶλλον τῷ οἰκειότερον πρὸς αὐτὴν, καὶ μᾶλλον προσήκον εἶναι δόξειε, πῶς αὐτοῖς ἰσχυρότεραις ταῖς παρ' αὐτὴν ἰσχυρί, τὸ ὁρεκτικὸν πρὸς αὐτὸ ἐπιθέλει, καὶ προσεφέλλεται. Καὶ αἱ ὁρμαὶ ἐντεῦθεν ἐπικρατέσονται, σφοδρότεραι, μᾶλλον δυσκάθεκται. Δεῖ γὰρ ἐν τῇ, ὡς περ' ἔχει πλείονα τὸ ὁρεκτικόν, οἰκειότητι, προσέχειν τὸ γνωσκόν. Ἄλλως γάρ, καθάπερ εἰ μὴ δὲ πρὸς αὐτὴν ὅπως, ὅσον γὰρ πρὸς ὅραζιν εἰπεῖν (§. ω κ β'.) κείνεται.

Θεώρημα Ν Η'.

§. ω κ δ'. „ **Τ**ῆς αὐτῆς δυνάμεως ὡς ὁρεκτικῶν καλοῦ-
„ μιν, ὅτιν, ἢτε πρὸς τὸ οἰκεῖον ὄρμη, καὶ ἢ ὑπὸ τῷ μὴ
„ οἰκεῖν ὑποστροφῇ, καὶ ὑποφυγῇ.

Ἡ δὲ πρὸς θάτερον τῶν ἐναντίων προσέγγις ὑπὸ θά-
τέρου ἐξ ἀνάγκης ὅτιν ὑποχώρησις, ἢ διήλυν. Ἄρα κτ.

Ἄλλως· πᾶσα δυνάμις περὶ τὰ ἐναντία πέφυκεν ἀνα-
στρέφεται, κτ.

Σχόλιον.

§. ω κ ε'. **Ω**ς περ δὴ τὸ γνωσκόν τοῖς ἀντιφάσεσιν ἁ-
μα ἀδυνατεῖ συγκατατίθεσθαι, (§. λ ε'.) ἀλλ' ὅτι θάτερον
τῶν μορίων, ὃ αὐ ἀληθές εἶναι δόξειε κατανεῦσαν, τὰ ἐ-
τέρου, ἐξ ἀνάγκης, ὡς φερόμενα ἀντίδοσαν· οὕτως καὶ
τὸ ὁρεκτικόν, πρὸς τὸ δόξαν συνεπές καὶ οἰκεῖον λαβὼν ἐ-
πίκλιν, ὑπὸ τῷ ἄλλοτερίτε, καὶ μὴδὲν προσήκοντος, ἐκ
ἐξ ὅπως ἐκ αὐ ἔχει τὴν ἐναντίαν ἀπόκλιν. „ Ἐστὶ ὅτι
„ ὅπερ

„ ὅπερ ἐν ὁμοίᾳ κατὰφασι καὶ ἀποφασι, τὸ ἐν ὁρέξει
 „ δίδωμι, καὶ φυγή. (1)

Πόρισμα.

§. ω κ ε'. **Κ**αὶ πάρε δὴ περὶ τῆς καὶ τῶν ὁρέξιν ὀπικλί-
 σεως, ἀνωτέρω εἰρημύα, καὶ περὶ τῆς ἀπὸ τῆς ἐναντίων ἀπο-
 στροφῆς τὰ αὐτὰ νοεῖδω· ὅτι τε δηλ. καὶ ταύτης (§. ω κ α'. Α'.)
 ἢ τῶ ἀλλοτρίᾳ γνώσει ἀπὸ οὗ γίγνεται. Καὶ ὅτι (§. Αὐτ.
 Β'.) παντὶ ζῶν προσεῖναι εἰκὸς τὸ τῆς ἀποστροφῆς ἴδιον.
 Καὶ ὅτι (§. Αὐτ. Γ'.) τῶ ἀνθρώπῳ ἀπὸ τῆς ἄλλων,
 ταῖς καὶ γνώσιν ἀντιλήψειςιν (§. ω κ β'.) ἀνάλογον, καὶ
 ὡς ἐξ αὐτῶ τῶ γνωστικῆς (§. ω κ γ'. Α'.) καὶ ὡς ἐκ τῆς
 γνωστικῆς (§. Αὐτ. Β'.).

Θεώρημα ΝΘ'.

§. ω κ ζ'. **Τ**ῆς ὁρέξεως περὶ τῆς οἰκείας, ἢ μὴ ἀνασρέ-
 „ φεσθαι νομύνης, καὶ μὴ ὀπικλίσιν ὅρος ἀπὸς ὄν, τὸ αὐ-
 „ γαθόν, κατὰ δὲ ἀποστροφῶν ὅρος ἀπὸς τὸ κακόν, ἐχ' ἢ
 „ ὄντα, ἢ δὲ φαινόμενα.

Τὸ ὅν οἰκεῖον παντὶ, ἢ πελειωτικόν (§. υ λ γ'.) πάν-
 τητοι καὶ ἀγαθόν (§. υ μ β'. υ μ γ'.) ἐστίν· ὥστε δὴ τὸ
 μὴ οἰκεῖον, ὡς ἀλλοτρίον, καὶ ἀπελειώτης (§. υ λ γ'.) κα-
 κόν (§. υ μ ε'.). Ἄρα τὸ Α'.

Ἐπεὶ δὲ αἱ ὁρεκτικαὶ ἀναπάσεις ταῖς καὶ γνώσιν ἀντι-
 λήψιν χαρῶσιν ἀνάλογον, αἶτε κατὰ κλίσιν (§. ω κ β'.
 ω κ γ'.), καὶ αἱ καὶ ἀποστροφῶν εἰδὲν ἦσαν (§. ω κ ε'.),
 ἥπερ ἄρα γνωστικῶν ἐστὶ τὰ ἀγαθὰ, καὶ κακὰ, ταύτητοι
 καὶ ὅροι ἀπὸς ἐς, ἢ ἀπὸς ὄν τῶ ὁρεκτικῆς γίγνεται. Καθ' ὃ δέ-
 τι φαίνεται ἕκαστον γνώσκεσθαι λέγεται, εἰδὲν δὲ καθ' ἑαυ-
 τὸ

(1) Ἄλεις. Ἡθικ. Βιβλ. ε'. Κεφ. β'.

τὸ ἥπερ ὂν ἔστιν. Τῷ ἄρα ὀρεκτικῷ πρὸ ἀγαθὰ καὶ κακὰ ὅ-
ροι εἰσὶν ἔχ' ἢ ὄντα, ἢ δὲ φαινόμενα. Ο. Η. τὸ Β'.

Σχόλιον.

§. ω κ η'. **Τ**ὸ γινωσκόριον ποτὲ μὲν πρὸ οἰκείων κρεί-
σεως, ἢ ἀπλῶς τε καὶ συγκεχυμένως παρίσταται, τῇ ἀντι-
ληπτικῇ δυνάμει προσπίπτειντος, καὶ τὴν ὀρέξιν αὐτίκα
,, οἷον καταγοντοῦντος. (ὅτιν ἡδ' φανῇ τὸ ἡδὺ οἰκείον, ἔ-
,, ἔσθ' δὲ πρὸς τὴν ἐπ' αὐτὸ κίνησιν, καὶ φορὰν, δόξιν,
,, ἀλλ' ἢ λθόν ἑξῆς ἡ ὁρμή, κίνησις ἔσα, καὶ φορὰ τῆς
,, ψυχῆς (1).) ποτὲ δὲ καὶ μετὰ κρείσεως μὲν, ἐκ ὁρῆς
δὲ, εἰκὸς ἔστι τὴν ψυχὴν περὶ τὰ οἰκεία, ἢ μὴ ἐξαπα-
πορεύειν, ἐφίεσθαι μὲν τὰ κακὰ, ἢ ἀγαθὰ, ἐκκλίνειν δὲ
ὑπὸ τῷ ἀγαθῷ, ἢ κακῷ. Διὸ καὶ αἱ ὀρέξεις περὶ τὰ ἀ-
γαθὰ εἶναι λέγονται, ἔχ' ἢ ὄντα ἔστιν, ἢ δὲ φαινόμενα.
Καὶ αἱ ἀφευγαὶ τῷ κακῷ ὡσαύτως. Αὐτὸ δὲ τῷ νοη-
τέον, καὶ ἐν οἷς ἡ ψυχὴ ἐπιτυχικῇ ἀναδείκνυται τῷ κυρίως
ἀγαθῷ ὀρεγομένη, καὶ τῷ κυρίως κακῷ ἀποκλίνουσα. Οὐ-
δὲν ἡδ' ἦσαν καὶ τῶν καὶ πρὸς τὰ ἀγαθὰ, καὶ ὑπὸ τῷ κα-
κῷ φέρεσθαι νοεῖται, ἔχ' ἢ ὄντα ἔστιν, ἀλλ' ἢ φαινόμενα,
ἢ τοιαῦτα δηλονότι γινωσκόριον, καὶ ἀκρινόριον. (Ὅρα
καὶ §. χ π γ'.)

Θεώρημα Ε'.

§. ω κ θ'. **Τ**ὸ ἡδὺ καὶ τὸ λυπηρὸν, ἢ μὲν αἷτια ὁ-
,, ρέξεως κινητικά, τὸ μὲν ἐπικλίσεως ὅρος, τὸ δὲ ὑπο-
,, στροφῆς ἀναδείκνυται. ἢ δὲ αἷτια, ἐκότερα ἐκότερον ἐ-
,, σὶ παρεπόμενον.

Αἷτια ἡδ' καδίσταται, ἢ τὸ μὲν τῷ ἀγαθῷ καὶ οἰκείως
ἔχον-

(1) Πλάτωνα. πρὸς Κολώτην.

ἔχοντος τὴν ἰδέαν, τὸ δὲ τῷ κακῷ, καὶ ἀλλοτεῖως, περιλαμβάνεται τῇ τῆς ψυχῆς γνωστικῇ παρεξάμνη. (β. ωκ.α.) ταύτῃ δέποι τὸ μὴ ὀπιλίσεως ὅρος ἔστι, τὸ δὲ ὑποστροφῆς (β. ωκ.ζ.). Ἄρα τὸ Α'.

Αἰτιατὴ δὲ γίνεται κατ'ὀλίγη ἡδεῖται μὴ ἡ ψυχὴ τῷ ἀγαθῷ ὀπιτυγχάνουσα, ἀνίσταται δὲ ἀτόκτως. Κατὰ δὲ τὸν ἐναντίον λόγον, ἀθυμεῖ μὲν καὶ δυσχεραίνει, μὴ τὸ κακὸν ὡς πορρῶνται ποῦ ἑαυτῆς ἀπελευθέρουσα, χαίρει δὲ τῷ κακῷ ἀπαλλασσομένη. Ἄρα καὶ τὸ Β'.

Σχόλιον.

β. ωκ.λ. **Τ**ῶν ἐν τῇ περὶ τῶν φιλοσοφῶν, τὸ μὲν ἡδὺ τῆς ὀρέξεως, τῆς δὲ ὑποστροφῆς τὸ ἀνδές τε, καὶ λυπηρὸν ἀχάριτον εἶναι τιθεμέναν· ὀπισητέον καὶ ταύτας, καὶ διαφερόμεν. Εἴπερ ἔδ, ἡδὺ μὲν, τὸ εἰς ὃ τὸ ὀρεκτικὸν τῷ ὀρμῷ ἔχει, ἅτε δὴ πρὸς οἰκείον, καὶ ἀγαθὸν φαινόμενον, ὡς εἴρηται, (β. ωκ.δ.) λυπηρὸν δὲ καὶ ἀνδές, ἀφ' ὃ τὴν ὑποστροφῇ αἰρεῖται, ὡς ἄρα μὴ οἰκείον, καὶ κακὸν λέγεσθαι, συμφήκας δὴ καὶ ἡμᾶς ἑαυτοῖς ἔξεσι, καὶ ὁμοφροντας. Ἄ μὲν γὰρ κατ' ἡδονὴν αὐτοῖς ἡμεῖς περισνεπτομένη, ἐποίμως ἔχω τῷ διώκειν αὐτὰ, καὶ εἰς θήραν τῷ τῶν σπύδων. Ὅσα δὲ ἀνδῶν τινὰ μνησθῆναι, καὶ δυσχεραίνειν ἔχει, ἐκκλίνειν πέφυκα, ὡς αὐτοῖς ὡς, καὶ φέρειν. (β. χπ.α.) Εἰ δὲ τὸ μὲν ἡδὺ „τελειόπτος αἰσθῆσιν εἶναι φασὶν (1), ἀπτελειόπτος δὲ τὸ ἐναντίον, ποσῶς δὲ τῷ ἀχάριτα εἶναι, οἷα φασὶν, ὅσῳ γε καὶ ἐναλλάξ, τὸ μὲν ἀνδές τῇ ὀρέξει, τῇ δὲ ὑποστροφῇ τῷ ἡδονῇ πολλάκις παροπιδεῖν ὁρατειόμεθα. Τί γὰρ ὀρέξεως ἀτόκτεσης λυπηρότερον; τί δὲ τῆς „τῷ βλαπτόντων ἀπαλλαγῆς ἡδύπερον; ὀπιτυγχάνουσα ἔδ „ἡ ὀπιθυμία ἡδονῇ ἐμποιεῖ, ὑποτυγχάνουσα δὲ λυπῶν (2).

Οἷω.

(1) Βαυμγίστρ. Πνευματολ. Κεφ. δ'. β. 219. β. 221.

(2) Νιμέσι. Περὶ Ἀνθρώπου Κεφ. ιζ'.

Θεώρημα Ξ Α'.

§. ω λ α'. „ **Τ**ὸ ἀγαθόν, καὶ τὸ κακὸν ἢ τοιαῦτα τελικῶς
 „ κινεῖ τὸ ὀρεκτικόν.
 Κινεῖ γὰρ ἢ φαινόμενα (§. ω κ ζ'. ω κ η'.), φαίνεται
 δὲ, ἢ γνωστικῶς, τῷ γινώσκειν πεφυκότι ἀντιληπτά. (§. ω κ.
 ω κ α'.) Τὸ δ' εἶπω κινεῖν τελικῶς κινεῖν λέγεται τὸ κινεῖμε-
 νον. (§. ω θ'.) Ἄρα κτ.

Θεώρημα Ξ Β'.

§. ω λ β'. „ **Τ**ῇ ἀντιπεριπτώσει τῷ τῷ ἀγαθῷ καὶ κα-
 „ καὶ προσλήψεων, ἢτοι τὸ ὀρεκτικὸν ἀκίνητον μὴ εἶναι, ἢ τῇ
 „ διαφορᾷ ἐκείνων ἰσομέξεως παρέμφεται.

Εὰν ᾗδ ἰσοδοχεῖς ᾖσιν, ἔσαι δύο τὰ τελικῶς κινεῖντα
 (§. ω λ α'.) ὑπερνωτία πῶς ἀλλήλοις (εἰς ἑαυτῶν.) καὶ ἰ-
 σοδυνάμα. Ἦ δ' αὐτῶ, ἐκ αὐτῶν τῶν αὐτῶν ὡς τέλη, ἅμα κί-
 νητικά γινόντο. (§. ρ γ'. ρ δ'.) Ἄρα τὸ Α'.

Εὰν δὲ ἡ ἑτέρα τῷ ἀντιμετελεγκασῶν πρὸς ἑαυτὰς προσ-
 λήψεων ὑπερδοχεστέρα ἢ, πῶς ποροδαφαιρέσεως ὁμοιότης
 (καὶ τὸ Α'. μέρος) τὸ λοιπὸν, ὅπερ ὅσιν ἡ διαφορὰ αἰα-
 λόγως ἑαυτῶν (§. ω κ β'.) τὸ ὀρεκτικὸν ἐπιτέλλει. Ἄ-
 ρα, κτ. Ὁ τὸ Β'.

Σχόλιον.

§. ω λ γ'. **Δ**υσὸν ἐν ἀγαθῶν ὑπερνωτίας πῶς ἀλλήλοις
 ἔχοντων, καὶ τῷ μέτρῳ πῶς ἐμφαινομένης ἐν αὐτοῖς ἀγαθό-
 πητος διαφορόντων, τῷ ἐπὶ τὸ ποροφερέτερον δοκεῖν ἐπὶ κί-
 σιν, ἰσὺν εἶναι ἐπ' ἀνάγκης, τῇ ὑπεροχῇ τῇ ὑπὲρ τὸ ἑτε-
 ρον. Οἷον εἰ δόξαιε, τὸ μὲν $M=10$, τὸ δὲ $E=4$, ἡ πρὸς
 ἐκείνο τὸ Μ τῷ ὀρεκτικῷ ῥοπή ἔσαι $=6$. Ἰσῆς δὲ ἐπ' ἀμ-
 φοῖν πῶς ἀγαθότητος ἐπ' αἰσθητικῆς, ἀκόλουν αὐτῶν εἶναι τὸ ὀ-
 ρεκτικὸν μεταξὺ τῶν οἷον ἀντιμετελεγκόντων αὐτὸ ἰσοδυνάμως
 μῦθεν

μῦθον μετέωρον ὅτι ποσὸν, ἐν ἀκριβεῖ ἀντίρροπία καθε-
στάμενον. Ἐπίκλινον γὰρ πρὸς θάτερον λαβὸν φέρεται 10 ,
εἰ μὴ (καθ' ὑπόθεσιν) ἀπάγεται καὶ ὑπὸ θάτερον, διω-
μεται 10 , πρὸς τὸναντίον ἀντιμεθελοκόμην, τὸ ἀποβαίνειν
ἔσται $10-10=0$. Ταῦτ' οὖν εἰρήδω καὶ εἰ τὰ φαινόμενα κα-
κὰ ὄντα, πῶς διακρίσεις ἔχει ἀλλήλαις ἀντικειμένας, ὡς
θάτερον διαφύλακτον, ἀναγκάζεται εἰς θάτερον πε-
σεῖν. Παραπλησίως δὲ καὶ εἰ τὸ μὲν ἀγαθὸν ἢ διωκτέον,
τὸ δὲ κακὸν διωτέον. Ἐν ᾧ αἰσώπτι τῶν εἰδῶν τετραπλῶν,
οἷον τὰ μὲν $A=6$, τὰ δὲ $K=4$, ἢ θήρα τὰ πρῶτα ἔ-
σται 2 . Ἀνάπαλιν δὲ, τὰ μὲν $A=4$, τὰ δὲ $K=6$, ἢ δια-
φυγή τὰ δεύτερα ἔσται 2 . Ἰσομέτρων δὲ ὄντων ἔφεται πάλ-
ιν τὸ ἀντίρροπον. Ἐὰν γὰρ $A=6$, καὶ $K=6$, τὸ τῶ ὀ-
ρεκτικῷ ἔσται $6-6=0$. Εἴπερ ἐπαύαγες εἴη ἐκάτερον πα-
ραδέξασθαι. (Μέτιθι τὰ ἐν ταῖς ὑποθέσεσιν εἰρημνῶτα)
(δ. χ π β'. καὶ δ. χ π γ').

Θεώρημα ΕΓ'.

δ. ω λ δ'. „ **Τ**ὸ ἐν ἡμῖν ὀρεκτικὸν ὅρος καὶ φύσιν ὁ ἔ-
στιν, ἡμεῖς αὐτοὶ ἐσμὲν.

Τὸ μὲν ᾧ ἀγαθὸν διώκομεν ἢ οἰκεῖον τε καὶ σωτηρίας
τυχεάνον σφίσιν αὐτοῖς, πρὸς σωτηρίαν τε καὶ σύστασιν τῷ
ἑαυτοῦ καὶ φύσιν φερόμενοι· τὸ δὲ κακὸν διωτέμεθα, ἢ
ἐπιβλαβὲς ἡμῖν αὐτοῖς καὶ ὀλέθριον. (δ. χ κ'). Ἀρα κτ.

Σχόλιον.

δ. ω λ ε'. **Ο**τι ὀρεκτικὸν τὸ δοκῶν εἶναι οἰκεῖον, ὑποπροφῆς
δὲ, καὶ φυγῆς ἀξίον τὸ ἀλλότριον, εὐδὲν δὲ οἰκειότερον ἡμῖν
πῶς ἰδίας ἑαυτοῦ συστάσεως, πρὸς ᾧ δὴ ἀνάγεται πᾶν ὅ, τι
ἡμῖν οἰκεῖον ἔστιν, ὥσπερ εὐδὲ ἀλλοτρίωτερον ἄλλο, πῶς οἰ-
κειας φθορᾶς, ᾧ ὑποπελεῖν ὅμοιον, καὶ ἐμποιεῖν, πᾶν ὅ, τι
σα, ἡμῶν ἀλλότρια, παύτητοι καὶ τὸ κενεῖον ἐς ὃ, ὡς ἀ-
πὸ κύκλου τῶ ὀρεκτικῷ, ἰσὶαι ἀποδύσιν, ἀπασαι ἡμῶν αἰ-
R 4 ὀρεκ-

ὀρεκτικαὶ ἀναπάσεις, αὐτοὶ ἡμεῖς ὄντες ἐσμεν· ταῖς τιν ἡ
 ἡμῶν αὐτῷ σύσασίς τε καὶ σωτηρία. „ Πρώτη ἔν εἰκότως
 „ ὁρμὴ τοῖς ζώοις σιωεῖναι εἴρηται (1) ὅπῃ τὸ τηρεῖν ἑαυ-
 „ τὰ, οἰκειότης αὐτοῖς τῆς φύσεως ἀπ' ἀρχῆς. Πρῶτον γὰρ
 „ οἰκεῖον παντὶ ζῳῷ, ἡ σύστασις, καὶ ἡ ταύτης σιωδεις,
 „ καὶ οἰκειῶς ἔχειν πρὸς ἑαυτά. Διὸ τὰ βλάπτοντα διωδεῖ-
 „ ται, τὰ δ' οἰκεῖα προσίσταται. Αὕτη τοίνυν ὀρέξεων ἀπα-
 „ σῶν οἷον ἀρχὴ ἡ φιλαυτία. Ὅρθως δὲ κείνῃσι, καὶ τὸν
 νῦν εἰς τὸν Δημιουργὸν ἀναπερμενέοις, ἐπεὶ αὐτὸς καὶ τὰ
 εἶναι, καὶ τὰ σώζεσθαι ἡμῖν παροχάζετε καὶ αἰτίαι, ἔπερ ἄ-
 νδρ' εἰς αὐτὸν εἰρημὸν τὴν ἀρχὴν, καὶ γεγονότας περὶ τὴν εἰρη-
 μὴν, καὶ ἀγαθῶν τὸ πρῶτον, καὶ ἀκρότατον αὐτὸς ὅστις ὁ
 ΘΕΟΣ. Κενὸν ἄλλο τῶτο ἐρώτων ὑπερφυῶν, πρὸς ὃ δὴ
 τὸ κατ' ἡμᾶς αὐτὰς, εἰς ὅπερ ἐκ φιλαυτίας ὡς εἴρηται φύ-
 σεις φερόμεθα, διιδυνέσθαι δίκαιον, καὶ ἀνάγειν. Οὐπερ
 εἰς ἐκκενρὸν γένεται τὸ ἐν ἡμῖν, καὶ μᾶλλον ὀρέξεως ὅρος
 εἴη, ἢ ἀποστροφῆς τε καὶ φυγῆς ἀξίος.

Θεώρημα ΕΔ'.

§. ωλς'. „ **Η** ἐν ἡμῖν ὀρεκτικὴ δυνάμις, ὁρθῶς εἰς τε
 „ τὴν λογικὴν διήρηται, καὶ τὴν ἄλογον, λόγῳ μὲν ἔσα
 „ διττῇ, μία δὲ τῇ πράγματι.

Ἡτοι γὰρ ἡ ἀπὸ οὗδε τῇ ὀρεκτικῇ γνωμῇ γινώσκεις (§. ωλς'),
 καὶ ἐπικρίσεως ὅστις, ἡ ἀπλῆ τις ἀντίληψις ὅστις τὰ ὀρεκτε,
 συγκεχυμένη τε ἔσα καὶ ανεπίκριτος. Εἰ τοίνυν ἐκείνως λο-
 γική τις ὀρέξις ἔσαι ὁρθῶς ὀνομαζομένη, εἰ δ' ἔτι, ἅτε δὴ
 ἀπὸ τῆς καὶ τὸν λόγον ἐπικρίσεως, ἄλογος. Ὁ τὸ Α'.

Ἔστι δὲ ἡ αὐτὴ ψυχὴ, ἥτε τῇ λογικῇ τὰς ὁρμὰς τῆς
 ὀρέξεως ὑπάγεσα, καὶ τὰς παρ' ἐκείνη ὁδηγίας αὐτὰς διι-
 δυνέσας, καὶ ἡ ἀπὸ τῆς τῇ λόγῳ γνήσεως, ὅπῃ τὸ ἀπλῶς
 ἀντίληφθεν ὁρμῶσα. Ἄρα καὶ τὸ Β'.

Σχό-

(1) Σελ. ἐν Λεξ.

Σχόλιον.

δ. ωλξ'. **Τ**ὼ μὲν ἐν λογικῷ ὀρεξῶν, ἢ διύαμις θέ-
 λησιν καλῶσιν, ἢ δὲ ἐνέργεια, βάλησιν. Ἄλλοι δὲ (1)
 τὼ μὲν διύαμιν βάλησιν, τὼ δὲ κατ' αὐτῷ ἐνέργειαν
 τοιαύδε βάλησιν. Οἱ δὲ (2) τὼ μὲν θέλημα φυσικὸν, πῆν
 δὲ θέλημα ὑποστατικὸν καὶ γνωμικόν· τὼ δὲ ἄλογον ὀρε-
 ξῶν, εἰ μὲν ἐν ἡρεμαίᾳ τε καὶ γαλλυιάσῃ τῷ σώματι κατα-
 στάσει, αὐτὸ τῷτο ὀρεξῶν καὶ ταύτῳ ἄλογον ὀνομάζουσιν, εἰ
 δὲ μὲν σφοδρότερας τε καὶ ὀπισθήματα κινήσεως, ὅτε τινας ἀν-
 θρώπους τῷ αἵματι, καὶ τῷ νερῶδες χυμῷ, ἐγγιστομένης παρα-
 χῆς τῷ σώματι, πάθος. „Πάθος ὅδ' ὅτι κινήσεις τῆς ὀρε-
 „ κτικῆς διυνάμεως αἰδητῇ, ἐπὶ φαντασίᾳ ἀγαθῆ, ἢ κατ'
 „ καὶ.... Οὐδὲ ὅδ' πᾶσα κίνησις τῷ παιδικῷ πάθος κα-
 „ λῆται, ἀλλ' αἱ σφοδρότεραι, καὶ εἰς αἰδησιν παραβαίνου-
 „σαι. Αἱ ὅδ' μικραὶ καὶ ἀνεπαίδητοι, ἐδέπω πάθη. δεῖ
 „ ὅδ' ἔχειν τὸ πάθος, καὶ μέγεθος ἀξιόλογον. (3) Παθῶν
 δὲ εἶδη ποικίλα παρ' ὧν ὕπερον. Ἦδη δὲ ἐκεῖνο ἀνεκτιμῶς
 σημειωτέον, τῷ ἐν τῷ θεωρήματι τὸ Β', ὡς ἡ θέον παράγ-
 ματι διῆσαν τῆς λογικῆς ὀρέξεως, τὼ ἄλογον. Ἐγείνοντο
 „ μὲν γάρ τινες οἱ κατ' ἑαυτῷ εἶναι εἰπόντες τὼ ἄλο-
 „ γῶν (4) ὡς ἄλογον ψυχῷ ἔσαν, καὶ ἡ μέρος τῆς λογι-
 „ κῆς. Πρῶτον μὲν, ὅτι καὶ κατ' ἑαυτῷ ἐν ταῖς ἀλόγοις
 „ ζώοις εὐρίσκεται, ὅτε ἡ δῆλον, ὅτι περὶ αἱ εἰς, καὶ ἡ
 „ μέρος ἄλλης. Εἰδ' ὅτι τῷ ἀποπατάτων ἐστὶ τῆς λογικῆς
 „ μέρος εἶναι τὸ ἄλογον. Ἀριστοτέλης μὲν περὶ καὶ μέρος εἶ-
 „ ναι λέγει, καὶ διύαμιν, καὶ διαιρεῖ εἰς δύο, ὡς ἐφ' αὐτῷ,
 „ καλεῖ δὲ ταῦτα κοινῶς, καὶ ὀρεκτικόν. Ἀλλὰ ὅδ' οἱ λό-
 γοι εἶσι τῷ παράγματι, πᾶς ὀρέξεις ταύτας ἀνεκτιμῶντων ἡ-
 δεῖ

(1) Χρυσός. Ὁμῖλ. Δ'. εἰς τὴν παρὰ Ἑβρ. Ἐπισ. καὶ ὅτε αὐτῶ
 Ἰωάν. Δαμασκ. ἐν ταῖς περὶ τῷ ἐν τῷ Χριστῷ δύο θελημάτων.

(2) Μάξιμ. ἐν τῷ παρὰ Πυρόν. Διαλόγῳ.

(3) Νεμίσ. περὶ Ἀνθρώπου Κρι. 15'.

(4) Αὐτ. Αὐτ.

δὲν ἰχύουσιν ἕως ἂν ἄλλω τινὶ δείξωσιν εἶναι ἄλλῃ τινὶ
 λογικῇ ἑστάν, τὴν κατ' ἐαυτὴν ἀλόγως ὀρεγομένην ἐπὶ
 τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ μὴ τὴν αὐτὴν, τὴν νυνὶ μὲν ὅρα λόγῳ,
 νυνὶ δὲ παρὰ λόγῳ παντός, κατ' ὅρεξιν ἐνεργῶσαν, τὸ δέ ποί
 καὶ δεῖξαι ἀδιύατον, καὶ ὑπονοεῖν ἀλογον. Εἰ γὰρ ἡ αὐτὴ
 ψυχὴ, καὶ ἀπλῶς τῇ παρειαμύρῳ καὶ νῦν, ἢ αἰδησιν, ἢ
 φαντασίαν ἀντιληπτική, καὶ τῇ αὐτῇ τέτῳ καὶ λόγον τυγ-
 χαίνει ἕσα ἐξετασική, ἢ αὐτὴ ἄρα, καὶ ὅπερ αὐτὴ τῷ λόγῳ
 ἐξετασὲν ἀκρίβως, ὀρεκτὸν παρασαίν, διώκονσα, καὶ θέ-
 λουσιν ἀγεῖσθαι λέγεται καὶ νοεῖται. Πρὸ δὲ τῷ λόγῳ ὑπὸ
 τῇ κατ' αἰδησιν, ἢ φαντασίαν ἀντιληπτῇ συναρπάζομένη,
 ἀλόγως ὀρεγομένη ἐλέγχεται, καὶ κατὰ πάθος. Τὴν μὲν ἐν
 τῷ ὑποκειμένῳ διαίρεσιν τῷ λογικῷ καὶ τῷ ἀλόγῳ, καὶ τῇ
 Νεωτέρων πολλοί, (1) καὶ οἱ Πλατωνικοὶ πάντες ἡπάσαν-
 το, οἱ τὴν ἐκ τῷ λογικῷ, καὶ τῷ ἀλόγῳ διπλόῳ ὑπὸ τῆς
 παγκοσμίας ψυχῆς, καὶ ἐπὶ τὴν ἀνθρώπινον αὐτὴν μετε-
 νεκρόντες, ὧν εἰς ἐστὶ καὶ ὁ Χαιρωνίδης Πλάτωνα (2). Ἀλ-
 λ' ὅγε Μενέδημος ὁ ἐξ Ἐρετρείας, καὶ Ἀρίων ὁ Χῖος,
 καὶ Ζιζών ὁ Κιτιεύς, καὶ Χρῦσιππος, οἱ παρ' αὐτῷ ὀπο-
 μνημονοδόμενοι (3) πολλῶν εἰσὶ πιθανώτεροι, οἱ μὴ εἶναι
 τὸ παθητικὸν καὶ ἀλογον, ἀφ' ὅρα τινι, καὶ φύσει ψυχῆς τῷ
 λογικῷ ἀνεκκελευμένον εἰσηγμένον, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ τῆς ψυ-
 χῆς μέρος (ὃ δὴ καλεῖται ὁρνοῖαν καὶ ἡγεμονικόν) δι' ὅλας
 ἐξουσίαν καὶ μεταβάλλον, οὔτε πῶς πάθεσι καὶ ταῖς κατὰ
 ἐξιν, ἢ ἀφ' ὅρα μεταβολαῖς, κακίαν τε γίνεσθαι, καὶ ἀρε-
 τὴν, καὶ μηδὲν ἔχειν ἀλογον ἐν ἑαυτῇ, λέγεσθαι δὲ ἀλο-
 γον ὅταν τῇ πλεονάζοντι τῆς ὁρμῆς, ἰχυρῶ γνησιμῶ καὶ
 κρατήσαντι, παρὸς τι τῇ ἀτόκῳ ἄλλῃ τὸν αἰρῶντα λόγον
 ἀφ' ὅρα. Καὶ ὅρα τὸ πάθος εἶναι λόγον ποτηρὸν, καὶ ἀ-
 νόλασον, ἐκ φαύλης, καὶ διημαρτημένης κρίσεως, σφοδρίτη-
 τα, καὶ ῥώμῳ παρολαβόντα· ὃ καὶ ἡμῖν δοκεῖ, παρὸς τὸ ἀ-
 πλῶν

(1) Γαός. Κρόβερτ. παρὰ Γενήλιν.

(2) Πλάτ. ἐν τῇ σπειρῇ Ἡθικ. Ἀρετ.

(3) Αὐτ. Αὐτ.

πλὴν καὶ ἀσυνέχον τῆς ψυχῆς ὑποβλέπεσιν. Ἐντεῦθεν δὲ καὶ αἱ καὶ τὰς Σχολαστικὰς εἰς τὸ ἀνώτερον καὶ κατώτερον, οἷον εἰς μέρη τῆς ψυχῆς διαίρεσεις, ὧν τὸ μὲν κρείττον, τὸ δέ τοι χεῖρον εἶναι ἀνάει, καὶ τὸ μὲν τῷ πνεύματος θελήματα, τὸ δὲ τῆς σαρκὸς, καθάπερ τοῖς Θεολογοῦσιν ἀνόμασαι, καὶ τὸ μὲν τῷ ἵππῳ, τὸ δὲ τῷ ἀναβάτῃ, καὶ τὰς Πλατωνικὰς ἐξείκασαι, ταῦτα δὴ, καὶ τὰ τοιαῦτα, εἰ μὴ ὡς περὶ ἡμῖν ὑπετίθη νοοῖτο, ὑποδεκτέα αὖ εἶναι, ὡς πάντοτε οἰκείως καὶ προσφυῶς λεγόμενα. Ἦν δὲ τῷ ὑποκειμένῳ ἀποδιῶσθαι ἀλλήλων τὰ μόρια, ὡς συνθέσιν τινα τῇ ἀπλεσάτῃ ψυχῇ ἐπιφέροντα, ἐκ ἐγκειτέα. Καὶ τῷ νόμων δὲ, τῷ μὲν τῆς σαρκὸς ἐν τοῖς μέλεσι, τῷ δὲ τῷ πνεύματος πῇ ἡσυχίᾳ, καὶ καὶ τὸν Ἀπόστολον (1), ἀντιστρατεύμεθαι ἀλλήλοις, ὥπως ἐκληπτέον, ὡς νικᾶν οἶδαί πολλακίς τὰ τῷ αἰσθησιν ἐπιθέλλοντα, τὸ νοερὸν τῆς ψυχῆς, τῇ ἐξ αὐτῆς ἀχλύϊ ἐπιθολέντα τε καὶ σκοτίζοντα, καὶ τὸ ὀρεκτικὸν αὐτῆς πρὸς ἑαυτὴ συναρπάζοντα, μὴ ἐπιφέροντα καθ' ἑαυτῷ ἡσυχίᾳ τῷ ὁρθῷ χρῆσασθαι λόγῳ, καὶ τῷ ὑγιεινῶ ὥπως ἐπακολουθεῖν φρονήματι.

Θεώρημα ΞΕ'.

§. ωλ ή. „**Δ**υνάτον καὶ ἄλογον ὀρεξιν ὁρθῶς εἶναι ἔχουσαν, καὶ λογικῷ διημερτημένης.

Δυνάτον ὅτι καὶ πρὸς τὸν λόγον, ἐξ αἰσθητικῆς ἀπλῶς ἀντιλήψεως ἐπικλίσιν λαβεῖν πρὸς τὸ εὐλογον, καὶ μὴ τῷ ἐξ τῆς λόγου γενομένῳ ἐπικλίσιν ἐκ ὁρθῷ, ἐπὶ ῥόπον ὁφθαλμοῦ πρὸς τὸ ἡμισυ εὐλογον. Ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν ὀρέξεως αὖ εἶναι, ἀλόγου μὲν (§. ωλ ε.) ἐπιτυχικῆς δὲ ὅμας. Τῷ δὲ, λογικῆς μὲν (§. Αὐτ.), ἀλλ' ἐπισφαλῆς. Ἄρα κτ.

Σχό-

(1) Ἐπιστ. πρὸς Ῥωμ.

Σχόλιον.

δ. ω λ θ'. **Δ**υνατὸν ἐν καὶ καὶ πάθος φέρεσθαι τῷ φυσικῷ πρὸς τὸ δέον, εἰ καὶ μὴ καὶ τὸ δέον. Οἷον εἰ τις πρὸς τὸ δεινὸν πῶντι παλαιήσεται, πεπονθὼς αὖ εἴη πρὸς τὸ δέον, μὴ δεόντως· τὸ μὲν, ὅτι δέον ἔστιν πολλάκις, καὶ περὶ πολλὰ ἀλγεῖν, εἰ δὲ γὰρ μάτῳ ἐνετέθη τὰ πάθη τῇ φύσει, ἀλλ' ἐνεκα τῆς. „ Ἐστὶ γὰρ δὴ καὶ ταῦτα συστατικὰ τῆς ζωῆος ἐστίας. „ Ἄνδρ' ἦν τέπων ἐκ ἔστι συσπῶναι τῷ ζῶντι. (1) τὸ δέ, εἰ εἰδέποτε δέον τὸ ὁρεκτικὸν πρὸς τὰ λόγια κινεῖσθαι, ἀνθρώποις τις λόγου μετέχουσι. „ Καὶ ἦν πέφυκε πείθεσθαι τῷ λόγῳ καὶ τὰ πάθη, καὶ κινεῖσθαι ὡς αὖ ὁ λόγος κελούη ἐπὶ τῷ κατὰ φύσιν ἐχόντων ἀνθρώπων (2). Δυνατὸν δὲ ἀνάπαλιν, καὶ κατὰ θέλησιν δεόντως μὲν, μὴ μῦτοι πρὸς τὸ δέον, τὸ ὁρεκτικὸν προσβέσθαι. Καὶ γάρ τι καὶ μετὰ κρίσεως μὲν, ὁπσοφθαλμῶς δὲ ὅμως ἡ ψυχὴ κινεῖται, καὶ καὶ ἁρμόνιαν διεφύλακται πρὸς τὰ πολλὰς διαμαρτάνει τὰ καθήκοντα. „ Ἐνθεν καὶ τῆς θελητικῆς διατάξεως, ὥστερ' οὐ καὶ τῆς ὁρεκτικῆς ἐν ἡμῶν (δ. ω λ θ'. ω κ η'.) ὅρος ἔστι τὸ ἀγαθόν, ἐχὶ τὸ δὲ, τὸ δὲ φαινόμενον.

Θεώρημα Ε γ'.

δ. ω μ'. „ **Ε**πεὶ ἐκείσιν εἶναι τίθεται, τὸ καὶ γινώσκον, καὶ εἰ ἡ ἀρχὴ ἐν αὐτῇ, αἱ τῆς ψυχῆς κατὰ τὴν λογικὴν καὶ ἡ τῷ ἄλογον ὁρεξίν ὁρμαὶ, καὶ ἁποστροφῇ, αἰετοῦ ποτε ἐκείσιν εἰσὶν· μάλλον μῦτοι αἱ κατ' ἐκείνῳ, ἢ αἱ καὶ ταύτῳ.

Ἡγείται γὰρ πρὸς αὐτὴν εἰς ἀνάγκης ἡ γινώσκουσα τῇ πρὸς αὐτὴν,

(1) Νεμέσ. περὶ Ἀνθρώπων Κεφ. 15.

(2) Αὐτ. Αὐτ.

ἃ, καὶ ἀφ' ὧν. (Ψ. ω κ α'.) Καὶ τῇ γνώσει αὐταὶ ἀνάλογον ἔπονται. (Ψ. ω κ β'.) Καὶ εἰδὲ ἀλλήτης ὅσια ὅσιν ἢ κατὰ τὴν ὁρεξίν ἐνεργήσας, ἄλλη δέτις ἢ τὸ ὁρεκτὸν γινώσκουσα, μία δὲ καὶ ἡ αὐτὴ (Ψ. ω κ α'.). Ἄρα τὸ Α'.

Ἀλλ' ἡ μὲν γνώσις ἥπερ ἡ λογικὴ ἐφέπεται ὁρεξίς τελευτήρα, ἀτελεστέρα δὲ ἥπερ ἡ ἀλογος. (Ψ. ω λ σ'.) Καὶ πῶς μὲν τῆς λογικῆς ὁρέξεως τὸ παῦν τῆς ὁρμῆς καὶ τῆς δόξοφρῆς ὅσιν ἐκ τῆς ψυχῆς τῆς κεννέσης, ὅπῃ δὲ τῆς ἀλογε, καὶ μάλιστα τῆς παιδικῆς, πολλήτης ἐκ τῆς σωματικῆς παραχρῆς εἰς ὁρεξίν, ἢ δόξοφρῶν, ἢ ῥοπή. (Ψ. ω λ ζ'.) Καὶ Ψ. χ π ε'. χ π ζ'.). Ἄρα καὶ τὸ Β'.

Σχόλιον.

Ψ. ω μ α'. **Α**εὶ τοίνυν ἐκούσια παρὰ κατ' ὁρεξίν κινήματα τῆς ψυχῆς. Οὐτε γὰρ αὐτὴ κατ' ἀγνοίαν αὐτὴν ὁρεχθεῖν τινοῦς, ἢ τὴν βίαν ὑπερβαίνει ποτὲ πρὸς τὸ ὁρεχθεῖναι ἢ μὴ ὁρέγοιτο. Τὸ δὲ ὑπὸ βίας ἐξωθεν ἐπιγίγνεται καὶ ἐκ κατὰ φύσιν, τὸ δὲ ἐξ ὁρέξεως, οἰκοθεν, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τῆς ψυχῆς. Εἶναι δὲ τὸ αὐτὸ ἐξωθεν τε ὅπῃ, καὶ ἐσωθεν προερχόμενον, ὅτι τῇ ἀδυναμίᾳ ὅσιν, ὡς ὠδῖον ἀντίφασιν, παντίπερ φανερόν. Ἦδη δέτοι ἐπεὶ καὶ τὰ ἐκείνη ἐπαυδα, καὶ τοῦ ἀκρίβους ἡμῖν ὑπόκειται λέγειν, πᾶρτα αὐτὴν εἶναι, λαβόντας ἐκείσιν μὲν τὸ κατ' ἀγνοίαν, καὶ ἐξ ἐνδοτέρας ἀρχῆς, ἀκρίβους δὲ τὸ κατ' ἀγνοίαν ἢ κατὰ βίαν, σημειῶσαι ὡς ἔστι μὲν ἂν τῇ ἀνθρώπῳ ἀπλῶς ἐκείνη ὅσιν, ἔστι δὲ ἂν ἀκρίβους, ἔστι δ' ἂν ἐκότερον, ἔστι δ' ἂν ἄλλοτερον.

Καὶ Α'. δὴ παρ' αὐτῆς πᾶς τῆς ψυχῆς ὁρεκτικὰς ἐπιθέσεις τᾶς τε κατ' ἀγνοίαν, καὶ τᾶς σὺν ἀλογίᾳ, ὡς ὁσιν ὅσιν ἐκείνης εἶναι φανερὸν (Ψ. ω μ'.)· εἰσὶ καὶ ἄλλαι πολλάι παράξεις τῇ ἀνθρώπῳ, ὡς ἐκείνης οἱ πάντες ἴσασιν, καὶ ὁμολογεῖσι. Τοιαῦται δὲ, ὅσαις τὸ ἐν ἡμῖν ὁρεκτικὸν ἐπιπίπτειν εἰρήται. (Ψ. χ π ε'.) Καὶ ὅτι καὶ νοήσεις εἰσὶν ἐκείναι, καὶ φαντασμαὶ ἀνατυπώσεις, καὶ ἀναμνήσεις, καὶ αἰδήσεις, καὶ σωματικαὶ παθηταὶ κινήσεις, οἷον κεφαλῆς, γλώσ-

λάκεις ποῖον ποῖα αἰρετὸν, ἢ ῥάδιον. Δεῖ δὲ ὡς ὅτι τὸ πολὺ (τῆ Νεμεσίω (1) παραινεύτος), „ ἀπὸ τῆς αἰχρῶν
 „ αἰρεῖσθαι πὰ λυπηρὰ, ὡς Σωσανά, ἢ Ἰωσήφ ἐποίησαν.
 „ ἐκ αἰεὶ μύθοι. Ἀπειρήνης γὰρ ὅτι τὸ μὴ περιπεσεῖν τῇ
 „ αἰχμῇ τῇ τῆς Αἰθιοπῶν, ἐπιθύσας, τὴ παντὸς ἐξέ-
 „ πεσε (2). Τοῖς δὲ δὴ μικτοῖς ἐξ ἐκείνων τε καὶ ἀκείνων,
 συγκαταλεγέσθω, καὶ ὅσα δι' ἁγνοίαν παράττοντες, τοῖς ὑπο-
 βαίνουσιν ἐρῶνται. (ὅρα ἐν τῇ αὐτ. Β'.) Τέτων γὰρ
 ἢ μὴ ἀρχὴν ὅτι τὴν ἁγνοίαν ἀκείνιος, τὸ δὲ τέλος ἐκείνιον
 ὅτι τὴν ἡδονῇ. Ὡστερ ἐν τῇ ἄλλων, ὅτι ὡν μικρῶν
 ἀπόθεν, ἐκείνιος μὴ ἢ ἀρχὴν ὅτι τὴν αἵρεσιν, ἀκείνιον δὲ
 τὸ τέλος ὅτι τὴν λύπῃ.

Δ'. Τελούταιον δὲ τῆς ὑδετέρων, τετέστιν ἑξ' ἐκείνιος, ἑ-
 τ' ἀκείνιος εἰσιν, ὅσα ἑτ' ἐφ' ἡμῖν κεῖται, καὶ ὑδὲ ἀπὸ τῆς
 ἐν ἡμῖν ὀρέξεως γίνεται· οἷον ἢ τῆς βρωμάτων πέψις, ἢ
 χύλωσις, ἢ αὔξησις, αἱ τῆς χυμῶν ἐκκρίσεις, ἢ τῆς αἵ-
 ματος κυκλοφορία, ὕπνος, ἐρεήγορσις, ἀναπνοή, καὶ αἱ
 τοιαῖδε κινήσεις, ὡς ἔχ' ἐκείνιος (μὴτε ἀκείνιος ἔσας) ὁ
 Ἀριστοτέλης ἀνόμαζεν (3).

Θεώρημα ΕΖ'.

Σ. ωμβ'. „ **Τ**ῇ λογικῇ ψυχῇ ἐλευθερίας μέτεσι καὶ αὐ-
 „ τεξασιότητος. Παρέπεται δὲ αὐτῇ τὸ τῆς ἐλευθερίας κα-
 „ λὸν ὡς ἀναγκαῖον ὁλοκληρούθημα τῆς κατ' αὐτὴν φύ-
 „ σεως.

Ἐλευθερίαν τε καὶ Αὐτεξασιότητα τὴν δυνάμιν ὑποκαλῶ,
 καθ' ὃν αὐτοδιορίσας ἢ ψυχὴν, καὶ αὐτοκινήτως νόει πρὸς
 τὰ κατὰ γνῶσιν αὐτῇ παρειαρῆμα, αὐτὴ τὸ κράτος τῆς κατὰ
 τὴν θελητικῇ δυνάμιν ῥοπῶν ὅτι τ' ἀγαθὰ, καὶ τῆς ὑπο-

590-

(1) Περὶ Ἀνθρώπου Κεφ. λ'.

(2) Ὁρα Νεμεσίω. Ἰσορ. Βιβλ. Ε'. Κεφ. λ β'.

(3) Περὶ Ζώων Κινήσεως. Κεφ. ι α'.

ερωπῶν ὑπὸ τῆς μὴ ἀγαθῶν ἔχουσα, ἕως ὥστε ἐν αὐτῇ
 πρὸς θάπρον ῥέποι τῆς ἀντικειμένης, παρ' αὐτῇ κείσθαι καὶ
 τῷ πρὸς θάπρον ἔδον ἦτον ἐλέειν ῥοπλῷ καὶ ὀπῆλυσιν.
 (δ. χπβ'. χπγ'.) Μετεῖναι δὲ τῆς δυνάμεως ταυτησί
 παντὶ ἀνθρώπῳ ὅς αὐτῆς τῆς ἐνδοτάτης σωματικῆς τοῦ
 πιστὸν ἔχει καὶ βέβαιον. (δ. Αὐτ.) Ὅτι δὲ καὶ ἀναγκαῖον
 παρακολούθημα τοῦ τῆς καὶ τῷ λογικῷ ψυχῷ ὅτι φύ-
 σεως, ἕως εἰσβάλλει.

Φύσει τῇ λογικῇ ψυχῇ ἢ τῇ λόγῃ ἐνσίσταται χρῆσις, καὶ
 τὸ ὅτι τῆς παρεμφύτου αὐτῇ καὶ γινώσκῃ αἰσθητικῇ καὶ
 δραστηρίᾳ. Τὸ δ' αὖ εἴη ὅτι τῆς πρακτικῆς τὸ βελού-
 σθαι, ὡς πάντες φασί· ἐπόμενον δὲ τῇ καὶ τῷ βελούσθαι
 ἐνεργείᾳ, τὸ ἄλλα ἄλλων προκρίνειν, ὅπερ ὅτι τὸ προαι-
 ρεῖσθαι, τὸ δὲ προαιρεῖσθαι, ἀκόλουθον ἔχει τὸ ἐλούθεως
 βέλεισθαι. Εἴπερ ἐν ὅς ἀνάγκης ἐφέτεται τοῖς προτέροις τοῖς
 ἕτεροις, ἐνσίσταται δὲ τῇ λογικῇ ψυχῇ ὁ λόγος, ἐνσίστα-
 ται ἄρα αὐτῇ καὶ τὸ βελούσθαι καὶ τὸ προαιρεῖσθαι· καὶ ἐκ
 τῆς ἀκολούθου τὸ ἔπρον πρὸ τῆς ἑτέρας βέλεισθαι.

Ἀλλ' ἐν ὅτι κατ' ἐνεργείαν βέλειται, ἦτοι καὶ τὸ αὐτὸ
 δυνάμει ἔχει, τὸ μὴ τὰ αὐτὸ βελούσθαι, ἐβελήσθαι δὲ
 θάπρον, ἢ πάντων εἰ τύχοι, ἢ μή. Καὶ εἰ μὴ ἔχει
 ποιαντὴν δυνάμει ἐκ ἄρα τὸ ἔπρον πρὸ τῆς ἑτέρας βελού-
 σεται. Ἀλλ' ἀπλῶς τοῦ ἐβελήσθαι, ὡς περ ἐν καὶ βέλος λό-
 γος χάριν ἐπ' αἰσθητικῆς πεμφθῆναι, ἔδει αὖ εἶποι ὅτι τῷδε
 πρὸς τῆςδε, ἀλλ' ὅτι τῷδε ὡρισμένως χωρεῖ. Οὐ γὰρ αὖ
 δηλονότι χάριν τοῦ τῆς παραθέσεως, ὅτι ἄλλα πρὸ
 ἄλλων, ἢ μὴ καὶ θέσιν προσήκουσα ἢ ἀμφοῖν τῶν ὅρων ἢ
 μετασῖα. Καὶ ἐδὲ προελίεται ἕως, ἔδ' ἐγκρατεῖς ἢ ψυ-
 χῇ, ἔδ' ἐβελούσθαι, ἔδ' ἐλόγῳ ἀπλῶς, καὶ τοῖς λογικῇ αἰ-
 κέουσα, μέγας ἔσθαι. Εἰ δὲ ἐν ὅτι κατ' ἐνεργείαν βέλει-
 ται, δυνάμει ἔχει κατ' αὐτὸ τὸ μὴ τὰ αὐτὸ βέλεισθαι, ἐβελή-
 σαι δὲ τὸ ἔπρον τυχόν, ἢ πάντων. Αὐτὴ ἄρα ἔχει ἐκ
 φύσεως τὸ κράτος αὐτοδέσποτον τῆς οἰκείων αὐτῆς καὶ βέλει-
 σιν ἐνεργείων. Καὶ προσέειπε δὴ αὐτῇ τὸ τῆς ἐλούθεως
 καὶ αὐτεξουσίᾳ καλόν, ὡς ἀναγκαῖον παρακολούθημα τῆς
 κατ' αὐτὴν φύσεως. Ο. Ε. Δ.

Σχόλιον.

θ. ω μ γ'. **Ε**μφιλοσοφώταται πίνυν κ' ὁ Θεασπίσιος Δαμα-
 σκηνός (1) ἀπεφώτατο φθάσας, ὡς κ' φύσιν ἄρα παρόση-
 „σι τῇ λογικῇ, κ' νοεῖν ζωὴ ἢ αὐτεξέσιότις. Αὐτεξέσιό-
 „τις δὲ ἐκεῖν ἕτερον ὅστιν εἰμὴ ἡ θέλῃσις. Ὅ,τε Νιμέσιος
 „παρ' ἐκείνους εἰπὼν (2) ὅτι φανερὸν τῇ λογικῇ σωμεισέρ-
 „χεσθαι τὸ αὐτεξέσιον. ὡς οἶον σωμεισαζόμενα ἀμειβα-
 „δὸν ὑπ' ἀλλήλων κ' συναναίρεμα, κ' ἐκ τῆ ἀνάγκης τῆς
 „συναφείας τὸ ἀπόλλεσθαι ἔχοντα. „Πᾶσα ὅν ἀνάγκη τὸν
 „ἔχοντα τὸ βελούεσθαι, κ' Κύριον εἶναι παράξων. Εἰ ὅν
 „μὴ κύριος εἴη παράξων, φθελπῶς ἔχει τὸ βελούεσθαι.
 „Εἰ δὲ τῆτο, ἐξ ἀνάγκης παρυφίσταται τῇ λογικῇ τὸ αὐ-
 „τεξέσιον. Ἡ ὅν ἐκ ἔσαι λογικόν, ἢ λογικὸν ὃν Κύριον
 „ἔσαι παράξων. Κύριον δὲ ὃν παράξων, πάντως αὐτεξέ-
 „σιον ἔσαι. (3) Τὴν δὲ ἐπὶ τῇ ἐλδύθεραν τῆς ψυχῆς
 παράξων ἐφοδὸν ἀνατυπεύουσιν, παρῶται δὴ πάντως ἀπαν-
 τῶσιν αἱ τῇ βελήτῃ παρολήψεις, αἱ τὰ ἀγαθὰ, ἢ μὴ,
 κ' παρῶται, οἷα φασὶ προσβολῇ παροϊχόμενα. Ταῖς δὲ
 παρῶται πῶτας αὐτίκα τὸ κατ' ὁρεξίν τῆς ψυχῆς ἐκείσιον ὁρ-
 μιμα, τὸ ὡσπερ δὴ παρὸ λόγου παντός, ἔπωται καὶ παρὸ τῆς
 ἐλδύθερας γινόμενον. Οὐδὲ ὅν ἡ ὁρεξίς αὐτὴ τὸ ἐλδύθε-
 ρον ὅστιν, ἐδ' ἀπλῶς τὸ ἐκείσιον· φανερόν δὲ ἐκ τῇ ἀλό-
 γων, καὶ ἐκ τῇ παιδίων, ὡν ἐκείσαι μὲν, ἐκ ἐλδύθερας
 δὲ αἱ ὁρμαί, τῇ μὲν ἔπω τῆς χρήσεως τῆς λόγου ἐγκρατῆ
 γυνομείων, τῇ δὲ πάντῃ ὑποπεφυκότων. Ἐπιγυνομείων δὴ-
 τα τῆς λόγου ἐπ' αὐταῖς ταῖς παρολήψεσι, σπεψίς τελεῖται
 καὶ ἀνάγκησις τῆς προσλημμένης, εἰ τῇ ὅντι ἀγαθὸν ἐστίν,
 οἶον παρῶται, ἢ γὰρ ἐπὶ πολλῆς τυγχάνει τὸ φύκος ἐπι-
 φερόμενον· τῆτο δὲ ἢ τῆς λόγου χρήσις ἐστίν, ἀλλ' ἐδ' ὃν τῆ-

τῷ

(1) Περὶ Ὁρθότητος. Πλς. Βιβλ. γ'. Κεφ. γ'.

(2) Περὶ Ἀνθρώπου. Κεφ. μ'.

(3) Νιμέσιος. Αὐτ.

τῷ ἑδέπω πάρεσι τὸ ἐλδύθερον. Τὸ γὰρ εἰδοποιεῖσθαι πως
 τὴν ψυχὴν, ἥτοι εἴ ἂν ἔχει κεντικῶν σπερμάτων, εἴτ' ἂν
 καὶ ἐκ τῆς σωματικῶν προσλήψεων, καὶ παντὶ τῷ ἀναγκαίῳ
 γίνεται ἐκτός, διό δὴ ἑδὴ τῇ τῷ λόγῳ χηρίσει παρεπομέ-
 νη κρίσει ἐλδύθερίας μετέληψε. Τῆς δὴ κρίσεως γυνομέ-
 νης, ὡς αὐτὸ παρασάφ' φέρε ἐγκριθεῖν, καὶ τὴν λελυμένην,
 ἔπω φαναι· ὡς ἦν ἀγαθὸν εἶναι τοιαύτη, καὶ πλημμελεῖν, ἀ-
 πεινέρεται ψῆφον, ἐντεῖθεν ὡς οἰκεῖον ὑπὸ τῆς λογικῆς
 ὀρέξεως ἀφοραῖται, ἥπερ ἐξῆς πρὸς αὐτὸ πᾶσι μὴ ροπήν ἔ-
 χειν καὶ πέφυκεν. Ἡ δὲ ροπή αὕτη τῆς θελητικῆς διωάμεως
 (ἥτις ἑδὴν ἔστιν ἀλλ' ἢ, ὡς εἴρηται (δ. ω λ σ'. ω λ ζ'.)
 ὀρέξεις λογικῆς, πρὸς τὸ κατὰ λόγον κλιθεῖν ἀγαθὸν εἶναι ἐ-
 πίκλησιν ἔχουσα) πᾶσι μόνον ροπήν τε καὶ νεύσεις, καὶ ἐπί-
 κλισις ἔσα, ἐκαστὴ μὲν ἐστίν, ἐλδύθερα δ' ἐκ ἑστίν. Οὐδὲ
 γὰρ ὡς τῇ θελήσει κείμενον ἐστὶ, τὸ νεύειν ἔχειν, ἢ
 μὴ, πρὸς ὅτι αὐτὸ ὑπὸ τῷ λόγῳ αὐτῇ ἐγκριθεῖν. ἢ γὰρ
 ἐλδύθεροι αὐτοὶ εἶεν, καὶ αἱ κατὰ τὰς ἀπλᾶς ἐκείνας προ-
 σβολὰς παρῶται ὁρμαὶ, αἱ ποσῶν δὲ τῆς δευτέρας ἡμέ-
 ρηςαι πᾶσι ὅσοι τὸ πρὸ λόγου παντὸς εἶναι, καὶ κρίσεως.
 Ἐπεὶ ὅσα γε τὸ ἐκ τῆς γνώσεως διορίζεται, καὶ τὸ εἴ ἀρ-
 χῆς ἐνδογενῆς εἶναι, κοινὸν πᾶσι ἐκατέρῃ τῇ εἶδει (δ. α μ.)
 ὅπως καὶ τῆς κατὰ λόγον πολλὰς διποτυχαίνουσιν, αἱ πρὸ
 τῆς λόγου ἐκείνης διποτυχαὶ πᾶσι δέοντος ἐκείνῃ ἀναδείκνυ-
 νται. (δ. ω λ η'. ω λ θ'.) Ἐστὶ γὰρ καὶ ἄλλως ἐφ' ἐκατέρων
 ἢ αὐτῇ ψυχῇ, (δ. ω λ σ'. ω λ ζ'.) ἢ πρὸς τὸ δοκεῖν ἀγα-
 θὸν, νυνὶ μὲν παραβόλῃ συντελεῖ καὶ ἀποθεραπεύει, νυνὶ
 δ' ἐσκεμμένως πᾶσι καὶ κεκρυμμένως, μετ' ἐπιτυχίας ἢ μὴ, ὡς
 πρὸς ὅρον τῶν κατ' αὐτὴν ὀρεκτικῶν ἐπιστάδουσα. Ἐνὸς δὲ
 καὶ τῶν αὐτῶν ὅρα παρόντος, συντελεῖ τῇ ἀρεσίᾳ, καὶ ἢ αὐ-
 τεξοσιότης συναρπάζει, καὶ ἢ ἐλδύθερία. Ὡς καὶ κατ' αὐτὴν
 εἴτι τὴν πρὸς τὸ ἐγκριθεῖν ὑπὸ τῷ λόγῳ ἀγαθὸν ροπήν
 τῆς θελήσεως γυνομένοις, ζητεῖν λείπεται τὸ ἐλδύθερον.
 Τῶν δὲ, ἐφ' οὗ τινὶ καὶ μόνῳ ὁμολογημένως μὴ ὕφισαμέ-
 να, ἐπαίναζες αὐτοὶ εἶναι, δύο τινα τελαχίσον παρεῖναι, εἰ
 μὴ πλείω, ὡς ἅπαντα αὐτοὶ ἔχει ἢ ψυχὴν, τῇ αἰετοῖ ἀλλὰ
 πρὸ αὐτῆς, τὸ οἰκεῖον ἐαυτῆς ἐπιδείξασθαι κράτος, τὸ μὲν
 παραδεχσμένη καὶ διώκοντα, τὸ δὲ παραγκωλύον καὶ ἀ-
 ν-
 S 2 φά-

φύζασα ἅματα καὶ καὶ τὸ αὐτὸ, καὶ τὴν αὐτῆς ἕως αὐτῇ
 ῥοπῶν καὶ διορισμὸν πλήρη τε καὶ ἔχαπιν διορίζουσα. Ἐν ᾧ,
 κατὰ γε τὸν ἐμὸν λόγον, τὸ πᾶν πῶς δυνάμει κηρύττε-
 ται, κατὰ δὲ αὐτεξέσους πεφυκεναι λεγόμενα. Εὐμαρῶς
 δὲ τὰ δύο, ἢ τὰ πλείω ἐκείνα ἀπαντᾷ, εἰς ἀκριβῶς τὰς
 ἀνθρωπίνους τῶν πράξεων ὁπτικοποιεῖ. Τὰ γὰρ ἀγαθὰ
 ὧν αἱ καὶ τὰς θελήσεις ἐνέργειαι σφραγίζονται εἰσιν,
 ἢ ἀπερα ὄν, ἢ ἀφελίματα, πεπερασμένα δὲ πάντα,
 καὶ τῶν κατ' ἕκαστα. Καὶ ἡ μὲν πεπερασμένη, πολλοῖς δὲ καὶ
 ἄλλοις ἀντιφωδῶνται, ὡς πῶς μὲν ὑπεραντὶά πως εἰς,
 τῶν δὲ ὑπερέχοντα, τῶν δὲ καὶ ἄλλως ὁπωσὲν ἔπρα, οἷς ἔ-
 δον ἥτοι καμίνους, αἱ τῆς ἀγαθότητος ἰδέαι σαφεῖς ὁπ-
 φαίνονται, τοῖς μὲν ἴσης ἐπανδύσεως, τοῖς δὲ ἐλάσσονος,
 τοῖς δὲ, εἰ τύχει, καὶ μείζονος. ἢ δὲ κατ' ἕκαστα, ποικί-
 λα ἔχει τὰ φερόμενα αὐτὰ, καὶ οἷον φερόμενα, καὶ
 γὰρ καὶ χρόνον κατ' ὅν, καὶ τόπον ἐν ᾧ, καὶ ὅσον, καὶ τ' ἄλ-
 λα ὅσα πῶς ἐν μέρει γινόμενοις πέφυκε παραπολεθεῖν.
 Τοιγαρὶν καὶ πρὸς τὸ ἐγκριθεὶς τῷ λόγῳ, ὡς εἴρηται, ἀ-
 γαθόν, κατ' ὁρμὴν ἐθέλσαν τῆς λογικῆς ἐρέξεως ἡδὴ νε-
 νόηταις, λοιπὸν αὖ ἐν τῇ ψυχῇ (ὁ παρ' αὐτῇ ὅπως εἰς)
 ταῖς ὁπτικοποιήσεσιν αὐτῇ δυνάμει, (πολλὰ δὲ εἰ-
 σίν.) (δ. χ. π. δ. χ. π. ε.) τὰς εἰς αὐτὴν συμβαλέσθαι ἐ-
 νεργείας κελύσαι, αἷς αὖ ἀχθῶναι διωκθεῖν τὸ θελητὸν
 εἰς ἀπόβασιν. Ταῦτόν εἰπὼν τῶν δεξιοῦς καὶ προσφύσει
 προσκρίσασθαι μέσοις, ὡς αὐτὸ τὸ τέλος φερόμεναι εὐδύ-
 νατον. (δ. υ. α.) Ἔργον δὲ ἔμικρόν, εὐδὲ φαῦλον πᾶσι
 γε, ἀλλ' οἷον δὴ καὶ τὴν πράξιν τελειοποιεῖν, καὶ τὸ τῆς ψυ-
 χῆς ὁπὶ τῶν πρακτικῶν αὐτεξέστων κράτος, ὅσον εἶναι ἐ-
 πιδεικνύειν. Διότι γὰρ ἡ ψυχὴ ταῖς ὑπερβολαῖς ἐκείναις
 δυνάμειν ὁπτάξαι, καὶ μὴ ὁπτάξαι. Ἡ ἐκείναις μὲν ἔ-
 ἄλλαις δὲ τίσι, καὶ πρὸς ἄλλο φερέσαις. Ἡ δὲ ὡς ἄλλως
 τὸ αὐτὸ ἀμπαρχειν, καὶ ἔχ' ἕως ἢ δι' ὡς ἄλλο τε, καὶ
 ἔχ' ἡδὴ, ἢ δι' ὡς ἀλλαχῆ, καὶ ἔχ' ἄθε· ἢ καὶ ἀπλῶς ἀρ-
 γιων αὐταῖς παντελῶς ἀγορευσαι, ὡς εἶναι τὸ τέλος πᾶν-
 τη ἀνέλκασιν. Ἐν τῷ δὲ πᾶσι ἢ βελή τῆς ψυχῆς ἐμ-
 φαίνεται, εἴτ' ἢ ἢ βέλους. Διὸ καὶ ὁρῶς τῶν Παλαιῶν
 ἐκρηθῆναι μοι δοκεῖ, ὅτι ἡ μὲν βέλους τὸ τέλος εἶναι, ἢ δὲ
 βελ.

βελή καὶ ἡ βελάσις τῆς πρὸς τὸ τέλος. (1) Καὶ ὅτι βε-
 λούμεθα πρὸς τῆς ἐφ' ἡμῖν, καὶ δι' ἡμῶν δυναμείων γενέ-
 σθαι, πέπεισται πρὸς τῆς ἐπίσης ἐνδεχομένων, ὥστε αὐτὰς
 δυναμέσιν, καὶ τὰ ἀντικείμενα αὐτοῖς. Ἀλλ' ἡκει δὴ πᾶς
 ἐπὶ πᾶσιν ἡ προαίρεσις, ὅλη ὅπως τῆς ψυχῆς ἔσται, καὶ
 πᾶσι οὐ τῆς βελῆς ἔξαφες, ὅτι ἡ μὲν βελή ἐπὶ τοῖς
 ἐπὶ ζήτοις, ἡ δὲ προαίρεσις ἐπὶ τοῖς ἡδὴ κεκτημένοις,
 μᾶλλον δὲ αὐτὴ ἡ κείνουσα ἐστίν, ὥς ἄρα τὸδε ἀπὸ τῆς
 τιθεῖσας, καὶ τὸ ἐνεργεῖν, ἢ μὴ, ταῖς ὑπερφοῖς δυναμείων
 ἔχαστον ἐπιτάσσουσα, δι' ὧν πᾶσα πράξις περαίνεται. Οὐ-
 τὼ δὲ τοι ῥητέον καὶ τὸ λεγόμενον, ὡς ἡ προαίρεσις μὴ
 ὄντι ἐστὶν ἐν βελῆς, καὶ κείνουσας, καὶ ὀρέξεως, καὶ ἔτε
 ὀρέξεις κατ' αὐτὴν, ἔτε βελή μοι, ἀλλ' ἐν πᾶσι τὸ
 συγκείμενον (2). ἔτι τῆς ὑποκειμένης ἀπ' ἀλλήλων διαι-
 ρήσεως, ἀλλ' ἢ τῆς λόγου· ἔτε ἔτε ἔτε (ὡς τις μόνον τὸ
 τῆς κείνουσας, καὶ τὸ τῆς βελῆς ἔξαφες, τὰ ἐπὶ τινων ἔτε-
 νε ποσὲ τινος ἐπιτάσσουσα) ἀλλὰ θάττον ἢ λόγος ἐπὶ πᾶ-
 νι συνηθὺν ἐκτελεῖσθαι ὑπολαμβάνοντες. Ἀπλῶς γὰρ ἡ
 ψυχὴ προσλαβέσθαι, ἀλόγως ὥρμησε. Χρισταυγὴ δὲ τῆς
 λόγου βελητικῶς ἐνέδωκε· βελούμεσιν δὲ προσέειπε, προσ-
 λαμβάνει δὲ ἐλοῦσθαι διεπαράτα· ἐπ' αὐτῇ γὰρ ὡς τὸ μὴ
 προσελέσθαι. Ὑποθέτον δὲ εἶναι δεῖ τὸ ἐφ' ἡμῖν· ὡς
 ὅτι ἐλοῦσθαι, εἰ τῆς αὐτῆς πρὸς μετὰ (3) ἐφ' ἡμῖν
 ὡς, τὸ ποτὲ μὴ ὀρμᾶν, ποτὲ δὲ μὴ ὀρμᾶν. Κυρίως δὲ
 ἐφ' ἡμῖν ὅτι τὰ ψυχικά πάντα, (4) καὶ πρὸς ὧν βελούμε-
 μεθα, βελούμεθα γὰρ, ὡς ἐφ' ἡμῖν ὅπως τὰ πράττει
 τὸ προκειμενον, ὅθεν καὶ δὲ ἐν τοῖς προλαβῶσιν (ἐν
 κεφ. λδ.) ἡ βελή τῆς ἐπίσης ἐνδεχομένων ἔσται· ἐπι-
 σης δὲ ἐνδεχομένων ἔστιν, ὅ αὐτοῖς δυναμέσιν, καὶ τὸ ἀν-
 τικείμενον αὐτοῖς· ποιεῖται δὲ πᾶσι τῶν αἰρέσεων ὁ ἕως ὃ
 ἡμέ-

(1) Λειτουργίας Ἡθικ. Βιβλ. γ'. Κεφ. Ε'. καὶ σ'.

(2) Νιμέσ. Κεφ. λγ'.

(3) Αὐτ. Κεφ. λδ'.

(4) Αὐτ. Κεφ. μ'.

ἡμέτερος. Καὶ ἔπος ἔστιν ἀρχὴ πρᾶξεως. Καὶ πάντα ἔστι
 ἢ τὰ ἐφ' ἡμῖν, οἷον τὸ κινεῖσθαι ἢ μὴ κινεῖσθαι, ὀρμαῖν ἢ
 μὴ ὀρμαῖν, ὀρέγεσθαι ἢ μὴ ἀναγκαῖον, καὶ μὴ ὀρέγε-
 σθαι, φοβεῖσθαι ἢ μὴ φοβεῖσθαι, δίδόναι ἢ μὴ δίδόναι,
 χαίρειν οἷς δεῖ ἢ μὴ χαίρειν, καὶ ὅσα ποιεῖται· ἐν οἷς
 ἔστι τὰ τῆς κακίας ἢ τῆς ἀρετῆς ἔργα· τῶν γὰρ ἐσμὲν
 Αὐτεξευγιστοί.

Πορίσματα.

Σ. ω μ δ'. Α'. Αἱ καὶ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς παύτιστα ὀρ-
 μαί, τῇ αὐτεξείσῳ οὐχ ὑποπίπτουσιν, ὥς μὴ ἔσαι ἐκ
 προαιρέσεως (Σ. ω μ γ'). Τὸ δὲ ἐμμελεῖν ἢ προσενδύ-
 τεῖσθαι φιληδονήντας αὐταῖς, ὑπαίτιον γίνεται, ὥς ἐφ' ἡ-
 μῖν ὅν τῷ προσηκτικῷ, τῷ ἅπῳ τῷ θεῷ ἐκείνων διανο-
 μεῖσθαι, ἐπὶ τὸ μὴ ὑπ' αὐτοῦ περὶ ὅτι κελεύσαι με-
 τάβασιν (Σ. χ π γ'. χ π ε').

Β'. Οὐδὲ αἱ πρὸς τὸ κεκρυμμένον ἢ ἐκ τῷ λόγῳ, τῆς
 θελήσεως ἀμέσως ἀνατεινόμεναι ἐφέσεις, ὥς ἢ αὐταὶ πρὸ
 τῷ ἐχάτῃ διανομῇ τῆς ψυχῆς τῷ καὶ τῷ προαίρεσιν ἔ-
 σαι, ἐν ἡ τὸ ἐλδύθερον (Σ. ω μ γ'), ἐδὲ αὐταὶ πάντα
 πάντως ἐν αὐτεξείσῳ εἰσίν.

Γ'. Οὐκ ἄρα ἐδὲ τὰ πάθη (ὅτε τὸ Α') ἐδὲ ὁ λόγος
 (ὅτε τὸ Β') τῷ αὐτεξείσῳ τῆς ψυχῆς διανομῇ τυγχά-
 νει, κυρίως εἰπεῖν, αἰετὶ ἢ μόνον ὑπερεξιστικά, ἢ ἐδὲ αἰ-
 τια, ἀφορμαὶ δὲ, διεγείρουν μὲν ἢ μετεῖως τὸ ἡγεμονι-
 κόν, αὐτὸ δὲ κατελείπουν πανελδύθερον, ὥς ἐν αὐτῇ κεί-
 ναι ἢ μὲν τῷ ὑπ' ἐκείνων παρόρμησιν, ὅπνευσαι τῇ κα-
 τ' αὐτὸ προαιρέσει πρὸς ὁπότερον τῷ παρειαμμένων προσέ-
 λοιπο.

Δ'. Οὐκ ἄρα ὅς τινες τῷ Νεωτέρων (Ι) τῷ ἐνεργητι-
 κῷ διώκουν vim activam, πάτε πάθη, καὶ τὸν λόγον,
 tam-

(1) Γενεῖσ. ἐν Μέρ. Β'. τῆς Μετ.φ. Όεισ. ιβ'. Σχολ.

tanquam motiva, ὡς παραίτια εἰς ἀνάγκης διορίζοντα ὑποδείκνυνται, ὡς ὑπ' ἐκείνων μὴ ἀγομνίῳ τὸ ἐλδύθερον ἀποτιθεῖναι, ὑπὸ δὲ τῆς, ἡγεσώζεν. Παρὰ τῇ ψυχῇ γὰρ κεῖται, καὶ τοῖς πάθει παροισχυμνίῳ μὴ ἐνδιδόναι, καὶ τῷ λόγῳ χαλινωγαμνίῳ ἐδελοκακεῖν, καὶ ἀφωμιάζειν, ἀπαρλύμνιον ἐκατέρωσσε ἡγεμνίῳσαν τῷ τῷ παροισχυμνίῳ αὐτοῦσιόσιον. Οἱ δὲ ἐν τούτῳ ἰδρύνοντες τῷ ἐλδύθε-
 „ εἶναι, ἐν τῷ τῷ ψυχῷ αἰρεῖσθαι τι ἔχειν, ἢ φέρειν,
 „ ἢ περ αὐτῷ κατ' αὐτῷ λόγῳ ἀγαθὸν εἶναι ἢ κακὸν δό-
 „ ξεον (1) δοκῶντες τῆς λογικῆς ἐστίας τὸ ἐλδύθερον σιεί-
 „ ζειν, κομίδι θεῖν ἐπέκσι.

Ε'. Ζητημνίῳ δὲ εἰ τῷ ἀνθρώπῳ ἐλδύθερίας μέτεσι, εἰ τῷ
 „ το παρόκειται μαθεῖν, ἢ φασί (2) „ πότερον ὑπὸ τῷ πα-
 „ θῶν διορίζεται ἀνθρώπος, ἢ ποτε καὶ ὑπὸ τῷ ἐν αὐτῷ
 „ λόγῳ; Ἐκεῖνο δὲ, πότερον ἢ τῷ πάθει ἐγκαταδυομνίῳ
 „ ψυχῇ, δυνάμιν ἔχει τοῦ ὑπερκύβει, καὶ τῆς παροισχυμνίῳ
 „ κρείττων ὀφθαλμοῦ; Πότερον ἢ τῷ λόγῳ φωταγαμνίῳ ψυ-
 „ χῇ, δυνάμιν ἔχει εἰς ἀνοδίας εἰς αὐτῷ ἐμβλεῖν, τῆς ὑπὸ
 „ τῷ παροισχυμνίῳ λόγῳ δεικνυομνίῳ αὐτῇ πορείας ἐκκλίνου-
 „ σα; τῆς ἐξω μεταφορῶν λέγοντας εἰπεῖν, καὶ ἐν ᾧ τὸ
 „ μὴ πάθος παροισχυμνίῳ, ὁ δὲ λόγος τὸ δέον ὑποβάλλει τῇ
 „ ψυχῇ, εἰς αὐτῇ δυνάμιν τῆς αὐτῇ, κατ' αὐτῷ ἔχει ἐλέ-
 „ σθαι ἢ παρᾶσαι πρὸ ἐναντίας, ἢ ἐχί; Εἰ μὴ γὰρ τῷ, εἰς
 „ ἀνθρώπων ἡδὴ, φεῖ! τὸ ἐλδύθερον, εἰ δ' ἐκεῖνο, ἐλδύθε-
 „ ροι ἄρα ἐσθλῷ.

ς'. Οὐδ' ἐκεῖνον δὲ ἡμῖν ἐγκριτέον τὸν ὀρισμὸν τῆς ἐλδύ-
 „ θερίας, ὃν οἱ παρὰ τοῖς Γερμανοῖς φιλοσοφῶντες ἀπέδω-
 „ καν (3). „ Δυνάμιν εἰπόντες εἶναι κατ' αὐτῷ ἐν πλειόνων
 „ ὢν αὐτῷ ἐφίεσθαι ἔχει, ἢ λογικῇ φύσει αἰρεῖται τὸ ἐγκρι-
 „ θεῖν εἶναι ἀρεσκον. Εἴπερ γὰρ τῷ πλειόνων, ὢν ἐφίε-
 „ σθαι ἔχει, καὶ αἰρεῖσθαι ἔχει ὅτις, ἐκ ἔσαι ἐσιῶδες τῇ ἐ-
 „ λδύ-

(1) Γενεαίωσ. ἐν Μέρ. Β'. πῶς Μεμφ. 'Οειο. ιβ'. Σχολ.

(2) Αὐτ. Αὐτ.

(3) Βαυμνίτ. Πινδμνι. Μέρ. Γ'. Κεφ. Ι'. §. 267.

λόγῳ ψυχῇ, τὸ αἰρεῖσθαι τὸ ἀρεῖον. Εἰ δὲ μὴ ἔχει αἰρεῖσθαι ἐκείνων μῦθον, ὥν ἄλλων ἐφέεται, κεναὶ μὲν αἰ εφέσεις, αἱ μὴδέποτε πληρωθήσονται, ψευδὴς δὲ ἡ αἵρεσις ἢ ἐνὶ ᾧ μόνῳ προσδεδεμένη πρὸς αἰεῖσθαι, ἢ τῷ λοιπῶν ἐλέσθαι μῦθον ἔτερον ἔχουσα.

Ζ'. Ἐκ ταύτης δὲ τῆς κατ' ἡμᾶς τῆς αὐτῆς ἐκδοχῆς (δ. ω μ γ'.) κἀκεῖνο σώζεται, ὡς δὲ ἄλλοσε (δ. χ γ γ'.) ἐν ὑποθέσεως μοίρᾳ, ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς ἐκδοχῆς σωειδήσεως μαρτυρεῖται, ἡμῖν διείληπται. „Ὡς ὅταν δυοῖν ἴσον διωμάμεν, καὶ ὁμοίως ἐχόντων, θάτερον ἢ λαβεῖν ἀνάγκη, μηδεμιᾶς αἰτίας ἐπὶ θάτερον ἀγωγῆς, πρὸς μὴ ὅτι τῷ ἑτέρῳ διαφέρειν, θάτερον τὴν λήψιν ὀνομασθαι αἰνῶμεθα διορίζομεν (1). Τῷτο γάρ, εἰ οἱ τῷ λόγῳ τὸ αὐτῆς ὑπάρχοντες (ἐν Δ'. ἢ Ε'.), εἰ οἱ τῷ αἰεῖσθαι τῷ πλείονι αἰ προσδεσμεύοντες (ς'.), εἰ οἱ τῷ ὅτι εἴχουσιν αὐτὸ ἐκτελεῖν, εἰ μήγε τῇ χρυσιπείᾳ φρονεῖ ἢ ἔτι συμψυχροδότην, ἀσφαλῆς ἡμῖν ἢ ζυγῆς τινος παρατιθῶνται, καὶ τὰ τοιαῦτα, ἃ πᾶς πρὸς θάτερον ροπᾶς τε καὶ μεταπτώσεις ἐκ αὐτῶν αἰτίων τινῶν, καὶ τι ἀδήλως πολλὰς ὑποθέχοντων, λαμβάνειν ἢ διαύονται. Ἀλλὰ ὅτι ἐπεὶ τὰ κινεῖν καὶ αὐτὸς δῆλα εἶναι δεῖ, εἰ κατὰ λόγον πέφυκε κινεῖν, εἰ δὲ τῷτο αὐτὸς τὸ τῷ χρυσίππῳ ὀνήσεται, ἀμνησθήσει δὲ καὶ παντὸς αὐτοῖς ἡ ψυχὴ, ἴσα τῇ κατ' ἀριστοτέλῃ τειχί, τῇ δὲ ὅλα ἰσοδοκεῖ, καὶ καὶ τῷτο πάντων ἀδερρήκτῳ, ἀπεγκτος διαμύουσα. Κατ' ἡμᾶς δὲ ἐξ αὐτῆς αὐτίρροπίας γνήσεται, οἷον βαρὺς ἐπιτιθεῖσα, τὴν ἑτέρῳ ἔχει κράτος ἐπὶ τῷ ποικύων χρῆσιν τε, καὶ ἐπιδείξειν. Καὶ λήφεται τὸ μῦθον διαφέρειν, δι' αὐτὸ τῷτο μάλιστα ὅτι μῦθον διαφέρει, ἵνα δείξῃ ὅτι τῆς παρ' αὐτῇ καὶ τῷτο ὅτι διωμάμεως. Ἀλλ' ἡ δραχμῆς ἴσα διωμάμεις (ἔπος γάρ αὐτοῖς ὁ τῷ λόγῳ τόνος (2), καὶ πᾶν μέρος ἅματε καὶ καὶ τὸ αὐτὸ διορίζεται ἀδιωμάμεις, ἀναγκασίως ἀπαιτεῖ τὸ ἐνθάδε μάλ-

(1) Παρὰ Πλωτέργιον.

(2) Γενέσθαι. Βαυρέϊς. εἰς αὐτὸ.

μᾶλλον ἢ εἶδα διορίσαι ταύτην δυνάμειον· τῆς ἐν ὁπο-
 ρεῶντος αὐτοῦ λόγου τινός, ἢ λέγειν εἰώδασιν, κείσεται α-
 διορίσας. Ἀλλὰ κατὰ πᾶν μέρος ἅμα ἐδ' αὐτῇ φανερὸν ἐν
 μέρει δὲ ἄλλοτε ἄλλως· τὸ δὲ δεῖναι τὴν διορίσασιν, ἐπὶ
 μὲν τῷ ἐποικινήπον ἔχειν ἔπος, ἢ γὰρ μὴ αὐτεξουσίως
 δυνάμεις ὅτιν αὐτοκίνητος ἢ αὐτοδιορίσας, ἔχουσα τὸν ὁπο-
 ρεῶντα λόγον τῷ οἰκείῳ ἐνεργεῖν ἐν τῇ ἐσῆα τῇ ἐου-
 πης, καὶ ὅτι κρεία ἔσα τῷ ἰδίῳ ὅρμῳ, πῇ μὲν τοῖς
 πάθεσιν, ἄλλοτε δὲ τῷ λόγῳ ἄγειν εαυτὴν δίδωσι, πῇ
 δ' αὐτεξουσίως πρὸς ἑκάπρον ἔχει προσισημῶν τε πέποις ἢ ἀν-
 τιβαίνουσα, καὶ ποτε μιντερε πᾶν ὑπόντος, αἷς ὅτῃ τῷ
 ἀδελφῶν, αὐτῇ ἐνδεικνυμένη ὡς ἔχει δυνάμειν (ὅς δὲ λό-
 γος ὅτιν ἰκανώτατος) πατέρῳ προσέχειν ἀφῆσα, αὐτῆς
 ,, σίως αἰρεῖται τὸ ἔπερον. Ἀμφόπρα γὰρ ὁ ἀνθρώπινος Νῦς
 ,, ἀγαθὸς ἀλόγῳ σώματι ψάμμος. Αὐτοκράτωρ δὲ ἡρό-
 ,, μος, κατ' ἐξουσίαν αὐτῇ καὶ κατὰ μεταχαρεῖ ἔπερον αἰ-
 ,, ρεμμος πρὸ ἑτέρῳ. Τῆτο γὰρ ἢ ἀνθρώπῳ προαίρεσις
 δυνάται (1).

Η'. Καὶ ἡμᾶς δὲ τῶς, καὶ παντὶ ὅτῳ ἐλδθερίας ἢ
 ψυχῇ τὸ ἀδασποτιν ἔλαχε ἢ ἀδελῶν. Καὶ γὰρ ἢ βίας
 τῆς ἐξωθεν ἐπαγομένης κρείσων ὅτιν, ὅς ἐαυτῆς τῆς ἰ-
 δίας δελήσεις πρὸςβάλλουσα, ἢ πρὸς τὸ θέλει, ὁ αὐτὸ μὴ
 ἐδέλοι, ἔσα ἀπὸ βίας. Καὶ ἀνάγκης τῆς ἐσωπεικῆς
 καλεμένης ὑπέρκειται· ὡς ἔθ' ὑπὸ τῷ παθῶν καταναγ-
 καζομένη, ἔθ' ὑπὸ τῆς τῷ λόγου δυνάμειος ἐκβιαζομένη,
 αὐτῇ δὲ ἀφ' ἐαυτῆς ἐνδιδῶσα, καὶ ὑπ' αὐτῆς ἀγρεῖται ἢ φε-
 ρεῖται ὅτῃ ἔπεσα, καὶ ποτε καὶ πέποις καρτερῶς ἀντιβαίνου-
 σα. Καὶ ἐλδθερίας δὲ πετύχηκεν, ἢ φασὶ, τῆς κατ' ἀν-
 τίφασιν, ὡς πρᾶττειν τε καὶ μὴ πρᾶττειν ἐξίσης τὸ αὐτὸ
 δυνάμειν ἔχουσα. Καὶ τῆς κατ' ἐναντίωσιν καλεμένης, ὡς
 ἢ δυοῖν προκειμένων ἐναντίων ἀλλήλοις, ὁπότερον αὐτῇ βε-
 ληθεῖν ἐλέδει, παρ' αὐτῇ ὄν. Καὶ ὅτῃ πᾶσιν ἐλδθερεῖ
 ὅτῃ, ἢ καὶ τῷ ἀντιβῆναι ἀντιρρόπιαν, αἷς δὲ, καὶ ὅτῃ τῷ
 μη-

(1) Αἰνῆ. Γαζῆ. ἐν Διαλόγῳ. 3 ὅτῃ. Θιόρακος, ἢ περὶ Ψυχῆς.

μινδενί ξεφερόντων, τῇ αἰρέσει τὰ ἑτέρω (καὶ τὸ αὐτ.)
 τινὲν αὐτεξέσιόντα τινὲν ἑαυτὸς ἐπαδεικνυμένη· ὃ δὲ εἶδος ἐ-
 λούθεϊας, inter anilium rerum deliramenta, τῆς τοῦ
 γεωδῶσι λήροις οἱ τὰ ἐφ' ἡμῖν ἀναξοπεῖς Γερμανοὶ Φιλό-
 σοφοὶ (1) ἐναείθμιον ἔδωτο.

Σχόλιον.

Δ. ωμέ. **Π**λῶν δὴ καὶ πάλαι καὶ κατ' ἡμᾶς τῇ ἐλούθε-
 εῖα τῇ ἑαυτῷ καὶ τῆς ἐλούθεϊας αὐτῆς καταχρησασμένων,
 καὶ πολλὰ εἰς ἀναίρεσιν τῶ αὐτεξέσις συγγραψάντων, ἐπα-
 ναγκες αὐτοὶ εἶναι καὶ ἡμᾶς τὸν ἐνυάλιον ἀλαλάξαντας κατ' ἐ-
 κείνων ἰσχύει, μὴδὲ παριδεῖν ὥπως ἀδελφίως τὸν ἐν ἡμῖν ἀν-
 θρωπον ἀνδραποδιζόμενον, καὶ καταδεδεμένον, καὶ πάντων
 ὧν ἔχει πλεονεκτιμάτων τὸ μέγιστον καὶ ἐπιστημώτερον ὄπο-
 συλέμενον. „Τὸ γὰρ αὐτεξέσιον ψυχῆς λογικῆς κάλλιστον
 „ἀξίωμα. Αὕτη παρῶν παρὸς ἡμᾶς, καὶ μεγίστη τῶ Δημιουργῶ
 „γὰρ δωρεὰ, ὡς ἐγὼ παντὸς μᾶλλον ἀσπάζομαι, καὶ πλεί-
 „στον οἶδα τῷ δεδωκότι τινὲν χάριν. Τί γὰρ ἐλούθεϊας
 „σεμνότερον, ἢ ἀδελφάβυσσα τὸν ἀνθρώπον, Θεὸν τὸν ἀν-
 „θρώπον ἀπεργάζεται (2);

Α'. Αἱ καὶ τὰς θελήσεις ἡμῶν, φασὶν, ἐνέργειαι, ταῖς
 κλίσεσίν τε καὶ ὀπισθοφαῖς ἐπόμεναι εἰσὶν. Αἵτε κλίσεις
 αὐταὶ καὶ αἱ ὀπισθοφαῖ, ταῖς ἐμποτισμοῖς ἡμῖν προσβο-
 λαῖς τε καὶ ὑπερθέσειν ἀνάλογον εἰσὶν. Αἱ δὲ ταῖς ὑπὸ τῆς
 ἐκτὸς παρὸς ἡμᾶς ἐνεργείαις, ὡς αὐτὴ καὶ κράσεως τῆς σωμα-
 τικῆς, καὶ καταστάσεως τῆς ψυχικῆς ἔχοντες τύχομεν, συμ-
 μέτρως ἐμποιοῦνται. Ἐνθούτοι ἀναγκαῖαι μὲν αἱ ὑπερθέσεις,
 τοιαῦται δὲ καὶ αἱ ῥοπαι, καὶ ὀπισθοφαῖ τῆς ψυχῆς, καὶ ἐκ
 τῶ ἀπολύτου καὶ αἱ καὶ τὰς θελήσεις ἡμῶν ἐνέργειαι (3).

Περὶ

(1) Βαυμψίστ. Πλάτων. Μέρ. Γ'. Κεφ. 14. § 268.

(2) Λίνας Γαζαῖος ἐν Διαλόγῳ ὅς ἐστι. περὶ Ψυχ. ἢ Θεοφρ.

(3) Recherches sur la liberté, ἐν τῷ Ἀθρείσμ. Λεῖβνιτ. Νότ. κτ. Τόμ. α'.

Περὶ τὸν δὲ τὸν λόγον θεωροῦμεν μὲν τὸν Κολλῖνον, φησὶν ὁ Γενεώσιος (1) πολλὰς δὲ τῶν φιλοσοφούντων ποσοκείλωντας μηκέτι διωκδύωαι περαιτέρω χωρῆσαι. Αὐτὸς γεμὶν πεποιθὸς τῇ ἀληθείᾳ, ἀκρατοὶ εἶναι σόφισμα τὸ ποσοθεῖν ἐπαγγέλλεται δεῖξαι. Ἀμέλει καὶ γὰρ αἱ καὶ τὴν θέλησιν ἐνέργειαι, ἡρτῶνται μὲν ἐκ τῶν κλισίων τε καὶ ἀφ' ἀθέσεων, ἔπο δὲ ἡρτῶνται, φησὶν (2) ὡς ἐκ τῶν λόγων ἡρτῶνται, τὸ ἐκ ἄλλως τῶν αὐτεξέσιον δυνάμιν ἐπιπλάμπτοντος, ἢ ἀφ' αὐτῶν καὶ φύσιν τῶν ῥοπῶν καὶ ἀποπροφῶν. Καὶ ἔπος ἄρα ἡρτῶνται, ὡς καὶ παραίτια οἷς τὸ ἐλδύθερον ἐπιπλάμπιεται, αἱ τὰς λόγους αὐτὰς τυγχάνειν τῇ ἀγαθῇ καὶ τῇ κακῇ· διὸ δὴ σώζεται τὸ ἐλδύθερον. Ὁ δὲ πῃς (3) μόνον ὑπὸ τῇ ὑπερτάτῃ ἀγαθῇ ἀναγκαιῶς ἔχει αὐτὸ διορίζεσθαι, τοῖς δὲ πεπερασμένοις τῶν ἀγαθῶν, ἐκ αὐτῶν ἔξ ἀνάγκης συναρπαδεῖν διορίζομενος, διασώζων δὲ τῶν τῷ ὡς αὐτὰ βελοῦσθαι δυνάμιν, συν αὐτῇ ταύτῃ διασώζει καὶ τὸ ἐλδύθερον. Ἐνθα δῆτις διακρίνας Α'. τὰς θύραθεν ἐπὶστας κινήσεις. Β'. τὰς ἐκ τῶν ἐμπορευμάτων ἡμῖν διαθέσεις. Γ'. τὰς κατ' αὐτὰς κλίσεις. Δ'. τὰς ὡς τὰ πεπερασμένα τῶν ἀγαθῶν, ἢ κακῶν, ἢ τῶν λόγων παρέρχονται, βελίας. Ε'. τὰς τῇ αὐτεξέσει αἰρέσεις. Ἀχρὶ τῇ Γ'. τῶν ἀνάγκῃ φύσει παροπνηθῶσαν ἐρήσει, καὶ δὲ τὸ Δ'. αὐτὸ τὸ ἐλδύθερον, ὅπερ ὑδὲν ἄλλο, κατ' αὐτὸν, ἔστιν, ἢ δυνάμιν τῇ ἐλέδει ἢ φυγεῖν ex ratione, καὶ λόγον τὸ παρέρχον. (4) ἀγαθὸν εἶναι ἢ κακόν.

Ἀλλὰ γὰρ ἐνταῦθα, ἵνα πλήρης ἦ ἡ ἀπαύσις, ἐκεῖνο δὴ ἔτι αὐτὸ εἶναι ἔξετασέον. Πότερον ἢ δυνάμιν αὐτῇ τὸ μὲν ἐλέδει αἰετὶ τῶν ἀγαθῶν συναπτεῖν πέφυκε, τὸ δὲ φυγεῖν τῶν κακῶν, ὡς ἀπαραιτήτως ἐκεῖνο μὲν, ὃ τῶν λόγων ἀγαθὸν παρέσθαι διωκτέον αὐτῇ εἶναι, ἀπαραιτήτως δὲ, ὃ κα-

(1) Μεταφ. Μέγ. Β'. Κερ. Δ'. in Appendice §. 28.

(2) Αὐτ. Αὐτ. §. 28.

(3) Αὐτ. Αὐτ. §. 29.

(4) Γενεώσιος. Αὐτ. ἐν Ὁρ. ιβ'. καὶ Ὁρ. ιγ'. ἐν τῇ Σχολ.

κακὸν εἶναι φερόμενον; ἢ καὶ ἐναλλάξασαν ἔχειν αὐτὴν, μὴ
 ἐλέσθαι μὲν τὸ ἀγαθόν, μὴ φυγεῖν δὲ τὸ κακόν; Εἰ μὲν
 γὰρ τὸ Α', προσδεμένην ἔσαι ἐξ ἀνάγκης τῷ ἀγαθῷ
 πρᾶγματι, ἢ τῷ κακῷ ἢ ἐλδοθεῖα, καὶ ἔγωγε δὴ τὸ ἐλέ-
 σθαι, ἢ μὴ τὸ αὐτὸ, καὶ τὸ φυγεῖν ἢ μὴ τὸ αὐτὸ, εἰ πα-
 ρήμιν ἔσαι, ἀλλὰ συναρπαδιῇται μὲν ἐκείνῳ φανερῶς
 κατὰ τινὰ ἀνάγκην ἀφικτον ἢ ψυχὴν, ἀποτρέσεται δὲ καὶ ἀ-
 ποβοπίσσει ἐξ ἀνάγκης καὶ τὸτο. Καὶ πᾶς τὸ ἐλδοθερον;
 Εἰ δὲ τὸ Β'. (δ. ω μ δ'. Δ'. καὶ Ε'.) κρατήσει διπλὴ τὸ αὐ-
 τεξέσιον, καὶ ὡς ἀνάγκης ἴσον τὴν τῇ Κομίνῃ πλεονέκῃ,
 ἢ ψυχὴν ἡγαλῶσεται. Αὐτίκα γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνης κρόκη
 σαφροτάτη εἴρηται εἶναι, ὅτι αἱ καὶ τὰς θελήσεις ἐνέρ-
 γειαι, ταῖς κλίσεσίν τε καὶ ἀποτροπαῖς, ὥστερ δὴ αὐταὶ
 ταῖς ἐμποικιμύαις ὑπὸ τῆς ἐκτὸς ἀγαθέσεως, ἐπόμεναι εἰ-
 σίν. Ὅπως γὰρ αὐτὸ νοητέον, αἰετὸν συμβαίνειν, καὶ ἐξ
 ἀνάγκης; ἢ ποτὲ, καὶ τῆς ἐλδοθερίας ἐνυῦθον ἐκεῖ πρᾶ-
 βλαπτημύνης; πᾶν γὰρ ταῦτα ἡγάφειν, ὅσω τ' ἀληθεὲς
 φανερὸν τῷ φερόμενῳ ἀποδίδασθαι. (1) „ Πολλὰ γὰρ, καὶ
 „ τῶν δὲ βροτῶν φύσεις, καὶ τῶν δὲ συγκράσεις τὰ πρὸς
 „ χορτοφάγους, κρυμνῶν τε ἐπιφοραὶ, καὶ φλογμῶν ἐκκαύσεις, πλεί-
 „ στα τε ἄλλα κατὰ τινὰς οἰκείας λόγους, φυσικῶς μὲν κινέ-
 „ μιν, συμβατικῶς δὲ ἡμῖν προσπίπτοντα, τάρραχον εἰ
 „ τὸν τυχόντα τῷ κατ' ἡμᾶς ἀπέχοντι ἢ τῷ πρὸς τὸ
 „ σῶμα συμπλοκῇ παρέχοντι, τῆς τῆς ἡμετέρων σώμα-
 „ των φύσεως τῆς τῆς ἑξωθεν ἐπιφορᾶς καὶ ὑπομνήσεως,
 „ κρατημύνης δὲ, καὶ νικημύνης ὑπὸ τῆς ἐκτὸς καὶ φύσιν οἰ-
 „ κείαν ἐπιτελεμύων... Πάλιν δὲ ὥστερ ἡ τῷ σώματι ἡ
 „ μῶν φύσις νικᾶται πολλάκις πρὸς τῆς ἑξωθεν ὑποπι-
 „ πτόντων, ἔπος ὅστιν ὅτε καὶ προαίρεσις ὑπὸ μυσίων ἑξω-
 „ θον ἐνοχλησμένη προαίρεσεων, ἀπεχέσθω γνῶμη περ
 „ θεῖσα, ἑαυτῇ τοῖς ἑξωθεν ἐπιδίδωσι, καὶ ποτὲ μὲν βελ-
 „ τίων, ποτὲ δὲ χείρων ἀποτελεῖται.... Ἀλλὰ δὴ κατὰ
 περ αὐτοὶ ταῦθ' ἔπος ἔχειν διδόμεν, ἀνάγκη πᾶσα κατε-
 ρεῖ

185

(1) Εὐσεβ. Εὐαγγελ. Προπαρ. Βιβλ. ε'. Κεφ. ε'.

τες ὁμολογεῖν, ὡς ἔ πάσαις ταῖς ποιαύταις ἐπιφοραῖς αἱ
 τῶ ἀνθρώπων θελήσεις ὑπεκδιδῶσαι ἀλίσκονται, ἀλλ' ἐ-
 κείτων πολλὰς καὶ περὶ γίνονται, τῆς αὐτεξουσίας δυνάμεως,
 τὴ ἐλέειν, καὶ μὴ, καὶ τὴ φυγεῖν, καὶ μὴ, τὸ αὐτὸ, ἀδέσπο-
 τον παρέαυτῇ ἐχάσης τὴν αἶρεσιν. (δ. ω μ γ'. ω μ δ'. ἐν
 Γ'. καὶ Ζ'.) καὶ πάσῃ δυνάμει ἀήτητον. „ Ἰχθεὶς γὰρ πλά-
 „ λιν οἰκεία καὶ λογικῆς ἐσίας ἀρετῇ, καὶ θεῖαν ὡς ἀλη-
 „ θῶς, καὶ θεοειδῇ τὴν δυνάμειν ἐπιδείκνυται· ὅτε πρὸς
 „ πάντα τὰ ἐκτὸς αὐτεχέστα, καὶ τὰ πάντα ἐλδιδέρῳ φρο-
 „ νήματι ὑπερνηκῶσα, πρὸς ἕκαστὴν οἰκείας ἀρετῆς ὑψι-
 „ μενῇ, φιλοσοφεῖν παρενδύσασαι. (1) Ἡ ἐχὶ ψυχῆς
 πρὸς πᾶσαν δῆποτε προσβολὴν αἰνύδοτον τὴν ἐλδιδέρειαν
 ἐπιδεικνυμένης ἐκείνο μαρτύριον;

„ Ἴπῳ μὲν πῦρ, Ἴπῳ δὲ φάσγανον τέμνε,
 „ Κάταδε σάρκα, ἐμπλήθητί με πίνα
 „ Κελαινὸν αἷμα. Πρόδε γὰρ κάτω γαῖης
 „ Ἴασιν ἄστρα, Γῇ δ' αἰεὶς ἐς ἑρανόν,
 „ Περὶ δὲ ἐμῶσι θῶπ' ἀπαντῶσαι λόγον.

Β'. Ἀγωγὴ τε, καὶ εἶδει, καὶ κρείσσει, καὶ ἡλικίαις, πολ-
 λὴν ὁρμήν τινι πρὸς ἀλλήλους διαφοράν ἔχοντας τὴς ἀν-
 θρώπων, τὰς γε αἰρέσεις, καὶ τὰ διηγεύματα, καὶ τὴς
 βίης. Καὶ ὅλα δὲ γένη, ὅλων θηρῶν ἐπὶ γῆς καὶ τινι δια-
 φορᾷ τῶ κλιμάτων, ἐπιστήμως περὶ τὰ πρακτέα φαίνεται
 ἀδελφάζονται. Εἴτε τὴ περὶ ἔχοντος τῆς ἐπεροίᾳ τῆς θε-
 σεως, ταῖς τῶ σωματικῶν ἔξεσι, καὶ δι' αὐτῶν ταῖς ψυχαῖς,
 ἀλλοιώσεις τινὰς ἐκ ἀφανῆς ἐνεργαζομένης, εἴτε καὶ δυνά-
 μεώς τινος ὁποιασάν, αὐωθεν ἄπὸ τῶν ἀστέρων, εἰς τὰ ὑ-
 πό σελιῶν ἐπὶ ῥέσεως, καὶ ταῖς λογικαῖς φύσεσιν ἀδύλως
 μὲν, ὡς ἀπὸ δὲ ὅπως ἐπενεργάσης, καὶ ταῦτα ἢ ἐκείνα
 πρὸ τῶν ἄλλων τιθεῖναι ἀναγκάζουσιν. Καὶ ὁτός ἐν μὴ ἢ
 δρυλλεμένη αἴτι τῆς προαιρέσεως αὐτεξουσίᾳ, μηδὲν, ἀλ-
 λ' ἢ φίλον εἶναι καὶ κενὸν ὄνομα.

Ἀλλ' ὅτι μὲν ταῦτε πάντα καὶ ὁ λόγος, ἔ μικρὰν εἰς ἐπι-
 γαμ-

(1) Εὐσέβ. εὐδα αἰώτ.

καμψῶν τῶ ἐν ἡμῖν αὐτεξέσις ἔλαχε τὴν ῥοπλὴν, ἢ αὐτὸ αὐτοῖ, ἢ ἄλλος τις ἕξαρτος γενόιτο (δ. ω μ δ. ἐν Γ'). ἢ ὑπερτέρον αὐτῶ κατ' ἀνθρώπον σωματοδὴ ταύτῃ ζωὴν ἀνάσκειν αἰσῶν, ἀπαθῆ τε πάντων αὐτὸν τιθέμενος, ἢ τῆς λόγῳ ἀκίνητον. Καὶ ὁμολογοῦν ἄρα καὶ ἡμῖν, ὅτι φύσει πᾶς ἐκ τῆς καὶ τὸ σῶμα συστάσεως, οἱ μὲν εἰς ὀργλὴν εἰσὶν ὀξεῖς, οἱ δὲ ἀρμόττι διαφέρουσι. Καὶ οἱ μὲν βαρεῖς τινες τὸ ἦθος εἰσὶ καὶ πικροί, οἱ δὲ ἡδεῖς καὶ χαλεκοί. Καὶ οἱ μὲν καταφερεῖς, οἱ δὲ πᾶς εἰς ἀκрасίαν δυσκίνητοι. Καὶ τ' ἄλλα ὡσαύτως· ταῖς δ' ἔξεσι φανερόν, καὶ ταῖς τῶ καθεύχοντος διαφοραῖς, καὶ ἑσπῶν δυνάμεις, καὶ διαίτης ἑσπῶν, καὶ μὴ καὶ ἡλικίαν, καὶ ἀγωγὴν, πλείστον ὅσον συνετελεῖν εἰς τὴν τῆς ὀρέξεως ἐπιτάσιν τε καὶ ὑφῆσιν. Καὶ ἐκ τῶ λόγου δὲ, ἡ ἀποαγωγὴς τε καὶ τελειοποιὸς ἡ παιδεία, μέγα τι σφόδρα ἐν τῇ ψυχῇ, εἰς ῥοπλὴν τὴν ἐπὶ ταῖς, ἢ παρὰ ἐργάζεσθαι κράτος. „Εργάζεται ὅδ' τὰ φαῦλα πάντα τῇ ψυχῇ καὶ ἡ ἐξ ἑσπῶν τάπων ἡ κακῆς ἀγωγῆς, ὅς ἐστιν ἀμαθίας, ὡς καχεξίας· μὴ ἀχθεύτες γὰρ καλῶς ἐκ παιδων, ὡς διδάσκειν ἡρατῶν τῶν παθῶν εἰς τὴν ἀμετείαν αὐτῶν ἐμπόμπον. Ἐκ δὲ τῆς ἀμαθίας φαῦλαι κείσθαι τῆς λογιστικῆς τῆς ψυχῆς, ὡς οἰεσθαι τὰ φαῦλα χρηστὰ εἶναι, καὶ τὰ χρηστὰ φαῦλα· γίνεται δέ τινα καὶ ἐκ τῆς τῶ σώματος καχεξίας. Ὀργίλοι γὰρ εἰσὶν οἱ πικρόχολοι, καὶ καταφερεῖς οἱ θερμοὶ καὶ ὑγροὶ τὴν κράσιν. (1) Ὅτι δὲ ταῦτα τὸ ἐφ' ἡμῖν νομιδῇ ἀφανίζοντε, τὴν καὶ τὸ αἰτεξέσιον ὑποδῶς ἐνέσταν δυνάμιν τῇ ψυχῇ ἀναιρεῖ, τὸ ἐστὶν ὁ φεδῶς εἶναι ἡγάμεθα. Δυνατὸν γὰρ καὶ ἑπὶ ἑσπῶν ἀπέχειν, μὴ ἐνδιδόναι τῆς ἐπιτακτικῆς. Εἰ γὰρ ὑπὲρ ἐκείνων πολὺ τι τὸ ἐνδόςιμον εἰς αἴρεσιν τῇ βελήσει αὐτίκα ἐμποιεῖσθαι φιλεῖ, ἀλλ' ἡμῶν ἐκ πείρας συνιδεῖν ἐξελέγετο, ὅτι καὶ μάλα τῇ ἐπιτακτικῇ τῆς βελήσεως χρησάμενος, ταῖς ὑπηρετίσι τῶν δυνάμεων ἀργίαν κελεύσαι, ὥστε ἐκλειπῶς καὶ βραχὺ τῆς φορᾶς, καὶ ἀρχὴν μὲν οἰονεῖ

ἄπ.

(1) Νικίτις. περὶ Ἀνθρώπου Κεφ. ιζ'.

ὑπομαρτυρήσεις, τῶς δὲ καὶ πάντα ὑποσβεδείσης, ἐλθέ-
 θέραν ἔτι τὴν ψυχὴν μείναι, καὶ οἷον αὐτοκινήτως ἐδελή-
 σασαν ἀπολεθῆσαι τῷ ὑγιεστέρῳ φρονήματι. (Σ. χ π ζ'.)
 „ Εἰ γὰρ καὶ τὴν ἀρχὴν ἐξῶθεν ἔχουσιν, ἀλλ' αὐτοὶ δι-
 „ εαυτῶν, καὶ τῶν ὀργανικῶν μορίων ἐνεργῶσι, καὶ ἐχ' ὑπο-
 „ πίπτουσι τῷ ὄντι τῷ ἀκυσίᾳ* ὅποτε καὶ πῶς ἀρχῆς τὴν
 „ αἰτίαν ἑαυτοῖς παρέχονται διὰ φαύλῳ ἀγωγῷ. (1)
 Τούτων γὰρ ἀπέχει τὸ ἐκ τῶν τοιούτων τὸ ἐφ' ἡμῖν αἰαι-
 ρεῖσθαι, ὅσα γε καὶ θαυμαστῶς συμβαίνει κατὰ σκοδάζεσθαι
 καὶ κρατυῖσθαι. Εἰ γὰρ εἴδῃ ἐκ τῶν βιαιωμάτων τεποὶ πε-
 ριέβεται, πῶς εἰ μηδὲν ἄλλο ἐστὶν εἰσέσται, ἐν αἷς ἐλάσ-
 σον τὸ πῶς βίας ἐμφαίνεται ἀράξεσι. Νῦν δὲ καὶ τῶν τυ-
 ραννέων ὁ αὐτοκράτωρ λογισμὸς οἷος ὅτι κρατεῖν, καὶ ἐ-
 μόνον δυνάμειν ἔχει ἐκείνοις μὴ ἐπεδοῖ, ἀλλὰ καὶ πέλεον
 „ αὐτὰ βεληθεὶς ἀπαλειφαι, δυνατὸν ὅν θεραπεύσαι τὸ
 „ μὲν κακὸν ἔθος, ἔδει καλῶ* τὴν δὲ ἀμαθίαν μα-
 „ θῆσαι, καὶ ἐπιστήμην* τὴν δὲ καχεξίαν ἰατρὸν σωματο-
 „ κῶς, μεθισκάντας αὐτὴν ὡς οἷον τε εἰς τὴν μέσῃν κρᾶ-
 „ σιν ἀρμοζέσθαι διαίτην, καὶ γυμνασίους, καὶ φαρμάκοις, εἰ
 „ καὶ πῶς δειπνῶμεν. (2) Πολλὰ γὰρ τὰ φάρμακα ἀγαθὰ
 „ ἔσθῃ, καὶ παιδεία, καὶ νόμος, καὶ λόγος, καὶ ἡ τῶν καλῶν
 „ μελέτη, καὶ συνήθεια, καὶ ἐπιστήμη, (3) κτ. Πολλοὶ δὲ οἱ
 χρυσάμφοι τοῖς τοιοῖς δὲ φαρμάκοις φέρονται* οἷον Πλάτω-
 νι εἰς σωφροσύνην τὸ νοσηδὲς χωρεῖν (ἔρρωτο γὰρ) πο-
 λὺ συνεσιώζοντι. Καὶ Θεοφεί τῷ ἡμετέρῳ (φησὶ περὶ Σω-
 „ κράτους (4) πάντῃ συμβαλλεται πρὸς τὸ ἐκπεσεῖν φιλο-
 „ σοφίας, ἡ δὲ νοσοσοφία κατείργεσθαι ἐπέχει. Καὶ Θεοφεί
 ἑαυτὴ δὲ λέγων (5) μηδὲν ἐσφάλλεται ἔφη πὺν αὐτὰ κατε-
 „ φυσιογνωμονήσαντε Ζώπυρον* ὡς ὅν αὖ τοιούτος, φησὶν,
 „ ὅσον

(1) Νεμ. περὶ Ἀνθρώπου. Κεφ. λ'.

(2) Νεμέσ. περὶ Ἀνθρώπου. Κεφ. ιζ'.

(3) Λινέας Γαζαῖος ἐν Διαλόγ. Θεόφρ. ἢ περὶ Ψυχ.

(4) Αὐτ. αὐτ. αὐτ.

(5) Περὶ Ἀλκ. τῷ Ἀφροδίτῃ ἐν τῇ Προπαρᾷ. τῇ Εὐαγ. τῷ
 Εὐσεβ. Βιβλ. ε'.

„ ὅσον ἐπὶ τῇ φύσει, εἰμὴ διὰ τὴν ἐκ φιλοσοφίας ἀσκη-
 „ σιν, ἀμείνων τῆς φύσεως ἐγχείροτο. Εἶον. Τί δὲ πρὸς
 τῆς ἐκ τῆς κλιμάτων διαφορᾶς ρητέον, καὶ τῆς ἐν ὑπονοίᾳ πι-
 πτώσεως ἀπὸ τῆς ἀσέβειαν ὡς ἡμᾶς ἐφίκειν τὴν ἐφ' ἡμῖν ἀνα-
 γκαστικὴν διωκόμεν; ἢ ὅτι τῆς ἀλογωτάτων ἔστι, τὴν ποιο-
 „ φανῇ αἰτίαν τῆς καθ' ἡμᾶς κατὰξεν (ἐπεὶ περ ἐναργῶς
 „ αἰδανόμεθα ἑαυτῷ ἡμετέραν ὁρμὴν καὶ κινήσει τὰ δὲ τινα
 „ ποροθυμεμένων.... Καὶ ἔτιως ἄρα ἐναργῆς ὁ τῷ αὐτῷ
 „ κενῷ λόγος, ὥστε ὁμοίως τῷ ἀλγεῖν καὶ τῷ ὑπερβαίνειν, καὶ
 „ τῷ τὸ δὲ τι ὁρᾶν, καὶ τὸ δ' ἀκύνειν, ἢ συλλογισμῷ ἀλλ' ἐ-
 „ νεργεῖα καταλαμβάνομένων, σιωπιδέειν ἑαυτῷ ἐξ ἡ-
 „ μῶν αὐτῶν καὶ τῆς ἡμετέρας βελῆς ὁρμῶντων καὶ τὰ δὲ τι-
 „ να ἀναισθησάντων, τινὰ δὲ ἀποστροφόμενων. (1) Ταῦτ' αὖτε δὴ
 τὴν ἐναργῆ αἰτίαν παρούσας, αἰτίας ἀδήλας ζητεῖν, ἃς
 εἰς αὐτὰς οἱ πλάττοντες, εἰς ὅτι εἰσιν, εἰς ὅπως, εἰπεῖν τι
 σαφές ἔχουσιν. Εἰ μὲν γὰρ τὴν Εἰμαρμένην εἶναι φήσα-
 σιν, τὴν δίκην ἀφύχων ἡμᾶς τῇ ἐξ, καὶ τῇ δὲ ἐνδοσπασ-
 σαν καὶ ἔλκεσαν, πῶς ἐκ αἰαδῶν εἰσὶ καὶ αἰαχαιότηται,
 δόγμα εἰσηγέμενοι ὑφ' ἧς πάντα ἄρδην ἀναφέρεται, ὅσα τε
 θεῖα, ὅσα τ' ἀνθρώπινα; (δ. χμ'. χμ.α. χμ.β. κξ'.)
 Εἰ δὲ τινα δυνάμιν ἀλλῶν ἀπὸ τῆς ἀσέβειαν ἡμῖν, ὡς αἱ
 Θεοταλίδες τὴν σεληνὴν μυθολογῶνται, ἐπὶ τὰ ἀνθρώπινα
 κατὰ γυναικὶ παράγματα, ἢς εἰς ὄνομα εἰπεῖν ἔχουσιν, εἰς
 ἐνέργειαν κατὰ δὴλον εἶναι, πῶς ἔχει, ἐπὶ τῷ ἀλογῶν εἶ-
 ναι, καὶ ἀνδράσας. Ἐπεὶ γὰρ δὴ καὶ τὸν αὐτὸν λόγον, δι-
 στροφῶν γινωσκάντων τοῖς ἐπεροστέροις τῆς ποιοσιμῶν, τοῖς
 ὁμοιοκλίμασιν εἶναι ὁμοιοτάτας. Συμβαίνει δὲ, εἰς ἐλάσ-
 στονας ἐνορᾶσαι τὰς τῆς ἐξ ἐθνεῶν ὄντας τῷ αὐτῷ διαφορᾶς
 τοῖς τε βόποις καὶ τοῖς ἐπιποδύμασιν, ἢ τὰς ὁμοιοτάτας.
 Οὐδὲν δὲ τῆς ἐξ ἐτέρων τὰς κοινωνίας, ἢ τὰς ἀλλομαγίας.
 Ἀλλὰ γὰρ πρὸς αὐτὰς τὰς ἔτιως ὑπολαμβάνοντες θαυμάσια
 εἰς ἔλεγχον τὰ τῷ Βαρδισαῖος, καὶ λόγῳ τῷ παντὶς ἀξία,
 ὡς αὐτοὶ βραχεῖαν ὅσον ἐνταῦθα παρεχόμενοι νόξιν, τὰ
 λοι-

(1) Εὐσέβ. Εὐαγγ. Πρεπαρ. Βιβλ. 5'. Κεφ. 5'.

λοιπα μετιτέα πῶς βαλομένης ὡς τῆ Συγγραφῆς τῆς Προ-
 φητικῆς καταλείπου. (1) „ Παντὶ ἔθνει, φητὶ, καὶ
 „ πάσῃ ἡμέρᾳ, καὶ παντὶ ὅσῳ τῆς θνέσεως θνιῶνται ἀν-
 „ θρώποι. Κρατεῖ δὲ ἐν ἑκάστῃ μοίρᾳ τῆς ἀνθρώπων νόμος
 „ καὶ ἔθνος, ὡς τὸ αὐτεξέσιον τῶ ἀνθρώπῳ. Καὶ ἐκ αὐτῶν
 „ καὶ οἱ θνέσεις τῆς Σήρας μὴ θέλοιντας φοβεῖν, ἢ τῆς
 „ Βραχμῶν κρεοφαγεῖν, ἢ τῆς Πέρσας ἀδεμίτως μὴ γα-
 „ μεῖν, ἢ τῆς Ἰνδῶν μὴ καίεσθαι, ἢ τῆς Μήδης μὴ ἐδίε-
 „ θαι ὑπὸ κυνῶν, ἢ τῆς Πάρθης μὴ πολυγαμεῖν, ἢ τῆς
 „ ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ γυναικὸς μὴ σωφρονεῖν, ἢ τῆς
 „ Ἑλλήνας μὴ γυμνάζεσθαι γυμνοῖς τοῖς σώμασιν, ἢ τῆς
 „ Ῥωμαῖος μὴ κρατεῖν, ἢ τῆς Γάλλης μὴ γαμεῖσθαι, ἢ
 „ τὰ ἄλλα βάρβαρα ἔθνη ταῖς ὑπὸ τῶ Ἑλλήνων λεγο-
 „ μέναις μέσαις κοιωνεῖν, ἀλλ' ὡς ἀπορεῖπον ἕκαστον ἔ-
 „ θνος, καὶ ἕκαστος τῶ ἀνθρώπων χεῖται τῇ ἐαυτοῦ ἐλευ-
 „ θερίᾳ, ὡς βέλεται, καὶ ὅτε βέλεται. Καὶ δευτέρῳ τῇ
 „ θνέσει, καὶ τῇ φύσει δι' ἣν περικείται σάρκα, πῇ μὲν
 „ ὡς βέλεται, πῇ δ' ὡς μὴ βέλεται. Παντεχὴ γάρ, καὶ
 „ ἐν παντὶ ἔθνει εἰσὶ πλείοσι καὶ πόνητες, καὶ ἄρχοντες
 „ καὶ ἀρχόμενοι, καὶ ἐρρωμένοι καὶ ἰασθέντες, ἕκαστος καὶ τῆς
 „ τῆς θνέσεως αὐτῆς κλήρης..... Οὐδὲ γὰρ ἐπὶ νόμοι εἰ-
 „ σὶ καὶ τῆς ἐπὶ ἀσέρας, ἐδὲ δώδεκα καὶ τὰ ζώοντα, καὶ
 „ τετρακονταεὶς καὶ τῆς Δεκανῶν, ἀλλὰ μυρίοι.... Καὶ ἐν
 „ αὐτῇ κλίματι, καὶ ἐν μιᾷ χώρᾳ τῶ Ἰνδῶν, εἰσὶν ἀνθρῶ-
 „ ποφάγοι Ἰνδοί, καὶ εἰσὶν οἱ ἐμφύχων ἀπεχόμενοι. Καὶ
 „ οἱ Μαγασαῖοι, ἐκ ἐν Περούδι μόνη τῆς θυγατέρας γα-
 „ μεῖν, ἀλλὰ καὶ ἐν παντὶ ἔθνει ὅπως αὐτοὶ οἰκίσωσι, τῆς
 „ τῶ ἀπογόνων φυλάσσοντες νόμους, καὶ τῶ μυθελῶν
 „ αὐτῶν τῆς τελετῆς..... Ἰσραῖοι πάντες οἱ καὶ Μωσέως
 „ δεξάμενοι νόμον, τῆς θνιῶν ἀρρενας παῖδας ἐν τῇ
 „ ὁδοῇ αἰμάσσωσι περικτεμένους, ἐκ ἀσέρος παρσῶν α-
 „ ναμνόντες, καὶ κλίματος ὀξυσίαν ἐκτεπόμενοι, ἐκ ὑπὸ
 „ νόμου ἀλλοτριᾶς χάρας ἀγόμενοι, ἀλλ' εἴτε ἐν Συρίᾳ τυγ-
 „ χᾶ-

(1) Εὐσεβ. Εὐαγγ. Προπαρ. Βιβλ. 5. Κεφ. 1.
 Metaph. Tom. III.

„χαίρουσι“, εἴτε ἐν Γαλλίᾳ, εἴτε ἐν Ἰταλίᾳ, εἴτε ἐν Ἑλ-
 „λαδί, ἢ ἐν Παρθίᾳ, ἢ ὅπου αὐτοὶ ποιοῦσι.....
 „Καὶ ἔτε οἱ ἐν Παρθίᾳ Χεῖριανοὶ πολυγαμέσι Πάρθοι
 „ὑπάρχοντες, ἔθ' οἱ ἐν Μυθίᾳ κυστὶ ἀδελφάζονται τὰς τε-
 „κράς, ἔχ' οἱ ἐν Περσίδι γαμέσι τὰς θυγατέρας αὐτῶν
 „Πέρσαι ὅντες, ἢ ἀδελφάζονται καὶ Γάλλοις φθείρουσι τὰς
 „γάμους· ἔχ' οἱ ἐν Αἰγύπτῳ θρησκόμενοι τὸν Ἄπιν, ἢ τὸν
 „κωῶα, ἢ τὸν Ἑάγον, ἢ ἄλλερρον, ἀλλ' ὅπου εἰσιν, ἔτε
 „ὑπὸ τῶν καπῶς κειμένων νόμων νικῶνται.

Γ'. Οὐδὲν φασὶν αὐτὸ ἑαυτὸ κινεῖν· ἢ ἢ αὐτὸ καὶ ἑαυτὸ τε
 ἐκ τῆ μὴ ὄντος ἀδράζειν δυνάται. Καὶ δεῖται ἄρα τὰ πάν-
 τε, ὡς περ δὴ τὰ ὁραμενῶς αὐτοῖς τὸ εἶναι, ἔκπτε καὶ τὰ
 εἰς τὸ εἶναι συμέχοντες αὐτὰ, καὶ τὰ κινῶντος. Κινῶνται δὴ-
 τε ὑπὸ τῶ Θεῷ καὶ αἱ λογικαὶ φύσεις. Καὶ Θεὸν αὐτὸν ἴ-
 σασιν αἵτιον ὄντα τῶ κατ' αὐτὰς προαιρέσεων.

Τὸ μὴδὲν αὐτὸ ἑαυτὸ κινεῖν ἀλόγως ἠξιώσθαι φανερὸν ἐ-
 πὶ τῆς σωματικῆς καὶ ἐνύλης φύσεως, τῆς κατ' ἑαυτὴν αἰ-
 ὄραντες τε καὶ παθητικῆς ἔσεως τε καὶ λεγομένης. Τῇ δὲ αὐ-
 λῶ τὸ δραστήγιόν τε καὶ αὐτοκίνητον, προσήκον τε καὶ ἰσχύον
 εἶναι ἠγόμεθα γέρας. Ταις γὰρ ἔτις ἐχέσαις φύσεσι καὶ
 δυνάμει ἐνῆκεν ὁ Δημιουργός, τὰ παρ' ἑαυτῷ κινεῖσθαι ἔ-
 χειν, καὶ οἰκοδομῶν προαιρεῖσθαι, οἷα δὴ καὶ τὰ βελβλέσθαι.
 ἢ τί καὶ εἶδει βελῆς αὐταῖς, ὑπὸ ἄλλης βελητικῶς ἀγομέ-
 ραις; Ἡ δὲ καὶ τὴν αὐτοκίνησιν δυνάμει αὐτῇ, τὴν λογι-
 κὴν κτίσιν ὑπὲρ τὴν ἄλογον πάττωσα, τὴν ἐν τῇ Κτί-
 σμῳ καταγγέλλει ἀπειροπλή σοφίαν καὶ δυνάμει. Φυχρὸν
 δὲ, ἔκ αὐτῆς ἔχει ὅσον εἰπεῖν, τὸ ἀφ' ἑαυτῆς κινεῖσθαι,
 τῷ ἀφ' ἑαυτῆς ἐκ τῆ μὴ ὄντος ἀδράζεσθαι ἀδραπλήσιον τί-
 θεσθαι. Τῆς γὰρ δυνάμεως προαιρέσεως μὲν ἐκείνο, ἀπέ-
 σης δὲ τὸ τὸ μὴδὲν περὶ μὴδὲν περὶ μὴδὲν δυνάμεως. Καὶ
 δεῖσθαι πῶς τὰ ἀδράγοντος, καὶ συμέχοντος Θεοῦ, καὶ τὰς
 ψυχὰς αὐτὰς ὁμολογοῦν, ὡς μὴ ἀναγκαῖον τὸ εἶναι ἐχέ-
 σας, ἐνδεχομένης δὲ, καὶ καὶ μετσίαν ἀδελφὰ τὰ Αὐτοόνοτος,
 οἰδοῦναι καὶ κατ' ἑαυτὰς, ἐπὶ τὸ μὴ εἶναι, ἀφ' ἧς ἡ πρώτη
 γένεσις αὐταῖς, διολιδανέσας τε καὶ ἡραπικέσας. Δεῖσθαι
 δὲ καὶ τὰ κινῶντος αὐτὰς, ἔχῃ κατ' ἐκαστὴν τῶ ἰδίων αἰρέ-
 σεων αὐτὰς διορίζοντος, καὶ οἷον ὡθέντες, (πῶς γὰρ, εἰ
 τῷ

τῇ βελούεσθαι ὡς τὰ σπυρίδια ἔχειν αὐτὰς κατεπλήτισ-
σεν;) ἀλλὰ συνέχοντος μὲν αὐταῖς τὸ αὐτοκίνητον τῆς
δυναμείας, καὶ συνεπρᾶντος, τῇ δὲ ὁρθῷ λόγῳ, ἐν φύσει
αὐταῖς ἐνῆκε λαμπρὸς διάνω, δαδευέντος. „Τῆτον γάρ
„ ἀπάσῃ ψυχῇ φυσικὸν νόμον βοῦδὸν αὐτῇ καὶ σύμμαχον
„ ἐπὶ τῷ σπυρίδι, ὁ πᾶν ὅλων Δημιουργὸς ὑπέστησατο (1).
Οὕτως ἐν καὶ κινεῖσθαι λέγειν ὑπὸ Θεοῦ τὰς ψυχὰς, κατὰ
τὰς θελήσεις δαυομῶν, τὰ αὐτεξούσια ἀπεραιώτε καὶ ἀβλα-
βοὺς αὐταῖς μὴ νῦντος. Ὡς οἷον ἀμέσως ἐπὶ μιᾷ ἐκάστῃ
προαιρέσει, ὡς περ ταῖς ὑπ' ἀλλήλων προσβολαῖς τὰ σώμα-
τα καὶ συγκρήσεις, τὸν Θεὸν ἄγοντα καὶ φέροντα ἐφιστάνον-
τες, ὡς οἱ ὡς Μαλεβράγγλιω τε, καὶ Ὁμαῶν ὑπειληφέναι
φέρονται, τὴν λογικὴν ἔχ ὅπως ἀδικεῖ φύσιν αὐτοῖ, τὸ
κατ' αὐτὴν αὐτεξούσιον σώζοντες μὴ τῷ δοκεῖν, παράγματι
δὲ περιέμενοντες, ἀλλὰ δὴ καὶ πρὸς Θεὸν αὐτὴν τὰ βλα-
σφημώματα ἀπερρύπονται, ἅμα μὴ τὴν τοῦ ὡς ἀγνοεῖν τὰ
ἐφ' ἐαυτῇ κινεῖσθαι δυναμῶν ἰχὺν ὑπεσπᾶντες, καὶ ὡς περ
ῶρολογητοῖν φαῦλον τῆς τεχνικῆς τῇ ὡρῶν γνάμωσιν ἐν-
δελεχῶς δὴ καὶ ἀντιτίθοντες, ἅμα δὲ καὶ τῇ πλειόνων, ἅπερ
αὐτότως καὶ ὡς λόγον αἰρῶνται ἀνθρώποι, τὰς αἰτίας τῇ
Παναγῇ ὡς προσερίβοντες.

„ Ὡς πόποι· οἷον διὰ Θεοῦ βροτὶ αἰτιόωνται.

„ Ἐξ ἡμέων ὡς φασὶ καὶ ἐμῶν· οἱ δὲ καὶ αὐτοῖ,

„ Σφῆσιν ἀταθαλίῃσιν, ὑπὲρ νόμον ἄλγος ἔχουσιν.

„ Ἀλλὰ ὡς, αἰτία δὴ τὴν ἐλομῶν, Θεὸς αἰτίος· ὅς
ποσὲν δὲ τὴν ἐν ἡμῖν προαιρέσεων γίνεσθαι, ὡς αἰτοῖ
φασὶ, παραίτιος, ὅσῳ γε καὶ τὴν τοῖς προαιρετοῖς εἶναι ὑ-
παίτιος.

Δ'. Εἰ πάντα Θεῷ προγινώσκειται ἀπ' αἰῶνος, καὶ τὰ
ἐφ' ἡμῖν, προγινώσκειται δὲ ἀσφαλῶς, καὶ ἀπταισῶς· γίνε-
ται ἄρα ἀσφαλῶς καὶ ἀπταισῶς· ὥς συμπερασματικῶς ἢ
τῆς τῇ ἡμῖν παρατηρήσων, τῇ τῆς τῇ ὑπὸ Θεοῦ γινώ-
σκομῶν, μὴ ὅσον ἄλλως μὴ λέγειν ὡς ἡμῶν γίνεσθαι,
ἄλλως

(1) Εὐσέβ. Εὐαγγ. Προπαρ Βιβλ. 5'.

ἄλλως ὅπως ὑπὲρ ἐκείνη προεγνώσθαι. Τῆς ἄρα τάξεως τῆς ἐσομένης καὶ τῆς τῶ Θεῷ πρόγνωσιν ἀμεταθέτως ἐχούσης, καὶ ἡ τῆς ἐφ' ἡμῖν τάξις ἀπαραίτητος ἔσται· ὡς μὴδὲ ἐφ' ἡμῖν εἶναι πῶποτε γινέσθαι, ἢ μὴ γινέσθαι, ἀλλ' ἐπ' ἀνάγκης εἶναι γινέσθαι. Ἄρα κτ.

Ὁ μὲν ἔν λόγος ἔπος, ὃς καὶ θεολογικὸς ὄντιν, αἷς ἐκ τῆς θείας προγνώσεως εἰλημμένος, πολὺς ἔδοξεν εἶναι, ὅτι ἀντρέσει τὴν ἀντιθέσιν, τῶ ἰσχυρῷ. Διὸ καὶ τῆς Σχολαστικῆς Ἀρμαχείας τις ὄνομα, καὶ Καίεταρος ἔπος, ὃ καὶ τῇ Καρδιαικῇ περὶ φύρα σοφίας, πρὸς τὸ μέγεθος τῆς ἀπορίας ἀπειρηκότες, ὁ μὲν ἐπὶ εἰκοστὸν ἔπος, ἢ λέγεται (1) ὅτι τῶ ἐπὶ λυσιμῶν σφαδῆσας, ὁ δὲ εἰς τὸν εἰσέπεται αἰῶνα τῶ λύσει εἶναι ὑπερθετέον ἀποφινάμενος, ἔδον ἔχον ὅτι καὶ εἴποιεν λόγος ἄξιον. Φησὶ δὲ καὶ Αὐγουστίνος, (2) ὡς ὁ Ρωμαῖος Κικέρων ποιεῖται ἐν πῶς ὅτι Μαντικῆς Βιβλίοις αὐτοῦ διηγορηκώς, (3) μᾶλλον εἴλετο τῶ πρόγνωσιν τῆς Θεῶν ἀποσκοπεῖν, ἢ τὸ ἐφ' ἡμῖν παραινῆσαι, καὶ ut nos faceret liberos, fecit sacrilegos, ἵνα ἐλδοθέρας ἡμᾶς ἀναδείξῃ, ἱεροσύνης ἀπέφινε. Πρὸς γὰρ μὲν τῶ ἀπορίαν ὁ ἱερός ἔπος ἀνὴρ εὐσκόπως μάλα ἀπλῶς ποιεῖ. „Μὴδὲ γὰρ ἔπεσθαι, τῶ Θεῷ τῶ γινώσκειν τῶ αἰτίων ἀπάντων βεβαίως προέχοντος, μὴδὲν ὅτι τῶ ἐφ' ἡμῖν εἶναι. Καὶ γὰρ καὶ αὐταὶ ἡμῶν αἱ θελήσεις, ἐν τῇ τάξει τῆς αἰτίας εἰσὶν. (4) Ἀμέλειται γὰρ πάντα προοιῶς ἀπ' αἰῶνος, καὶ τὰς ἡμετέρας αὐτῆς θελήσεις προέγνω· καὶ ὡς ἐλδοθεῖναι ἔσονται, καὶ ὡς ἐλδοθέως τῶ κατ' αὐτὰς ἀντιθέσιν προχρήσονται. Οὕτω δέτοι προεγνωκότες τῶ Θεῷ, εἰμὶν δέτοι ἐλδομενῶν τινα τῶ τῆς ἐσομένης γινώσκειν ἐκείτων λέγειν προειληφέναι, εἰκὸς ἡγεῖσθαι ἐλδοθέρας εἶναι τὰς θελήσεις καὶ ἀντιθέσεις, ἅπτε αὐ

βέ-

(1) Παρὰ Γενεσιω. ἐν Β'. Μέρ. πρὸς Μωσῆ. Κεφ. δ'. in Appendice §. 36.

(2) Βιβλ. Ε'. Περὶ Θεῷ Πόλ. Κεφ. δ'.

(3) Βιβλ. Β'.

(4) Αὐγ. ἐν δ. αἰῶνι.

βάλλοιτο, προκίρῃται, λόγος δὲ τοῦ τοιούτου, ἐπεὶ τοιγὰ
 προγνῶς, ἔχῃ ἢ ἀποδιεπύξατο, εἰδέτι εἰς ὑπόστασιν τῷ ὄν-
 τι συμβάλλεται τὸ πῶς προγνώσεως, εἰ τοῦτο μόνον προ-
 γνῶσις εἴη. „Ὡςπερ γὰρ δὴ ἡ τῷ παραχρηστικῶν μνήμη,
 „ἔδω ἀναγκάζει πρὸ γεγονότα εἶναι (εἴγε ταῦτα δηλονό-
 τι ἐλδύδερως ἐγγέτο.) „ἔως ὁ Θεὸς τῇ κατ' αὐτὸν προ-
 „γνώσει οὐκ ἀναγκάζει (ταῦτέστιν οὐκ ἀναγκάτως ἔσσεσθαι
 „ποιεῖ πρὸ ἐσόμενα, (εἴπερ δηλ. ἐλδύδερως αὐτὰ ἔ-
 σται.) (1). Καὶ ἡ μὲν πρόγνῳσις ἐν τῷ Θεῷ προαιώνιος,
 πρὸ δὲ γνωστικῶν ἐν χρόνῳ τε καὶ ὑπὸ χρόνον. Κἀκεῖνη
 μὲν ἄπειρος, πρὸ δὲ πεπερασμένη, καὶ ἡ μὲν ἄβυσσος, πρὸ
 δὲ ἔπειτα καὶ ἀλλοιωτά. Κατὰ τὸν αὐτὸν ἄρα λόγον ἐκεῖνη
 μὲν ἀναγκάστα καὶ ἀμετάθετος, πρὸ δὲ ἐνδεχόμενα, καὶ ἐφ' ἡ-
 μῖν πρὸς τὸ ἄνω, ἢ ἄλλως ἔχειν κείμενα.

Ε'. Ἀρ' ἐν αὐτῷ ἀμενον ὡς ἀγαθὸς ἀνάγκη γινέσθαι, ἢ
 ἐλδύδερως ὀνόματι εἶναι κακίαν αἰρεῖσθαι;

Αὕτη δὲ ἡ τοῦ Θεοῦ τῇ Γαζαίῳ Δινείῳ Θεοφράστου (2)
 πρότασις. Πρὸς ὡς Ἀξίθεος εὖ μάλα, καὶ τοῦ Θεοῦ ἀ-
 ξίως ἀπώτηκεν. „Καὶ τίς αὕτη ἔχουσιν αὐ (εἰπὼν) ἀ-
 „ρετὴ, δελεῖσθαι ὡς ἀναγκασμένη ψυχῇ; βίαιον γὰρ εἶδεν
 „καὶ ἄλλισον μάθημα· ὡς ἀνάγκη τὸ γινόμενον πρὸς εἶρη-
 „μίαν ὁππότερον. Πῶς δὲ ἀμείνων ὁ ἀνθρώπος ὡς, εἰ
 „λίθινος ὡς, ὅπως βέλοιο ὁ τεχνίτης περιφερόμενος, ἢ
 „τινὰ φθόγγον παρ' ἑαυτῷ παρεχόμενος, ὃν εἰς τὴν ὅλῃν
 „ἀρμονίαν ὁ Δημιουργὸς συντάσσει καλῶς; (3) Τίτις σύμ-
 φωνα τὰ τῷ Εὐσεβίῳ (4)· τὸ δὲ δίκαιον ἀφύχων λέγειν κε-
 „νεῖσθαι ἡμᾶς, τῇδε, καὶ τῇδε ὑπότινος ἐξωδον δυνάμεως
 „υδροσπαστικῆς, εἰς τὸ ἐπ' ἀνάγκαις ἐδεῖσθαι τὸδε πρᾶ-
 „ξαι, καὶ ἐλεῖσθαι ὡς ἀποκρίσιν ἑτέρα, πῶς ἐν αὐτῇ εἴη
 „ἀναίδες καὶ ἀναίχωνότατον; Οἱ γὰρ τοιαῦτα ὑποκρίνται
 αὐ-

(1) Αὐτ. Βιβλ. Β'. περὶ Αὐτῆς. Κεφ. δ'.

(2) Ἐν Διαλόγῳ περὶ Ἀθαν. Ψυχ.

(3) Αὐτ. Αὐτ.

(4) Εὐαγγ. Προπαρχῆς Βιβλ. ε'. Κεφ. ε'.

αὐτῶ, δοκῶντες καλλίονα ζητεῖν, τὴν ἀνθρώπου φύσιν, ἄρδην ἀνὰβέβησι, τὸ καλλίστον ὧν ἔχει καὶ ἐσιώδεις αὐτὸν ἀφαιρέμενοι. (δ. ω μ β'. ω μ γ'.) „ Καὶ τὸν Θεὸν αἰτιά-
 „ μνοι ἔτι ἐκ ἐποίησε τὸν ἀνθρώπον κακίας ἀνέπίδεκτον,
 „ ἀλλ' αὐτῆς ἐξίσιον, λανθανόντων ἐαυτὰς αἰτιάμενοι τὸν Θεόν,
 „ ὅτι λογικὸν ἐποίησε τὸν ἀνθρώπον, καὶ ἐκ ἀλογον. (1)
 „ Ἀλλὰ γὰρ λόγως πρὸς τὰς τοιαύτας (ἀρέσκει γάρ μοι τὰς
 „ Οἰνομάς πρὸς Χρύσιππον, καὶ τὰς ἄλλας τὰς καταδεχὲν πει-
 „ ραμένους τὸ ἐν ἡμῖν αὐτῆς ἐξίσιον, κρήσασθαι ῥήμασι) λό-
 „ γως δὴ ἐκείνῃ πρὸς αὐτὰς ποιησόμεθα, σκύτους δέ τι τῶ
 „ εὐπύων λαβόντες, ὡς ἐπ' ἀναγώγης παιδὰς τὰς πλοῦρας
 „ εὖ μάλα καταξανέμεν τὰς αὐτῶ.

Θεώρημα ΞΗ'.

δ. ω μ σ'. „ **Τ**ὰ λεγόμενα πάθη, (αἷς ζωτικῆς τινας ὁ-
 „ ρέξεις μὲν συντόνιστε καὶ σφοδρὰς κινήσεως τῶ ἐν τῷ σώ-
 „ ματι ὑγρῶν, καὶ μάλιστα τὰ αἵματος, καὶ τὰ πινύματος τὰ
 „ ψυχικῶς εἶναι φανερὸν (δ. χ π σ'.) ἔτι ἐν μόνῳ τῷ σώ-
 „ ματι, ὡς ἐν ὑποκειμένῳ κείμενα ὄντι, ἔτι ἐν τῇ ψυχῇ
 „ μόνῃ κατ' ἐαυτὴν, ἀλλ' ἐν τῷ σωμαφοτέρῳ.

Εἰ δὲ ὁρέξεις τιπὲς τὰ πάθη ταῦτα τίθεται εἶναι (ὅξ
 „ ὑποθ.) ἐν τῇ τὸ ὁρεκτὸν κινήσει ψυχῇ (δ. ω κ α.), καὶ
 „ πρὸς αὐτὸ, ἢ ἀπ' αὐτῆς φερομένη, κείσονται πάντως. Εἰ δὲ
 „ καὶ μὲν κινήσεως τῶ ἐν τῷ σώματι ὑγρῶν ὁπσηύμε, (ὅξ
 „ ὑποθ.) καὶ ἐν τῷ σώματι ὁῖλον ὅτι. Ἄρα κτ.

Πορίσματα.

δ. ω μ ζ'. Α'. **Κ**αὶ ποιάτις αἰσθησις ἄρα τὸ πάθος αὐ-
 „ τῆς, ὡς καὶ κοινωνίαν τῆς ψυχῆς συμβαίνειν μὲν τὰ σώμα-
 „ τος.

(1) Νεμίσ. περὶ Ἀνθρώπου Κεφ. μ λ'.

τος. (δ. ψξέ. ψξς'. κξ.) Ἡ ἐκ αὐτῆς αἰδήσεως. „ Ταύ-
 „ τητοι καὶ τοῖς πάλαι κινήσεις εἶναι τῆς ορεκτικῆς διωά-
 „ μεως αἰδήσι, ὅπῃ φαντασία ἀγαθῆ, ἢ κακῆ (1) τὸ πά-
 „θος ὠρεῖται. Ἡτε διαίρεσις τῆς ὁρέξεως εἰς τε τὴν λογι-
 „ κὴν, καὶ ἀπαθὴν, οἷα ἢ κατὰ τὴν βέλησιν εἶναι λέγεται
 „ (δ. ωλς'. ωλζ'.) καὶ τὴν αἰδητικὴν καὶ ἐμπαθὴν ἔδο-
 „ ξον ἔχειν εὖ (2). Ὅτε Νεώτερος Καρτέσιος perceptiones,
 „ aut sensus, aut commotiones animæ (3) προσλήψεις,
 „ ἢ αἰδήσεις, ἢ παραχὰς τῆς ψυχῆς οὐκ ἀπεικότως τὰ
 „ παθήματα ἀπέδωκεν ὁρισμῶς.

Β'. Διαφέρει δὲ ἡ καὶ τὰ παθῶν ὁ λόγος πάθῃ, τῆς
 „ κοινοτέρας αἰδήσεως. α'. ὅτι ἡ μὲν ἀπλῶς αἰδήσις, ὅλ-
 „ κινήσεως προσκινῶς τε καὶ ἀπαράχῃ, καὶ τῇ ἀρμονικῇ τῇ ζώ-
 „ συσάσει προσκινῶς τελεῖται, ἡ δὲ μετ' κινήσεως σφοδροτέ-
 „ ρας ἐνσκήπτει τῷ ζῳῷ, καὶ πολλὴν αὐτῇ τῷ αἵματι, καὶ
 „ τῷ ψυχικῷ πνεύματι ἐνεργείας τὸν σάλον καὶ πάραχον.
 „ Διὸ δὴ κινήσις παθῶν φύσιν τῇ ὁρμῇ πλεονάζουσα εἶναι
 „ εἴρηται. (4) ἡλικῶν δὲ ἔχειν τὸ πάθος, ὑπερέστη, καὶ
 „ μέγεθος αξιόλογον (5). β'. Ὅτι ἡ μὲν αἰδήσις, τῇ
 „ γνώσει τῆς αἰδήσις κατ' ἑαυτὴν ἡρεμεῖ· τὸ δὲ τι πάθος καὶ
 „ ὁρέξει σκωπῆται· ἔχει τε, ὡς αὐτὴ ἀναλογισμῶς εἶποι,
 „ ὡς ὁ νῦν παρὰ τὴν βέλησιν, ἔτω καὶ παρὰ τὸ πάθος ἡ αἰ-
 „ δησις.

Γ'. Ἐνθεντι καὶ ἅπαν μὲν πάθος αἰδήσις ὅσιν, ἐ πᾶ-
 „ σα δὲ πάθος αἰδήσις.

Δ'. Καὶ ἡ ψυχὴ δὲ χωρίζομένη τῷ σώματος, ἅσπερ ἐν
 „ καὶ πᾶσα αὐτὴ φύσις, τῇ ποιῶν παθῶν ἀνεπίδεκτος εἶ-
 „ σιν, οἷαπε καὶ ἀπλῶς τῆς αἰδήσεως. (δ. ψξζ'.)

Ε'. Κατὰ δὲ τὴν ἀναιδήσιαν παντελῇ τῇ κινήσει κατι-
 „ γο-

(1) Ν. μέσ. Κεφ. 15'.

(2) Περὶ τ. Μικρ. Μέρ. Β'. Κεφ. Ε'. Β. ὑμῖς. Πνευματ. Κεφ. 3'. δ. 230.

(3) Καρτέσιος. περὶ Παθ. Μέρ. Α'. Ἀρθρ. 27.

(4) Ἀριστοτ. Περὶ παθ. παρὰ Γρατ. Βλάχ. ἐν Ἀρμ.

(5) Νέμ. Αὐτ. Κεφ. 15'.

ζωόντες, ἀπαραμύτως κατηγορητέα τῷ αὐτῷ, σὺν αὐτῇ τῇ τῆς ὁποιασὺν γνώσεως (δ. ζξβ.) ἢ αὐτῆς τῆς ὀρεκτικῆς δυνάμεως ἢ ἀπασίας. Καὶ εἰς πεντάσει κατ' αὐτὰς τὴν πλὴν κυρίας εἰπεῖν, εἰς ἐπιφάνει, εἰς πρὸς συναισθάνει ἐξοισρηθῆσεται ὅλως, εἰς μὴ κομιδῇ ἀλγῆσει ποτὲ καὶ τοὶ μελῆδον κατατεμνόμενα καὶ σπαρτατόμενα, ἢ μᾶλλον ἢ τὰ φυτὰ ἐκπορεμνόμενα, ἢ ἀποφλοιομένα. Ὅσον δὲ τῆς θαυμασιώως ἔπω φιλοσοφῶσιν, εἰς τὴν ἄλογον ἔρεξιν, ἄλογον ἀλόγως ὀνομαζέον, πλὴν ὅσον ἐν ἀνθρώποις τοῖς νῦν καὶ λόγῳ μετέχουσιν, βαλῆς οἴασθαι ἡγεῖται ἢ σκέφεως.

Θεώρημα ΕΘ΄.

δ. ωμζ. „**Ε**πὶ τῷ ὀρεκτικῶν παθῶν, συμβαίνει τις „ τῇ ψυχῇ ἢ τῷ σώματι ἀμοιβαία ἀλληλονέργεια, εἴτε „ ἀλληλοπάθεια, καὶ ὁ ὅπος ἢ ἡμῖν ἀγνοούμενος.

Τὸ δὲ Α΄ μέρος, εἰς αὐτῆς δὴλον τῆς συνειδήσεως. Ἐπειδὴ ὅδ' εἰς ἐν μόνῃ τῇ ψυχῇ ἐνδριμύρον τὸ πάθος ἔστιν, εἰς ἐν μόνῳ τῷ σώματι, ἀλλ' ἐν τῷ συναισθητότερω (δ. ωμς.) καὶ πᾶσι αἰσθητοῖς ἔστιν αὐτὸ καὶ κοινῶν (δ. ωμζ.) καὶ ἔσω ἢ τῷ ἔξω τῷ ἐν ἡμῖν περιεμνόμενον, ὁποτέρωθεν αὐτὸ πάθος, τὸ ἐνδοσίμον χοίρη, ἐπὶ θάτερον ἀνάγκη μεταχεῖσθαι, ἢ ὑπ' ἀλλήλων ἔπος ἐν τοῖς πάθεσι, καὶ εἰς ὧν ὁ ἀνθρώπος συγκεκρόσται, ἀγέσθαι, καὶ φέρεσθαι, ὡς μὴδὲ τὸ σῶμα ἀφεμῖν πεφυκέναι, τῆς ψυχῆς πρὸς τοῖς ἐμπαθῶς ὀρεκτοῖς ἐχέσθαι, μὴδὲ τὴν ψυχὴν ἀνάπαλιν ἀφαιρεῖν, τὸ σώματος προσαπείθερον συνταραχόμενον. Ὅρα ἐν ταῖς ὑποθέσεσιν. (δ. χπζ.)

Ἀλλὰ καὶ τὸ Β΄. εἰς αὐτῆς ἔπω θραύς ὁδοματισμὸς εἶναι δεδήσκειν, ὡς ἐκ αὐτῆς ἐκ πολλῆς τῆς φερόντος αὐτῶν τὴν τοσάυτεν παράγματος προσμαρτυρήσκειν ἀγνοίαν. Εἰ ὅδ' ὅπως ἢ ψυχῇ πνεῦμα ἔσα, τῷ ὁπωστὲν κινεῖσθαι, παρὰ τοῖς τῷ σώματι γίνεται (δ. ζξβ.) ἀντικατὸν ὅλως ἢ ἀπὸ μαρτυρῶν, ἡμῖν τε καὶ πᾶσι τῶν ἐπιτεμνόμενων φιλοσοφῶσιν φάσαν ἀπομολόγηται, πόσῳ δὲ μᾶλλον ἐν ἀγνοίας ἀδύτοις ὑποκρίσεται ὁ λόγος, κατ' ὅν ἀνάπαλιν ἢ ὅλην, οἶα αὐτῇ, δῆ.

ἡ δέ τ' ἐσιν ἢ ἀλλοίωσιν ὁποιαῶν τῇ ψυχῇ πνεῦμα ἔσθ' ἐπο-
σεμποιῆσαι; Ἄρα, ἢ τ.

Σχόλιον.

§. ω μ θ'. **Τ**ῆς ψυχῆς τι τῷ καταθυμίῳ αὐτῇ ὄντων ἀ-
ναστροφῆς τοῖς λογισμοῖς, ῥᾶν πως αὐτίκα ἢ ἐτοιμοτέ-
ρα γίγνεται τὰ αἵματος ἢ φορὰ, πλείων δὲ ἢ δαφνιστέρα
τὰ πνέματος ἢ ἡρώδεις. Ἄγχει δὲ πως ἡ καρδία, πλα-
τυνούνται δὲ σφυγμοί, ὄμμα δὲ χαροπὸν, ἢ πρόσωπον ἐν
φαιδρότητι θαλλόν, τῷ τε ἐπανθῶντι τῆς χροᾶς ὀπίσημον
παρεπιδεικνυμένης τὸ γαῖος, καὶ τῷ ὀπιζέχοντι τὰ μειζέ-
ματος, ταῦτον τῆς ψυχῆς λαμπρῶς καταγέλλει· πεναιτίον
δὲ εἴτι τῷ ἀνδεδέρων τῇ ψυχῇ διονθυμνηθῆναι ἐπέλθοι,
καὶ τῷ σώματι αὐτῷ ταῖς εἰρημύλαις ἡσθέσει τὰς ἐναν-
τιωτάτας ἐπισυμβαίνει παθαίνεσθαι· ὥστος τε τῷ εἶλε πα-
ρεῖας ἢ βλέμμα σκυθρωπὸν, καὶ ἐναγμός πολλὰς καὶ
δάκρυον, σφυγμοί τε σκεῦφοι, καὶ τὸ ἀπλάγχχνον τῆς καρ-
δίας ὑπεκλείπον, ἢ πνεῦμα, ἢ αἷμα ναθέσερά τε κατα-
σάτω εἰς κίνησιν, ἢ ἀμβλύτερα, τῆς ψυχῆς ἀειδήλως τὴν
ἐθυμίαν μινύει. Εἴτ' ἀνάπαλιν τὰ σώματος κακέρηθου
μὲν, ἢ τοῖς ἀλγεινοῖς κατατεινομένη τῇ ψυχῇ ἐκ τῆ ἀπο-
λέθε θυθυμία ἢ λύπη, προσλήως δὲ ἢ ἡδέως ἡσθιθεμέ-
νε, ἐθυμία ἢ γῆθος. Καὶ ἐν θυμοῖς δὲ, ἢ ἐπιθυμίαις,
ἢ ἐλπίσι, ἢ φόβοις, ἔπως ἀπαραίτητος ὅσθ' ἢ ἀφυκτος ἢ
τῷ μερῶν αὐτῇ ἀλληλοπαθεῖα, ὡς ταύτης ἀρθείσης μηδὲ
τὸ πάθος σινίσασθαι. Διὸ καὶ εἴτω ἐκ μακρᾶς ἔξωος, ἢ
μᾶλλον ἐκ θείας τιμος μοίρας, ἀσυμπαθῇ ἔχειν θέλει
τῷ ἔσω πὲρ ἐντὸς ἡγῆται, ἢ ἀνάπαλιν, τῷ τῆς ἀπαθείας
πλεονεκήματι τὸν τοῖσιν θερμομενυῶν εἰώταμν, τῆς ἐν
αἵματι ἢ σαρκὶ ἀδυνείας τιθέμενοι κρείττονα. Τῇ μὲν ἐν
Πωελόπῃ ἐν τῇ θέλ' ἢς ὁ λόγος ἀλληλοπαθεῖα τὸ πά-
θος καταφαίνεται.

„ Ὡς τῆς τῆκετο καλὰ παρήϊα δακρυχέσης.

„ Κλαίσης ἐν ἄνδρα παρήμνον. Αὐτὰρ Ὀδυσσεύς

Τ 5

τῷ

τῷ ἀσυμπαθεῖ τῷ ἔξω πρὸς τὰ ἔσω κινήματα θανμα-
σίως παρέφαινε τὴν ἀπάθειαν. Καὶ γὰρ

„Θυμῷ μὲν γοῶσαν ἐλέαιρε ἐλὼ γυναῖκα,

„Ὁφθαλμοὶ δ' ὥσει κέρα ἔσασαν, ἢ σίδηρος.

„Ἀφρέμας ἐν βλεφάροισι, δόλῳ δέγε δάκρυα κεῖθεν.
Ὁ δὲ ἐν τῇ τῷ πλεονάζοντος ὑφαίρεσει τὸ μετεωπαθὲς
παρεπίδεικνύμενος, τὸν ἀνθρώπον ἐλέγχει, ἃ συνδρατίθε-
ται μὲν ὑπ' ἀλλήλων καὶ φύσιν πρὸς μέρη, κολάζεται δὲ τὸ
χεῖρον, τῷ κρείττειν ὑπεῖκον καὶ ὑπερέχοντι. Καὶ καλῶς
πάλιν Ὀμηρὸς εἰπών·

„Τὲ δ' ἀγαθὸν ἔτ' ἄρ' ἔβηται χρῶς, εἰδέτε λίλυ

„Ταρβεῖ,

„Τὸν φόβον ἐκ ἀφείλεν, ἀλλὰ τὸν ἄγαν φόβον, ἢ κα-
λῶς τῷ Πλάτωνα σσημειώται·

Ἀλλὰ γὰρ (ὁ τὸ Β'. λυ) τίς αὖ οἷμαι εἶναι ἔχει, καὶ
διεγμυλῶσαι ὅπως ἡ ψυχὴ ὑπὸ τοῦ σώματος ἀγεσθαι καὶ
φέρεσθαι πέφυκεν; ὅπως ἡ αἰὼλος φύσις, ἢ μηδὲν ἄλλο τὸ
γινώσκειν καὶ ἀπλῶς βέβηκεν, προσήκον εἶναι κατ' ἐσίαν
νοεῖται, πῶς καὶ πῶς οὐθυμίας καὶ δυθυμίας, ὀπιθυμίας τε
καὶ ὀργῆς, καὶ ἐλπίδας, καὶ πτοίας, καὶ πῶς λοιπὰς, ὅσαι τῷ
ποιεῖν ἄλλος εἰσὶν, ἀλλοιώσεις, κατ' αὐτὴν ἔβηται καὶ
ἀλλοιοῦσθαι διώκται; τῷ δὲ ποιῶν καὶ ὀπιπάσεως καὶ ἀνέ-
σεως ἐκ ἀνεπιδέκτων ὁμολογεμένων, πῶς ἡ ἀπλυσία ἐ-
σία, τὸ κατ' αὐτὰς μᾶλλον ὑποσέσεται καὶ τὸ ἡττον; Διὰ
τοῦτο γὰρ καὶ πολλοὶς ἐπὶ τῷ Νεωτέρῳ, ἀρχαίον δόγ-
μα ἀγορεύει ἐκ πολλῶν κείμενον, καὶ μέσῳ τινὰ ψυχῆς καὶ
σώματος, ὅσον ψυχὴν ἀλλοῦ ὑποδέσθαι πρὸς τὰ πάθη τῆς
αλογίας, καὶ πῶς κατ' αὐτὰ ἀλλοιώσεις ἀναδεχεμένη (1),
ὃ δὲ πάλαι πῶς ἄλλο Πλάτωνα ἐκρεσβόετο. Ὑπὲρ δὲ καὶ
Πλάτωνος ὁ Χαιρωνεύς ἴσεται (2) ὅτι τὴν ἐν ψυ-
χῆς καὶ σώματος ἐν ἀνθρώπῳ διπλόην, ἥτις (ἢ φησὶν)
ἡ ἐμ-

(1) Γλαυκῶδ. Κρυβόρ. καὶ ἄλλοι παρὰ Γενέλιον. ἐν Β'. Μέρ. πρὸς
Μεταφ. Ὁρ. α'. Σχολ. Καὶ ὁ αὐτ. ἐν Προτ. ν. ε'. Λειδμ. 5.

(2) Ἐν τῷ περὶ τῆς Ἡθικ. Ἀρετῆς.

ἢ ἐμφανεστέρα ἔστι, καὶ ἐτέραν μίξιν εἰσάγων, καὶ ἡ αὖ-
 „ τῆς ἔστι τῆς ψυχῆς ἐν αὐτῇ σωζέσθην, καὶ διφυεῖς, καὶ
 „ αὐόμοιον, ὥσπερ ἐτέρα σώματος τῆ ἀλόγου πρὸς τὸν λό-
 „ γον ἀνάγκη τινὶ καὶ φύσει συμμιγῆτος, καὶ συναρμοδού-
 „ τος. Ἐπεὶ τὸ Πυθαγόρειον περματόμενος, τὸ δὲ τῆς Μυ-
 „ στικῆς τὸ ἀλογον τὸτο κτελεῖν καὶ ἀδυναθεῖται ἀποδάσαν-
 „ τος, καὶ ἐκ τῆ Πλάτωνος ἀναμφίδοξον τιθίμενος, τὸ, ὥσπερ
 „ ἐν τῷ τῆ πτωτὸς ψυχῷ, ἔπωποι καὶ τῷ αὐθράπῃ, ἐ-
 „ κείνης ἔσαν ἀπομοίραν, μὴ ἀπλῶς εἶναι καὶ αὐτῷ ἐδὲ
 „ μορσεῖδῃ τινα, καὶ ἀσυνέπῃ. Ἡ μὲντοι τῆς τρίτης ταύτης
 „ εἰσίας θέσις, ἀποπὸς τε ἔστι, καὶ ἐδὲ εἰς ἀφασίαν τῆ
 „ καὶ τὰ πάθη συμβαίνοντος τῇ ψυχῇ συνεισφέρουσα, ἐδὲ
 „ ἐλασσόναν, εἰμὴ καὶ πλειόναν δυσχερεῖαν τὸ πρᾶγμα ἐπι-
 „ πλησιν. Εἰ γὰρ αὐλόντι κακίον, πῶς τῇ ὕλῃ συμπερι-
 „ νεχθήσεται; πῶς ὑπὸ τῆ σώματος πείσεται; εἰδ' ὕλητις,
 „ ὅσον αὖ καὶ ἀφ' ἑοῖο λεπτότητι τὸν τῆς ὕλης λόγον μὴ ἀπο-
 „ βάλλουσα, πῶς αὐτῇ τῷ αὐτῷ τῆς ψυχῆς κοινωνήσῃ, τῷ
 „ αὖ παθαίνεται. Εἰδ' ἐκ οὗδ' ὅτι τῶν ἀδέκρον εἶναι φησώ-
 „ σιν, αὐτὸ δὲ, ζῶν ζῶν προσεπιχέσει, καὶ ἐγνοίᾳ ἐκ
 „ μέσε ποιῆσαι πειράνται τῷ ἀγνοίᾳ. Εἰ δὲ τῶς μηδὲν
 „ τῆς ψυχῆς ὑπὸ τῆς παθῶν κινεῖται τὸ λογικὸν λέγουσι,
 „ τὸ δέτοι ἀλογον, θαυμασὸν ὅσον πάλιν ἐκθράσκει τὸ λό-
 „ γον ἀπορῶν ἐκ ἐρῶ σμῖνος, ἀλλὰ σφηκίαν. Τί γὰρ, τῆ
 „ τῷ ἀπλῶ ψυχῷ ἐξ ἐναντίων συγκροτεῖν ἐθέλειν ἀλο-
 „ γώτερον, καὶ βιαιότερον; Πῶς δὲ ἐδὲ ἐκ τῆς πάθος καὶ
 „ λογικῷ ὁπσυμβαίνει, εἰ τῶ ἐκείνῃ συναφασίεται; πῶς
 „ δ' ἐδὲ ἐκ τῆς λογικῆς τῆς ἀλόγου, εἰ ὑπ' ἐκείνῃ τὸτο μορφα-
 „ ται, καὶ διδιδύμεται; Ἀλλ' ἐδὲ ἐπιεικῶς ἐκ τῆ πλασματικῆς
 „ ὀφελος. Καὶ ὁμολογητὸν ποίησι, τῷ μὲν τῷ ἐν αὐθρά-
 „ πῳ μερῶν κατὰ τὴν πάθη ἀλληλοπαθῆσαν, ὡς ἐναρξέτι
 „ δόγμα καὶ αὐτὸ, καὶ αὐτόπισον. Συμολογητὸν δὲ τῆ
 „ δόγματι καὶ τὸν ἑόπον εἶναι ἀπερινόητον, οἷα πολλὰ τῷ
 „ ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ ἄλλῃ, ὡν τῶ ὅτι ἔστι γνωστικόν, τὸ
 „ ὅπως τε καὶ ἔστι ὅτι, ηγνόνται.

Πορίσματα.

§. ων'. Α'. Ορθῶς ἔν' ἔχον ἐντεῦθεν μοι δοκεῖ ἀποφαίνεσθαι ὡς αἱ καὶ τὰ πάθη ὁρμαῖ, ὅτε μὴ ἄπο τῆς ψυχῆς, ὡς ἐξ αἰτίας ἐγείρεσθαι ἄρχονται, ὅτε δὲ ἐξ αὐτῆς τῶ σώματος. Διόμοι καὶ ὁ τὸ παθὼν ἐκπονήσας Νεώτερος (1) ἐκ ἀκρίβειας, ὁ τῇ κινήσει τῶ ζωτικῶ πνέματος, ὡς αἰτίῳ αἰσθητικῶ τὰ πάθη ἀνατιθέμενος, ὅτε τῶτον ἀπόδεικνυεν νομίζων, ὡς δῆθεν τινὲ τάξιν τῆς φύσεως ἡγερέφαντα, καὶ τῇ ἐννοίᾳ ψυχῇ προκαταρκτικῶς τὰ πάθη ὁπιδιδῶς (2) καὶ πάντοτε δίκαιος. Τὸ γὰρ δὴ ταῖς ἀντιλήψεσι τῶν ἀγαθῶν ἢ κακῶν τὰ πάθη πρῶτις διεγείρεσθαι ἀληθεῶς ὅν ἐκδὼν ἦτον, ἢ τῇ ἀδυνατίᾳ καὶ ἀδυναμίᾳ τῇ ἐκείνων συνεπιτιδόναι ταῦτα, καὶ ἐπιρρώγνυσαι (§. χπ' α.) ἐδὲ τῶτο φερόδες ἔστιν, ὡς πτε μὴ σωματικῇ τι προσβολῇ, καὶ ἡγερέσεις ἐξωθεν ἐπιπείσας πὴν ἀντίληψιν ἐνεργάσαστο, ὅφ' ἧς ἢ ὁρμῇ, καὶ ἢ τὸ πάθος· ἄλλοτε δ' ἀνάπαλιν ἢ ψυχῇ αὐτῇ, καὶ αὐτὴ τῆς ἐκ τῶ σώματος ἀφορμῆς, πῶτε ὁρεκτῶς ἐξ αὐτῆς προσέχε, καὶ τινὲ ἐν τῇ σωματικῇ τελευτῇ αὐτοβελήπως ἐτίησε.

Β'. Ὅτι δὲ τὰ πάθη ἐκ ἐξω τῆς τῶ λόγῳ γίνεται ἐπιχρητείας αὐτόθεν κατὰφανές. Ἐπειδὴ δὲ τῶ παθῶν, νυνὶ μὴ τὸ σῶμα προκατέρχει, νυνὶ δ' ἢ ψυχῇ αυτοκινήτως κατὰπερ εἴρηται (ἀνωτ.) πῶς ἴσῳ λόγῳ ἢ ψυχῇ παρ' αὐτῇ κείμενον ἔχει, ὥσπερ δὴ τὸ μὴ εἰς πάθος τῶ σώματος ἡγεῖσθαι, ἀποποιεῖ τὸ μὴδὲ ἐπεσθαι. (ὅρα §. χπ' ζ. καὶ §. ωνδ'. Ἀριστοτ. Γ'.) Διὰ τῶτο δὴ τῶ ἀλόγῳ εἰς τὸ ἐπιπείθεσθαι πῶς λόγῳ, καὶ μὴ, ἀλλὰ πῶς Ἀριστοτέλει (3) διηρημένον, τὰ πάθη ἐπιπείθῃ πῶς λόγῳ καὶ κατὰκοα εἴρηται γίνεσθαι, ὅτι

,, πέ-

(1) Καρτέσις. Περὶ Παθ. Μέρ. Α'. Ἀρδρ. 27.

(2) Γενεσιώσ. Μισφ. Μέρ. Β'. Ὁμοσμ. 14. Σχολ.

(3) Ἐν πῶς Ἡθικοῖς.

„πέφυκε πείθεσθαι λόγῳ, καὶ κινεῖσθαι, ὡς αὐτὸς ὁ λόγος
 „κελεύει ὅτι τῷ καὶ φύσιν ἐχόντων ἀνθρώπων (1).

Θεώρημα Ο'.

§. ων α'. „**Α**χωρείσως τοῖς πάθεσιν ἡδονῆς, ἢ λύπης
 „παρέπεται αἰσθησις, καὶ τὸ μᾶλλον, καὶ ἥττον.

Ἡ δὲ καὶ τὰ πάθη τῷ τε ζωτικῷ πνεύματι, καὶ ταῖς ἀλ-
 λοῖς ὕψεσι, καὶ ὅτι τῶν τοῖς σερροῖς ἐγγινώσκῃ ἀλλοίω-
 σεις, ἥτοι, ὡς ἡ κατὰ φύσιν τῷ σώματος ἀπαιτεῖ ἀρμονία
 τελείται, κἀντεῦθεν ἡδονῆς, ἢ ἐκ ἔσως, καὶ ἡ τῆς λύπης
 αἰσθησις ἐκ τῆ συνέγγυς. Τὰ δὲ σωματικά πῦτα κινήμα-
 τα ἐκ ἰσομέτρως αἰεὶ ἔχοντα ὁππότες δέχεται καὶ ὑφέσεις,
 ἄλλοτε ἄλλως· ὥστε καὶ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ἐν τοῖς πα-
 θεσιν, ἢ τῆς ἡδονῆς, ἢ λύπης αἰσθησις ὅσιν ἀχωρείσως.

Σχόλιον.

§. ων β'. **Δ**ιακριτέον ἐν τέτοις τὸ ἡδὺ καὶ τὸ λυπηρὸν, ἢ
 κατ' ἰδέαν σκοπεύμενα, τῷ τε ὁρεκτικῷ ὁππλίσσαντε καὶ ἀ-
 ποστροφῶν τελικῶς κινητικῶς γίνεται. (§. ων δ'.) Διακρι-
 τέον δὲ καὶ τῷ ἐκ τῆς ὁππυχίας, ἢ ἰσοτυχίας τῷ τέλος
 παρπομπῶν ἡδονικῶς καὶ λύπῃ, (§. Αὐτ.) τῷ δὲ τῶν
 μετεῖη αὐτοτετῇ τῇ ψυχῇ, καὶ ταῖς κατὰ βέλησιν ἔση
 λογικῶν ἀπαθεσέρας ὁρέξεσιν. Ὡσαύτως δὲ εἰς περὶ τῷ
 καὶ θεωρίαν ἡδονῶν, οἷας ἐν τοῖς μαθήμασιν ἡδεῖαι φα-
 μὲν καὶ ψυχὰς τῷ φιλεπιστημῶν, εἰς περὶ τῷ ἐν ταῖς
 „καλαῖς ἀφάξεσιν, ὡς ἐκ πάθη, ἀλλὰ πείσεις καλεῖν εἰώ-
 „θασιν. (2) Εἰ βέλει δὲ καὶ τὰς κατ' αἰσθησιν φίλῃ ἢ
 δονὰς ἢ λύπης ὡς μοι ὑπέστειλε τῷ λόγῳ, οἷον εἰς δὲ
 δας

(1) Νεμίσ. Περὶ Ἀνθρώπου Κεφ. 15'.

(2) Αὐτ. Κεφ. 17'.

δὲς ὁσφρησάμενος, ἢ περπνόντι ἰδῶν, ἢ γλυκέως λήποδυσάμενος, ἠδῆως ἔχεται· τὸ αἰσθητέον, ἢ γὰρ ἀπὸ αὐτοῦ παντίον, εἰ δυσάδεις ὁσφρήσαστο, ἢ τι αἰχρὸν ἰδεῖν καὶ ἀκαλλῆς ἰδοί, ἢ πικρῶ γούσοιτο, ἢ συφάδεις, καὶ τῷ ποιῶν. Περὶ δὲ ἐκείνων μάλιστα ἐνδεκτέον ἐνταῦθα, ἃς ἐν ᾧ τὸ πάθος μετὰ τινος παραχῆς ἐπισήμει, ἐν ἡμῖν κρατεῖ, κατ' ἐνδοτέραν τινὰ ἦκιστα λανθάνουσιν ἡμᾶς αἰσθησιν, ἠδονὰς αἰθανόμεθα καὶ λύπας. Αἱ δὲ πιαῦται ὁπαδοίπως εἰσὶ τῆς πάθεσι, καὶ πέποις συναυξέσι, καὶ συνεπιιδόασιν, ἢ συνυφίστανται καὶ συναπομαραινόνται ἀναλόγως, ὅποια ποτ' αὖ ἢ, ἢ ἐν τῷ αἵματι καὶ τοῖς πνεύμασιν ἐπισυμβαίνουσα ἀλλοιώσεις, καὶ μεταβολή. Παρὰ δὲ τὰς ὁπαδὰς ἐν παντί τοῖς πάθεσιν ἔσας ἠδονὰς καὶ λύπας· καὶ ἢ ἐκ θυμῆος ἔχεται τῆς ψυχῆς, καὶ ἢ ἐκ τῆς ταύτης ἀντιθέτω ἀθυμίας, ἐκ αὐτῆς σωματικῆς ἀλλοιώσεως γινόμεναι ἠδοναὶ καὶ λύπαι εἰσὶν, ἐχὶ τοῖς πάθεσι παρεπόμεναι, πάθη δὲ ἐν τοῖς ἄλλοις μάλιστα τὰ ἐπιστημώτατα. Τῶν ποίνων σωματικῶν ἠδονῶν, αἱ τοῖς πάθεσιν ἐπονται, τὴν ἔκδοσιν αἰρεῖται ὁ Νεμέσιος διακρίνας ὑπέδειτο (1). „ Τῶν „ αἱ μὲν εἰσὶ (φησὶν) ἀναγκαῖαι ἅμα καὶ φυσικαί, ὧν „ χρεῖς ζῶν ἀδιώκων· ὡς αἱ ἔσται αἱ τῆς ἐνδείας ἀ- „ ναπληρωτικαί, καὶ τὰ ἐνδύματα ἀναγκαῖα. Αἱ δὲ φυσι- „ καὶ μὲν, ἐκ ἀναγκαῖαι δὲ, ὡς αἱ καὶ φύσιν, καὶ καὶ νό- „ μων μίξεις. Αὗται δὲ εἰς μὲν τὴν ἔκδοσιν τῶν πάντων „ ἔχουσιν συνεπλῆσαι, δυνατὸν δὲ καὶ χρεῖς αὐτῶν ἐν παρ- „ τείᾳ ζῶν. Αἱ δὲ ἔτε ἀναγκαῖαι, ἔτε φυσικαί· ὡς ἢ „ μέθη, καὶ ἢ λαγνεία, καὶ αἱ πλησμοναὶ τὴν χρεῖαν ὑ- „ περβαίνουσαι· ἔτε δὲ εἰς ἔκδοσιν τῶν ἄλλων ἡμῶν συμ- „ βάλλονται, ὡς ἢ καὶ νόμον συνίστα, ἔτε εἰς σύστασιν „ τῆς ζωῆς, ἀλλὰ καὶ προσβλάπτει. Τῶν ποίνων καὶ Θεὸν „ ζῶντι μόνως μεταδιδωκτέον τὰς ἀναγκαῖας ἅμα καὶ φυσι- „ καὶς ἠδονὰς· τῶν δὲ μετ' ἐκείνων, ἐν δούτερά τ' ἔχει τῶν ἀ- „ ρείῳ τεταγμένων, ταύτας τε, καὶ τὰς φυσικὰς μὲν, ἐκ ἀ- „ „ να-

(1) Νεμέσιος Κεφ. ιη'.

„ναγκαίᾳς δὲ, μετιπὼν μὲν τὸ προσήκοντος καὶ μέτρου, καὶ
 „ῥόπου, καὶ καιρῶ, καὶ τοπικῶ· τὰς δὲ ἄλλας φρονιτικῶν παν-
 „τὶ ῥόπων· ἀπλῶς δὲ ἡγητέον ταύτας εἶναι καλὰς ἡδονὰς,
 „τὰς μὴ συμπεπλεγμένους λύπῃ, μήτε μεταμέλειαν ἐμ-
 „ποιούσας, μήτε βλάβης ἐπέρχας ὑγιεινὰς, μήτε τὸ με-
 „τεῖν ὡδυσχερῆσας, μήτε τῶν παλαιῶν ἡμᾶς ἔργων ἀ-
 „φελκῆσας ὅτι πολὺ, ἢ καταδελέσας.

Θεώρημα ΟΑ'.

§. ων γ'. „Τὰ πάθη τῶν ζώων ἀπλῶς ὄντι ἀναγκαῖα·
 „ἐδὲν ἦντον δὲ τῶν ἀνθρώπων ἐπαφελῇ ὄντι, καὶ ἡ ἀνθρω-
 „πος, εἰ μὴ εἰς ὑπερβολὰς ἢ διεκπίπτοντα.

Ἐπιτόνια ὅντι ὄντι τῶν ὀρέξεων, αἷς τὸ ζῶον, ὅσα μὴ εἰς
 σύσασιν τῶν αὐτῶν καὶ σωτηρίαν συνεπλάττει ὄντι, ἥπερ ἔ-
 χει διωάμεως, μεταδιώκει, ὅσα δὲ εἰς φθοράν φέροντα,
 ἐκκλίνει καὶ ἀφελῇ. Ἄρα τὸ Α'.

Τῶν δὲ ἀνθρώπων, ὅς νῦν ὄντι (Σωκρατικῶς φαῖναι) ἐν
 σώματι, πολλοῖς μὴ προσεντέον, πολλῶν δὲ ἀφεντέον, οἷς
 αὐτὸν ἀλύτως τε καὶ ἀσφαλῶς τὸν σωματικὸν δὴ τῶν διανού-
 σειν βίον. Πρὸς αὐτὸν δὲ, καὶ μέτρον, τὸ ὑπὸ τῶν λόγων ὀριζό-
 μενον, διεγείρεσθαι πέφυκεν, καὶ κινεῖσθαι. Ἄρα καὶ τὸ Β'.

Σχόλιον.

§. ων δ'. „Ἐστὶ γὰρ καὶ ταῦτα τὰ πάθη συστατικὰ τῆς
 „ζωώδους ἐστίας. Ἀνάγκη ὅντι τῶν, ἐν ἑσὶ συσπῶναι τῶν
 „ζωῶν. (1) Οὐ γὰρ ἐδὲ αὐτὰς φύσει παρεπομιλίας αὐτοῖς
 „ἐνδείας πληρῶν, μὴ ὑπὸ πείνης κινέμενα καὶ δίψας τὰ ζῶα,
 „ἐπείγοιτο, καὶ ἐδὲ τῶν οἰκείων ἀντέχοιτο, ἐδὲ τῶν ἀλλοθίων
 „ἀπέχοιτο, μὴ ὑπὸ μὴ ἐκείνων ἡδέως, ὑπὸ δὲ τῶν ἀν-
 „δῶς

(1) Νεμέσ. Κεφ. 15'.

δῶς ἡγετιδέμεθα. Οὐδὲ μὲν ἔν σφίσιν ἀμυνέσθαι, καὶ δὲ-
σώζειν ἑαυτὰ τῷ πολέμῳ, εἰσὶν αὖ ἔχοι, μὴ ὑπὸ
θυμῷ τυτόμεθα, εἰς τὴν πληθυσμῷ τῷ ἑαυτῷ εἶδος φρον-
τίσει, μὴ πρὸς συνουσίαν ὀργῶνται, εἰς αὖ τῷ φωτῶν ἀν-
τοῖς ἐπιμελεσθῆναι, μὴ παρὰ τὴν ἀρετὴν πρὸς αὐτὰ ἔχοντα. Καὶ
τῷ ἀνθρώπῳ δὲ, εἴτις καὶ τῆς Στωϊκῆς, πρὸς μὴδὲν μὲν
ὄντα χρήσιμα, νοσήματα δὲ ἄττα, καὶ κακώσεις τινὰς εἶναι
ἀπλῶς τὰ πάθη δοποφαίνοιτο, ἥπερ ὁ ποιητὴς εἰς τῆς ἀ-
ψύχας σοῦς, κείναι ἔοικε τὸν ἀνθρώπον ἐμψυχότερον. Πῶς
ἦν ἐκ ἀναγκαῖα τῷ ζωτικῷ ἔλκοντι τὸν ὅπῃ γῆς βίον, τὰ
τῆς ζωῆς συστάσεως ἀδυνατοῦς; Εἰ δὲ καὶ ἀρετῇ
τὸ ἰσχυρὸν ἀνθρώπῳ, καὶ περὶ τὴν ἀρετὴν, πῶς ἐσυντελεῖται
αὐτῷ τὰ ορεκτικὰ ταῦτα κινήματα, ἃ καὶ πρὸς ἀρετὴν
κίνησις γίνεται, καὶ ἀρετῇ ἀντικρὺς εἰσὶν, εἰ μόνον ὑπὸ τῷ
ὄρῳ εἴη ῥυθμιζόμενα λόγῳ, μὴ εἰς ἀμετελείας ἐκπίπτον-
ται; „ ἔοικε ἦν συλλεγεσθαι τοῖς παθεσὶ τὴν τῆς ἡθικῆς
„ ἀρετῇ, ὡς Ἀριστοτέλης φησὶν. (1) Ταῦτοι εἰς βέλε-
„ ται ὁ λόγος τὸ πάθος εἰσαίρειν παντάπασι. (ἔπερ ἦν
„ δυνατὸν, ἔπερ ἀμείνον). Ἀλλὰ ὅρον τινὰ, καὶ τὰς ἐπι-
„ τιθεῖς αὐτῷ, τὰς ἡθικῆς ἀρετῆς ἐκ ἀπαθείας ἔσας,
„ ἀλλὰ συμμετελείας παθῶν, καὶ μεσότητος ἐμποιεῖ. (2)
„ Τὰ ἦν πάθη τὰς ἀρετῆς ὕλα· περὶ ταῦτα γὰρ καὶ ἐν
„ τῷ αἰσθητῷ. (3) Καὶ δεῖ ποῖνον ἔξιν τῷ δέοντος ὕ-
„ πάρχοισαν τὴν ἀρετῇ, καὶ μεσότητι τῶν παθῶν, μὴ-
„ τὰ ἀπαθεία, μὴ ἐκπαθεία ἡμῶν· ἃ μὲν γὰρ ἀπάθεια
„ ἀπαρόρμητον καὶ ἀναισθησίαν, παρέχεται τὴν ψυχὴν
„ ποτὶ τὸ καλόν· ἃ δὲ ἐκπαθεία συντεταραγμένη, καὶ ἀ-
„ νεπιλόγιστον. (4).... γίνεται γὰρ ἐκ τῶν παθῶν ἃ ἀ-
„ ρετῇ, καὶ γεννηθεῖσα πάλιν συνὶ αὐτοῖς συνίσταται.....
„ Οὐκ ἀφελὲν ἔν δὲ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς, ἔπερ γὰρ ὡ-
„ φελίμον, ἀλλὰ συναρμόσασθαι ποτὶ τὸ λόγον ἔχον τὰ
„ δέοντος, καὶ τὴν μετελῶ.

Σχό-

(1) Ἡθικ. Βιβλ. Ι. Κεφ. η'.

(2) Πλάτωνα. Περὶ Ἡθικ. Ἀρετ.

(3) Θεαγὼς ὁ Πυθαγόρ. Περὶ Ἀρετῆς. (4) Αὐτ. Αὐτ.

Σχόλιον Β'. ὅτι ἐστὶ λύπη α-

(1) ὁ χλη-

...είκ-

§. ων ε'. **Ο**ὐκ ἄπο δὲ σκοπῆς τοῦ εἶναι δόξαν, ἢ ἐνταῦθα, εἰ συντόμως θελὲς εἰδέναι ἐκαστὸν τῶν παθῶν διέλθοι μὲν, ἃς τε διαφορὰς ἔχει πρὸς ἀλλήλα αὐτὰ, καὶ τίνα τὰ παρεπομῆνα ἐκαστῶ ὑποτιθέμενοι. Ἐκτισσόμεθα δὲ τὸν λόγον ἀπὸ τῆς ἡδονῆς ἀρχαίμενοι καὶ τῆς λύπης. Ἡδονὴ καὶ λύπη, ἢ χ' ἢ δὴ τοῖς λοιποῖς τῶν παθῶν ὁπαδοὶ τινὲς γινόμεναι διαφέσεις (§. ων α'. ων β'). ἢ δὲ, αὐτὸ πῶπο, πάθῃ ὄντα καὶ αὐτὰ, τῶν παθῶν ἀπάντων κένεταί τε κεφαλαιωδῶς εἶναι, καὶ ἀφ' ὧν, οἰοῦναι ριζῶν, τὰ ἄλλα εἶναι ἀναφύεσθαι. (1) τῶν τῶν παθῶν ἡδονὰ καὶ λύπη ὑπέρταται. (2)

Ἡδομή.

§. ων ε'. **Ε**στὶ δὲ ἡδονὴ ἀπλῶς ἡδεΐατις καὶ φαιδρὰ διαφέσεις τῆς ψυχῆς, ἐπὶ ἀντιλήψει ἀγαθῆς παρόντος, ἐπίσημον τίνα ἀλλοίωσιν ἐμποιοῦσα τῷ σώματι. Διὸ καὶ κίνησιν λατῶν αὐτῷ ὤρεσαντο, τῆς καὶ τῷ λυπῶν βραχυτέρας ἐκείνης κινήσεως ἀντιδιαφεύμενοι. Ἰδιαιτερον δὲ ἡδονὴ ἄλογος ἐστὶ φασὶν ἔπαρσις· ἢ δὲ χαρὰ εὐλόγος ἔπαρσις· καὶ ἀσμῆρισμός ὁ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς τοῖς ἀπροσδοκίτοις· καὶ ἢ ἐπὶ τοῖς τε σώφρονος ἔργοις εὐφροσύνη. Εὐθυμία δὲ, ἢ ἐπὶ ἁρμονίᾳ, καὶ ἀνεπιζητούσῃ παντός. Καὶ ἢ μὲν δι' ὧτων ἡδονὴ κήλησις· ἢ δὲ δι' ὀφθαλμοῦ τέρψις, οἰοῦναι ἔρεψις τις εἶσα, καὶ προξοπή τῆς ψυχῆς ἐπὶ τὸ αἰεμελόν. Διάχυσις δὲ, ἀνάχυσις ἀρετῆς. Επιχαιρεκαλία δὲ ἡδονὴ ἐπὶ τοῖς τῶν πέλας ἀτυχήμασιν· ἐπὶ ταῖσι δὲ καὶ ἡδονὴ κατασηματικὴ ἀκέραια, ἢ ἐπ' ἀναιρέσει ἀλγυδόνων, καὶ οἷον ἀοχλησίαις εἶσα

(1) Βαῦρμείζερ Πνευματολ. Μέρ. Γ'. Κεφ. ι'. §. 133.

(2) Οἰκν. Ἐν τοῖς περὶ Ἀριστ.

σα τελεία. (1) Καὶ ἔγω μὲν Πρόδικος, καὶ οἱ ὑπὸ τῆς Σπᾶς, ἐκάσῳ τῶν ὀνομάτων τῶν ἰδιόν τι σημασιόμηνον ὑποτάσσοντες, καὶ νομοθετούντες ἀντικρυς τὰ ὀνόματα. „ Τὸ „ μὲν τοι εἰπεῖν ἡδονὴν χαρὰν ἔχ ἀμάρτημα, ὥσπερ ἐδὲ „ τὴν μονάδα ἀδιαίρετον Σαΐδας φησί. (2)

Γίνεται δέ τις καὶ τῶς τὸ πάθος τῶν σκλῶν πλατυσμός, καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ὕδατων, καὶ τῶ αἵματος μάλισα ἀραίωσις, καὶ ἡ κυκλοφορία ταχίων καὶ θαφιλέςερα, ὡς καὶ πλημμυρέντος ἐνίοτε τῇ ὑπερβολῇ τῶ πάθος, καὶ τὴν καρδίαν ἐπικλύζοντος, καὶ θάνατον ὀξάπινα πορομνησθεῖσθαι. τῆς δὲ ψυχῆς γηθομῆνης ἢ τῶ πνέματος δῆχυσις, καὶ αὐτὸ φαιδρύνει τὸ πρὸσωπον, καὶ τὰ μέλη πάντα οἶον ἀνακαφίζει, καὶ μᾶλλον ἐκίνητα ἀπεργάζεται. Ἀνίστανται δὲ ὑπὸ χαρᾶς πολλὰς κατῆμνοι, καὶ ἐδὲ μῆνιν οἶοι τε εἰσὶ, ἔχουσιν δέ, καὶ σκιρτῶσι, καὶ χεῖρας ἐπ' ἀλλήλαις ἀνακροῦσι, καὶ ἄδουσι, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐντυχεῖν, καὶ πωλελαλήσαι πωδύδουσι τὸ θυμῆρες. Οὐ γὰρ ἐδὲ σιγῶν, ἢ χαρὰ ἀσπάζεται, ἐδὲ μόνωσιν. Καὶ θαφιλές δέ, καὶ καπυρον ἐκγελῶσιν, εἰ τύχοι τὴ μάλισα τῶ ἀνῆσαν καὶ πῶδ' ὀξυν συμβαῖνον, ἐφ' ᾧ τὸ τῶ γέλωτος. Ψυχῆς γὰρ θυμωδῆς ὁ γέλως, κατ' Ἐπίκτητον εἰπῶν (3) οἰονεί τις ὄξιν ὑπερέχουσιν.

Λύπη.

§. ωνζ'. Λύπη ὅτ' ἔχ' θεσις ἀνδρὸς τῆς ψυχῆς, ἐπὶ ἀντιλήψει κακῆ παρόντος, ἐκ ἀνδ' σωματικῆς ἀλλοιώσεως. Ἀλογον ὠρίσαντο συστολή, ἢ ὀξυν πρὸς φανερὸν ἐπὶ κακῆ παρασία. (4) Καταμεριζομένοις δὲ καὶ ταύτῃ, ὡς μὲν ἐκ τῶ

(1) "Ορα Ἀνδρῶν. Πιεπαπτ. Πιεὶ Πιδῶν, καὶ Σαΐδα ἐν λέξ. Ἀνδρῶν.

(2) Σαΐδ. ἐν λέξ. Χαρά.

(3) Ἐπίκτ. ἐν τῷ Ἐγχειρίδιω. Κεφ. μγ'.

(4) Ἀνδρῶν. Πιεπαπτ. Πιεὶ Πιδῶν.

τῆς ὑποτελεσμάτων καὶ τῆ μεγέθους, ἄχος μὲν ὅτι λύπη ἀφανίαν ἐμποιῶσα, ἄχος δὲ λύπη βαρύνουσα. (1) ὀχλήσις δὲ λύπη στενοχωρεῖσα· βαρυθυμία δὲ λύπη βαρύνουσα, καὶ ἀναφυκίῳ μὴ διδῶσα. Σφακελισμός δὲ λύπη σφοδρά. Ὀδυῖν δὲ λύπη ὀξεία· ὡς δὲ ἐκ τῆς αἰτίας, ἔλεος καὶ οἶκτος λύπη ἐπ' ἀλλοτείοις κακοῖς, ἢ ὅπῃ τοῖς παρ' ἀξίαν πεταπενωμένοις. (2) Φθόνος δὲ λύπη ἐπ' ἀλλοφύοις ἀγαθοῖς, ὧν ἡ μὲν ἀγάπη συνῆπται, ἡ δὲ μίσει. Ζῆλος δὲ λύπη ἐπὶ τῷ ἄλλοις ὑπάρχειν, ἡμῖν δὲ μὴ, ἐν ᾧ καὶ τὸ τῷ πόθῳ πάθος ἐμφαίνεται. Πείθος δὲ λύπη ἐπ' ἀοράτοις τέλει. Δυσχέρεια δὲ λύπη ἐξ ἐναντίων λογισμῶν. Ἀνία δὲ λύπη ἐξ ἀναλογισμῶν. Μεταμέλεια δὲ λύπη ἐπὶ ἀμαρτήμασι πεσσομενῶν. Σύγχυσις δὲ λύπη τῷ διορᾶν τὸ ἔργον, τὸ δὲ μέλλον ἐκωλύουσα. Ἀθυμία δὲ λύπη ἀπελπίζοντος ὧν ὀπιθυμεῖ τυχεῖν. Νέμεσις δὲ λύπη ἐπὶ ἐπαυρομένοις ὡς τὸ προσήκον. Δυσφορέα δὲ ὅτι λύπη μετὰ ὑπορίας τῷ πῶς χηῖσεται τοῖς παρῆσι.

Ἡ δὲ τῇ σώματι καὶ τὰς λύπας ἐμποικιμένη ἡμετέρις, τῇ καὶ τὰς ἡδονὰς ὡς εἶκος ἐναντιώτατη. Σπέννεται γὰρ λυπεμένοις τὰ σκόλη συσεκτόμενα, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς ὕγρα, καὶ τὸ αἷμα παρὰ τῆς ἄλλων, καὶ τὸ πνεῦμα, οἷον ὑποναρκεῖ, καὶ ἀμβλυώσκει. Διὸ καὶ ὑπερφυῶς ὁ ἐκ Ναζιανζῆος, μέγας (3) δεσμόν καρδίας τῷ λύπῳ ἀνόμαζε. Καν-πύθον ἡδοναῖς εἰσὶ, καὶ ἀμβλεῖς λυπεμένοι, κάτω τε νεφελώδεις εἰς γῆν κατεπίπτειν τὸ ὄμμα, καὶ χαίρωντι βλέπον, καὶ λελυμένοι ἔχουσιν ὠχλιάσειν, καὶ βαρὺ στενεῖν, καὶ ποτινῶνται τοῖς ἄλλοις, εἴπερ τῷ σιγῇ ἀσπάζονται, καὶ τῷ μόνωσιν, καὶ δακρύουσι δὲ, καὶ κόπτονται. Εἰ γάρ τοι, καὶ ταῖς ἡδοναῖς τὰ πολλὰ τὸ δακρύειν φαίνεται ὡς ἀκολοῦθον, ἐκ λύπης ἀλλ' ἐν τινος σιωπῆ ἀνεκράμμενης καὶ τότε τῇ θυμῷ. (4) Τὰ δὲ δάκρυα, καὶ τὸ πλεονάζον τῆς λύπης

(1) Νιμέσις. Κεφ. ι δ'. Καὶ Ἀνδρόν. ὁ Πεισιπας. ἐν τῇ περὶ Παθ.

(2) Μέγας Βασίλ. εἰς Ψαλμ. ρι β'. Δαμασκ. περὶ Π.ς. Κεφ. λδ'.

(3) Γρηγόρ. ὁ Θεολόγος, παρὰ Βλάχου ἐν Ἀρμενίᾳ.

(4) Βασίλειος ἐν Ἠθικ. Θεολογ. Σελ. 210.

της ἀποφασίζει, ὡς ἄρα τῇ ἀποφλίψει τὰ ἐκ τῆς ἀδυνάτου
 ἐργε, τὸ ἐκλελοιπὸς τῆς κινήσεως αὐξάνει. Καὶ ὁ οἶνος
 „ δὲ ὅτε τὸ πιεσματώδες, διὸ καὶ ὅτε οἶνον φησὶ (1) πῆς
 „ ἐν λύπαις. Καὶ τὸ τοῖς φίλοις τὰ λυπηρὰ ἐξαγγέλλειν,
 „ καὶ διεξιναί. Καμφίζονται δὲ οἱ λυπέμενοι, καὶ τῶν φίλων
 „ συναλγόντων. Διὸ καὶ ἀπορήσεις αὐτοῖς, πότερον ὥσπερ
 „ βάρους μετελαμβαίνουσιν; ἢ τὴν μὲν εἴ. ἢ παρυσία δὲ
 „ αὐτῶν ἡδεῖα εἶσα, καὶ ἡ οἴνοια τὴν συναλγεῖν ἐλάττω πῆν
 „ λύπῃ ποιεῖ; (2) ἢ ὅτι τῶν συνεχέσαν ἀχλὺν τῇ
 „ συντυχίᾳ, καὶ προσλαλίᾳ ἐκκρίνιζοντες οἶον καὶ διασκευαν-
 „ νώτες τῆς καρδίας ἀποσπένδονται. Διὸ καὶ ὁ Τραγωδός· (3)

„ Συναλγησον, ὡς ὁ κάμων θαυρῶν μεταδὲς

„ ἔχει κερύπτε μόχθων.

Ἰχυρὸν δὲ ἄλλως τὸ τῆς λύπης ὑπερβαίνει, καὶ λόγος ὁ
 δεινὸς μὴ πᾶν τὸ δεινὸν εἶναι, ἡλίον δοκεῖ τῷ πᾶ-
 χοντι. Οὐ γὰρ ἐστὶν (4)

„ Οὐκ ἐστὶ λύπης ἄλλο φάρμακον βροτοῖς,

„ Ὡς ἀνδρὸς ἐδιδῶ καὶ φίλα παραίνεσις.

Καὶ γὰρ (5)

„ Ἦδυ γε φίλα λόγος ἐστὶ τοῖς λυπεμέμοις.



Π Ι.

(1) Παροιμ. Κεφ. κ δ'.

(2) Ἀετ. Ἠθικ. Βιβλ. θ'. Κεφ. ια'.

(3) Εὐεπίδης ἐν Ἀνδραμέδῃ.

(4) Αὐτ. ἐν Διί'.

(5) Μεταφύσικος.

Π Ι Ν Α Ξ

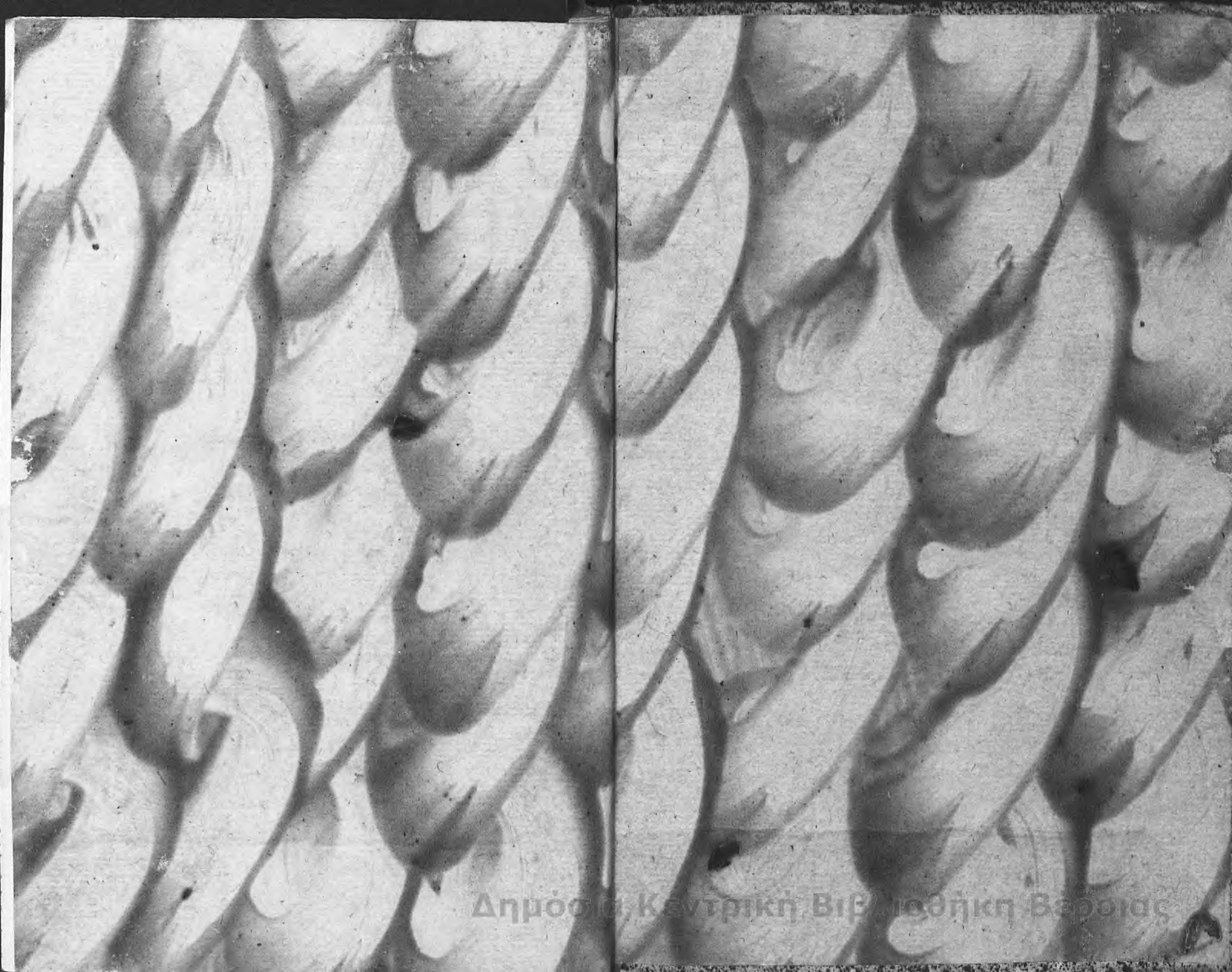
Τ Ω Ν

ΕΝ ΤΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ω Ν.

ΚΕΦ. Α'. Περὶ ὧν σφίσιν ἑαυτοῖς προσέχοντες συνίσμην ἐνεργειῶν, καὶ δυνάμεων.	Σελ. 5
ΚΕΦ. Β'. Εἰ αἱ καὶ πᾶς ποτεδείσας δυνάμεις ἐνέργειαι τῇ ἀπλῶς σωματικῇ καὶ ἐνύλῳ φύσει προσήκουσι. Καὶ εἰ πᾶ τῷ σώματος πάθη, καὶ ἡ ἐν ἀνθρώπῳ ψυχῇ προσωκείω- ται.	20
ΚΕΦ. Γ'. Τίς ἡ τῆς λογικῆς ψυχῆς Οὐσία;	62
ΚΕΦ. Δ'. Περὶ Δυνάμεων τῆς ἐν ἡμῖν Ψυχῆς· καὶ Πρῶτον περὶ Δυνάμεως Κινητικῆς.	147
Β'. Περὶ Δυνάμεως Αἰσθητικῆς.	154
Γ'. Περὶ Δυνάμεως Φανταστικῆς.	195
Δ'. Περὶ Δυνάμεως Μνημονικῆς, ἢ πρὸς Μνήμης.	215
Ε'. Περὶ Δυνάμεως, ὡς ἰδιαιτέραν Νεὺν καλεῖσθαι.	226
ς'. Περὶ Δυνάμεως Ὀρεκτικῆς, καὶ πρὸς Θελήσεως, καὶ ἡδ παρεπορμύων αὐτῇ· ἐφ' οἷς καὶ πρὸς Παθῶν.	255

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας



Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βαθούς

